

pg 1-2

A

2

6605

33NE

x 10 pt 1-6

NOTICES

SANSKRIT MSS.

RÁJENDRALÁLA MITRA, LL. D., C. I. E.

*Honorary Member of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland,
of the Physical Class of the Imperial Academy of Sciences, Vienna,
of the Indian Institute for the Advancement of Knowledge,
of the American Oriental Society, and of the Bombay
Branch of the Royal Asiatic Society; Corresponding
Member of the German Oriental Society, of the
Royal Academy of Science, Hungary, and of
the Ethnological Society of Berlin;
Fellow of the Royal Society
of Northern Antiquaries,
Copenhagen.*

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME X, PART I.

FOR THE YEAR 1888-89

CALCUTTA.

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1891.

INDEX TO VOLUME X, PART I.

	<i>Page</i>
Abhayadeva-Súri, ...	39
Āchāryaya-chūdāmaṇi, ...	115
Ādhāna, ...	8
Advaita, ...	113
Agīta-Svāmī, ...	51
Alaṅkāra-śekhara, ...	55
Amara, ...	109
Amara-panjikā, ...	109
Amaru, ...	81
Amaru-śataka-vyākhyā, ...	81
Āmṛita-laharī, ...	87
Ānanda-vṛindāvana-champú,	
75,	78
——— laharī, ...	113
Ananta Bhaṭṭa Mahāmaho-	
pādhyāya, ...	71
Anantadeva, ...	3
Ananta Sundarī, ...	120
Anyokti-muktālatā, ...	30
Āpadeva, ...	3
Apunarvandhaka-dvātriṅ-	
śikā, ...	104
Ārādhana Bhagavatī, ...	22
Arthadīpikā, ...	44
Ārya-śataka, ...	40
Aṣṭakā-śrāddha, ...	107
Ātma-tattva-viveka-ṭīkā, ...	105
Āurapachcha-kkhāṇa, ...	12
Āvaśyaka-laghuvṛitti, ...	16
Āvaśyaka-sūtra, 15,	16
Āvaśyaka-vṛihat-vṛitti, ...	15

	<i>Page</i>
Bālakṛishṇa, ...	4
Bhadravāhu, ...	14
Bhadravāhu Svāmī, ...	13
Bhadravāpa Svāmī, ...	75
Bhagavadgītā, ...	74
Bhagavat tattva-chandrikā, ...	72
Bhakti-dvātriṅśikā, ...	92
Bhānu-datta, ...	117
Bhāravi, ...	110
Bhāsvāmī, ...	97
Bhaṭṭa Devaśaṅkara, ...	81
Bhartrihari, ...	79
Baudhāyana, ...	6
Bhava Siṅha, ...	30
Bhāva-vilāsa, ...	30
Bhaviṣhya Purāṇa, ...	7
Bhikṣu-dvātriṅśikā, ...	101
Bibliotheca Indica, ...	80
Bidagdha-mukha-maṇḍana, ...	85
Bikrama, ...	27
Brahma-deva, ...	42
Brahma-deva-vṛitti, ...	42
Bhoja Deva, ...	41
Chaitanya, ...	113
Chaityas, ...	93
Chaitya-vandana-sūtra, ...	93
Chaitya-vandana-vṛitti ...	94
Chandesvara, ...	115
Chatuh-śaraṇa-sūtra, ...	11
——— ṭīkā, ...	11
Colebrooke, ...	113

	Page		Page
Dámodara, ...	6	Gujráti, ...	17
Dána-keli-kaumudí, ...	29	Gumáni Kavi, ...	23
Dánakeli-vyákhyā, ...	29	Haláyudha, ...	115
Dánalílá, ...	42	Haribhadra Acháryya, ...	94
Dattaka-darpaṇa, ...	71	Haribhadra Súra, 15,	49
Dattaka-dídhití, ...	71	Harichandra, ...	35
Devaśaṅkara Bhaṭṭa, ...	81	Harinátha Gosvámí, ...	87
Deví, ...	65,74	Hṛidayánanda Śarma Bi-	
Deví-máhátmya-chandriká, ...	74	dyálaṅkára, ...	106
Dhárá, ...	41	Jagadís'a, ...	109
—— Rájá, ...	115	Jagannátha Paṇḍitarája, 26,	28
Dharmadása, ...	85	Jaganátha Tarkapañchánana, ...	119
———— Gani, ...	33,46	Jain, 10, 11, 12, 17, 18, 23,	
Dharma Śarmá, ...	35	31, 32, 33, 34, 39, 47,	
Dharma-śarmábhyudaya, ...	35	50, 89, 90, 99, 100, 101,	
Digambara, ...	95	102, 103, 104,	105
Dīkshá-dvātriṅśiká, ...	102	Jaina, 22, 41, 44, 45, 47,	
Dina Gani, ...	97	48, 93, 95, 96,	97
Dravya-saṅgraha Sūtra, ...	41	Jambúdvīpa-prajñapti, ...	12
Dravya-saṅgraha-vṛitti, ...	42	———— ratna-	
Drona Acháryya ...	14	manjúśhá, ...	12
Durgá ...	40	Jani ...	35
Dvātriṅśiká, ..	32	Jayadeva, ...	54, 59
Ekádaśí-tattva, ...	113	Jayakṛishṇa, ...	107
———— dípa, ...	113	Jayapura, ...	30
Gaṇadhara, ...	51	Jina, 27, 35, 45, 51,	92
———— s'árdha-śataka, ...	51, 52	Jínadatta Súra, ...	51
———— laghu-vṛitti, ...	52	Jínamahattva-dvātriṅś'iká, ...	105
Gaṇanátha, ...	117	Jineśvara Súra, ...	34
Gaṅgeśa, ...	87	Jíva Gosvámí, ...	29
Gautama Svámí, ...	51	Jívarája Dīks'hita, ...	86
Govinda Nyáyavágíśa, ...	53	Jyotih-sára-saṅgraha ...	118
———— Tarkavágíśa, ...	113	Kálidása, 27, 38,	112
Gopála-champú, ...	86	Kálinátha-Gaṇanátha, ...	117
Gítámáhátmya, ...	74	Kálishaṅkara, ...	115
Gauríkánta, ...	115	Kalpataru, ...	107
		Kámákhyá, 20, 21, 40,	43

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Kámarúp,	... 26	Madhumatí, Svapnávali ...	120
Kapila,	... 105	Madhusúdana Váchaspati,	118
Káraka-váda,	... 112	Madhuvátá,	... 106
Karpúra-manjarí,	... 37	Mahákavi,	... 30
————— prakáśa,	37	Mahániśíttha-s'ruta-skandha,	10
Karuṇálaharí,	... 28	Mahániśíttha-suya-kkhandha,	10
Kás'ínátha	... 62	Máhes'vara,	... 47
Kás íráma Bhaṭṭácháryya,		Malamása-tattva,	... 108
Váchaspati,	... 108	————— vivṛiti,	... 108
Katáksha-sátaka,	... 21	Malaya Giri,	... 14
Kavikarṇapúra,	75, 78	Mallinátha,	... 38
Kavirája,	... 70	Mandasmita-s'ataka,	... 21
Kávyálañkára,	.. 82	Mánikyachandra Mahárájá,	55
Kávyálañkára ṭippana,	... 83	Manohará,	... 110
Kes'ava Miś'ra,	... 55	Manohara Gosvámí,	... 87
Kevali-bhukti-vyavasthá dvá-		Manoramá,	54, 85
triñś'iká,	... 95	Mantrártha dípiká,	... 53
Kirátárjuníya,	... 110	Márga-dváttriñś'iká,	... 104
Kiśorimohana Gosvámí,	... 25	Meghadúta,	27, 112
Kles'a-hánopáya-dváttriñś'iká,	90	————— tíká,	... 112
Kṛipáráma,	... 115	Mínanátha,	... 79
Kṛishṇa,	28, 42, 72, 75	Mitákshará,	... 115
Kṛishṇa Bhaṭṭa,	... 5	Mitrá-dváttriñś'iká,	... 99
Kṛishṇa-chandra Rájá,	... 115	Mugdha-bodha,	... 118
Kṛishṇa-jívana,	... 115	Múkakavi,	... 43
Kṛishṇa-Kesava,	... 115	Múkakavi Sárva-bhauma,	20, 21, 40
Kshema-rájá,	... 88	Mukha-vartaní	... 78
Kshemendra Mahákavi,	23, 24	Mukti-dváttriñś'iká,	... 96
Kumárasambhava,	... 38	Muktyadvesha-prádhánya-	
Kutarka-graha-nivṛitti-dvá-		dváttriñś'iká,	... 103
triñś'iká,	... 100	Munichandra Súra,	... 75
Lakshmaṇa Bhaṭṭa	... 38	Nándímukha-s'ráddha,	... 106
Lakshmídhara,	... 17	Náráyaṇa,	109, 119
Lalita-vístara,	... 94	Nemi,	... 27
Mádhava Ácháryya,	... 80	Nemichandra Síddhánta Deva,	41
————— Bhaṭṭa,	... 42	Nemidúta,	... 27
Madhumatí,	... 118		

	Page		Page
Nigoda-shaṭ-triṅś'íká	vi-	Rádhánátha S'armá,	84
vṛitti,	75	Rághavadeva S'armá,	65
Nigodavichára-gáthá - shaṭ-		Rághava Pāṇḍavíya,	70
triṅś'íká-sútra.	75	Raghunandana,	54, 108,
Nṛsiṅha Bhaṭṭa,	1	113, 114,	119
Oghaniryukti-sútra,	13	Raghunátha Siddhántavá-	
„ t́íká,	14	gís'a,	54
Pádáravinda-s'ataka,	20	Rájasekhara,	37
Padma Jínes'vara Súri,	34	Ráma,	59
Padyávalí,	25	——— Acháryya Mahámaho-	
Pañcha-kalpataru,	65	pádhyáya,	72
Parva-sevá-dvātriṅś'íká,	103	Rámabhadrá,	70
Pátanjala,	102	——— Siddhántavá-	
——— yoga,	102	gís'a,	109
——— lakshana-vi-		Rámachandra Kavi,	110
chára-dvātriṅś'íká,	102	Rámagiri Hill,	27
Piṇḍa-niryukti-vṛitti,	14	Rámagopála,	115
Piṅgala,	78	RámakrishṇaNyáyalañkára,	
——— t́íká,	78	Mahámahopádhyáya,	119
Prabhákara Bhaṭṭa,	37	Rámánanda Tarkapanchá-	
Prabodhiní,	109	nana,	65
Prakásendra,	24	Rasatarañginí,	117
Práñabharāṇa,	26	Rasavatí,	86
Prāṇanárāyaṇa Rájá,	26	Rasika-rañgadá,	25
Prasanna-rághava,	54	Ratna-kosha,	111
——— Náṭaka,	59	Ratna-kosha-kára-mata-vi-	
Pravachana-sára,	17	chára,	111
——— Bálábodha,	17	Ratna-s'ekkhara Gaṇi	44
——— Sútra,	18	Ratnasīṅha Súri,	75
Práyaścitta-kadamba-sára-		Rávaṇa,	59
saṅgraha,	119	Ravikara,	112
——— tattva-t́íká,	114	R̥ig Veda,	5
Purāṇa-sára,	62	R̥ishabha,	46, 51
Púrva-sevá-dvātriṅś'íká,	103	Rudra Kavi,	30
Pushpamálá Prakaraṇa,	35	Rudra Ráya, Rájá,	62
Rádhámohana Gosvāmi Bha-		Rudra S'armá,	62
t́ácháryya,	113	Rudraṭa,	82, 83

	<i>Page</i>
Rúpa Gosvámí,	25, 29
S'abdasakti-prakás'iká, ...	109
Sádhu-sámagrya-dváttriṅś'iká,	92
Saddṛiṣṭa-dváttriṅś'iká ...	101
Sajjana-stuti-dváttriṅś'iká...	96
Sákala,	... 5
S'áliváhana,	... 73
Samaya-sundara Gaṇi,	... 93
S'amba,	... 88
———— pañchásiká,	... 88
———— vivṛiti,	88
S'ambhu,	... 30
Sáṅgaṇa,	... 27
Sanjívani,	... 38
S'aṅkara Acháryya,	9, 113
S'ánti Chandra Gaṇi,	... 12
S'apta-śatí-kávyá,	... 73
S'arvārtha-siddhi,	... 98
Sattasayá-kávyá,	... 73
Satí,	... 38
Saṭkarmádhva-pradars'aní,	5
Sevya-sevakopades'a ...	23
Shaḍdarśana-samuchchaya	49
————— tíká,	49
Shaḍávaśyaka-sútra,	... 50
————— vṛitti,	... 50
Siddhánta-vágíśa,	... 109
Siddha Sádhu,	... 34
Siddha-sena Gaṇi,	... 97
Siṅha Súra,	... 97
S'ishyahitá,	... 15
Sítaráma,	38, 115
S'iva,	106
S'iva Acháryya,	... 74
S'lesha-virodhiní,	... 70
S'ráddhodaya,	... 31
S'ráddha-dina-kṛitya,	... 31

	<i>Page</i>
S'ráddha-dina-kṛitya tíká,	31
S'ráddha-dípa,	... 107
S'ráddha-pradípa,	... 107
S'ráddhádi-viveka-kaumudí,	119
S'rávaka,	44, 45
———— dinakṛitya,	... 45
S'rávaka-prati-kramaṇa,	... 44
S'ravakáráadhaná,	... 93
S'rávana,	... 7
S'ríkṛiṣṭha,	... 28
Stuti-śataka,	... 43
S'uddhinirṇaya,	... 58
Sujana-bodhakarí,	... 110
Súlápāṇi,	... 119
Suvṛitta-tilaka	... 24
S'vetámbara,	... 95
Syámasundara,	... 115
Tárá,	... 67
Tárábhakti-sudhárṇava,	... 67
Táráchandra,	... 85
Táráditraya-dváttriṅś'iká, ...	100
Tattvabodha-vidháyiní,	... 39
Tattvadípiká,	... 32
Tátparya-taraṅginí,	... 54
Tattvārtha-sástra-tíká,	... 97
Tattvārtha-sútra,	... 97
———— vṛitti,	... 98
Tilaka Acháryya,	... 16
Uchch	... 93
Upadeśamálá,	33, 34
———— avachúri,	... 34
———— prakaraṇa,...	46
———— vivaraṇa,	... 33
Upadeśa-ratna-kośa,	... 34
———— śataka,	... 23
Váchaspati Mis'ra,	... 58
Vahvrichakarma-prayoga- káríká,	... 5

	Page		Page
Vairágya-śataka, ...	79	Vishṇu, ...	3
————— tīkā, ...	79	Vishṇuyāga-paddhati, ...	3
Vallabhāchāryya, ...	85	Vistāra-chandrikā, ...	113
Vālmīki, ...	87	Visvarūpa, ...	115
Vāmanajayanti-vrata, ...	7	Vivādabhaṅgārṇava, , ...	115
————— vidhi, ...	7	Vivekadhairyyās'raya, ...	85
Vaṇes'vara, ...	115	Viveka-dīpikā, ...	6
Vānínātha, ...	78	Viveka-kaumudī, ...	105
Vārāhī, ...	7	Vraṭodyāpana-vidhi, ...	6
Varddhamāna Jina, 35, ...	51	Vṛindāvana, ...	75
Vas'īkaraṇa-stotra, ...	7	Vṛindāvana Chakravartī, ...	78
Vāsudeva, ...	37	Vṛishākapi-śāstra, ...	9
Vaṭa-tree, ...	6	Vyavasthā-dīpikā, ...	84
Veda, ...	4	Vyāsādāsa, ...	23, 24
Vedaparāyanāṅga-homa-vi-		Vyavahāra-mādhava, ...	80
dhi, ...	4	Yati, ...	8, 9, 10
Vivādārṇava-setu ...	115	Yatisandhyā-vārtika, ...	9
Vidagdha-mukhamaṇḍana, ...	85	————— vidhi, ...	8
Vidhāna-mālā, ...	1	Yatisaṅskāra, ...	10
Vīdhuraupāsana, ...	8	Yoga, ...	47, 89, 90, 91
Vidhyaparādha-prāyas'chit-		Yogamāhātmya-dvātriṅś'ikā ...	91
ta-laghu-vṛitti, ...	5	Yogāvatāra-dvātriṅś'ikā, ...	90
Vidyāvilāsa, ...	30	Yogavindu, ...	47, 48
Vinaya-dvātriṅś'ikā, ...	95	————— vṛitti, ...	4
Vīrachandra Gosvāmī, ...	25	Yogaviveka-dvātriṅś'ikā, ...	89
Vīreśvara, ...	115		

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 3241. विधानमाला । Substance, country-made paper, 10 × 6½ inches. Folia, 159. Lines, 16 on a page. Extent, 5,883 ślokas. Character, Nágara. Date, SK. 1765. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vidhāna-mālā. Accounts of a large number of rites, principally expiatory, for different kinds of faults, omissions and accidents. By Nṛsiṅha Bhaṭṭa.

CONTENTS. Propriety of the name of the work. Its object. The real nature of what is good and desiderated. Nature of works which should be always performed. Menses. Evils resulting from the first manifestation of the menses under particular circumstances. Expiations for the same. Expiations for abnormal births. Ditto for twins. Ditto for births under certain specified Nakshatras. * * * * Means for promoting the secretion of milk during confinement. Rites for curing illness in infants from various causes. Preservation of the foetus in the first month of its life, and so on during succeeding months of its gestation. Rites for promoting conception in barren women. Endemic and epidemic diseases. Epizootics among cattle, among horses, among elephants, among camels, among asses. Propiation of Nakshatras. Ditto adverse planets. Rules for the rebuilding of a house after it has been burnt down. Ceremonies to avert evils from improper plucking of plants. Expiation of evils arising from the fall of a lizard on different parts of the body. Initiation in the art of war. Paralysing of enemies. Expiation for roaring of clouds at dawn during certain rites. Marriage of an Arka tree. The festivals of Vasantapujá. Illumination in the month Kártika. The Holi festival. The putting on of the Brahmanical cord. The reading of the Chandí section of the Márkaṇḍeya Purāṇa. Miscegenation. Digging of the earth. Aversion of evils arising from cattle crying at improper times. Duties enjoined on the death of Brahmacharis, lepers, Yatis, and on death arising from falls from precipices. The formal recitation of the Mahábhárata, the Rámáyana, the Kás'ikhaṇḍa, &c. Worship of the nine planets. Expiations for inauspicious sights. The fast of Kapiláshashthí. Departures for mountains. The rite

of Brahmakureha. In auspicious sight. Rites to conquer death. Planting of trees. Adoption of sons. Avoidance of scandals and falsehoods. Preventions of diseases. The Vṛishotsarga sacrifice. Sacrifice to Nārāyaṇa. Ditto to Nāgas. Sacrifice for passage across the styx. Good and bad Nakshatras for funeral rites. Means of propitiating planets. Cure for snake-bites. Initiations in mantras. Dedication of houses. Worship of tutelary gods. Propitiation of Budha, Sukra and other planets. Breaking down of carriages. Consecration of flags. The ceremony of Túlápuraṣa. Altars. Cure of such diseases which proceed from the mother of a child.

Beginning. यो धान्वन्तरशास्त्रमर्चतुरः कारुण्यरत्नाकरः

सौजन्यामृतपूर्णमानससरिच्छैश्शुचिन्तः सदा ।

भूपालादिकलालनीयचरणद्वन्द्वस्य स्तनुर्दरे-

भूविस्तारियशः सदा जयति स श्रीविश्वनाथः सुधीः ॥

प्रणम्य लम्बोदरसुत्तमानां सन्तोषदां सर्वपुराणदृष्टां ।

धर्मार्थकामव्यवहारसिद्धौ करोमि शुद्धार्थविधानमालाम् ॥

विधानमालेति ग्रन्थनामधेयं । तच्चान्वर्थकं विधानानां मालेव माला परम्परेति । विधानं विधिः इत्यादि ।

End.

वैराटे विषयेऽस्ति चन्दनगिरेर्गव्यूतिमात्रं पुरो

देव्याः प्राक् सुमनोहरा(रे)वसुमतीतीरेऽग्रद्वारं मन्दत् ।

तत्र ज्वातिकुलोद्भवो गुणनिधिः श्रीमान् दृसिंहो द्विज-

श्वक्रे शास्त्रमिदं दृष्ट्वा सुपुङ्गवं सन्वाय चित्ते निजे ॥

विधानमाला ग्रथिता मयाशु गुणानुसन्धानविराजमाना ।

प्रमेयसारैः सुरभिः पवित्रां कुर्वन्नुकण्डेषु निजेषु धीराः॥

Colophon. इति श्रीदृसिंहभट्टविरचितायां (?) विधानमालाख्यग्रन्थः सम्पूर्णः ॥

शके १७६५ ।

विषयः । विधानमालाशब्दसमर्थनं । प्रयोजनादिस्वरूपनिर्णयः । इष्टादिवस्वरूपकथनं । नित्य-काम्यादिकर्मलक्षणं । तत्र प्रथमतः पुण्यवतीविधानकथनं । तत्र प्रथमर्तो रजोदोषनिमित्तविघ्न-हरादिविधानकथनं । अथ विघ्नतजननशान्तिविधानं । यमलसन्तानोत्पत्तिविधानकथनं । पितृ-नक्षत्रतुल्यनक्षत्रजन्मनि श्रेष्ठभ्राट्नक्षत्रसमाननक्षत्रजनने च शिशोः शान्तिविधानं । मूलानक्षत्र-जन्मनिमित्तशान्तिविधानं । आश्लेषविधानं । गण्डानविधानं । स्तुतिकास्तन्यवर्जनविधानं । बाल-ग्रहपीडोपशमनविधानं । एवं वायसत्तेजपालादिग्रहपीडाविधानं । अथ बालरक्षाविधानं । तत्र क्रमेण प्रथमादिमासे गर्भरक्षार्थं विधानकथनं । जातस्य बालस्य रक्षाविधानं । अथ बन्धा-

नामपि गर्भजननाय अभिषेकादिविधानं । देशाद्युद्भवजलपौडाशान्तिविधानं । जनमारभ्यशान्ति-
विधानं । गोमारशान्तिविधानं । एवं अश्वशान्तिविधानं । गजशान्तिविधानं । करभशान्तिविधानं ।
एवं खरादिशान्तिविधानं । अथ नक्षत्रविशेषशान्तिविधानं । ग्रहारिष्टनिवारणविधानं । अग्निदग्ध-
गृहादिपुनःसंस्कारविधिः । तरुप्ररोहादिविध्वंसशान्तिकथनं । कपोतशान्तिविधानं । पक्षीपत-
नादिविधानं । रणदौचादिविधिकथनं । रिपुसामनादिविधानं । व्रतबन्धकाले प्रदोषगर्जितादि-
विधानं । अर्कटचादिविवाहविधानं । वसन्तपूजाविधानं । कार्तिकदौपोत्सवादिविधिः । होलि-
कादिविधिकथनं । पवित्रारोपणादिविधानं । चण्डीपाठादिविधानं । अथ सङ्कीर्णविधानं । भूमि-
भेदनविधानादिकथनं । गोमूत्रादिविघ्नहरणविधानं । ब्रह्मचारिनिधनविधानं । कुष्ठिमरणदि-
विधानं । यतिमरणभृगुपतनादिविधानं । भारतश्रवणादिविधानं । रामायणकाशीखण्डादियवण-
विधानं । नवग्रहमखविधानं । विरुद्धदर्शनादिशान्तिविधानं । कपिलापठौविधानं । शैलयात्रा-
विधानं । ब्रह्मकूर्चादिविधानं । ऊर्ध्वदण्डोद्यमविघ्नहरविधानं । मृत्युञ्जयविधानं । हत्तारोपणादि-
विधानं । दत्तकपुत्रग्रहणविधानं । अष्टवार्त्तापरीक्षारविधानं । सर्व्वगद्गिनवारणविधिकथनं ।
द्योत्यर्गविधानं । नारायणबलिविधानं । नागबलिविधानं । वैतरणीदानविधानं । प्रेतकर्मणि
दुष्टादुष्टनक्षत्रविधानं । ग्रहदोषहरविधानं । सर्पदष्टापत्युहरणविधानं । मन्त्रस्त्रीकारविधानं ।
प्रासादोद्यापनविधानं । वास्तुपूजनादिविधानं । बुधशान्तिविधानं । शुक्रादिशान्तिविधानं । शकट
भेदादिविधानं । केतुपूजादिविधानं । तुलापुरुषादिविधानं । सर्व्वविधहोमकुण्डनिर्माणविधानं ।
माहर्ज्याहरविधानकथनञ्च । इति शम् ।

No. 3242 विष्णुयागपद्धतिः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 32. Lines, 10 on a page. Extent, 720 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1830. Place of deposit. Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Vishṇu-yāga-paddhati. Rituals for a rite for the gratification of Vishṇu. The object of the rite is prayer for progeny. The details of the rite varies according to the caste of the performer. By Ananta-deva, son of A'padeva.

Beginning. सच्चक्ष्मीर्षादिविधौ य उक्तः पुमान् जगज्जन्मनि बीजभूतः ।

वेदैः प्रणम्यामुममुष्य तुष्टौ वच्चेन्न तदैवतयज्ञभेदान् ॥

ऋग्विधाने ।

शुक्ते पक्षे शुभे वारे सुनक्षत्रे सुगीचरे ।

द्वादश्यां पुत्रकामाय यज्ञं कुर्वीत वैष्णवं ॥

दम्पत्योरुपवासः स्यादेकादशां सुरालये ।

अग्निषोडशभिः सम्यगर्चयित्वा जनार्दनम् ॥ इत्यादि ।

End.

यागप्रयोगः ।

दक्षिणोत्तरादिपरमेश्वरार्पणानां पूर्ववदिति चतुर्यवर्णाधिकारिको वैष्णव-

मानवैष्णवयज्ञानां सप्रमाणं निरूपणं ।

अकारित्यमनन्तेन तेन तुल्यतु यज्ञभुक् ॥

Colophon. इति श्रीमदापदेवसुतानन्ददेवविदुषा कृतौ विष्णुयागपद्धतिः समाप्ता ।

संवत् १८७० ।

विषयः । अत्र वैष्णवधर्मावलम्बिपुष्कामेन यथोक्तविधिना वैष्णवयागः कर्तव्य इतिनिरूपणपूर्वकं ब्राह्मणादीनां क्रमेण तत्तद्व्रतवैकृत्यतानिरूपणं । प्रयोगकथनञ्च ॥ इति शम् ।

No 3243. वेदपारायणाङ्गहोमविधिः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 12 on a page. Extent, 367 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Vedapārāyaṇāṅga-homa-vidhi. Rules for the performance of a homa rite preparatory to the reading of the Vedas with a vow. By Bālakṛishṇa. The colophon is wrong.

Beginnign. नत्वोमामाधवौ देवौ ब्रह्मणे च स्वयम्भुवे ।

ऋग्वेदमन्त्रद्वयश्च शौनकादिभ्य एव च ॥

ऋग्विधानादिकं दृष्ट्वा ऋग्वेदे देवताक्रमं ।

बालकृष्णश्रौत्रियोऽत्र वक्ष्ये होमविधानकं ॥

अथ पारायणहोमविधिमाह । तच्चादौ शरीरशुद्धिमाह ऋग्विधाने । इत्यादि ।

End.

जातवेदसमग्निं स्मृत्यं भावयन्तं संज्ञानं । सू० ४९ ऋ० २१ ।

Colophon. इति चतुःषष्टितमोऽध्यायः ॥

विषयः । वेदपारायणार्थमादौ होमादिविधितत्प्रयोगकथनं । ऋचां देवताक्रमकथनञ्च ।

No. 3244. सत्कर्मध्वप्रदर्शनी वा वङ्गचकर्मप्रयोगकारिका । Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 1,155 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Satkarmádhva-pradarśanī ALIAS **Vahvrichakarma-pra-yoga-káriká.** Memorial verses giving directions for the performance of R̥ig Vedic rites and ceremonies. The rules paraphrased are of S'ákala, but the paraphrast withholds his own name.

Beginning. शकलोऽहं प्रयोगश्च वक्ष्ये वङ्गचकर्मणां ।

कारिकायामनुक्तं यत् तदेव हि समन्तकं ॥

आचार्यस्य च वै यावत् सत्कर्मध्वप्रदर्शनी ।

प्रोच्ये कारिकेतीह सद्भिर्धैव तु लौकिके ॥ इत्यादि ।

End.

नम्रप्रच्छादनं चात्र वदन्येके महर्षयः ।

अथवा विषमत्वात् किं कुर्यादादि + + विदुः ॥

(अतः परं खण्डितत्वात् परिशेषवाक्यं नास्ति ।)

विषयः। ऋग्वेदिनां व्रतवत्यादिकर्मसु प्रत्येकं विशेषेणेति कर्तव्यतादिनिरूपणं । अत्र क्रमेण उपनयनविवाहगर्भाधानादिषु विधिनिरूपणञ्च ।

No. 3245. विध्यपराधप्रायश्चित्तलघुवृत्तिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 287 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vidhyaparádha-práyaścitta-laghu-vṛitti. Exposition of the rules relating to expiations for errors and defects in the performance of rites. By Kṛishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. अथ विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः । विहितस्याकरणेऽन्यथा वा प्रायश्चित्तिः कर्त्तव्या । अपराधे सति तदर्थतया विहितमस्ति चेत् तदेव कर्त्तव्यं । इत्यादि ।

End. इति संकल्पः । तथा सूर्यस्य । उद्भयसुदुत्यं चिवमिति तिस्र आञ्ज्याऊतौ-
र्जुह्यादिति समाप्तानि विध्यपराधे प्रायश्चित्तानि ॥

वेदवेदाङ्गपारश्चक्यभट्टस्य सूनुना ।

नानाशाखीयभाष्याणि (?) लघुवृत्तिः प्रकाशना ॥

श्रीयज्ञपुरवार्पणमस्तु ।

विषयः । अग्निहोत्रादिषु सति विध्यपराधे तत्र तत्र श्रौतप्रायश्चित्तविधिकथनपूर्वकं तत्तद्ग्राह्यान्म् ।

No. 3246. विवेकदीपकः । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 216. Lines, 11 on a page. Extent, 6,385 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Viveka-dípaka. Rituals for the performance of the sixteen great acts of beneficence enjoined in the S'ástras. By Dámodara. The codex is incomplete.

Beginning. आदितः सप्त पत्राणि खण्डितानि । — — — दानानां प्रमाणनिर्णय-प्रयोगपद्धतौ च कर्त्तव्यायां प्रथमं प्राधान्येन तुलापुरुषादिषोडशमहादाननिर्णयः कर्त्तव्यः ।

End. जलं दत्त्वा ददस्वति तैश्चैते देयद्रव्यमभिषिच्य कुशादीन्यादाय वियुगं संस्मृत्य आद्येत्यादिना पुण्योपचयहेतुदेशकालानुसृति—इतः परं खण्डितं ।

विषयः । तुलापुरुषादियोडशमहादानविधितत्प्रयोगादिकथनं ।

No. 3247. वटोद्यापनविधिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 306 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1699. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vatodyápana-vidhi. Rules for the dedication of a Vata tree according to the ordinances of Baudháyana.

Beginning. अथ वटोद्यापनविधिर्लिख्यते । तत्र कालः, महाशौनकः । स्थापनादष्टमे वर्षे दशमे द्वादशेऽपि वा । ततः कालत्रये शस्त्रे कुर्यादुद्यापनक्रियां । इत्यादि ।

End. दीनानाथांश्चान्नादिना सन्तोष स्वयं सुहृन्निवादियुतः सोत्साहः सन्नुष्टो भुञ्जीत—इति ।

Colophon. इति बोधायनोक्तवटोद्यापनविधिः । शके १६९९ ।

विषयः । बोधायनोक्तप्रकारेण वटवृक्षप्रतिष्ठाविधिकथनं । तत्प्रयोगकथनञ्च ।

No. 3248. वशीकरणस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 25 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vaśíkarana-stotra. A hymn in praise of the goddess Váráhi for the purpose of bringing the creation under one's control. It is apparently an extract from some Tantra or other.

Beginning. अस्य श्रीवश्यवाराहीस्तोत्रमन्त्रस्य अजः ऋषिः शिरसि गायत्री चन्द्रोमुखे वशीकरणवाराही देवता इति हृदये क्रीं वीजं इति गुह्ये ऐं शक्तिः पादयोः क्रीं कीलकं नामौ इत्यादि ।

End. तस्मादवश्यं वाराहि जगत् सर्वं वशीकुरु ।
वशस्तोत्रमिदं देव्यास्त्रिसंस्थं यः पठेन्नरः ॥
सोऽभीष्टवश + भक्त्या रामो (?) राज्यमयापि वा ।

Colophon. इति वशीकरणस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।
विषयः । जगद्वशीकरणोपायरूपवाराहीस्तुतिकीर्तनम् ।

No. 3249. वामनजयन्तीव्रतविधिः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 226 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Vámanajayantí-vrata-vidhi. Rituals for the performance of the fast called *Vámanajayantí-vrata*. It is performed on the 12th of the waxing moon in the month of Śrávaṇa. It is an extract from the latter portion of Bhavishya Purāṇa.

Beginning. अथ श्रवणद्वादश्यां वामनपूजा लिख्यते । मासपचायुज्जिह्व मम इह जन्मनि जन्मान्तरे च समस्तपापक्षयपूर्वकवियुक्तोक्तप्राप्तार्थं श्रवणद्वादशीव्रताङ्गत्वेन—इत्यादि ।

End. भूमौ यथेच्छया राजन् सर्वत्रैष विधिः स्मृतः ।
एवं व्रते कृते ब्रह्मन् यत् पुण्यं तन्निबोध मे ॥

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे वामनजयन्तीव्रतोद्यापनं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रवणद्वादश्यां वामनजयन्तीव्रतविधिकथनं । तत्र तत्प्रयोगकथनं । उद्यापनः विधिकथनञ्च ।

No. 3250. विधुरौपासनम् । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 33 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vidhuraupásana. Rules for the performance of sacrifices by a widower who is in a condition to marry again. The work is especially devoted to the A'dhána rites, and the rite of cremation.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

विधुरकल्पोक्तविधिना विधुराग्ने पुनस्त्यावयिष्यामः । स्थण्डिले उल्लिख्य व्याहृतिभिः प्रणवेण श्रौचियागारादग्निमादाय—इत्यादि ।

End. साग्निकं सधवाच्चैव दहेदौपासनाग्निना ।

विधुरं विधवां ब्रह्मचारिणञ्च कुशाग्निना ॥

Colophon. इति विधुरौपासनम् ।

विषयः । ऋतपत्नीकस्य विवाहासमर्थस्य साग्निकस्य विधुरौपासनविधिनाऽग्निमादाय होमा-
दिकर्त्तव्यतानिरूपणम् । तत्प्रयोगकथनञ्च । एवं पुनराधानविधिकथनं । दाहादिविधिकथनञ्च ।

No 3251. यतिसन्ध्याविधिः । Substance, country-made paper, 10 × 5½ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 188 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yati-sandhyá-vidhi. Rules for diurnal religious duties, prayers and worship for Yatis. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ यतिशौचविधिः ।

उत्तिष्ठ (?) देवगन्धर्वा ऋषयश्च तपोधनाः ।

गच्छन्तु पितरः सर्व्वे करिष्येऽमनलोचनं (?) ॥ इत्यादि ।

End. ॐ गुरुभ्यो नमः, परमेष्ठिगुरुभ्यो नमः, परात्परगुरुभ्यो नमः । अस्मद्गुरु-
चरणारविन्देभ्यो नमः । इति शम् ।

विषयः । यतीनां शौचादिरिधिकथनं । दण्डप्रक्षालनादिविधिकथनं । चौरिविधिकथनं ।
सन्ध्याविधिकथनं । तत्र प्रथिवीप्रार्थना । प्राणप्रतिष्ठा । हृदयादिन्यासकथनं । समाधिविधितत्-

प्रकारकीर्तनं ॥ सगुणध्यानप्रकारादिकथनं । निर्गुणध्यानविधिकथनं । मानसोपचारपूजाविधिकथनं । नमस्कारविधिकथनञ्च । इति शम् ।

No. 3252. वृषाकपिशस्त्रम् । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 207 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vṛishákapi-śastra. Explanations of certain Sáma mantras relating to a rite called Vṛishákapi-śastra.

Beginning. अथ वृषाकपिशस्त्रब्राह्मणाच्छंसिनः । हिं भूर्भुवः स्वरो र् अध्वर्यो शोशं सविं र् । इत्यादि ।

End. उतो० योमिन्द्रः० नः । सखा० नातो । विः । उक्थ० ये० हे वृहस्यते युवमिन्द्रश्च वस् इति यज्यो ॥

Colophon. इति वृषाकपिशस्त्रं समाप्तम् ।

विषयः । वृषाकपिशस्त्राभिधानसामकथनं ।

No. 3253. यतिसन्ध्यावार्तिकम् । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folia, 6. Lines, 8—9 on a page. Extent, 87 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Yatisandhyā-vártika. Gloss on a work of S'aṅkara A'charya on the diurnal religious duties of Yatis.

Beginning. ॐ श्रुतिस्मृतिपुराणानामालयं करुणालयम् ।

नमामि भगवत्पादं शङ्करं लोकशङ्करम् ॥

शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं वादरायणं ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

श्रीङ्कारः सर्व्ववेदानां सारस्वत्प्रकाशकः । इत्यादि ।

End. समभ्यस्य द्वादशसुत्र भोगानासक्तधीः सुधीः ।

रागद्वेषादिरहितः स्वात्मानं चिन्तयेत् सदा ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यगवत्पूज्यपादशिष्यसुरेस्वराचार्यविरचितं यतिसन्ध्यावार्तिकं समाप्तम् ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृतयतिसन्ध्याभिधानप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 3254. यतिसंस्कारः। Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1750. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yatisañskāra. Rules for the funeral rites for Yatis, by sons who are not Yatis.

Beginning. अथ यतिपार्वणप्रायश्चित्तविधिप्रारम्भः । कर्त्ता स्नात्वा नित्यकर्म निर्वर्त्य ब्राह्मणानाङ्ग्यं खण्डे पुण्याहं वाचयित्वा पार्वणश्राद्धे प्रतिसांवत्सरिकवत् ब्राह्मणान् निमन्त्रयेत् ॥ इत्यादि ।

End. भिक्षोः प्रतिसांवत्सरसिद्धिदिवसप्रयुक्ताराधनाख्यमुद्दिश्य युष्मदनुज्ञयाय-
करिष्ये । इति संकल्प्य भिक्षोराधनाख्ये कर्मणि क्षणः कर्त्तव्य इति ब्राह्मणान् क्षणं दत्वा प्रति-
सांवत्सरिकवत् सर्वं कुर्यात् ॥

Colophon. इति यतिसंस्कारः समाप्तः । शके १७५० । ज्यैष्ठ्य ११ रविवार ।

विषयः । यथेर्मरणे तत्पुत्रेण एकादशाहं पार्वणः कर्त्तव्यः । अपि च द्वादशेऽङ्गि नारायण-
बलिश्च देय इति तत्प्रयोगादिकथनं ।

No. 3255. महानिसीहसुयकबंधं, (महानिशीथश्रुतस्कन्धम् ।) Sub-
stance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 69. Lines, 17 on a
page. Extent, 3,930 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1575. Place
of deposit, Vāluchara, Jiyāganja, Panchāyatapañśāla. Appearance, decayed.
Prose and verse. Incorrect.

**Mahānisiha-suya-kkhandha. Mahānisiṭha-śrutaskan-
adh.** An exposition of the conduct of Jain Munis.

Beginning. ॐ नमो अरहंताणं ।
सुयं मे आउसं तेणं भगवथा एवमक्खावं । इह खलु ऋमच्छंसजमकिरियाए वड्ढमाणे जेणं केइसा
ऊवासाऊणी वा । सेणं इमेणं परमच्छतत्तसारस + यच्छप्साहगसुमहयातिसय एव वरमहानिसी-
हसुयकबंधसुयाणुसारेणं तिविहंतिविहेणं ॥ इत्यादि ।

End. दारिद्र्दं परिकसं + इइवित्तगो । किं वऊणा एगं तेण अक्खयधुवमा-
सय निरुवम अणंतं मोक्खं मोक्खं परिवसे इत्तिवेमे ॥

Colophon. इति महानिसीहसुयकबंधं समाप्तं ॥

विषयः । जैनमुनीनां विस्तरेण आचारादिनिरूपणम् ।

No. 3256. चतुःशरणसूत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 88 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyatapañśāla. Appearance, old. Prose. Correct.

Chatuhśaraṇa-sūtra. On the four essentials of Jain emancipation, viz., austerity, merit, conduct and mental abstraction, each called a Virya.

Beginning. सावज्ज जोगविरद उक्किण्णगुणवउअ पडिवत्ती ।

खल्लिस्स निंदणावण तिगित्थं गुणधारणावेव ॥

चारित्तस्सु विसोह्मी कीरद समाद एणकिलद हयं ।

सावजेअ रजोगाण वज्जणा सेवणत्तणउ ॥

दंसणयारविसोह्मी चउवीसायल्लण किल्लिदअ ।

अच्चमूअगुण कित्तण सुवेणं जिणवरिदाणं ॥

End.

अथ जीवपमायमहारि वीरभदं तमेअमज्जभयणं ।

काए सुतिसं उममं उ कारणं निव्वुद सुहाणं ॥

Colophon. इति चतुःशरणसूत्रं समाप्तं ।

विषयः । जन्मजरामरणरूपव्याधिना विप्रकृतानां जीवानां विरतिप्रमुखोत्तरोत्तरगुणपरिपोषणेन धारणारूपप्रत्याख्यानोदयात् विशुद्धिकरवीर्याचारादीनामभ्युदयो भवति । अथ ते दान-शील-तप-भावनारूपधर्मचतुष्टयप्रतिपत्त्या कृतकृत्या भवन्तीतिनिरूपणम् । तथा चारित्र्यतपोवीर्याचारादीनां स्वरूपादिनिरूपणं । वीर्यञ्च तपोवीर्य्य-गुणवीर्य्य-चारित्र्यवीर्य्य-समाधिवीर्य्य-आत्म-वीर्य्यमेतेन पञ्चविधमितिनिरूपणं । अथ चतुर्णामर्हत्सिद्धसाधुधर्माणां शरणमेव विधेयमिति निर्णयः । तत्र प्रत्येकमितिकर्तव्यतानिरूपणञ्च । इति शं ।

No. 3257. चतुःशरणटीका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. 9. Lines, 12 on a page. Extent, 340 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyatapañśāla. Appearance. fresh. Prose. Generally correct.

Chatuhśaraṇa-ṭikā. A gloss on the work described in the next preceding No. Anonymous.

Beginning. ॐ नमो वीतरागाय ।

इदमध्ययनं परमपदप्राप्तिवीजभूतत्वात् श्रेयोभूतं । अतस्तदारभे मय्येकमङ्गलरूपसामाश्रयावश्यकथनं । इत्यादि ।

End. इह लोकेऽपि च कटुविपाकत्वाच्च धर्म + दौ परिणामे च रस एव । एवं-
विधो धर्मो मम शरणं भवतु ॥

Colophon. इति चतुःशरणटीका समाप्ता ।

विषयः । जैनचतुःशरणसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3258. आउरपच्चक्खाणम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 94 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyatapañsāla. Appearance, decayed. Prose. Generally correct.

Āurapachcha-kkhāṇa. On the various sins and defects which are irimcal to the four essentials of emancipation noticed in No. 3256.

Beginning. देसक देसविरजं सम्मदिठी मरिज्जजो जीवो ।
तं हवइ बालपंडित मरणं जिणसासणे भणियं ॥
पंचय अणुव्याइं सत्तसुसिक्खाउ देसजइ धम्मं ।
सखेणव देसेणव तेणज उच्चो इदेसजइ ॥ इत्यादि ।

End. धीरो जरमरणवित्त धीरो विघ्नाणखणसंपन्ना ।
लोगसुज्जो यगरो दिसउक्खयं सव्वदुक्खाणं ॥

Colophon. इति श्रीआउरपच्चक्खाणं समाप्तं ।

विषयः । जीवघात-मृधावाद अदत्तादान-परदारपरायणानां विविधवैषयिकध्यानपरम्पराक-
थनपूर्वकं मिथ्यादर्शनादिपरिणामपरिश्रमाय सम्यग्ज्ञानचारित्र्यदर्शनपरिशोधनेन कृतकृत्यतानि-
रूपणम् ।

No. 3259. जम्बूदीपपञ्चमिरत्नमञ्जूषा । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 388. Lines, 15 on a page. Extent, 19,592 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyatapañsāla. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct. Sanskrit.

Jambudvīpaprajñapti-ratna-manjūśā. A commentary on the Jain text called *Jambudvīpaprajñapti*. By S'ānti Chandra Gani. Vide No. 2569 [VIII, p. 22]. 319. 320.

Beginning. जयति जिनः सिद्धार्थः सिद्धार्थनरेन्द्रनन्दनो विजयी ।

अनुपहतज्ञानव + सुरेन्द्रशतसेयमानो ज्ञः ॥

सर्वानु(?) योगसिद्धान् दृष्टान् प्रणिदध्महे महिम ऋद्धान् ।

प्रवचनकाञ्चननिकषान् सुधीन् श्रीगन्धहस्तिमुखान् ॥

— — — — —

इह तावद्विकटभवाटवीपर्यटनसमापतितशरीराद्यनेकदुःखार्हितो देदी अकामनिर्जरायो-
गतः स्वभावतः सञ्जातकर्म्मलाघवस्त्वज्जिह्वासया कर्म्मकर्म्मप्रागभावासमानाधिकरणकर्म्मक्षयलक्षणं
परमपदमाकाङ्क्षति ॥ इत्यादि ।

End. अत्र च ग्रन्थपर्यवसाने श्रीमद्गङ्गावीरनामकथनं चरममङ्गलमिति ॥

Colophon. इति स्वधर्मेदेशनारससमुल्लसितजगज्ज + जाताभयप्रदानव्रतप्रवर्तितसुरा-
साणसाहच्यैश्चकवरराजाधिराजकश्रीमत्तपागच्छाधिराजयैहीरविजयसुरौश्वरपदपद्मोपासनाप्रवणम-
होपाध्यायश्रीसकलचन्द्रगणेशिष्योपाध्यायश्रीशान्तिचन्द्रगणिसमुन्मीलितायां जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिरत्नमञ्जू-
पायां ज्योतिष्काराधिकारवर्णनो नाम सठामो दक्षस्कारः समाप्तः । तत्समाप्तौ च समाप्तेयं
श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिपादवृत्तिः ॥

विषयः । जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिभिधानजैनसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3260. ओघनिर्युक्तिसूत्रम् । Substance, country-made paper, 13 × 5³/₄ inches. Folia, 59. Lines, 9, on a page. Extent, 1,261 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Panchāyatapañśāla. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Oghaniryukti-sūtra. On the purification of conduct and the avoidance of accidents thereto. By Bhadravāhua Svāmī.

Beginning अरिहते वंदित्ता चउदसपुञ्जीतहे वदसपुञ्जी ।

इकारसंगसुतच्छाधरणे स्वस्वसाहच्ये ॥

ओहेणओ निङ्गुत्तिं वुत्तचं चरणकरणाणुञं गाञं ।

अप्पकवरं महत्वं अणुंगहत्वं सुविहिमाणं ॥

ओहे पिंडसमासे संखोवा + वज्जिणि ग + ।

निज्जुत्तन्तिअत्त्या जंवद्वा + ण निज्जुत्ती ॥ इत्यादि ।

End. एसो अणुग्रहत्वा फुडविअड्विसुडवंजणादत्ता ।

इकारसहिं सरहिं स + अहिणहिं + गच्छिया ॥

Colophon. इति श्रीओघनिर्युक्तिसूत्रं समाप्तं ॥

विषयः । अथ आवश्यकानुयोगस्य चत्वारि अनुयोगद्वाराणि उपक्रमो निःक्षेपोऽनुगमो नय-
 शेति । तत्र निर्युक्त्यनुगमः सूत्रानुगमश्चेति अनुगमो द्विविधः । अथ उपोद्घातः, निःक्षेपः, सूत्रस्य-
 र्शश्चेति निर्युक्त्यनुगमस्य त्रिविधत्वं । अत्र सन्दर्भोऽस्मिन् उपोद्घातनिर्युक्त्यनुगमे निरूपितः । अथ
 चरणादिव्रतानां करणादिरूपपिण्डविशूद्ध्यादीनां निरूपणमुखेन जैनसाधूनां ब्रह्मचर्यादिगुप्तिभि-
 धाय सम्यग्ज्ञानदर्शनचारित्र्याणां परिग्रहोऽवश्यमेव कर्तव्य इति निरूपणम् ।

No. 3261. ओघनिर्युक्तिटीका । Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 140. Lines, 13 on a page. Extent, 7,962 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyatapañśāla. Appearance, old. Prose. Correct.

Oghaniryukti-ṭīkā. A commentary of the work noticed under the next preceding No. By Droṇa Āchārya.

Beginning, अर्हद्भस्त्रिसुवनराजपूजितेभ्यः सिद्धेभ्यः सूतघनकर्म्मवन्नेभ्यः

आचार्य्युतधरसर्वसंयतेभ्यः सिद्धधीः सततमहं नमस्करोमि ॥

प्रक्रान्तोऽसाव + + + नु + + मध्ययनमनुवर्त्तते । तस्य च चत्वार्यनुयोगद्वाराणि भवन्ति । तद्
 यथा । उपक्रमो निःक्षेपोऽनुगमो नय इति । एतेषां चाध्ययनादौ उपन्यासे इत्येव क्रमोपन्यासे
 प्रयोजक + + + निःक्षेपावुक्तौ । अधुनानुगमावसरः । इत्यादि ।

End. अङ्गीकृत्य सर्वाङ्गीकरणे पुनरष्टभिरैवात्कृष्टतो भवेत् । वेवदिकासंज्ञने
 सिध्यतीति सुगमा ॥

Colophon. ओघनिर्युक्तिटीका समाप्ता । छतिरियं द्रोणाचार्य्यस्येति । श्रुभं भवतु ।

विषयः । ओघनिर्युक्त्यभिधानजैनसूत्रस्य वाख्यानम् ।

No. 3262. पिण्डनिर्युक्तिवृत्तिः । Substance, country-made paper, 14 × 5 $\frac{3}{4}$ inches. Folia, 86. Lines, 17 on a page. Extent, 7,036 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyatapañśāla. Appearance, decayed. Prose. Generally correct. Sanskrit.

Piṇḍaniryukti-vṛitti. A gloss on Bhadravābu's work on the rules regarding food and the sins committed by neglect thereof. By Malaya Giri.

Beginning. ऐनमो वीतरागाय ।

जयति जिनवर्द्धमानः परहितनिरतो विधूतकर्म्मरजाः ।

मुक्तिपथचरणपोषकनिरवद्याहारविधिदेशी ॥

नत्वा गुरुपदकमलं गुरुपदेशेन पिण्डनिर्युक्तिं ।

विट्णोमि समासेन स्पष्टं शिष्यावबोधाय ॥

आह निर्युक्तयो न स्वतन्त्रशास्त्ररूपाः । किन्तु तत्तत्स्वतन्त्रपरतन्त्रास्तथा तद्गुणव्याप्ययात् ।
तथा हि सूत्रोपात्ता अर्थाः खरूपेण सम्बद्धा अपि शिष्यान् प्रति निर्युच्यन्ते । इत्यादि ।

End. व्याख्याता धैरेया विषमपदापि सुललितवचोभिः ।

अनुपकृतपरोपकृतो + विवक्तृत्वात् नमस्कुर्ये ॥

इमाञ्च पिण्डनिर्युक्तिमतिगम्भीरां विटन्वता कुशलं ।

यद्वापि मलयगिरिणा सिद्धिं तेनायुतां लोकः ॥

Colophon. इति पिण्डनिर्युक्तिविटतिः समाप्ता ।

विषयः । भद्रवाङ्मामिकृतपिण्डनिर्युक्तिनामकजैनसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3263. शिष्यहिता, वा आवश्यकदृष्टिः । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 317. Lines, 17 on a page. Extent, 15,444 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1620. Place of deposit, Vālučara, Pañchāyatapausāla. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct. Sanskrit.

Sishyahitā ALIAS Aśasyaka-vṛihat-vṛitti. A commentry on the *Āśasyakśūtra*. By Haribhadra Suri.

Beginning. प्रणिपत्य जिनवरेन्द्रवीरश्रुतदेवतागुरुन् साधून् ।

आवश्यकस्य + + + + + वक्ष्ये ॥

यद्यपि मया तथान्यैः कृतास्य विटतिस्तथापि संचेषात् ।

तद्भुवि सत्त्वानुग्रहेतोः क्रियते प्रयासोऽयं ॥

इहावश्यकप्रारम्भप्रयासोऽयुक्तः प्रयोजनादिरहितत्वात् कण्टकशाखामर्दनवदित्येवमाद्याशङ्काप-
नोदाय प्रयोजनादि पूर्वं प्रदर्शयत इति । उक्तञ्च ।

प्रेक्षावतां प्रत्यर्थं फलादिन्नितयं स्फुटं ।

मङ्गलं चैव शास्त्रादौ वाच्यमित्यर्थसिद्धय इति ।

अतः प्रयोजनमभिधेयं सम्बन्धो मङ्गलञ्च यथावसरं प्रदर्शयत इति ।

End. भावनिःक्षेपमिच्छन्तीति गार्थः । शिष्यहितायां प्रत्याख्यानविवरणं समाप्तं ।

व्याख्यायाध्ययनमिदं यद्वाप्तमिह शुभं मया पुण्यं ।

शुद्धं प्रत्याख्यानं लभतां भव्यो जनसेन ॥

समाप्ता चेयं शिष्यहिता नाम्ना आवश्यकटीका । कृतिर्गिरां वराचार्यजिनभटनिगदानुसारिणी
विद्याधरकुलतिलकाचार्यजिनदत्तशिष्यस्य धर्मतेजो + णी महत्तरा + + + तराचार्यहरि-
भद्रस्य ॥

Colophon. स्वस्तिश्रीविक्रमार्कसमयातीतसंवत् १६१० ।

विषयः । जैनावश्यकसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3264. **आवश्यकलघुवृत्तिः** । Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 491. Lines, 13 on a page. Extent, 13,138 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1914. Place of deposit, Vāluhara, Panchāyatapañśāla. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct. Sanskrit.

Āvaśyaka-laghuvṛitti. An exposition of the Āvaśyaka-sūtra. By Telaka Achārya. It is called *laghu* or brief in contradistinction to next preceding work which is called *vṛihat*, or great, but the difference of in the bulk of the two works is trifling, the great numbers 15,444 sloks in the *laghu* one 13,138.

Beginning. देवः श्रीनाभिस्तुर्जनयतु स शिवान्यंशदेशे मदीये

खेलन्ती कुन्तलाली विलसदलिकुलप्रोज्ज्वलांशालते स्म ॥

सञ्जाते संयमश्रीपरिणयनविधौ माङ्गलिक्ये विलोकी

लक्ष्म्या दूर्वाङ्कुराणां ततिरिव पतितोदस्तहस्तद्वयाग्रात् ॥

विश्वार्द्धङ्गारम + समितिकृतिरतिशुक्र + + कृपाणि-

प्रोद्यद्गोर्वाणशाली व्यपगतविषमास्त्रारिदोर्दण्डकण्डः ।

भक्तिप्राग्भारनघक्षितिपतिपटलीमौलिकौटीरकोटी ॥

शाणाकोणासलेखोल्लिखितनखशिखः पातु वीरखिलोकीम् ।

तद्यदावश्यकमहं विवरीतुं मतिं व्यधां ।

गङ्गां नरीतुमारब्धस्तदोष्णैके (?) न कृण्वत् ॥

महाशास्त्रस्य चामुष्य महाकविविनिर्मिते ।

गम्भीरार्थे महत्यौ स्तथूणिर्दृष्टिश्च यद्यपि ॥

तथाप्यल्पधीहेतोरल्पधीरप्यहं पुनः ।

रचयिष्याम्यमूँ वृत्तिमुत्तानार्थां लघीयसीम् ॥

इहायं शास्त्रवेधसां सुमेधसां शास्त्रसन्दर्भं + + संरक्षविधिः । यथा सर्वाण्यपि शास्त्राणि
मङ्गलाभिधेयसम्बन्धप्रयोजनप्रतिपादनपूर्वाण्येव प्ररूप्यन्ते ॥ इत्यादि ।

End. यथाख्यातचारित्रिण एव महोदयपदवाग्निरिति शं ।
इति श्रीश्रीतिलकाचार्यविरचितायामावश्यकलघुट्ठौ प्रत्याख्यानाध्ययनं समाप्तं ।

— — — — —
वृत्तिं रचयता चैतां सुकृतं यन्मयावृत्तितं ।
भवे भवेऽहं तेन स्यां श्रुताराधनतत्परः ॥
शतद्वादशकेऽब्दानां गते विक्रमभूभुजः ।
संवत्सरे षष्ठवती वृत्तिरेषा विनिर्दिष्टे ॥
शिष्या नः शस्य (सच्छ) चारित्र्याः सर्वशास्त्राभिपारगाः ।
अस्यां साहायकं चक्रुः श्रौपद्मप्रभसूरयः ॥
शिष्योऽस्माकमिमां वृत्तिमखिन्नशास्त्रतत्त्ववित् ।
अलिखं प्रथमादर्शं यशसिलकपण्डितः ॥
स सपादत्रिशत्यस्यां श्लोके द्विषट्सहस्रिका ।
प्रत्यक्षरेण संख्यानादिति निश्चितवानहं ॥
यावद्विजयते तीर्थं श्रीमद्वीरजिनेशितुः ।
तावदेषा मरालीव खेलतां कृतिमानसं ॥

Colophon. इति श्रीआवश्यकलघुट्ठिः सम्पूर्णा । संवत् १८१४ ।

विषयः । जैनावश्यकसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3265. प्रवचनसारबालाबोधः । Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 242. Lines, 15 on a page. Extent, 10,166 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluclara, Pañchāyata-pañsāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Gujrātībhāshā.

Pravachanasāra-bālābodha. A translation of the Jain *Pravachanasāra* in the Gujrātī dialect. By Lakshmīdhara.

Beginning. श्रीमन्नाभेयादीन् नत्वा क्त्वा च सारदं चित्ते ।

प्रवचनसारोदारे करोमि बालबोधमहम् ॥

शास्त्रनीत्यादिइ अमीष्टदेवतानइ मांगलिक्यभणौ नमस्कारिकरिव उअनइ अभिधेयसंबन्धप्रयो-
जनअधिकारौ वेपिण कच्चिवाएच्चवो शिष्टसमयपालिवा भणि—इत्यादि ।

End. उपलक्षणंती भणवीत उचीतवीती सांभलावीतउ । इति गायार्थः ।
द्विवै प्रशस्तिखी ॥

विनिहितदोषः सततं भयव्रतचारिजातकृतबोधः ।
गोभिः सकलपदार्थप्रकटयिता जयति वीररविः ॥
श्रीमत्यागरचन्द्रसूरय इतिचान्ताः क्षितौ बोधनाः
पद्मानां परमेष्ठितामिह च ये प्राप्तास्तृतीये पदे ।
दत्तं श्रीजिनभद्रस्वरिसुगुरौ सूत्रे पदं धैरभूत्
तेषां शुद्धगुणान्वये विजयिनो यत्ता इमे जग्मिरे ॥
— — — — —

वाचंयमजननि करे कोटीरसमाः समागमार्थज्ञाः ।
तच्छिष्यपद्ममन्दिरगणिरर्थप्रदीपमिमम् ॥
बालावबोधमकरोद्विवुधबोधये निजसचिद्वै ।
यदशुद्धमत्र किञ्चित् तज्ज्ञेः शोधं घृणावद्भिः ॥
— — — — —

वर्षे शशिवाणरसाच्चिद्विजमाने सद्यःसितपद्मे ।
लक्ष्मीघञ्चे वारे गुरौ च पूर्णोद्धितो ग्रन्थः ॥

Colophon. इति श्रीप्रवचनसारबालाबोधः सम्पूर्णः ।

विषयः । जैनप्रवचनसाराभिधानप्रकरणस्य गुर्जरभाषया व्याख्यानम् ।

No. 3266. प्रवचनसारोद्धारसूत्रम् । Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 110. Lines, 7 on a page. Extent, 2,289 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1680. Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyatapañsāla. Appearance, fresh. Verse. Correct. Ardha-māgadhidialut.

Pravachanasāra Sūtra. A text book of the Jain system of religion, giving details of the theory, the philosophy, cosmogony, the cause of suffering pain in this world, the means of overcoming that pain, &c., &c. It is called a Sūtra and therefore the author's name is not known. A gloss on this work occurs under No. 2726, Vol. VIII, page 178.

Beginning. नमिउण जुगाद जिणं वोत्थं भव्वाणजणाणनिमित्तं ।

पवयणसारुद्धारं गुरुवयसा समासेणं ॥

चिद्वन्द्वं वन्दयं पङ्क्तिमणं पञ्चकलाणमुस्मगो ।
 चञ्चवीस समच्चयसयं गिह्तिपङ्क्तिमणाद् आरणं ॥
 भरच्चस्त्रिभूचसंपद भविस्त्रित्वं कराणनामादं ।
 परवयस्त्रि वित्तादं जिणाणसंपद भविस्त्राणं ॥ इत्यादि ।

End.

पवयणसारुद्धारो रदञ्चो सपरावरोद्धकज्जस्मि ।
 जं किञ्चि दच्च अजुत्तं वज्जस्सुअत्तं विसोच्चंतु ॥
 जावजयद् भुवनत्तयमेच्चं रविससिसुमेरुगिरिजुत्तं ।
 परयण सारुद्धारो ता नंदतु वज्जपडिज्जंतो ॥

Colophon. इति प्रवचनसारुद्धारे सूत्रम् । संवत् १६८० ।

विषयः । जैनशास्त्रसारसङ्ग्रहेण निर्मितोऽयं प्रबन्धः । तत्र चैत्यवन्दनादिविधिकथनं । गुरु-
 वन्दनादिविधिकथनं । प्रतिक्रमणादिविधिकथनं । आवकादीनां कर्त्तव्यादिरूपणं । वर्त्तमानानां
 भविष्यताञ्च तीर्थङ्कराणां निरूपणं । प्रथमगणधरनिरूपणं । तीर्थङ्कराणां कृत्यनिरूपणं । तीर्थङ्क-
 राणां जनकजनन्यादिकथनं । साधुनिरूपणं । साध्वीनिरूपणं । वादिनिरूपणं । अवधिपणिनिरू-
 पणं । केवलिनिरूपणं । मनःपर्यायज्ञानिनिरूपणं । आवकनिरूपणं । आविकानिरूपणं । देवी-
 निरूपणं । निर्व्याणगमनस्थानादनिरूपणं । आशतनादनिरूपणं । दोषादनिरूपणं । दीक्षावि-
 षयादिचिन्तनं । भाविजिनेश्वरजीवादनिरूपणं । तेषां देहवर्णाक्षरादनिरूपणं । गृहलिङ्गि-
 साधुलिङ्गादनिरूपणं । स्त्रीवेदि-पुरुषवेदि-नपुंसकवेद्यादनिरूपणं । सिद्धान्तखरूपादिकथनं ।
 तीर्थङ्करप्रतिमादिविधिकथनं । स्थविरकल्पादिकथनं । जिनकल्पादिसाधुसंख्याकथनं । आचार्यगु-
 णादिकथनं । विनयावलीकथनं । चरणकरणादनिरूपणं । परीक्षारविश्रुत्यादनिरूपणं । पञ्चविं-
 शतिभावनानिरूपणं । महाव्रतादनिरूपणं । दिनमासादनिरूपणं । स्थितिकल्पादनिरूपणं । पाञ्च-
 चैत्यादनिरूपणं । अवग्रहणभेदनिरूपणं । दशस्थानकादनिरूपणं । उपशमयेणिकादनिरूपणं ।
 पिण्डविश्रुत्यादिकथनं । यतीनां भिक्षादिविधिकथनं । यतिप्रायश्चित्तकथनं । सामाचारिकथनं ।
 जातकल्पकथनं । अजातकल्पादिकथनं । ज्ञेयविषयादिकथनं । मार्गविषयादिकथनं । दुःखशय्यासु-
 खशय्यादिकथनं । व्यवहारपद्धकादिकथनं । निशाजागरणादिविधिकथनं । भोजनादिविधिकथनं ।
 संलेखनादिविधिकथनं । संज्ञादनिरूपणं । जीवयोन्यादिकथनं । चतुर्विंशतिध्यानकथनं । अवस-
 र्पिण्यादनिरूपणं । द्रव्यत्वेवकालादनिरूपणं । पुद्गलपरावर्त्तादनिरूपणं । कर्मभूमिकथनं ।
 अकर्मभूमिकथनं । प्राणतिपातनादिकथनं । अष्टादशभेदत्रयार्च्यनिरूपणं । नरकादनिरूपणं ।
 उत्पत्तिमरणदिचिन्तनं । श्रेयादिकथनं । अवधिज्ञानादनिरूपणं । स्थित्यादिकथनं । एकेन्द्रिग्रादिजौ-
 वकथनं । भवनपति-यन्तर-ज्योतिष-विमानादिकथनं । मोक्षपतिकथनं । बलदेववासुदेवप्रतिवासुदे-
 वादिकथाकौर्त्तनं । पुण्यप्रकृतिनिरूपणं । पापप्रकृतिनिरूपणं । भावषट्ककथनं । उपयोगद्वादशका-

दिकथनं । यागावलीकथनं । परलोककथनं । पर्याप्तिद्वारादिकथनं । भयस्थानादिकथनं । गुणत्र-
तादिकथनं । गर्भसञ्चारादिकालादिकथनं । गर्भस्थस्य जीवस्य आचारादिकथनं । मानोन्मानादि-
विधिकथनं । अन्तर्दीपसमुद्रादिकथनं । मोक्षावस्थाकथनं । सुद्रादिकथनं । दण्डकादिस्त्रोमकथनञ्च ।

No. 3267. पादारविन्दशतकम् । Substance, country-made paper, 13
× 5 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 152 ślokas. Character,
Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Ghaṭṭu Bábu. Appear-
ance, old. Verse. Correct.

Pádáravinda-śataka. A hymn to the goddess Kámákshyá.
By Múkakavi Sárababhauma.

Beginning. मद्धिन्नः पन्थानं मदनपरिपन्थिप्रणयिनि

प्रभुर्निर्णेतुं ते भवति यतमानोऽपि कतमः ।
तथापि श्रीकाञ्चीविहृतिरसिके कोऽपि मनसो
विपाकस्तत्वादस्तुतिविधिषु जल्पाकथति भाम् ॥
गल्लयाक्षी पौरन्दरपुरवनीपल्लवरुचां
धृतप्राथम्यानामरुणमहसामादिमगुरुः ।
सन्निभे बन्धूकस्तवकसद्भुधा दिशि दिशि
प्रसर्पन् कामाक्ष्याश्चरणकिरणानामरुणिमा ॥
मरालीनां यानाभ्यसनकलनामूलगुरवे
दरिद्राणां त्राण्यतिकरसुरोद्यानतरवे ।
तमस्काण्डप्रौढिप्रकटनतिरस्कारपटवे
जनोऽयं कामाक्ष्याश्चरणनलिनाय स्पृहयते ॥ इत्यादि ।

End.

इदं यः कामाक्ष्याश्चरणनलिनसोत्रशतकं
जपेन्नित्यं मत्तया निखिलजगदाल्लादजनकम् ।
स विश्वेषां वन्द्यः सकलकविलोकैकतिलक-
श्चिरं भुक्त्वा भोगान् परिणमति चिद्रूपकलया ॥

Colophon. इति श्रीवृत्तकवि सार्वभौमकृतौ पादारविन्दशतकं समाप्तम् ।

विषयः । कामाक्ष्याः स्तुतिव्याजेन तच्चरणमात्रवर्णनम् ।

No. 3268. मन्दस्मितशतकम् । Substance, country-made paper, 13 × 5
inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 202 ślokas. Character,
Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Ghaṭṭu Bábu. Appear-
ance, decayed. Verse. Correct.

Mandasmita-śataka. A hymn in a hundred stanzas, in praise of a smile of the goddess Kāmākshyā. By Múkakavi Sárvaabhauma.

Beginning. बध्नीमो वयमञ्जलिं प्रतिदिनं बन्धस्त्रिदे देहिनां
 कन्दर्पागममूलतन्त्रगुरवे कल्याणकेलीभुवे ।
 कामाक्ष्या घनसारपुञ्जरजसे कामद्रुहश्चक्षुषां
 मन्दारखवकप्रभामदजुषे मन्दस्मितच्योतिषे ॥
 सध्रीचे नवमल्लिकासुमनसां नामायमुक्तामणे-
 राचार्याय ऋणालकाण्डमहसां नैसर्गिकाय द्विषे ।
 स्वर्गुन्या सद्युध्वने हिमरूचेरर्द्धासनाध्यासिने
 कामाक्ष्याः स्मितमञ्जरीधवल्लिमद्वैताय तस्मै नमः ॥
 कर्पूरद्युतिचातुरीमतितरामल्पीयसीं कुर्वती
 दीर्भाग्योदयमेव संविदधती दोषाकरीणां लिषाम् ।
 चुल्लानेव मनोज्ञमल्लिनिकरान् फुल्लानपि व्यञ्जती
 कामाक्ष्या ऋदुलसितांशुलक्षरी कामप्रसरसु मे ॥ इत्यादि ।

End. क्रीडालोलकपासरोरुचसुखी सौधाङ्गणेभ्यः कवि-
 श्रेणीवाक्परिपाटिकाश्रितभरती स्तूतीगटहेभ्यः शिवे ।
 निर्वाणाङ्कुरसार्वभौमपदवीसिंहासनेभ्यस्त्व
 श्रीकामाक्षि मनोज्ञमन्दहसितच्योतिष्कण्ठेभ्यो नमः ॥

Colophon. इति श्रीमूककविसार्वभौमकृतौ मन्दस्मितशतकं समाप्तम् ॥
 विषयः । कामाक्ष्याः स्तुतिव्याजेन तस्या ऋदुहासमाववर्णनम् ।

No. 3269. कटाक्षशतकम् । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 156 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Ghaṭṭu Bábu. Appearance, decayed. Verse. Correct.

Katāksha-śataka. A hundred stanzas in praise of a glance of the goddess Kāmākshyā. By Múkakavi Sárvaabhauma.

Beginning. मोहान्धकारनिवहं विनिहन्तुमीडे
 मूकाक्षनामपि महाकवितावन्यान् ।

श्रीकाञ्चिदेशशिशिरोद्धतिजागरूका-

नेकाग्रनाथतरुणीकरुणावलोकान् ॥ १ ॥

मातर्जयन्ति ममताग्रहमोक्षणानि

माहेन्द्रनीलरुचिशिच्छन्दच्छिणानि ।

कामाक्षि कल्पितजगत्त्रयरक्षणानि

लक्ष्मीक्षणानि वरदानविचक्षणानि ॥ २ ॥

आनङ्गतन्त्रविधिदर्शितकौशलाना-

मानन्दमन्दपरिपूर्णमन्यराणाम् ।

तारल्यमम्ब तव ताडितकर्णसौम्यां

कामाक्षि खेलति कटाक्षनिरीक्षणानाम् ॥ ३ ॥ इत्यादि

End.

अत्यन्तशीतलमनर्गलकर्मपाक

काकोलहारि सुलभं सुमनोभिरेतत् ।

पौथूषमेव तव वीक्षणमम्ब किन्तु

कामाक्षि नीलमिदमित्ययमेव भेदः ॥ १०० ॥

Colophon. इति श्रीमूककविसार्वभौमकृतौ कटाक्षशतकं समाप्तम् ।

विषयः । कामाख्याः स्तुतिव्याजेन तत्कटाक्षमात्रवर्णनम् ।

No 3270. आराधनाभगवती । Substance, country-made paper, 13 x 6 inches. Folia, 19. Lines, 17 on a page. Extent, 1,200 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pañsāla. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect. Half Māgadhi.

Arādhana-bhagavatī. On the different means of worshipping in a Jaina temple. Anonymous.

Beginning. मियनरिंद देविंद वंदियं वंदियं जिणं वीरं ।

भीमं भवषववद्वणं प + ताराद्वणं वुत्थं ॥

वत्तीसादारहिं भणित् + वगस्स उत्तम + विह्वीस + ।

एवग्रमंदिरसद्वणे + + + + सोवाण + तिव्व ॥

आराद्वणाए दारे वुत्थं संलेद्वणा तद्वतपरिक्खा ।

निज्जामयजोगत्तं अगीयअसंविनिज्जराणा ॥ इत्यादि ।

End.

कस्सामयप्पसमणं लच्छिनिवादप्पभूयमिदं विवुद्धा ।

अजराभरण्यद्वेजं सेवद्व आराद्वणाअमयं ॥

Colophon. इति आराधनाभगवतौ समाप्ता ।

विषयः । संलेखनानिर्ज्वरणास्थानालापनचतुःशरणाराधनादिद्वाविंशद्द्वारनिरूपणं । तत्र तत्र प्रत्येकं फलकीर्तनञ्च ।

No. 3271. उपदेशशतकम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 171 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Zillā Murshidābād, Jaṅgipura, a Brah-machārī at the Akhādā at that place. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Upadeś-śaataka. A century of advice for the benefit of Jains, with appropriate illustrative anecdotes. By Gumāni Kavi.

Beginning. त्रिषु देवेषु महान्तं भृगुर्बभूवुः परीक्ष्य हरिमेकम् ।

मेनेऽधिकं महिम्ना सेव्यः सर्वोत्तमो विष्णुः ॥

रक्ताङ्गदः स्वपुत्रं निहत्य खड्गेन रोद्धिणीवचसा ।

सत्यां ररच्च वाचं न सङ्कटेऽपि त्यजेद्दर्शम् ॥

निर्व्यासितो हितेऽभुर्विभीषणो रावणेन लङ्कायाः ।

तन्नाशहेतुरासीन्नहि निजबन्धुर्विवोदयः ॥ इत्यादि ।

End. स्फुटमार्थ्याशतगदितान् पृथक्प्रमाणीकृतानुदाहरणैः ।

शतमेतानुपदेशान् विभावयन् भावयेत् सिद्धिम् ॥

कुतुकाय कोविदानां मूढमतीनां महोपकाराय ।

निरमात् कविर्गुमानिः शतोपदेशप्रबन्धममुम् ॥

Colophon. इति त्रैगुमानिकविविरचितमुपदेशशतकं समाप्तम् ।

विषयः । सोदाहरणशतोपदेशकथनम् ।

No. 3272. सेव्यसेवकोपदेशः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 99 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Zillā Murshidābād, Jaṅgipura, a Brah-machārī at the Akhādā at that place. Appearance, old. Verse. Correct.

Sevyasevakopadeśa. A variety of maxims on Jain duties. By Vyāsadaśa *alias* Kshemendra Mahākavi.

Beginning. विभूषणाय महते दृष्टान्तिमिरहारिणे ।

नमः सन्तोषरत्नाय सेवाविपविनाशिने ॥

उत्सृज्य निजकार्याणि सद्भिर्वाप्याकुलेक्षणम् ।

सेव्य-सेवकसेवानां क्रियतामनुशासनम् ॥

दर्पादेकः परो लोभाद्द्वावन्धौ सेव्य-सेवकौ ।

धनोऽप्येन्यविद्यती सुखे कः कस्य पश्यति ॥

दुर्वारलोभमोहान्धौ यदि न स्यादयं जनः ।

कः क्रूरक्रोधविधुरं सचेत धनिनां सुखम् ॥

यः प्रथ्वीमपि दर्पान्धो न पश्यति पुरःस्थिताम् ।

स देन्यलघुतां यातं कथं सेवकमिष्यते ॥ इत्यादि ।

End.

दृष्ट्या जीवति लोकः सेवादृष्टिर्निजेव केषाञ्चित् ।

अस्थाने तीव्रतरा निन्द्या तु तदर्थिनां सेवा ॥

विद्वज्जनाराधनतत्परेण सन्तोषसेवारसनिर्भरेण ।

क्षेमन्द्रनाम्ना सुधियां सदैव सुखाय सेवावसरः कृतोऽयम् ॥

Colophon. इति श्रीव्यासदासापराख्यमहाकविक्षेमन्द्रकृतौ सेव्यसेवकोपदेशः समाप्तः ।

विषयः । सेव्यसेवकयोः कर्त्तव्याकर्त्तव्यकथनपूर्वकं सेवादृष्टिर्नितरां निदृष्टलनिरूपणम् । सन्तोष-
एव सेव्य इति सप्रपञ्चप्रपञ्चनं । इति शम् ।

No 3273. सुवृत्ततिलकम् । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 255 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Zillá Murshidábád, Jañgipura Brahmachárá at the Ákhaḍá at that place. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Suvṛitta-tilaka. A Sanskrit work on versification, giving the peculiarities of each of the different metres, and the subject to which it is most appropriate. By Vyásadása *alias* Kshemendra, son of Prakásendra.

Beginning. गणपतिगुरोर्वैक्रयूडाशशङ्ककलाङ्करः

स्फुटफणिफणारनच्छायाच्छटाच्युरणारणः ।

गिरिपतिसुतासंसक्तैर्ध्याविलासकचन्द्र-

च्युतनखशिखालेखाकान्तसनोतु सुखानि वः ॥

स्वच्छन्दलघुरूपाय विजगद्गुरवे नमः ।

स्पष्टवामनदृष्टाय मायाचक्राय चक्रिणे ॥

नमस्कन्दोनिधानाय सुदृष्टाचारवेधसे ।

तपःसत्यनिवासाय व्यासायामिततेजसे ॥

चेमेन्द्रेण सुशिष्याणां सरस्रत्याः प्रसाधनम् ।
 सुष्टतिलकं वर्णरुचिरं क्रियते मुखे ॥
 दृष्ट्वा च्छन्दांसि सौन्दर्यं विचार्यार्थप्रियः कृतः ।
 प्रसिद्धकाव्यकर्म्मण्युत्तानामेष सङ्ग्रहः ॥ इत्यादि ।
 इत्याखरुचोः प्रथमोपयुक्तं प्रष्टव्यवचस्य विवेककारि ।
 महाकवेरप्यतिस्मृततत्त्वविचारदर्पप्रदमेतदुक्तम् ॥
 इत्यौचित्यप्रचुररचनाविश्रुतश्राव्यष्ट-
 यक्तिः शक्तिप्रस्तवचसां दर्शिता सङ्ग्रेहेण ।
 चेमेन्द्रेण प्रणयिविपदां हर्षुराश्चर्यकतु-
 र्भूयद्भर्तुर्भुवनजयिनोऽनन्तराजस्य राज्ये ॥

End.

Colophon. इति श्रीप्रकाशेन्द्रात्मजयासदासापरनामश्रीचेमेन्द्रकृते सुष्टतिलके वृत्त-
 विनियोगो नाम तृतीयो विन्यासः ॥

विषयः । महाकविनिबन्धेषु प्राचुर्येण उपलभ्यमानानां वृत्तानां लक्षणादिकथनपूर्वकं
 प्रत्येकं यतिविभागादिकथनं । इन्द्रसां गुणादिविवेचनम् । रसविशेषे भाविशेषे च इन्द्रोविशेष-
 नियमनञ्च ।

No. 3274. रसिकरङ्गदा । Substance, country-made paper, 16 × 5
 inches. Folia, 155. Lines, 12 on a page. Extent, 6,698 ślokas. Character,
 Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Sītānātha Nyāyaratna.
 Appearance, new. Prose. Correct.

Rasika-raṅgadā. A gloss on the 'Padyāvalī' or miscellaneous
 poems of Rūpa Gośvāmi. By Vīrchandra Gośvāmi, son of Kiśorī-
 mohana Gośvāmi.

Beginning. सच्चिदानन्दरूपं तं गुरुं भागवतप्रियं ।

परिवारगणैर्जुष्टं किशोरीमोहनं भजे ॥

श्रीगौरकरुणाप्रेमसिन्धुमग्नहृदे सदा ।

नमाम्यहं प्रयत्नेन रूपगोस्वामिने सते ॥

या रम्या निखिलाघसंघश्मनी श्रीवातिथिं सङ्गता

यास्वाद्या रसिकैः सुखाब्धिजननी धिक् कार्यमुक्तिस्पृहां ।

या ध्याता हृदये व्रजेन्द्रतनुजप्रेमास्तस्यन्दिनी

सा जीयात् हरिभक्तिवृन्दमहिता धन्येह पद्यावली ॥

द्वान्नाणां सुखबोधार्थं सतां संचेपतो मया ।

पदावलीक्रमव्याख्या यथामति वितन्यते ॥

श्रीयुक्तवन्द्यारकवन्द्यमहेश्वराधामाधवपदारविन्दनिमग्नमानसभक्तसन्दोहानन्दकः परमरसिकवरः
कविकुलसुकुटुम्बः सोऽयं ग्रन्थकारः निखिलभक्तिरसिकानां पद्यवन्दोत्थापनेन श्रीकृष्णगुणलीला-
वर्णने सदाचारं दर्शयन् आधुनिकतद्भक्तान् हर्षयंश्च संचेपतो भक्तिरसमयं ग्रन्थमारभते पद्याव-
लीति । इत्यादि ।

End.

नित्यत्वमायातमिति ज्ञेयं ॥

ग्रन्थस्य प्रतिपाद्यो यः श्रीराधामाधवः प्रभुः ।

स्फुरत्यन्तः स मे नित्यं दत्त्वा भक्तिरसान्तं ॥

भुवने विचिन्नामा यो ग्रन्थवस्तुप्रकाशकः ।

स आचार्यः श्रीलघुनन्दनो मेऽस्तु भूतये ॥

करुणावरुणागाराः सुधियः सन्त उत्तुकाः ॥

पश्यन्तेतां मम श्रान्तिसाफलयाभिनीमि तान् ।

मनोभ्रान्तिवशाद् यं दोषा लिखिता मया ॥

तान् शोधयन्तु ते सन्तः करुणाभरतो विदः ॥

भक्तिमार्गप्रकाशार्थं यो जातो भगवत्कुले ।

जनकं तं सदा नौमि किशोरीमोहनं प्रभुं ॥

Colophon. इति श्रीभगवद्भक्त्यानन्दवंशावतंसश्रीमत्किशोरीमोहनगोखामितनयश्रीवीर-
चन्द्रगोखामिविरचिता रसिकरङ्गदा नाम श्रीपद्यावलीटीका सम्पूर्णा । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । रूपगोखामिगुस्फितपद्यावल्या व्याख्यानम् ।

No. 3275. प्राणाभरणम्, संहितप्रयाख्यासहितम् । Substance, country-
made paper, 14 × 5 inches. Folia, 14. Lines, 14 on a page. Extent,
559 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Zilla Mur-
shidābād, at the Akhdā at Jaṅgipura, with a Brahmachārī. Appearance,
new. Verse. Incorrect.

Prāṇābharṇa. An eulogium on Rājā Prāṇanārāyaṇa of Kāma-
rūp, with a commentary by the author. By Jagannātha Paṇḍitarāja.

Beginning. विद्वांसो वसुधातले परवचःस्वाघासु वाचंयमा

भूपालाः कमलाविलासमदिरोन्मीलनदाघूर्णिताः ।

आस्ये धास्यति कस्य लास्यमधुना धन्यस्य कामालस-

स्वर्वामाधरमाधुरौमधरयन् वाचां विलासो मम ॥

विद्वांस इति प्रायदर्शनाभिप्रायमेतत् । तेन सहृदयैर्न मनागपि विमनायितव्यम् । भावध्व-
निशायम् । उत्तरार्द्धप्रतिपाद्यार्थालम्बनाया एतत्पद्यप्रयोगानुभवायाः कविगतचिन्तायाः प्राधान्ये-
नाभियुक्ते । अनुपात्तोभयनिमित्तकव्यतिरेकः स्फुटोलङ्कारः । कामालसत्वं वामाविशेषणमधर-
माधुरौप्रकर्षकम् ।

End.

दोईण्डद्वयकुण्डलीकृतलसत्कोदण्डचण्डागुग-

ध्वस्तोदण्डविपक्षमण्डलमिह त्वां वीक्ष्य मध्येरणम् ।

वस्त्रगङ्गाण्डवसुक्तकाण्डवल्यन्मालावलीताण्डव-

धम्यत्खाण्डवरुष्टपाण्डवमहो को न चितीशः स्मरेत् ॥

अथ स्मरणालङ्कारः । भाव इति तु न भ्रमितव्यम् । सादृश्यमूलकातन्मूलकत्वाभ्यां भावत्वान्ता-
ङ्कारत्वयोरिह व्यवस्थितेः शब्दवेद्यत्वाच्च ॥

Colophon. इति पण्डितराजश्रीजगन्नाथविरचितं प्राणाभरणं तत्कृतयैव टीकया समेतं
समाप्तम् ॥

विषयः । कामरूपदेशाधिपस्य प्राणनारायणस्य स्तुतिव्याजेन तद्ग्रशोवर्णनादिकम् ॥

No. 3276. नेमिदूतम् । Substance, country-made paper, 12 x 5½ inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 342 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1602. Place of deposit, Vālučara, Ghaṭṭu Bābu. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Nemidūta. An imitation of the Meghadūta of Kālidāsa. In it the wife of Nemi, the Jin, sends a message to him who is engaged in deep meditation on the Rāmagiri Hill. By Bikrama, son of Sāṅgaṇa.

Beginning. प्राणिवाणप्रवणहृदयो बन्धुवर्गं समग्रं

क्षित्वा भोगान् सद्यः परिजनैरुपसेनात्मजाञ्च ।

श्रीमान्नेमिर्विषयविसुखो मोक्षकामस्यकार

स्निग्धच्छायातल्पु वसतिं रामगिर्याश्रमेषु ॥

सा तत्रोच्चैः शिखरिणि समासीनमेनं मुनीशं

नासान्यस्तानिमिषनयनं ध्याननिर्द्वैतदोषम् ।

योगासक्तं सजलजलदृश्यामलं राजपुत्री

वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणोयं ददर्श ॥

उद्गीक्ष्यैनं शमसुखरतं मेदुराभोदनादै-
 र्हत्यत्केकिन्नजमथ नगं प्रोन्मिषन्नीपपुण्यम् ।
 सा शोकार्त्ता क्षितितलमगात् स्यान्न दुःखं हि नाय्याः
 कण्ठाश्लेषप्रणयिनि जने किं पुनर्दूरसंस्थे ॥ इत्यादि ।

End.

तदूःखार्थं प्रवरकवितुः कालिदासस्य काया-
 दन्त्यं पादं सुपदरचितान्नेघदूतादुगृहीत्वा ।
 श्रीमन्नेमेश्वरितविशदं साङ्गणस्याङ्गजम्भा
 चक्रो कार्यं बुधजनमनःप्रीतये विक्रमाख्यः ॥

Colophon. इति साङ्गणसूनुश्रीविक्रमविरचितं नेमिदूतं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । सञ्ज्ञातनिर्व्वेदस्य नेमिजिनेन्द्रस्य विषयवासनापरीक्षारेण निर्व्वानपदाभिलाषिणी
 रामगिरौ समाधिमास्थाय स्थितस्य पुरतस्तत्पत्न्या राज्ञीमत्याः स्वयं दौत्यवर्णनरूपमेतत् मेघदूत-
 काव्यस्य प्रत्येकं श्लोकानामन्तिमपादमाकलय्यावशिष्टपादपूरणेन च विरचितमिति ज्ञेयम् ।

No. 3277. करुणालहरी । Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Ghaṭṭu Bābu. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Karuṇālaharī. An eulogium on the personal beauty of Śrī Kṛiṣṇa. By Jagannātha Paṇḍitrāja.

Beginning. विषीदता नाथ विषानलोपमे विषादभूमौ भवसागरे विभो ।

परं प्रतीकारमपश्यताधुना मयायमात्मा भवते निवेदितः ॥

भवानलज्वालविलुप्तचेतनः शरणं तेऽङ्गि शरणं भयादियाम् ।

विभाय भूयोऽपि दयासुधाश्लुधे विधेहि हे नाथ यथायथेच्छसि ॥

विहाय संसारमहामदस्थलीमल्लौकदेहादिमिलन्मरौचिकाम् ।

मनोमृगो मे कवणाश्लुधे विगादुमीश त्वयि गाढमीक्षते ॥ इत्यादि ।

End.

सुरस्रोतस्त्रिन्याः पुलिनमधितिष्ठन्नयनयो-

र्विधायान्तर्मुद्रामथ सपदि विद्राय विषयान् ।

विधूतान्तर्धान्तो मधुरमधुरायां चिति कदा

निमग्नः स्यां कस्याञ्चन नवनभस्यास्मदरुचि ॥

Colophon. इति पण्डितराजश्रीजगन्नाथविरचिता कण्णालहरी सम्पूर्णा ।

विषयः । स्तुतिव्याजेन भगवतः श्रीकृष्णस्य रूपवर्णनादिकम् ।

No. 3278. दानकेलिव्याख्या । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 38. Lines, 13 on a page. Extent, 1,698 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vâluchara, Jagadánanda Gośvámī. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Dánakeli-vyákhyá. A gloss on Rúpa Gosvámī's play entitled Dánakeli-kaumudī. By Jíva Gosvámī.

Beginning. दानकेलिकलौ लुप्तधर्मस्यार्थाद्योर्भजे ।

राधामाधवयोः कामलोभदम्भदान्तं ॥

अथ सोऽयं रसिकसुकुटमणिः अभिनीतविदग्धमाधवादिनाटकार्थरत्नो यत्नोत्तीकृतराधामाध-
वल्लोलविलासाविरामरामणीयकपीथूपपरिवेषणव्रतः परमभागवान् अनुरागिणः प्रियसुहृद्गो-
रञ्जयन्नखिलकविमण्डलाखण्डलः श्रीरूपनामा अन्ततरङ्गिणीमिव दानकेलिकौमुदी नाम भाषिकां
निर्मिमाणः प्रारब्धनान्दीमुपस्योक्तयन् मङ्गलमाचरति । अन्तः स्मेरतयेति । माधवेन पथि पुरोऽग्रत
एव रुदाया राधाया दृष्टिर्वै युष्माकं त्रियं प्रेमसम्पत्तिं क्रियात् कुरोतु ॥ इत्यादि ।

End.

तस्य प्रियसुहृदः श्रीराधाकुण्डवासिनः श्रीरघुनाथदासस्य इत्यर्थः ॥

दानकेलिकलेरन्ते राधामाधवोर्युगं ।

कामलोभमदाक्रान्तमेकाकारमहं भजे ॥

Colophon. इति श्रीदानकेलिव्याख्या समाप्ता ।

गोविन्दस्य कृपां वन्दे यस्योद्गमनमावृतः ।

लोलालसूक्तिः सदा भूयात् रूपेण सच्च मोदते ॥

यथिता सुमनःसुखदा यस्य निदेशेन भाषिकाखगियं ।

तस्य मम प्रियसुहृदः कुण्डतटीं चणमलङ्कुरतां ॥

गते मनुगते शक्ते चन्द्रस्वरसमन्विते ॥

नन्दीश्वरे निवसता भाषिकेयं विनिर्मिता ॥

अतः परं भाषिकालक्षणं वर्त्तते ॥

विषयः । रूपगोस्वामिकृतदानकेलिकौमुदीनामकभाषिकाया व्याख्यानम् ।

No. 3279. भावविलासः । Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 297 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Zilla Murshidábád, with a Brahmachári, Jaṅgipura at the Akhḍá. Appearance, new. Verse. Correct.

Bháva-vilása. An eulogium on Bhava Siṅha, king of Jayapura. By Rudra Kavi, son of Vidyávilása.

Beginning. यः फल्गूकृतफाल्गुनो रणभुवि प्रौढप्रतापानल-

ज्वालाभिः प्रतिपक्षपक्षविपिनश्रेणीर्द्वादह क्षणात् ।

योऽभृङ्गसुरभूरुहोऽव भगवद्दासो निवासः त्रिधां

तस्मादाविरभृत् प्रभूतमहिमा श्रीमानसिंहो षट्पः ॥

सङ्ग्रामोद्दामधामप्रतिभट्टतनाकण्डरक्तोपरक्ता

येनाकीर्यं स्वसेनास्यतु रदधिजलैः चालिता खड्गधारा ।

गाढं शस्त्राभिघातादरिमदकरिणां दानमाच्छिद्य सद्यो

हस्ते न्यस्तञ्च येन क्षपितरिपुकुले दक्षिणे दक्षिणेन ॥

श्रीमाञ्ज्जीमानसिंहक्षितिपतिजलधेरुद्धतो भावसिंहः

पूर्णः पीयूषभानुर्विलसति किरणध्वस्तदैर्न्यान्धकारः ।

स्फारस्फाराक्षुषाराचलसुरतटिनीहंसहारानुकाराः

कीर्त्तिच्योत्साः पिवन्ति प्रतिदिशमनिशं यस्य विद्वच्चकोराः ॥ इत्यादि ।

End.

सद्गुणानां समुद्रेण रुद्रेण ग्रथिता गुणैः ।

कण्डस्या श्लोकमालेयं केषां न कुरुते त्रियम् ॥

विद्याविलासपुत्रस्य न्यायवाचस्यतेरियम् ।

काव्यालापविदग्धानां सुदं निर्मातु निर्मितिः ॥

Colophon. इति विद्याविलाससूनुन्यायवाचस्यतिथीरुद्रकविकृतो भावविलासः समाप्तः ॥

विषयः । जयपुराधीशस्य भावसिंहस्य यशोवर्णनमुखेन प्रास्ताविकश्लोककीर्त्तनम् ।

No. 3280. अन्योक्तिमुक्तालता । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 264 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Zilla Murshidábád, Jaṅgipura, Brahmachári at the Akhḍá at that place. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Anyokti-muktálatá. A collection of double intendres in verse. By Sámmbhu, who styles himself a Mahákavi.

Beginning. मानं सुद्ध विपक्षिपक्षमरवन्धकारपारङ्गमा

मा भूवन् कलकण्ठकण्ठकुहरे कुण्डकमास्ते गिरः ।
 प्राप्तः पञ्चशरप्रपञ्चशरणं यदुष्टद्वन्द्वीगुरु-
 र्बन्धूकप्रियबान्धवो धवलितश्यामाधवो माधवः ॥
 हेलक्रान्तहरिनि कुन्तलबधूवेषीहरिनि स्फुटं
 भिन्द्रेष तमांसि लोचनसुधाव + समीवज्जभः ।
 पश्योन्नच्छति हारिकीरतल्लषीहारानुकारैः करै-
 रोङ्कारं कुरकैरवाकरनिजोन्मेषेषु योग्यः क्षणः ॥
 सत्यं सन्ति कियन्ति सन्ति न सखे रत्नानि रत्नाकरे
 सञ्जातस्तु स वस्तुतः स्तुतिकथापावं परं कौस्तुभः ।
 यो जातः स्मरकेलिलोलकमलासोझासदोःकन्दली-
 लीलालिङ्गनभाजनं भगवतो वचःस्थले शर्द्धिणः ॥ इत्यादि ।

End.

या लक्ष्मीः स्मरकार्मुके स्फुरति च बाले प्रबाले रुचि-
 र्यो नीलाम्बुषदच्छदे ब्रह्मसत्प्रेङ्गेखिले विश्रमः ।
 या कान्तिः कनकाम्बुजेऽपि सकलं द्रष्टुं तदेकत्र चे-
 द्धेतः कन्दलिताद्भुतं तव सखे पश्याननं सुधुवः ॥

Colophon. इति महाकविश्रीशङ्खतान्योक्तिमुक्तालता समाप्ता ।

विषयः । अन्यार्थप्रतिपादकप्रासाविकस्योक्तयनम् ।

No. 3281. श्राद्धदिनकृत्यटीका । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 79. Lines, 9 on a page. Extent, 1,854 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyatapausāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Śraddhadina Kṛitya Tīkā. A gloss on a Jain work entitled Śraddhadina Kṛitya. It treats of the duties enjoined on Jain laymen, on Śraddhadays. Anonymous.

Beginning. श्रीवीरं नत्वा श्राद्धानां दिनकृत्यं वक्ष्ये इत्युक्तिलेशः । नमस्कारश्चतुर्द्धा द्रव्य-
 नामभावतः । (?) पालकादीनां भावतो न द्रव्यतः । उत्तरं सुराणां । न द्रव्यतो न भावतः कपि-
 लादीनां । द्रव्यतो भावतश्च सम्यग्दृष्टेरुपयुक्तस्य सुशब्दवचनस्य सुप्रणिहितपात्रमार्जनादीनकुर्वतः ।
 तत्र विघ्नघातीपशान्तये एकान्तिकाद्यभिचारिभावमङ्गलरूपेण तुर्य्यनमस्कारेण प्रणमति । इत्यादि ।

End. इत्येतत् कथंया सपुणेन परोपकारं चिकीर्षुराह काण्डेन इति ।
निगदसिद्धं सर्वोपसङ्गिहोषुराह अथापेति ।

Colophon. इति आद्वदिनकृत्यटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनआद्वकृत्यप्रकरणस्य व्याख्यानम् । जैनगृहस्थानां आद्वसंज्ञेति ज्ञेयम् । तथा
तेषां आवकालमपि विद्वज्जनेषु प्रसिद्धम् ।

No. 3282. तत्त्वदीपिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 80. Lines, 23 on a page. Extent, 643 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Tattvadīpikā. A gloss on a treatise called Dvātrīṅśika which treats of the element of Jain religion. Anonymous.

Beginning. ऐन्द्रवन्द्यनितां (?) ह्रियामलं यामलं जिनपतिं समाश्रितां ।

योगिनोऽपि विनमन्ति भारती परती मम ददातु सा सदा ॥ (?) ॥

अथोभूतानेकशस्त्रार्थसङ्ग्रहं मनसि कृत्वा द्वाविंशिकाप्रकरणमारभमाणो ग्रन्थकारो दानधर्मप्रा-
धान्येन परममङ्गलरूपत्वादादौ तद्द्वाविंशिकामाह । + + + अनुकम्पासमन्वितमनुकम्पापूर्वकं
दानं । इत्यादि ।

End. अनेकान्तप्रणयितया जगदुद्दिष्टीर्षावतां सिताम्बरसाधूनां परमानन्द + +
यामहोदयमीमांसया वयं परमेणोत्कृष्टेन आनन्देन पीनाः पुष्टाः स्मः । शिष्टा द्वाविंशिकासज्जन-
गुणवर्णनमयी ग्रन्थचिन्ता । + + मङ्गलरूपा स्यष्टा ॥

प्रतापार्के येषां स्फुरति विहिताकम्बरमनः-

सरोजप्रोक्षासे भवति कुसुमध्वान्तविलयः ।

विरेजुः स्फुरीन्द्रास्त इह जयिनो हौरविजया

दद्यावल्लीटडौ जलदधारायितगिरिः ॥

यशोविजयनाम्ना तच्चरणाभोजसेविना ।

द्वाविंशिकानां विवृतिश्चक्रे तत्त्वार्थदीपिका ॥

अधीत्य सुगुरोरेणां सुदृढं भावयन्ति ये ।

ते लभन्ते श्रुतार्थज्ञाः परमानन्दसम्पदं ॥

Colophon. इति भद्रम् ।

विषयः । जैनडाविशिकाप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 3283. उपदेशमालाविवरणम् । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 24. Lines, 12 on a page. Extent, 972 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, new. Prose. Incorrect. Sanskrit. Few Half Māgadhi.

Upadeśamālā-vivarana. A commentary on the Upadeśamālā, a collection of tales illustrating Jain principles of morality and religion. By Dharmadāsa Gaṇi. The Manuscript is incomplete : the text has been noticed under No. 2687, Vol. VIII, p. 142.

Beginning. श्रेयस्करं कामितदानदत्तं प्रथम्य वीरं जितकर्मलक्षं ।

पदार्थमात्रस्फुटदर्शनेनोपदेशमालां विवृणोमि किञ्चित् ॥

यद्यप्यनेकाः किं तु सन्ति टोकास्तथाप्यनिन्द्या क्रियते मयेषां ।

सति प्रकाशेऽपि विधोर्जगत्यां न युज्यते किं भवने प्रदीपः ॥

श्रीधर्मदासेन किलात्मसूत्रोः प्रबोधनार्थं विदधे सुबोधः ।

ग्रन्थो बह्वनामुपकारकारी भयात्मनां भावितसर्वभावः ॥

पूर्वं तदङ्गजातस्य रणसिंहस्य कथ्यते ।

चरितं चारुचरितं कर्मलयविधानकं ॥

अत्र रणसिंहोदाहरणं लिख्यते । जम्बूद्वीपे भरते समृद्धं विजयपुरं पुरमस्ति । तत्र विजयसेनो हृदयः । तद्गुह्ये अजयविजयानाम्बौ द्वे राज्ञौ । इत्यादि ।

End. इत्यमनुक्रमेण पठ्यमाना पाठ्यमानेयमय यावद्विजयते । इदमुपदेशमालाप्रकरणं स्वपुत्रप्रतिबोधार्थमित्यं विचारितं श्रीधर्ममणिना । — — — — — अपुना तु, नमिउण जिणवरिंदेत्यादिसूत्रार्थः प्रसूयते ।

Colophon. इत्युपदेशमालायां प्रथमतो रणसिंहवृत्तपद्य मूलसम्बन्धः ॥

विषयः । स्रुतजैनोपदेशमालाप्रकरणस्य व्याख्यानम् । अत्र तावत् टोकाया उपोद्घातमात्रं वर्त्तते ।

No. 3284. उपदेशमालावचूरिः । Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 18. Lines, 17 on a page. Extent, 1,430 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla, Appearance, decayed. Prose. Generally correct. Sanskrit.

Upadeśamālā-avachūri. An abridgement of the lessons taught in the Upadeśamālā. By Siddha Sādhu.

Beginning. अहं । जगच्चूडामणि । ऋषभो जगच्चूडामणिभूतोऽधुना मुक्तिपदस्यायितया जगत उपरिवर्त्तीत्यर्थः । वीरः पुनः आसन्नतया त्रिलोकश्रीतिलकः । तथा अन्तर्धर्मोऽपि एक ऋषभो लोकादित्यः । युगादौ प्रभात इव निखिलव्यवहारकारणत्वापादकः । पुनर्वीरश्चक्षुस्त्रिभुवनस्येदानीन्तनजन्तुचक्षुर्भूतागमार्थभाषकत्वात् । अधुनैतदुद्देशेनैवं तपःकर्म्मोपदेशमाह । संवच्छरगाह्वा । नवरं जदच्छर उपमाणेनं नि । तपःकर्म्मणि यत्नं कुर्यात् । इत्यादि ।

End. दातव्या पुनरियं बह्व्युतेभ्यो विवेकिभ्यः । इह स्वप्नेषु पाठानां बाहुविध्याद्यपर्यालोचयतां सम्यगर्थप्रदः प्रतिभातः । स एवास्माभिः पाठो विवृतः । कृतिरियं सिद्धिर्पिचरणरेणोः सिद्धसाधोरिति ॥

Colophon. इति श्रीउपदेशमालावचूरिः ।

विषयः । जैनोपदेशमालासन्दर्भस्य संचेपेण व्याख्यानम् ।

No 3285. उपदेशरत्नकोशः, वा उपदेशरत्नमाला । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 39 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Correct.

Upadeśa Ratnakośa. Verses briefly inculcating humanity, mercy to created beings, and other Jain virtues. By Padma Jineśvara Sūri.

Beginning. उवएसरयणकौस नासिय नीसेससयलदोगव्व ।

उवएसरयणमाल नुत्थ नमिउन वीरजिणं ॥

जीवदयाइ रमज्जइ ईदियवगो दमिज्जइ सयावि ।

सव्वचे वचविज्जइ धम्मस्समिणमेव ॥

भीलनज्ज खड्दिज्जइ नवसिज्जइ समं कुशीलेहिं ।

गुरुवयणं नखलिज्जइ जइनज्जइ धम्मपरमत्थो ॥ इत्यादि ।

End.

इय पउमजिणेसरस्सरिवयण जिणवयणगुंफरमणीअं ।

वहउ जणोके च गयं विउलं उवएसमालमिणं ॥

Colophon. इति उपदेशरत्नमाला समाप्ता ।

विषयः । संचेपेण जीवदयादिरूपधर्मानुष्ठानस्य कर्तव्यताकथनम् ।

No. 3286. पुष्यमालाप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 584 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1541. Place of deposit, Válučara, Pancháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Correct. Half Mágadhí.

Pushpamálá-prakarana. On the religious principles taught by Varddhamána Jina. Anonymous.

Beginning. सिद्धमकम्ममविग्गहमकलं कमसंखमकखं धीरं ।

प्रणमामि सुगइ + + ल परमत्यपयासणं वीरं ॥

जिणवयणकानना उच्चिणि उणसुवन्नमसरिसगुणहं ।

वरसमालमेअं रणमि वरकुसुममालं व ॥

रयणायरपवभट्ठं रयणं व सुदुल्लहं मणुअजमं ।

तत्यवि रोरस्स निहिव्व दुल्लहोहोइ जिणधम्मो ॥ इत्यादि ।

End.

जाव जिणसासणमिणं जावय धम्मो जयंसि विप्फुरइ ।

तावरडिज्जाउ एसा भवेहिं सया मुहत्थीहिं ॥

Colophon. इति श्रीपुष्यमालाप्रकरणं समाप्तं । संवत् । १५४१ ।

विषयः । मानय्यजन्मलाभेऽपि तव जैनधर्मस्य दुर्ज्ञेयकौत्सनम् । जैनधर्मस्य अहिंसा-मूलवन्निरूपणम् । अत एव सर्वत्र जीवेषु दयादानाभयदानादीनां परमधर्मजनकत्वकौत्सनम् । गुरुपसदनादीनामावश्यकत्वकथनं । संचेषेण वर्द्धमानजिनोक्तधर्मदेशनासारकथनं । अत्र वर्द्धमानजिनेन्द्रोक्तधर्मोपदेशरूपाणां पुष्पाणां गुम्फनात् पुष्पमालेति प्रकरणस्याभिधानमन्वयमिति ज्ञेयम् ।

No. 3287. धर्मशर्माभ्युदयः । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 99. Lines, 6 on a page. Extent, 1,700 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Ghaṭṭu Bábu. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Dharmaśarmábhhyudaya. An epic poem in 21 cantos on the birth of Dharma S'armá *alias* Jina. By Harichandra.

Beginning. श्रीनाभिस्तुनोच्चिरमङ्घ्रियुग्मनखेन्दवः कौसुदमेधयन् ।

यत्रानमन्नाकिनरेन्द्रचक्रचूडाग्न्यगर्भप्रतिविम्बमेणः ॥

चन्द्रप्रभं नीमि यदीयभासा नूनं जिता चान्द्रमसी प्रभा सा ।

नोचेत् कथं तर्हि तदङ्गिलं नखच्छलादिन्दुकुटुम्बमासीत् ॥

दुरत्तरचोदधियेव धात्रां मुहुर्मुहुर्दृष्टललाटपट्टाः ।

यं खर्गिणोऽनल्पगुणं प्रणेषुस्तनोतु नः शर्म स धर्मानायः ॥ इत्यादि ।

End.

अभजदथविचित्रैर्वाकप्रसूनापचारैः

प्रभुरिह हरिचन्द्राराधितो मोक्षलक्ष्मीम् ।

तदनु तदनुयायी प्राप्तपर्थन्तपूजो-

पचितसुहृतराशिः स्वं पदं नाकिलोकः ॥

Colophon. इति महाकविश्रीहरिचन्द्रविरचिते धर्मशर्माभ्युदये महाकाव्ये एकविंशः सर्गः ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः । (अतः परं कवेरस्य प्रशस्तिरेका वर्तते । सा च नितरां प्रलुप्ताचरतया नाधिगन्तुं शक्यते ।)

विषयः । प्रथमे सर्गे,—सज्जनस्तुतिदुर्ज्जननिन्दाकीर्तनं । जम्बूद्वीपवर्णनं । कनकाद्रिवर्णनं । भारतवर्षवर्णनं । आर्यावर्णवर्णनं । उत्तरकोशलाख्यदेशवर्णनं । तत्र रत्नपुरनगरवर्णनं ।

द्वितीये सर्गे,—रत्नपुरपुरन्दरस्य सूर्यवंशीयनरपतेः महासेनस्य वर्णनं । तन्महिष्याः सुव्रताया रूपादिवर्णनं । नृपतेः पुत्रप्राप्तिचिन्तनवर्णनं । अथ प्राचेतसाख्यस्य दिव्यमुनेरुद्यानपालकमुखादागमनखण्डतान्तवर्णनं ।

तृतीये सर्गे,—परिकरसमेतस्य राज्ञो मुनिदर्शनाय गमनवर्णनं । वनवर्णनं । उद्यानप्राप्तिवर्णनं । मुनिवर्णनं । मुनिमहोपालयोः समागमवर्णनं । मुनिसमीपे राज्ञः पुत्रप्राप्तिचिन्तावर्णनं । भाविनः पुत्रस्य पूर्वजन्मविषये मुनिं प्रति राज्ञः प्रश्नादिवर्णनञ्च ।

चतुर्थे सर्गे,—धर्मानाथस्य पूर्वजन्मवृत्तान्तवर्णनमुखेन धातकीखण्डनामकद्वीपे वत्साख्यदेशवर्णनं । तत्र सुशीमाख्यनगरीवर्णनं । तदधिपतेः दशरथनृपस्य वर्णनं । तस्य वैराग्योदयवर्णनं । नृपं प्रति मन्त्रिणश्चाव्याकमतानुकूल उपदेशः । राजकृतं तत्खण्डनञ्च । नृपतेर्वनगमनवृत्तान्तवर्णनं । तस्य तपस्यावर्णनं । स एव महासेनस्य नृपतेः पुत्रत्वेनावतरिष्यतीतिकथनञ्च ।

पञ्चमे सर्गे,—महासेननृपतेः सभायां सार्द्धं लक्ष्म्या कासाद्विद्विद्याङ्गनानामागमनवृत्तान्तवर्णनं । दिव्याङ्गनाकृतराजमहिषीसेवनवर्णनं । राजपत्न्याः स्वप्नदर्शनवृत्तान्तवर्णनं । महिष्या गर्भलक्षणादिवर्णनं ।

षष्ठे सर्गे,—माघशुक्लत्रयोदश्यां पुष्यनक्षत्रे धर्मानाथस्य जन्माभूदिति वर्णनं । इन्द्रादिकृतस्य महासेनकृतस्य च तज्जन्मोत्सवस्य वर्णनं ।

सप्तमे सर्गे,—सूक्तिकागृहस्थिताया महिष्या अङ्गे मायाकल्पितमेकं शिशुं निधाय धर्मानाथमपहृत्य शची शक्राय समर्पयामास । शक्रोऽपि तमादाय सुरगजमाश्न्य देवसेनासमेतो व्योमवर्त्मना सुमेरुपर्वतं जगामेति वर्णनं । सुमेरुवर्णनं । तत्र देवसेनासन्निवेशवर्णनं । गजाश्चादिवर्णनञ्च ।

अष्टमे सर्गे,—सुमेरौ मणिसिंहासने धर्मानाथस्य उपवेशनवर्णनं । धर्मानाथस्य अभिषेकवर्णन-

मुखेन चौरसमुद्रवर्णनं । इन्द्रादिकृततत्सुतिवर्णनं । धर्मनाथस्य पुनः मातुरङ्गे अधिष्ठानवर्णनञ्च ।

नवमे सर्गे,—धर्मनाथस्य बाल्यवर्णनं । यौवनवर्णनं । यौवराज्यप्राप्तिवर्णनञ्च । विदर्भाधिनाथेन प्रतापराजेन खट्वहितुः स्वयंवरे धर्मनाथानयनार्थं प्रेषितस्य दूतस्य आगमनवर्णनं । धर्मनाथस्य विदर्भगमनवर्णनं । पथि प्राप्ताया गङ्गाया वर्णनञ्च ।

दशमे, एकादशे-द्वादशे, त्रयोदशे च सर्गे,—विन्ध्यगिरिवर्णनं । षड्रतुवर्णनं । पुष्यावचयवर्णनं । नर्मदायां जलक्रीडावर्णनं ।

चतुर्दशे सर्गे,—सन्ध्यावर्णनं । अन्धकारवर्णनं । चन्द्रोदयवर्णनं । नायिकानां प्रसाधनवर्णनं । दूतीसंप्रेषणादिवर्णनञ्च ।

पञ्चदशे सर्गे,—पानगोष्ठीवर्णनं । रात्रिक्रीडावर्णनञ्च ।

षोडशे सर्गे,—प्रभातवर्णनं । विदर्भदेशप्राप्तिवर्णनं । विदर्भदेशवर्णनं ।

सप्तदशे सर्गे,—स्वयंवरवर्णनमुखेन राजकन्यया धर्मनाथो हृत इति वर्णनं । धर्मनाथस्य कुण्डिनपुरप्रवेशवर्णनं । नगरनारीविभ्रमवर्णनं । विवाहवर्णनं । बध्वा सद्यः धर्मनाथस्य स्वपुरप्राप्तिवर्णनञ्च ।

अष्टादशे सर्गे,—रत्नपुरे महात्म्यवर्णनञ्च । धर्मनाथपितुर्महासेनस्य वैराग्यवर्णनं । धर्मनाथं प्रति तत्कृतस्य नीत्युपदेशस्य वर्णनं । तस्य राज्याभिषेकवर्णनं । महासेनस्य वनगमनवर्णनं ।

जनविंशे सर्गे,—अनेकमहौपतिभिः सद्यः सुषेणस्य चित्रयुद्धवर्णनं ।

विंशे सर्गे,—पञ्चलचवर्षपर्यन्तं सम्यक् प्राजापालनं विधाय उत्कापातदर्शनेन धर्मनाथस्य वैराग्यप्राप्तिवर्णनं । विरक्तस्य तस्य तपस्यावर्णनं । ज्ञानप्राप्तादिवर्णनञ्च ।

एकविंशे सर्गे,—दिव्यसभामधिष्ठितस्य धर्मनाथस्य संक्षेपेण जिनसिद्धान्तवर्णनं । ग्रन्थकर्तुः प्रशंसिकीर्तनञ्च ।

No. 3288. कर्पूरमञ्जरीप्रकाशः । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 58. Lines, 6 on a page. Extent, 952 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāhādurapura, Zillā Murshidābād, Sītānātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Karpūramanjarī-prakāśa. A commentary by Rājāśekhara on a Prākṛit poem called Karpūramanjarī. By Vāsudeva, son of Prabhākara Bhaṭṭa.

Beginning. दशस्योद्यदास्यच्छिदं जानकीशं

कुलोपास्यमानस्य साष्टाङ्गपातं ।

गणेशश्च गण्डोल्लसद्भङ्गसङ्गं

हरोच्चाङ्गसङ्गांश्च गङ्गातरङ्गान् ॥

तातं प्रभाकरं नत्वा मातरं गोमतीमपि ।

कर्पूरमञ्जरौटीका वासुदेवेन तन्यते ॥

कर्पूरमञ्जर्याख्यसाटकारश्चे स्तूत्रधार आशीरूपां नान्दीं पठति भद्रमिति ।

अत्र च व्यासादय इत्यादौ सरस्वत्या इत्येतत्प्रभृतिषष्ठान्तलोपक्रमभङ्गाभासेऽपि भवत्वित्यादि-
प्रधानक्रियापदानां लोडन्तलप्रक्रमः शङ्क्यः । तेन रीतिर्नाम शब्दगुणः । इत्यादि ।

End.

आकाश इति ।

किं ब्रवीष्येवमित्यादि विना पात्रं ब्रवीति यत् ।

श्रुत्वेवानुक्तमपि चेत्तत् स्यादाकाशभाषितं ॥

इति भारतः ।

Colophon. इति श्रीमद्विद्वद्गुण्डवन्दितारविन्दसुन्दरपदद्वन्द्वकुन्दप्रतिसयशःप्रकरप्रखरक-
टोरकिरणकरप्रभप्रतिभप्रभाकारभट्टात्मजवासुदेवविरचिते कर्पूरमञ्जरौप्रकाशे चतुर्थं जवनिकान्तरं
समाप्तं ।

विषयः । राजशेखरकृतप्राकृतभाषामयकर्पूरमञ्जर्यभिधानसट्टकस्य व्याख्यानम् ।

No. 3289. सञ्जीवनी । Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 140. Lines, 8 on a page. Extent, 4,030 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mírapura, Zillá Mursidábád, Yáda-
vachandra Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Sanjībanī. A commentary on the Kumárasambhava of Kálidása. From canto 8 to 17. By Sítáráma, son of Lakshmaṇa Bhaṭṭa and Satī. This is a continuation of the work of the commentary of Mallinátha.

Beginning. शिरसा शकलं शशाङ्कमूर्त्तेर्भसितं विश्रुतमङ्गकेन भूरि ।

गरलञ्च गलेन चिन्तयामो हरमर्द्धाङ्गहराद्रिराजकन्यां ।

टीकासप्रसु मङ्गिनाथकतिना सञ्जीवनीसंज्ञिका

या सर्गेषु कुमारसम्भवमच्चाकाव्यस्य चक्रे पुरा ।

सैवैतर्ह्यवशिष्टदिक्प्रमिततत्सर्गेषु विद्वन्मुदे

सौतारामकवीश्वरेण हि यथाप्रज्ञं समापूर्य्यत ॥

नवपरिणीतगिरिजारहःकेलिमपि विवर्णयिषुस्तव भवान् कालिदासः अष्टमं सर्गमारभते ।
पाणिपौडनविधेरिति । पाणिपौडनं नाम षोडशविधेषु संस्कारेषु कश्चित् संस्कारविशेषः । पौड-
यति यस्मिन्निति पौडनं । इत्यादि ।

End.

मालिनीटनं । लक्षणन्तं ।

यं प्राप्तं सुतं पुरा च जननी नाम्ना सुहृदिरिति सा

ख्यातो यस्य बुधेन्द्रमस्तकमणिः श्रीलक्ष्मणाख्यः पिता ।

यदुद्भाटद्वितीयं जगद्विजयते विद्वत्तया मण्डितं

तेनासौ रचिता कुमारविद्वतिः सङ्गीवनी जीवदा ॥

संवत्सरेऽङ्गाद्रिपुवाणतुल्ये नभस्समासे बङ्गले दले च ।

तिथावनङ्गस्य सजीववारे टीका कुमारस्य समापदेष्टा(?) ॥

— — — — —

Colophon. इति श्रीपर्वणीकरोपनामकश्रीलक्ष्मणभट्टात्मजसतीर्गभसम्भवश्रीसीतारामक-
विवरचितया सङ्गीवनीसमाख्या याख्याया समेतः श्रीकालिदासकृतौ कुमारसम्भवे महाकाव्ये
तारकासुरवधो नाम सप्तदशः सर्गः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । कालिदासकृतकुमारसम्भवस्य अष्टमसर्गादारभ्य सप्तदशसर्गं यावत् मल्लिनाथरी-
त्यनुसारेण व्याख्यानम् ।

No. 3290. तत्त्वबोधविधायिनी, वा सम्मत्तिटीका । Substance, country-
made paper, 13 × 5½ inches. Folia, 910. Lines, 11—13 on a page. Extent,
14,332 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara,
Pañchāyatapausāla. Appearance old. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Tatvabodhavidhāyīnī. On Jain Philosophy, in describing
which the author's great object is to refute the doctrines of the several
systems of the Hindu Philosophy. By Abhayadeva Sūri.

Beginning. (आदितः सप्रतिपत्राणि न विद्यन्ते । — — — नचागमः विधिः
कथिन्नित्यः सर्वज्ञबाधकः । न च मन्त्रार्थवादानां तात्पर्यमवकल्पते ॥ नचागमेन सर्वज्ञस्यदीयेना-
न्यसंययात् । नरान्तरप्रणीतस्य प्रामाण्यं गम्यते कथमित्यादितो येन देशकालेत्यादिप्रयोगेणासिद्धो
हेतुः । स व्यवहारनिषेधस्यानुपलभ्यमावनिमित्तो निरोध्योऽनेनान्यत्र प्रवर्तित इत्यत्रापि तन्निमित्त-
सद्भावात् प्रवर्त्तयितुं युक्तः । इत्यादि ।

End. एवंविधगुणाध्यासितस्य जैनवचनस्य सामायकादिविन्दुसागरपर्यन्तकृतिप्रा-
प्नोभेः कान्याणमस्त्विति प्रतिकरणसमाप्तावन्यमङ्गलसम्पादनार्थं विशिष्टां स्तुतिमाहेति ।

Colophon. इति तत्त्वबोधविधायिन्यां सम्मतिटौकायां तृतीयं काण्डं समाप्तम् ॥

इति कतिपयसूत्रत्रयाख्यया यन्मयाप्तं

कुशलमतुलमस्मात् सम्मतिर्भयसाधैः ।

भवभयमभिभूय प्राप्यतां ज्ञानगर्भं

विमलमभयदेवस्थानमानन्दसारम् ॥

पुण्यद्वाग्दानवादिद्विरदधनघटाकुण्डघीकुम्भपीठ-

प्रध्वंसोद्धूतमुक्ताफलविशदयशोराशिभिर्घस्य तूर्णम् ।

गन्तुं दिग्दन्तिदन्तच्छलनिश्चितपदं योमपर्थन्तभागान्

खलपत्रस्त्राण्डभाण्डोदरनिविडितरो + + ति संप्रतस्थे ॥

प्रद्युम्नसूरिशिष्येण तत्त्वबोधविधायिणी ।

तस्यैषाभयदेवेन सम्मतेर्विदितिः कृता ॥

विषयः । न्यायवैशेषिकसंख्यपातञ्जलमीमांसावेदान्तचार्वीकबौद्धादिमतनिरसणपुरःसरं सम्म-
तिसूत्रत्रयाख्यनम् ॥

No. 3291. आर्याशतकम् । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 125 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Ghaṭṭu Bábu. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Āryá-śataka. A hymn in praise of Kámákhyá, a form of Dúrgá. By Múkakavi Sárvaabhauma.

Beginning. कारणपरचिद्रुपा काञ्चीपुरसीन्नि कामपीठगता ।

काचन विहरति कण्ठा काश्मीरस्तवकोसलाङ्गलता ॥

काञ्चनकाञ्चीतिलकं करदृतकोदण्डवाणदृणिपाशम् ।

कठिनस्तनभरनघं कैवल्यानन्दकन्दमवलम्बे ॥

चिन्तितफलपरिपोषणचिन्तामणिरेव काञ्चिनिलया मे ।

चिरतरसुचरितसुलभा चिचं शिशिरयतु चित्तुधाधारा ॥ इत्यादि ।

End.

जय जय जगदम्ब शिवे जय जय कामाक्षि जय जयाद्रिसुते ।

जय जय महेशदयिते जय जय चिद्भगनकौमुदीधारे ॥

आर्याशतकं भक्त्या पठतामार्थ्या कटाक्षेण ।

निःसरति वदनकमलाद्वाणी पीयूषधोरणी दिव्या ॥

Colophon. इति श्रीमूककविसर्वभौमकृतौ आर्याशतकं समाप्तम् ॥

विषयः । काञ्चीपुराधिष्ठात्र्याः कामाख्याः स्तुतिव्याजेन तद्रूपमाद्यात्म्यादिवर्णनम् ।

No 3292. द्रव्यसङ्ग्रहसूत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Arddha-Māgadhi.

Dravya-saṅgraha-sūtra. A treatise on Jaina Metaphysics and salvation. By Nemichandra Siddhāntadeva, who lived after the time of Bhoj Deva of Dhar.

Beginning. जीवमजीवं द्रव्यं जिणवरवसभेण जेण निदिष्टं ।

देविं देविं द्रवन्द वंदे तं सव्वदा सिरसा ॥

जीवो उव जगमज्ज असुत्ति कत्ता स देहपरिमाणौ ।

सुत्ता संसारखो सिद्धो सो विस्मसोद्वगद ॥ इत्यादि ।

End. द्रव्यसंग्रहमिणं सुणिनाहा दोससंसय + दा सुदपुणा ।

सोधयंतु तणुसुल्लघरेणं णोमि चंदसुणिणा भणियं जं ॥

Colophon. इति द्रव्यसङ्ग्रहसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । जीवाजीवादिषड्विधद्रव्यनिरूपणं । अत्र जीवस्य लक्षणादिविवेचनमुखेन चार्वाक-
बौद्धतार्किकादिमतखण्डनं । तत्र परमार्थतः लोकप्रमितासंख्येयदेशमात्रोऽपि व्यवहारेण जीवस्य
देहपरिमितत्वकथनं । पञ्चविधास्तिकायनिरूपणं । अथ यथा अनन्तज्ञानदर्शनसुखवैर्यगुणचतुष्टयं
सर्वजीवसाधारणम्, एवं रूपरसगन्धस्पर्शगुणचतुष्टयं सर्वपुद्गलसाधारणमिति निरूपणं । पुद्गलादि-
स्वरूपकथनं । आकाशादीनां लक्षणादिकथनं । आश्रयबन्धपुण्यपापादिनिरूपणं । त्रयोपशमादि-
निरूपणं । संवरादिनिरूपणं । प्रसङ्गादुन्नतचर्यनिरूपणं । अथ लोकसंस्थानादिकथनं । तत्र ज्यो-
तिर्लोकादिपरिमाणादिकथनञ्च । अथ संसारे पतनं जीवमुद्धृत्य देवेन्द्रादिवन्द्ये निरन्तरानन्तसुखा-
दिगुणलक्षणे मोक्षपदे धरतीति धर्मलक्षणप्रतिपादनं । क्षुत्पिपासादिरूपद्वाविंशतिविधपरीसह-
निरूपणं । सामायिकादिचरित्रपञ्चकनिरूपणं । अथ मोक्षनिरूपणं । तत्र ध्यानध्येयध्यादधानफ-
लादिनिरूपणं । सम्यग्दर्शनज्ञानचारित्र्यनिरूपणं । मूढवयनिरूपणं । सदाष्टकनिरूपणं । अथ
शुक्लध्यानादिसंज्ञानिरूपकथनञ्च । सर्वोच्चसिद्धिसंज्ञानिरूपकथनञ्च ।

No. 3293. द्रव्यसङ्ग्रहवृत्तिः, वा ब्रह्मदेववृत्तिः । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 84. Lines, 13 on a page. Extent, 2,639 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Prose. Slightly correct. Sanskrit.

Dravya-saṅgraha-vṛitti ALIAS **Brahmadeva-vṛitti**. A gloss on the next preceding work. By Brahmadeva.

Beginning. प्रनस्य परमात्मानं सिद्धं चैलोक्यवन्दितं ।

स्वाभाविकचिदानन्दस्वरूपं निर्मल्लाभ्यं ॥

शुद्धजीवादितत्त्वानां देशकञ्च जिनेश्वरं ।

द्रव्यसङ्ग्रहसूत्राणां दृष्टिं बद्ध्ये समासतः ॥

अथ मालवदेशे धारानामनगराधिपतिभोजदेवावधानके कलिकालचक्रवर्तिसम्बन्धिनः श्रीपाल-
महामण्डलेश्वरस्य सम्बन्धिन्याश्रमनामनगरे श्रीसुनिमुग्रतचैत्यालये शुद्धात्मद्रव्यसंविनिसमुत्पन्नसुखान्द-
तरसास्त्रादविपरीतनारकादिमुःखभयभीतस्य परमात्मतत्त्वभावनोत्पन्नसुख + + रसपिपासितस्य
भेदाभेदरत्नत्रयभावनाप्रियस्य — — — — — सीमाभिधानराजयेष्टिनो निमित्तं
श्रीनेमिचन्द्रसिद्धान्तदेवैः — — — — — विरचितदृष्टद्वयसङ्ग्रहग्रन्थस्य—इत्यादि ।

End.

सोत्तमार्गग्रन्थिपादकनामद्वितीयाधिकार इत्यधिकारवयेष्टाधिकपञ्चाशत्-
सूत्रैः श्रीनेमिचन्द्रसिद्धान्तदेवैर्विरचितस्य द्रव्यसङ्ग्रहाभिधानग्रन्थस्य सम्बन्धिनी ब्रह्मदेवदृष्टिः समाप्ता ॥

Colophon. ग्रन्थसंख्या शत २७०० ।

विषयः । नेमिचन्द्रसिद्धान्तदेवकृतद्रव्यसङ्ग्रहसूत्रस्य व्याख्यानम् ॥

No. 3294. दानलीला । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Jagadánanda Gosvámí. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Dānalīlā. A poem in praise of the benevolences of Kṛishṇa. By Mādhava Bhaṭṭa.

Beginning. अस्मिन् खलिकरी समस्तजगतां निर्वाणगर्वापह

क्षोणीमण्डलमध्यभूषणमणिः काचित्तुरी साधवी ।

रम्या कृष्णतरङ्गिणीसहचरी कर्मद्रुमोन्मूलनी

सत्यानन्दचिदात्मनोऽनरतस्नेहाऽनवरतस्नेहाविहारस्थली ॥

स्निग्धच्छायतरुप्रसूनविलसन्माधुर्यलोभभ्रमत्-

कास्मिन्द्वीपुलिनीपवर्तिपवनप्रालेयितप्राङ्गणम् ।

ब्रह्मेन्द्रादिसुरेन्द्रमृग्यमहिमप्रेमैकलभ्यं परं

End.

पूर्णस्रक्षरहोविहारभवनं तनास्ति हृन्दावनं ॥ इत्यादि ।
 कश्चित्कर्णाटविद्याबलवसतिरभूद्विष्णुशर्मा द्विजन्मा
 सोमेनेष्टा च येनोत्तरवयसि पुनर्मुक्तिदामेत्य काशीं ।
 शम्भोर्निर्वाणसद्गन्धनुपमविधिभिः कीर्त्तिमाख्याय लोके
 संन्यस्याशेषकर्माध्यगमि पदमहो नैति यस्मिन् मनोऽपि ॥
 अजनिपत तनूजांस्तस्य षट् यः कनीयान्
 अखिलगुणगरीयांस्तत्र यज्ञेश्वरास्त्रयः ।
 अजनि च तनयोऽस्माद्वाचिदेवोऽस्य चास्मा-
 मगणितगुणधामः लक्ष्मणो माधवश्च ॥
 आद्यो वंशवतंसः सुरगुरुसदृशः प्रज्ञया विष्णुदेवः
 — — — — — ।

तस्यासंस्तनयास्तथोऽपि सुधियो रामः क्षपाचन्द्रमाः
 श्रीमान् विश्वपतिश्च माधव इति ख्याता गुणाभोधयः ।
 तत्राकारि कनीयसा मुहतिना चेतश्चमत्कारकं
 कार्यं कृष्णकृपाभिलासमनसा श्रीदानलीलाभिधं ॥
 वसुकररसेन्दुवर्षे पक्षे शुक्ले चतुर्दश्यां ।
 चन्द्रे तपसि कृतेयं वारीयाभे सुराज्ञि शूरजने ॥

Colophon. इति श्रीमदष्टहृन्दावनचन्द्रचरणारविन्दमकरन्दाखादमुदितमनोमधुकरेण भट्ट-
 श्रीमन्माधवेन कृतं दानलीलाभिधं कार्यं समाप्तं ।

विषयः । श्रीकृष्टस्य दानलीलावर्णनव्याजेन तस्य रूपादिवर्णनम् ।

No. 3295. स्तुतिशतकम् । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 210 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Ghaṭṭu Bābu. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Stuti-śataka. A century of verses in praise of the goddess Kāmākhyā. By Mūkakavi.

Beginning. पाण्डित्यं परमेश्वरि स्तुतिविधौ नैवाश्रयन्ते गिरां
 वैरक्षाण्यपि गुम्फनानि विगलद्गर्व्याणि सर्व्याणि वै ।
 ज्ञातुं त्वां परिफुल्लनौलमस्मिन्प्रशामाचि कामाक्षि मां

वाचालौकिकत तथापि नितरां लत्यादसेवादरः ॥
 तापिच्छस्तवकल्पि तनुभृतां दारिद्र्यमुद्राद्विषे
 संसाराख्यतमोमुषे पुररिपोर्वासाङ्गसीमाजुषे ।
 कम्पातीरमुपेयुषे कवयतां जिह्वाकुटीं जग्मुषे
 विश्वत्राणपुषे नमोऽस्तु सततं तस्मै परज्योतिषे ॥ इत्यादि ।

End.

इमं परवरप्रदं प्रकृतिपेशलं पावनं
 परापरचिदाकृतिप्रकटनप्रदीपायितम् ।
 स्तवं पठति नित्यदा मनसि भावयन्नम्बिकां
 जपैरलमलं मखैरखिलदेहसंशोषणैः ।

Colophon. इति श्रीसूक्तकविसार्वभौमविरचितं स्तुतिशतकं सम्पूर्णम् ।

विषयः । काञ्चीपुराधिष्ठात्र्याः कामाख्याः रूपादिवर्णनमुखेन महैश्वर्यादिवर्णनम् ॥

No. 3296. अर्थदीपिका, वा बृहत्प्रतिक्रमणसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 208. Lines, 13 on a page. Extent, 6,744 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1652. Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Artha-dīpikā. A gloss on a Jaina Sūtra entitled *Śrāvaka-pratīkramaṇa*. It treats of the duties of Śrāvakas, and illustrates the subject by a number of anecdotes. By Ratnaśekhara Gaṇi.

Beginning. जयति सततोदयश्रीः श्रीवीरजिनेश्वरोऽभिनवभानुः ।

कुवलयबोधं विदधति गवां विलासो विभोर्यस्य ॥

सुतजलजलधीन् बद्धविधल + प्रतिदध्ने गणधरेन्द्रान् ।

श्रुतदेवताश्च विश्रुतगुणैर्गैरिष्ठान् निजगुरुंश्च ॥

इह तावत् कृतसामयिकेन प्रतिक्रमणमनुष्ठेयं । सामायिककर्त्ता च साक्षात् गुरोरभावस्थापनाचार्यस्थापना पूर्व्वं विधेया । सर्व्वस्यापि स्नानुष्ठानस्यैवमेवागमेऽभिहितत्वात् । शून्यानुष्ठानस्य च फलशून्यलापनेः । इत्यादि ।

End.

एषां कालविध्यादि मत्कृतविधिकौमुद्यामवधार्य्यम् ॥

एषां श्रीसुगुह्यां प्रसादतोऽप्ये षडङ्गविश्वमिते ।

श्रीरत्नशेखरगणितमिमामकृतं कृतितुष्टे ॥

एतस्यां टीकायामनुष्टुभमर्थदीपिकानाम्नां ।

षट्षष्टिशतीचत्वारिंशच्चतुश्चत्वारानुमिता ॥

Colophon. समाप्ता चेयमर्थदीपिकानाम्नी षट्षष्टप्रतिक्रमणसूत्रवृत्तिः । समाप्ता । संवत्

१६५२ ।

विधयः । श्रावकप्रतिक्रमणाभिधानजैनसूत्रस्य उपाख्यानकीर्तनपुरःसरं व्याख्यानम् ॥

No. 3297. श्रावकदिनकृत्यम् । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Extent, 694 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Verse. Generally correct. Ardha Māgadhī.

Śrāvaka-dinakṛitya. A summary of the duties of Śrāvakas. Anonymous. Contents: Daily prayer and other religious duties of Jaina householders. Obeisance—Worship—Differences between worship—piping with material substances and mental worship. Hymn and obeisance to the *Chaitya*—Contemplation or *prabhābana* of *Chaitya*. Ceremonies to be observed on first entering a *Chaitya*. Plastering a *Chaitya* with sandal paste—Merits of repairing dilapidated temples of Jina. Prohibition to taste anything offered to Jina. Prohibition of unfair dealings in trade. Rectitude in law courts. Consequences of associating with bad men. The mode of offering gifts. Superiority of the merits of the grant of land to that of the grant of any other thing. Gift of beds, &c. Merit of encouraging the virtuous. The merits of the Suris. H.

Beginning. वीरं न मे कण्ठति लोयभाणुं विमुदनाणं सुमहानिहणं ।

बुत्यामि सदाणदिणस्स किञ्चं जिणंदचंदाण्य आगमाओ ॥

नवकारेण वियोहो अणुसरणं सावउव थाइं मे ।

ओमो चिद्वं दणमो पच्चक्काणं च विच्छिपुव्वं ॥ इत्यादि ।

End.

काळण सदाणदिणस्स किञ्चं जं किञ्चिपुणं मइ + जिञ्चंति ।

तेणं नु भव्वाणभवुवभवाणं तिक्काणदुक्काणभवेउ + सौ ॥

अथाणमाणेण जिणुत्तमाणं मयं मद्धत्वं मइ विवभमेणं ।

जं मे विवदं इह तस्म वुत्तं तं भवभमिच्छामिह दुक्कडंति ॥

Colophon. इति श्रीश्रावकदिनकृत्यं समाप्तम् ।

विषयः । जैनमृदस्थानामाह्निकादिकृत्यनिरूपणं । तत्र आदौ नमस्कारविधिकथनं । पूजादिविधिकथनं । तत्र द्रव्यपूजाभावपूजादिभेदनिरूपणं । चैत्यस्तवदण्डककथनं । प्रभावनादिविधिकथनं । चैत्यप्रवेशविधिकथनं । चन्दनादिविधिकथनं । वन्दनविधिकथनं । श्रवणादिविधिकथनं । जिनभवनजीर्णोद्धारादिफलकथनं । देवद्रव्यभक्षणादिनिषेधकथनं । अथ कूटवाणिज्यादिकरणनिषेधकथनं । व्यवहारशुद्धिकथनं । कुमित्रादिसंसर्गफलकथनं । दानविधिकथनं । वस्त्रान्नपानादिदानापेक्षया भूमिदानस्य फलाधिक्यकथनं । शय्यादिदानविधिकथनं । धार्मिकेषु वात्सल्यादिकरणमाहात्म्यादिकथनं । स्मरिगुणादिकथनञ्च ।

No. 3298. उपदेशमालाप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 767 ślokas. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Arddha-Māgadhi.

Upadeśamālā-prakarana. A treatise on salvation. By Dharmadāsa Gaṇi. A man scorched by the glowing embers of sin, becomes anxious for *mukti*, and the only way leading up to *mukti* is the performance of austerities. That way is explained in the cult preached by Rishabha and others, and it consists of dispassion and aversion to worldly objects. The present work enumerates and explains what these duties and austerities are, and treats of *Āchāra*. H.

Beginning. नमिउण जिणवरिंदो इंदनरिंदच्चैरि तिलोयगुव ।

उपएस मालमिणामो बुच्छामि गुरुवरसेणं ॥

गजचूडामणिभूच्चो उसाभा वीरोतिलोय मिरितिल्लउ ।

एगो लोगाइव्वो एगो चक्खूति ऋयणस ॥

संवत्तरमुसभ जिणो इस्सासाबडमाणजिणचंदो ।

ईय विहरिया निसरण जइजर उवमाणेणं ॥ इत्यादि ।

End.

अकखरमत्ताच्चैणं जंविथ पढिवं मयाणमाणेणं ।

तं खमउ मज्झं सघं जिणवयणविणमया वाणी ॥

Colophon. इति श्रीधर्मदासगणिविरचितं श्रीउपदेशमालाप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । अथ अक्षरार्थाद्वारेण नितरां परिक्रियते तदुपशमनाय निर्वेदसापन्नस्य मोक्ष-
 चेष्टाभिषेकाय साधोयसीं मतिं समुपलभ्य मोक्षद्वारभूतेषु तपःकर्म्मसु सुतरां प्रवृत्तिर्जायते । एवं
 तत्र प्रवर्तमानेन ऋषभादिजिनेन्द्रोक्तोपदेशक्रमेण पापकर्म्मादितो विरतेन अक्षरः अहिंसादिस-
 र्वर्मानुष्ठानं विधेयमिति प्रपञ्चनम् । तत्र तत्र तपःकर्म्मनिरूपणमुखेन आचारादिधर्म्मनिरूपणम् ।

No. 3299. योगविन्दुः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches.
 Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 655 ślokas. Character, Nāgara.
 Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance,
 fresh. Verse. Generally correct. Sanskrit.

Yogavindu. A treatise on the Jain Yoga. Anonymous. Con-
 tents: Nature, sanctity and importance of *Yoga*, which stands in close
 connection with *mukti*. It is called *yoga* (योग) because it leads to *mukti*.
 A discussion on the nature of *Ātmā* or soul, in the course of which the
 opinions of Māheśvara and other philosophical schools are refuted. Con-
 nection of Karma with *Ātmā*. Nature of bondage. Jaina synonym of
ātmā is *purusha*. The attributes of the *purusha*. Various kinds of
Yoga, and their definitions. Sacredness of *Yoga*. It produces tran-
 scendental knowledge. Patience, mercy, chastity, good conduct &c.
 are auxiliaries to *Samādhi*. The *Yoga* systems of Patanjali and others
 have nothing to do with *mukti*. A refutation of such doctrines as
sabhāva-vāda and others. *Yoga* consists of perfect vision. Devotion
 as preached by the Jainas can alone lead to *mukti*. *Yama*, *Niyama*
 and so on are auxiliaries to *mukti*. Refutation of such doctrines as the
 existence of a supreme being—*Isvara*. Thoughts on *maitri* &c. Various
 kinds of *yoga*. Want of necessity for the assumption made by some
 as to the two kinds of *Yoga*. Conscious and unconscious—*Samprajñāta*
 and *Asamprajñāta*. The merits of performing various kinds of *Sam-*
ādhi. Refutation of the theories of the Mīmāṃsakas and of the Sāṅkhyas.
 The nature of *mukti*. A refutation of the various theories of other
 schools of philosophy. H.

Beginning. नत्वाद्यन्तविनिर्मुक्तं शिवं योगैन्द्रवन्दितं ।

योगविन्दुं प्रवक्ष्यामि तत्त्वसिद्धौ मच्चोदयं ॥

सर्व्वेषां योगशास्त्राणामविरोधेन तत्त्वतः ।
 समीत्या स्थापकश्चैव मध्यस्थास्तद्विदः प्रति ॥
 मोक्षहेतुर्थतो योगो भिद्यते न ततः क्वचित् ।
 साध्याभेदान्ताभावे उक्तिभेदो न कारणं ॥
 मोक्षहेतुत्वमेवास्य किन्तु धर्मेन धौघनेः ।
 सङ्गोचरादिसंशुद्धं स्वयं स्वहितकाङ्क्षिभिः ॥ इत्यादि ।
 एवमाद्यत्र शास्त्रज्ञैस्तत्त्वतः स्वहितोद्यतैः ।
 माध्यस्थ्यमवलम्ब्योच्चैरालोच्य स्वयमेव तु ॥
 स्वल्पमत्यनुकम्पायै योगशास्त्रमहार्णवात् ।
 आचार्य्यहरिभद्रेण योगविन्दुः समुद्धृतः ॥
 समुद्धृत्यार्ज्जितं पुण्यं यदेनं शुभयोगतः ।
 भवान्प्रविरहात्तेन जनः + योगलोचनः ॥

End.

Colophon. इति श्रीयोगविन्दुः परिपूर्णः ।

विषयः। मोक्षनिमित्तत्वेन योगस्य अभ्यर्हितत्वकथनं । मोक्षेण सह योजनात् योग इति नि-
 र्वचनकथनञ्च । आत्मस्वरूपकथनमुखेन माहेश्वरादिमतनिरसनं । आत्मना कथं कर्मसंयोग इति
 निरूपणं । बन्धनिरूपणं । जैनमतेआत्मनः पुरुष इति संज्ञाकथनं । पुरुषकारादिनिरूपणं । अथ
 योगस्य तात्त्विकातात्त्विकसानुबन्धनिरनुबन्ध-साश्रवानाश्रवसंज्ञाकथनं । क्रमेण तात्त्विकादीनां लक्ष-
 णादिकथनं । योगमाहात्म्यकीर्तनं । योग एव सर्व्वथा सेवनीय इति कथनं । योगस्य अतीन्द्रियज्ञा-
 नजनकत्वकथनं । धृतिचमात्रलक्ष्यसदाचारादीनां समाधुपयोगित्वकथनं । पातञ्जल्यादियोगशास्त्र-
 स्य अनभ्यर्हितत्वकथनं । प्रसङ्गेन स्वभाववादादिनिरसनं । सम्यग्दर्शनादिरूप एव योग इति निरू-
 पणं । जैनशास्त्रभक्तिरेव मुक्तिद्वितीतिकथनं । यमनियमादीनां तदुपयोगित्वकथनं । अन्याभिमत-
 श्रववादादिखण्डनं । मैत्र्यादिचिन्तनविधिकथनं । भावनाध्यानसमतालक्षणयोगवचयकथनं । वृत्तिसंचय-
 रूपयोगकीर्तनं । अन्याभिमतेन सम्प्रज्ञातासम्प्रज्ञातनामभेदे हेतुकथनं । सर्व्वसमाधिरूपत्वकीर्तनं । अत्र
 भीमांसकादिमतनिरसनं । सांख्यादिमतखण्डनञ्च । मुक्तिनिरूपणं । तत्र अपरदर्शनमतखण्डनञ्च ॥

No. 3300. योगविन्दुवृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 70. Lines, 15 on a page. Extent, 352 ślokas. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Vālučhara, Pañchāyāta-pausāla. Appearance, fresh. Prose. Generally correct. Sanskrit.

Yogavindu-vṛitti. A gloss on the Yogavindu of the Jains.

Beginning. सद्योगचिन्तामणितोऽनघौयो येनाधिजग्मे जगतः पतिलं ।

स योगिविन्दारकवन्दनीयोद्यतादवद्यानि घनं जनो नः ॥

सुधाविन्दोरिवानन्दमानन्दसुपचिन्वितः ।

योगविन्दोः समासेन दृष्टिरेषा विधीयते ॥

गुरुपदेशो न च तादृगस्ति मतिर्न वा काचिदुदाररूपा ।

तथापि योगप्रियतावद्येन यत्नस्तदाभ्यासकृते ममायं ॥

तस्य वेदमादिमं सूत्रं । नलेत्यादि । नत्वा ष्वभिवन्द्यादिः प्रथमभावो दन्तपर्यवसान ।
विनिर्मुक्तं विरहितं । किमित्याह शिवं सकलोपस्रवकलाविकलं । इत्यादि ।

End. योगलोचनः । यथावस्थितवस्तुपरिज्ञानाबन्धकारणत्वायोग एव लोचनमपि

यस्य स तथा । विरह इति च भगवतः । श्रीहरिभद्रसूत्रेः स्वप्रकरणाङ्कप्रस्योतक इति ।

Colophon. समाप्तेयं योगविन्दुदृष्टिः ॥

विषयः । जैनयोगविन्दुप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 3301. षड्दर्शनसमुच्चयटीका । Substance, country-made paper, 11½ × 5 inches Folia, 45. Lines, 12 on a page. Extent, 1,282 ślokas. Character, Nāgara Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Shaḍdarśana-samuchchaya-ṭikā. A commentary on the *Shaḍdarśana-samuchchaya*, being an epitome of the six schools of Hindu Philosophy. By Haribhadra Sūri.

Beginning. ॐ नमः श्रीसर्वज्ञाय ।

सज्जनदर्पणतले विमलेऽत्र यस्मै ये केचिदर्थनिवद्धाः प्रकटीवभूवुः ।

तेऽद्यापि भान्ति कलिकालजदोषभक्षप्रोद्दीपिता इव शिवाय स मेऽस्तु वीरः ॥

जैनं यदेकमपि बोधविधायिकावयवेन श्रुतिः फलवती भुवि येन चक्रे ।

चारित्रमाय वचनेन मद्भक्तारायाः ।

श्रीमान् स नन्दतु चिरं हरिभद्रसूत्रिः ॥

— — — — —

आसं विद्याय संक्षेपरूपसिद्धानुक्रमया ।

टीका विधीयते स्पष्टा षड्दर्शनसमुच्चये ॥

इह श्रीजिनशासनप्रभावनाविर्भावकप्रभोदयभूरियशास्यतुर्दशशतप्रकरणोपकृतजिनधर्मो भगवान्

श्रीहरिभद्रस्वरिः षड्दर्शनप्रमाणपरिभाषास्वरूप + + + + + अर्थो
निगद्यते अभिधीयतेऽन सम्मन्त्रः । इत्यादि ।

End. न च, पूर्वभवादिसम्बन्धशुभाशुभकर्म्मविपाकः । वेद्यसुखदुःखानुबन्धः स
व्यपेक्ष इत्यर्थः । संयोगालु तरुशिखरावलीनशकुनिगुणः ।

Colophon. इतः खण्डितम् ।

विषयः । हरिभद्रस्वरिक्तषड्दर्शनसमुच्चयस्य व्याख्यानम् ।

No. 3302. षड्भावश्यकवृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 × 5
inches. Folia, 99. Lines, 15 on a page. Extent, 4,410 ślokas. Character,
Nāgara. Date, Sm. 1721. Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla.
Appearance, old. Prose and verse. Incorrect. Sanskrit.

Shadāvaśyaka-vṛittī. A commentary on the *Shadāvaśyaka-
sūtra*, or maxims of good conduct for Jains. Anonymous.

Beginning. श्रीमन्नाभिकुलाब्जवोधनकृते मार्त्तण्डविम्बायते

यज्ञोक्ते व्यवहारसाररचनाचातुर्यधूर्यायते ।

धर्मे धेन चतुर्विधं प्रथमतः श्रीसङ्गमाचक्षते

स श्रीनाभिवृत्पाङ्गजो वितनुते भव्यात्मनां मङ्गलं ॥

— — — — — ।

श्रीवर्द्धमानं चरमं जिनेन्द्रं सिद्धार्थभूपालकुलप्रदीपं ।

भवार्णवोत्तारणपोततुल्यं नमाम्यहं यत्पदपद्मरम्यं ॥

— — — — — ।

सुप्रसन्नमनाः सन्तु (?) सन्तु × सुविचक्षणाः ।

ग्रन्थोऽयं यत्प्रसादेन विस्तारं प्राप्यते जने ॥

अपि च । प्रथमं सकलमाङ्गलिकस्य मूलं श्रीजिनशासनस्य सारं एकादशाङ्गस्तुर्दशपूर्व-
स्योद्धारः सदैव शाश्वत + अपरमेष्ठिनमस्कारः । अथाह । एमो अरिचिन्ताणमिति ।

End. श्रीधर्म्मस्वरिस्तदनुक्रमेण स्वरिर्वरोभूष्मद्विचन्द्रनामा ।

शिष्यस्तदीयो मच्चिन्तानिधानः कथाऽकरोत् पाठकराजवक्त्रभः (?) ।

— — — — — ।

षड्भावश्यकवृत्त्येषा वार्त्तिकस्या कथामिमां ।

कृता स श्लोकबन्धेन सन्तवाचनहेतवे (?) ।

यावत् स्वर्यशशी यावत् यावज्जिनेन्द्रशासनं (?) ।

तावन्नन्दकथायेषा वाच्यमाना सुहृज्जनैः ॥

Colophon. इति श्रीधर्मधोषगच्छे वादीन्द्रश्रीधर्मसूरीन्द्रसन्ताने मूलपट्टे श्रीमहो-
तिलकसूरिरिशिष्यपाठकश्रीराजवल्लभकृतैषा षड्वावश्यकवृत्तिः ।

विषयः । षड्वावश्यकाभिधानजैनसूत्रस्य व्याख्यानमुखेन पद्येन कथाशकीर्तनम् ।

No. 3303. गणधरसार्द्धशतकम् । Substance, country-made paper, 12
× 5 inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 210 ślokaś. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluhara, Pañchāyata-pausāla.
Appearance, fresh. Verse. Correct.

Gaṇadhara-sārdḍha-śataka. An eulogium of Rishabhasena,
surnamed Gaṇadhara, the principal disciple of the first Jina named
Rishabha. Similar eulogia of Agitasvāmī, the principal disciple of the last
Jina, as well as of Gautama Svāmī and others, the disciples of Varddha-
māna Jina. By Jinadatta Sūri.

Beginning. गुणमणिरौहण गिरिणो रिसद्भजिणंदत्त पद्ममुणिवदणो ।

सिरि उसद्भ(भ)सेणगणहाणहे पणवयामि पर ॥

अजिआद जिणिं दाणं जणिआणं दाण पणय पाणीणं ।

घुणिमो दीणमणोहं गणहारीणं गुरु गुरुगुणोहं ॥

सिरिवडमाणर नाणचरणदंसण मणीण जलनिहिणो ।

तिऊअणपऊणो पडिहनीय सत्तुणो सत्तमो सीसो ॥ इत्यादि ।

End.

ते मद्द सव्वे परमो वयारिणो वंदणारिहा गुरुणो ।

कय सिव सुह संपाए ते सिं पाए सया वंदे ॥

जिणदत्तगणिगण सयं संपणं सोमचंदविंवव ।

भव्वेहिं भणिज्जंतं भवरविसंतावमवहरउ ॥

Colophon. इति श्रीगणधरसार्द्धशतकं समाप्तं ।

विषयः । ऋषभनाथस्यादिजिनेन्द्रस्य प्रधानशिष्यः गणधरशब्दभाक् कश्चित् ऋषभसेननामा
आसीत् । तस्य गुणकथनव्याजिन स्तोत्रकथनं । एवं शेषजिनेन्द्रस्य प्रधानशिष्याणां गणधराणाम्

जितस्वामिप्रसूखानां तथा वर्द्धमाणजिनेन्द्रस्य प्रधानशिष्याणां गणधराणां गौतमस्वामिसुधर्मस्वामि-
प्रभृतीनां गुणादिवर्णनं ।

No. 3304. गणधरसार्द्धशतकलघुवृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 32. Lines, 15 on a page. Extent, 1,598 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1651. Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose. Correct. Sanskrit.

Gaṇadhara-sārdha-śataka-laghu-vṛitti. Scholia on the *Gaṇadhara-sārdha-s'ataka*. By Sarvarāja Gaṇi.

Beginning. कल्याणं वः प्रतन्यात् प्रथमजिणपतिर्विश्वविश्वेशपूज्यो

यस्य श्रीपुण्डरीकः प्रथमगणधरः पञ्चकोटिसमेतः ।

श्रीमच्छत्रुञ्जयाद्रौ सकलरिपुजयात् प्राप्तसत्कीर्त्तिपूरः

प्रेयःप्रेयःसुकन्यापरिणयनमहो ब्रह्मचारी व्यधत् ॥

श्रीविक्रमपुरश्रीमद्वागीशदेवस्यापनभूतप्रेतनिरसनश्रीमदुज्जयिनीयोगिनीचक्रप्रतिबोधकुसार्गनि-
रोधश्रीमदण्डिलपाठकसप्तवर्षावस्थानप्रतिवादिशिंहसिंहनादभङ्गविधानश्रीविभुवनगिरिदेशनियमि
तपञ्चसप्तयतिवासनिवारणश्रीपार्श्वनाथ — — श्रीजिनदत्त स्वरिः — —

— गणधरसार्द्धशतकाभिख्यं प्रकरणं चिकीर्षुः — — — प्रतिपादयितुं

प्रथममिमां गाथासाध । गुणमणीति । व्याख्या । श्रीऋषभसेनगणधारिणः । ऋषभसेननाथगण-
धरस्य । इत्यादि ।

End. नानालब्धिनदीपरिष्टदश्रीपुण्डरीकादिम-

ज्ञानध्यानचरित्रसद्गुणगणावासानगारेस्वरान् ।

सुना यन्मयका सुवृत्तिमिश्रतः संप्रापि पुण्यं ततो

भयौघः प्रतनोतु सिद्धिकमलापाणिपद्मेणोत्सवं ॥

Colophon. इति श्रीगणधरसार्द्धशतकलघुवृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । जिनदत्तस्वरिक्तगणधरसार्द्धशतकप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 3305. मन्तार्थदीपिका । Substance, country-made yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 248. Lines, 7 on a page. Extent, 7,378 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Simuliyá. Post Máli-
potá, Zilla Nadíyá. Kálíkṛishṇa Gosvámí. Appearance, old. Prose and
verse. Generally correct.

Mantrārtha-dīpikā. Elaborate expositions of the mystic meanings of mantras or rituals used in religious ceremonies. By Govinda Nyāyavāgīśa.

Beginning. देवश्रीरघुनाथपादयुगलध्यानामृतामोदिना
तन्त्राणामखिलार्थदुर्घटतया संक्षेपतो यत्नतः ।
मन्त्रोद्धारकुलोपचाररचनैर्नत्वा गुरुनादराद्-
गोविन्देन विविच्यते सुगमतो मन्त्रार्थसन्दीपिका ॥
गोविन्दन्यायवागीशभट्टाचार्य्यविनिर्मिता ।
मन्त्रार्थदीपिकां धीरा भावयध्वं सुनिर्मलां ॥
सन्ति यद्यपि भूयांसो मन्त्रार्थानां प्रकाशकः ।
तथापि सारमात्रं किञ्चिदत्र विधीयते ॥
स्वतारराशिकोष्ठानामनुकूलान् भजेन्मनून् ।
मनूनि तस्मिन् शारदाधृतवचनात् ।

End. किरौटकेयूरहारकुण्डलशङ्खचक्रगदाम्भोजहस्तपौताम्बरधरश्रीवत्साङ्गितवचः-
खलश्रीभूमिसञ्चितात्मकचोभित + + दौप्रकराय सच्चिदादित्याभाय नमः ।

Colophon. इति मन्त्रार्थदीपिका समाप्ता ।

विषयः । शक्तशैवादिपञ्चोपासकानां चिन्ताय विविधमन्त्रोद्धारमन्त्रादिनिरूपणं । तत्र
हरचक्रनिरूपणं । नामचक्रं । ऋषिधनिक्रमं । नक्षत्रचक्रं । राशिचक्रं । नाडीचक्रं । अक्षय-
हचक्रादिनिरूपणं । एषां संख्यानादिकथनञ्च । मन्त्रदोषपरिहारोपायकथनं । वैष्णवशैवादि-
मन्त्रेषु क्रमेण नक्षत्रकोष्ठादिशुद्धेरावश्यकताकथनं । वकारभेदनिरूपणं । आसननिरूपणं ।
वर्जनीयासनकथनं । मन्त्रविशेषे आसनविशेषे फलाधिक्यकथनं । कूर्मचक्रसंख्यानादिकथनं ।
काली-ताराप्रभृतीनां नानाविधयन्त्रनिरूपणं । तत्र तत्र स्वर्णरौप्यताम्रादीनां परिमाणकथनञ्च ।
चक्रादिनाशे प्रायश्चित्तविधानं । भैरवीमन्त्रविवरणं । भुवनेश्वरीयन्त्रादिनिरूपणं । मातङ्गीयन्त्रं ।
विपुटायन्त्रं । इन्द्राक्षी-मङ्गलचण्डीप्रभृतीनां यन्त्रादिनिरूपणं । एवं शैववैष्णवादि यन्त्रनिरूपणं ।
सामान्यतो यन्त्रसंस्कारकथनं । देवप्रतिष्ठाविधिः । तत्कालादिनिरूपणं । पुरश्चरणविधानं ।
तत्कालादिनिरूपणं । ग्रहणकाले आङ्गं पुरश्चरणं वा कर्त्तव्यमित्याशङ्क्यायां आङ्गाधिकारिणा आङ्गं
कर्त्तव्यं न पुरश्चरणं किन्तु आङ्गं कृत्वा दानादिकं कार्यं आङ्गानधिकारिणा तु पुरश्चरणं कर्त्तव्यं ।
“आङ्गदानानुरोधेन यदि जापं त्यजेन्नरः ।” इत्यस्य आरम्भपुरश्चरणविषयत्वादिति निरूपणं ।
पुरश्चरणे भोजननियमः । जपलक्षणं । क्षेत्रपालपूजाविधिः । जपादौ रुद्राक्षधारणावश्यकता ।
वर्णमालानिरूपणं । करमालानिरूपणं । मणिरत्नादिमालाकथनं । महाशङ्खमालाकथनं । माला-

संस्कारः । ध्यामप्रकरणे मातृकाकाली-शमशानकाली-गुह्यकाली-तारा-त्रिपुरासुन्दरी-भूवनेश्वरी-
मातृकाघटितपञ्चाशन्मन्त्रभैरवी-चैतन्यभैरवी-रुद्रभैरवी-पटकुटभैरव्यादि-प्रचण्डचण्डिका-क्षिप्रमस्ता-
वगला-मातङ्गी-नादमातङ्गादि-उच्छिष्टचाण्डाली-लक्ष्मी-महालक्ष्मी-ललिता-रेणुकाश्वरी-नित्या-
त्रिपुटा-दुर्गा-जयदुर्गा-शूलिनी-नवदुर्गा-मह्मिषमहिनी-कात्यायनी-इन्द्राक्षी-मङ्गलचण्डी-सरस्वती-
षोडशवर्णात्मकसरस्वती-हंसवागीश्वरी-वाचस्पतिसरस्वती-पारिजातसरस्वती-गणेश-महागणपति-
रिरिगणपति-शक्तिगणपति-चेरम्ब-त्र्यम्बक-गणेशादि-लक्ष्मीविनायक-शिव-दक्षिणामूर्ति-मञ्जुघोष-महा-
नीलकण्ठ-चिन्मय-गङ्ग-वानरमन्त्रादि-अघोरास्त्र-पाशुपतास्त्र-क्षेत्रपाल-चण्डेश्वर-सूर्य-चन्द्र-शुक्र-
पूर्णा-कर्णपिशाची-सुरसुन्दरी-योगिनी-सनोद्धरणयोगिनी-कनकवतीयोगिनी-रतिसुन्दरीयोगिनी-
पद्मिनी-योगिनी-नटिनी-रागिणी-श्रीविष्णु-गोपाल-सन्तानगोपालादि-राम-सीता-हृद्यग्रीव-हृसिंह-
वराह-वासन-वासुदेव-नारायण-लक्ष्मीवासुदेवादीनां ध्यानकथनं । गायत्रीप्रकरणे मन्त्रविशेषे
गायत्री-निरूपणं । प्रातरादिषु कालेषु गायत्रीध्यानकथनं । कलौ तन्त्रोक्तविधानेन देवादिपूजाकर्त-
व्यता । दीक्षाविधिः । पञ्चोपासकानां मन्त्रादिकथनं । तत्र तत्र ऋष्यादिनिरूपणं । सर्वत्र
पूजनप्रयोगकथनञ्च । होमविधिः । सन्धेपदीक्षापद्धतिः । श्वसाधनप्रकरणं । वेतालादिसिद्धि-
प्रकरणं । चतुःषष्ट्युच्चारादिकथनं । राधामन्त्रादिनिरूपणं । किरौटादिमन्त्रकथनञ्च । अत्र
शेषभागे पत्रसंख्या नास्ति ।

No. 3306. तात्पर्यतरङ्गिणी वा मनोरमा । Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 21. Lines, 8 on a page. Extent, 920 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tātparya-taraṅgiṇī ALIAS Manoramā. A gloss on the drama of *Prasanna-rāghava* of Jayadeva. By Raghunandana. The MS. is a mere fragment, containing only the first Act of the drama.

Beginning. ब्रह्मविष्णुशिवैर्नित्यं सेवितं × महाप्रभुं ।

ज्योतिर्मयं चिदानन्दं गोविन्दं तमच्च भजे ॥

यस्य चाङ्गे स्थिता गोरी वदने यस्य भारती ।

तमादिपुरुषं वन्दे जगदानन्दमीश्वरं ॥

सौमित्रिर्दक्षिणे यस्य वामे यस्य च जानकी ।

चिदानन्दं जगन्नाथं रामचन्द्रमच्च भजे ॥

ज्योतिर्मयीं चिदानन्दां ब्रह्मादीनां स्रुतिचक्रमां ।

तां वन्दे जगतां धात्री × + ॐ शिवप्रियां ।
 सोऽहं देवान् नमस्कृत्य टीकां चक्रे मनोरमां ।
 बालानां पाठनार्थाय प्रसन्नराघवस्य च ॥
 (जगदीशं हरिं नला पूर्णब्रह्म स्वयं प्रभुं ।
 प्रसन्नराघवस्यार्थं वक्ति श्रीरघूनन्दनः ॥)
 इह खलु सकलमङ्गल इत्यादि ।

End. इति श्रीप्रसन्नराघवटीकायां तात्पर्यतरङ्गिण्यां प्रथमोऽङ्कः । + × ×
 × बन्धूकेति अस्याः सीतायाः अधरः बन्धूकबन्धुः विम्वोष्ठमिति यावत् । इतः लिप्यभावात्
 परिशेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । जयदेवमिश्रकृतप्रसन्नराघवनाटकस्य द्वितीयाङ्कस्य कियदंशं यावद्व्याख्यानं ।

No. 3307. अलङ्कारशेखरः । Substance, Foolscap paper, 13 × 5 inches. Folia, 36. Lines, 8 on a page. Extent, 1,100 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Alaṅkāra-śekhara. An elaborate treatise on Rhetoric. By Keśava Miśra. It was written under the auspices of Mahārāja Mānikya-chandra.

Beginning. प्राणान् कृशोदरीणां राधानयनान्तसर्व्वसं ।

तेजस्समालनीलं शरणागतवज्रपञ्जरं वन्दे ॥

स्वप्रकाशचिदानन्दमयाय परमात्मने ।

अविद्यानिविड्ध्वान्तभास्कराय नमाम्यहं ॥

ग्रन्थाः काव्यकृता हिताय विहिता ये सप्त पूर्व्वं मया

ते तर्कार्णवसंज्ञवयसनिभिः शक्याः परं वेदितुं ।

इत्यालोच्य हृदा मदालसबधूपादारविन्दक्षणन्-

मञ्जीरध्वनिकोऽमलोऽयमधुना प्रसूयते प्रक्रमः ॥

आसीत् प्रत्यर्थिश्च्यौरमणकमलिनीदृन्देहेमन्नामासः

कीर्त्तिभाजतुषुशर्मान्वयकुसुदवनीयामिनीजीवनाथः ।

राजद्राजन्यगोष्ठीमुकुटमणिगणप्रोक्तसत्पादपीठः

प्राद्यत्साम्राज्यलक्ष्मीशिशिलितनऊषो रामचन्द्रोऽवनोन्द्रः ॥

÷ + + + + + + ॥

क्षीराम्भोधेः शशीव द्युतिरिव वदनाद्देशसो रामचन्द्रा-

दस्मादुद्यत्प्रतापः समजनि सुमना धर्मचन्द्रो नरेन्द्रः ।

यस्याद्यापि प्रसन्नस्मितसुभगमुखाः स्विद्यदद्यत्कपोला

रोमाञ्चस्तम्भभयान्निदश्युवतयो ज्ञान गायन्ति कीर्त्तीः ॥

+ + + + + + + ॥

तस्मादजायत समस्तगुणाभिरामो भाणिक्यचन्द्र इति राजकचक्रशक्रः ।

प्रत्यर्थिभूपतिपरिग्रहाराज्यलक्ष्मीधम्मिल्लमाख्यसुरभौकृतपाणिपद्मः ॥

काव्यालङ्कारपारङ्गममतिरखिलक्ष्माभृतां चक्रवर्त्ती

सर्वेषामस्तु काव्ये मतिरतिनिपुणेत्याशयं संनिवेश्य ।

वेदान्त्यायविद्यापरिचयचतुरं केशवं संनियुज्य

श्रीमन्भाणिक्यचन्द्रः क्षितिपतितिलको ग्रन्थमेनं विधत्ते ॥ इत्यादि ।

End.

तर्कप्रौढमतिः प्रशस्तकवितावज्जीवसन्नोत्सवः

कोषव्याकरणप्रपञ्चचतुरोऽलङ्कारपारङ्गमः ।

श्रीमत्केशवमिश्रमद्भुतगुणावासं नियुज्य स्वयं

चक्रे शक्रसमः प्रबन्धमनघं भाणिक्यचन्द्रो नटः ॥

Colophon. इति अतिमहाराजाधिराजश्रीमन्भाणिक्यचन्द्रकारिते अलङ्कारशेखरे न्या-
याचार्यकेशवमिश्रविरचिते विश्वामरले ॥

सम्राजसायमलङ्कारशेखरः ।

विषयः । प्रथमे उपक्रमरले,—काव्यलक्षणं । काव्यस्वरूपविचारप्रसङ्गेन मम्मट-वामट-
भोजादीनां मतकथनं । काव्यफलनिरूपणं । काव्यहेतुनिरूपणं । संस्कृत-प्राकृत-पैशाच-
मागधभेदेन तस्य चतुर्विधत्वकथनं । गौड़ी-वैदर्भी-मागधीनां रीतीनां लक्षणादिकथनं ।
लोक-च्छेद-अर्भक-उन्मत्तभेदादुक्तोक्त्यातुर्विध्यकथनं । मुद्रालक्षणं । पदमुद्रादिकथनं । अभिधा-
शक्ति निरूपणं । लक्षणा । व्यञ्जना । उत्तममध्यमाधमकाव्यनिरूपणं ।

२ ये, दोषरले,—दोषलक्षणं । कष्ट-अप्रयुक्त-सन्दिग्ध-व्यर्थ-अस्त्रील-अप्रतीत-असाधु-अवाचक-
भेदात् अष्टविधपददोषनिरूपणं । न्यून-विसन्धि-व्याकीर्ण-समाप्त-पुनराप्त-भग्नक्रम-भग्नयति-भग्नच्छन्दः
—वाक्यगर्भ-अरौतितमत्-अविस्मृत-विधेयांश-समुदायार्थ-वर्जित-विरुद्धमतलङ्घनेन द्वादशविधवा-
क्यदोषनिरूपणं । असमर्थसमासो दोषान्तरमिति गोवर्द्धनाचार्यमतकीर्त्तनं । विरस-व्याहृत-
ग्राम्य-खिन्न-क्षीनोपम-अधिकोपम-असदृशोपम-देशादिविरोधिभेदादष्टविधवाक्यार्थदोषनिरूपणं ।

३ ये, गुणरत्ने,—गुणलक्षणं । गुणानां शब्दार्थगतत्वकथनं । संक्षेप-उदात्त-प्रसाद-उक्ति-समाधिभेदेन पञ्चविधशब्दगुणनिरूपणं । भाविकत्व-सुशब्दत्व-पर्यायोक्ति-सुधर्मिताभेदेनार्थगुणस्य चतुर्विधत्वनिरूपणं । उक्तानामेव गुणानां विषयावस्थादिभेदात् अदोषत्वरूपवैशेषिकगुण-निरूपणं ।

४ र्थे, अलङ्काररत्ने,—अलङ्कारलक्षणं । शब्दालङ्कारः । चित्रं । वक्रोक्तिः । लाटानुप्रासः । द्वेकानुप्रासः । गूढं । श्लेषः । प्रहेलिका । प्रश्नोत्तरं । यमकञ्च । चतुर्दशविधभावमर्थालङ्कार-निरूपणं । अन्येषां यथायथमवैवान्भावकथनं । तत्र उपमालक्षणं । वाक्यार्थोपमा । अतिशयो-पमा । श्लेषोपमा । निन्दोपमा । अभूतोपमा । विपर्ययोपमा । संशयोपमा । नियमोपमा । खोपमा । विक्रियोपमा । समभिव्याहारोपमा । रूपकलक्षणं । विरुद्धरूपकं । समस्तरूपकं । यत्न-रूपकं । रूपकरूपकं । स्निग्धरूपकं । उत्प्रेक्षा । उत्प्रेक्षायञ्जकशब्दाः । समासोक्तिः । अपञ्चुतिः । समाक्षिप्तं । स्वभावोक्तिः । सारः । दीपकं । मालादीपकं । सद्योक्तिः । अन्यदेशत्वं । विशेषोक्तिः । विभावना । अन्यमतेन व्यतिरेककथनं । आक्षेपकथनञ्च ।

५ मे, वर्णकरत्ने,—योषिद्वर्णनप्रकारकीर्तनं । तत्र चन्द्रकला-अम्बुजदाम-शिरीषकुसुम-विद्युत्-तारा-कनकलता-दमनकतरु-काञ्चनयष्टि-दीपादिभिः सद्यः कामिनीशरीरस्य सादृश्यवर्ण-नीयता, गोरोचना-खर्ण-विद्युत्-हरिद्रा-वराटक-चम्पक-हेमकेतकौप्रभृतिभिः सद्यः तनुयुवेः सादृश्यं तमः-शैवाल-समुद्र-वर्द्ध-ध्रुवर-चामर-यमुनावीचि-नीलाग्न-नीलाज-मेघादिभिः केशस्य सादृश्यं । ललाटस्य अर्द्धचन्द्रहेमपट्टिकाभ्यां सादृश्यं । भ्रुवोः वल्ली-स्मरधनुः-तरङ्ग-भङ्गाली-पल्लवैः सादृश्यं । कपोलस्य चन्द्र-मुकुराभ्यां सादृश्यं । मुखस्य चन्द्र-कमल-दर्पनादिभिः सादृश्यं । नासयोः तिलकुसुम-कामतूष्णीराभ्यां सादृश्यं । कण्ठस्य कम्बूसमत्वं । नयनयोः वृगनयन-कमल-कुसुद-कमलपत्र-भक्ष-खड्गन-चकोर-केतक-भृङ्ग-कामवाणादिभिः साधर्म्यं । अधरोष्ठयोः प्रवाल-विम्ब-बन्धूक-नवपल्लवादि-भिः सादृश्यं । दन्तानां सुक्ता-माणिक्य-नागरङ्ग-दाडिमौ-कुन्दकोरक-नारादिभिः सादृश्यं । वाण्याः हंस-भृङ्ग-कोकिलरवादिभिः सादृश्यं । एवं वाङ्मनख-स्तनादीनां सादृश्यनिरूपणं । पुरुषशरीर-वर्णनप्रकारकीर्तनं । अत्र गोवर्द्धनाचार्यादीनां मतकथनं । सादृश्ययञ्जकशब्दादिनिरूपणं ।

६ छे, कविसम्प्रदायरत्ने,—कविसम्प्रदायस्य विविधत्वकथनं । वर्णनैयेषु नियमकथनं । मन्दा-काव्यादौ वर्णनीयविशेषनिरूपणं । पुर-गिरि-कानन-समुद्रादौ वर्णनीयनिर्देशः । स्येत्-रक्त-कृष्णत्वेन वर्णनीयविशेषकथनं । अङ्गाभिधानं ।

७ मे, कविसामर्थ्यरत्ने,—चित्राद्युपकारिशब्दादिनिरूपणं । समस्यापूरणादिकं । तदुपाय-कीर्तनं ।

८ मे, विग्रामरत्ने,—रसस्य आत्मत्वकथनं । रसलक्षणं । रसविभागः समो गद्यरङ्गारः । अनू-दा-स्त्रीया-परस्त्री-वारवनिताभेदात् नायिकायाः चतुर्विधत्वकथनं । खण्डिता । उल्काखण्डिता ।

प्रोषितपतिका । अभिसारिका । कलहान्तरिता । वासकसज्जा । विप्रलम्भा । स्वाधीनभर्तृका च ।
सामान्यनायकलक्षणं । छटशठादीनां लक्षणं । विप्रलम्भशृङ्गारलक्षणं । पूर्वरागः । मानः । प्रवासः ।
करणः । देवादिविषया रतिः । हास्यरसः । करुणः । वीरः । भयानकः । वीभत्सुः । रौद्रः । अद्भु-
तः । शान्तः । रसानामविरोधविरोधकथनं । स्थायिभावाः । रत्यादीनां लक्षणं । डहूपन-
विभावः । आलम्बनादयश्च । हेला-विच्छिन्तिप्रभृतयः । निर्व्वेदादयः । रसदोषनिरूपणं । दिव्यादि-
व्यादिनायकचेष्टादिवर्णनं । शृङ्गारवीरादौ अनुकूलवर्णच्छन्द्यादिनियमनं ।

No. 3308. शुद्धिनिर्णयः । Substance, Palm-leaf, $10 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page. Extent, 1,793 śloka. Character, Bengali. Date, SM, 1416. Place of deposit, Guptipādā. Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Suddhinirṇaya. A digest of the laws relating to religious purifications. By Vāchaspati Mīśra. The work treats of religious impurities of all kinds, including those arising from death, birth and other domestic causes. Neglect of ceremonial rules, and the ceremonies required for the purification thereof. It treats also of the purification of crude materials to adapt them for religious purposes. Chapters are also given on moral offences and their expiations.

ॐ नमो गणेशाय ।

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं श्रीवाचस्पतिशर्मणा ।

आलोच्य मुनिवाक्यानि शुद्धिनिर्णय उच्यते ॥

प्रायणे जनने शुद्धिरशुद्धिनियतक्रियाः ।

वर्णसङ्करशुद्धिश्च व्यवस्था शुद्धिरिष्यते ॥

विदेशस्थस्य बालस्य नारीणां प्रायणे तथा ।

गर्भस्वापापमृत्यूनां शुद्धयस्तदनन्तरं ॥ इत्यादि ।

End. त्रीणि देवाः पवित्राणि ब्राह्मणानामकल्पयन् ।

अदृष्टमङ्गिर्निर्षिक्तं यस्य वाचा प्रशस्यते ॥

अदृष्टमशुचितया न स्वयं प्रमितं निर्षिक्तं प्रचालितं ब्राह्मणानामिति ॥

Colophon. इति मङ्गलहोपाध्यायसन्निधौ श्रीवाचस्पतिविरचितः शुद्धिनिर्णयः समाप्तः ।

संवत् १४१६ चैत्रमासास्यायां ।

विषयः । वयक्तनिर्देशः । शुद्धिपदार्थनिरूपणादिकं । प्रायणशुद्धिः । ब्राह्मणव्रतलक्षणं ।

सपिण्डादिनिरूपणं । चित्रियाद्यशौचं । वर्णसङ्कराशौचं । जननशुद्धिः । पुत्राद्युत्पत्तिनिमित्तकाङ्गा-
स्पृश्यत्वं । अशौचयोः कार्याकार्यनियमकथनं । अशौचिसकाशाद् प्राङ्मद्रात्र्यनिरूपणं । वर्णसन्नि-
पातशुद्धिनिरूपणं । अशौचसङ्करः । विदेशस्याशौचकथनं । पारिभाषिकविदेशस्याशौचकथनं ।
बालाद्यशौचं । स्त्रागौचं । गर्भखावाशौचकथनं । स्तूयविशेषाशौचकथनं । सपिण्डाद्यशौचं । मातृ-
बान्धवादिनिरूपणं । निर्हारादिशुद्धिः । अज्ञानाशौचं । अनशौचिनः सपिण्डादिस्वरूपं । निर्ह-
रादिनिरूपणं । साम्नेर्दाहादिविधिः । पर्जन्यरदाहविधिः । उदकदानविधानं । अनुदकदायिनः ।
उदकदानार्चननिरूपणं । सर्पादिनिहतेभ्यो नारायणबलिदानविधानं । यतीनामौर्ध्वदेहिकक्रिया ।
तत्र प्रयोगः । विष्णुबलिविधानं । त्रयोदश्यां योगेश्वरपूजा । शोकापनोदनं । प्रेतस्पर्शानां प्रवेशन-
विधानं । नीरक्षीरदानविधिः । पिण्डदानविधानं । अस्थिसञ्चयः । अशौचान्तकृत्यं । क्षौरादिवि-
धानं । देहशुद्धिनिरूपणं । प्रक्षालनादिशुद्धिः । मद्यादिनिरूपणं । नाभ्यधःपुरीषाद्युपसर्गे
विशेषकथनं । करत्यतिरेकेण जर्धे विशेषकथनं । इन्द्रियेषु विशेषः । रजकादिस्पर्शे शुद्धिनिरूपणं ।
निष्ठौवादौ शुद्धिनिर्णयः । स्नानशुद्धिः । चण्डालादिस्पर्शे शुद्धिकथनं । निधुवनशौचं । मानुषा-
स्यादिस्पर्शशौचं । चैत्यादिस्पर्शस्नानं । अनुदकमूत्रादित्यागे शुद्धिकथनं । मार्जारादिस्पर्शे विशेषः ।
आतुरस्नानं । भूतशुद्धिः । जलशुद्धिः । शवादिद्रुपितवायादिशुद्धिः । तैजसादिशुद्धिः । शुद्ध-
मुक्तपात्रशुद्धिः । रजस्त्रयाद्युद्धतशुद्धिः । कम्बलशुद्धौ विशेषः । फलपात्रशुद्धिः । स्नानयपात्रशुद्धिः ।
चर्मदिशुद्धिः । वस्त्रादिशुद्धिः । निर्यासगुडादिशुद्धिः । शकमूलादिशुद्धिः । शङ्खादिशुद्धिः ।
यज्ञपात्रशुद्धिः । पुस्तकशुद्धिः । कृष्णाजिनादिशुद्धिः । आसनादिशुद्धिः । धान्यादिशुद्धिः ।
पक्वान्नशुद्धिः । लक्ष्मेश्युपहृतान्नादिशुद्धिः । तत्र वायसाद्युपहृते । स्नेहभाण्डस्थितद्रव्यशुद्धिः ।
तीर्थविवाहादौ स्पर्शास्पर्शे दोषाभावकथनं । स्वभावशुद्धिः । स्त्रीणां यमिचारादौ अङ्गच्छेदनिषेधः ।
तत्र बलात्कारादौ विशेषः । कर्मकाले नाभ्यधःस्पर्शनिषेधः । यमिचारिण्यौनां योषितां प्रायश्चित्त-
निषेधः । अदृष्टशुद्धिकीर्तनञ्च ।

No. 3309. प्रसन्नराघवनाटकम् । Substance, country-made paper, inches ? Folia, ? Lines, ? on a page. Extent, ? ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śántipura, Kálidása Vidyāvágíśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Prasannarāghava Nāṭaka. A dramatic composition on the career of Rāma from the time of his marriage to the fall of Rāvana. By Jayadeva.

Beginning. चलारः प्रथयन्नु विद्रुमलतारक्ताङ्गुलिश्रेण्यः

प्रेयः शोणमरोजकोरकरुचले शङ्किणः पाणयः ।

भालेष्वजभूवो लिखन्ति युगपद्ध्ये पुण्यवर्णावलीः
कसूरीमकरीः पयोधरयुगे गण्डद्वये च श्रियः ॥

अपि च,—

आकल्पं सुरजिन्मुखेन्दुमधुरोन्मीलनमरुन्माधुरी
वीरोदात्तमनोहरः सुखयतु त्वां पाञ्चजन्यध्वनिः ।
लीलालङ्कितमेघनादविभवो यः कुक्षकर्णव्यथा-
दायी दानवदन्तिनां दशमुखं दिक् चक्रमाक्रामति ॥

अन्यच्च,—

नाभीपद्मवसच्चतुर्मुखसुखोद्गीतस्वकार्णव-
प्रोन्मीलत्कमनीयलोचनकलखेलन्मुखेन्दुयुतिः ।
सक्रोधं मधुकैटभौ सकरणेच्छेदं सुतामम्बुधेः
सोत्प्रासप्रणयं सरोजवसतिं पश्यन् हरिः पातु वः ॥
+ + + + + + + स्तव ।

स्फुटमस्ति प्रसन्नराघवं नामेति ।

+ + + + × कः पुनरस्य

कविः । स्तव । सप्रणयकोपं,—

विलासो यद्वाचामसमरसनिघ्नन्दमधुरः
कुरङ्गाक्षीविम्बाधरमधुरभावं गमयति ।
कवीन्द्रः कौण्डित्यः स तव जयदेवः श्रवणयो-
रयासीदातिथ्यं न किमिह महादेवतनयः ॥

अपि च,—

लक्ष्मणस्येव यस्यास्य सुमित्रागर्भजन्मनः ।
रामचन्द्रपदाम्भोजे धमद्भृङ्गायते मनः ॥ इत्यादि ।
जायन्तामविरामरामचरितक्रीड़ाभिरामाः सता-
मुन्मीलन्नवमालिकाविरचितस्रग्दामरम्या गिरः ।
याः कण्डेऽपि निवेश्य पेशलधियो रोमाञ्चलीलाङ्किताः
कान्तावाङ्मलताविद्यासमच्चिमाश्लेषात् ढणं मन्वते ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

End.

Colophon. इति श्रीजयदेवविरचिते प्रसन्नराघवनाम्नि नाटके सप्तमोऽङ्कः समाप्तः ।
समाप्तस्यायं ग्रन्थः ।

विषयः । परिणयादारभ्य रावणबधोत्तरमयोध्यायां प्रत्यागमनपर्यन्तं रामचरितमवलम्ब्य-
विरचितोऽयं ग्रन्थः ।

तत्र प्रथमाङ्के,—रङ्गभूमिं प्रविष्टस्य दाम्भाग्र्यनस्य मधुरप्रिय-प्रियाल्लापयोराल्लापाकर्णनेन,
‘वाणरावणयोरपि कर्णान्तिकं विश्रान्तोऽयं सीतास्वयम्बरहत्तानः’ इति सूचना । मञ्जीरकनूपुरका-
भ्यां स्वयम्बरागतानां नृपतीनां प्रशस्तिवर्णनादिकं । ‘निर्व्वीरसूचीं तलमिति’ वैतालिकवाक्यमाकर्ण्य
क्रुद्धस्य दशाननस्य सौधशिखरगतां सीतां सखीभ्यां सच्च चित्रपटमालोकयन्तीमवलोकयतो वाणा-
सुरेण समं विवादवर्णनं ।

२ये,—भिद्युतापसभूमिकयोराक्षसयोरन्योन्यं संवादेन रामकृतताडकादिवधसूचनं । वसन्तव-
र्णनं । चण्डिकायतनमागच्छन्तीं सच्च सखीजनेन जानकीं समीक्षमाणेन रामेण तद्रूपातिशयवर्णनं ।
तयोरन्योन्यमनुरागरञ्जितयोश्छेष्टादिवर्णनं । सन्यावर्णनञ्च ।

३ये,—कुञ्जवामनयोः कौतुकवर्णनं । रामलक्षणाभ्यां सार्द्धं विश्वामित्रस्य प्रवेशमुखेन प्रभातव-
र्णनं । शतानन्दस्य अभिनयः । विश्वामित्रजनकयोः परस्परमाध्यायनं । नयनानन्दजननं रामरूपं
निरूपयतः सीरध्वजस्य प्रीत्यतिशयवर्णनादिकं । परशुरामसन्देहकथनार्थं कस्यचिन्मुनेः प्रवेशः ।
धनुर्धरः ।

४थे,—नेपथ्ये भ्रुवा गीतिः । जामदग्न्य-ताण्ड्याग्र्यनयोरभिनयः । रामपरशुरामयोः संवादः ।
लक्ष्मणस्य कौतुकं । तस्य भार्गवं प्रति सोल्लुण्ठनोक्तिः । परशुरामेण राममनोरञ्जनञ्च ।

५मे,—गङ्गायमुनयोरभिनयः । ताभ्यां सच्च सरस्वाः संवादेन रामस्य वनप्रवेशादित्तान्त-
सूचनं । अयोध्यातो रामनिर्व्वासनसमये कौशल्यादीनां रामादीन् प्रति शिखादानकथनं । कलहं-
सस्य अभिनयेन रामादीनां वनगतहत्तान्तवर्णनं । तत्र शूर्पणखानिग्रहादिकथनं । गोदावरीसच्च-
चरस्य सागरस्य प्रवेशेन सीताहरणहत्तान्तसूचनं । तुङ्गभद्रया तेषां पुरतः सुग्रीवस्य राच्याभिषेका-
दिकथनञ्च ।

६थे,—विरहविधुरस्य रामचन्द्रस्य वैक्लव्यवर्णनं । लक्ष्मणकृततत्समाश्वासनञ्च । विद्याधरोपनी-
तमिन्दुजालकं तत्त्वतोऽजानतो रामस्य तत्र सीताप्रतिकृतिमवलोकयतश्छेष्टावर्णनं । किञ्च तत्र
त्रिजटाभावशरण्या सीतया तत्पुरतो निजस्वप्नहत्तान्तकौर्त्तनं । नेपथ्ये हनूमतो लङ्काप्रवेशादिसू-
चनं । उत्तेजितसीतानुरागस्य रावणस्य अशोकवनं प्रविश्य सामादिप्रयोगेणापि तच्चित्तप्रसादमल-
भमानस्य “किमतः परं कालक्षेपेण तदधुना सत्वरं मम करो कपालपात्रमर्प्यतां येनास्याः कण्ठ-
धारेण कालिकामर्चयामीति” विटपान्तरालप्रसारितकरतलस्य ‘अये न्यसं न कपालमेतत्
किन्तु शिर एव नूनमक्षयकुमारस्येति’ कथयतो मूर्च्छादिवर्णनं । सीतया अङ्गारधमेण अशोकतरुशि-
खरस्थितपद्मरागलवग्रहं । हनूमता सीतायाः समीपे रामादिप्रहृष्टिकथनं । नेपथ्ये तत्कृतलङ्का-
दाहनसूचनं ।

७ मे,—पुलस्त्यशिष्यकरालकयोरभिनयेन रावणकृतविभीषणनिग्रहसूचनं । चन्द्रानिलादि-
कृतरावणपरिचर्या । प्रहसकेन सह दशाननस्य चित्तविनोदनचित्रदर्शनं । तत्र सागरकुलस्थित
कपिकुल-सेतुबन्धादिदर्शनावसरे प्रविष्टाया मन्योदर्या उत्कण्ठादिवर्णनं । नेपथ्ये मेघनादकुम्भक-
र्णादिवधसूचनं । विद्याधरमिश्रुनाभ्यां रामरावणयोः समरसंवादवर्णनं । सीतालक्ष्मणसूग्रीववि-
भीषणादिभिः सह रामस्य प्रवेशेन सन्धादिवर्णनं । पुष्करारोहणेन अयोध्यागमनाभिनयः ।
प्रभातवर्णनञ्च ।

No. 3310. पुराणसारः। Substance, country-made paper, 19×3 inches. Folia, 277. Lines, 9 on a page. Extent, 14,196 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Government of India. Also Málipotá, Post Málipotá, Zilá Nadiyá, Kásínáth Bhaṭṭáchárya. Appearance, very old. Verse, correct, some part incorrect.

Purāṇa-sāra. An abstract of the eighteen great Purāṇas, treating principally of their historic portions. By Rājā Rudra Rāya *alias* Rudra Śarmá.

Beginning. नारायणं भवमहार्णवकर्णधारं कारुण्यपूर्णजलधिं कलधौतवर्णं ।
सर्गस्थितिप्रलयमूलसमूलमेकं केयूरकौस्तुभविभूषणमानतोऽस्मि ॥
श्रीनन्दनन्दनपदद्वितयारविन्दं वन्दे पुरन्दरपुरःसरवन्द्यवन्द्यं ।
आनन्दकन्दमतनोदरविन्दजोऽपि मल्लीलया भुवनदृष्टिवितानमेनं ॥
सदानन्दानन्दात्मजचरणलाभात् सुरधुनी
धुनीतेऽधं यस्यां त्रिपुरमथनस्य प्रणयिणी ।
सथं वाणी साक्षादनुदिनविनोदी द्विजगणे
जयत्येका धन्या विजगति नवद्वीपनगरी ॥
रराज तत्र द्विजराजतेजा द्विजो भवानन्द इति चित्तीन्द्रः ।
ननन्द तन्नन्दन एव आर्यः पूतः प्रजापालनमुख्यकार्यः ॥
तातेऽतिभक्तो द्विजदेवरक्तो गोपालरायस्नयस्ततोऽस्य ।
दुष्टप्रशास्त्राखिलशिष्टगोप्ता शिवाययो वाङ्मनिलयो दयालुः ॥
असौ यशोधाम रसाभिरासः श्रीमान् + + राघवराघ आले ।
+ + + + +
+ + + + + ॥

अपि च ।

अधोनौतानौतिः त्रितविवुधरौतिः क्षितिपतिः

+ + + क्रौड़ाभवनमवनीदेवकुलपाः ।

सदादानोद्धूतावनिनिखिलदैव्यो मधुरवाक्

गुणग्रामैक + + द्विपदनधिग + ति सद् + ॥

एकवोत्तमधर्मशस्त्रस + तस्त्रोवादिशूद्रपूया

संगृह्याखिलसार + पिरकरं नानापुराणदितः ।

ग्रन्थं नाम पुराणसारमखिलामोदाय मोक्षप्रदं

श्रीमद्वाधवरायस्त्रनुरकरोत् श्रीरुद्रशर्माचिरात् ॥

End.

भविष्ये,—इतिहासपुराणानि + + + + + + + + + । यः

करोत्यौर्ध्वदेहिकं । —————लिलेख सुमतिर्गोविन्दरामः क्षतौ ॥

Colophon. यथादृष्टमित्यादिना दोषास्तु नानुसन्धेयाः ।

(अत्र शेषपत्रस्य अर्द्धखण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्वरूपं वाक्यं न सम्पूर्णं लब्धं)

विषयः । सर्वेषां पुराणानां सारमाकलय्य सङ्कलितोऽयं ग्रन्थः । तत्र आदिष्टदृष्टिवर्णनं । कालपरिमाणदिकथनं । युगादिमानकथनं । ब्रह्मण उत्पत्तिकथनादिकं । देवदेवीनामुत्पत्त्यादिकथनं । विश्वनिर्णयः । चतुर्दशमनूनां वंशविस्तारादिकथनं । मन्वन्तराणि । देवानां राज्ये नियोगकथनं । सूर्यवंशादिवर्णनं । भुवनकोषवर्णनं । भूगोलवर्णनं । पर्वतविशेषेषु देवानां स्थानकथनं । विशेषेण भारतखण्डवर्णनं । कूर्मनिवेशकथनं । कुरुकिम्पुरुषवर्षादिवर्णनं । ज्योतिषक्रवर्णनं । ग्रहविकल्पकीर्तनं । तत्र तिथ्यादीनां स्वरूपादिकथनं । चन्द्रलयट्टदिकथनं । पृथ्वीच्छायाया राज्ञस्यानलकथनं । खर्गवर्णनं । इन्द्रसभावर्णनं । यमसभावर्णनं । वरुणसभावर्णनं । कुवेरसभावर्णनं । ब्रह्मसभावर्णनं । सप्तपातालवर्णनं । देहोत्पत्तिकारणकीर्तनं । दैनन्दिनप्रलयवर्णनं । प्राक्तनप्रलयवर्णनं । आत्यन्तिकप्रलयवर्णनं । युगपरिमाणकथनादिकं । भविष्यवर्णनं । कलिधर्मकथनं । युगधर्मव्यवस्था । अष्टाविंशतित्यासकथनं । वेदविभागादिकथनं । ब्रह्मचर्याद्याश्रमधर्मनिरूपणं । वर्णाश्रमाचारकथनं । (अत्र मन्वादीनां वचनोपन्यासः) । षड्विधस्नाननिरूपणं । गुरुनिरूपणं । दिवाकृत्यनिरूपणं । रात्रिकृत्यकथनं । षोडशदिनपर्यन्तं ऋतुभिगमने प्रत्येकं कन्यापुत्रयोः शुभाशुभकथनं । कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपणं । निषिद्धद्रव्याणि । वानप्रस्थधर्मकथनं । यतिधर्मनिरूपणं । गायत्रीजपादिप्रकारकीर्तनं । ब्रह्मनिरूपणं । विष्णुमाहात्म्यकीर्तनं । भक्तिमहिमा । स्मरणकीर्तनादिनिरूपणं । विष्णुशिवयोरभेदकथनं । विष्णुपूजाक्रमविधिः । वैशाखादिद्वादशमासेषु विष्णुपूजनविधानादिकं । वैष्णवपीठमालाकथनं । शिवमाहात्म्यकीर्तनं । शैवपीठमालाकथनं । शिवलिङ्गपूजामाहात्म्यादिकथनं । लावणपैतलादिलिङ्गनिरूपणं । तत्स्पर्शनफलकीर्तनं । तत्पूजाविधानञ्च । पुण्यविचारः । गौरीनामाष्टकस्तोत्रं । देवीपीठमालाकथनं । दुर्गास्मरणादिफलकीर्तनं । तत्पूजाविधानकीर्तनं । शालग्राम

महात्माकथनं । शिलाचक्रनिरूपणं । शालग्रामादिलक्षणकथनं । तुलसीरोपणादिमाहात्माकीर्तनं । तत्पूजाविधानं । अत्र इतिहासकथनं । धात्रीमाहात्माकथनं । तीर्थयात्रामहात्माकीर्तनं । तीर्थयात्राविधिकथनं । गङ्गामहात्माकीर्तनं । गङ्गागर्भसीमानिरूपणं । तत्स्मरण-श्रवण-नमस्कारादीनां विधानं । अत्र भेकीभेकयोरुपाख्यानकीर्तनं । गङ्गातीरे वाणिज्यादिनिषेधः । वाराणसीमाहात्माकथनं । तत्र वासादिफलकथनं । विश्वेश्वरदर्शनादिमाहात्मा । मणिकर्णिकामहात्माकथनं । ज्ञानवापीमाहात्मा । श्रीङ्गारेश्वरभैरवादीनां माहात्माकथनं । पुरुषोत्तममाहात्माकथनं । अत्र वास-भरणादिफलकथनं । रोहिणीकुण्डाक्षयवटादिमाहात्मा । जगन्नाथसुभद्रादिदर्शनफलकथनं । समुद्र-स्नानमाहात्मा । पञ्चतीर्थमाहात्माकथनं । श्वेतगङ्गाश्वेतमाधवमाहात्माकथनं । भक्त्यामाधववृत्तिसिंहादिमाहात्मा । रथयात्राशयनयात्रादिफलकथनं । द्वादशयात्राफलकीर्तनञ्च । एवं प्रयागमाहात्मादि-कीर्तनं । अत्र धनुर्ध्वजस्य उपाख्यानकथनं । गयामाहात्मादिकीर्तनं । गयापरिमाणादिनिरूपणं । कनखलतीर्थमाहात्मादिकथनं । मथुरामाहात्माकथनं । तत्परिमाणादिकथनं । मधुवनकु-मुदवनादिमाहात्मा । ध्रुवतीर्थादिमाहात्मा । अत्र चन्द्रसेनस्य उपाख्यानं । वदरिकाश्रममाहात्मा-दिकीर्तनं । नर्मदामाहात्माकथनं । द्वारकामाहात्माकथनं । अत्र विविधाख्यानकीर्तनं । अयो-ध्यामाहात्माकीर्तनं । कुरुक्षेत्रमाहात्माकथनं । पुष्करमाहात्माकीर्तनं । नैमिषारण्यमाहात्माकथनं । गङ्गासागरसङ्गममाहात्मा । अत्र दृष्टद्रव्याभिधानराक्षसस्य उपाख्यानं । गङ्गाद्वारमाहात्माकथनं । अत्र मनोनामकवृत्तेरुपाख्यानकीर्तनं । सर्व्वतीर्थमाहात्माकथनं । पितृमातृतीर्थवर्णनादिकं । गुरुतीर्थकथनं । मानसिकतीर्थनिरूपणादिकं । अत्र वेदधर्मायाः उपाख्यानं । भार्यातीर्थादिनिरूपणं । अधर्मानिरूपणादिकं । पापशान्त्युपायकथनं । विष्णोरपराधाः । रत्नानां परीक्षानिरूपणं । तत्र वज्रपरीक्षाप्रकारकीर्तनं । मुक्ताफलपरीक्षा । पद्मरागादिपरीक्षा । मरकतपरीक्षा । इन्द्रनील-परीक्षा । वैदूर्यपरीक्षा । कर्केतनादिपरीक्षा । पुलकपरीक्षा । रुधिराक्षपरीक्षा । स्फटिकरत्नपरीक्षा । विद्रुमादिपरीक्षा । विस्तरतः स्त्रीपुरुषयोः शुभाशुभलक्षणकथनं । गजलक्षणं । तत्परीक्षा च । अश्वलक्षणं । तत्परीक्षा च । गजचिकित्साकथनं । अश्वचिकित्साकथनं । पुनर्विस्तरेण पुण्यच्छायावर्त्तादिलक्षणादिकीर्तनं । लक्ष्मीविलासकीर्तनं । अलक्ष्मीविलासकथनं । दुर्निमित्तनिरूपणं । त्रिविधोत्पातवर्णनं । महापुराणानां नाम श्लोकसंख्यादिनिरूपणं । एवमुपपुराणाणां । खग्न-दर्शने शुभाशुभफलकीर्तनं । क्षत्रियवैश्यादीनां ब्राह्मणलभोपायकथनं । अत्र मतङ्गोपाख्यानकी-र्तनं । राजमन्त्रादिलक्षणं । क्षत्रिकारितश्चिकारिणः प्रशंसाकथनं । कालस्वरूपादिकीर्तनं । मृत्योर्जन्मकथनं । अत्र नानेतिहासकीर्तनं । दमयातनादिवर्णनं । अत्र दीपदानेतिहासकीर्तनं । कर्मणां फलकीर्तनं । अत्र विविधोपाख्यानकीर्तनं । धर्मशीलतावर्णनं । अत्रोपाख्यानादिकथनं । धर्मरक्षणोपायादिकथनं । अत्र धर्मचाण्डालोपाख्यानादिकथनं । कुञ्जरोपाख्यानं । वासुराजोपा-ख्यानं । स्वर्गगुणवर्णनादिकं । गुरुतीर्थोपाख्यानं । प्रह्लादस्य दानवयोनिप्राप्तिकारणकथनं । जडभर-

तोपाख्यानं । पद्मपुष्पमाहात्म्यकीर्तनं । अत्र एकप्रजाभिधानब्राह्मणस्य उपाख्यानकीर्तनं । छत-
 ग्नापाख्यानं । सौर्वादात् चीनजनस्य उपदेशे दोषदर्शनप्रसङ्गेन शुद्रमुनिसंवादकीर्तनं । धर्मादिपु-
 नष्टेषु केन ब्राह्मणो जीवेदिति प्रस्तावेन विश्वामित्रश्चपचसंवादकीर्तनं । ब्राह्मणमाहात्म्यकीर्तनं । अत्र
 पञ्चप्रेतोपाख्यानादिकथनं । पाषण्डलक्षणादिकथनं । विषयव्युत्पत्त्यकारणादिनिरूपणं । पिङ्गला-
 पाख्यानकीर्तनं । यथातेरुपाख्यानं । योगप्रक्रियाकथनं । मरणकालनिरूपणं । तत्र दानादिविधा-
 नञ्च । पिवारन्तर्जलकरणे पुत्राणां फलकथनं । पूजाकथनेतिहासकीर्तनं । वेतननिर्णयः । (अर्थात्
 काचखण्डनिर्माण-स्फाटिकमणिवेधनादौ वेतनदानव्यवस्था ।) अग्निवादनविधिः । नमस्यनिरूपणं ।
 सारस-शुक-मथूरादिशकुनानां शुभाशुभचिन्तनं । स्यन्दनचरित्रकीर्तनं । चिकित्साफलाफलकथनं ।
 रत्नसमर्थननिरूपणं । द्रव्यशुद्धिकथनं । कृषिविषये संवत्सरराजादिज्ञानं । दृष्टिज्ञानं । मेघफलक-
 थनं । द्वादशभासेषु दृष्टिलक्षणं । अनादृष्टिलक्षणं । रुद्राक्षधारणादिविधिः । आङ्गारमाहात्म्यक-
 थनं । जपयज्ञादिनिरूपणं । अनध्यायनिरूपणादिकं । दायभागः । भूकम्पलक्षणं । मेघोत्पत्तिकारणा-
 दिकथनं । मेघानां स्थानादिनिरूपणञ्च ।

No. 3311. पञ्चकल्पतरुः । Substance, country-made yellow paper, 19 × 3 inches. Folia, 331. Lines, 7 on a page. Extent, 8,832 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Simuliyá, Post, Málipotá, Zilá, Nadíyá. Kálíkṛishṇa Gośvámí. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Panchakalpataru. A digest of Tantric rites, giving elaborate descriptions of mystic circles and of worship of the Deví through the same. By Rághavadeva Śarmá, son of Rámánanda Tarkapāṇḥānana. The codex is evidently incomplete as it does not refer in detail to Śákta divinities. The extant portion is divided into five parts. The first is devoted to mystic circles and incantations; the second to purification and accessories of worship, such as rosaries, &c.; the third is devoted to the mystic mantras of Vaishṇavite divinities; the fourth to the mantras of Śivaite divinities and their attendants; and the fifth to minor divinities.

Beginning. नृदरेखरणं नला पञ्चकल्पतरुनिह ।

चतुर्वर्गफलावाप्तौ विदधे राघवः कृती ॥

तारचक्रादिसुद्रान्तः सन्तानक इति स्मृतः ।

दीक्षामन्त्रसिद्धिलक्ष्मा कल्पवृक्ष इति स्मृतः ॥

विष्णुस्तुच्छक्तिपूजानो हरिचन्दनकः स्मृतः ।

शिवस्तुच्छक्तिपूजान्तः पारिजात इति स्मृतः ॥

गणेशादिविधिर्यावान् मन्दारक इति स्मृतः । इत्यादि ।

End.

अङ्गैः प्रथमावरणं, अनन्तवासुकितचक्रकर्कटपद्ममहापद्मशङ्खकुलिराः । +

+ + + + +

Colophon. इति मङ्गलमहोपाध्यायश्रीरामानन्दतर्कपञ्चाननपुत्रश्रीराघवदेवशर्मणा विर-
चितोऽयं मन्दारकवृक्षः समाप्तश्चायं पञ्चमः कल्पः ।

विषयः । प्रथमे सन्तानके,—तारचक्रनिरूपणं । राशचक्रकथनं । कोष्ठचक्रकथनं । गणच-
क्रकथनं । ऋणिधनचक्रकथनं । नाडीचक्रकथनं । अकडमचक्रकथनं । वर्णचक्रकथनं । एतेषामप-
वादकथनञ्च । महाविद्यानिरूपणं । सिद्धविद्याकथनं । कूर्मचक्रनिर्णयः । प्रातःकृत्यविधानं । दर्भ-
निरूपणं । द्विविधस्नानविधानं । सशिखतिलकनिरूपणं । सन्याविधिः । तर्पणविधिः । भस्मस्ना-
नादिविधिः । एकपुण्ड्रादिलक्षणं । सर्वेषां देवानां गायत्रीकथनं । यवेन विधिः । स्नाननिरूपणं ।
वासुयागादिप्रकारकौर्त्तनं । चतुर्धण्डलगृहनिर्णयः । द्वारदेवतादिपूजाविधिः । आसननिरूपणं ।
तत्र खलिकपद्मासनदीनां लक्षणकथनं । उपवेशनप्रकारकथनं । भूतशुद्धिप्रकारः । मातृकान्यास-
कथनं । अन्तर्मातृकाकथनादिकं । कराङ्गन्यासः । पीठमन्त्रन्यासः । पीठदेवताध्यानकथनं । प्राणा-
यामप्रकारकथनं । भूतलिपिकथनं । अर्थस्थापनविधिः । देवताबुद्ध्या स्वदेहे देवतापूजनविधिः ।
पौउयजनविधिः । षोडशोपचारादिकथनं । तत्र तत्र मन्त्रकथनञ्च । पुण्यविचारः । नैवेद्यादिवि-
धानं । उपहारद्रव्यप्रतिपादनादिप्रकारः । पादोदकस्त्रीकरणविधिः । अपराधनिरूपणं । काम्य-
षोडशोपचारमन्त्रकथनं । अष्टविंशदुपचारविधिः । चतुःषष्ट्युपचारविधानं । मन्त्रनिरूपणं । प्रति-
ष्ठाविधिः । मुद्रानिरूपणं ।

द्वितीये कल्पवृक्षे,—दीक्षाकालनिरूपणं । तत्र तिथिनक्षत्रवारादिकथनं । देवपर्वकौर्त्तनं ।
गयाकोलार्कादितीर्थेषु दीक्षाग्रहणनिषेधः । मन्त्रदोषकथनं । मन्त्राणां दशविधसंस्कारकथनं ।
शैववैष्णवादी तत्तद्भेदकौर्त्तनं । दीक्षापद्धतिः । अध्वशोधनकथनं । कलावत्यादिदीक्षानिरूपणं ।
क्रियावतीदीक्षा । संचेपदीक्षा । होमविषये तन्त्रोक्तमन्त्रविधानं । अङ्गचतुष्टयदेवताकथनं । दीक्षोपदे-
शयोः भेदकथनं । पञ्चायतनपूजाकथनं । दीक्षाशब्दनिर्वचनं । उपदेशलक्षणं । नित्यकाम्यभेदेन
दीक्षायाः द्वैविध्यकथनं । क्रियावत्यादियोग्यगुरुशिष्यनिरूपणं । मन्त्राधिकारनिरूपणं । अर्घ्यमन्त्र-
कथनं । गुरुशिष्ययोः लक्षणं । पित्रादिभ्यो मन्त्रग्रहणे दोषकथनं । निषिद्धदीक्षाग्रहणे प्रायश्चित्तान-
न्तरं पुनर्दीक्षाविधानं । अङ्कुरार्पणविधिः । अग्निसंस्कारकथनं । कुण्डनिर्माणादिप्रकारः । तद-
भावे स्थण्डिलविधानं । सुकुसुमलक्षणं । वेदिनिर्माणप्रकारादिकथनं । कुण्डस्य अष्टादशसंस्कारक-

यनं । अग्राहरणादिविधानं । होमद्रव्यप्रमाणादिकथनं । चिह्नविशेषेण अग्नेः शुभाशुभजनकत्व-
कथनं । करमालाविधानं । रुद्राद्यादिमालानिरूपणं । मालाविशेषे फलाधिक्यं । मालासंस्कारः ।
वैष्णव-गाणपत्यादौ क्रमेण तुलसी-गजदन्तादिमालाविधानं । सूत्रनिरूपणं । सूत्रसंस्कारादिकथनं ।
पुरश्चरणविधानं । तत्र भक्त्यादिनियमकथनं । तदन्तदिवसकर्त्तव्यता । चितासाधनविधिः । शव-
साधनविधानं । तत्र शवलक्षणदिकथनं । ग्रहणपुरश्चरणादौ विशेषनियमकथनं । मन्तसिद्धपाय-
कीर्त्तनं । सिद्धिलक्षणकथनञ्च ।

तृतीये हरिचन्द्रे,—कृष्णमन्त्रनिरूपणं । तत्पूजाविधानं । तत् प्रयोगः । किशोरादिमूर्ति-
भेदेन पूजाभेदकथनं । विभूतिपञ्चन्यासः । केशवकीर्त्यादिन्यासकथनञ्च । हयग्रीवमन्त्रकथनं ।
वराहमन्त्रकथनं । ऋसिंहमन्त्रकथनं । राममन्त्रकथनं । लक्षणमन्त्रकथनं । लक्ष्मीमन्त्रकथनं ।
सरस्वतीमन्त्रकथनं । तुलसीमन्त्रकथनं । पृथिवीमन्त्रकथनं । सौतामन्त्रकथनं । वनमालाल-
क्षणं ।

चतुर्थे पारिजाते,—शिवप्रकरणं । तत्र शिवमन्त्रादिकथनं । तत्पूजाविधानं । तत्र श्रीकण्ठ-
श्रीपूर्णेदर्यादिन्यासकथनं । रुद्र-प्रमथ-योगिनीनां नामादिकीर्त्तनं । सत्युज्जयमन्त्रविधानं । दक्षि-
णामूर्तिमन्त्रविधानं । अर्द्धनारीश्वरमन्त्रविधानं । तुम्बुरुमन्त्रविधानं । धण्डाकर्णादिमन्त्रविधिः ।
भुवनेश्वरी-त्वरिता-त्रिपुटा-अन्नपूर्णा-दुर्गा-बाला-भैरवी-श्रीविद्याप्रभृतीनां मन्त्रादिविधानं ।

पञ्चमे मन्दारके,—गणेशप्रकरणं । तत्र हरिद्रागणेश-उच्छिष्टगणेशदीनां मन्त्रादिविधानं ।
चन्द्रमन्त्रादिविधानं । सूर्यमन्त्रादिकथनं । अग्निमन्त्रकथनादिकं । विषहरनानाविधमन्त्रकथनं ।
इन्द्रमन्त्रकथनादिकं । गरुडमन्त्रकथनादिकं । हनूमन्मन्त्रादिकथनं । तत्साधनकथनञ्च । धनदा-
साधनप्रकारकीर्त्तनं । एवं नायिकासाधनं । पिशाचसाधनं । वेतालसाधनकथनञ्च । निगडभञ्जनो-
पायकीर्त्तनं ।

No. 3312. ताराभक्तिसुधारणवः । Substance, country-made paper, 19
× 3 inches. Folia, 395. Lines, 7 on a page. Extent, 11,204 ślokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Simuliá, Post Málipotá,
Zilá Nadiya, Kálíkrishṇa Gośvamá; also another copy at Naduyará, Post
Madhuvani, Darbhángá, Paṇḍit Kaṇṭu Jhá. Appearance, old. Verse. Correct.

Tárabhakti-sudhárṇava. On devotion to the goddess Tára,
giving details of Śákta worship taken from the leading Tantras.

Beginning. सौनासौरमणिप्रवीणजलदग्रामाभिरामच्छविं

दृश्यत्यौडपटद्वयी + कपटप्रोद्यत्परागोज्ज्वलं ।

वंशीवादनकैतवप्रविलसद्गभीरधीरध्वनिं
 वन्दे कश्चिदहं सुदा मधुलिहं हृत्पद्ममध्ये स्थितं ॥
 हासयाजविराजमानकुसुमां वक्षोजराजत्फला-
 मुद्यत्कुन्तलकैतवप्रविलसन्मालिमालाकुलां ।
 स्थाणुस्थां रमणीयनूपुरकृतां बालामपर्णमहं
 काञ्चित्कल्पलतां नमामि ललितान् शैलाधिराजोद्गतां ॥
 ललाटतटसङ्गमाद्भ्रजति बालचन्द्रात्मतां
 शिरोरुद्धनिवेशनाद्भवति जाङ्गवीरूपधृक् ।
 विभाति हृदि कौस्तुभात्मकतया सतां यद्यदा
 गुरोश्चरणरेणवे निरुपमाय तस्मै नमः ॥
 नानातन्त्राणि विज्ञाय गदाधरगुरोर्मुखात्
 करोति नरसिंहोऽयं ताराभक्तिसुधार्षणं ॥

End.

कनकनकनूपुरद्वितय + + + प्रोक्षसत्
 + धानमिथुना + + नरसि + स्फुरत् केसरं ।
 महेन्द्रमणिमुद्रिकामधुकरीपरीतोदरं
 नमस्त्रिपुरसुन्दरीचरणपुण्डरीकद्वयं ॥
 आसीत्कीर्तिकरस्ततो हरिहरस्तस्मादभूत्पत्कविः
 श्रीमान् पण्डितपुङ्गवो रुचिकरः श्रीकृष्णशर्मा ततः ।
 तस्मादेव गदाधरः समभवत्तर्काम्बुधेः पारगः
 ताराभक्तिसुधार्षणं समतनोत्तन्नन्दनः कौतुकात् ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय + + + श्रीनरसिंहविरचिते ताराभक्तिसुधार्षणे
 विंशतितमः तरङ्गः समाप्तः ।

विषयः । शिवाशिवयोः संवादेन मन्त्रमाहात्म्यकीर्तनं । मन्त्रोद्धारप्रकारादिकथनं । गुरु-
 लक्षणं । शिष्यलक्षणं । दीक्षाविधानं । तत्कालनिरूपणं । पञ्चनिर्णयः । वारनिर्णयः । योगनि-
 र्णयः । देशनिरूपणं । दीक्षामाहात्म्यकीर्तनं । मण्डपभूमिपरीक्षा । वास्तुयागविधिः । पूर्वादिदि-
 ग्ज्ञानोपायकथनं । मण्डपलक्षणं । कुण्डलक्षणं । सुवलक्षणं । अङ्कुरार्पणविधानं । दीक्षाप्रयोगः ।
 सर्वतोभद्रमण्डलकथनं । शुभस्त्रनिर्णयः । अशुभस्त्रकथनं । अग्निस्कारकथनं । शुवादिधारण-
 प्रकारः । दीक्षादिनकथनं । तारादीक्षा । कलावतीदीक्षा । वेधमयीदीक्षा । पूर्णाभिषेकविधिः ।
 अरिष्टमन्त्रत्यागविधिः । गुरुभक्तिनिरूपणं । समयाचारकीर्तनं । यन्त्रादिकथनं । दिव्यवीरपशु-
 भावादिनिरूपणं । नित्यक्रियाविधानं । तत्र स्नानकथनं । मन्त्रस्नानादिनिरूपणं । सन्यासविधिः ।

तर्पणविधानं । पूजाविधिः । आसनादिनिरूपणं । प्राणायामनिरूपणं । करशुद्धिकथनं । भूत-
शुद्धिप्रकारकौर्त्तनं । साढकान्यासः । षोढान्यासः । शिवशक्तिन्यासः । तारादिन्यासः । पौठन्यासः ।
कराङ्गन्यासः । मन्त्रशुद्धिकथनं । विशेषशुद्धिः । द्रव्यशुद्धिः । अनुकल्पनिरूपणं । द्रव्यासादनकौ-
र्त्तनं । कलसस्थापनविधिः । शपथोचनप्रकारकथनं । तारागुरुनिरूपणं । तत्त्वशुद्धिप्रकारः । वटु-
कादिवलिदानविधिः । आवाहनप्रकारः । ताराध्यानकथनं । उपचारविधिः । पञ्चविधमहासुद्रा-
निरूपणं । नानासुद्राः । देवताशुद्धिः । उपचारसुद्राकथनं । आवरणपूजाकथनं । आवरणदेवता-
ध्यानादिकथनं । बलिदानविधिः । संस्कारकालनिरूपणं । रुद्राद्यादिमालासंस्कारविधिः । रक्षस्य-
मालासंस्कारः । तारासहस्रनामस्तोत्रं । नित्यहोमविधिः । नमस्कारविधिः । पञ्चमयागविधिः ।
द्वौतयागविधानं । तदधिकार्यादिनिरूपणं । विशद्वचनानां समन्वयपूर्वकमागमशास्त्रप्रामाण्यसं-
स्थापनं । नैमित्तिकपूजाविधिः । कुलवारकथनं । कुलतिथ्यादिकौर्त्तनञ्च । द्वादशमासिकपूजा-
विधानं । अधिवासकृत्यविधानं । पूजादिनकृत्यं । कुमारपूजाविधानं । शिवावलिविधानं । ता-
न्त्रिकप्रायश्चित्तविधिः । अन्त्येष्टिविधानं । पुरस्चरणविधानं । तत्र देशादिनिरूपणं । वीरपुरस्चरणे
विशेषकथनं । सिद्धचिह्ननिरूपणं । वीरसाधनविधिः । चितासाधनविधानं । श्वसाधनविधिः ।
मन्त्रपरीक्षार्थं राशिसंक्रादिनिरूपणं । फणिसंक्रादिकथनं । अकडमचक्रं । कुलाकुलचक्रं । मन्त्रषट्प-
दचक्रं । गणागणचक्रं । अष्टवर्गचक्रं । ऋणिसंक्रादिकथनं । हरचक्रं । मारणसामनादौ कालादिनिरू-
पणं । तत्र तत्र विधानकथनं । विशेषप्रयोगकथनञ्च । काम्यकर्मविधानं । ताराभेदेन मन्त्रादिनिरूपणं ।
महामन्त्रकथनं । न्यासकथनं । तारिणीकल्पः । नित्यार्चनक्रमकौर्त्तनं । तत्त्वन्यासकथनं । वर्णन्या-
सकथनं । अन्तर्माढकान्यासः । उत्तरषडङ्गन्यासः । पौठपूजाविधिः । दक्षिणकालिकापूजाविधिः ।
कर्पूरस्तोत्रकौर्त्तनं । श्यामाकवचं । कालीसहस्रनामस्तोत्रं । कालीमन्त्रकथनं । पुरस्चरणविधानं ।
नैमित्तिककाम्यकालिकापूजाविधानं । तर्पणविधिः । कालीकवचकथनं । कालिकाभेदकथनं ।
भुवनेश्वरीमन्त्रादिकथनं । गुह्यकालीमन्त्रादिनिरूपणं । षड्चरौविद्यानिरूपणं । षोडशौविद्या-
निरूपणं । त्रयोदशौविद्याकथनं । चतुर्दशौविद्या । पञ्चदशौविद्या । विद्यामाहात्म्यकथनं । षो-
ढान्यासकथनं । भैरवोक्तदेवीध्यानस्तवकवचकथनादिकं । परदेवताकवचकथनं । वैरोचनिशतनाम-
स्तोत्रं । प्रचण्डचण्डिकासहस्रनामस्तोत्रं । क्षिप्रमस्तसहस्रनामस्तोत्रं । दीक्षाविशेषे पुरस्चरणविशेषक-
थनं । वीरसाध्यकाम्यकर्मनिरूपणं । योगविधानकौर्त्तनं । तत्प्रकारकथनं । आसनादीनां
लक्षणं । प्रत्याहारादीनां लक्षणं । मानसपूजनप्रकारकथनं । योगिनीगणेशानविधिः । तर्पण-
विधिः । सन्ध्याविधिः । ध्यानादिकथनं । होमकुण्डलक्षणादिकौर्त्तनञ्च ।

No. 3313. **श्लेषविरोधिनी** । Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 131. Lines, 8 on a page. Extent, 6,240 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Post Málipotá, Zilá Nadíyá. Kásínátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Correct.

Slesha-virodhiní. A commentary on the Rághava-Páñḍavíya of Kavirája. By Rámabhadra.

Beginning. चन्द्रोपेन्द्रमहेन्द्रवक्त्रवर्णप्रज्ञादिभिः सेवितं

षड्वर्गोऽग्नितकैर्मुमुक्षुसुनिभिर्यासादिभिः पूजितं ।

आधायेश्वरपादपद्मयुगलं बद्धाञ्जलौ मस्तके-

ऽस्त्राभिः श्रीकविराजकोविदकृतैर्याख्यानमातन्यते ॥

समीक्ष्य सत्शसनजात + + निः शेषरामायणभारतञ्च ।

सं + + भावार्णवमत्युदग्रं वितन्यते राघवपाण्डवीया ॥

नत्वा श्रीमत्तर्कवागीशभट्टाचार्यपादकं ।

रामभट्टेण कविना श्लेषग्रामविरोधिनी ॥ युग्मं ।

न्यस्तमस्तकपुटाञ्जलिर्दृष्टे दीर्घदर्शनिवद्वांसु + + कान् ।

अर्थदर्शश्चन्द्रगुणबुद्धिभिर्दूष्यमेतदमङ्गलं नो वचः ॥

कुमा + + खवयाख्या कुमारकौमुदी तथा ।

चक्रेऽचक्रेण वा येन तेने तेनेयमुत्तमा ॥

तत्रादौ महाकाव्यस्य आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वा क्रियते,—इति सम्प्रदायः । उच्यते सर्गबन्धो महाकाव्यमुच्यते तस्य लक्षणं । आशीर्नमस्क्रिया वस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखं ॥

End. तं कीदृशं मणीनां सूर्यकान्तादीनां प्रभाभिर्भासुरं, कार्मणं मन्त्रतन्त्रादियो जने कर्मठेऽपि च । इति मेदिनी । भारतेऽप्येवं ॥

Colophon. इतः परं लिप्यभावात् परिसमाप्तिस्त्वकवाक्यं नास्ति ॥

विषयः । कविराजकृतराघवपाण्डवीयकाव्यस्य व्याख्यानं (अत्र प्रायः समाप्तिपर्यन्तं व्याख्या-
नमस्ति । केवलं त्रयोदशसर्गोपशेषश्चोकाटकानां व्याख्या अभवः ।)

No. 3314. **दत्तकदीधितिः** । Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 362 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1740. Place of deposit, S'ántipura; Kálidása Vidyá-
vágísa. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Dattaka-dīdhitī. A digest of the laws regarding adoption. By Mahāmahopādhyāya Ananta Bhaṭṭa.

Beginning. श्रुतिस्मृतिपुराणादिमीमांसान्यायविसरं ।

विचार्यानन्तभङ्गेन क्रियते दत्तदीधितिः ॥

तत्रादौ दत्तके ग्राह्याग्राह्यविवेचनं तत्र शौनकः ।

ब्राह्मणानां सपिण्डेषु कर्त्तव्यः पुत्रसङ्ग्रहः ।

तदभावेऽसपिण्डेषु अन्यत्र तु न कारयेत् ॥

End.

इतिहासपुराणेषु कुन्त्या दत्तोक्तेश्च, पत्न्याभावे सा रिक्त्यं लभते दुहितृत्वा-

दिति शिवं ।

सतां सन्नोषसिद्ध्यर्थमिति दत्तकदीधितिः ।

अकार्यनन्तभङ्गेन तेन तस्य सुदेश्च सा ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीमदनन्तभट्टविरचिता दत्तकदीधितिः सम्पूर्णा ।

शकाब्दाः १७४० ॥

विषयः । दत्तके ग्राह्याग्राह्यविवेचनं । दत्तकग्रहणे आवश्यकताकथनं । हेतुकीर्त्तनञ्च । दत्त-
ग्रहणस्य अधिकारनिरूपणं । स्वामिनोऽनुमत्या स्त्रीणां दत्तग्रहणं । ग्रहणनिषेधः । पुत्रं दातुं कः
समर्थ इति निरूपणं । वर्त्तमानयुगे किंविधः पुत्रो ग्राह्य इति निर्णयः । विजातीयपुत्रग्रहणं
कर्त्तव्यं न वा इति निरूपणं । द्वापुष्यायणपुत्रग्रहणविधिः । पौनर्भवो दासपुत्रश्च ग्राह्यो न वा
इति विवेचनं । कस्मिन् समये दत्तकपुत्रग्रहणं कर्त्तव्यमिति कथनं । दत्तकग्रहणस्य विधिकीर्त्तनं ।
विधिना विना दत्तकग्रहणस्य फलकथनं । अत्र ग्रहणप्रयोगकथनं । दत्तकस्य विवाहाद्युपयोगि-
गोत्रादिनिर्णयः । सापिण्ड्यनिरूपणं । अशौचनिर्णयः । दायादनिरूपणं । दत्तककन्याग्रहणवि-
धानञ्च ।

No. 3315. दत्तकदर्पणः । Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 277 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1739. Place of deposit, Śāntipura. Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Dattaka-darpaṇa. On certain details regarding adoption.

Beginning. ॐ नमो गणेशायः ।

अथ दत्तके ग्राह्याग्राह्यनिर्णयः । तत्रात्रिः ।

अपुत्रेणैव कर्तव्यः पुत्रप्रतिनिधिः सदा ।

षिण्डोदकक्रियाहेतोर्नामसंकीर्तनाय च ॥

इति । अपुत्रेणैव इत्येवकारेण पुत्रवतो नाधिकारः ।

End. दत्तकग्रहणानन्तरमौरसे तु उत्पन्ने रिक्ते त्रयो विभागा औरसस्य, दत्तकस्य चतुर्थभागभाक्त्वमित्यलं पल्लवितेन ॥

द्वैपायनेन विदुषा संख्या दत्तैकदर्पणः ।

निर्मितो वृद्धरिप्रीत्यै सङ्गिरालोच्यतां मुञ्जः ॥

Colophon. इति दत्तकदर्पणः समाप्तः । शकाब्दाः १७३६ ।

विषयः । अपुत्रस्य दत्तकपुत्रग्रहणावश्यकता । तत्र अधिकारकथनं । पुत्रदानसामर्थ्यकथनं । ग्राह्याग्राह्यविवेचनं । दत्तकग्रहणकालनिरूपणं । तद्ग्रहणविधिकीर्तनं । स्त्रीणां दत्तग्रहणाधिकारकथनं । दत्तकसु होमादिविधिनैव ग्राह्य इति कथनं । अशौचादिनिरूपणं । दायविभागकथनञ्च ।

No 3316. भगवत्तत्त्वचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 112. Lines, 7 on a page. Extent, 3,087 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Śrīnātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bhagavattattva-chandrikā. On devotion to Kṛishṇa who is described as the supreme divinity. By Mahāmahopādhyā Rāma Āchārya.

Beginning. वासुदेवं नमस्कृत्य रामाचार्येण धीमता ।

क्रियते भगवत्प्रीत्यै भगवत्तत्त्वचन्द्रिका ॥

अथ आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यश्चेति तथा । प्रसन्नात्मा हरिर्भक्त्या निदिध्यासनरूपया । अविद्यां कर्मसंघातरूपां सद्यो निवर्त्तयेदित्यतः तापत्रयातुरैरसूतत्वाय वासुदेवादिपदवेदनौघं ब्रह्म जिज्ञासितव्यमिति । इत्यादि ।

End. तस्मान्मात्रमिति प्रोक्तं परमो हरिरेव तु ।

तस्माद्भगवतः सर्वस्मादुत्कर्षे एव तात्पर्यं सर्वागमानामिति शं ।

Colophon. इति महोपाध्यायश्रीरामाचार्यकृतेयं भगवत्तत्त्वचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । निरुपाधिमहाविभूतिरानन्दाकारो भगवान् श्रीकृष्ण एव सकलवेदवेदान्तप्रति-
पाद्य इति निरूपणं । ब्रह्मणः साकारत्वव्यवस्थापनं । भगवच्छरीरस्य असाधिकतनिरूपणञ्च ।
श्रीमद्भागवतस्य सर्ववेदान्तार्थनिष्कर्षरूपत्वकीर्तनं । भगवन्मूर्त्तिनिरूपणं । चतुर्थ्यूहनिरूपणं ।
प्रकाशायन्यायेन भगवति धर्मधर्मिभावापपत्तिकथनं । चन्द्रचन्द्रिकान्यायेन जगती भगवच्छक्ति-
कत्वकथनं । भगवदादिशब्दनिर्व्वचनं । भक्तिरेव भगवत्प्राप्तापाय इति सपरिकरनिरूपणं ।
निर्व्विशेषत्ववाद्दखण्डनं । प्रणवस्वरूपनिरूपणं । वासुदेव एव परब्रह्मादिशब्दवाच्य इति निर्णयः ।
भगवदवतारकथनं । नारायणादिशब्दनिर्व्वचनं । भगवन्माहात्मादिकीर्तनं । भगवद्भजनाकरणे
दोषकथनं । सात्त्वतशास्त्रमाहात्माकथनमुखेन पाञ्चरात्रपाशुपतादीनां मोक्षशास्त्रत्वकथनं । ता-
मसराजससात्त्विकपुराणेषु क्रमेण शिवब्रह्मविष्णूनां माहात्माग्राधिक्यवर्णनं । मोक्षस्वरूपकथनं ।
तद्भेदकथनञ्च । द्वादशीनां भगवद्विभूतित्वकथनं । विशेषेण भगवन्माहात्मानिरूपणञ्च ।

No. 3317. सत्तसञ्चाकायम्, वा सप्तशतीकायम् । Substance, country-
made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 113. Lines, 5 on a page. Extent, 980
ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1749. Place of deposit, Sāntipura,
Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Saptaśatī-kāvya, ALIAS Sattasayā-kāvya. On erotics. By
Śālivāhana. See No. 2338, Vol. VII, page 111.

श्रीकृष्णाय नमः ।

Beginning. पसुवङ्गो रोसारुण पङ्क्तिमासकं तगोरिसुहृद्वन्द ।

गच्छिअग्वपं कथं विच्य संभासलिलं जलितं तमद्व ॥ १ ॥

अमिअं पाउअकव्वं पङ्क्तिं सोअं अजेण जाणंति ।

कामस्स तत्तत्तं कुणंति तेकदं ण लज्जंति ॥ २ ॥

सत्त सञ्चाइं कदवच्छलेण कोड्डीअ मज्ज आरस्सि ।

द्वालेण विरद्व आइं सालं कारणं गाद्वारणं ॥ ३ ॥ इत्यादि ।

End.

पसरद्व जेण तमोसे जद्व चंदस्स चंदिसा जेण ।

तं सिद्धिसत्तरसरि पव्वञ्चाउणक्खु अणिअं किं पि ॥ ८०६ ॥

एसो कविणा मंकिअ गद्वो पङ्क्तिवद्वित्तर द्विअओ ।

सत्त सञ्चाअ समत्तो सल्लाद्वण विरद्वओ कोसो ॥ ८०७ ॥

Colophon. इति सत्तसञ्चाकायं सम्पूर्णं । संवत् । १७४९ ॥ अग्रहणमासे ।

विषयः । सभोगविप्रलम्भयोः नायकादीनां चेष्टितवर्णनं । ग्रन्थस्यास्य सप्तशतीनामकत्वोप्यत्र
सप्तोत्तराष्टशतसंख्यामिता गाथा वर्तन्ते ॥

No. 3318. गीतामाहात्म्यं । Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 109 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Guptipáḍā, Telipáḍā; Dīnanátha Gaṅgopádhya. Appearance, old. Verse. Correct.

Gítámáhátmya. An eulogium on the Bhágavatgítá. Anonymous.

Beginning. श्रीकृष्णार्जुनसंवादो गीतायाः प्रथमे कृतः ।

द्वितीये सांख्ययोगो हि तृतीये कर्मसंज्ञितः ॥ इत्यादि ।

End. पितृमातृरतः पुत्रो गीताध्यायी तथा नरः ।

यथा समस्तदेवानां निर्मलं जाक्रवीजलं ॥

Colophon. इति गीतामाहात्म्यं समाप्तं ।

विषयः । अध्यायार्थसङ्कलनपुरःसरं भगवद्गीताया माहात्म्यनिरूपणं ।

No. 3319. देवीमाहात्म्यचन्द्रिका । Substance, country-made yellow paper, 15 × 3 inches. Folia, 53. Lines. 10 on a page. Extent, 2,252 ślokas. Character, Bengali. Date Sk. 1664. Place of deposit, Guptipáḍā, Telipáḍā; Dīnanátha Gaṅgopádhya. Appearance, old. Prose. Correct.

Devímáhátmya-chandriká. An eulogistic dissertation on the Deví. By Śíva Achárya.

Beginning. प्रणम्य परमां वाणीं कुमतिध्वंसकारिणीं ।

वितनोति शिवाचार्यो देवीमाहात्म्यचन्द्रिकां ॥

यच्चतुर्भुजमित्येव धृतिदासादिनापि यत् ।

लिखितं तत् समालोक्य रचयेज्ज समासतः ॥

प्राक् किल जैमिनिः महाभारतकथां श्रोतुमिच्छन् मार्कण्डेयमुपस्थितवान् । इत्यादि ।

End. श्लोकस्यापि पुनः पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयतीति सम्प्रदायः ॥

Colophon. इति शिवाचार्यविरचितायां देवीमाहात्म्यचन्द्रिकायां देवीमाहात्म्यं समाप्तं ।

शके कालसमन्विते विधुमुखे तस्माद्रसेष्वन्तरे अष्टम्यामसिते तिथौ विधुतिथौ यामे च सार्द्धद्वये ।

श्रीचण्डीचरणान्भुजे निजमनः संस्थाप्य सि + वद्धे, पुस्तोयं लिखिता मया निजगृहे मासे च स्यावणे । शुभमस्तु शकाब्दाः ॥ १६६४ ॥

विषयः । देवीमाहात्म्यव्याख्यानं ॥

No. 3320. निगोदविचारगाथाषट्त्रिंशिकासूत्रम् । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 60 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kāśīrāmaghāṭa, Jaina Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Nigodavichāra-gāthā-shaṭtriṅ-śikā-sūtra. A desertation on the identity of the soul. By Bhadravāpasvāmī.

Beginning. लोगस्से एग एमे जहत्तय एयं मिजियए एमाणं । इत्यादि ।

End. सप्तावनु यज्ञाणि ज्ञात अणंता असंखा वा । हय ।

Colophon. इति निगोदविचारगाथाषट्त्रिंशिकासूत्रं समाप्तं ।

विषयः । सूक्ष्मजीवानां स्वरूपकथनादि ।

No. 3321. निगोदषट्त्रिंशिकाविवृतिः । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 4. Lines, 17 on a page. Extent, 359 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kāśīrāmaghāṭa. Jaina Maṭha. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nigodashaṭtatriṅ-śikā-vivṛiti. A commentary on the work described in the last preceding number. By Ratnasiṅha Sūri, disciple of Munichandra Sūri.

Beginning. अथ पञ्चमाङ्गे एव एकादशशते दशमोद्देशके निगोदविचारः । इत्यादि ।

End. इति विवाचप्रज्ञप्तौ पञ्चमाङ्गे एकादशशते दशमः ।

Colophon. इति श्रीमन्मुनिचन्द्रसूरिशिष्यश्रीरत्नसिंहसूरिविरचिता निगोदषट्त्रिंशिकाविवृतिः समाप्ता ।

विषयः । निगोदषट्त्रिंशिकासूत्रस्य व्याख्यानं ।

No. 3322. आनन्दवृन्दावनचम्पूः । Substance, country-made paper. 15×6 inches. Folia, 358. Lines, 7—8 on a page. Extent, 8,938 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śāntipura, Kṛishṇamaya Gośvāmī; another copy at Dhākā, Kṛishṇakamala Gośvāmī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Anandavṛindāvana-champu. An elaborate description on the life of Kṛishṇa in Vṛindāvana. By Kavikarṇapura.

Beginning. वन्दे कृष्णपदारविन्दयुगलं यस्मिन् कुरङ्गीदृशां

वक्षोजप्रणयीकृते विलसति स्निग्धोऽङ्गरागः स्वतः ।

काश्मीरं तलशोणिमोपरितनः कस्तूरिकां नीलिमा

श्रीखण्डं नखचन्द्रकान्तिलक्षरीं निर्याजमातन्वते ॥ १ ॥

शोणस्निग्धाङ्गुलिदलकुलं जातरागं परागैः

श्रीराधायाः स्तनमुकुलयोः कुङ्कुमचोदरूपैः ।

भक्तयज्ञामधुनखमहःपुञ्जकिञ्जल्कजालं

जङ्गानालं चरणकमलं पातु नः पूतनारेः ॥ २ ॥

माधुर्यैर्मधुभिः सुगन्धिं भजनस्पर्शाङ्गुजानां वनं

कारुण्यान्तनिर्भरैरुपचितः सत्प्रेमचेमाचलः ।

भक्ताभोधरधोरणीविजयिणीनिष्कम्पशम्पावलि-

देवी नः कुलदैवतं विजयतां चैतन्यकृष्णो हरिः ॥ ३ ॥

नमस्यामोऽस्मैव प्रियपरिजनान् वत्सलहृदः

प्रभोरद्वैतादीनपि जगदघौघक्षयकृतः ।

समानप्रेमानः समगुणगणालुत्यकरुणाः

स्वरूपाद्या येऽमी सरसमधुरास्तानपि नुमः ॥ ४ ॥

गुरुर्नः श्रीनाथाभिधमवनिदेवान्वयविभुं

नुमो भूषारलं सुव इव विभोरस्य दयितं ।

—लक्ष्मिरवकरटन्दावनसहः

कथास्वादं लब्ध्वा जगति न जनः क्वापि रमते ॥ ५ ॥

गते सखाभीष्टं पदमहह चैतन्यभगवत्-

परीवारे पश्चाद्गतवति च तस्मिन् निजपदं ।

विलुप्ता वैदग्धी प्रणयरसरीतिर्विगलिता

निरालम्बो जातः सुकविकवितायाः परिमलः ॥ ६ ॥

तव स्तवं किं करवाणि वाणि प्राणै न वक्तुं क्षमते त्वदीक्षां

यतः सुबद्धेव तनोपि मानं त्वमन्यथा सन्तमपि क्षिणोपि ॥ ७ ॥

आत्मनः प्रियतया तनुभाजां नात्मनः कृतिषु दूषणदृष्टिः ।

सर्व्वतस्तिमिरमस्यति दीपो नात्मसूक्ष्मलतिसिरं विनिहन्ति ॥ ७ ॥

निर्मल्लोऽपि सुजनाः स्वचित्ते दोषमेव पुरतः प्रथयन्ते ।

उज्ज्वल्लोऽपि सति धाम्नि पुरस्तान् धूममेव वमति स्फुटमग्निः ॥ ८ ॥

सर्थादिपर्याकलनं विनापि प्रज्ञादयन्ते सुकवेर्वचांसि ।

विनावगाहादपि दृष्टिमात्रान्मनः पुनन्त्येव हि पुष्पनम्यः ॥ १० ॥

तावत्पदानि जायन्ते निर्दोषाणि पृथक् पृथक् ।

यावत् स्वरसनास्तृत्या तानि ग्रन्थाति नो कविः ॥ ११ ॥

निर्मल्यमि सुवनतलं सतताच्छिन्ने परमलेन ।

खलरसने सम्मार्ज्जनि तदपि च भीतिर्भवत्स्पर्शे ॥ १२ ॥

न लवोऽपि लवेन च व्यथायाः परिदृष्टौ विदुनोति यस्य जनः ।

न खलो न खलो मतोऽन्यस्त्वमवज्ञाः किल केन संत्यजेयुः ॥ १३ ॥

द्यानन्दद्वन्द्यावननामधेयां चम्पूमिमां कृष्णचरित्रचित्रां ।

मनोविनोदाय रसग्रहाणां चक्रे खमोदाय च कर्णपूरः ॥ १४ ॥ इत्यादि ।

End.

स्थितो हृन्दारणे सततमपि तामिर्मधुपुरीं

गतश्चासां तद्वदिरहजमप्यारचितवान् ।

अतोऽतर्कैश्चर्ये पुरुषहिमनि श्रीभगवति

ब्रजेश्वर्याः स्तूनी न किमपि विचित्रं विलसति ॥

चैतन्यकृष्णकर्णोदितवाग्बिभूति—

सन्मात्रजीवनधनस्य जनस्य पुत्रः ।

श्रीनाथपादकमलस्मृतिशुद्धबुद्धि-

चम्पूमिमां रचितवान् कविकर्णपूरः ॥

Colophon. इत्यानन्दद्वन्द्यावने केशोरलीलालताविस्तारे द्वाविंशतितमैः स्तवकः ॥ समा-
प्रश्रयमानन्दद्वन्द्यावनाभिधो ग्रन्थः ॥

विषयः । भगवल्लीलावर्णनात्मको द्वाविंशतिभिः स्तवकैर्गुम्फितोऽयं ग्रन्थः । तत्र १ प्रथमस्त-
वके, द्वन्द्यावनवर्णनं । २ये, श्रीकृष्णजन्मात्सवादिवर्णनं । ३ये, पूतनावधः । यशोदारोदनं । मयु-
रातो नन्दस्यागमनवर्णनञ्च । ४र्थे, शकटद्वणावर्तविवर्तनं । ५मे, जृम्भण-रिङ्गण-नामकरण-नवनी-
तापहरण-सद्गुच्छणवित्स्वरूपदर्शनकथनानि । ६थे, भाण्टस्फोटन-दामवन्धन-यमलार्ज्जुनमोचन-फल-
क्रमणकौर्त्तनानि । ७मे, वत्सासुरहनन पुलिनभोजन-ब्रह्ममोहनविवरणं । ८मे, युगपत् पौगण्डकै-
शोरलीलावर्णनं । तत्र ब्रजसुन्दरीणां पूर्वरागवर्णनं । कन्दुकक्रीडा । धेनुकासुरनिपातनञ्च । ९मे,
गोकुलव्याकुलता, श्रीकृष्णस्य कालियनागशिरसि नटनादिकञ्च । १०मे, श्रीकृष्णस्य राधामन्दिर-
निमन्त्रणस्वीकारकौतुकवर्णनं । ११शे, ग्रीष्मवर्णनं । प्रलम्बासुरबधः । शरद्वर्णनं । गोपीनां वेष-
गानाकर्णनं । श्रीकृष्णेन समं राधाया विलासवर्णनादिकञ्च । १२शे, वस्त्रहरणं । १३शे, यज्ञपत्नी-
जनानुग्रहकौर्त्तनादि । १४शे, वसन्तोत्सववर्णनं । १५शे, गोवर्द्धनधारणादिकं । १६शे, ब्रह्मलो-

कदर्शनवर्णनं । १७, १८, १९, २०, स्वके, रासविज्ञासवर्णनं । २१ स्वके, मुरलीचौर्यविलासकीर्तनं । २२ स्वके, दोलोत्सववर्णनं ॥

No. 3323. मुखवर्त्तनी । Substance, country-made paper, 15×6 inches. Folia, 358. Lines, 7 on a page. Extent, 13,000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Śántipura. Kṛṣṇamaya Gosvámī. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mukhavartanī. A commentary on the Ānandavṛindāvana Champu of Kavikarṇāpura. By Vṛindāvana Chakravartī.

Beginning. वत्सास्त्राय मुक्तः स्वया रसनया प्रायथ्य सत्काव्यतां

देयं भक्तजनेषु भाविषु सुरैर्दुस्त्रापमेतत्त्वया ।

इत्याज्ञापयतेव येन निदधे श्रीकर्णपूरानने

वाल्मे खाड्गिदलामृतं गतिरसौ चैतन्यचन्द्रोऽस्तु नः ॥

नितान्तनैसर्गिककृष्णसारलीलाद्यमुच्चैः पदमात्मलीनं ।

श्रीरूपसम्पत्त्यनुकूलमेव पूर्वैः श्रितं संश्रयते सुमेधाः ॥

नन्दोत्सवादिरासानां होलादोलादिकाधिकां ।

श्रीकृष्णलीलां जगन्मय कर्णपूरो मन्त्राकविः ॥ इत्यादि ।

End. परमपूर्णतमप्रकाशे ब्रजेश्वर्याः स्वनौ तत्र किमद्भुतमिति भावः । तन्मात्र-
जीवनधनस्य श्रीशिवानन्दसेनस्य । इत्यानन्दवृन्दावनटीकायां मुखवर्त्तन्यां द्वाविंशतिसुखकसङ्गमनं ।

Colophon. राधासरस्वीरकुटीरवर्त्तिनः प्रा—वृन्दावनचक्रवर्त्तिनः ।

आनन्दचम्पूविष्टतिप्रवर्त्तिनः सन्नो गतिर्मे सुमहानिवर्त्तिनः ॥

समाप्तेयं टीका ।

विषयः । कर्णपूरकृतानन्दवृन्दावनचम्पूकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 3324. पिङ्गलटीका । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 24. Lines, 8 on a page. Extent, 992 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rāmanagar, Post, Śántipura, Rāmatāraṇa Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Piṅgala-ṭikā. An exegecis on Piṅgala's aphorisms on versification in the Prakrit language. By Vāninātha. The text is noticed under No. 191, Vol. I, page 103 and commentaries, by different authors under No. 1608, Vol. IV, page 172 and No. 2464, Vol. VII, page 220.

Beginning. प्रणिपत्य गिरां देवीं शङ्खकुन्देन्दुसन्निभां ।

वाष्पीनाथस्वकारेमां डीकां प्राकृतपिङ्गले ॥

अथादौ वस्तुनिर्देशं कुर्वन् आत्मानं लक्षयति । पिङ्गलनागो जयति उत्कर्षेण वर्त्ततां । स कः, यो विविधमात्रैव लब्धादिमात्रैव सागरस्तस्य पारं प्राप्तोऽपि विमलमतिः सचेत् यथा स्यात् तथा । एवं श्वसद्वा प्रायो लोप इति लोपे सहेलमित्यत्र सकारलोपः । यद्वा विमलमतिहेलं । किम्भूतः । प्रथमं भाषांतरण्डः । इत्यादि ।

End.

हे मनोहरे रजनीप्रभुमुखि चन्द्रमुखि कमलनयने द्वाविंशमात्रा भवन्ति । तेषां मध्ये एकः करतलगणः प्रकाशते मात्रावर्णसुललितं मध्ये षट्चतुःकलगणा कुर्वित्यर्थः । शेषं सुगमं ।

Colophon. इति मिश्रीवाष्पीनाथकृतौ पिङ्गलडीकायां द्वितीयो वर्णपरिच्छेदः समाप्तः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । पिङ्गलनागकृतप्राकृतच्छन्दोग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 3325. वैराग्यशतकटीका । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 10 on a page. Extent, 558 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rāmanagara, Post S'āntipura, Rāmatāraṇa Bhaṭṭācārya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vairāgya-śataka-ṭikā. Exegeticis on the Vairāgya-śataka of Bhaṭṭārihari. By Minanātha. Vide No. 2738, Vol. VIII, page 186 for another commentary.

Beginning. वाचां देवीं नमस्कृत्य क्षिमकुन्देन्दुसन्निभां ।

वैराग्यशतकव्याख्या मौननाथेन तन्यते ॥

तदादौ ग्रन्थारम्भे शिष्टाचारप्रतिपालनाय कविः स्त्रीयमभीष्टदेवमभिष्टोति चूडोत्तंसिवेति । योगिनां चेतःसद्यनि—इत्यादि ।

End.

वारितरङ्गचञ्चलतरे वारिणः समुद्रस्य तरङ्गास्तद्वच्चञ्चलतरे ॥

Colophon. इति श्रीमौननाथकृता वैराग्यशतकटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । भर्तृहरिकृतवैराग्यशतकस्य व्याख्यानम् ।

No. 3326. व्यवहारमाधवः । Substance, country-made paper, 17 × 5 inches. Folia, 183. Lines, 8 on a page. Extent, 4,380 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1866. Place of deposit, S'āntipura, Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-mādhava On Judicature. By Mādhava Āchārya.
The text is being published in the Bibliotheca Indica.

Beginning. वागीशद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ।
सोऽहं प्राप्य विवेकतीर्थपदवीमाम्नायतीर्थं परं
मज्जन् सज्जनसङ्गतीर्थनिपुणः सदृष्टितीर्थं अयन् ।
लब्ध्वा माकलयन् प्रभावलक्षरीं श्रीभारतीतीर्थतो
विद्यातीर्थसुपाययन् हृदि भजे श्रीकण्ठमया हतम् ॥
सत्येकव्रतपालको द्विगुणधीस्त्रार्थी चतुर्वेदिता
पञ्चस्कन्धकृती षड्वन्धददः सप्ताङ्गसर्वं महः ।
अष्टयत्तिकलाधरो नवनिधिः पुष्टद्विशत्प्रत्ययः
स्मार्त्तोच्छ्रायधुरन्धरो विजयते श्रीवृक्षक्षमापतिः ॥
इन्द्रस्याङ्गिरसो नलस्य सुमतिः शैब्यस्य मेधातिथि-
र्धौम्यो धर्मसुतस्य वैष्णवपतेः सौधानिधेर्गौतमः ।
प्रत्यगृष्टिररुन्धुतीसदचरो रामस्य पुष्पात्मनो
यद्वत्तस्य विभोरभूत्कुलगुरुर्मन्त्री तथा माधवः ॥
— — — — —

श्रीमती जननी यस्य सुकीर्तिर्मायणः पिता ।
सायणो भोगनाथश्च मनोबुद्धी सचोदरौ ॥
यस्य बौधायनं सूत्रं शाखा यस्य च याजुषी ।
भारद्वाजकुलं यस्य सर्वज्ञः स हि माधवः ॥

— — — — — व्याख्याते आचारप्रायश्चित्ते । अथ व्यवहारः प्रसूयते ।
यद्यप्युपादानादीनामष्टादशपदानां व्यवहाराणां मध्ये कमपि व्यवहारं पराशरो न युत्यादितवान् ।
इत्यादि ।

End.

मनुरपि ।

एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयन् ।

व्यपोह्य किल्बिषं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिं ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवक्तेकथीवीरवृक्षभूपालसाम्रा-
ज्यधुरन्धरस्य माधवामात्यस्य कृतौ पराशरस्मृतियाख्यायां व्यवहारमाधवः समाप्तः । संवत् १८६६ ।
विषयः । पराशरस्मृतियाख्यायाः परिशिष्टरूपोऽयं सन्दर्भः । तत्र व्यवहारस्वरूपनिरूपणम् ।
सभानिरूपणम् । सभाप्रवेशविधिकथनं । तत्र समयादिनिरूपणम् । दशस्थाननिरूपणम् । सभ्यनि-

रूपणम् । राजप्रतिनिधिनिरूपणम् । व्यवहारदर्शनविधिनिरूपणम् । चतुष्पाद्वाच्यहारनिरूपणम् । सात्त्विकनिरूपणम् । तत्संख्यादिकथनम् । सात्त्विकभेदनिरूपणम् । तत्र दोषोद्भावनविधिकथनम् । तत्परौचाविधिकथनम् । तदनुयोजनतत्प्रश्नप्रकारादिकथनम् । लिखितविधानम् । लेख्यविभागादिकथनम् । भुक्तिनिरूपणम् । दिव्यविधिकथनम् । तत्र घटाग्निजलविषकोशादिविधिकथनम् । अष्टादशपदकथनम् । ऋणादानादिविधिकथनम् । वृद्धिनिरूपणम् । तत्परिमाणदिकथनम् । आधिनिरूपणम् । प्रतिभूविधिकथनम् । निचेपविधिकथनम् । अस्वामिकविक्रयविधिकथनम् । सम्भूय-समुत्थानविधिकथनम् । अर्धेयविधिकथनम् । दत्तादत्तविधिकथनम् । वेतनापार्कम्ननिरूपणम् । अभ्युपेत्य श्रुत्युपाविधिकथनम् । संविद्रातिशयविधिकथनम् । क्रीतानुशयविधिकथनम् । विक्रीयास-म्प्रदानविधिकथनम् । खासिपालविवादविधिकथनम् । शस्त्ररक्षादिविधिकथनम् । सीमाविवाद-विधिकथनम् । सेलादिनिरूपणम् । दण्डपारुष्यविधिकथनम् । वाक्पारुष्यविधानम् । स्नेयविधि-कथनम् । साहसविधिनिरूपणम् । स्त्रीसङ्ग्रहणविधिकथनम् । दायभागनिरूपणम् । दूतसमाकथ-विधिकथनम् । प्रकीर्णकविधिकथनम् ।

No. 3327. अमरुशतकव्याख्या । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 115. Lines, 9 on a page. Extent, 2,052 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Rāmanagara, Post S'āntipura, Rāmatāraṇa Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Amaruśataka-vyākhyā. A gloss on Amaru's century of verses. By Bhaṭṭa Devasaṅkara. Vide No. 557 of Vol. II, page 22, and Vol. XVII, page 135, No. 2367.

Beginning. चन्द्रविभूषितभालं गौरीवालं गले मणिमालं ।

विघ्नविघातायालं स्मरामि हतदेवरिपुजालं ॥

सीतास्थे स कुतूहलं हनुमतो वीर्ये चमत्कारिणं

+ + हानरचेष्टितेऽश्चितदृशं धैर्योन्वितं रावने ।

भानं पाशगलक्षणेऽपवचनेऽस्वस्थं खरे दूषणे

तीव्रं शूर्पणखामुखे नतमुखं श्रीरामचन्द्रं भजे ॥

क्व मन्दा मे बुद्धिः क्व च रसमयं शङ्करवच-

स्तथापि व्याख्यातुं तरलमनसः शङ्करवृत्तिं ।

सहायो मे श्रीमद्गुरुचरणपाथोजयुगलं

तथा ताराम्बायाः पदकमलयोर्धूलिपटलं ॥

रानेरपुरनिवासी पुरोहितो देवशङ्करः सद्ददा ।

अमरकशतस्य टीकां करोति विदुषां प्रमोदाय ॥

अथ यद्यपि ग्रन्थारम्भकर्तुरिष्टदेवतायाः कशकनाच्च एवापेक्षितः । स च कटाक्षः आर्द्रतामूल इत्यादि ।

End.

विप्रलम्भे उन्मादावस्थये ।

ग्रन्थो ह्ययं शङ्करपादपद्मव्याख्यानरूपः कुतुकान्मया कृतः ।

कृताञ्जलिप्रार्थितपण्डितौघैर्विलोकनीयोऽथ विशोधनीयः ॥

निर्मलमपि पानीयं निर्मलं निपीयते निपुणैः ।

मदुग्रन्थेऽपि च बुधैर्निपुणं विभाव्य तथैव यतितथं ॥

Colophon. इति श्रीराजनपुरसञ्जात + + + + कृतनिवासपुरोहितोपनामकभट्ट-

देवशङ्करनाच्चां नाभाधि(?)कृतयमरकशतकव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । अमरकशतकस्य व्याख्यानम् ।

No. 3328. काव्यालङ्कारः । Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 68. Lines, 6 on a page. Extent, 1,198 ślokas. Character, Bengali. Date, Sm. 1719. Place of deposit, Kāugāchhi, Post S'āntipura, Nīlamanī Bhattachārya. Appearance, decayed. Verse. Correct.

Kāvya-lāṅkāra. A treatise on rhetoric. By Rudraṭa.

Beginning. अविरलविगलन्मदजलकपोलपालीनिलीनमधुपकुलः ।

उद्भिन्ननवग्रन्थेष्वेणिरिव गणाधिपो जयति ॥

सकलजंगदेकशरणं प्रणम्य चरणाम्बुजद्वयं गौर्याः ।

काव्यालङ्कारोऽयं ग्रन्थः क्रियते यथायुक्ति ॥

अस्य हि पौर्यापथ्यं पर्यालोचाचिरेण निपुणस्य ।

काव्यमलङ्कर्तुमलंकर्तुमदारा मतिर्भवति ॥ इत्यादि ।

End.

जयति जनमनिष्ठादुद्धरन्ती भवान्नी

जयति निजविभूतियाप्तविधौ सुरारिः ।

जयति गजवक्त्रः सोऽत्र यस्य प्रसादा

दुपशमति समस्तो विप्लवगोपसर्गः ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रकृते काव्यालङ्कारे षोडशोऽध्यायः ।

विषयः। काव्यप्रयोजनादिकथनं। काव्यचारुतानिदानकथनं। शक्तिस्वरूपादिकथनं। व्युत्पत्तिस्वरूपादिनिरूपणं। काव्यस्वरूपादिकथनं। पाञ्चात्यादिरीतिकथनं। वाक्यलक्षणादिकथनं। भाषाभेदनिरूपणं। गुणदोषनिरूपणं। शब्दालङ्कारकथनं। तत्र वक्त्रोक्तिरूपणं। अनुप्रासलक्षणादिकथनं। मधुरादिदृष्टिपञ्चकनिरूपणं। यमकलक्षणादिकथनं। श्लेषलक्षणादिकथनं। चित्रालङ्कारनिरूपणं। तत्र सुसल-शर-शूल-शक्ति-हल-रथपद-तुरगपद-गजपद-सुरजवन्धादिकथनञ्च। शब्दालङ्कारदोषनिरूपणं। अथ अर्थालङ्कारनिरूपणं। तत्र वास्तव-औपम्य-अतिशय-श्लेषरूपाश्चतुर्विधा एव अर्थालङ्काराः। अन्ये तु तत्तदवान्तरभेदा एवेतिनिरूपणं। तत्र सच्चोक्तिकथनं। समुच्चयकथनं। जातिकथनं। यथासंख्यकथनं। भावकथनं। पर्यायकथनं। विपक्षकथनं। अनुमानकथनं। दीपककथनं। परिकरकथनं। परिहृत्तिकथनं। परिसंख्याकथनं। हेतुकथनं। कारणमालाकथनं। व्यतिरेककथनं। अन्योन्यकथनं। उत्तरकथनं। सारकथनं। सूक्ष्मकथनं। लेशकथनं। अवसरकथनं। मौलिककथनं। एकावलौकिकथनं। उपमाकथनं। उत्प्रेक्षाकथनं। रूपककथनं। अपङ्कृतिकथनं। संशयकथनं। समासोक्तिकथनं। मतकथनं। उत्तरकथनं। अन्योक्तिकथनं। प्रतीपकथनं। अर्थान्तरन्यासकथनं। उभयन्यासकथनं। भ्रान्तिमत्कथनं। आक्षेपकथनं। प्रत्यनीककथनं। दृष्टान्तकथनं। पूर्वकथनं। सच्चोक्तिकथनं। समुच्चयकथनं। साम्यकथनं। स्मरणकथनं। अन्यविधपूर्वकथनं। विशेषकथनं। उत्प्रेक्षाकथनं। विभावनाकथनं। तद्गुणकथनं। अधिककथनं। विरोधकथनं। विषमकथनं। असङ्गतिकथनं। पिहितकथनं। व्याघातकथनं। अहेतुकथनं। अविशेषविरोधाधिकादिरूपश्लेषकथनं। सङ्करनिरूपणं। अथ अर्थालङ्कारदोषनिरूपणं। काव्ययवणफलकथनं। रसनिरूपणं। तत्र शृङ्गाररसनिरूपणं। वीरनिरूपणं। करुणनिरूपणं। वीभत्सनिरूपणं। भयानकनिरूपणं। अद्भुतनिरूपणं। हास्यनिरूपणं। रौद्रनिरूपणं। शान्तनिरूपणं। प्रेथोनिरूपणञ्च। वीरादिरसेषु रीतिनियमनं। अथ काव्यकथाख्यायिकादिलक्षणञ्च।

No. 3329. काव्यालङ्कारटिप्पणम्। Substance, country-made paper, 16 x 5 inches. Folia, 88. Lines, 8—10 on a page. Extent, 3,246 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kāugáchhi, Post S'ántipura, Nilmañi Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Kāvya-lāṅkāra-tippaṇa. A gloss on the last preceding work. By Rudraṭa.

Beginning. निःशेषापि त्रिलोकी विनयपरतया सन्नमन्ती पुरस्ता-

यस्याङ्घ्रिद्वन्द्वसक्ताङ्गुलिविमलनखादर्शसंक्रान्तदेहा।

निर्भीतिस्थानलीना भयदभवमहारातिभौत्येव भाति

श्रीमान् नामयदेवः स भवतु भवतां शर्मणे कर्मसक्तः ॥

पूर्वमहामतिविरचितवृत्त्यनुसारेण किमपि रचयामि ।

संचिप्रतरं वृद्धकाव्यालङ्कारटिप्पणकं ॥

इह शास्त्रकारः शिष्टस्थितिपालनार्थं अविज्ञेन शास्त्रसमाप्त्यर्थं प्रथममेव तावद्गुणनायकस्य स्तुतिमाह । अविरलेति । गणाधिपो विनायकः जयति सर्वोत्कर्षेण वर्त्ततां । इत्यादि ।

End.

जयतीति सुगमं ।

एवं वृद्धकाव्यालङ्कृतिटिप्पणकविरचनात् पुण्यं ।

यद्वापि मया तस्मान्मनः परोपकृतिरतिभूयात् ॥

थारापद्रपुरीयगच्छतिलकः पाण्डित्यसीमाभवत्

स्वरिभूरिगुणैकमन्दिरमिह श्रीशालिभद्राभिधः ।

तत्पादास्तुजपटपदेन नमिना संक्षेपसंप्रेक्षिणः

पुंसो सुगंधधियोऽधिकृत्य रचितं सट्टिप्पणं लघ्वदः ॥

अज्ञानाद्यद्वितथं विहतं किमपीह तन्महामतिभिः ।

संशोधनीयमखिलं रचिताञ्जलिरेष याचेऽहं ॥

सहस्रत्रयमन्यूनं ग्रन्थोऽयं पिण्डितोऽखिलः ।

द्वाविंशत्यक्षरश्लोकप्रमाणेन सुनिश्चितं ॥

पञ्चविंशतिसंयुक्तैरेकादशसमाश्रितैः ।

विक्रमात् समतिक्रान्तैः प्राट्षीदं समर्थितं ॥

Colophon. इति श्रीवृद्धकृतकाव्यालङ्कारटिप्पणं नमिसाधुविरचितं समाप्तं ।

समाप्तश्च षोडशोऽध्यायः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । वृद्धकृतकाव्यालङ्काराभिधानालङ्कारसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 3330. व्यवस्थादौपिका, अष्टौचप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rāmanagara, Post S'ántipura, Rāmatāraṇa Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Vyāvasthā-dīpikā. A digest of Smṛiti rules. The manuscript is confined to the rules regarding mournings. By Rādhānātha S'armā.

Beginning. श्रीगोपालं नमस्कृत्य श्रीराधानाथभूषुरः ।

व्यवस्थादौपिकाग्रन्थे वक्तव्यशैचयवस्थितिं ॥

तत्रादौ रजस्रलाशौचं । रजस्रला चतुर्थेऽङ्कि शूद्रा स्नानेन लौकिके । देवं पैचाञ्च यत्कस्म
तत्र शूद्रा तु पञ्चमे । पुनर्यदि रजोयोगः सप्तदशदिनावधेः । इत्यादि ।

End. निमित्ताज्ञानिनोऽशौचं न स्यात् तदपरो यदि ।

ज्ञात्वा तदन्नं भुञ्जीत तदा पूर्वोक्तमाचरेत् ॥

Colophon. इति व्यवस्थादीपिकायामशौचप्रकरणम् ।

इत्यशौचव्यवस्थोक्ता श्रीराधानाथशर्मणा ।

विविधा बुद्धिबोधासौ शोधा सद्भिर्महत्तमैः ॥

विषयः । अशौचव्यवस्थानिरूपणम् ।

No 3331. विवेकधैर्याश्रयः । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 24 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Rámanagara, Post S'ántipura, Rámatáraṇa Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Viveka-dhaiyyaśraya. A treatise on dispassion and patience as ancillary to devotion. By Valáváchárya.

Beginning. विवेकधैर्ये सततं रक्षणीये तथाश्रयः ।

विवेकानु ह्रिः सर्वं निजेच्छातः करिष्यति ॥

प्रार्थिते वा ततः किं स्यात् स्वाम्यभिप्रायसंशयात् ।

सर्वत्र तस्य सर्वं हि सर्वसामर्थ्यमेव च ॥ इत्यादि ।

End. एवमाश्रयणं प्रोक्तं सर्वेषां सर्वदा हितं ।

कलौ भक्त्यादिमार्गा हि सुसाध्या इति मे मतिः ॥

Colophon. इति श्रीवक्त्रभाचार्यविरचितो विवेकधैर्याश्रयः सम्पूर्णः ।

विषयः । भगवद्विषयकविवेकधैर्याश्रयणनैव भक्तिर्लभ्यते इति निरूपणम् ।

No. 3332. मनोरमा । Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 70. Lines, 10 on a page. Extent, 1,552 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rámanagara, Post S'ántipura, Rámatáraṇa Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Manoramá. * A gloss on the Vidagdhamukhamañḍana of Dharma Dása. By Tárachandra.

Beginning. श्रीगोकुलेशपदपद्मधुवनेन

ताराभिधेन कविना शिवराजधान्याम् ।

विद्वत्कुलोपकृतये क्रियते स्फुटार्था

टीका विदग्धमुखमण्डलसंज्ञकस्य ॥

विमत्सराणां विदुषां चित्ते टीका मया कृता ।

मुदं वितनुतां नित्यमेषा विद्वन्मनोरमा ॥

जैनकृतेऽस्मिन् ग्रन्थे सम्यग्ज्ञातुं मनो यदा विज्ञाः ।

विद्वन्मनोरमां मे द्रष्टुं यत्नं तदा कुर्वत ॥

इह ग्रन्थस्य कर्त्ता निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं कायिकवाचिकमानसिकपापापहारिरूपं खेष्टदेव-
ताप्रसन्नात्मकं मङ्गलमाचरति सिद्धौषधानीति । इत्यादि ।

End.

सा रम्या रमणीया रन्तुं योग्या वा ।

ताराचन्द्रेण कविना कृता चैषा मनोरमा ।

टीके + + स्यां पूर्णोऽर्थं परिच्छेदस्तुर्थकः ॥

कोषाननेकानवलोक्य टीका कायस्थकूजामणिना कृतैषा ।

ताराभिधेयेन सतां कवीनामाचन्द्रतारं रमतां मनःसु ॥

Colophon. इति श्रीताराचन्द्रेण विरचिता विदग्धमुखमण्डलटीका मनोरमा समाप्ता ।

विषयः । धर्मादासकृतविदग्धमुखमण्डलस्य व्याख्यानम् ।

No. 3333. रसवती । Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 82. Lines, 7 on a page. Extent, 1,363 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Zilā Nadiyā, Grāma-Dhuvuliyā, Gaṅgāgovinda Vidyaratna. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Rasavatī. A gloss on the author's work entitled Gopāla Champu. By Jīvarāja Dikshita. The text has been noticed in Vol. I, page 40, No. 72.

Beginning. अञ्जो ज स व मत्यनल्पकरकाभङ्गावलीमेकतः

पद्मेषोः शरमन्यतोऽर्द्धशशिं स्मृते नवं पञ्चवं ।

चित्रं चुम्बति चक्रवाकमिधुनं प्रोद्गमता रागणं

ज्योत्स्ना कापि विधौ गता वितनुतां गङ्गातरङ्गान् विधेः ॥

कविजीवराजनामा तामातनुतेऽभिनम्य गीर्वाणी ।

गोपालभूपचम्पूव्याख्यां खलु रसवत्याख्यां ॥

प्रत्यनिर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थमादौ मङ्गलमारचयति । अदितिजेति । अत्र मङ्गलं प्रतिपच्चन्द्रविषयकं ।
इत्यादि ।

End.

रसालाख्यः पाकः । निरुक्तलक्षणं मालिनीनामकं कन्दः ॥

मद्यति माला मदीयं तनूजघनभारतीरसविलासः ।

— — — — — ॥

Colophon.

इति श्रीमद्विद्वत्कदम्बहरेरम्बसकलविपुलकविकुलतिलकमहाराष्ट्रदेशवा-
रिधिसुधानिधिभारद्वाजकुलकासारराजचंसकाशीस्यजगद्गुरुश्रीमदीक्षितकविसामराजसूरिवरसू-
नुदीक्षितकामराजसूरितनयदीक्षितत्रराजकविराजात्मजबालकविदीक्षितजौवराजविरचितायां-
रसवत्याख्यायां गोपालचम्पूयाख्यायां पूर्वाङ्गं समाप्तं ।

विषयः । निजनिर्मितगोपालचम्पूकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 3334 अमृतलहरी । Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 172 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhuvuliya Grāma, Zilā Nadiyā, Gaṅgāgovinda Vidyārātṇa. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Amrita-laharī. A gloss on Vālmiki's hymn to the Ganges. By Harinātha Gosvāmī, son of Manohara Gosvāmī.

Beginning. श्रीमन्नाथाभिधो नला नृहरेः पादपङ्कजं ।

वाल्मीकिव्रतगङ्गाष्टकीं वितनुतेऽमलां ॥

तत्र वाल्मीकिनामा ऋषिवर्यः श्रीगङ्गाश्लोकाष्टकेन स्तोत्रं सहज्जनं प्रार्थयन्नाह । मातरिति ।
हे मातः भवतीं लां प्रार्थये याचे । इत्यादि ।

End. यद्युदर्यपठितं तत्तदेवार्थप्रदमित्यर्थः ॥

Colophon.

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्रौर्वर्द्धनधरानन्दपुरीपादपद्म-
परागरञ्जितभालस्यलश्रीगोखामिहरिनाथेन श्रीगोखामिमनोहरसूनुना विरचितामृतलहरी नाम
गङ्गाष्टकटीका समाप्ता ॥

गङ्गाष्टकस्य टीकेयं हरिनाथेन कल्पिता ।

छपाकटालैः सत्कुर्व्वन्वेनां सन्तो दयालवः ॥

वर्षे विक्रमभूषतेः परिगते सिद्धोक्तमुन्यजके

भासे भाद्रपदेऽसितेऽष्टमितिधौ वारे बुधे भूसुरः ।

वैतस्त्रं तटमाश्रिते कुशपुरे श्रीनाथनामावध्या-

ट्टीकां जङ्गुसुताष्टकस्य सुधियां कण्डेषु सा सज्जतां ॥ इति शम् ॥

विषयः । वाल्मीकिवृत्तगङ्गाष्टकस्य व्याख्यानम् ।

No. 3335. साम्बपञ्चाशिका । Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 6 on a page. Extent, 107 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dogechhe Grāma, Zilā Nadiyā, Kālikīṅkara Gosvāmī. Appearance, decayed. Verse. Correct.

Sāmba-panchāsikā. A hymn to the Sun-god in 50 stanzas. By Sāmba.

Beginning. शब्दार्थलविवर्त्तमानपरमज्योतीरचो(?)गोपते-
रुद्गीयोऽयुदितः पुरोऽखणतया यस्य वयो मण्डलं ।
भाव्यद्वर्णपद्ममेरिततमः सप्तसराश्चैर्विधु-
विद्यास्यन्दनसुन्नयन्निव नमस्तस्मै परब्रह्मणे ॥
क्षीमित्यन्तर्नदति नियतं यः प्रतिप्राणिशब्दो
वाणी यस्मात् प्रसरति परा शब्दतन्मात्रगर्भा ।
प्राणापानौ वदन्ति च समौ यो मियोप्राससक्तौ
देहस्य तं सपदि परमादित्यमाद्यं प्रपद्ये ॥ इत्यादि ।

End. इति परमरहस्यस्तोत्रपञ्चाशदेषा
तपनपवनपुण्या सागमब्रह्मचर्चा ।
चरतु दुरितमस्रद्वर्णिताकर्णिता वो
दिशतु च शुभसिद्धिं माहवद्भक्तिभाजां ।

Colophon. इति साम्बपञ्चाशिका सम्पूर्णा ।

विषयः । सूर्यस्य माहात्म्यादिकीर्तनं ।

No. 3336. साम्बपञ्चाशिकाविवृतिः । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 351 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dogeckhe Grāma, Zilā Nadiyā, Kālikīṅkara Gosvāmī. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Sāmba-panchāsikā-vivṛiti. A gloss on the next preceding work. By Kshemaja.

Beginning. पुष्पन् देवान्मृतविसरै(?) मिन्दुमाखाय सम्यग्-

भाभिः स्वाभीरसयति रसं यः परं नित्यमेव ।

क्षीणं क्षीणं पुनरपि च तं पूरयत्येवमीदृग्-

दोलालीलोलोञ्जसितहृदयं नोमि चिद्भानुमेकम् ॥

एतदादेशैवश्रेष्ठोन्मिषद्विषणा वयं ।

विमृशामो मनाक् श्रीमत्साम्बपद्माशिकास्तुतिं ॥

सोऽयं पराम्बतरसो रसज्ञैरिह रस्यतां ।

आयुष्याच्चान्तस्यर्शः शतपद्या हि शान्तये ॥

समस्त्रागमसहा + धरहस्यविस्मृदायोगिसहस्रसम्प्रदायसम्पूर्णः श्रीवासुदेवस्य भगवतः पुत्रः साम्बः
स्वात्मविवस्वत्स्तुतिं जगतोऽनुग्रहाय वक्तुमुपक्रमते शब्दार्थलेति । इत्यादि ।

End. स्वभीष्टां मोक्षलक्ष्मीं घटयतमिति शिवं ।

कश्चिच्छैवः परशिवसमावेशगाढानुरागो-

द्रेकस्फुर्जन्मभिनवदशवेशैवैवशाली ।

सत्स्वोद्वेगस्मिन् विवृतिरचनं क्षेमराजो न्ययुङ्क्ते

त्येतन्नेवं भटिति घटितं दर्शनौयं हि सद्भिः ॥

Colophon. इति महामाहेश्वराचार्यवर्यश्रीमदभिनवगुप्तपादपञ्चोपजीविश्रीक्षेमराजक-
तौ साम्बपद्माशिकाविवृतिः समाप्ता ।

विषयः । साम्बपद्माशिकाया व्याख्यानम् ।

No. 3337. योगविवेकद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper.
12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas.
Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Panchāyata-
pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Yogaviveka-dvātriṁśikā. A short summary of the principle
of the Yoga meditation as inculcated by Jains. Anonymous.

Beginning. इच्छासाखवसामर्थमाश्रित्य विविधोऽप्ययं ।

गीयते योगः शास्त्रज्ञैर्निब्याजं यो विधीयते ॥

चिकीर्षोः श्रुतशास्त्रस्य ज्ञानिनोऽपि प्रसादिनः ।

कालादिविकलो योग इच्छायोग उदाहृतः ॥ इत्यादि ।

End. फलावचकयोगस्तु सद्भा एव नियोगतः ।

सानुबन्धकलावाग्निर्धर्मसिद्धौ सतां मता ॥

इत्थं योगविवेकस्य विज्ञानाद्गीतकलमयः ।

यतमानो यथाशक्ति परमानन्दमश्नुते ॥

Colophon. इति योगविवेकद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः। जैनमतेन इच्छायोगादिकथनं ।

No. 3338. योगावतारद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Yogāvatāra-dvātriṅśikā. On conscious and unconscious Yoga meditation of the Jains. Anonymous.

Beginning. सम्प्रज्ञाताऽपरचेति द्विधान्यैरयमीरितः ।

सम्यक् प्रज्ञायते येन सम्प्रज्ञातः स उच्यते ॥

विकल्पेन विचारेणानन्देनास्मितयान्वितः ।

भावस्य भावनाभेदात् सम्प्रज्ञातश्चतुर्विधः ॥ इत्यादि ।

End.

मिथ्यात्वे मन्दतां प्राप्ते मित्राद्या अपि दृष्टयः ।

मार्गाभिमुखभावेन कुर्वते मोक्षयोजनं ॥

प्रकृत्या भद्रकः शान्तो विनीतो ऋदुत्तमः ।

सूत्रे मिथ्यादृश्युक्तः परमानन्दभागतः ॥

Colophon. इति योगावतारद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः। अन्यमतेन सम्प्रज्ञातासम्प्रज्ञातरूपयोगद्वयविवेचनं ।

No. 3339. क्लेशहानोपायद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper. 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Kleśa-hānopāya-dvātriṅśikā. A treatise on the subject of the destruction of mundane pain according to the doctrines of Jaina philosophy.

H. P. S.

Beginning. ज्ञानञ्च सदनृष्ठानं सम्यक् सिद्धान्तवेदिनः ।

क्लेशानां कर्मरूपाणां हानोपायं प्रचक्ष्यते ॥

नैरात्मादर्शनादन्ये निबन्धनविद्योगतः ।

क्लेशप्रहाणमिच्छन्ति सर्व्वथा तर्कवादिनः ॥ इत्यादि ।

End.

क्लेशाः पापानि कर्माणि बद्धभेदानि नो मते ।

योगादेव क्षयक्षेपां + भोगादनवस्थितेः ॥

ततो निरुपमं स्थानमनन्तमुपपिद्यते ।

भवप्रपञ्चरहितं परमानन्दमेदुरं ॥

Colophon. इति क्लेशहानोपायद्वाविंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनागमोक्तयोगेनैव अविद्यास्मितारागद्वेषाभिनिवेशरूपपञ्चविधक्लेशनिवृत्तिरिति-
निरूपणम् ।

No. 3340. योगमाहात्म्यद्वाविंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Yogamāhātmya-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the Sanctity and Superiority of Yoga.

H. P. S.

Beginning. शास्त्रस्योपनिषद्योगो योगो मोक्षस्य वर्त्मनी ।

अपायश्मनो योगो योगः कल्याणकारणं ॥

संसारवृद्धिर्धनिनां पुनरादिना यथा ।

शास्त्रेणापि तथा योगं विना हन्त विपश्चितां ॥ इत्यादि ।

End.

भरतो भरतक्षौणीं मुञ्चानोऽपि मज्जामतिः ।

तत्कालं योगमाहात्म्यादुभुजे केवलत्रियं ॥

पूर्वेमप्राप्तधर्मापि परमानन्दनन्दितः ।

योगप्रभावतः प्राप मरुदेवः परं पदं ॥

Colophon. इति योगमाहात्म्यद्वाविंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनागमोक्तयोगमाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 3341. भक्तिद्वाविंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Bhakti-dvātriṅśikā. On the necessity of erecting and consecrating temples and doing other acts of religious charity by the devoted followers of Jina.

H. P. S.

Beginning. श्रमणानामिधं पूर्णा खूत्रोक्ताचारपालनान् ।

द्रव्यस्तवादुग्दृष्टस्थानां वेशतस्तद्धि + + यं ॥

न्यायार्जितधनो धीरः सदाचारः शुभाश्रयः ।

भवनं कारयेज्जैनं गृही गुर्वादिसम्मतः ॥ इत्यादि ।

End.

यच्च धर्मार्थं + त्यादि तदपेक्ष्य दशान्नरं ।

शङ्का सा + किल श्रेयस्तूपेत्यापि प्रवृत्तितः ॥

पूजया परमानन्द + पकारं विना कथं ।

ददाति पूज्य इति चेच्चिन्तामण्णादयो यथा ॥

Colophon. इति भक्तिद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनभक्तिमतां तन्मन्दिरादिनिर्माणावश्यकतादिकथनम् ।

No. 3342. साधुसामग्र्याद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas, Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance. old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Sādhu-sāmagrya-dvātriṅśikā. On the purification of the mind.

H. P. S.

Beginning. ज्ञानेन ज्ञानिभावः स्याद्विच्युभावश्च भिन्नया ।

वैराग्येण विरक्तत्वं संयतस्य मन्त्रात्मनः ॥

विषयप्रतिभासाख्यं तथात्मपरिणामवत् ।

तत्त्वसंवेदनश्चेति विधा ज्ञानं प्रकीर्तितं ॥ इत्यादि ।

End.

खेच्छाचारे च बालानां मालिन्यं मार्ग + रिणः ।

गुणानां तेन सामग्र्यं गुणवत्पारतन्त्र्यतः ॥

इत्थं विज्ञाय मतिमान् यतिगौतार्थसङ्गृह्यत् ।

+ + शृङ्गा चरन् धर्मं परमानन्दमश्नुते ॥

Colophon. इति साधुसामग्र्याद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । चित्तशुद्ध्युपायकथनम् ।

No. 3343. चैत्यवन्दनसूत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 20. Lines, 7 on a page. Extent, 235 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pancháyata-pausāla. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect. Māgadhi.

Chaitya-vandana-sūtra. The merits of worshipping *Chai-tyas*, the process of worshipping and the qualification of the worshipper.

H. P. S.

Beginning. चत्वारि मङ्गलं (?) । अरिहंता मङ्गलं । सिद्धा मङ्गलं । साङ्ग मङ्गलं । केवलिपन्नतो धम्मो मङ्गलं । चत्वारि लोगुत्तमा । अरिहंता लोगुत्तमा । सिद्धा लोगुत्तमा । साङ्ग लोगुत्तमा । केवलिपन्नतो धम्मो लोगुत्तमा । इत्यादि ।

End. श्रीपुंडरीयगेयमपमुद्गाणहारिणो महागुणिणो ।
तिङ्गयणपणमियचनणा सरणं मम मोहनिद्ववणा ॥

Colophon. इति श्रीचैत्यवन्दनसूत्रं समाप्तं ।

विषयः । चैत्यवन्दनस्य प्रकटशुभाध्यवसायनिबन्धनत्वेन ज्ञानावरणादिलक्षणकर्मचमादिक-ललादवश्यकर्तव्यत्वेन तद्विधिकथनमुखेन तदधिकार्यादिकथनम् ।

No. 3344. श्रावकाराधना । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 15 on a page. Extent, 202 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pancháyata-pausāla. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect. Sanskrit.

Srāvakārāadhanā. The process of daily worship, &c., of Jain laymen. By Samaya-sundara Gani, of Uchch. The work was composed in the year 1667 of the Ś'aka (?) era.

H. P. S.

Beginning. श्रीसर्वानं प्रणिपत्य दुष्टकष्टप्रणाशनं ।

श्रावकाराधनां वक्ष्ये सुगमां शिष्यहेतवे ॥

अत्र श्रावकाराधनायां पञ्च अधिकाराः । सम्यक्शुद्धिः । पापस्यानकपरिहारः । लज्जजीवचा-मणं । दुष्कृतगर्हा । सुकृतानुमोदना । इत्यादि ।

End. श्रावकाराधनां सुगमसंस्कृतवार्त्तिकभाषां
चक्रे क्रमात् समयसुन्दर आदरेण ।
उच्चाभिधाननगरे महिमासमुद्र-
शिष्याग्रहेण मुनिषड्रसचन्द्रवर्षे ॥

Colophon. इति श्रावकाराधना समाप्ता ।

विषयः । श्रावकाणां नित्योपासनादिविधिकथनम् ।

No. 3345. चैत्यवन्दनवृत्तिः, वा ललितविस्तरा । Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 26. Lines, 15 on a page. Extent, 1,196 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, new. Prose. Generally correct. Sanskrit.

Chaitya-vandanā-vṛitti or Lalita-vistarā. A commentary on No. 3343. By Haribhadra Ācāryya.

H. P. S.

Beginning. प्रणम्य भुवनालोकं महावीरं जिनोत्तमं ।

चैत्यवन्दनसूत्रस्य व्याख्येयमभिधीयते ॥

अनन्तागमपर्यायं सर्वमेव जिनागमे ।

सूत्रं यतोऽस्य कार्त्तरेण व्याख्यां कः कर्तुमीश्वरः ॥

यावत् तथापि विज्ञातमर्थजातं मया गुरोः ।

सकाशादल्पमतिना तावदेव ब्रवीम्यहं ॥

ये सत्वाः कर्मवशतो मत्तोऽपि जडबुद्धयः ।

तेषां हिताय गदतः सफलो मे परिश्रमः ॥

इत्यवाह । अचिन्त्यमत्र साफल्यं । चैत्यवन्दनस्यैव निष्कलत्वात् । इत्यत्र उच्यते । इत्यादि ।

End.

सम्यग्ज्ञाना गुण एव श्रद्धाद्यतिशायभावतः विधिविरहेण महाकल्याणसिद्धे-
रित्यलं प्रसङ्गेन ।

आचार्यहरिभद्रेण दृष्ट्वा सञ्जायसङ्गता ।

चैत्यवन्दनसूत्रस्य वृत्तिर्ललितविस्तरा ॥

य एनां भावयत्युच्चैर्मध्यस्थो नान्तरात्मना ।

सवन्दनां सवीजं वा नियमादधिगच्छति ॥

पराभिप्रायमज्ञात्वा तत्कृतस्य न वस्तुनः ।

गुणदोषौ सता वाच्यौ प्रश्न एव तु युज्यते ॥

Colophon. इति ललितविस्तरा नाम चैत्यवन्दनवृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । चैत्यवन्दनसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3346. विनयद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Vinaya-dvātriṅśikā. On Jaina religious discipline and how it leads to emancipation.

H. P. S.

Beginning. कर्मणां द्वाग्विनयनाद्भिनयो विदुषां मतः ।

अपवर्गफलाद्यस्य मूलं धर्म्मतरोरथं ॥

ज्ञानदर्शनचारित्र्यतपोभिरुपचारतः ।

अथ च पञ्चधा भिन्नो दर्शितो मुनिपुङ्गवैः ॥ इत्यादि ।

End. द्रियते विनयो यैस्तु + + + रि परैरपि ।

तैरप्यग्रेसरीभूय मोक्षमार्गे विलुप्यते ॥

निर्युक्ते यो यथास्थानमेनं तस्य तु सन्निधौ ।

स्वयंवराः समायान्ति परमानन्दसम्पदः ॥

Colophon. इति विनयद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनागमोक्तज्ञानदर्शनादीनां विनयभेदलक्षणपूर्वकं विनयादेव मोक्षो भवतीति-
कथनम् ।

No. 3347. केवलिभुक्तिव्यवस्थाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Kevali-bhukti-vyavasthā-dvātriṅśikā. The mode of eating, &c., among the Jaina monks. It is a work belonging to the Svetāmbara sect who appear to rejoice at the discomfiture of their naked rivals, the Digambaras.

H. P. S.

Beginning. सर्वथा दोषविगमात् कृतकृत्यतया तथा ।

आचारसंज्ञाविरहादनन्त + + सङ्गतः ॥

दग्ध + + सरलाच्च वेदनीयस्य कर्मणः ।

अचोद्भवतया देहगतयोः सुखदुःखयोः ॥ इत्यादि ।

End. कलङ्कैः कल्पितेदुष्टैः स्वामितो नैव दुष्यति ।

चौराद्युत्क्षिप्तधूलौभिः स्पृश्यते नैव भानुमान् ॥

परमानन्दितैरित्यं दिग्म्बरविनिग्रहात् ।

प्राप्तं सिताम्बरैः + + जैनं जयति शासनम् ॥

Colophon. इति केवलिभुक्तियवस्थाद्वात्रिंशिका समाप्ता ॥

विषयः । जिनसम्मतकेवलानां मुक्त्यादिकथनम् ।

No. 3348. सुक्तिद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Mukti-dvātriṅśaká. The establishment of the Jaina theory of emancipation by the refutation of the theories on the same subject of other Schools.

H. P. S.

Beginning. दुःखध्वंसः परा मुक्तिर्मानं दुःखलमत्र च ।

आत्मकालान्यग + + प्रतियोगिन्यटत्तिमान् ॥

सत्कार्यमानवृत्तित्वात् प्रागभावो सुखस्य यः ।

तदनादा + + ध्वंसप्रतियोगिनि वृत्तिमत् ॥ इत्यादि ।

End.

उपचारोऽत्र ना + + साक्षिणि चात्र दृश्यते ।

नित्यं विज्ञानमानन्दं ब्रह्मेत्यप्यपरा श्रुतिः ॥

परमानन्दलघतां परमानन्दयाचनां । (?) ।

परमानन्दपीताः स्मः परमानन्दचर्यया ॥ (?) ॥

Colophon. इति सुक्तिद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । अन्याभिमतमुक्तिलक्षणनिन्दाकथनपूर्वकं जैनोक्तमुक्तिकथनम् ।

No. 3349. सज्जनस्तुतिद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 6—7 on a page. Extent, 68 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Sajjana-stuti-dvātriṅśiká. In praise of religious men known for their acts of charity according to the Jaina doctrine.

H. P. S.

Beginning. नाम सज्जन इति विवर्णकं कर्षकोटरकुटुम्बि + झवेत् ।

नोल्लसन्ति विषसक्तयस्तदा दियमन्त्रनिहताः खलोक्तयः ॥

स्याद्बली बलमिह प्रदर्शयेत् सज्जनेषु यदि सत्यु दुर्जनः ।

किं बलन्तु तमसोऽपि वर्ण्यते यद्भवेदसति भानुमालिनि ॥ इत्यादि ।

End.

यच्च स्याद्वादविद्यापरिमिततिमिरन्ध्यानसूत्र्यांशुधारा-
निस्तारा जन्मसिन्धोः शिवपुरपदवीं प्राणिनो यान्ति यस्मात् ।
अस्माकं किञ्च यस्माद्भवति शमरसैर्नित्यमाकर्ण्यदृष्टि-
र्जनेन्द्रं शासनन्तद्विलसति परमानन्दकन्दोऽम्बुवाहः ॥

Colophon. इति सज्जनसुतिद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनागमोक्तविधानेन सत्कर्मशालिनां सज्जनानां प्रशंसादिकथनम् ।

No. 3350. तत्त्वार्थशास्त्रटीका । Substance, country-made paper, $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 484. Lines, 13 on a page. Extent, 18,344 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1687. Place of deposit, Vālučara, Pāñchājyāta-pausāla. Appearance, old. Prose. Generally correct. Sanskrit.

Tattvārtha-śāstra-ṭīkā. A commentary on the Jaina work entitled *Tattvārtha-sūtra*. By Siddhasena Gaṇi, disciple of Bhāsvāmī, who received his knowledge of Jaina doctrines from Siṃha Sūra, who was in his turn the disciple of Dina Gaṇi.

Beginning. ॐ नमः सिद्धेभ्यः ।

+ + + + + व्यञ्ज तत्त्वार्थस्य विधीयते ।

टीका संचेपतः स्पष्टा मन्दबुद्धिविवोधिनी ॥

सम्यग्दर्शत्प्रवचनमधिगम्य कालसहनश्रद्धादुरादेः परिहाणिमवलोक्य सत्त्वानुकम्पया समासतो मोक्षमार्गमुपदेष्टुकाम आचार्य इदमाह । सम्यग्दर्शनशुद्धं यो ज्ञानं विरतिमेव वाप्नोति । अत्र सम्यग्दर्शनशुद्धमिति कतरो विग्रह आस्थीयते । यदि तावत् सम्यग्दर्शनेन शुद्धमिति करोति करणे तृतीया । इत्यादि ।

End. सुखलक्षणमनन्तमनुपमं परमार्थं मोक्षमचिरेण प्राप्स्यतीति ॥

Colophon. आसीद्देवगणिक्षमाश्रमणतां प्रापत् क्रमेणैव यो
विद्वत्सु प्रतिभागुणेन जयिना प्रख्यातकीर्तिर्भूतः ।
बोढा शीलभरस्य सञ्छुतनिधिर्मोक्षार्थिनामग्रणी-
र्ज्ज्वालामलमुच्चकैर्निजतपस्वैर्जोभिरव्याहतं ॥

— — — — — ।

तस्याभूत्परतत्त्वादिनिजं यपटुः सैर्हो दधञ्छूरतां
नाम्ना यञ्च्यत सिंहशूर इति च ज्ञाताखिलार्थागमः ।
शिष्यः शिष्टजनप्रियः प्रियद्वितयाहारचेष्टाश्रया-

इयानां शरणं भवौघपतनक्षेशार्दितानां भुवि ॥

— — — — — ।
शिष्यस्तस्य बभूव राजकशिरोरत्नप्रभाजालक-

वास्यञ्चुरितस्फुरन्नखमणिप्रोद्भासिपादद्वयः ।

भास्वामीति विजित्य नाम जगृहे यस्तेजसां सम्पदा

ना + + भवनिर्जयोद्यतमतिर्विद्वज्जनाग्रेसरः ॥

— — — — — ।
तत्पादरजोजयवः स्वल्पागमशेषेषीकबहुजायः ।

तत्त्वार्थशास्त्रटीकासिमां व्यधात् सिद्धसेनगणिः ॥

अष्टादशसहस्राणि द्वे शते च तथा परे ।

अशीतिरधिका द्वाभ्यां टीकायाः श्लोकसङ्ग्रहः ॥

ग्रन्थाग्रं १८२८० । संवत् १६८७ ॥

विषयः । जैनतत्त्वार्थसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3351. तत्त्वार्थवृत्तिः, वा सर्वार्थसिद्धिः । Substance, country-made paper, 5 × 13 inches. Folia, 120. Lines, 14 on a page. Extent, 4,183 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pau-sāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Tattvārtha-vṛitti ALIAS Sarvārtha-siddhi. A commentary on the above described work.

Beginning. मोक्षमार्गस्य नेतारं भेत्तारं कर्मभूयतां ।

ज्ञातारं विश्वतत्त्वानां वन्दे तद्गुणलब्धये ॥

कश्चिद्भयः प्रत्यासन्ननिष्ठः प्रज्ञावान् खचितमुपलिभुः विविक्षे परमरम्ये भव्यसत्त्वविश्रामास्पदे क्वचिदायमपदे सुनिपरिषन्मथे सन्निषणं मूर्त्तमिव मोक्षमार्गं वाग्विसर्गे वपुषा निरूपयन्तं युक्त्याग मकुशलं परहितप्रतिपादनैककार्यमार्गनिषेयं निर्यन्याचार्यवैयर्थ्यमुपसद्य सविनयं परिपृच्छति स्म । भगवन् किं नु खलु आत्मने हितं स्यादिति । स आह मोक्ष इति ।

End.

एवं कालादिविभागेऽपि यथागममल्पबहुत्वं वेदितव्यं ॥

स्वर्गापवर्गसुखमाप्नुमनोभिरार्यै-

जैनेन्द्रशासनवराहृतसारभूता ।

सर्वार्थसिद्धिरिति सद्भिषपात्तनामा

तत्त्वार्थवृत्तिरनिशं मनसा प्रधार्था ॥

तत्त्वार्थवृत्तिमुदितां विदितार्थतत्त्वाः
 प्रवृत्तानि ये परिपठन्ति सुधर्मभक्त्या ।
 हस्ते कृतं परमसिद्धिसुखान्तं ते-
 र्मर्त्यामरेश्वरमुखेषु किमस्ति वाच्यं ॥
 येनेदमप्रतिहतं सकलार्थतत्त्व-
 सुद्योतितं विमलकेवललोचनेन ।
 भक्त्या तमद्भुतगुणं प्रणमामि वीर-
 मारान्नरामरगणार्चितपादपीठं ॥

Colophon. इति तत्त्वार्थवृत्तौ सर्वार्थसिद्धिसंज्ञिकायां दशमोऽध्यायः समाप्तः । धन्य-
 सेखा ४२०० ।

विषयः । जैनतत्त्वार्थसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 3352. मित्राद्वात्रिंशिका । Substance, country-mode paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Mitrádvátriṅśika. Thirty-two stanzas on most beneficial Jain obligations.

Beginning. मित्रायां दर्शनं + + योगाङ्गञ्च यमो भवेत् ।

अस्तेदो देवकार्यादावन्यचाद्देय एव च॥

अहिंसासुवृत्तास्तेयव्रज्ज्ञाकिञ्चनता यमाः ।

दिक्कालाद्यनवच्छिन्नाः सर्व्वे भीमा महाव्रतं ॥ इत्यादि ।

End. विनैनमतिमूढानां येषां योगोत्तमसृष्टा ।

तेषां हन्ता विना नावसुत्तितीर्षा महोदधेः ॥

तन्मित्रायां स्थितो दृष्टो मद्भुयोगेन गरीयसा ।

समारुह्य गुणस्थानं परमानन्दमश्नुते ॥

Colophon. इति मित्राद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनमतेन मित्रायां योगनिरूपणादिकम् ।

No. 3353. तारादित्रयद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character,

Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Táráditraya-dvātriṅśika. Thirty-two stanzas on the planets in the Jain system.

Beginning. तारायान्तु मनाक् स्पष्टं दर्शनं नियतं शुभं ।

अनुद्देशो हितारम्भे जिज्ञासा तत्त्वगोचरा ॥

नियमाः शैचसन्तोषौ स्वाध्यायतपसा अपि ।

देवताप्रणिधानञ्च योगाचार्यैरुदाहृतं ॥ इत्यादि ।

End.

एते स्वचेष्टयात्मानं मलिनं कुर्वन्ते निजं ।

वडिशमिषवत्तुच्छे प्रसक्ता भोगतः सुखे ॥

अवेद्यसंवेद्य + दं सत्सङ्गागमयोगतः ।

तद्गर्गतपदं जेयं परमानन्दमिच्छता ॥

Colophon. इति तारादित्रयद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनमतेन तारादित्रययोगकथनम् ।

No. 3354. कुतर्कग्रहनिवृत्तिद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Generally correct. Sanskrit.

Kutarka-graha-nivṛitti-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the suppression of doubts and false arguments.

Beginning. जायमानेऽत्र राजीवचमूचरण + च्छदे । (?) ।

निवर्त्तते स्वतः शीघ्रं कुतर्कविषमग्रहः ॥

शमारामानलज्वाला हिमा + ज्ञान + पङ्कजे ।

अज्ञाशून्यं स्मयोक्तासः कुतर्कः सुवृत्तार्गला ॥ इत्यादि ।

End.

जायेरन् हेतुवादेन पदार्था यदतीन्द्रियाः ।

कालेन तावता प्राज्ञैः कृतः शास्त्रेषु निश्चयः ॥

तत्कुतर्कग्रहस्याच्यो ददता दृष्टिमागमे ।

प्रायोऽधर्म्मा अपि त्याज्याः परमानन्दसम्पदि ॥

Colophon. इति कुतर्कग्रहनिवृत्तिद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनागमोक्तविषये हेतुवादो न कर्तव्य इति निरूपणम् ।

No. 3355. सदृष्टद्वविंशिका। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Slightly correct. Sanskrit.

Sadrishṭa-dvātriṅśika. Thirty-two stanzas on mental obstruction to Jain morality.

Beginning. प्रत्याहाराः स्थिरा यस्य दर्शनं नित्यमधमं ।

तथा निरतिचारायां सूक्ष्मबोधसमन्वितं ॥

विषयासंन्धयोगे + स्वरूपानुष्ठितिः किल ।

प्रत्याहारो हृषीकाणामतदायत्तताफलः ॥ इत्यादि ।

End.

केवलं त्रियमासाय सर्व्वलभ्यफलान्वितं ।

परं परार्थमासाय ततो योगान्मश्रुते ॥

तवायोगाद्योगमुख्याद्भवोपग्राहिकर्मणां ।

क्षयं कृत्वा प्र + पूर्व्वः परमानन्दमन्दिरं ॥

Colophon. इति सदृष्टद्वविंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनमतेन प्रत्याहारादिफलकथनम् ।

No. 3356. भिक्षुद्वविंशिका। Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara. Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Bhikshu-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on Jain mendicancy.

Beginning. नित्यं चेतः समाधाय यो निष्क्रम्य गुरुदिते ।

प्रत्याग्रिषति न चान्ते + वशः कुटिलध्रुवां (?) ॥

ष्टयियादींश्च षट्कायान् सुखे + सुखद्विषः ।

गणयित्वात्मतुल्यान् यो महाव्रतततो भवेत् ॥ इत्यादि ।

End.

श्रद्धान्द्रयभिक्षुषु श्रद्धासंविग्रपाचिकः ।

समूर्था प्रतिमां दीक्षां गृही + ग्रहीषति ।

केचिदुक्ता अन्नोषु भावभिचोर्गुणाः पुनः ।

भावमाना अमी सम्यक् परमानन्दसम्पदे ॥

Colophon. इति भिक्षुद्वविंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनभिचोः संक्षेपेण कर्त्तव्यतानिरूपणम् ।

No. 3357. दीक्षाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañcháyata-pausála.

Dīkshā-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on Jain initiation.

Beginning. दीक्षा हि श्रेयसी दानादशिवचपणादपि ।

सा ज्ञानिनो + योगेन ज्ञाननिष्ठावतोऽथ वा ॥

एकः स्यादिह चक्षुष्मानन्यस्तदनुवृत्तिमान् ।

प्राप्नुतो युगपद्ग्रामं गन्तव्यं यदुभावपि (?) ॥ इत्यादि ।

End.

विचित्रत्वमनालोच्य वज्र + लादिना श्रुतं ।

दीक्षाशुद्धैकरूपेण वृथा ध्यानं दिगम्बरेः ॥

चित्रा क्रियात्मना + +मेका सामायिकात्मना ।

तस्मात् समुच्चयेनासौ परमानन्दकृता ॥

Colophon. इति दीक्षाद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनदीक्षानिरूपणादिकम् ।

No. 3358. पातञ्जलयोगलक्षणविचारद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañcháyata-pusála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Pātañjala-yoga-lakṣhaṇa-vichāra-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the elements of Pātañjala yoga compared with the Jain system.

Beginning. चित्तवृत्तिनिरोधन्तु योगमाह पतञ्जलिः ।

द्रष्टुं स्वक + वस्थानं यत्र स्यादविकारिणि ॥

आपन्नो विषयाकारं यत्र चेन्द्रियवृत्तिः ।

पुमान् भाति तथा चन्द्रश्चन्द्रोरे चलन् यथा ॥ इत्यादि ।

End.

योगारम्भेऽथ विच्छिन्ने व्युत्थाने क्षिप्रमूढयोः ।

एकाग्रे च निरुद्धे च समाधि + मि चेन्न तत् ॥

योगारम्भेऽपि योगस्य निश्चयेनोपपादनात् ।

मदुक्तलक्षणं तस्मात् परमानन्दकृत् सतां ॥

Colophon. इति पातञ्जलयोगलक्षणद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । संचेपेण पातञ्जलशास्त्रोक्तयोगलक्षणादिविवेचनपुरःसरं जैनागमोक्तयोगस्य प्रशं-
साकौर्त्तिनम् ।

No. 3359. पूर्वसेवाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála, Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Púrva-sevá-dváttriṅśika. Thirty-two stanzas on the most revered gods, or those who should be honoured most, of the Jain system.

Beginning. पूर्वसेवानुयोगस्य गुरुदेवादिपूजनं ।

सदाचारस्तथा + + द्वेषश्चेति प्रकौर्त्तिताः ॥

माता पिता कलाचार्य एतेषां जातयस्तथा ।

दृढा धर्मीपदेष्टारो गुरुवर्गः समासतः ॥ इत्यादि ।

End.

नचायमेव रागः स्यान्मुदुमध्यादिकलतः ।

तत्रोपायेनै + + + योगिभेदप्रदर्शनात् ॥

द्वेषस्याभावकल्पत्वादद्वेष एक एव हि ।

रागात् क्षिप्रं क्रमाच्चान्तः परमानन्दसम्भवः ॥

Colophon. इति पूर्वसेवाद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । गुरुदेवसदाचारादिनिर्हणपूर्वकं प्रथममेव तेषां सेवनावश्यकदिकथनादिकम् ।

No. 3360. मुक्त्यद्वेषप्राधान्यद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Muktyadvesha-pradhánya-dváttriṅśiká. Thirty-two stanzas on the purification of the mind.

Beginning. उक्तभेदेषु योगैर्नैर्मुक्त्यद्वेषः प्रशस्यते ।

मुक्त्युपायेषु न चेष्टा + + नायैव शलतः ॥

विषान्नद्विप्रसदृशं त + तो व्रतदुर्गहः ।

उक्तः शास्त्रेषु शस्त्राग्निव्यालदुर्गहसन्निभः ॥ इत्यादि ।

End.

वीर्योक्तासक्तयः स्यान्ततः स्मृतिरनुत्तरा ।

ततः समाहितं चेतः स्वैर्यमप्यवलम्बते ॥

अधिकारित्वमित्यमपुनर्वन्धकतादिना ।

मुक्त्यद्वेषः क्रमेण स्यात् परमानन्दकारणं ॥

Colophon. इति मुक्त्यद्वेषप्राधान्यद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । मुक्त्यनुरागेणैव चित्तशुद्ध्यादिर्जायते इति तत्प्राधान्यादिकथनम् ।

No. 3361. अपुनर्वन्धकद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Apunarvandhaka-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on bondage and redemption.

Beginning. शुक्लपचेन्दुवत् प्रायो वर्द्धमानशुणः स्मृतः ।

भवाभिन + + दोषाणामपुनर्वन्धकोऽय्ययः ॥

अस्यैव पूर्वमेवोक्त्या मुख्यान्त्योपचारतः ।

+ + + पतिताभिमुखौ पुनः ॥ इत्यादि ।

End. सर्वोत्तमं यदेतेषु भिन्न + + तदिष्यते ।

फलवद्द्रुमसद्वीजप्ररोहोद्भेदसन्निभं ॥

तन्तं तत्रोक्तमखिलमपुनर्वन्धकस्य च ।

अवस्थाभेदता न्याय्यं परमानन्दकारणं ॥

Colophon. इति अपुनर्वन्धकद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । संसारस्य दुःखमयत्वकथनपूर्वकं सदा शान्तोदात्तत्वाद्यवलम्बनमेव अपुनर्वन्धाय भवतीति कीर्तनम् ।

No. 3362. मार्गद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Mārga-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the safest paths according to the Jain system.

Beginning. मार्गः प्रवर्त्तकं मानं शब्दो भगवतोदितः ।

संविग्राशठगौतार्थाचरणं चेति स द्विधा ॥

द्वितीयानादरे ह्यन प्रथमस्याप्यनादरः ।

ज्ञानस्यापि प्रधानत्वं साम्प्रतं श्रूयते यतः ॥ इत्यादि ।

End. ते च वो + + सम्यक्त्वमित्यादर्शनभूमयः ।
 क्षतो द्वयोः प्रकृत्यैव वर्तितव्यं यथाबलं ॥
 इत्थं मार्गस्थिताचारमनुद्धृत्य प्रवृत्तया ।
 मार्गदृष्टौव लभ्यन्ते परमानन्दसम्पदः ॥

Colophon. इति मार्गद्वाविंशिका समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण जैनानां कर्त्तव्याकर्त्तव्यमार्गकथनम् ।

No. 3363. जिनमहत्त्वद्वाविंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Jinamahattva-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the superiority of the Jain doctrine over those of Kapila and others.

Beginning. रत्नत्रयध्वजचक्रचक्रचामरसम्पदा ।

विभुलं न विभोस्तस्य सायाविष्पि सन्भवात् ॥

स्वामिनो वचनं यत्तु संवादिन्यासङ्गतं ।

कुतर्कध्वान्तस्त्रयीर्गुणमहत्त्वं तदुद्यदभ्यधुः ॥ इत्यादि ।

End. पूज्योऽयं स्मरणीयोऽयं सेवनीयोऽयमादरात् ।

अस्यैव शासने भक्तिः कार्य्या चेष्टेतनास्ति वः ॥

सारमेतन्मया लब्धं श्रुताश्चैरवगाहनात् ।

भक्तिर्भागवती वीजं परमानन्दसम्पदां ॥

Colophon. इति जिनमहत्त्वद्वाविंशिका समाप्ता ।

विषयः । कपिलादिभ्योऽपि जिनेन्द्रस्य महत्त्वातिशयमुपन्यस्य तच्छासनप्रवृत्तावश्यकता-
 कथनम् ।

No. 3364. विवेककौमुदी । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 36. Lines, 6—7 on a page. Extent, 1,055 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipādā, Rāmadhan Vidyālañkāra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct

Viveka-kaumudī. The indispensability of the obligation to wear the *śikhā* or crown lock and the holy thread. A discussion on the nature of *Vidhi*, *Niyama* and *Parisañkhyā*. The particular positions of the holy thread in reference to the body on various occasions. The

śrāddha on the occasion of an eclipse. The blind man has no right to perform this particular *Śrāddha*. A refutation of the doctrine that Sudras can repeat Purānic *mantras*. The place for putting the sectarian or *tilaka* mark. The necessity of wearing gold and the *kusha* grass at the time of *japa*. The necessity of putting in *tila* or sesamum in pouring oblations to the manes. When a *mantra* is forgotten its place may be supplied with a *vyāhṛiti*. The eight forms of Śiva are to be worshipped before his own worship. The rule for touching flowers offered to Śiva. A female after her marriage and a Sudra after his tonsure can worship Śiva. The difference between consecration and presentation to a god. The circumstances under which the *Sapīṇḍikaraṇa* may be performed before the end of the year after death. What is a *Nāndīmukha Śrāddha* or a *Śrāddha* ceremony preceding auspicious occasions like marriage? Why is it called *Nāndīmukha*? The group of goddesses Gaurī and others is to be worshipped on the occasion of a *Nāndīmukha Śrāddha* and not the group *Brāhmaṇī* and others. The reading of the mantra, *Madhuvātā*, &c., Ric. I.

H. P. S.

Beginning. धर्मशास्त्रप्रवक्तारं प्रणम्य परमेश्वरं ।

विवेककौमुदी रम्या रामकृष्णेन तन्यते ॥

सन्नि यद्यपि विद्वद्भिर्निर्मिताः संग्रहाः स्मृतौ ।

दुरुद्धार्यप्रकाशाय कृतिरेषा तथापि मे ॥

सदोपवीतिना भायं सदा बद्धशिखेन च ।

विशिखो युपवीतिश्च यत्करोति न तत्कृतं ।

अत्र पूर्वार्द्धेन नित्यता, उत्तरार्द्धेन च कर्माङ्गता बोधिता, अन्यथा उपवीताभावदशायां कृतं सङ्गमेव स्यात् । इत्यादि ।

End. नपुंसकमनपुंसकमित्यादिना तानीति निर्देशस्य सुकरत्वात् + + सहितैव दक्षिणा इति ।

Colophon. समान्नस्यार्थं विवेककौमुदीग्रन्थः ।

विषयः । शिखोपवीतधारणनित्यताविचारः । विधिनियमपरिसंख्याविचारः । अत्र द्वितीयपत्रादारभ्य पञ्चमपत्रपर्यन्तं खण्डितं । कर्मविशेषे प्राचीनावीत्यादिनियमकथनं । स्नानविधिः । स्नानलक्षणनिरूपणादि । ग्रहणदर्शनादिव्यवस्था । ग्रहणयाज्ञादौ अन्वस्य अनधिकारकथनादि । शूद्राणां पौराणमन्त्रपाठानुमोदकमतदूषणं । तिलकधारणस्थानादिनिर्देशः । पत्न्या सह यागाद्यनु-

ज्ञानविधिविचारः । साहित्यलक्षणादिनिरूपणं । प्रौढपादलक्षणं । जपादिकाले सुवर्णकुशादि-
परिग्रहावश्यकता । पवित्रादिलक्षणकथनं । तर्पणे तिहावश्यकता । पद्मदेवतापूजाक्रमः । मन्ता-
यनादेशे व्याहृत्यादिविधानं । गन्धादिदाने विशेषकथनं । शिवपूजाविधिः । पूजनात् पूर्वमष्टमू-
र्त्तिपूजाकर्त्तव्यतानयाक्षेपः । त्रिपुण्ड्रनियमः । स्नाननिर्मात्यस्पर्शादिविधानं । ग्रहणपुरश्चरणविधिः ।
स्त्रीशूद्रयोः यथाक्रमेण विवाहचूडयोरुर्ध्वं शिवपूजायामधिकारः । प्रतिष्ठोत्सर्गयोर्भेदप्रतिपादनं ।
उद्देश्यलक्षणं । सम्प्रदानस्वरूपकथनादि । नान्दीमुखयाज्ञविधानं । विवाहमासादिनिरूपणं ।
गर्भाधानान्नप्राशनादिविधानं । सपिण्डनापकर्षविधानं । आहविघ्नयवस्था । नान्दीयाज्ञे गौर्यादि-
पूजननियमः न तु ब्रह्माण्णादीनामितिकथनं । वसुधारादानविधिः तन्मन्त्रव्याख्या च । ब्राह्मणो-
पवेशनक्रमः । कुत्र नान्दीमुखपदप्रयोगः कर्त्तव्य इति कथनादि । मधुवातेतिसन्त्रपाठविचारः ।
दक्षिणाकथनञ्च । इति समाप्तिः ।

No. 3365. आहदीपः, वा आहप्रदीपः । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 39. Lines, 6 on a page. Extent, 936 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipādā, Rāmadhama Vidyābhūṣaṇa. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Śrāddha-dīpa, or Śrāddha-pradīpa. The definition of a *Śrāddha*. A refutation of the doctrine of the author of *Kalpataru* on the subject. Whether the six ancestors honoured at a *śrāddha* as gods are to be taken with their wives or without them? The *Ashtakā-śrāddha* can be performed even by a *Sūdra*. Various kinds of *Śrāddhas* and some directions in regard to their performance.

H. P. S.

Beginning. गोविन्दचरणद्वन्द्वं देवदेवाभिवन्दितं ।

प्रणम्य जयकृष्णेन आहदीपः प्रकाशयते ॥

तत्र आहं चतुर्विधं । पार्व्येणैकोद्दिष्टसपिण्डौकरणाभ्युदयिकभेदात् । इत्यादि ।

End. तत्प्रयोजनानुपस्थितौ तदकरणमेवेति निष्कर्षः ।

Colophon. इति श्रीजयकृष्णभट्टाचार्यविरचितः आहप्रदीपः समाप्तः ।

विषयः । आहलक्षणं । तत्र कल्पतत्कारमतदूषणादिकं । देवतालक्षणं । आहं पित्रादीनां
पत्नीनैरपेक्ष्य देवतालसुत तत्साहचर्येणेत्यत्र समाधानं । आहं निमन्त्रणप्रकारादिकीर्तनं ।
अहविचारः । आहदेवाः । अर्थादिविधानं । आसयाहं । अन्नोत्सर्गप्रकारः । आहशेषभोजनं ।
आहस्य नित्यकालाः । अष्टकायाहं । तत्र शूद्रस्याप्यधिकारः । अथयुक्तकृष्णपक्षयाहं । तत्र अष्ट-
स्यादिकल्पवाददूषणं । सघात्रयोर्दशीयाहं । नित्यनैमित्तिकादिआहभेदाः । विकृतिपार्व्यं । अमा-

वास्याश्राद्धं । तत्कालविचारः । तद्भिन्नकृष्णपक्षीयपार्ष्णव्यवस्था । एवं शुक्लपक्षीयस्य च । एकौ-
द्विष्टव्यवस्था । पार्ष्णलक्षणादि । नवान्नादिश्राद्धकालः । सावकाशश्राद्धं । जीवत्पितृकश्राद्धं ।
आभ्युदयिकश्राद्धं । द्वादशविधपुत्रकथनं । विविधप्रेतक्रियाकथनं । प्रेतश्राद्धाधिकारिपरम्परा ।
स्त्रीकर्तृकप्रेतश्राद्धे रजोयोगे व्यवस्थानिरूपणं । मन्त्रागुरुनिपाते वर्जनीयानि । सपिण्डीकरणश्राद्धं ।
तत्स्वरूपकथनं । मलमासपाते श्राद्धदृष्टिः । चतुर्विधमासलक्षणादिनिरूपणं । अशौचान्तद्वितीय-
दिनकृत्यप्रयोगः । दृषोत्सर्गादिकालः । दृषलक्षणं । विधिनियमपरिसंख्याविचारः । पर्युदासादि-
लक्षणं । तन्त्रप्रसङ्गन्यायस्वरूपनिरूपणं । शूद्रकर्तृकदृषोत्सर्गे पाकविचारः । इति ।

No. 3366. मलमासतत्त्वविवृतिः । Substance, country-made paper, 17×3½ inches. Folia, 77. Lines, 7 on a page. Extent, 2,381 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1722. Place of deposit, Guptipādā. Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Correct.

Malamāsa-tattva-vivṛiti. A commentary or Raghunandana's *Malamāsatattva* or the treatise on intercalary months. By Kāśīrāma Bhaṭṭācāryya Vāchaspati. The MS. was copied in the Śaka year 1722.

Beginning. नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजंसि मूर्ध्ना

श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।

श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय

सम्यक् तनोति विवृतिं मलमासकस्य ॥

स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुं ।

विवृतिं त्रिषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनं ॥

मौमांसादिनानाशास्त्रपारदृष्ट्या वन्द्यघटीयः श्रीमान् रघुनन्दनभट्टाचार्यः प्राचीनविचक्षणगण-
नानाविधव्याख्याजनितसन्देहं स्मृतिशास्त्रं सुन्यन्तरवचनशुक्तिभ्यां निर्णीय इदानीन्तनानां सुखबो-
धाय निबन्धांश्चकार । तत्र स्मृतिशास्त्रस्य स्वभावतो दुर्गमतया कानिचित् कठिनानि सन्ति, अत-
स्तानि मया यथामति व्याख्यायन्ते । तत्र मलमासतत्त्वव्याख्या । इत्यादि ।

End.

स्फूर्णस्तु विनामकं मल्लिङ्गुचादिरूपं नाम यस्य सः । यद्वा + + + नाम
असदेव तत्तन्मासविहितकर्मभानर्हत्वादित्याहुः ।

यं प्राप्तुं समस्तशास्त्रनिपुणः श्रीरामकृष्णाम्बुधः

श्रीराधोत्तरवक्त्रभाष्यसुकृती सद्गीरचूडामणिः ।

तेन श्रियुतकाशिरामकृतिना यत्नेन निष्पादिता

टीका नातिमुष्टद्वन्त्रलापि कृतिभिः सानुग्रहैर्दृश्यतां ॥

Colophon. इति काशीरामभट्टाचार्यवाचस्पतिविरचिता मलमासतत्त्वविद्वतिः समाप्ता ।

शक ॥ १७२२ ॥

विषयः । रघुनन्दनकृतमलमासतत्त्वस्य व्याख्यानं ।

No. 3367. प्रबोधिनी । Substance, country-made yellow paper, 16 × 3½ inches. Folia, 57. Lines, 8 on a page. Extent, 2,137 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá. Gaṅgádhara Vidyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Prabodhiní. A commentary on Jagadísá's work on the connotation and denotation of terms, entitled Śabdaśakti prakáśiká. By Rámabhadra Siddhántavágísá.

H. P. S.

Beginning. विश्वतात जगन्मातरेवं गौरीगिरीशयोः ।

मिथः सन्नायया स्मेरं हेरम्बं समुपास्महे ॥

गुरुमिव गुरुमिह नत्वा तत्कृतशब्दशक्तिप्रकाशिकासु ।

श्रीरामभट्टसुकृती कुरुते टीकां मुदे सुधियः ॥

शब्दशक्तीति शब्दस्य शक्तिर्बोधसामर्थ्यं । तत्प्रकाशिका इत्यर्थः । तेन ग्रन्थस्य लक्षणादि-
प्रकाशकत्वेऽपि न क्षतिः । ग्रन्थारम्भे ग्रन्थस्य आरम्भदशायां । वाक्यसमूहो ग्रन्थः । आनुपूर्वविशेषो
वा । इत्यादि ।

End. अनुभवस्य बाधितत्वादित्याशयेनाहुर्नित्यक्ता अस्वरसो यञ्जितः ।

Colophon. इत्यनं प्रचरन्ती शब्दशक्तिप्रकाशिकाविबोधिनी श्रीलरामभट्टसिद्धान्तवागी-
शभट्टाचार्यविरचिता ।

विषयः । जगदीशतर्कालङ्कारकृतशब्दशक्तिप्रकाशिकाया व्याख्यानं ।

No. 3368. अमरपञ्जिका । Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 63. Lines, 8 on a page. Extent, 2,709 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá. Dínanátha Gaṅgopáḍhyáya. Appearance, too much decayed. Prose. Correct.

Amara-panjiká. A commentary, by Náráyaṇa, on Amara's well-known dictionary.

H. P. S.

Beginning. हृदिस्थमपि दूरस्थं सर्वमावृत्य तिष्ठति ।

यन्महः परमं वीजं तदानन्दपदं नुमः ॥
 रहः शशिश्रुता समं विविधकेलिमातन्वती
 मुक्तः स्मरमहोत्सवे शिवसुखाञ्जचुम्बार्थिनी ।
 दिग्म्बरहृताम्बरा विधुमवेक्ष्य मौलिस्थितं
 ह्रिया नतमुखी सदा च्छितिधरेन्द्रकन्यावतु ॥
 मङ्गलानन्दवीजानि भक्तानामसि सन्ततं ।
 गुरुणां चरणाब्जानि पुनःपुनरुपास्महे ॥
 ज्ञात्वा शास्त्रमशेषमादिविदुषाञ्चालोक्य नानामतं
 हेरम्बाङ्घ्रि-सरोजयुग्मममलं नत्वातिभक्त्या सुधीः ।
 श्रीनारायणपादपद्ममधुलिङ्गनारायणः श्रीनिधि-
 र्यत्नेनामरपञ्जिकां वितनुते संचेपतः सत्कविः ॥

शास्त्रारम्भे प्रत्युद्ब्यूहवारणकामाः शिष्टाचारानुमितवेदबोधितकर्तव्यताकं मङ्गलमाचरन्ति
 स्वरयः । इत्यादि ।

End. प्रततिर्वततिस्त्रयेति हलायुधः । लतिः सौचो वेष्टनार्थः ।

Colophon. इतः परं खण्डितं ।

विषयः । अमरकृतनामलिङ्गानुशासनस्य व्याख्यानं ।

No. 3369. सुजनबोधकरौ, वा मनोहरा । Substance, country-made
 paper, 12 × 2½ inches. Folia, 56. Lines, 7 on a page. Extent, 1,813
 ślokas. Character, Bengali. Date, ? . Place of deposit, Guptipáḍá
 Telipáḍá. Dínanátha Gaṅgopáḍhyáya. Appearance, decayed. Prose.
 Incorrect.

Sujanabodhakarí ALIAS Manohará. A commentary by
 Rámachandra Kavi on Bháravi's well-known poem entitled Kirátárju-
 níya.

H. P. S.

Beginning. आनम्य सौम्यपदपद्ममन्दभक्त्या

श्रीमद्गुरोर्नियततीर्थविचारबुद्धेः ।

श्रीरामचन्द्र इतिनाम दधद्विजोऽहं

टीकामिमां सुजनबोधकरौ करोमि ॥

अनुग्राह्या वयं धीराः सुधीर्भिर्दृश्यतामियं ।

यदि मे स्वल्पनञ्चात्र विदा यत्नेन शोधयताम् ॥

इयं शिष्यसमूहस्य चिन्ताय विहिता मया ।

नान्ना मनोहरा टीका सरसा रसकारिणी ॥

त्रिय इति । कुरवो जना इत्यादि ।

End.

खं आत्मीयं पुरुषकारं पौरुषमिव शैलमिन्द्रकीलं अभ्याससाद प्राप ॥

सारो बले स्थिरांशे च न्याये क्लीवे वरे त्रिषु । इत्यमरः ।

Colophon. इति श्रीरामचन्द्रकविविरचितायां मनोहराख्यायां भारविटीकायां पञ्चमः

स्वर्गः । श्रीहरिः ।

विषयः । भारविकृतकिराताज्जुनीयकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 3370. रत्नकोषकारमतविचारः । Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 1,525 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍā. Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Ratna-kosha-kāra-mata-vichāra. The author of Ratna-kosha holds that with the help of two contradictory arguments, such as one for the establishment of the existence of fire in the mountain and the other for its non-existence, an inference in the shape of a doubt may be arrived at. The author of the present work attempts to refute his arguments.

H. P. S.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

परोक्षज्ञानं निश्चय + + + + सिद्धान्तः, रत्नकोषकारस्तु सत्प्रतिपक्ष + + + +
+ + + अनुमितिं खीकरोति । तत्र संशयत्वस्य लिङ्गपरामर्शदिजन्यतानवच्छेदकतया कथं
ततः संशय उत्पद्यते—इति न आशङ्कनीयं । इत्यादि ।

End. तदपेक्षया लाघवेनापरकोथनुमितिसामर्थ्यभावस्यैव निवेशयितुमुचितत्वा-

इति न किञ्चिदनुमितेः संशयत्वापत्तिरिति कृतमतिविस्तरेण ।

Colophon. इति रत्नकोषकारमतविचारः सम्पूर्णः ।

विषयः । रत्नकोषकारो हि सत्प्रतिपक्षसम्बलनदशायां संशयात्मिकामनुमितिसम्युपगच्छति
अत्र तु तस्य सारासारविमर्शनेन निराकरणं ।

No. 3371. मेघदूतटीका । Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 1,167 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá. Khudiráma Nyáya-bhúṣṇa. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Meghadúta-tíkā. A commentary, by Ravikara, on *Meghadúta* the Cloud Messenger by Kálidāsa.

H. P. S.

Beginning. परमानन्दसन्दोहं + + + + + प्रभं ।

गोविन्दसंशुभ + + मिन्दिरानन्ददृष्टदं ॥

कश्चिदित्यादि । कश्चिदनिर्दिष्टनामा यत्तः । रामगिर्याश्रमेषु वसतिं वासस्थानं चक्रे । खण्ड-
कायमुखं कुर्यात् कश्चिदित्यादिभिः पदैः । इत्यादि ।

End. अर्थान्तरन्यासमाह । केषामर्थिनां प्रार्थना याच्ञा अभ्युन्नतेषु मन्दसु-
अवितथं फलं यस्याः सेयं सफला न स्यादिति काका तु स्यादेवेति भावः ।

Colophon. इति मन्त्रोपाध्यायश्रीरविकरविरचिता मेघदूतटीका समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 3372. कारकवादः । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 700 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá. Khudiráma Nyáyabhú-
shaṇa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kāraka-vāda. On Sanskrit case marks and their uses, &c.

Beginning. हन्दारामन्दमन्दारवन्द्यमानन्दकन्दलं ।

नत्वा कृष्णं कारकाणां वादोऽयं क्रियते मुदा ॥

क्रियानिमित्तं कारकमिति न सामान्यलक्षणं । इत्यादि ।

End. तत्र पतनक्रियायामेव पञ्चम्यर्थविभागजनकत्वान्वये अश्वत्थिधारणक्रिया ।

Colophon. इतः खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । कारकाणां लक्षणादिनिरूपणं ।

No. 3373. विस्तारचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 588 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá. Purnachandra Bhaṭṭā-
chāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Vistára-chandriká. A commentary, by Govinda Tarkavágíśa Bhaṭṭácháryya, on Saṅkara's *Ananda-laharí*.

H. P. S.

Beginning. अद्वैतानन्दरूपां मम नियतमनोमात्रगम्यामरूपां
ब्रह्मोपेन्द्रेन्दुमौलिप्रसुखदिविषदो मायया मोक्षयन्ती ।
जन्तूनां गर्भवासादपहृतिसमये शुद्धबुद्धिं निहन्ती
नित्यां देवीं तुरीयां परशिवगृह्णिणीं चिन्मयीं तां भजामः ॥
गुरुणां पादाम्बोरुहयुगलमभ्यर्च्य सुचिरं
रहस्यं तन्त्राणां निखिलमधिकृत्याध्ययनतः ।
छती श्रीगोविन्दसुहृदिनगिरिजानन्दलहरी-
स्तुतेर्भावं मुक्तापटलमिव यत्नाद्विदुषुते ॥

अथ खलु महादेवः पूर्वयुगे जगदेवं तपोध्यानयज्ञादिविहीनमनादिवासनापङ्कमग्रमुद्दिधीर्बुः
परमकारुणिकः श्रीशङ्कराचार्यरूपेण पुण्यक्षेत्रपावने द्रविडदेशे सोमपीतिनां पंक्तिपावनानां
दिजानां कुले समवतीर्य परमहंसपरिव्राजकरूपी भोगस्वर्गैकजननीं तुरीयां स्तुवन् मन्त्रयन्त्रपूजा-
सङ्केतं प्रकाशयति,—शिव—इत्यादिना । इत्यादि ।

End. एतेन पूज्यपूजकपूजोपचाररूपात्मसौतिभावः ।

Colophon. इति श्रीगोविन्दतर्कवागीशभट्टाचार्यविरचितानन्दलहरीविसारचन्द्रिका
समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृताया अनन्दलहरीया व्याख्यानं ।

No. 3374. *Ekādaśī-tattvadīpa*: Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 103. Lines, 8 on a page. Extent, 3,914 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1742. Place of deposit, Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvágíśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Ekādaśī-tattvadīpa. This is a commentary on the *Ekādaśī-tattva*, one of the 28 digests of Hindu law and rituals by Raghunandana. The author of the commentary is Rādhāmohana Gośvāmī commonly known as Gośvāmī Bhaṭṭácháryya of Śāntipura who flourished during the early part of this century and was a friend of Colebrooke. He was descended from Advaita the associate of Chaitanya, the Great preacher of Vaishnavism in the Sixteenth Century.

H. P. S.

Beginning. भवेऽस्मिन् कान्तारे मुञ्जरटनदुःखैकविकलः

समीहे संलभ्यं तवचरणपाथोजशरणं ।

न योगो ज्ञानं वा भजनमपि यद्यपि हरे

तथाप्याशा दीर्घा तव च करुणा किं न कुरुते ॥

वन्दे श्रीकृष्णमानन्दधनं परममीश्वरं ।

राधास्पर्शलतासङ्गतमालरुचिविग्रहं ॥

श्रीराधामोहनो दीपं करोति शुभदर्शनं ।

एकादश्यादितत्त्वानां पूर्वाचार्यमतेक्षया ॥

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय सङ्गलमाचार्यः शिष्यगिच्छयै निवभ्राति प्रणम्येति । इत्यादि ।

End. स्मृतितत्त्वबुभुक्षयति । एतेनैतदुपन्यस्य निर्दोषत्वमित्युक्तं तत्त्वनिर्णायकत्वा-

दिति ।

Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमद्द्वैतवंशसम्भवश्रीराधामोहनगोखामिभट्टाचार्यविरचितैकादशीतत्त्वटीप्पणी सम्पूर्णेति ।

लिखितैकादशीतत्त्वटीका भारतशर्म्मा ।

पञ्चवेदाब्धिभूमानेऽन्दे पीताम्बरदेशतः ॥

विधयः । रघुनन्दनकृतैकादशीतत्त्वस्य व्याख्यानं ।

No. 3375. प्रायश्चित्ततत्त्वटीका । Substance, country-made yellow paper, 16 × 4 inches. Folia, 94. Lines, 9 on a page. Extent, 4,230 ślokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Sántipura, Kálidása Vid'yāvágísá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Práyaschitta-tattva-ṭiká. A commentary on another of Raghunandana's digests—of the Law on expiation. By the same author. H. P. S.

Beginning. तडिद्वीतो लीलाम्बुदरचिररूपलसतले

लसदंशीनादामृतनिकरवर्षो प्रियसखि ।

नवीनोऽयं किं मे रचयति हृदीतीक्ष्णितकथा-

मृदुस्यन्दा राधा जयति वकश्वोर्हृदि गता ॥

स्फुटा प्रायश्चित्ततत्त्वव्याख्या मोहनशर्म्मा ।

क्रियतेऽद्वैतवंग्शेण गोविन्दरतिकाभ्यया ॥

प्रारिखितग्रन्थसमाप्तिहेतुतया मङ्गलमाचरन् शिष्यशिष्यायै तदुपनिबन्धन् तदवधानाय प्रति-
ज्ञाञ्चाचरति प्रणम्येत्यादिना ।

End. चाण्डाल्यादिरजस्वलास्यर्षे तथाविधब्राह्मणाः षड्रावदैगुणं शूलपाणिभिः
सञ्चूडात् चाण्डालादेस्त्रिगुणाधमत्वस्य कथनादिति ।

Colophon. इति श्रीमदद्वैतवंशेद्भवश्रीराधामोहनगोस्वामिभट्टाचार्यविरचिता प्रायश्चि-
त्ततत्त्वटीका समाप्ता ।

विषयः । रघुनन्दनकृत-प्रायश्चित्ततत्त्वस्य व्याख्यानं ।

No. 3376 विवादाख्यसेतुः । Substance, country-made yellow paper, 16 × 3 inches. Folia, 175. Lines, 6 on a page. Extent, 4,462 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sántipura, Kálidása Vidyávágíśa. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vivádárṇava-setu. A digest of Hindu Law. Compiled by Paṇḍits from various parts of Bengal. The names of the Paṇḍits who assisted in the compilation are given in the Colophon, *viz.* :— Vāneśvara, Kripārāma, Rāmāgopāla, Kṛishṇajīvana, Vīreśvara, Kṛishṇachandra, Gaurikānta Kalīśaṅkara, Śyāmasundara, Kṛishṇakeśava and Sítārāma. Of these Vāneśvara was the court poet of Rājā Kṛishṇachandra of Nadiya during the middle of the last century. The works consulted are those of Chaṇḍeśvara, Rāja of Dhāra, Visvarūpa, the author of the Mitāksharā, Haláyudha, Śrīkrishṇa Vāchaspati, the Author of Dharmaratna, Śrīkara, Sūlapāṇi, Govinda, Lakshmīdhara the author of the Tattvas, Āchāryya Chūdāmaṇi and Nātha Bhaṭṭa. The work commences with the origin and distribution of castes, and goes on with various topics of law, such as the laws relating to usury, mortgage, inheritance, partition of property, adoption, treasure troves, &c.

The work appears to have been written with the object of rivalling the work of Jagannātha Tarkapañchānana entitled Vivādabhaṅgārṇava which is known to Anglo-Indian lawyers as the Pañchanana Code.

H. P. S.

Beginning. विश्वेषां शरणं नवाम्बुदरविः सद्भक्तचिन्तामणि

र्थः प्रत्युद्धतमोविनाशमिहिरः कीनाशभीनाशनः ।

संसारैकमहार्णवे निपततां निस्तारवीजं नृणां

गोविन्दः कृपया सुरासुरगणैर्वन्द्यस्त्रिरं पातु वः ॥
 चण्डेश्वरेश्वरविश्वरूपा मितचराकारहलायुधौ च ।
 श्रीकृष्णवाचस्पतिधर्मरत्नकृतस्तथा श्रीकरप्रलपाणी ॥
 गोविन्दलक्ष्मीधरतत्त्वकारा आचार्यचूडामणिनाथभट्टाः ।
 वाक्यानि चैषां सुविस्तृत्य कुर्मो ग्रन्थं विवादान्वसेतुबन्धं ॥ इत्यादि ।
 End. एवं कार्याणि सर्वाणि सर्वान् सम्यक् मच्चैपतिः ।
 देशानलब्धान् लिखेत लब्धान् परिपालयेत् ॥
 इति विद्वद्विरचिते विवादान्वसेतुके ।
 तरङ्गो निधिदण्डाद्यैरेकविंशोऽन कीर्तितः ॥
 वाणेश्वर-कृपाराम-रामगोपाल-कृष्णजीवनाख्यैः ।
 वीरेश्वर-कृष्णचन्द्र-श्रीगौरीकान्ताभिधानैः ॥
 सद्भिः कालीशङ्कर श्यामसुन्दर-कृष्णकेशवसंज्ञैः ।
 सीतारामसंज्ञैश्च कृतो ग्रन्थः स्फुरतु सभायां ॥
 इत्यनेकविषयवासिविद्वद्वन्दोपवर्णितः ।
 विवादान्वसेत्वाख्यो ग्रन्थः सम्पूर्णतां गतः ॥

Colophon. इति समाप्तिः ।

विधयः । वक्तव्यप्रतिज्ञा । वर्णादिस्थितिकथनं । एषां दृष्टिन्निरूपणं । राजप्रशंसा । राजच्छ-
 न्नलक्षणं । राजमन्त्रिलक्षणं । राजलेखकलक्षणं । दूतलक्षणं । राजवासस्थानलक्षणं । राजधर्म-
 निरूपणं । ऋणादानविवादपदं । दृढिः । अकृतदृढिः । परमदृढिः । दृढिनिषेधः । उदुग्राहण-
 विधानं । ऋणदानविधिः । दायभागः । अपुत्रधनाधिकारी । वानप्रस्थयतिप्रह्लाचारिणां धनाधि-
 कारिणः । स्त्रीधननिरूपणं । स्त्रीधनाधिकारिणः । विभाज्याविभाज्यता । पितृकृतविभागनिरू-
 पणं । भ्रातृविभागादिकथनं । संदृष्टधनविभागः । अविभक्तधनस्य देयादेशलविचारः । विभागान-
 न्तरागतस्य विभागः । एकमात्रकविभिन्नपितृकाणां विभागः । दत्तकौरसयोर्विभागः । निष्कृतद्रव्य-
 विभागः । मुक्तिनिरूपणं । व्यवहारदर्शनं । आततायिबधप्रायश्चित्तविचारः । भाषापादः । उत्तर-
 पादः । क्रियापादः । लिखितनिरूपणं । निर्णयपादः । साध्यविधिः । क्रियाबलाबलनिरूपणं ।
 निक्षेपः । अस्वामिविक्रयः । सम्भूयसमुत्थानं । दत्ताप्रदानिकं । दत्तनिरूपणं । अदत्तनिरूपणं ।
 भृतकविधिः । वेतनस्थानपाकर्मकथनं । पण्यस्त्रीविधिः । स्वामिपालविवादः । विक्रीयासम्प्रदानं ।
 क्रीत्वानुशयः । सौमाविवादः । कृष्टाकृष्टनिरूपणं । शस्त्ररक्षा । अदण्ड्यनिरूपणं । वाक्पाकथं ।
 दण्डपाकथं । स्त्रेयनिरूपणं । प्रकाशप्रकाशतस्करदण्डकथनं । चौरावेषणं । स्तेनातिदेशः । चौरा-
 ववादः । साहस्यनिरूपणं । घातकावेषणं । स्त्रीसंग्रहणं । अभिगमदण्डकथनं । बन्धक्यादिगमन-

दण्डकथनं । स्त्रीपुंभर्मानिरूपणं । मृतभर्तृकाधर्मानिरूपणं । द्यूतसमाहृतः । प्रकीर्णककथनं । निरोधनिरूपणं । दण्डप्रशंसा । दत्तकग्रहणादिकथनञ्च ।

No. 3377. रसतरङ्गिणी । Substance, country paper, $8 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia 44. Lines, 9 on a page. Extent, 13,068 ślokaḥ. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit Śāntipura, Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Rasa-taraṅginī. Treats of the rhetorical *rasas* or flavours with their definitions and examples. The author is Bhānudatta who describes himself as the son of the poet Kailāsanātha Gaṇanātha.

H. P. S.

Beginning. लक्ष्मीमालोक्य लुभ्यन्निगमसुपहसन् शोचयन् यज्ञजनून्
चक्षन् शोणालि पश्यन् समिति दशमुखं वीक्ष्य रोमाञ्चमञ्चन् ।
हृत्वा ह्येयङ्गवीनं चकितमपसरन् स्नेच्छरत्नैर्दिगन्तान्
सिञ्चन् दन्तेन भूमिं तिलमिव तुलयन् पातु मां पौतवासाः ॥
भारत्याः शास्त्रकान्ताश्चान्तायाः श्रमहारिणी ।
क्रियते भानुना भूरिरसा रसतरङ्गिणी ॥
वाणौ कमलिनी भानोरेषा रसतरङ्गिणी ।
हंसाः कृतधियस्तत्र युक्तमत्र प्रतीयतां ॥
गिरां देवि तरङ्गिण्यां वारय क्रूरवारणान्
यद्भविष्यति लोकानामाविलो विरलो रसः ॥

हेतोः पूर्ववर्तित्तन्निधमादतः पूर्वमेव तस्य उपन्यासः । समुचितरसस्य हेतवे । भावादय-
त्वेन रसेभ्यः पूर्वं भावादय एव निरूप्यन्ते । इत्यादि ।

End. शवद्धानोः सुता कापि कालिन्द्यौ भुवि मन्दति ।

Colophon. इति श्रीकविकैलासनाथ-गणनाथ-पण्डितनयभानुदत्तविरचितायां रसत-
रङ्गिण्यामष्टमस्तोत्रः ॥

विषयः । सपरिकराणां शृङ्गारहास्यकवणादिरसानां लक्ष्णोदाहरणादिनिरूपणं ।

No. 3378. ज्योतिःसारसङ्ग्रहः । Substance, country-made yellow paper, 12×3 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 532 ślokaḥ. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipādā Sambhuchandra Vidyā-
lañkāra. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Jyotihsárasaṅgraha. An epitome of Hindu astrology. Treats of the mode of determining the most auspicious times for the performance of the ten Samskáras and other religious ceremonies.

Beginning. वन्देऽहं परमानन्दमज्ञानतिमिरापहं ।
 भवसागरपाराय गीतं वेदान्तगैर्मुक्तः ॥
 विद्यालङ्कारविख्यातहृदयानन्दशर्मणा ।
 ज्योतिःशास्त्रं समालोक्य क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥
 पण्डितैर्ज्ञायते सर्वं तदर्थं न परिश्रमः ।
 संक्षिप्तविषयस्यो बालकैर्गृह्यतां मुदा ॥ इत्यादि ।

End. प्रमदस्या यदा पापाः सौम्या द्वादशमाश्रिताः ।

Colophon. इतः खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति ॥

विषयः । विवाहोपयोगिनश्चत्वादिनिरूपणं । निषेकनिरूपणादि । नामकरणं । अन्नप्राशनं । चूडाकरणं । कर्णवेधः । उपनयनं । गृहनिर्माणोपयोगिस्थाननिरूपणादि । गृहारम्भः । गृहप्रवेशः । हलयोजनं । वीजवपनं । धान्यच्छेदनं । नवान्नकथनं । जातकप्रकरणं । इतः खण्डितं ।

No. 3379. मधुमती । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 751 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá, Sāmbhuchandra Vidyālañkāra. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Madhumatī. A commentary by Madhusúdana Váchaspati on the chapter on *Káraka* or cases of the Mugdha-bodha Vyākaraṇa.

H. P. S.

Beginning. निर्व्वाणवस्त्रीगच्छनादिकन्दं
 मनोरथानामपि कल्पवृक्षं ।
 श्रीरामपादं भवसिन्धुनावं
 नमामि नित्यं श्रुतिभिर्दुरापं ॥

अर्थानां विभजनादुपविभक्तिशब्दः प्रसिद्धः । इदानीं विभक्त्यर्थज्ञानाय कारकपादमारब्धवान् ।
 त्वर्थ इत्यादिना । इत्यादि ।

End. अतो वृत्ते शाखा इत्यादीनि उदाहरणानि वृत्तप्रकारानि उक्तानि । कारकं
 शक्तिः न तु द्रव्यमित्यलं विस्तरेण ।

Colophon. इति श्रीकृष्णचरणारविन्दमधुसूत्रतथीलश्रीयुक्तमधुसूदनवाचस्पतिविरचितार्था सुगंधबोधटीकायां मधुमत्यां तृतीयकारकपादो गतः ।

विषयः । वोपदेवकृतसुगंधबोधायकारकपादस्य व्याख्या ।

No. 3380. प्रायश्चित्तकदम्बसारसङ्ग्रहः । Substance, country-made yellow paper, 13 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 6 on a page. Extent, 869 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit. Guptipáḍá, Sāmbhuchandra Vidyālaṅkāra. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Prāyaschitta-kadamba-sāra-saṅgraha. Gives a number of *Vyavasthās* or opinions of Paṇḍits about *prāyaschittas* or atonement for various kinds of sins. It points out where differences exist in the opinion of the great authorities, such as Raghunandana, Nārāyaṇa, Jagannātha Tarkapañchānana on Hindu Law regarding this topic.

H. P. S.

Beginning. प्रणम्य शिरसा शम्भुं श्रीकाशीनाथशर्मणा ।

प्रायश्चित्तकदम्बानां क्रियते सारसङ्ग्रहः ।

दृक्कुष्ठयाधिसूचितानिपातकशेषपापक्षयकामेन पराकत्रतद्वयाद्यशक्तौ यत्किञ्चिद्विचक्षणं विंशत्-
कार्पापणीदानरूपं प्रायश्चित्तं करणीयमिति विदुषाम्परामर्शः । इत्यादि ।

End. एभिः षोडशकैर्दानैः पुत्रः स्यात्पुण्यभाजनं ।

क्रीडति स्वर्गलोकेषु मातुराशीःप्रसादतः ॥

Colophon. इति समाप्तिः । श्रीशम्भुचन्द्रदेवशर्मणः पुस्तकमिदं ।

विषयः । अतिपातकमहापातकोपपातकगोवधादिप्रायश्चित्तव्यवस्थापत्रलेखनप्रकारः । तत्र
रघुनन्दननारायणजगन्नाथतर्कपञ्चाननप्रभृतीनां मतभेदप्रदर्शनं । दोग्ध्रादिलक्षणकथनं । माह-
षोडशीकथनञ्च ।

No. 3381. श्राद्धादिविवेककौमुदी । Substance, country paper 13 × 4½ inches. Folia, 28. Lines, 7—8 on a page. Extent 1,050 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guptipáḍá Rāmadhana Vidyālaṅkāra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'rāddhādi-vivika-kaumudī. A commentary on the *S'rāddha-viveka* and other works having the generic name of *viveka* by Śūlapāṇi, by Mahāmahopādhyāya Rāmkrishṇa Nyāyālaṅkāra.

Beginning धर्मशास्त्रप्रवक्तारं प्रणम्य परमेश्वरं ।

आज्ञादिकौमुदी रम्या रामकृष्णेन तन्यते ॥

तत्र पार्वणस्य सकलश्राद्धप्रकृतित्वात् तद्विचार्यते । इत्यादि ।

End.

तथा च अर्द्धरात्रे एव सर्वदेवपूजनं न कालान्तरे । इति ।

अनन्यदृष्टेर्वैज्या रामकृष्णेन तर्कितैः ।

विषयैः कुरुत प्रज्ञाः सभायां कौतुकं मच्चत् ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायारामकृष्णन्यायालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता आज्ञादिविवेककौमुदी समाप्ता ।

विषयः । पार्वणप्रकृतिकथनं । तत्र पूर्वदिने निरामिषसकृद्भोजनादिविचारः । ब्राह्मणोपवेशनात् प्राक् स्मरणमेव कर्तव्यं न तु पूजनमिति मैथिलमतदूषणं । विष्णुमुद्दिश्य निवेदितेनाग्नेन श्राद्धं कर्तव्यं नवेत्यत्र निवेदितशेषाग्नेन तदनुष्ठानमिति समाधानादि । अनुज्ञापद्विचारः । पार्वणातिदेशकथनादि । अर्थादिदानप्रकरणं । पुष्यान्तरेण शिरः प्रभृतिदानविचारः । पुरुष इत्यादिमन्त्रविचारः । न्युजविधिः । गन्धादिदाने अस्त्रिद्रावधारणनिषेधः । अन्नाद्युत्सर्गं विशेषाभिधानं । अक्षयदानविधिः । दक्षिणावाक्यविचारः । प्रतिष्ठालक्षणादिकं । श्राद्धे पाकविचारः । स्त्रीशूद्रकर्तृश्राद्धविधानं । तत्र यजुर्वेदिप्रतिनिधिविधानादिकं । विघ्नपतितश्राद्धकालविचारः । अशौचान्तिदिने श्राद्धविधिः । तत्कृत्यविचारः । अपकर्षसपिण्डनविचारः । अमावास्यादिमृतश्राद्धव्यवस्था । एकोद्दिष्टविधिः । मन्त्रपाठविचारः । सपिण्डनक्रमनिरूपणं । तत्र प्रयोगः । अश्वयुक्कृष्णपक्षनिमित्तकश्राद्धविचारः । मघावयोदशी । दीपान्वितादीपदानविचारः । नवाम्नाश्राद्धविधिः । मृतपितृकस्य नवान्नेनापि श्राद्धकर्तव्यतादिकथनं । माघसप्तमीस्नानविधिः । वारुणीस्नानविचारादि । अमृतवाचीकथनं । जन्माष्टमीव्यवस्थाकथनञ्च ।

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

HARAPRASĀD SHĀSTRĪ,

Honorary Physical Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF
BENGAL.

VOLUME X, PART II.

FOR THE YEARS 1889-90-91.

CALCUTTA.

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS

1892.

NOTICES
OF
SANSKRIT MSS.

BY
HARAPRASÁD SHÁSTRÍ,
Honorary Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL.

VOLUME X.

CALCUTTA :
PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1892.

From

HARAPRASAD SĀSTRĪ,

To

C. LITTLE, ESQ.,

Honorary Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, Naihati, the 28th January, 1892.

SIR,

With reference to the letter of Mr. C. E. Buckland, Secretary to the Government of Bengal, sent with the Assistant Secretary's letter of 4th July 1891, to the late Raja Rajendralāla Mitra, LL.D., C.I.E., and the subsequent reminders forwarded to me, I have the honour to submit the following report of the operations in search of Sanskrit Manuscripts in private libraries in the Lower Provinces of Bengal, since 28th September 1888, the date of the submission of the last report by the late lamented Raja.

2. The Raja was in charge of the operations up to the 26th July 1891, the date of his death. During his last protracted illness he asked me to prepare the English summaries of his notices, which I did to the best of my power with the object of assisting him, while the entire management of the work was kept in his hands, and he passed final orders for the press. My initials have been appended to those works for which I prepared the English abstract. The Council of the Asiatic Society in their meeting of July last, appointed me to carry on the work in place of the distinguished scholar who had just passed away.

3. The Raja had one paṇḍit, who travelled over the country, visiting every locality where Sanskrit Manuscripts were likely to be met with, and two pandits at head-quarters to assist him in collating the materials and passing them through the Press. The Council of the Asiatic Society at their meeting of November 1891, gave me permission to send one of the Paṇḍits at head-quarters to travel, as the Raja, during his last illness, detained his travelling Paṇḍit at head-quarters for some time, because he needed greater assistance in looking through the proof-sheets of the notices of Sanskrit Manuscripts.

4. At the time of submitting his last report the Raja expected (*vide* para. 19, that the examination of the Jaina Manuscripts at Azimgunge would take another year, and the Paṇḍit finished his work in about that

time. Besides Azingunge he visited Sántipur, Guptipará, Mirhátá, and Begúne. While detained at head-quarters, he prepared notices of MSS. purchased for the Government of India and deposited at the Asiatic Society's rooms. He is now working at Dacca, visiting the various places in the purgannah of Vikrampur, in which was situated the last Hindu capital of Bengal and which is a well-known seat of Sanskrit learning, the foremost in East Bengal. The places visited in the Pargana Vikrampur are;—Báddánagar Subhádhyá, Tantar, Ghataker-kolá, Jívasará, Teghare, Sáktá, Ránínagar Bharákôr, Bibandi Konḍá, Noadda, and Ganpára. The new travelling Paṇḍit is working at Mymensingh, and during the last six months, notes have been collected of a large number of manuscripts examined. I personally went to both these districts with the view of superintending the work of the Paṇḍits and of interesting influential persons in my work: and I have the satisfaction to report that at both these places great interest was evinced by the zamindars, pleaders, pandits and the officers of the Education Department. The Paṇḍits often have to travel in the interior of the district where no conveyances worth the name are procurable, and it would be impossible for them to travel without the help of the local gentry, as they have to travel without previous preparation. I should take this opportunity of publicly acknowledging my obligations to Babu Devendra Kiśor Acháryya Chaudhurí and Hara Chandra Chaudhurí, enlightened zamindars of Muktágáchhá and Sherpur, and to that distinguished literary man Babu Kálprasanna Ghosh, who enjoys wide celebrity as a Bengali writer. As manager of the Bháwál Ráj, he has done, and is in a position to do, eminent services in facilitating the search for MSS. in the District of Dacca. In the Eastern districts, the Paṇḍit need not be guided by popular rumour as to the places where Sanskrit MSS. are to be found, as was the case in Tirhoot and other places, because the educated classes in the Eastern districts take great interest in Sanskrit learning and know the places where the *tolas* are and where MSS. are likely to be found.

5. In a *math* at Ramná in the Suburbs of Dacca some manuscripts written in Devnágari character were found; with the exception of these, all the MSS. in East Bengal are written in Bengali character. They treat principally of *tántric* ceremonies. Kámákhyá in Assam has justly been described by the late Rájá Rájendrálála Mitra as the capital of *Sákti* worship in India. The nearer one goes to that place one meets with works of *Tantric* literature in larger and larger numbers. In the Eastern districts the higher classes are almost invariably *tántriks*, and in the family of Babu Tárákiśor Ráy, the Deputy Inspector of Schools, Dacca, were found 25 *tántric* codices which had never before been known to the learned world. I myself examined the collection in company with my Paṇḍit, and as I had Aufrecht's *Catalogus Catalogorum* with me, I could plainly see that those MSS. were not mentioned in it.

The MSS. of this collection are taken every care of, and are accompanied by a nominal subject catalogue. If collections of MSS. are equally well cared for in other families, it speaks very well for the taste of East Bengal. The Paṇḍits of East Bengal read the Kātantra Grammar, and so they have got a large number of treatises of more or less value supplementing the information given in that work. We are getting a very large number of these works. In medicine too, East Bengal forms as it were a new school and we have already got two large works not yet known to the world.

6. Besides going to Dacca and Mymensingh I went to Benares,

My Tour.

where it was reported that several collections of MSS. were for sale. I purchased the entire collection made by a Bengali *Jati*, Rāmkrishṇa Brahmachārī; and

Paṇḍit Viṇḍhyeśvarīprasād, the Oriental Librarian, Benares Sanskrit College, procured me a large number of MSS. from private individuals with the permission of Mr. A. Venis, the Principal of the Benares Sanskrit College, as under the existing rules the Paṇḍit is not allowed to help scholars to purchase books without such permission. I utilized the time at my disposal after the work of purchasing MSS., in visiting two most important libraries in the city. One is that of the Maharaja of Benares, and the other is that of the *Gurusvāmī Maṭha*, the heads of which were for generations the spiritual guides of the

Maharaja's family. The collection at the

The Library at the
Gurusvāmī Maṭha.

Maṭha is so large that five of us worked six hours a day for four days to make a cursory

examination of MSS. contained in two only out of three rooms. Most of these MSS. were copied in the *Śaka* years 1724 and 1731, when the establishment was in the zenith of its reputation. The works mostly belong to the Vedānta School of Philosophy, and some of them are exceedingly rare. For instance, there are several commentaries on the *Upanishads* by Prakatārthakār whose works are regarded as lost. I found in this establishment a complete commentary of the *Rigveda* by Sāyanāchāryya in the Bengali character, perhaps the only copy written in that character. I will give a detailed report of the results of my examination of this library when I submit the first volume of my notices of Sanskrit MSS.

7. The Maharaja's Library is well worthy of the head of the

Hindu community of Benares. The Library

Maharaja's Library.

being situated on the other side of the river, and within the fort of Rāmnagar, is not much known outside the circle of select friends of the Maharaja. At the intercession of Paṇḍits Priyanāth Tatvaratna and Pramathanāth Tarkaratna, the distinguished court paṇḍits of the Maharaja, permission was most graciously accorded to me to examine the Library: and it is a matter of great regret that the time at my disposal allowed me to visit it for two days only. During my short examination, I found the Library to contain many interesting works. It is kept in fine rooms on the first floor, superintended by a Librarian with the help of a nominal

subject catalogue prepared some time ago. The second bundle contains six or seven small new *Kávyas* not known to the learned world, and a rare little work "*Madandāśa Kāma Kandulā*" written in beautiful *Nāgarī* of the 14th century. It is written in prose and verse. In another bundle were found two works only, namely, "*Aryā Sapta Śatikā*" and *Aryā Ashta Śahasrikā*. I was at first led to believe that the first work was Gobardhanāchāryya's *Aryā Saptaśati*, but the second work roused my curiosity, both because it was placed under the head *Kārya*, and because the Librarian told me that it was a *Kārya*. On examination, however, it was found to be the *Ashta Śahasrikā Prajnāpāramitā*, and then the first work was also examined and found to be the *Sapta Śatikā Prajnā Pāramitā*, only one copy of which is known to the world, in Mr. Bendall's Cambridge catalogue of Buddhist MSS. The discovery of rare Buddhist MSS. in the orthodox Library of the Maharaja of Benares aroused my curiosity as to how they came there. The Librarian told me that they were purchased along with other works about 40 years ago from one Ranganāth, who belonged to the family of the *Rajgurus* of Nepal, and who fled from that place possibly to avoid some political danger. He also informed me that the other works purchased from Ranganāth were all *tantras* and written in the Newari character. But I had no time to examine them. I shall be exceedingly delighted if I have an opportunity of visiting the Library again.

8. Rájá Rájendralála Mitra purchased 415 MSS. for the Govern-

ment of India since the date of his last report.
 Character of MSS. purchased by the Raja. In this collection is to be found a copy of the

Abhuta Bráhmaṇa, dealing with omens and portents of the Vedic age and considered as the sixth Adhyāya of the Śaḍvīṁśa Bráhmaṇa, and a copy of the Aitareya Bráhmaṇa. But the most useful works collected by the Raja are the Anukramanís, or indices to the Ríg Veda, namely, the Arshánukramaní, the Chhāndónukramaní and Anuvakánukramaní. The Raja published all these indices as appendices to his edition of the Vrihad-devatá, or the Index of Deities mentioned in the Ríg Veda. These indices are a great help in determining the order of hymns in the various recensions of the Vedas. There is only one Anukramaní, namely, the Rishyantu-kramaní, which has not yet been published in this collection. There is an Upanishad in this collection which is very interesting as showing the process by which later forms of worship have been ingrafted into the Vedas. India has been divided for the purpose of Tantrín worship into three maṇḍals, namely the Gauḍa maṇḍal, the Drávirī maṇḍal and the Káshmír maṇḍal, presided over by three forms of Kálí, viz., Kálíká, Tripurá and Karpúrá. The Upanishad in question deals with the worship of Tripurá by raising her to the dignity of a deity of the Upanishads. The *Saṃkharasaṃhitā* is a very rare manuscript of a Purána which was unknown even to the best scholars of Bengal, European or Native. One copy of it was noticed in Mr. Burnell's catalogue of Tanjore MSS. The entire work is devoted to

the glorification of Siva, and is evidently written in the interest of the Śaiva form of worship.

9. I have up to the present moment collected 237 MSS. One of them professes to be a Saṃhitā of the Rig Veda belonging to the Śaṃkhāyana school. Dr. Alfred Hillebrandt of Breslau has shown, in his excellent edition of the Śaṃkhāyana Śrauta Sūtra, that the Śaṃkhāyana recension of the Rig Veda differed considerably from that of the Śākala published by Max Müller. If the Śaṃkhāyana hymns given in his Index No. vi are found in this codex, the work will prove of great value to scholars. I have purchased a copy of Śāyana's Commentary on the Rig Veda dated Sm. 1579 or 1523 A. D.; I have also obtained a fragment of a new commentary on the same work by Sarvavidyānidhānakavīndrāchāryya, which has many new features. It is full of Nyāya terms current in the modern school of Navadvīpa. This fragment with others was used by its owner to stop a hole in his thatched roof through which a cat used to come and disturb the peace of the room. They remained in this condition for a long time till they attracted the notice of my friend Vindhyesvarī Prasād, who repaired the hole at his own expense and secured the manuscripts, which were perfectly useless to the owner. I have also secured a complete collection of the *sikshās* or works on Vedic pronunciation; they are all in verse and attributed to great sages like Yājñavalka, Vaśiṣṭha, Parāśara, Kātyāyana and others, and are altogether 10 in number. I also secured a number of works on Vedic *prayogas* or ceremonial works. There is only one important Jaina work in my collection, and that is *Munipāṭicharita*, and a very large portion of a Sanskrit commentary on the Jaina astronomical work in Prakṛit entitled *Sūryaprajñapti*. I was greatly interested in the collection of Tantric works, and in ascertaining their relation to the Vedas. I purchased the entire collection of Rāmkrishṇa Brahmachārī and am still purchasing Tantric works; my object is to make this collection as complete as possible.

10. It is a matter of regret that no systematic attempt has yet been made to collect Tantric works, and no systematic treatise written to give to the world an idea of their contents. The problem of the relation of the Tantras to the Vedas occupied my attention for a long time, but up to the time of my journey to Benares I could find no clue to its solution. In Benares I found a MS., a commentary entitled Anuparāma, on the Śiva Tāṇḍava Tantra, in the possession of Paṇḍit Vindhyesvarī Prasād, which discusses this question at some length. But the solution given there is not at all satisfactory. The commentator begins with an explanation of the question why he attempts to annotate a work not founded on the Vedas; he enumerates the 18 Vidyās or branches of knowledge founded on the Vedas, and includes the Tantras in Itihāsa; but then, says an objector, the Vernacular formulæ used by the Snake-charmers would also come under the same head, and would be considered as founded

on the Vedas; and the writer accepts the objection and includes even these charms among Vedic works, giving to the word Veda a much wider meaning than that ordinarily accepted. This work will be noticed in the first Volume of my Notices of Sanskrit MSS.

11. The works belonging to private libraries since the date of the submission of the last report are of a much greater variety than the works purchased. Character of MSS. noticed in private Libraries. The Jaina works noticed at Azimgunge, in Prákrit as well as in Sanskrit, are works of the highest importance. Several rare works on Sanskrit rhetoric were found in the District of Burdwan, together with an interesting work on the Vedanta system of philosophy in which attempts have been made to refute the opinions of other schools. It is interesting as coming from a Bengali who, as a rule, rarely studies the Vedanta system. An elaborate work on Hindu cookery was found at Santipur, in which directions have been given for the preparation of nearly 160 different curious curries current in ancient India. A curious discovery was made at my own house of a number of old Smriti works in Bengali prose. They belong to a series entitled the Smriti Kalpadruma. As the collection was made by my great grandfather, who lived during the early part of British rule in India, the presence of a Bengali prose work in that collection refutes the notion that Bengali prose is the result of English education in India. Some very rare MSS. were found in this collection, among which may be named the *Bhikshu-tattva*, a work on the duties of *sannyásís*, not much known to the learned world.

12. Since the year 1870, when the operations in search of Sanskrit MSS. were first taken in hand by the various local Governments of India, the work was conducted on no uniform plan; each province developed its own system and acted independently, without taking much notice of what was being done in other provinces. Much time was therefore wasted in noticing the same work in different provinces, and much space in the catalogues was uselessly taken up with tautologous notices. All this will now be impossible after the publication of Aufrecht's great work, the *Catalogus Catalogorum*, which gives in alphabetical order a list of *all* MSS. described since the days of Sir William Jones, with references as to where these descriptions are to be found. The book will be of invaluable service to those engaged in the search for Sanskrit MSS., and I have furnished my travelling paṇḍits with one copy each.

13. The first thing that I intend to do in connection with the operations in search of Sanskrit MSS. is to finish the 10th Volume of Raja Rájendralála Mitra's Notices of Sanskrit MSS. including in it the result of the operations up to the time of his death, with alphabetical indices of the MSS. purchased and of the MSS. noticed in private libraries. It would be presumption on my part

to attempt a critical report, as the Raja intended to do, of the vast number of MSS. brought to light by him. It is a matter of great regret and a great loss to the learned world that the Raja did not live to finish his work, and give to the world his criticism on the materials collected by him. I would not attempt any thing like that. After the publication of this volume, I shall go to press with the work done under my superintendence. I shall give full notices, in the form given in the Raja's work, of MSS. not mentioned in the *Catalogus Catalogorum*, and only short notices of important works that I may lay my hands upon and that are mentioned in it. I also intend to write a critical report of the MSS. found during my time.

14. During the course of the next year will be finished our survey of Dacca, Mymensingh, Faridpur, and Tippera. We may possibly hope to survey a portion of Noakháli and Chittagong also. But the districts of Burrisal and Jessore will remain untouched. Bankoora and Midnapur have not yet been surveyed. Sylhet and Cachar by themselves form a distinct school of Hindú Law and of Sanskrit learning generally, having closer intellectual affinity with Mithilá than with nearer Bengal. A survey of Assam, at least of the districts of Gauháti and Goalpará, may lead to important results as to the origin of the *Sákta* and *Saiva* forms of worship. The city of Calcutta and the District of 24-Pergunnahs have not been systematically surveyed. It is only when the Pandit had nothing else to do that he employed his time in visiting libraries in Calcutta and its near neighbourhood. The metropolitan districts of Hughli and Howrah have also been similarly dealt with. The Government has spent three thousand two hundred Rupees a year for 20 years upon these operations, and the result has been that the Bengal work has elicited the highest praise from a careful critic like Prof. Aufrecht, who in his preface thus writes about Raja Rájendralála Mitra's work:—"11. L. Notices of Sanskrit MSS. by Rajendralála Mitra, Calcutta 1871-90. Nine volumes in 8 and the first part of the tenth. This is decidedly the best Analysis of Sanskrit MSS., which up to the present time, has been made by a native of India. The copious extracts are very useful, and enable the attentive reader to judge of the contents of a work, even where he is deserted by the English text. The indefatigable industry of the editor deserves every kind of commendation. Quoted by numbers."

15. The Raja expected to finish the work of searching by the end of 1892, and to finish the work of printing a year later. His illness prevented him from carrying on the work at the rate he expected, and I believe that he under-estimated to a considerable extent the area which had yet, up to the date of his last report, to be investigated. I would, therefore, request the favour of your moving the Government to continue the grant for another three years; for it would be a sad loss to the learned world if the work were abandoned at this stage, and it would also be a waste of the money already spent if the work is left half finished.

16. The publication of the *Catalogus Catalogorum*, together with list of MSS. noticed and purchased by Rájá Advantage of future Rájendralála Mitra, which I am publishing search. along with the tenth volume of his Notices of Sanskrit MSS., will greatly expedite the work in future years ; and I believe three years, together with the unexpired year of the last grant, will be sufficient time to finish the work of the search in Bengal. But this will not complete the collection of MSS. which the Government is making and for which Government will have to continue a grant of about a thousand rupees (as that is the amount for which MSS. are purchased almost every year) to the Asiatic Society for some years to come.

I have the honor, to be,

Sir,

Your most obedient Servant,

HARAPRASÁD SĀSTRĪ.

AN ALPHABETICAL LIST OF MSS. PURCHASED
FOR GOVERNMENT BY THE LATE RÁJÁ
RÀJENDRALÁLA MITRA, LL. D., C. I. E.

(FROM THE DATE OF HIS LAST REPORT.)

अ ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२७४४	अभिपुराणम्	पुराणम् ।
३११६	अभिष्टोमयागः	वैदिकम् ।
३०६३	अनपास्तोत्रम्	योगवासिष्ठान्तर्गतम् ।
३१४६	अतिरुद्रपद्धतिः	वैदिकम् ।
३१२१	अदभुतब्राह्मणम्	ब्राह्मणम् ।
२८४०	अधिकारणम्	दर्शनम् ।
२६३२	अनिरुद्धचरितम्	काव्यम् ।
२७५७	अनुमानचिन्तामणिः	न्यायः ।
२८३५	अनुमानदौधितिप्रकाशिका	न्यायः ।
२७४२	अनुवाकानुक्रमणौ	वैदिकम् ।
२८००	} अपराधभञ्जनस्तोत्रम्	तन्त्रम् ।
२८०२		
२८५२-५३		
२८५१	” ”	भक्तिशास्त्रम् ।
२६०४	अभीष्टसारिणी	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३०४४	अम्बडकधानकम्	जैनम् ।
२६०२	अर्कप्रकाशः	वैद्यकम् ।
२६३३	अलङ्कारचन्द्रिका	अलङ्कारः ।
२८१२	अवतारस्तवराजः	स्कन्दपुराणीयः ।
३१२६	अवधूतगीता	वेदान्तः ।

आ ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२८४४	अवयवदौधितिटीका	न्यायः ।
३००२	अष्टकादिश्राद्ध-मासिकश्राद्धविधिः	स्मृतिः ।
२८६७	आगमसारः	तन्त्रम् ।
३०१६ } २६४६ } २६७१ } २८६६ }	आग्रायणप्रयोगः	वैदिकम् ।
२६६०	आग्रायणभाष्यम्	वैदिकम् ।
२८६३	आचारसारः	स्मृतिः ।
३०४५	आत्मप्रबोधः	जैनम् ।
३१२७	आत्मबोधः	वेदान्तः ।
३०५५	आत्रेयसंहितासूत्रस्थानम्	वैद्यकम् ।
२८७७	आधाननिर्णयः	वैदिकम् ।
३००७ } २८१४ }	आधानपद्धतिः	”
२६६३	आधानप्रयोगः	”
३१०८	आनन्दलहरी	वेदान्तः ।
३०६४	आमर्दकौत्रतकथा	स्मृतिः ।
२८५४ } २७४२ }	आर्षानुक्रमणी	वैदिकम् ।
३०७६	आलोकमनोरमा नाम प्रश्नविद्या	न्योतिःशास्त्रम् ।
२६४३	आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम्	वैदिकम् ।
२६८७	आश्वलायनगृह्यभाष्यम् वा विमलोदयमाला	”
२६६६	आश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोगः	स्मृतिः ।
२६६१	आश्वलायनश्रौतसूत्रसङ्ग्रहणीदौपिका	वैदिकम् ।
३१२०	आश्वलायनसूत्रवृत्तिः	”
३१२८	आश्वलायनाग्निहोत्रहोमः	”
३०१३	आश्वलायनान्त्येष्टिप्रयोगः	”
२६७४	आहिताग्निमरणविधिः	”
२७४६	आक्रिगतत्त्वम्	स्मृतिः ।

इ ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२६२५	इतिहाससमुच्चयः	{ महाभारतात् सङ्कलि- तानि उपाख्यानानि
३०१६	इष्टक्षेपव्रतम्	स्मृतिः ।

उ ।

३११६	उड्डौशवीरभद्रतन्त्रम्	तन्त्रम् ।
२८७५	उणादिवृत्तिः	व्याकरणम् ।
२६८४	उणादिसूत्रम्	”
२७७१	उत्तरतन्त्रकवचम्	तन्त्रम् ।
३१२०	उत्तरसूत्रनारायणसूत्रवृत्तिः	व्याकरणम् ।
२६२६	उपाकर्म्मप्रयोगः	वैदिकम् ।
३०६६	उपाकर्म्मोत्सर्जनप्रयोगः	”
३१५६	उवटभाष्यम्	”
२७६६	उषारागोदयनाटिका	नाटकम् ।

ऊ ।

२८२१	ऊर्द्धाम्नायसंहिता	वैष्णवी ।
------	--------------------------	-----------

ऋ ।

२७६४	ऋजुमिताक्षरा	स्मृतिः ।
२६१७	ऋषिपञ्चमी	”

ए ।

३०१७	एकादशाहविहितदानप्रयोगः	स्मृतिः ।
२६१३	एकादशीमाहात्म्यम्	मत्स्यपुराणीयम् ।
३०६१	एकादशीव्रतोद्यापनविधिः	पौराणिकी ।
२८२६	एकाम्रचन्द्रिका	पुराणम् ।

ऐ ।

३१३१	ऐतरेयब्राह्मणम् १म पक्षिका । ..	ब्राह्मणम् ।
३१३२	” ” २य ” ..	”
३१३३	” ” ४र्थ ” ..	”
३१३४	” ” ६ष्ठ ” ..	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।				विषयः ।
३१३५	” ”	७म	”	..	”
३१३६	” ”	७म	”	..	”
३१३७	” ”	८म	”	..	”

क ।

२७६२	कपर्दीभाष्यम्	..	..	..	वैदिकम् ।
२८३६	कर्पूरास्तवः	..	..	..	तन्त्रम् ।
२८३७	कविकल्पद्रुमधातुपाठः	..	..	..	व्याकरणम् ।
३०३२	कविकल्पलता	..	..	..	अलङ्कारः ।
३०३१	कवीन्द्रकल्पद्रुमः	..	..	..	”
२८५८	कवीन्द्रचन्द्रोदयः	..	..	..	काव्यसंग्रहः ।
३०६७	कान्यकुब्जवनावली	..	..	..	काव्यम् ।
२६६८	काव्यायनगृह्यसूत्रम्	..	..	..	वैदिकम् ।
३००८	काम्ययागप्रयोगः	..	..	..	”
३०२६	कारण्यलहरीस्तोत्रम्	..	..	..	तन्त्रम् ।
२६४२	कालमाधवकारिका	..	..	..	सृतिः ।
२६०८	कालमार्तण्डम्	..	..	..	सृतिः ।
३०७५	कालिदासमङ्गलाष्टकम्	..	..	..	काव्यम् ।
२७७७	कालीसहस्रनामस्तोत्रम्	..	..	..	तन्त्रम् ।
२८१८	काव्यप्रकाशटीका	..	..	..	अलङ्कारः ।
२६८५ } २८८६ }	काव्यप्रदीपः	..	..	..	”
२६०५	काव्यविलासः	..	..	..	”
२८६३	काशीमाहात्म्यम्	..	..	..	पुराणम् ।
२६५४	काशीरहस्यम्	..	..	..	”
३०७२	काशीविश्वेश्वरमङ्गलस्तोत्रम्	..	..	..	”
२६६४	कुण्डकारिका	..	..	..	वैदिकम् ।
२६०१	कुलार्चनदीपिका	..	..	..	तन्त्रम् ।
३१४७	कुवलयानन्दखण्डनं वा अलङ्कारसारस्थितिः	..	..	..	अलङ्कारः ।
२८४१	कुसुमाञ्जली	..	..	..	न्यायः ।
२८३८	कुसुमाञ्जलीप्रकाशटीका	..	..	..	न्यायः ।
३०६६	कौवलयदीपिका वा सुक्ताफलम्	..	..	..	वैष्णवपुराणम् ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२८६१-६२	कौकिलाव्रतम्	स्मृतिः ।
३०६५	कौलिकगजमर्दनम्	तन्त्रम् ।
२६५३	क्रियापद्धतिः	स्मृतिः ।

ग ।

२८३२	गणपत्युपनिषत्	उपनिषत् ।
३०८२	गणेशसहस्रनाम	पुराणम् ।
२७७६	गाथाकोषः सटीकः	प्राकृतकाव्यम् ।
३०२०	गायत्रीसहस्रनामस्तोत्रम्	पुराणम् ।
३०४७-४८	गुणमाला	जैनम् ।
३०५१	गुणस्थानक्रमारोहणं सटीकम्	जैनम् ।
२८४८	गुरुकवचं वा गुरुपंक्तिकवचम्	तन्त्रम् ।
२८२४	गुरुकुण्डलिनी	”
२७४६	गुरुगीता	”
२७८६	गुरुगीतातन्त्रम्	”
२७८०	गुरुसहस्रनाम	”
२७८८	” ” स्तोत्रम्	”
२६६६	गृह्यमुखप्रयोगः	वैदिकम् ।
२७६७-६९	गृह्यसूत्रम्	”
३१५४	गोपालतापन्युत्तरभागः	उपनिषत् ।
३१२६	गोपालपूजापद्धतिः	तन्त्रम् ।
३०२३	गोभिलपरिशिष्टम्	वैदिकम् ।
३१०५	गौतमसूत्रप्रकाशः	न्यायः ।
२८६८	गौरीकञ्चुलिका	तन्त्रम् ।
२७७८	ग्रहणमाला	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२६४१	ग्रहयज्ञप्रयोगः	स्मृतिः ।
२६३१	ग्रहलाघवसारिणी	ज्योतिःशास्त्रम् ।

घ ।

२८८५	घटकर्परम्	काव्यम् ।
------	-----------------	-----------

च ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२६८२	चतुर्ज्ञानम्	वैदिकम् ।
३०३८	चतुर्विंशतिमतव्याख्यानार्गताचारखण्डम् ..	स्मृतिः ।
२८५५	चरकसंहिता शरीरस्थानम्	वैद्यकम् ।
२६६२ } २६५८ }	चातुर्मास्यप्रयोगः	स्मृतिः ।
३०३५ } २६३४ }	चित्रमीमांसा	खलङ्कारः ।
३१४६	चित्रमीमांसागूढार्थप्रकाशिका	"

छ ।

३०८७	छन्दःसुधाकरः	छन्दःशास्त्रम् ।
२७४२	छन्दोऽनुक्रमणी	छन्दःशास्त्रम् ।
३१५१	छन्दोमञ्जरी	वैदिकम् ।
२६०३	छान्दोगाह्निकम्	"

ज ।

२७६५	जटापटलदीपिका	वैदिकम् ।
२६१६	जन्माद्युत्पत्तिः	स्मृतिः ।
२७५७	जलाशयोत्सर्गतत्त्वम्	"
२६६४	जीवित्यक्तस्य पितृयज्ञाधिकरणनिर्णयः ..	स्मृतिः ।
३०५२	जीवविचारप्रकरणम्	वेदान्तः ।
२८६५	जैमिनी	मीमांसा ।
३०६७	ज्ञानप्रकाशदीपिका	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७८२	ज्योतिष्यक्रम	"

त ।

२८२३	तन्त्रराजः वा सोदरनित्यतन्त्रम्	तन्त्रम् ।
३०६२	ताजिकसारटीका	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२६२७	तान्त्रिकमुद्राप्रकाशः	तन्त्रम् ।
२७७५	ताराप्रदीपः	"
२७६०	तारारहस्यवृत्तिका	"

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२८३१	तारासहस्रनाम	तन्त्रम् ।
२८६५	तार्किकरत्ना	वेदान्तः ।
२८६७	” ” लघुदीपिका	”
२८६६	” ” व्याख्या	”
२८३५	तिथिप्रकाशः	स्मृतिः ।
२८२०	तैत्तिरीयोपनिषदर्थसारसंग्रहप्रयोगः ..	उपनिषत् ।
२८८२	त्रिंशत्सूक्तोटीका	स्मृतिः ।
३०८३	त्रिपिण्डश्राद्धम्	स्मृतिः ।
३१०२	त्रिपुरासुन्दरीसहस्रनामस्तोत्रम्	तन्त्रम् ।
२८३३	त्रिपुरी उनिषत्	उपनिषत् ।

द ।

२७६०	दक्षिणाकल्पम्	तन्त्रम् ।
३११३	दण्डपाणिमाहात्म्यम्	पुराणम् ।
३०१५	दत्तविधानं वा दत्तपुत्रविधिः	स्मृतिः ।
३११४	दर्शपूर्णमासविधिः	वैदिकम् ।
२८५२	दर्शपूर्णमासप्रयोगः	”
३०८२	दर्शपूर्णमासस्थालीपाकप्रयोगः ..	वैदिकम् ।
२८४६	दानमयूखः	स्मृतिः ।
३१६२	दीपिका वा नैषधटीका	काव्यम् ।
२८११	दुर्जनमुखचपेटिका	{ भागवतशास्त्रमार्षमनार्ष- मेति विचारणम् ।
२८७४	देवप्रतिष्ठाकालनिर्णयः	स्मृतिः ।
२८०३	द्रुतबोधव्याकरणम्	व्याकरणम् ।
३०२२	द्वादशाब्दः	स्मृतिः ।

ध ।

२७७२	धनद्वयविजयनाटकम्	नाटकम् ।
३०५४	धर्मविन्दुप्रकरणवृत्तिः	स्मृतिः ।
३००४	धर्मागमानुबोधव्याख्या	”
२८०६	धातुपाठः	व्याकरणम् ।
२८५१	धूर्तखामिभाष्यम्	वैदिकम् ।

न ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३०५६	नवतत्त्वं (सटीकम्)	जैनम् ।
३०५८	नवतत्त्वटीका	जैनम् ।
२६७८	नागबलिप्रयोगः	स्मृतिः ।
२८२३	नानार्थशब्दकोषः	कोषः ।
३०७१	नामलिङ्गानुशासनं वा अमरकोषः ..	कोषः ।
२८६१	निगमतत्त्वसारः	तन्त्रम् ।
३००५	नित्यश्चाङ्गं वा तीर्थश्चाङ्गकर्त्तव्यादिः ..	स्मृतिः ।
२६११	निदानज्ञानम्	वैद्यकम् ।
३१५३	निबन्धमहातन्त्रम्	तन्त्रम् ।
३०५६	निबन्धसंग्रहः	वैद्यकम् ।
२६६५	निर्यायामृतोक्तपर्वनिर्यायः	स्मृतिः ।
२८२७	नीलाद्रिमहोदयः	पुराणम् ।
२८७२	नृसिंहपरिचर्या	स्मृतिः ।
२६३८	न्यायलीलावती	न्यायः ।

प ।

२७६६	पञ्चपक्षिशकुनम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३१०६	पञ्चाक्षरमाहात्म्यम्	पुराणम् ।
३०८६	पञ्चाक्षरौमाहात्म्यम्	”
२६०६	पद्मकोषः	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३१००	परमहंसपद्धतिः	रुद्रजामलीया ।
२८३६	परामर्शटीका	न्यायः ।
२८५७	पराशरहोरा	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८०६	परिलेखाधिकारः (भास्करान्तर्गतः) ..	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२६६१	पवमानानुष्ठानप्रकारः	वैदिकम् ।
२६७३	पवित्रेष्टिहोत्रप्रयोगः	”
२६५०	पाकयज्ञादिनिर्यायः	”
२७६१	पातञ्जलम्	योगशास्त्रम् ।
२८१५	पाराशरौषधिता	वैदिकम् ।
२८६६	पार्थिवशिवलिङ्गप्रयोगः	स्मृतिः ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३०४०	पार्श्वनाथचरितम्	जैनम् ।
३०४६	पिण्डनिर्युक्तिः	स्मृतिः ।
३०३७	पिण्डसूक्तादिभाष्यम्	वैदिकम् ।
२६६२	पिष्टपशुभौमांसा	”
२६४७	पुनराधेयम्	”
२६६८	पुनराधेयसंग्रहः	”
२६३६	पुनराधेयसंग्रहविच्छिन्नाग्नेः पुनः सन्धानम्	”
२७८३ } २८६४ }	पुरस्चरणरसोल्लासः	तन्त्रम् ।
२८५६	पूर्वपक्षावली	न्यायः ।
२६४८	यौधे स्त्रीप्रथमप्रसूतिशान्तिः	वैदिकम् ।
२६४०	प्रतिष्ठाप्रयोगः	स्मृतिः ।
२६०७	प्रदोषव्रतशिवपूजाविधिः	”
३०२८	प्रपञ्चसारविवेकः	”
३००६	प्रयोगरत्नमाला	वैदिकम् ।
३०३६	प्रयोगवैजयन्ती वा हिरण्यान्नसूत्रयाख्या	स्मृतिः ।
२८७०	प्रशस्तिकाप्रकरणम्	अनिर्दिष्टम् ।
३०२६	प्रशस्तिकाशिका	”
२६६७	प्राणाग्निहोत्रम्	वैदिकम् ।
२७४७-५२	प्रायश्चित्ततत्त्वम्	स्मृतिः ।
३१३६	प्रौढप्रतापमार्तण्डम्	”

फ ।

२६१५	फावगुणचतुर्दशीव्रतकथा	स्मृतिः ।
२६००	फेल्कारिणीतन्त्रम्	तन्त्रम् ।

ब ।

२६१४	बङ्गलोपाख्यानम् इतिहाससमुच्चयान्तर्गतम्	उपाख्यानम् ।
२७६४	बृहज्जातकम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७६३	बृहत्कथा	इतिहासः ।
३१४४	बृहत्पाराशरम्	स्मृतिः ।
३६४४	बृहस्पतिसंहिता	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३०१०	बौधायनानुसारेण सोमभक्षनिरूपणम् ..	वैदिकम् ।
३०११	ब्रह्मप्रयोगः	”

भ ।

२७८६	भक्तिरसामृतम् (वङ्गभाषायां) ..	भक्तिशास्त्रम् ।
३०७७	भगवन्माहात्म्यम् (स्कन्दपुराणीयम्) ..	पुराणम् ।
२६३६	भवानन्दी	न्यायः ।
३१३०	भवागीसहस्रनामस्तोत्रम्	तन्त्रम् ।
२८५०	भवाण्यष्टकं वा शिवाष्टकम्	”
२८६७	भवाण्युपनिषत्	उपनिषत् ।
३०७७	भागवन्माहात्म्यम्	पुराणम् ।
२८६५	भावचूडामणिः	तन्त्रम् ।
३०८५	भावप्रकाशः	वैद्यकम् ।
७८०१	भूतडामरस्तोत्रम्	तन्त्रम् ।

म ।

२७५३	मङ्गलचण्डीगानम्	वङ्गभाषायाम् ।
३०६३	मनुष्यजातकं (ताजिकतन्त्रान्तर्गतम्) ..	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८७८	मन्त्रमहोदधिः	तन्त्रम् ।
२८७६	मन्त्रमहोदधिनौका	”
२७५०	मलिस्तुततन्त्रम्	सृतिः ।
३०८८	मल्लारिद्धेयमाहात्म्यम्	पुराणम् ।
३११७	महदुक्थम्	वैदिकम् ।
२६२६	महाभारततात्पर्यटीका ज्ञानदीपिका ..	पुराणम् ।
३१५०	महारुद्रपदार्थानुक्रमणम्	तन्त्रम् ।
३१२२	महारुद्रविधानम्	वैदिकम् ।
२६२०	माघचतुर्थीकथा वा कर्कटव्रतकथा ..	सृतिः ।
२६२१	माघमाहात्म्यम्	”
३०६४	माघशुक्लजयाव्रतकथा	सृतिः ।
२८६६	मातृकाभेदतन्त्रम्	तन्त्रम् ।
२७५६	मिताक्षरा	सृतिः ।
३०३४	मिहिरस्तवः	काव्यम् ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२६२२	मीमांसान्यायप्रकाशः	मीमांसा ।
३०३०	मुकुन्दविलासः	काव्यम् ।
२८०७	मुद्राकरणम्	तन्त्रम् ।
२६८०-८२	मुहूर्तचिन्तामणिटीका	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३१३८	मूत्रपरीक्षा	वैद्यकम् ।
३०५३	मूलदेवकथा	जैनम् ।
२८६०	मृत्तञ्जयतन्त्रम्	तन्त्रम् ।

य ।

३०८६	यतीन्द्रमतदीपिका	वेदान्तः ।
२८८४	यन्त्रचिन्तामणिः	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७७०	याज्ञवल्क्यौघधर्मशास्त्रम्	स्मृतिः ।
२८८८	योगसारः	योगः ।
३१११	योगसिद्धान्तम्	”
३११५ } ३०५७ }	योगशतकम् सटीकम्	वैद्यकम् ।
२८१६	योगिनीसाधना	तन्त्रम् ।
२८८६	योनितन्त्रम्	”

र ।

२६८३	रघुकारिका	काव्यम् ।
२६१८	रविरोटाव्रतम्	स्मृतिः ।
२७६६	रसमञ्जरी	चलङ्कारः ।
३०२७	रसमीमांसाव्याख्या (समूला)	”
२८७१	रसरत्नाकरवशीकरणादिप्रकरणम्	कामशास्त्रम् ।
२८४२	राजमार्त्तखण्डं पतञ्जलीटीका	योगशास्त्रम् ।
२७६८	राज्याभिषेकः (राजधर्मकौस्तुभीयः)	स्मृतिः ।
२८१७	राधातन्त्रम्	तन्त्रम् ।
२८४६	रामसूचिदोहा	हिन्दिभाषायाम् ।
३०७४	रामायणमाहात्म्यम्	स्कन्दपुराणान्तर्गतम् ।
३०६६	रक्तप्रतिक्रिया	वैद्यकम् ।
३०७०	रुग्निनिश्चयनिदानम्	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३०६३	रुद्रनमकचमकम्	वैदिकम् ।
३११८	रुद्रन्यासपूजादिः	”

ल ।

२६२३	लघुकाव्यप्रदीपोद्यतः	अलङ्कारशास्त्रम् ।
२८६८	लघुजातकम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३०००	लघुतरापत्नीकाधाननिर्णयः	स्मृतिः ।
२६५५	लघुपद्धतिः	वैदिकम् ।
३०८०	लौलावती	गणितशास्त्रम् ।
२८०८	लोमशी शिक्षा	वैदिकम् ।
३०७६	लोमशीसंहिता	”

व ।

३१०४	वरलक्ष्मीव्रतम्	पुराणम् ।
३१०१	वर्णशकुनम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३०७३	वर्त्तुचन्द्रिका	”
२६३०	वर्षभावफलम्	”
२७७३	वशीकरणमन्त्रम्	तन्त्रम् ।
२८५६	वसन्तराजशकुनम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३०३३	वाग्भट्टालङ्कारः	अलङ्कारः ।
३०८४	वाङ्मनस्तोत्रम् सुदर्शनसंहितान्तर्गतम्	तन्त्रम् ।
१७६२-६३	वामकेश्वरतन्त्रम्	”
२७४३	वायुपुराणम्	पुराणम् ।
३०२१	वासुदेवोपनिषत्	उपनिषत् ।
३०६८	वास्तुसौख्यम्	वैदिकम् ।
३००६	विच्छिन्नाभेरनाहिताग्नेश्च मृताभग्राधान- पूर्वकदाहविधिः	वैदिकम् ।
२६१०	विंशोत्तरीदशाफलम्	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८६०	विलङ्घिमाहात्म्यम्	पुराणम् ।
३०५०	विविक्तनामसंग्रहः वा अभिधानचिन्तामणिटीका	कोषः ।
३०१४	विश्वरूपनिबन्धः सप्तमी-पञ्चमी-निर्णयः ..	स्मृतिः ।
३१४०	विश्वप्रकाशिकापद्धतिः	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३१०६	वृत्तरत्नाकरटीका	वृन्दःशास्त्रम् ।
२६७६	वृद्धपराशरः	स्मृतिः ।
३१४१	वृद्धयवनः	ज्योतिःशास्त्रम् ।
३०६१	वृन्दावनमहाकाव्यम्	काव्यम् ।
३१४८	वृन्दावनमहाकाव्यम्	पुराणम् ।
२७६७	वृषभानुनाटिका	नाटकम् ।
२६५६	वृषोत्सर्गः (श्रौनकोक्तः)	स्मृतिः ।
३१२४	वेङ्कटेशस्तोत्रम्	हिन्दिभाषायाम् ।
२८१३	वेतालपञ्चविंशति	काव्यम् ।
२७८४	वेदान्तसारः	वेदान्तः ।
२७८५	वेदान्तसारटीका	”
३१०३	वेदान्तस्तवः (शिवपुराणीयः) ..	पुराणम् ।
३००३	वैश्वदेवोपासनाश्राद्धविधिः (प्रयोगपारिजाता- न्तर्गतआह्निककाण्डीयः)	स्मृतिः ।
२८८१	व्रतार्कम्	स्मृतिः ।

श ।

३१५२	शङ्करसंहिता	पुराणम् ।
२६०६	शब्दकौस्तुभव्याख्या	व्याकरणम् ।
२७५६	शब्दचिन्तामणिः	न्यायः ।
२८८७	शाक्ताभिषेकः	तन्त्रम् ।
३०४१-४२	शान्तिनाथचरितम्	जैनम् ।
२६४५	शान्तिसारः	तन्त्रम् ।
२८३४	शिक्षापञ्जिका	वैदिकम् ।
३०२५	शीलटङ्केश्वरमहाकाव्यम्	पुराणम् ।
२७५१	शुद्धितत्त्वम्	स्मृतिः ।
२८२६	शुद्धिनिर्णयः	स्मृतिः ।
२६३७	शुद्धिविवेकः	”
३०६५	शूद्रधर्मनिरूपणम्	”
२६७७	श्रौनकप्रातिशाख्यम्	वैदिकम् ।
२८६६	श्यामामोदतरङ्गिणी	तन्त्रम् ।
३०८१	श्राद्धकाण्डम्	स्मृतिः ।

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
३०१८	आजकारिका	सृतिः ।
२७४८	आजतत्त्वम्	”
३००१	आजारम्भकालः	”
२६२४	श्रीरामसपर्यासोपानम्	”
२६७६	श्रीसूक्तपद्धतिः	वैदिकम् ।
३११०	श्रौतप्रयोगरत्नम्	वैदिकम् ।
२८६४	श्रौतसूत्रम्	”

ष ।

२८४७ } २८६२ }	षट्चक्रभेदः	तन्त्रम् ।
३०६४	षट्तिलैकादशीव्रतकथा (खण्डिता) ..	सृतिः ।

स ।

२८०५	संक्रान्तिनिर्णयः	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७६५	संक्षिप्तसारटीका	व्याकरणम् ।
३०६०	संघपट्टकं (सटीकम्)	जैनम् ।
३१२३	सङ्गीवनी (रघुवंशटीका)	काव्यम् ।
२७७६ } २८०४ }	सत्कृत्यमुक्तावली	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८१०	सनत्कुमारसंहिता	पुराणम् ।
२६७५	सन्नगसपद्धतिः	वैदिकम् ।
२६८८	सन्नगसप्रयोगः	”
३१०७	सप्तकोटीश्वरमाहात्म्यम्	पुराणम् ।
३१५५	सप्तशती (प्राकृतं) वा गाथासप्तशती ..	काव्यम् ।
२६६३	सप्तसंस्था	सृतिः ।
२६८६	सब्रह्मत्वचातुर्मास्यहोत्रालोकम्	सृतिः ।
२८४५	समयनिरुक्तिः	वैदिकम् ।
३११२	समयाचारतन्त्रम्	तन्त्रम् ।
३०४३	समरादित्यचरितम्	जैनम् ।
२६५६	संस्कारकौमुदी	सृतिः ।
२६५७	संस्कारदीपिका	”
२६६०	संस्कारनिर्णयः	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।	विषयः ।
२६७०	संस्कारसागरः	स्मृतिः ।
२८७३	सर्पसंस्कारः	”
३०८६	सर्वानुक्रमणिका	वैदिकम् ।
२६८६	सर्वानुक्रमणीवृत्तिः (ऋग्वेदीया) ...	”
२६६६	सर्वाविदानविवेकः	स्मृतिः ।
२८१६	सर्वापनिषत्	उपनिषत् ।
२८४६	सथभिचारटीका	न्यायः ।
२८४५	सामान्यनिरुक्तिः	”
२७८७ } २८८० }	सारदातिलकम्	तन्त्रम् ।
२६१६	सावित्रीव्रतपूजनव्रतकथा	स्मृतिः ।
२८४३	साहित्यदर्पणम्	छलङ्कारः ।
३०८१	सिद्धखण्डम्	तन्त्रम् ।
३०३४	सुधालहरी	काव्यम् ।
२७५८	सुपद्मयाकरणम्	व्याकरणम् ।
३०२४	सुल्लप्रदीपं वा सुल्लसूत्रव्याख्या	वैदिकम् ।
२७७४ } २८८३ }	सुल्लसूत्रम्	”
२८२५	सूतसंहिता	पुराणम् ।
३१२५	सूर्यसहस्रनामस्तोत्रम्	पुराणम् ।
२७४५	सेतुबन्धः	काव्यम् ।
२६७२	सोमतत्त्वविवेकार्थः	वैदिकम् ।
३०६०	सौभाग्यकवचम् वा पारायणस्तोत्रम् ...	तन्त्रम् ।
३१४५	खानसूत्रविवरणम्	स्मृतिः ।
३०६६	स्त्रीजातकयोगाध्यायः पवनजातकान्तर्गतः ...	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८७६	स्मार्त्तकर्मसंस्कारविधिः	स्मृतिः ।
३०१२	स्मार्त्तप्रायश्चित्तम्	”
२७४६	स्मृतितत्त्वम्	स्मृतिः ।
३०३६	स्मृतिसारः	”
२७५४	खरोदयः	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७८१	” नरपतिजयचर्यान्तर्गतः ...	”
२८२८	” (भाषा)	”
२७६८	” भाष्यम्	”

सङ्ख्या ।	ग्रन्थनाम ।			विषयः ।
२८१६	खरोपनिषत् शाकलसूत्रम्	...	...	वैदिकम् ।
३०४६	खोपज्ञधातुपारायणम्	...	...	व्याकरणम् ।

ह ।

३१४३	हाम्बीरचरितम्	...	...	काव्यम् ।
२६२८	हायनरत्नम्	...	...	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२८३०	हाराबली	..	...	कोषः ।
२६१२	हिल्लाजदीपिका	...	...	ज्योतिःशास्त्रम् ।
२७६६	हेत्वाभासः	...	...	न्यायः ।
३०७८	होलिकोत्सवविधिः हेमाद्रिव्रतकथा	...	...	स्मृतिः ।

No. 3382. तन्त्रराजः। Substance, palm leaf 10 × 2 inches. Folia, 202. Lines, 5 on a page. Extent, 4,040 ślokas. Character, Beṅgali. Date, SK. 1551. Place of deposit, Guptipādā, Khudirāma Nyāyabhūṣaṇa. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Tantrarāja. A digest of *Tāntric* doctrines and *Tāntric* rites. It treats of the origin and development of languages; of the mystic properties of the various letters of the alphabet; of the sacredness and power of *Madhumatī Svapnāvalī* and *Ananta Sundarī*, of ablution and anointment; of the *tilak* mark; of the purity of the place of worship, of altars; of various mystic diagrams, various mystic ceremonies entitled *nyāsas*; the ten kinds of moral duties of technically called flowers, such as want of *māyā*, want of *Ahankāra*, of five kinds of moral duties such as *ahinsā*, control over senses &c.; of the cases when mental worship is preferable; of direction as to which finger is to be used for the worship of a female deity; and of the mode of worshipping various *Tāntric* deities and performing various *Tāntric* rites.

H. P. S.

Beginning. कुलबालां कुलेशानीं नमस्कृत्य यथामति ।

कौलिकानां हितार्थाय तन्त्रराजः प्रकाशये ॥

तत्र ज्ञानार्णवे । विपरा द्विविधा देव भवता प्रकटीकृता । विविधेति च यदस्तु प्रकटीकृतं
शङ्कर । ईश्वर उवाच । इत्यादि ।

End. जीवप्राणौ महादेवि मादनन्दनन्तरं ।

इन्द्रवीजं ततः पश्चात् भुवने + + + + + ॥

Colophon. शुभमस्तु शकाब्दाः । १५५१ । इतो नास्ति ।

विषयः । विद्याप्रकरणं । दक्षिणाम्नायकथनं । उत्तराम्नायकथनं । भाषा-सृष्टि-स्थितिकथनं ।
खप्रावती-माहात्म्य-कथनादि । मधुमती-सिद्धि-कथनं । ककारादीनां फलकथनं धर्म-कीर्तनञ्च ।
अनन्तसुन्दरी-माहात्म्य-कथनादि । तत्र पूजाप्रकारकथनं । तान्त्रिक स्नानादि-कथनं । आचमन-
प्रकार-तद्भेदाः । अभिषेकविधिः । तिलकचर्चया । सन्ध्याविधानं । स्नान-शुद्ध्यादि-कथनं । वेदि-
प्रकार-भेदः । यन्त्रादिनिर्माणविधिः । श्रीचक्र-दर्शनादि-माहात्म्यं । चक्रादि-नाश-प्रायश्चित्तं ।
भूत-शुद्धि-विधानं । ऋष्यादि-न्यासनिरूपणं । प्राणायाम-स्वरूपादिकं । व्यापक-चतुरासन-संचार-
विद्या-षड्गाननादिन्यास-कथनं । कामकला-ध्यानादि-कथनं । अमायानचक्रारादि-दशविध-पुण्य-
कथनं । अहिंसेन्द्रियनिग्रहादि-पञ्चविध-पुण्य-कथनं । पीठ-पूजा-प्रकारः । चतुःषष्ट्युपचार-कथनं ।
षोडशोपचारादिकीर्तनं । पुण्यादि-निरूपणं । कुत्र मानसीपूजाकर्त्तव्येतिनिरूपणं । वस्त्र-धूप-
दीपादि-लक्षण-कीर्तनादिकं । नैवेद्ये देयानि । तत्र पात्र-विशेष-निरूपणादि । पादुकादि-दान-

मन्त्र-कथनं । पञ्चायतन-पूजन-प्रकरणं । देवीतर्पणे अङ्गुलिनिरूपणं । शुक्ल-कृष्ण-पक्षाभ्यां पूजा-भेद-कथनं । गुरु-पङ्क्ति-पूजावश्यकता । षडङ्ग-पूजा-प्रकरणं । पूजायां दिङ्निर्णयः । ब्रह्मादि-पूजनं । अतिरहस्ययोगिनीनां पूजाप्रकरणं । पञ्च-क्रम-विद्या-पूजा-प्रकरणं । योगिनी-डाकिनी-लाकिन्यादीनां संख्यादि-कथनं । बलि दान-विधिः । आरात्रिक-विधिः । कायिक-वाचनिक मानसिकादि-नमस्कारभेदाः । पादोदकादि-माहात्म्यं । पुरस्चरण-प्रकरणं । पुष्यविशेषेण होमकरणे फल-विशेष-कथनं । पञ्चवाणेश्वरी-पञ्चकामदुधेश्वरी-प्रभृतीनां पूजाविधिः । सुद्रा-प्रकरणं । कुण्ड-निर्माणादि-विधिः । भुवन-न्यास-मूर्त्तिन्यासादि-कथनं । महा-षोढा-न्यास-प्रकारः । पञ्चमी-दीपनी । गणेश-न्यासादि-कथनं । इतो-नास्ति ।

No. 3383. मन्त्रकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 18 x 3½ inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 1050 ślokas. Character, Bengali. Date, SK. 1717. Place of deposit, Guptipáḍā, Telipáḍā, Pūrṇachandra Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Mantra-kaumudī. Explanations and uses of certain mantras relating to domestic rites. By Aniruddha Bhaṭṭa. The first three *kāṇḍas* of the work are not forthcoming. The mantras explained in the fourth *kāṇḍa* are those quoted in the *Grihya-Sūtras* of the *Sāma Veda*. These relate to consecrations or purifications of various articles for the propitiations of the planetary deities. The writer incidentally mentions Murāri Miśra, Halāyudha and others of his predecessors.

H. P. S.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु, अस्यै प्राणाः चरन्तु च । अस्यै देवत्वसंख्यायै । अस्यार्थः, अस्मा इति षष्ठ्यर्थे चतुर्थी, अस्य प्रतिमादेवस्य प्राणाः प्रतिष्ठन्तु, देवत्वसंख्यायै देवत्वप्रथनाय इत्यर्थः ।

End. द्रुमाः पारिजातादयः, नागा ऐरावतप्रभृतयः, दैत्या जिहदयः, अश्वरसा-गणाः तिलोत्तमाद्याः, कालस्यावयवा ऋतुमासादयः, एते त्वां धर्मार्थकामसिद्ध्यर्थमभिषिञ्चन्तु । इति शिवं ।

Colophon. इति दाक्षिणात्य-महामहोपाध्यायानिरुद्धभट्टविरचितायां मन्त्रकौमुद्यां हन्दोग-मन्त्रव्याख्याचतुर्थकाण्डं समाप्तं । समाप्तस्थायं ग्रन्थः ।

अश्वि-चौणी-समुद्रेन्दु-मिते शके गुरोर्दिने ।

अलिखत् पुस्तकमिदं श्रीरामकमलो द्विजः ॥

श्रीरामधनन्यायरत्नभट्टाचार्यस्य पुस्तकमिदं । सौराश्विनस्य चतुर्थदिवसे समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । सामवेदीयगुट्यायुक्तमन्त्रयाख्यानं । अथ आदितः काण्डवयं नास्ति । चतुर्थे तु काण्डे प्राण-प्रतिष्ठा-मन्त्राणां व्याख्यानं । घट-स्थापन-मन्त्रार्थः । पञ्चगव्य-शोधन-मन्त्रार्थः । दधोत्सर्ग-मन्त्रार्थः । विल्व-पञ्चक-होम-मन्त्रार्थः । अधिवास-मन्त्रार्थः । ग्रहयाग-मन्त्रार्थः । जलाशयोत्सर्ग-मन्त्र-याख्या । श्रौतसूक्त-मन्त्रयाख्या । यजमानाभिषेक-मन्त्र-याख्यानञ्च । प्रसङ्गाच्च सुरारिमिश्र-हलायुध-प्रभृतीनामकारि नामोक्तेष्वो ग्रन्थकृता ।

No. 3384. महिम्नः स्तवकौमुदी । Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 333 ślokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Guptipādā Telipādā, Pūrṇachandra Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Mahimnah-stava-kaumudī. By Govindānanda. A commentary on the *Mahimnah-stava* which is said to have been composed by a Gandharva named Pushpadanta.

Beginning. श्रीगोविन्द-पद-द्वन्द्व-नखेन्दुरुचि-सन्ततिः ।

अन्तस्थिन्नाभिरदुद्धानां चित्तध्वानां धुनोतु नः ॥

क्रियते श्रीमता तात-पादरेणूपदेशतः ।

केनचित्कविना शशोर्महद्भिन्ः स्तुतिकौमुदी ॥

अथ किल केलि-कला-कलित-हृदयो धरणी-मण्डलमवतीर्य विहरमाणः सन्तत-स्यन्दमान-मकरन्द-सन्दोहानन्दित-मधुकर-निकर-भाङ्गार-सुखरित-प्रोत्फुल्ल-मल्लीवल्लयित-सुपवनमालोक्य कुसुम-निचयावचयमहरहमभिसन्दधानः कुसुमापहारानवस्थितमानिकनिवहैर्विनौयमानः निपुण-कोविदोपदिष्ट-हिमकर-शेखर-निर्माल्य-निवहाभिलङ्घन-जनित-गगन-गमनप्रत्यूहेन उद्विजमानः कुसुम-दर्शनो गन्धर्वराजो गत्यन्तरमनालोकयन् निखिल-नाक-वासिभिरुपास्यमान-चरण-कमलमाश्रितो-षिणं महेश्वरमभियुवन् अशेषतस्तन्महिमानमविदित्वापि स्वप्रवृत्तौ निजशक्तिमाशङ्क्य उपपत्तिमाह,
—महिम्न इत्यादि ।

End.

गमनशक्तेरुपभ्रष्टः सन् अस्य मह्यदेवस्य इदं पूर्वोक्तं स्वमकरोत् । कौटशं सगुरुस्वभावतो गुरु + +र्थं दिव्यानां देवानां दिव्यमुपादेशमित्यर्थः ।

गोविन्दानन्दकतिना कृते कृतधियां कृतां ।

विनोदयन्तु विद्वांसो महद्भिन्ः स्तवकौमुदी ॥

Colophon. समाप्तेयं महद्भिन्ः स्तवकौमुदी ।

विषयः । पुण्यदन्तगन्धर्वकृतमहिम्नः स्तवस्य व्याख्या ।

No. 3385. ज्ञानरत्नोपाख्यानम् । Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 106. Lines, 13 on a page. Extent, 2,486 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pāñchápata-pausāla. Appearance, new. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Jñānaratnupākhyāna. By Jayatilaka Sūri. It existed originally in Prakrit. Jayatilaka Sūri rendered it into Sanskrit. It was told by Kesī to Rājā S'aukha. Jinendra-tilaka corrected the Prakrit text. It contains the story of Malaya Sundarī, who was thrown by her father into a dark well at the time of her Svayamvara at the instigation of her stepmother. She was rescued therefrom by Mahāvala Kumāra, who afterwards married her with her consent. She became a Yati in her after life.

H. S. P.

Beginning. चतुरङ्गो जयत्यर्चन् दिशन् धर्मं चतुर्विधं ।

चतुःकाष्ठसु प्र + तां जेतुं मोक्षचमूनिव ॥

जयन्त्याद्यार्चतो रक्ताः करपादाङ्गुलीनखाः ।

विंशतिरथानकश्रीणां (?) कौङ्कुमास्तिलका द्व ॥

दीपालिका पुरो यस्य फणामणिमिषात् सदा ।

पार्श्वोऽश्रीनिर्गमं लक्ष्मीप्रवेशश्च करोतु सः ॥

सर्वार्थसिद्धानीहोऽपि मम सर्वार्थसिद्धये ।

सिद्धार्थो जनकोऽप्यसु जिनः सिद्धार्थनन्दनः ॥

येन बोधप्रदीपेन निरस्याभ्यन्तरं तमः ।

ममात्मा निर्मलीचक्रे तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

— — — — — ।

प्रकृत्या प्राकृतं प्राज्ञैर्दुर्व्याख्येयं यथास्थितं ।

अतः संस्कृत्य पूर्वार्थान् श्रोतॄणां कथयाम्यर्चं ॥

इत्थं हतनमस्कारो भव्यानां बोधहेतवे ।

धर्म-रत्न-उपाख्यानमयं शास्त्रं तनोम्यर्चं ॥ इत्यादि ।

End.

श्रीमत्पार्श्वजिनेन्द्रनिर्दिष्टदिनादुपाते समानां शते

संज्ञे नृपनन्दिनी मलयतः सुन्दर्यसौ नामतः ।

एतस्यास्वरितं यथा गणभृता प्रोक्तं पुरा केशिना

श्रीमत्संखनरेश्वरस्य पुरतोऽप्यूचे मयेदं तथा ॥

लाक्षणिकशिरोरत्नं जिनेन्द्रतिलको गणिः ।

चिरं जीयाद्दि + जोना ग्रन्थाभ्यासविशुद्धिद्वयम् ॥

ग्रन्थप्रमाणमत्रेदं विज्ञेयं श्लोकसंख्याया ।

शतानि जिनसंख्यानि विंशता साधिकानि च ॥

Colophon. इत्यागमिकजीजयतिलकसूत्रिविरचिते ज्ञानरत्नोपाख्याने मलयसुन्दरीचरिते पूर्वभाववर्णनो नाम चतुर्थः प्रस्तावः ।

विषयः । पुरुषार्थेषु सर्वेषु धर्म एव मुख्यतम इति कथनसुखेन ज्ञानदर्शनचारित्र्यरूपरत्नत्रयमूलक एव स इति निरूपणं । तत्र विशेषतः सम्यग्ज्ञानस्याभ्यर्चितत्वकीर्तनप्रसङ्गेन चन्द्रावती-पुरीपतेः वीरधवलस्य दुहितुः मलयसुन्दर्याः चरितकीर्तनम् । सा तु विमातुः वशंवदेन पित्रा खयम्बरसमये एव अन्धकूपे निपातिता रक्षिता च महाबलकुमारणेति तस्मिन्नेव महापुरुषे नितरामनुरागवती निजचारित्र्येणैव तं गृहीतपाणिकं नन्दयामासेति कथनं । तत्र विशेषेण तद्विमातुः कनकवत्याः दुराचारादिवर्णनं । जैन-धर्म-माहात्म्य-कीर्तनं । अथ मलयसुन्दर्याः यति-व्रत-ग्रहणादि-वृत्तान्तकीर्तनञ्च ।

No. 3386. मूलदेवकथा । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 342 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pāñchāyatapausāla. Appearance, fresh. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Mūla-deva-kathā. The story of Mūladeva, a wicked Prince of Pātālīputra, who, when banished by his father for his wickedness, went to Ujjayīnī and there obtained the favour of a Rājā through the good offices of a prostitute named Devadattā.

H. P. S.

Beginning. अस्त्रीच पाटलीपुत्रं नाम गौडेषु पत्तनं ।

अलम्बमध्यमम्भोधेरिवाम्भो वज्ररत्नभृत् ॥

कला-कलाप-निलयः साहसस्यैकमन्दिरं ।

राजपुत्री मूलदेवस्तत्र मूलं धियामभूत् ॥

स धूर्तवैद्यैकधनः कृपणानाथबान्धवः ।

कूटचेष्टामधुरिपूरूपलावण्यमन्मथः । इत्यादि ।

End.

विदम्बनाभिर्वक्त्रैर्भिर्मण्डिकं चण्डशसनः ।

निजग्राह ततो राजा पापानां कुशलं कियत् ॥

चौर्यात् स्वसुर्यमपि विक्रमराजराज
 आनीय मण्डिकमखण्डनयो जघान ।
 +न्यं नतेन विदधीत सुधौः कथञ्चि-
 दवापि जन्मनि विरुद्धफलानुबन्धि ॥

Colophon. इति श्रीमूलदेवकथा समाप्ता ।

विषयः । पाटलीपुत्राधिपपुत्रस्य सकलकलाकलापकुशलस्य मूलदेवस्य नितरां धूतव्यसना-
 सक्ततया पित्रा निर्वासितस्य उज्जयिनीगमनपूर्वकं देवदत्ताभिधानायाः वैश्यायाः साहाय्येन
 तदानीमुज्जयिनीनाथस्य विमलसिंहस्य त्रीतिपात्रत्वप्राप्तादिवर्णनम् ।

No. 3387. सिद्धचक्रमाहात्म्यगाथावृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pāñchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Siddha-chakra-māhātmya-gāthā-vṛitti. A commentary on twelve *gāthās* on the subject of a Tāntric rite named *Siddhachakrod-dhāra*, to be found in the work entitled *Srīpāla-Charitra*. By Ratna Shekhara Śūrī, the head of the Tapogaṇa at Nāgapura. The author of the commentary is Chandrakīrti.

H. P. S.

Beginning. अथ ग्रन्थकार एकादशसंख्याभिर्गाथाभिः सिद्धचक्रोद्धारविधिमाह । तथेय-
 मादिगाथा । गथणमकलियायं तमित्यादि । अथ गगनादिंज्ञा मन्त्रशास्त्रेभ्यो ज्ञेया । तत्र गगन-
 शब्देन । इत्यादि ।

End. नवमं पूर्वं तस्य परमार्थरूपं परमरश्म्यभूतमित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीनागपुरीय-तपोगण-नाथक-श्रीरत्नशेखर-सूत्रिकृतौ श्रीसिद्धचक्र-
 यन्त्रोद्दारे द्वादशश्लोके श्रीचन्द्रकीर्तिसूत्रिभिः कृता व्याख्या समाप्ता ।

इति श्रीसिद्धचक्रमाहात्म्यगाथावृत्तिः सम्पूर्णा ।

विषयः । रत्नशेखरसूत्रिकृत-श्रीपालचरित्रान्तर्गतसिद्धचक्रमाहात्म्यनिरूपकगाथाद्वादशकस्य
 व्याख्यानम् ।

No. 3388. वलिमहानरेन्द्राख्यानम् । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 102. Lines, 8 on a page. Extent, 1,776 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pāñchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose and few verses. Correct. Sanskrit.

Bali-mahánarendrákhyána. This is a work on Jaina philosophy, and treats of such topics as the evanescent character of everything mundane, and so on. It contains in fact, the substance of what was preached by Bali Mahánarendra *alias* Bhubana-bhánu before Chandramauli, a king of Vijayapurí.

Beginning. अस्तीह जम्बूद्वीपे मेरोः पश्चिमायां दिशि गन्धिल्लावती नाम + + + । तत्र निवासः सर्व्वसम्पदां निलयो निःशेषविलासानां गृहं समस्तसद्गुणवद्धारणाम् अनास्यदम् शेषपापव्यवहारणां धाम धर्मकर्मणां वलयितं प्रांशुप्राकारेण दुर्गीकृतमतिगम्भीरपरिखया समग्रा-
अर्थ्यनिकेतनम् अतिविल्लीर्णमवनिवनिताशिरस्त्रिलोकभूतं विजयपुरं नाम नगरम् । तत्र चाराध्यः पार्थिवसहस्राणां प्रथमः सत्त्ववतां । इत्यादि ।

End. सर्व्वशरीरसम्बन्धं विहाय सज्जातो निर्द्वितीपुरीपरमेश्वरो वल्लिमहानरेन्द्र-
राजर्षिः केवलजीव इति ।

Colophon. इति वल्लिनरेन्द्राख्यानं सम्पूर्णम् ।

विषयः । भुवनभानुकेवलीत्यपरनामधेयस्य वल्लिमहानरेन्द्रस्य वृत्तान्तकौर्त्तनम् । तत्र, विजयपुरनगरीनाथस्य चन्द्रमौलिनामकस्य राज्ञः पुरस्तात् भुवनभानुना रूपकच्छलेन धर्माधर्मादि-
साक्षाच्चवर्णनं कृतमस्ति । तस्यायं सारः । तथाहि । बलरूपसद्विधौवनप्रभुत्वादिकमपि रमणीयं वस्तु अनित्यत्वेन सम्यगवज्ञाय ज्ञानदर्शनचारित्र्यरूपे धर्म एव सदा समूहः करणीय इति अभीष्ट-
वस्तुसंप्रयोगाणामनित्यत्वरूपणम् । ननु श्रूयते खलु उत्कृष्टधर्मकर्तृणामपि बहूनां शरीरादि-
विनाशः । तत् किमर्थं शरीरलोकोविधायिना तादृशेन धर्मेणाकृष्यन्तां नाम विवेकिन इति धर्मा-
ऽप्यनित्य एव । उच्यते । यत्तावदुक्तं धर्माऽप्यनित्य एव । तत्र सिद्धसाधता । एकान्तेन नित्यत्वस्य
जैनानां मोक्षेऽप्यसिद्धत्वात् । अथ कथञ्चिन्नित्यता तु तरुभवनधनादिष्वपि अस्तीति न किञ्चिदनित्यं
स्यादिति चेन्नैवम् । अर्पितानर्पितसिद्धेः । यत्र हि पर्यायः कुतोऽपि कारणादर्पितया अत्युत्कटो
विवक्ष्यते तत्र तेनैव व्यपदेशः प्रवर्त्तते, नेतरेण । मोक्षे चानन्तसुखात्माकानन्तज्ञानदर्शनमयत्वसिद्ध-
त्वामूर्त्तत्वादिलक्षणा नित्यपर्याय एव उत्कटो विवक्षितोऽतस्तेनैव व्यपदेशः मोक्षसाधकानुष्ठाने
सुसुप्तप्रतिष्ठेतुत्वात् । अत एव उपयोगादिरूपतया तस्य क्षणभङ्गुरत्वलक्षणाऽनित्यत्वपर्यायोऽन-
र्पितत्वेन विवक्षित इति व्यवस्थितमिदं । यथा, सङ्क्षेपजपय्याद्युपयोगादेव सद्यः क्रमेण वा
रोगनिवृत्तिः वाणिज्यादिक्रियातश्चार्थलाभः । तथा सङ्गर्भानुष्ठानादेव जातिजरामरणरोगाद्युपद्रव-
शतस्य सर्वथा निवर्त्तिर्नान्यत इति ।

No. 3389. प्रश्नोत्तरम् । Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 495 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1656. Place of deposit, Válučara, Páñcháyatapausála. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect.

Praśnottara. Thirty-six questions relating to the doctrine of the Jaina religion with thus answers. By Jayasena. He wrote this at the command of one Jina Siñha at Lābhapura, the head-quarters of the Jainas of the Kharataragachchha.

Beginning. नत्वा श्रीसर्वज्ञं ध्यात्वा शुतदेवतां विशेषेण ।

गुरुचरणाम्बुजसेवां कृत्वा विघ्नयपोद्वाय ॥

खरतरगणराजानां श्रीमज्जिनचन्द्रहरिराजानां ।

राज्ये श्रीलाभपुरे प्रमोदमाणिक्यगणेशिष्यैः ॥

श्रीजिनसिंहगुरुणामाज्ञातः प्रवचनानुसारेण ।

जयसोमोपाध्यायैः प्रश्नानामुत्तराणि लिख्यन्ते ॥

तथा जे लिख्या आपणइ आवकसामायक—इत्यादि ।

End.

प्रश्नोत्तराणि लिखता लिखितमनाभोगतो यदुत्सृजं ।

तत्संशोध्यं सुधिया विचार्य सिद्धान्तपारीषेः ॥

आगमपरम्पराभ्यां यदवगतमतीवमन्दमतिनापि ।

तल्लिखितमिच्छास्ति न मया केवलं दृष्टिरागेण ॥

Colophon. इति श्रीप्रश्नोत्तरं सम्पूर्णम् ॥ संवत् १६५६ ।

विषयः । जैनशास्त्रीयपट्विंशत्प्रश्नानामुत्तरकथनम् ।

No. 3390. समरादित्यचरित्रम् । Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 305. Lines, 13 on a page. Extent, 10,639 ślokes. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Pāñchāyatapauśāla. Appearance, new. Prose and few verses. Generally correct. Sanskrit. Few Māgadhi verse.

Samarāditya-charitra. A biographical account of Samarāditya, written in Sanskrit from a Prakrit work on the same subject by the Haribhadra Muni. Haribhadra's work is very difficult, our authoress renders it in easy Sanskrit. Her name is Sumati Bardhana Muni, a disciple of Benī-sundara who was a disciple of Ilādharmā. Ilādharmā again derived his knowledge of the Jaina religion from Kīrtivardhana, an immediate disciple of Jinamukha, the head of the Brīhat Kharataragachchha. There are three classes of Jaina works which are recited before a

religious audience, namely, (1) *Devya* or works containing accounts of gods, (2) *Devya Mánusha*, containing accounts of men and gods, and (3) *Mánusha* containing accounts of men only. The subjects of such of the work may be various. Some may treat of the means of acquiring wealth, called *Arthakathá*, some may treat of love, affection, &c. and are called *Káma-kathá*; some may treat of religion, called *Dharma-kathá*, and some may treat of miscellaneous topics, called *Samkírṇa-kathá*. At the end of the work there is a metrical eulogium of the author. H. P. S.

Beginning. श्रीमन् परमात्मतापदमितं वैलोक्यपूज्यं परं

नाभेयादिसमस्ततीर्थपगणं सिद्धांश्च सिद्धाश्रितान् ।
 आचार्यान् गण्डिपुण्डरीकप्रभृतीन् पूज्यानुपाध्यायकान्
 साधून् दर्शनबोधचारुचरितान् द्वेधा तपःसंयुतान् ॥
 सज्जानाभृतवारिधीन् गुणगुरुन् श्रीसद्गुरुन् भक्तितो
 नत्वा विघ्नविनाशनाथ मनसि स्मृत्वा च वाग्देवतां ।
 सद्देवायविधायकं सुमनसामादेयमत्यादरात्
 कुर्वे चारुचरित्रमार्थसमरादित्यस्य भूमिपतेः ॥ युगम् ।
 श्रीचरित्रभद्रमुनीन्द्रैर्विहितं प्राकृतमथं समस्तीह ।
 समरादित्यचरित्रं तथापि तदतीव विषमार्थं ॥
 आधुनिकमन्दबुद्धिकसत्त्वपरिज्ञानहेतवे तस्मात् ।
 सफलोल्लु मे प्रयासः प्रसादतः सर्व्वसुगुरुणां ॥
 उपनयतु मङ्गलं वो जिनस्य सुरराजिदृन्दसंमिलिता ।
 तीर्थप्रवर्त्तनसमये देवविमुक्ता कुसुमदृष्टिः ॥ इत्यादि ।

End. महाफलं प्राप्तं । द्वितीयेन विहितं भूरिमत्सरेण अनन्तसंसारवर्द्धनं कृतमिति ।

Colophon. इति दृष्टत्खरतरगच्छाधीशभट्टारकश्रीजिनसुखसूरिसूरीश्वरपादपद्ममधुक-
 रविद्वच्छ्रीकीर्त्तिवर्द्धनमुनिविनेयविबुधवरश्रीइलाधर्मसुनिशिष्यप्राज्ञश्रीविनयसुन्दरमुनिशिष्यसंविग्रप-
 चीयसुमतिवर्द्धनमुनिविरचिते संस्कृतमथसमरादित्यचरित्रोत्तरार्द्धे समरादित्यगिरिसेनप्रबन्धरूपो
 नवमो भवः ।

इतश्च समाप्तोऽयं सर्व्वोऽपि ग्रन्थः । (अतः पद्यमयी विसौर्णा ग्रन्थकारप्रशस्तिर्वर्त्तते) ।

विषयः । अवनतीदेशाधिपस्य समरादित्यस्य चारुचरित्रं चरित्रभद्रमुनिना प्राकृतभाषया
 गुम्फितमासीत् । तदवलम्बनेन विरचितत्वात् तत्रोक्तविषय एवास्य विषय इति ज्ञेयं । तत्र खलु
 महानुपदेशोऽयं संक्षेपेण सङ्गृह्यत यथा, सर्व्वथा श्रोतुं योग्यान्वेव श्रोतव्यानि, प्रशंसार्हाण्येव वस्तूनि

प्रशंसनीयानि, आचरितुं योग्यान्वेव आचरणीयानि, परिहर्तुं योग्यान्वेव परिहर्तव्यानि । तत्र हि श्रोतव्यानि सुरनरसुखोत्पादकानि अर्थसाराणि सर्वज्ञवचनानि । येषां यशस्विभुवने विसृतमस्ति, तान्येव जिनेन्द्रवचनानि प्रशंसनीयानि स्पृहणीयानि च सम्यक्ज्ञानचारित्र्याणि । तथैव आचरणीयानि निस्तारहितलेन दारिद्र्याविनाशकानि चिन्तामणिरत्नसदृशानि सम्यक्ज्ञानचारित्र्याणि । तथा परिहर्तव्यानि कुगतिवासस्य हेतुभूतानि मिथ्यात्वादीनि लोकविरुद्धकार्याणि च । अथ श्रोतव्यञ्च तावत्त्रिविधं दिव्यं, दिव्यमानुषं, मानुषञ्चेति । तत्र दिव्यं नाम यत्र केवलनामेव चरितं वर्ण्यते । दिव्यमानुषं पुनर्यत्र द्वयोरपि देवमानुषयोश्चरितं वर्ण्यते । मानुषन्तु यत्र केवलं मनुष्यचरितं वर्ण्यते इति । तत्र सामान्यतस्ततः कथा भवन्ति यथा, अर्थकथा, कामकथा, धर्मकथा, सङ्कीर्णकथा चेति । तत्र अर्थकथा नाम कृषिवाणिज्यशिल्पादिविचित्रोपायसंप्रयोगेण द्रव्योपार्जनोपायसंबन्धा । या पुनः कामोपायविषया चित्तव्यामोहकलादाक्षिण्यानुरागदूतीयापारप्रियानुवर्तनादिपदार्थमि लिता सा द्वितीया । या पुनर्धर्मोपायगोचरक्षमाज्ज्वलिनीभतातपःसंयमसत्यशौचाकिञ्चन्याणु-व्रतव्रह्मचर्यादिगद्देशविरतिसामाधिक्योपेक्षोपवासतिथिसंविभागयुक्तानुकम्पादिरूपा सा तृतीया । अथ चतुर्थी पुनर्या खलु धर्मार्थकामाख्यत्रिवर्गोपायैः संबन्धा सर्वकथाग्रन्थार्थविरचिता लोकवेद-समयप्रसिद्धा दृष्टान्तहेतुकारणयुक्ता चेति । तासाञ्च कथानां श्रोतारोऽपि त्रिविधा भवन्ति अधमा, मध्यमा, उत्तमाञ्चेति । तत्र ये खलु क्रोधमानमायालोभसमाच्छादितमतयः परलोक-दर्शनपराङ्मुखा इह लोके परमार्थदर्शिनी जीवेषु च सर्वेषु निर्दयाञ्चेति ते प्रथमतस्तस्मात् अधमाः परमार्थतोऽनर्थवज्जलायामर्थकथायामासक्ता भवन्ति । ये पुनः शब्दादिविषयविषयिमोहितमनसो रागद्वेषेन्द्रियानुकूलवर्त्तिनोऽनुभावितपरमार्थमार्गा इदमेव सुन्दरतरमिति सुन्दरेषु अविनिश्चितमतयस्ते राजसा मध्यमा इति विबुधजनोपहसनीयायां विडम्बनामात्रप्रतिबन्धायामिहासुवा-यामासक्ता भवन्ति । अथ ये पुनर्जन्मजरामरणजनितवैराग्या जन्मान्तरेऽपि कुशलभावितमतयो दुःखसंवर्द्धिकायां कामकथाकामोपभोगेभ्यो नितरां विरततया पापलेशतोऽपि मुक्तप्राया विज्ञान-परमपदस्वरूपासिद्धिसम्पत्तेर्निकटवर्त्तिनस्ते सात्त्विका उत्तमपुरुषाः स्वर्गनिर्वाणसमारोहणवर्त्तिन्यां ब्रह्मजनप्रशंसनीयायां निखिलकथासारभूतायां परमसुन्दर्यां महापुरुषसेवितायां धर्मकथायामेव आसक्ता भवन्ति । अत एव धर्मगुणमाश्रित्य सर्वज्ञोक्ता धर्मकथा एव भव्यजन्तुभिः श्रोतव्येति विसृष्टेण तत्कथाकीर्तनम् ।

No. 3391. चम्पकश्रेष्ठिकथा । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 402 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose and few verses. Incorrect. Sanskrit.

Champakā-śreṣṭhikathā. The story of Champaka, an inhabi-

tant of Champá, who, by works of charity and merit, obtained the highest bliss given here in full. In the opening line there is an enumeration of the castes and trades of ancient India which is very interesting.

H. P. S.

Beginning. चम्पानगरी सौगन्धिकगान्धिकात्मूलिककान्दिकसुवर्णकारमणिकारसौवर्णि
कमलापवर्तिकसुखभक्षिकाकारकन्यापणिकद्रुषिकचर्मकारसारमालाकारस्त्रधारघृतपाणिकतैलिक -
सौविककार्पासिकभाण्डशालिकरजकचारिकवैज्ञानिकतनुवायप्रमुख + + चतुष्पथरमणीया । तत्र
सामन्तपालो राजा । तस्य दृढदन्तो व्यवहारौ । इत्यादि ।

End. इति पूर्वभवं श्रुत्वा चम्पको भार्यायुतो दौष्टां लब्ध्वा तमाराध्य स्वर्गं जगाम ।
महाविदेहे मोक्षं यास्यति ।

Colophon. इति श्रीचम्पकश्रेष्ठिकथा समाप्ता ।

विषयः । चम्पानगरीवास्तवस्य चम्पकनामकस्य श्रेष्ठिनो दयादान्तिष्ठादिगुणसम्पन्नस्य दान-
प्रभावेण सद्गतिप्राप्तिकथनप्रसङ्गेन तस्य सपरिकरचरित्रकीर्तनं जैनदीक्षाग्रहणमाहात्म्यकथनञ्च ।

No. 3392. जंबूचरियं, जम्बूचरितम् । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 19. Lines, 15 on a page. Extent, 1,683 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, fresh. Prose. Incorrect. Prákṛita.

Jambu-chariya, or Jambu-charita. An account of the life and teachings of Jambúsvámī, in Prákṛita, by Padamasundara.

H. P. S.

Beginning. तेणं कालेणं तेणं समरणं रायगिहे नाम नयरे होत्वा । वण्णं तच्छृणुं
रायगिहे गुणसेल्ले नाम चेद्दए वण्णं तच्छृणुं रायगिहे सेणिए नाम राया होत्थो । संत्ती अमय
नाम कुमारे + + बुद्धिनिउणे । तेणं कालेणं तेणं समरणं समणे भगवं महावीरे ।

End. एस जंबूचरियं जे सद्धीससि से आराद्धगा भणिया । जंबूअवभय होच
गवां समोउ + ।

Colophon. इति श्रीजंबूचरियं पदमसुन्दरकियं समत्थो ।

विषयः । जम्बूस्वामिनो जीवनवृत्तान्तकथनं । स च जम्बूस्वामी वर्द्धमाननाथस्य शिष्यत्वम-
धिगम्य कृतकृत्यो बभूवेतिकथनञ्च ।

No. 3393. श्रीपालपट्थीपालकथा । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 17 on a page. Extent, 414 ślokas. Character,

Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

S'ripála-prithvipála-kathá. The story of S'ripála, king of Rájagṛiha, narrated in connection with a Tantric rite, entitled *Siddha-chakra*.
H. P. S.

Beginning. त्रिये श्रीमन्महावीरः स्वामी वासवसेवितः ।

यद्वाचो भयजनूनां रज्जुयुक्तो भवावटे ॥

अर्चदाद्यां नवपदीं ध्यात्वा हृत्यङ्गसङ्गानि ।

श्रीसिद्धचक्रमाद्यात्मसुत्तमं किमपि ब्रुवे ॥

अस्यैव भारते वर्षे देशे मगधनामनि ।

पुरं राजगृहं तत्र राजते त्रेणिको दृष्टः ॥ इत्यादि ।

End.

राकापक्षवलक्षपक्षविमलाः सदृष्टपुण्ड्रज्ज्वलाः

शश्वच्छास्त्रसुधासमुद्रलक्ष्मीनिखन्दचन्द्रलिपः ।

स्वरिश्रीगुणसागराख्यगुरुप्राप्तप्रतिष्ठेदयाः

श्रीसन्तो + + + समुद्रगुरवो राजन्ति तेजःप्रियाः ॥

तत्यादद्वितयप्रसादवशतो वाग्देवताध्यानतो

दृष्टं पण्डितसत्यराजगणिना स्वात्मस्मृतेर्देतवे ।

यावच्चन्द्रगभस्तिमेरुधरणीपाथोधराभोधय-

स्वावन्नन्दतु वाच्यमानमृषिभिः श्रीपालवृत्तं हृदि ॥

Colophon. इति श्रीसिद्धचक्रमाद्यात्मविषये श्रीपालवृत्तश्रीपालकथा समाप्ता ।

विषयः । सिद्धचक्रमाद्यात्मकथनप्रसङ्गेन मगधेश्वरस्य श्रीपालस्य राज्ञो जीवनवृत्तान्तकथनं ।
तत्र भगवतो वर्द्धमानजिनेन्द्रस्य जैननवपदविषयकदेशनादिकथनञ्च ।

No. 3394. **सुबोधिनी** । Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 48. Lines, 9 on a page. Extent, 1,026 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Váluchara, S'ítánátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Subodhiní. A commentary on Kálidása's well-known poem entitled *Nalodaya*. By Prajñákara, of Mithilá, the son of Vidyákara Upádhyáya, and the grandson of Mahámahopádhyáya Anandakara Miśra Svámí. The commentary was written when Prajñákara was very young.

H. P. S.

Beginning. कङ्कणफणिराजमणिं दीपधिया वदनमासुरैरसकृत् ।

निर्वापयति कुमारे सगिरिसुतो जयति सस्मितः शम्भुः ॥

नलोदयस्य सहसा दुर्बोधस्य सुबोधिनीम् ।

क्रियमाणस्य मे + + + स्य शरणं शिवः ॥

तत्र भगवान् कालिदासः प्रारिक्षितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नविघाताय श्रीकृष्णस्मरणरूपमङ्ग-
लमादौ निबध्नाति हृदयेति । हे हृदय च्छन्तःकरण सदा यादवतः श्रीकृष्णादन्यत्र मा गाः मा गच्छ
इत्यर्थः । इत्यादि ।

End.

इति सर्व्वमवदातमिति शम् ।

मिश्रानन्दकरस्वामी महोपाध्यायलक्षितः ।

पुण्यग्रामसभाजिता + + वाणीमयः सुधीः ॥

वेदेनैव विधिं कविं नयस्तेस्वर्केण वाचस्पतिं

वेदान्तेन शिवं मनुं स्मृतिभरैर्ज्योतिष्यैर्भास्करं ।

व्याकृत्यैव फणाधरं क्षितिधरं नागाधिपं बृन्दसा

धर्म्मो यस्य विजेतुमर्हति पदं सांख्येन चार्वाककं ॥

तत्सूनुः सुकृती क्षितीश्वरकृपापावं सुहृन्पालको

नानाशास्त्ररतो महापद्युतोपाध्यायसंज्ञान्वितः ।

सत्तर्कायतकाननोद्यतबलद्वादौन्द्रदन्नावल-

श्रेणीमर्दनचातुरौच्यहरिविद्याकरो मैथिलः ॥

तस्यात्मजोऽभूद्विबुधाग्रगन्ता प्रज्ञाकरः सज्जनतापहन्ता ।

गुणालयः श्रीचरणानुसन्ता शास्त्रेषु दक्षः कुधियां निहन्ता ॥

स्वल्पेन वयसा तेन कृता टीका सुबोधिनी ।

पूर्वाचार्यकृतीर्वीक्ष्य सुधियां पश्यतां मुदा ॥

Colophon. इति मैथिलश्रीप्रज्ञाकरमिश्रकृता सुबोधिनी समाप्ता ।

विषयः । कालिदासकृतनलोदयस्य व्याख्यानम् ।

No. 3395. कामदा । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 64. Lines, 8 on a page. Extent, 21,504 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vālučara, Sītānātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Kāmadā. A commentary on the Amaru S'ataka. By Vīrachandra, a profound scholar. The commentary explains every śloka in two

different ways. It first explains the Satakas as describing different phases of love, and then goes on to explain them as having a religious and devotional meaning underlying.

H. P. S.

Beginning. विद्या वितरति मुक्तिं मुक्तिमविद्या च तां भजिष्यामः ।

या चरमा च रमायाः शक्तिः सा नः शिवं दिशतु ॥

तदुभयरसपरिपाटीं परिहृतवाटीमिमां रम्यां ।

कुरुतेऽमरशतटीकां + + + + कलाधरः ॥

यो दौर्भाग्यवता विभक्तवलितज्ञानाश्रितानन्दधु-

र्यो वात्स्यायनकामतन्त्रविलसत्केलिक्रियाकौशलः ।

व्याचक्षेज्ज रसद्वयं कविकुलालङ्कारचूडामणिः

श्रीलश्रीरविचन्द्र एव पिशुनां मात्स्यतामुत्सृजन् ॥

यदि स्यात्परमानन्दे कामानन्दे च वासना ।

तदा संसेवतां धीराष्टीकेयं कामदा सदा ॥

— — — — — ।

निर्विघ्नप्रारिश्चितशतकसमाप्तिकामो ग्रन्थदृष्टिदेवतां कौर्त्तयन्नाह,—ज्याकृष्टीति । अम्बिका-
याः पार्वत्याः कटाक्षः अपाङ्गदर्शनं । इत्यादि ।

End. अनेन च सन्दर्भेण नानाविधान् भागवतधर्मान् निरूप्य रामस्मरणमेव सर्वग-
रिष्टमिति सूचितं ।

Colophon. इत्यमरशतकस्याख्या कामदा समाप्ता । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । अमरशतकस्य शृङ्गारपक्षे शान्तिपक्षे च व्याख्यानम् ।

No. 3396. रामचरित्रम् वा रामायणम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 163. Lines, 11 on a page. Extent, 4,682 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM., 1866. Place of deposit, Vāluchara, Pañchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose and verse. Sanskrit.

Rāma-charita, or Ramāyana. An extravagant travesty of the divine epic of Vālmiki. It was written in Samvat 1652, A. C. 1596, during the reign of the Mughal Emperor Akbar, by Padmadeva Vijayagani. He was a disciple of Rājaviyaya Sūri, the disciple of Vijayasena Sūri, the head of the Tapāgachchha. The work is written

in Sanskrit prose though the older works on the same subject were in verse, Prākṛit and Sanskrit. It is based on the Rāmāyaṇa by Hem-āchāryya. Its extent in slokas is estimated at 5000.

The story differs considerably from that given in Vālmiki's work, both in the plot and in the disposition of the details. It commences with a description of the Rākshasa island. Then it says, there is on the top of the Mount Trikūṭa a city named Laṅkā, and another lower down, known as Pātāla-laṅkā. They were both governed by Bhīma, a Rākshasa. He left them to Meghavāhana who was a son of Mahā Rākshasa. In the course of time the kingdoms fell into the hands of Śrīkaṇṭha who abducted Padmā. Then the writer goes on to describe the island of the Monkeys with its capital Kishkindhyā which is located on a mountain of the same name. The island was not actually inhabited by monkeys, it was so called, because the people used to set up images of monkeys in conspicuous places all over the land. The people of the Monkey Island had a war with Taditkesha one of the powerful kings of Laṅkā. Ratnaśravāḥ of the Pātāla Laṅkā had three sons Rāvaṇa, Kumbhakarna and Vibhīṣhaṇa. They were married to Mandodarī, Tadinmālā and Paṇkajaśrī. Rāvaṇa defeated Jama, the monkey king, and placed one Aditya on the throne. Aditya had two sons; Bāli by his first wife Indumālinī, and Sugrīva by his second wife Śrīprabhā. Rāvaṇa goes to pay his respects to a Chaitya on the top of the Sumeru where his sister Sūrpaṇakhā marries Khara-dūṣhaṇa. Rāvaṇa obtains the knowledge of the secret formula Amoghavijayā, of unfailing success in war, and goes out to conquer the world, defeats Bāli, Marutta, and others. Nārada, a great Rīshi, was the son of a Jaina named Brahmaruchi by Kūrmī. Hanumān, the son of Pavanaṇjaya by Anjanā, was the son-in-law of Varuṇa, one of the Devas, defeated by the secret formula of Rāvaṇa. Anaranya, belonging to the family of king Saudāsa, had two sons Anantaratha and Daśaratha. At the command of Rāvaṇa, Vibhīṣhaṇa invests the city of Ajodhyā, destroys a statue of Daśaratha, which he mistakes for the real Daśaratha, and so reports to the king. Daśaratha flies away from Ajodhyā to Rajagriha, but returns to it after the birth of Rāma and Lakshmaṇa, and becomes, after the exile of Rāma, converted to Jainism. Kekayī goes to the forest with a view to induce Rāma to return. A daughter of Bālakhilla comes in man's disguise and serves Rāma and Lakshmaṇa. They go to

Vindhyátaví and meet Gokarṇa, a Yaksha. Vanamálá, unable to marry Lakshmaṇa, attempts to commit suicide, but is saved by him. Ráma and Lakshmaṇa fight with Mahídharma. Chandranakhá, a sister of Rávaṇa married Khara, a Vidyádharma of Pátála Lañká, and had two sons Sunda and S'ambúka. Ráma and Lakshmaṇa fight with Khara and Ravana takes this opportunity to steal away Sítá. Ráma makes a treaty with Sugríva, and sends Hanumán and Virádha to bring information about Sítá's whereabouts. Ráma crosses over to Lañká with his army through the sky. Vibhíṣhaṇa joins him. Indrajit and Meghanáda fight with Vibhíṣhaṇa. Lakshmaṇa kills Rávaṇa. Ráma returns to Ajodhyá and Bharata renounces the world to become a Jaina Bhikshu, and obtains emancipation. Ráma exiles Sítá. She lives in the family of king Vajrajañgha and gives birth to two sons Lavana and Ankuśa. They fight with Ráma and Lakshmaṇ, when Nárada intervenes. Sítá passes through the ordeal of fire, and renounces the world according to the precepts of the Jaina religion, and she is followed by Sugríva, Hanumán and others. Lavana and Ankuśa are initiated into the Jaina religion by Amṛita Ghosha, and they obtain Nirváṇa. Lakshmaṇa dies on hearing a false report of Ráma's death, and Ráma, in sorrow, takes to *pravrajyá* and attains Nirváṇa.

H. P. S.

Beginning. अथ श्रीसुव्रतस्वामिजिनेन्द्रस्यामितयुतेः ।

हरिवंशसङ्गाङ्गस्य तीर्थे सञ्जातजन्मनः ॥

बलदेवस्य पद्मस्य विष्णोर्नारायणस्य च ।

प्रतिविष्णो रावणस्य चरितं परिकीर्त्यते ॥

अथास्मिन् जम्बूद्वीपे भरतक्षेत्रे लवणाब्धौ योजनसप्तशतविस्तृतः सर्वासु दिक्षु राक्षसनाम्ना द्वीपोऽस्ति । इत्यादि ।

End.

श्री (?) तेन्द्रो देवकुक्षे प्रदेशामरराजमण्डलजीवं प्रतिबोध्य ततः स्वयमच्युतो देवलोकं गतः ।

उत्पन्ने सति केवले स शरदां पञ्चाधिकां विंशतिं

मेदिन्यां भविकान् प्रबोध्य भगवान् श्रीरामभट्टारकः ।

आयुश्च व्यतिलङ्घ्य पञ्चदश चाव्यानां सद्यस्वान् कृत्वा

शेमुषीं प्रतिपद्य शाश्वतसुखानन्दं प्रपेदे पदम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्तपागच्छे भट्टारकश्रीक्षीरविजयसूरिराज्ये आचार्यश्रीविजयसेन-

सूरिग्रीवराज्ये पंपदेवविजयगणिविरचिते गद्यबन्धे श्रीरामचरित्रे श्रीरामनिर्वाणगमनो नाम
दशमः सर्गः । समाप्तश्चेदं रामायणम् ।

इदं रामायणं प्रायेण श्रीहेमाचार्यकृतरामायणमुपजीय मया कृतमिति संस्कृतभाष्यैव
लिखितं । सत्यपि प्राकृतपद्यबन्धचरित्रे तथा सत्यपि संस्कृतपद्यबन्धचरित्रे मया आत्मविनोदार्थं
कर्मक्षयार्थं च गद्यबन्धेन कृतमिति । स्तुति श्रीमत्पागच्छे भट्टारकयुगप्रधानश्रीलश्रीविजयदाख्य-
सूरिशिष्याचार्यश्रीराजविजयसूरिशिष्यपंपदेवविजयगणिभिर्विरचितं समाप्तश्चेदं श्रीरामायणम् ।
संवत् १६५२ वर्षे आश्विनमासे कृष्णपक्षे दशम्यां तिथौ गुरुपुण्ययोगे श्रीमन्महोदयः + + उल्लिख्यतां
स्थितेन पंपदेवविजयेन श्रीमालपुरनगरे श्रीमदकम्बरराज्ये विरचितं श्रीरामायणम् ।

प्रत्यक्षरं निरूप्यास्य ग्रन्थमानं विनिश्चितं ।

सम्यग्गणनया ज्ञेयं श्लोकपञ्चसहस्रकम् ॥

यदक्षरं परिभ्रष्टं मन्त्राक्षीनञ्च यद्भवेत् ।

क्षन्नायं तदुधैः सर्वं कस्य न स्खलना भवेत् ॥

अक्षरमन्त्राक्षीणं जं विद्या पठिष्यं अथाण्माणेण ।

तं खमह मज्झं सर्वं जिणवयण विणिग्गया वाणी ॥

इति प्रशस्तिः । संवत् १८६६ इति भाद्रकृष्णसप्तम्याम् ।

विषयः । लवणसागरमध्ये राक्षसेति नाम्ना प्रसिद्धः कश्चित् द्वीपो वर्तते । वर्तते च तत्र
खलु निकूटाभिधेयगिरिवरस्य महोच्चतरे शिखरे खर्णप्राकारादिपरिशोभिता लङ्का नाम काचित्
पुरी । अथ तत्र स्फटिकमयवप्रा मणिकपिशोर्षशतेन विराजमाना काचित् पाताललङ्केति
विख्याता नगरी च आसीत् । ते चोभे नगर्यौ भीमनामकराक्षसेन्द्रेण परिरक्षिते नितरां
रेजातेतराम् । अथ तेन तद्राक्षसराज्यं मेघवाहनाय तत्समर्पितमासीत् । एवं गतेषु कालेषु तत्र
वंशे श्रीकण्ठाभिधानस्य कस्यचित् राक्षसस्य जन्मादिकथनं । तत्कृतपद्माक्षरविवरणकथनं । अथ
वानरद्वीपस्य उत्तान्तकथनं । तत्र सिंहल-बहल-विमलादिद्वीपकथनं । अस्य वानरद्वीपीय-
किष्किन्धपर्वतशिखरावस्थितायाः किष्किन्ध्याया नगर्या विवरणकथनं । तत्र श्रीकण्ठस्य
वासकथनं । वानरद्वीपवासिनस्तु गृहेषु रथादिषु च वानरमूर्तिमालेखयन्तीति वानरेति नाम्ना
व्यपदिश्यन्ते न तु खरूपतो वानरा इति कथनम् । अथ असंख्येषु नृपेषु गतेषु लङ्कापूर्व्यां तडित्-
केशनामा राजा बभूव । तस्य वानरेण सङ्ग युद्धादिवर्णनं । आदित्यपुराधिपस्य माख्यवत
उपाख्यानकथनं । अथ पाताललङ्कायां कैकेयाः गर्भे सुमालिपुत्ररत्नवपरावणकुम्भकर्णनामक-
पुत्रवितयजन्मकथनं । अथ वानरवंशोत्पत्तिकथनं । लङ्कावानरद्वीपाधिपस्य कुबेरस्य जन्मादि-
कथनं । अथ रावणस्य मन्दोदर्या सङ्ग विवाहकथनं । तस्य लङ्कायामवस्थितवृत्तान्तकथनं ।
कुम्भकर्णविभीषणयोः तडिन्मालापङ्कजश्रीभ्यां सङ्गं विवाहकथनं । रावणेन किष्किन्ध्यापते

यमस्य पराजयादिकथनं । अथ रावणेन किष्किन्धाराञ्चे प्रतिष्ठितस्य आदित्यराजस्य इन्दुमालिन्यां पत्न्यां वालिनः जन्मादिकथनं । अथ परस्यां तत्पत्न्यां औप्रभानामिकायां सुग्रीवस्य जन्मकथनं । अथ चैत्यवन्दनार्थं मन्दोदर्या सह रावणस्य सुमेरुशिखरगमनादिवृत्तान्त-
कथनं । स्तूर्पणखया सह खरदृषणस्य परिणयादिवर्णनं । वालिरावणयोर्युद्धादिवर्णनं । रावणेन अमोघविजया विद्या लब्धेति कथनं । रावणस्य दिग्विजयकथनं । अथ शतवाजपुत्रसहस्रांशु-
कथाकीर्तनं । मरुत्तनृपतेरुपाख्यानं । पर्वतकवसूपाख्यानकथनं । महाकालोपाख्यानकथनं ।
अथ ब्रह्मरुचिनामकस्य जैनस्य कूर्मीनामिकायां भार्यायां कश्चन पुत्रोभवत् । स तु नारदेति नाम्ना प्रसिद्धिं गत इति कथनं । नलकूवरोपाख्यानं । तत्र रक्षाख्यानकथनं ।
स्त्रीचरित्रकथनञ्च । अथ रावणहतेन्द्रनिग्रहवर्णनं । वरुणेन सह रावणस्य युद्धादिवर्णनं ।
तत्र प्रह्लादकुमारस्य पवनहृद्यस्य उपाख्यानकथनं । तत्र अञ्जनागर्भे हनूमत उत्पत्तिकथनं ।
हनूमते वरुणस्य सत्यवतीनामककन्यादानविवरणकथनञ्च । जनकराजोपाख्यानम् । सुकोमल-
मूलरूपाख्यानं । तत्पुत्रस्य हिरण्यगर्भस्य वृत्तान्तकथनं । सौदासनृपतेरुपाख्यानं । तदंशजातस्य
अनरण्यस्य द्वौ पुत्रौ अनन्तरथो दशरथश्चेति कथनं । रावणादेशाद्विभीषणस्य अयोध्यानगररोध-
पूर्वकं दशरथप्रतिमूर्त्तिमेव तत्त्वतो न दशरथ इति बद्धा विनाश्य राजानं प्रति गमनकथनं ।
जनकदशरथयोः रावणभयात् प्रच्छन्नभावेनावस्थितिकथनं । अपराजिताकैकेयादिभिः पत्नीभिः
सार्धं दशरथस्य राजगृह्ननगरे वासकथनं । रामलक्ष्मणयोर्जन्मकथनं । दशरथस्य पुनरयोध्या-
गमनकथनं । तत्र भरतशत्रुघ्नयोर्जन्मकथनं । सीतादिभिः सह रामलक्ष्मणादीनां विवाहकथनं ।
रामवनवासदिकथनं । रामादीनामानयनार्थं कैकेयाः तदधुषितवनगमनादिवृत्तान्तकथनं ।
दशरथस्य जैनदीक्षाग्रहणकथनं । सिन्धोदरवञ्चकर्षणयोः कथाकीर्तनं । वालिखिन्नतनयायाः
पुरुषवेशेन रामादीनां परिचर्यादिकरणविवरणकथनं । रामादीनां विन्ध्याटवीगमनवृत्तान्त-
कथनं । रामादिभिः सह गोकर्णाभिधानयज्ञस्य संवादकथनं । अथ लक्ष्मणं पतित्वेन कामय-
मानाया वनमालायाः तदप्राप्ता उद्बन्धनेन मरणोत्थिताया लक्ष्मणहतजीवनरक्षादिकथनं ।
मञ्जीधरेण सह रामस्य युद्धादिवर्णनं । शत्रुदमनराजदुहितुः जितपद्माया उपाख्यानं । कुल-
भूषणदेशभूषणयोरुपाख्यानकथनं । स्कन्दकाचार्यादिवृत्तान्तकथनं । अथ पाताललङ्कायां खरनामा
कश्चिद्विद्याधर आसीत् । तस्य पत्नी रावणभगिनी चन्द्रनखा नाम । तस्याः शम्भुकसुन्दना-
मानौ द्वौ पुत्रौ बभूवतुरिति तेषां वृत्तान्तकथनं । खरदृषणादिभिः सह रामलक्ष्मणयोः संप्रवृत्ते
महाहवे तदवकाशेनैव रावणहतसीताहरणवृत्तान्तकथनं । अथ सुग्रीवादिभिः सह रामस्य
संवादादिकथनं । विष्टसुग्रीवसत्यसुग्रीवयोर्युद्धादिवर्णनं । सीतासंदेशानयनार्थं विराधाख्यसैन्या-
दिप्रेषणकथनं । हनूमतः सीतान्वेषणवृत्तान्तकथनं । ससैन्यस्य रामस्य गगनमार्गेण लङ्कागमनादि-
वृत्तान्तकथनं । रामसमीपे भिन्नभावेन विभीषणागमनादिवृत्तान्तकथनं । रामसैन्यराक्षससैन्ययो-

शुद्धादिवर्णनं । इन्द्रजिन्मेषनादयोर्विभीषणेन सच्च युद्धादिवर्णनं । कुम्भकर्णादीनां वधादिकथनं । लक्ष्मणकृतरावणवधादिवर्णनं । रामादीनामयोध्याप्रत्यावर्त्तनवृत्तान्तकथनं । भरतस्य प्रव्रज्याग्रहणपूर्वकं निर्व्याणप्राप्तिकथनादिकं । सप्तर्षिकामा + + कथनं । रामस्य सीतापरित्यागवृत्तान्तकीर्त्तनं । वज्रजङ्घस्य राज्ञो गृध्रे सीताया अवस्थितिकथनं । तद्गर्भे लवणाकुशयोर्जन्मादिकथनं । राम-लक्ष्मणाभ्यां सच्च लवणाकुशयोर्गुह्यसमये नारदस्य आगमनवृत्तान्तकथनं । अथ अग्निपरीक्षातः समुत्तीर्णायाः सीताया रामेण सच्च अयोध्याप्रवेशादिवृत्तान्तकथनं । सीताया जैनप्रव्रज्याग्रहणादिवृत्तान्तकथनं । श्रीरामसुग्रीवादीनां पूर्वजन्मवृत्तान्तकथनं । अखतबोधद्वन्द्वमदादीनां जैनप्रव्रज्याग्रहणपूर्वकं निर्व्याणप्राप्तिकथनं । मायाविकथितकल्पितरामनिधनवृत्तान्तश्रवणेन लक्ष्मणस्य पद्मलकथनादिकं । धाटशोकेन क्लिष्टस्य रामस्य प्रव्रज्याग्रहणपूर्वकं निर्व्याणप्राप्तादिकीर्त्तनञ्च । इति शम् ।

No. 3397. सम्यग्दृष्टिद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Samyag-dṛisṭi-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the essence of philosophy, giving the salient points of the leading schools of Hindu Darsanas. It is attributed to the Jina himself.

Beginning. लक्ष्यते ग्रन्थिभेदेन सम्यग्दृष्टिः स्तन्मत्तः ।

शुश्रूषाधर्मरागाभ्यां गुरुदेवादिपूजया ॥

भोगिकिन्नरगेयादिविषयाधिक्यमौयुषी ।

+ श्रूयास्यदमुने + कथा + विषयोपमा ॥ इत्यादि ।

End. उद्भावनामतिग्राह्यं युक्तिरेव हि योक्तिके ।

प्रामाण्ये च न वेदत्वं सत्यलनु प्रयोजकं ॥

शिष्टलसुक्तमनैव भेदेन प्रतियोगिनः ।

तमानुभविकं विधत् परमानन्दवन्मनः ॥

Colophon. इति सम्यग्दृष्टिद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनोक्तसम्यग्दर्शनमाहात्म्यादिकीर्त्तनम् ।

No. 3398. ईशानुग्रहविचारद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas.

Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Íśānugraha-dvātriñśikā. This work in thirty-two stanzas attempts to refute the theory that through Mahādeva's favour alone, one is able to achieve success in Yoga, and to establish that Jaina doctrines alone can lead to the achievement of such success. Anonymous.

H. P. S.

Beginning. महेशानुग्रहात् केचिदुयोगसिद्धिं प्रचक्षते ।

क्लेशयैरपराद्धः पुंविशेषः स चेष्टते ॥

ज्ञानमप्रतिमं यस्य वैराग्यञ्च जगत्पतेः ।

ऐश्वर्यैश्चैव धर्मस्य सद्धसिद्धचतुष्टयं ॥ इत्यादि ।

End.

जिनेभ्यो याचमानोऽन्यं लब्धं धर्ममपालयन् ।

तं वि + + विना भाग्यं केन मूल्येन लप्स्यसे ॥

अनुष्ठानं ततः स्वामिगुणरागपुरःसरं ।

परमानन्दतः कार्यं मन्यमानैरनुग्रहं ॥

Colophon. इति ईशानुग्रहविचारद्वाविंशिका ममाग्रा ।

विषयः । केचित् खलु महादेवस्यैव उपासनासन्तोषितस्य अनुग्रहेण योगसिद्धिर्भवतीति कथयन्ति । अथ तन्मतस्यासारतां प्रदर्श्य जैनोक्तमार्गं एव श्रेयानिति कथनम् ।

No. 3399. कथाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Kathā-dvātriñśikā. Thirty-two stanzas on the various kinds of kathās or literary works popularly called for the edification of popular audiences. Anonymous.

H. P. S.

Beginning. अर्थकामकथा धर्मकथा मित्रकथा तथा ।

कथा चतुर्विधा तत्र प्रथमा तत्र वर्ण्यते ॥

विद्या शिल्पसुपायश्चाविवेकश्चापि सद्बुधः ।

दत्तत्वं साम भेदश्च दण्डो दानञ्च यत्नतः ॥ इत्यादि ।

End.

विधिना कथयन् धर्मं क्षीनोऽपि श्रुतदीपनात् ।

वरं न तु क्रियास्थोऽपि मूढो धर्माध्वतस्करः ॥

इत्थं व्युत्पत्तिमान् न्याय्यां कथयन् पण्डितः कथां ।

स्वसामर्थ्यानुसारेण परमानन्दमश्नुते ॥

Colophon. इति धर्मकथाद्वात्रिंशिका ।

विषयः । अर्थकथाकामकथाधर्मकथामिश्रकथाभेदेन कथायाश्चातुर्विध्यकथनपूर्वकं प्रत्येकं फलकथनम् ।

No. 4000. योगलक्षणद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Yogalakṣhaṇa-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the nature of the Yoga. H. P. S.

Beginning. मोक्षेण योजनादेव योगो ह्यत्र निरूप्यते ।

लक्षणं तेन तन्मुख्यहेतुवसपारतोऽस्य (?) तु ॥

मुख्यत्वं चान्नङ्गत्वात् फलाक्षेपाच्च दर्शितं ।

चरमे पुद्गलावर्ते यत एतस्य सम्भवः ॥ इत्यादि ।

End. द्रव्यादेः स्वादभेदेऽपि अद्वैताभेदनादिना ।

इत्थं व्युत्पादनं युक्तं नयसारादिदेशना ॥

योगलक्षणमित्येवं जानानो जिनशासनं ।

परोक्तं न परीक्षेत + + + + + ॥

Colophon. इति योगलक्षणद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनमतेन योगनिरूपणम् ।

No. 4001. दैवपुरुषकारद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Daivapurushakāra-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas on the merits and demerits of self-reliance and fatalism. Anonymous.

H. P. S.

Beginning. दैवं पुरुषकारश्च तुल्यौ द्वावपि तत्त्वतः ।

निश्चयव्यवहाराभ्यामत्र कुर्मो विचारणाम् ॥

दैवं पुरुषकारस्य स्वकर्म्मोद्यमसंज्ञकौ ।

निश्चयेनानयोः सिद्धिरन्योन्यनिरपेक्षयोः ॥ इत्यादि ।

End.

मार्गानुसारिता श्रद्धा प्राज्ञप्रज्ञापना रतिः ।

गुणराग + + गानि शब्दारम्भोऽपि चास्य हि ॥

योगप्रवृत्तिरत्र स्यात् परमानन्दसङ्गता ।

देश + + वभेदेन चित्रे सर्वज्ञभाषिते ॥

Colophon. इति दैवपुरुषकारद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । दैवपुरुषकारयोः स्वरूपादिनिरूपणपूर्वकं तयोः प्राधान्यादिविवेचनम् ।

No. 4002. योगभेदद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Prose. Incorrect. Sanskrit.

Yogabheda-dvātriṅśikā Thirty-two verses giving a summary of the principles of the Yoga as practised by the Jainas. Anonymous.

Beginning. अथात्मभावना ध्यानं समति (?) वृत्तिसंचयः ।

योगः पञ्चविधः प्रोक्तो योगमार्गविशारदैः ॥

क्वचि + वृत्तियुक्तस्य वचनात्तत्त्वचिन्तनं ।

मैत्र्यादिभावसंयुक्तमथात्म तद्विदो विदुः ॥ इत्यादि ।

End.

उपायत्वेऽत्र पूर्वेषामन्तः एवावशिष्यते ।

तत्त्वज्ञमगुणस्थानादुपायोऽर्वागिति स्थितिः ॥

भगवद्वचनस्थित्या योगः पञ्चविधोऽप्ययं ।

सर्वोत्तमं फलं दत्ते परमानन्दमञ्जसा ॥

Colophon. इति योगभेदद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनसम्प्रदायात्मभावनादिरूपपञ्चविधयोगकथनम् ।

No. 4003. धर्मन्यवस्थाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made, paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Válučara, Pañcháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Dharmavyavasthá-dvātriṅśikā. Thirty-two verses to settle the rules of conduct, such as what to eat, what not to eat, &c.

Beginning. भक्ष्याभक्ष्यविवेकाच्च गम्यागम्यविवेकतः ।

तपोदयाविशेषाच्च सद्धर्म्मो व्यवतिष्ठते ॥

भक्षं मांसमपि प्राह कश्चित् प्राण्यङ्गभावतः ।

श्रीदनादिवदित्येवमनुमानपुरःसरं ॥ इत्यादि ।

End.

तिष्ठतो न शुभो भावो ह्यसदायतनेषु च ।

गन्तव्यं तत्सदाचारभावाभ्यन्तरवर्त्मना ॥

विदित्वा लोकमुत्तिष्ठ्य (?) लोकसंज्ञा च लभ्यते ।

इत्थं व्यवस्थितो धर्म्मः परमानन्दकन्दभूः ॥

Colophon. इति धर्म्मव्यवस्थाद्वाविंशिका समाप्ता ।

विषयः । संचेषेण जैनमतेन भक्ष्याभक्ष्यादिव्यवस्थादिकथनम् ।

No. 4004. वादद्वाविंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluhara, Panchāyata-pausāla. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Vāda-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas to explain the different kinds of disputations. They are *śushkavāda*, *vivāda* and *dharmavāda*. They seem to be the same as *vāda*, *jalpa* and *vitandā* of Naiyāyikas. *Sushkavāda* is *vitandā*, a disputation which leads to no result but to one of the disputants defeating the other. *Jalpa* and *vivāda* seem to be identical in which the winner refutes the position of his opponent without establishing anything himself. *Vāda* and *Dharmavāda* seem to be the same in which the disputants are bent on the search of truth.

Beginning. शुष्कवादो विवादश्च धर्म्मवादस्तथापरः ।

कौर्त्तितस्त्रिविधो वाद् इत्येवं तत्त्वदर्शिभिः ॥

परानर्थो लघुलं वा विजये च पराजये ।

यवोक्तौ सच्च दुष्टेन शुष्कवादः स कौर्त्तितः ॥ इत्यादि ।

End.

अपवर्गतरोर्वीजं मुख्याह्निसेयमुच्यते ।

सत्यादीनि व्रतान्यत्र जायन्ते पक्कवा नवाः ॥

विषयो धर्म्मवादस्य निरस्य मतिकर्द्दमं ।

संशोध्यः स्वाशयादित्यं परमानन्दमिच्छता ॥

Colophon. इति वादद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । शुश्रूषाद-विवाद-धर्मवादभेदात् त्रिविधवादनिरूपणादिकम् ।

No. 4005. दानद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Pancháyata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Dána-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas to illustrate the superiority of charity.

Beginning. ऐन्द्रशर्मप्रदं दानमनुकम्पासमन्वितं ।

भक्त्या सुपात्रदानानु मोक्षदं देशितं जिनैः ॥

अनुकम्पानुकम्पे स्याद्भक्तिः पात्रे तु सङ्गता ।

अन्यथा + + दातृणामतिचारप्रसङ्गिका ॥ इत्यादि ।

End.

+ + योगेऽपि यो दोषो द्रव्यतः कोऽपि जायते ।

उपभोगेन स पुनर्नानिष्टो यतनावतः ॥

इत्थं दानविद्विज्ञानद्वारः पुण्यप्रभावकः ।

यथाशक्ति ददद्दानं परमानन्दभाग् भवेत् ॥

Colophon. इति दानद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । जैनधर्मानुसारिण दानमाहात्म्यकौर्त्तनम् ।

No. 4006. देशनाद्वात्रिंशिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Váluchara, Panchayata-pausála. Appearance, old. Verse. Incorrect. Sanskrit.

Deśanā-dvātriṅśikā. Thirty-two stanzas to illustrate the merit of preaching.

Beginning. यथास्थानं गुणोत्पत्तेः सुवैद्येनेव भेषजं ।

बालाद्यपक्षया देया देशना क्षोशनाशिनौ ॥

उन्मार्गनयनात् पुंसामन्यथा वा कुशीलता ।

सन्मार्गद्रुमदाहाय वक्त्रिज्वाला प्रसज्यते ॥ इत्यादि ।

End.

जानाति दातुं गीतार्थो य एवं धर्मदेशनां ।

कलिकालेऽपि तस्यैव प्रभावाद्धर्म रघते ॥

गौतार्थाय जगज्जन्तुपरमानन्ददायिने ।

सुनये भगवद्धर्मदेशकाय नमो नमः ॥

Colophon. इति देशनाद्वात्रिंशिका समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण जैनोक्तदेशनाकथनं ।

No. 4007. **क्षुल्लकुमारकथा** । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 87 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect. Sanskrit and Prākṛita.

Kshulla-kumāra-kathā. The story of Kshulla-kumāra, a citizen of Sāketa, is given here to demonstrate the superiority of indifference to wealth and power. Anonymous. H. P. S.

Beginning. जयन्ति जितमत्सराः परहितार्थमभ्युद्यताः

पराभ्युद्यसुस्थिताः परविपत्तिखेदाकुलाः ।

मद्वापुष्पसत्कथाश्रवणजातरोमोद्गमाः

समस्तदुरितार्णवप्रकटसेतवः साधवः ॥

साकेतनामनगरं पुण्डरीको नरेश्वरः ।

युवराजः कण्डरीको यशोभद्रा च तत्प्रिया ॥ इत्यादि ।

End.

अस्मत्कृतं नया + + किलेति प्रतिबोधतः ।

दत्तोऽस्माभिः प्रभोस्त्यागस्तुष्टः सर्वेषु भूपतिः ॥

सर्वे क्षुल्लकुमारस्य मार्गे लग्नाः प्रवव्रजुः ।

अलोभतेव कर्त्तव्या सर्वैरपि मद्वात्मभिः ॥

Colophon. इति क्षुल्लकुमारकथा समाप्ता ।

विषयः । साकेतपुरवासिनः क्षुल्लकुमारस्य चरितकौर्त्तनयाजेन निर्लोभताया माहात्म्य-
कौर्त्तनम् ।

No. 4008. **सङ्कासश्रावककथा** । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 72 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect. Sanskrit and Prākṛita.

Saṅkāsa-śrāvaka-kathā. In this work the story of one Saṅkāsa-śrāvaka has been told to illustrate the sinfulness of the misappropriation of temple endowments and the merit of increasing income from such sources. Anonymous. H. P. S.

Beginning. पमायमित्तदोषेणं जिनरित्या जहादुहं ।

पत्तं संकासद्वेष्टेण तद्वा अनोवि पाविही ।

अत्रार्थे सङ्कासश्रावकदृष्टान्तः ।

जम्बूद्वीपाभिधे द्वीपे परिपूर्णेन्दुवर्तुले ।

विद्यते भरतक्षेत्रमधिच्यधनुराकृति ॥

सुवर्णनिर्मितावासा वज्रपुण्यजनार्चिता ।

साक्षात्सङ्कापुरीवास्ति नगरी गन्धिलावती ॥ इत्यादि ।

End.

श्रुत्वा ह्यनं तदिदमधुना चैत्यवित्तोपयोग-

स्त्याज्यः सत्वेर्विदितभगवद्धर्मतत्त्वेः सुसत्त्वेः ।

रक्ष्यं यत्नाज्जिनगृहधनं वर्द्धनीयं तथोचै-

र्येन स्वर्गः प्रथममथ सा प्राप्यते मोक्षलक्ष्मीः ॥

Colophon. इति सङ्कासश्रावककथा समाप्ता ।

विषयः । ग्रन्थिलापुरवास्तवस्य सङ्कासश्रावकस्य चरितकौत्सनव्यपदेशेन चैत्यधनस्य दृष्ट्या-
व्यकरणे मद्धान् दोषः, तद्वर्द्धने च मद्धानभ्युदय इति कथनम् ।

No. 4009. सिरिपालखरिंदकहा । (श्रीपालनरेन्द्रकथा ।) Substance, country-made paper, 14 × 6 inches. Folia, 79. Lines, 10 on a page. Extent, 138 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, new. Verse. Correct. Prākṛita.

Siripāla-narinda-kahā, or S'ripāla-narendra-kathā. The story of Śrīpāla, king of Rājagṛiha, is fully given in this work. It contains an exposition of the nine cardinal doctrines of the Jaina faith and a description of the Tantric rite known as the Siddhachakra.

H. P. S.

Beginning. अरिहाइं नवपयाइं कारना द्विअ कमलमज्झंमि ।

सिरिसिद्धचक्रमाह्वयमुत्तमं किं पि जंभेमि ॥

अत्थिय जंबुदीवे दाक्षिण भरहद्ध पच्छिमे खंडे ।

वज्रधनधण्य समिद्धो मगहादेसो जयप्पसिद्धो ॥

जन्मुप्यशं सिरिवीरनाथतित्यं जयंमि वित्यरिचं ।
 तं देसं सविसेसं तित्यं भासंति तित्यच्चरा ॥ इत्यादि ।
 End. एसा नवपयमाह्यसारसिरिपालनरवरिंदकहा ।
 निसुपंत कहांताणं भवियाणं कुणउ कझाणं ॥
 सिरिरज्जसेण गणहर पडुप्यह हेमतिलयसूरीणं ।
 सीसेहिं रयणशेखरसूरीहिं इमाउ संकलिया ॥
 तस्सीस हेमचंदेण साडणाविक्रमस्स वरिसं मि ।
 चउदस अड्ढावीसे लिद्धिया गुरुभक्तिकल्लिण ॥

Colophon.

इति सिरिपालवरिंदकहा । सम्पूर्णांथं ग्रन्थः ।

विषयः । जैननवपदसिद्धान्तकथनमुखेन सिद्धचक्रमाहात्म्यकौर्त्तनप्रसङ्गेन च राजाट्टह
 पुराधिनाथस्य त्रीपालस्य विस्तरेण चरित्रकथनम् ।

No. 4010. जम्बूचरित्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 46. Lines, 8 on a page. Extent, 728 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Vāluchara, Panchāyata-pausāla. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect. Sanskrit.

Jambú-charitra. A biographical account of Jambúsvámí. The author's name is Sakalaharsha. The interlocuters are Mahavira and Śreṇika, king of Rājagṛiha. The story opens with an account of Jambú's four previous existences. In his fifth existence he was born as the son of Rishabha, a Śreshṭhi of Rājagṛiha. He was named Jambú because his mother in a dream saw a Jambú tree. He was from early youth indifferent to worldly pleasure and pain, though his father married him to eight exceedingly handsome girls. Once on a time thieves entered his house at night. He preached to them and to his wives. They all followed him, and renounced the world. He became a disciple of Vardhamán. There are eighteen moral stories in this work. Some of them were told by Jambú to the thieves and the wives, and some by his wives to him. These are the stories of (1) Madhuvindu, (2) of the eighteen relatives, (3) of Maheśvaradatta, (4) of Śamudra Śrī, (5) of a crow, (6) of Brahma-śrī, (7) of a goldsmith, (8) of Kalāmbita,

(9) of a she-monkey, (10) of Siddhaibuddhi, (11) of a horse of the purest descent, (12) of S'ri-vallabhā, (13) of an illiterate Brāhmaṇa, (14) of Kanakavatī, (15) of a prostitute and a Brāhmaṇa, (16) of a bird, (17) of three friends, (18) and a story told by the Brāhmaṇa.

Beginning. सप्रभावं जिनं नत्वा पार्श्वं सुरीन्द्रवन्दितं ।

लिख्यते खोपकाराय जम्बूखामिकथानकं ॥

अथैकदा समुद्रवद्भभीरः प्राप्तभवाब्धितोरः श्रीमहावीरः क्षितितले विहारं कुर्वन् राजगृह-
पुरं प्रतिष्ठितः । ततो देवैर्भग्याङ्गिसुखकरणं समवसरणं चक्रे । अथ तत्समये श्रीवीरागमनं
श्रुत्वा श्रीश्रेणिकभूपालः सदभयकुमारादिपरिवारविशालः वन्दनार्थमागतः । पश्चात् परमेश्वरेण
चतुर्विधो धर्मः प्रकाशितः । यतः,

दानेन प्राप्यते लक्ष्मीः शीलेन प्राप्यते सुखं ।

तपसा क्षीयते कर्म भावेन मोक्षसम्पदः ॥ इत्यादि ।

End.

उवससो कपे संजमतिथं च केवलवुच्छिन्नामदस इमे ठाणो ।

लोकोत्तरं हि सौभाग्यं जम्बूखामिसहासुनेः ।

अद्यापि यं पतिं प्राप्य शिवश्रीर्नान्यमिच्छति ॥

Colophon. इति श्रीजम्बूचरित्रं समाप्तं विहितं श्रीसकलदर्पणे ।

विषयः । अथैकदा राजगृहनगरे धर्मदेशनां दिग्गो भगवन्तो वर्द्धमानखामिनः श्रेणिक-
भूपालमुद्दिश्य भारतेऽस्मिन् चरमकेवलज्ञानी जम्बूकुमारो भविष्यतीत्युचुः । अथ कीदृशोऽसौ
जम्बूकुमार इति सप्रश्रयं श्रेणिकभूपालेन पृष्ठो भगवानाह । तत्र जम्बूकुमारस्य चतुःसंख्यकातीत-
जन्मविवरणकथनपूर्वकं पञ्चमे जन्मनि राजगृहपुरवासिनः ऋषभश्रेष्ठिनः पुत्रत्वमधिगम्य तत्पत्न्या
भारिण्या गर्भधारणकाले खम्भे जम्बूवृक्षदर्शनात् जम्बूकुमारेति नाम्ना उपदेशकथनं । अथासौ
यौवनेऽपि प्रोद्भिन्नवैराग्यतया पित्रोराज्ञेति अष्टौ कन्याः परिणीय तासु सुन्दरीष्वपि दृष्टवुद्वा
सञ्जातोपचाबुद्धिः रात्रौ खगटहागतान् चौरान् तथा खदारांश्च धर्मोपदेशदानेन साधुचरितान्
विधाय प्रातरैव भगवतो वर्द्धमानस्य पञ्चमगणधरं सुधर्मखामिनं गुरुत्वेनाङ्गीकार्यं ततो दीक्षां
लभ्वा प्रव्रज्याग्रहणेन च छतछात्यो बभूवेति विसरेण कथनं । तत्र चौरान् खदारांश्चोद्दिश्य जम्बू-
कुमारेण, अथ तत्पत्नीभिरपि तमुद्दिश्य आख्यायिकाः कथिताः । ताश्च अष्टादशभेदाः । तत्र
प्रथमतो मधुबिन्दुकथाकीर्त्तनं । एवं क्रमेण अष्टादशज्ञातिविवेचनकथाकीर्त्तनं । महेश्वरदत्तकथा ।
समुद्रश्रीकथा । काककथा । ब्रह्मश्रीकथा । स्वर्णकारकथा । कलम्बिककथा । वानरीकथा ।
सिद्धिबुद्धिकथा । विशुद्धजातीयाश्चकथा । श्रीवज्रभाकथा । मूर्खब्राह्मणकथा । कनकवतीकथा ।
वेष्मब्राह्मणकथा । पक्षिकथा । मित्रवचकथा । ब्राह्मणकल्पितकथाकीर्त्तनञ्च ।

No. 4011. जिनशतकबालाबोधः । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 93. Lines, 15 on a page. Extent, 3,051 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit. Vālučara Pañchāyata-pausāla. Appearance, new. Prose. Incorrect. Gujarāṭī-bhāsā.

Jina-śataka, bālābodha. A commentary in Gujarati of Devendra Sūri's Prakrit work, entitled Jinaśataka. The author's name is Maṭi-chandra, a disciple of Gopālgāṇi, belonging to the Anchalika Gachchha.

H. P. S.

Beginning. रत्नचोपदेष्टारं नत्वा वीरं जिनोत्तमम् ।

स्वल्पो हि शतकस्यार्थो मतिचन्द्रेण लिख्यते ॥

नमिष्य जिनमिति । अर्थः । जिन कश्चिद् रागद्वेषमोहादिदुर्वारवैरवारणाजेता अष्टमहा-
प्रातिहार्यलक्षणा शोभाइं अलङ्कृततीर्थङ्कर ते प्रतिइं नमस्कार करीने । इत्यादि ।

End. शतकशास्त्रे सम्पूर्णे करेहं । विकरालकलिकाललक्षण जे पातान तेहने
उद्धरवाने धूरीणसमान जे श्रीजगच्चन्द्रस्वरि तेहना चरणकमलने विशेषभ्रमरसमान जे देवेन्द्रस्वरि
तिणए ग्रंथ लिख्यो है । कर्मप्रकृति । पञ्चसहस्र । दृढशतकादिकशास्त्रवी उद्धरीने । सयग-
कहतां शतकगाथा प्रमाण है । ते कारणे शतककश्चिद् ।

ए शास्त्र विचारतां आत्मज्ञान ऊइ ।

Colophon. इति श्रीमदद्वलिकगच्छीयगोपालगणिशिष्यमतिचन्द्रकृतः जिनशतकबा-
लाबोधः ।

शतकस्यार्थलेखो हि लिखितो लोकभाषया ।

बालानां सुखबोधाय मतिचन्द्रेण साधुना ॥

स्ववाद्युद्यद्विसंवादि लिखितं बुद्धिविभ्रमात् ।

तच्छोधं हि कृपां कृत्वा सुधिया श्रुतज्ञानिना ॥ इति शम् ।

विषयः । देवेन्द्रस्वरिकृतप्राकृतभाषामयजिनशतकस्य गुर्जरभाषया व्याख्यानम् ।

No. 4012. निबन्धसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 325. Lines, 8 on a page. Extent, 6,662 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nibandha-saṅgraha. Abstract of the Chikitsāsthāna section of the Sūśruta. By Ullhana.

Beginning. शरौराननरं चिकित्सास्थानमारभ्यते । अथातो द्वित्रणीयचिकित्सितं
याख्यास्यामः । द्वौ त्रणौ अधिकृत्य कृतं चिकित्सितं द्वित्रणीयचिकित्सितं विकारप्रतीकारः । इत्यादि ।

End.

दोषघ्नमिति दोषेण येन वा मुखरोगेण वा ।

निबन्धान् वक्तुं वा वीक्ष्य भिषक्श्रीचक्रणाभिधः ॥

चिकित्सास्थानमकरोतुबोधं भरतात्मजः ।

Colophon. इति श्रीचक्रणविरचिते निबन्धसङ्ग्रहे समस्तनिबन्धज्ञापकार्यके सौश्रुतचि-
कित्सास्थानं समाप्तमिति । चत्वारिंशोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । सुश्रुतसंहिताचिकित्सास्थानस्य व्याख्यानम् ।

No. 4013. द्वादशाब्दादूर्द्धमवलोकने विधिः । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Dvādaśābādādūrdha-mavalokane-vidhi. A description of a rite to be celebrated on the return of a son or other relation after an absence of twelve years from home.

Beginning. अथ द्वादशाब्दादूर्द्धमवलोकने विधिः ।

द्वादशाब्दे व्यतीते तु न कुर्याद्भ्रातृदर्शनम् ।

पितोः पुत्रस्य नैवाकर्म्महाहानिकरं भवेत् ॥

दर्शनं यदि कुर्वीत शिवं पूज्य शिवालये ।

कांस्यपात्रं स्थापयित्वा अन्तः पटविधानतः ।

जलपूर्णे कांस्यपात्रे पूर्वं मुखनिरीक्षणम् ॥

मुखावलोकनं पश्चात् समालिङ्ग्य विपर्ययात् । इत्यादि ।

End.

आचार्यपुरःसरमष्टोत्तरशतं तिलान् ऊत्वा आचार्याय स दक्षिणां दत्त्वा
प्राक्पाणान् भोजयित्वा बन्धुभिः सह भुञ्जीतेति ।

विषयः । पितृमातृभ्रातादीनामदर्शनदिनात् द्वादशाब्दे व्यतीते पुनर्दर्शनविधिकथनं ।
तत्र प्रयोगकथनञ्च ।

No. 4014. गुणस्थानावचूरिः वा, गुणस्थानक्रमारोहटीका । Substance, country-made paper, 11½ × 5 inches. Folia, 15. Lines, 18—19 on a page. Extent, 770 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Guṇasthānāvachūri, or Guṇasthāna-kramāroha-ṭikā.
A gloss on the Jain treatise entitled *Guṇasthāna*.

Beginning. अर्हत्यादं हृदि ध्यात्वा गुणस्थानविचारिणां ।

अनुष्टुभामियं वृत्तिलिख्यते ह्यवचूर्णिवत् ॥

तत्रादौ मङ्गलार्थमभौष्टदैवतनमस्कारस्य सम्बन्धादेशाविर्भावकमाद्यपद्यमाह । गुणमिति । यत्र
यत्र पूर्वाप्राप्तगुणविशेषाविर्भावो भवति तत्तद्गुणस्थानमित्युच्यते । त्रीणि गुणस्थानानि । तेषां
स्वरूपं किञ्चिदल्पमात्रमुच्यते इति सम्बन्धः । इत्यादि ।

End.

श्लोकैः प्रायः पूर्वपरिचितैः श्लोकैरेवेत्यर्थः । कैरुद्धतो रत्नशेखरसूरिभिर्द्व-
न्द्वच्छीयश्रीवज्रसेनसूरिग्रन्थैः श्रीहेमतिलकसूरिपट्टप्रतिष्ठितैः श्रीरत्नशेखरसूरिभिः स्वपरोपका-
राय प्रकीर्णरूपतया प्रकटित इत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीगुणस्थानक्रमारोहस्य टीका समाप्ता ।

ऋषिरसमुनिचन्द्रे दशम्यां फाल्गुणे सिते ।

गुणस्थानावचूर्णिं हि लिलेख तिलकोदयः ॥

विषयः । गुणस्थानक्रमारोहविधानजैनप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 4015. विविक्तनामसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper,
10 × 4 inches. Folia, 103. Lines, 15 on a page. Extent, 2,338 ślokas.
Character, Nāgara. Date, Sm. 1785. Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vivikta-nāma-saṅgraha. A commentary on the *nāma-saṅ-
graha* of Hema Āchārya commonly called Hema Kosha.

Beginning. स्वस्ति श्रीविजगज्जन्तुजातजीवातुसन्निभः ।

शिवतातिः सतां भूयाच्छान्तिनाथो जिनेश्वरः ॥

नवीनकविताकान्ताभिमानव्रतशालिनः ।

स्वगुरोः स्वरचन्द्रस्य प्रणम्य चरणाम्बुजं ॥

भावचन्द्रादिशिष्याणां सम्यग्युत्पत्तिहेतवे ।

नामसङ्ग्रहनामानि विलिख्यन्ते प्रथक् प्रथक् ॥

रूढयौगिकमिश्राख्यास्त्रिधा शब्दाः प्रकीर्तिताः ।

युत्यन्तिवर्जितास्तत्र रूढा आखण्डलादयः ।

युत्यन्तिभाजः सर्वेऽपि मन्यन्ते शाकटायनः ।

तत्सर्वेऽपि तदन्वर्थवर्जितः प्रथमो मतः ॥

योगिका योगजनिता योगस्तत्रान्वयो मतः ।

गुणक्रियाभ्यां सम्भूतः सम्बन्धप्रभवश्च सः ॥

अन्यथोरर्थः । शब्दानां परमार्थानुगमनसम्बन्धः स योगो गुणक्रियासम्बन्धाच्च भवति । इत्यादि ।

End.

यदाहुः ।

इयन्त इति संख्यानं निपातानां न विद्यते ।

प्रयोजनवशादेते निपात्यन्ते पदे पदे ॥

Colophon. इति श्रीमत्तपोगणगगनाङ्गनगगनमणिभट्टारकसार्वभौमभट्टारकश्री५श्रीविजय-
सेनसूरीश्वराणां विजयराज्ये पतिसाहश्री५श्रीशकव्वरजसालदीनप्रदत्तोपाध्यायधारकश्रीशक्रजयक-
रमोचनायनेकसुकुतकारकमहोपाध्यायश्री५श्रीभानुचन्द्रगणिविरचिते विविक्तनामसङ्गहे षष्ठः काण्डः
समाप्तः । संवत् १७८५ ।

विषयः । हेमचन्द्रकृतनाममालाभिधानकोषस्य व्याख्यानम् ।

No. 4016. जीवविचारप्रकरणवृत्तिः, वा जीवविचारलघुवृत्तिः ।

Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 8. Lines, 17 on a page. Extent, 408 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Jīvavichāra-prakarana-vṛitti, or Jīvavichāra-laghu-vṛitti. A gloss on the Jaina treatise called *Jīvavichāra*. By Śānti Śūri.

Beginning. ध्यात्वा जैनं महः श्रीमत्सद्गुरुं प्रणिपत्य च ।

वृत्तिं जीवविचारस्य कुर्वे संक्षेपतः स्फुटां ॥

इह हि संसारसागरे निमज्जतां जन्तूनामुपकाराय प्रवहणकल्पं तत्त्वोपदेशं दातुकामः श्रीशा-
न्तिस्त्रिंशत् खेष्टदेवताप्रणतिपूर्विकामभिधेयादिस्त्रचिकामादिमां गाथासाह । भुवणपदैवमिति ।
अथ भणामीतिक्रियाभिसम्बन्धादहमिति कर्तृपदमध्याहार्यं । इत्यादि ।

End.

एतेन न स्वमनीषया कल्पित इति स्खचितं ।

इति जीवविचारलघुवृत्तिः ।

इहद्वृत्त्यादिकं तस्य यद्यप्यस्ति पुरातनं ।

तथापि सुखबोधार्थं वृत्तिकेयं विनिर्दिष्टा ॥

प्रमादाद्वा मतेर्मान्द्रादुक्तसुतूचमव यत् ।

तन्मिथ्यादुष्कृतं मेऽसु शोधनीयञ्च धीधनैः ॥

संवद्ग्राभशिलीमुखाष्टवसुधासंख्ये नभस्ये सिते
 पक्षे पावनसप्तमीसुदिवसे वीकादिनेराभिधे ।
 +गे श्रीमति पूर्णतामभजत व्याख्या सुबोधिन्यसौ
 सम्यक् श्रीजिनचन्द्रसूरिसुनिपे गच्छेशतां विधति ॥
 श्रीमन्नो जिनभक्तिसूरिगुरवखान्दे कुले जग्मिरे
 तच्छिष्या जिनलाभसूरिसुनिपाः श्रीप्रीतितः सागराः ।
 तच्छिष्यास्ततधर्मावाचकवरास्तेषां विनेयः क्षमा-
 कल्याणः स्वपरोपकारविषयेऽकार्षीदिसां वृत्तिकाम् ॥

Colophon. इति श्रीजीवविचारप्रकरणवृत्तिः सद्भिर्वाच्यमाना चिरं नन्दतात् ।
 विषयः । शान्तिसूरिकृतजीवविचारनामकजैनसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 4017. अभिधानचिन्तामणिः, वा योगशतटीका। Substance,
 country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 11. Lines, 20 on a page.
 Extent, 647 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit,
 Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse.
 Incorrect.

Abhidhāna-chintāmani or Yogaśataka-ṭikā. A medical
 treatise, being a century of recipes. By Vararuchi.

Beginning. श्रीवर्द्धमानं प्रणिपत्य मूर्ध्ना
 जनस्य सर्वस्य निरोगहेतोः ।
 श्रीपूर्णसेनेन सुबोधनार्थं
 प्रारभ्यते योगशतस्य टीका ॥

अथ जीवा आदिनिधनास्तेषां जीवानां आचारमन्वाहृतशीतातपवर्षानिलविषमाशनानिद्रादि-
 भिर्याधय उत्पद्यन्ते । तेषां व्याधीनां प्रतीकारार्थं पुरा सर्वज्ञैर्भाषिताद्वैद्यशास्त्रात् सारयोगान्
 विविच्य योगशतं कर्तुंकामो वररुचिः शास्त्रादौ प्रतिज्ञां करोति कृत्स्नस्येति । कृत्स्नस्य निरवशे-
 षस्य चरकवाग्भट्टशुश्रुतस्य तन्त्रस्य कल्याणादिवैद्यशास्त्रस्य—इत्यादि ।

End. मूत्रपुरीषयोः स्थिरत्वेन प्रवर्त्तनं । एतानि क्षेप्सरोगे जानाति ।
 एतानि लिङ्गानि च तत्कृतानां ।
 सर्वामया + + + चैकनाम्नाम् ।
 कश्चित् + + प्राप्तिनिरोधपूर्वं
 संज्ञान्तरं येन तु संप्रयानि ॥

Colophon. इत्यभिधानचिन्तामणियोगशतटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । वररुचिकृतयोगशताभिधानवैद्यकनिबन्धस्य व्याख्यानम् ।

No. 4018. संघपट्टकप्रकरणावचूरिः, वा संघपट्टकपञ्जिका । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 22—24 on a page. Extent, 547 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Saṅgha-paṭṭaka-prakaraṇāvachūri or Saṅgha-paṭṭaka-panjikā. A gloss on a Jain treatise. By Jinavallabha Sūrī.

Beginning. नत्वा श्रीशान्तिदेवेशं ज्ञानचन्द्रं गुणं तथा ।

मया विलिख्यते चैषा संघपट्टकपञ्जिका ॥

श्रीमद्विक्रमनृपात् दशशताशीतिवर्षे श्रीमदनृक्षपुरपत्तने दुर्लभराजसभायां चैत्यवासिवासिनो निर्जित्य प्राप्तस्वरतरविषदः श्रीजिनेश्वरसूरिः तत्पट्टे श्रीजिनचन्द्रसूरिसिद्धिनेयो नवाङ्गट्टन्निविधाता श्रीश्रमयदेवसूरिसिद्धिः श्रीजिनवल्लभसूरिश्चैत्यवासिनिराकरणाथ श्रीसंघस्य पट्टकरूपराजपट्टमिव श्रीसंघपट्टकशालं चकार । तस्यायकाथं । वक्तीति । व्याख्या । वयं तं देवं श्रीपार्श्वनाथं सुमः प्रणमामः । इत्यादि ।

End.

नेषाच्च परमं मङ्गलं भविष्यतीति भावार्थः ।

संवत् पञ्चदशाधिके समदशशते त्रिंशत् ।

लिखिता देवराजेन संघपट्टकपञ्जिका ॥

Colophon. इति श्रीसंघपट्टकप्रकरणावचूरिः सम्पूर्णा ।

विषयः । जिनवल्लभसूरिकृतसंघपट्टकाभिधानजैनसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 4019. खोपञ्चधातुपारायणम् । Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 70. Lines, 15 on a page. Extent, 4,398 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Svopajña-dhātu-pārayaṇa. Illustrations of verbs and conjugations in a grammatical treatise by the author. By Hemachandra.

Beginning. श्रीसिद्धहेमचन्द्रयाकरणनिवेशितान् खलतधातून् ।

आचार्यो हेमचन्द्रो विदुषोऽयं नमस्कृत्य ॥

इह तावत्पदपदार्थज्ञानद्वारोत्पन्नं त्रयोपादेयज्ञानं निःश्रेयसहेतुरिति प्रसिद्धम् । पदपदाद्य
ज्ञान + नयनिचेपादिभिरभिगमोपायैः परमार्थतो व्यवहारतस्तु प्रकृत्यादिभिरिति इत्यादि ।

End. चलयति । खलयति । क्षपयति । क्षपयति । इत्यपि भवति ।

Colophon. इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते खोपज्ञघातुपारायणे निरनुबन्धो भुवादिगणः
सम्पूर्णः ।

विषयः । निजकृतसिद्धहेमचन्द्रशाकरणात्कर्तृधातूनां विशेषेण गणादिप्रदर्शनपूर्वकं प्रयोग-
स्वरूपकथनं ।

No. 4020. शूलटङ्केश्वरमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 9 x 5 inches. Folia, 39. Lines, 11 on a page. Extent, 777 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1844. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect.

S'ūla-ṭaṅkeśvara-māhātmya. A description of the sanctity of S'ūlaṭaṅkeśvara. An extract from the Skanda Purāṇa.

Beginning. अथ शूलटङ्केश्वरमाहात्म्यं लिख्यते । तदुक्तं स्कान्दे शिवरक्षस्ये । ऋषय
कुचः ।

सूत सूत महाबुद्धे सर्वशस्त्रविशारद ।
शूलटङ्केश्वरस्यैव माहात्म्यं वद विसरात् ॥
शूलटङ्केति नामापि कथं जातं महेशितुः ।
कुच वा संस्थितिस्तस्य पूर्वमासीत् प्रभोः सदा ॥
केन वा कारणेनैव काश्यामागमनं विभोः ।
आकारितश्च केनापि किमर्थं कुच वा स्थितः ॥
कैश्च साङ्गं समागत्य किञ्च कार्यं कृतं तथा ।
किञ्च तीर्थं तदा जातं किञ्च पूर्वं स्थितञ्च यत् ॥ इत्यादि ।
End. रणेऽरण्ये विवादे च सन्निधौ यदि चेद्भवेत् ।
अयं तस्य भवेत् तत्र नास्ति शास्त्रादिक + व ॥
राजा वा राजपुत्रो वा राजकीयस्तथैव च ।
एतन्माहात्म्यं राजस्य सान्निध्यं सर्वदाचरेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे शिवरक्षस्ये शूलटङ्केश्वरमाहात्म्यविशेषवर्णने षोडशो-
ऽध्यायः समाप्तः । संवत् १८४४ ।

विषयः । काशीस्थशूलटङ्गेश्वरनामकमहादेवस्य विशेषेण माहात्म्यादिकथनं । तदाविर्भाव-
 एत्तान्तकथनं । शूलटङ्गेश्वरनामकारणकथनं । तस्य दशाश्वमेधावस्थितिकारणकथनं । शूलटङ्गेश्वर-
 चेत्रनिरूपणं । तत्र यात्राक्रमकथनं । तत्र नैमित्तिककाम्यथाचादिविधिकथनं । तत्फलकथनञ्च ।
 तत्तीर्थे माघस्नानादिमाहात्म्यकथनं । प्रसङ्गान्माघमाहात्म्यकथनं दशहरामाहात्म्यादिकथनं ।
 दशाश्वमेधे ढण्णट्टादिभिश्चायाकरणमाहात्म्यकथनं । तत्र प्रासादलिङ्गस्थापनादिमाहात्म्यकथनं ।
 स्नानदानादिमाहात्म्यकथनं । तत्र मरणे सायुज्यमोक्षप्राप्तिकथनं । तत्र गृहदानहोमादिकरणा-
 माहात्म्यकथनं । तत्र अभिषेकादिमाहात्म्यकथनं । तत्र पुराणपठनपाठनाश्रवणश्रावणादिमाहात्म्य-
 कथनं । कलौ शूलटङ्गेश्वरस्य माहात्म्यातिशयवर्णनञ्च ।

No. 4021. रसमीमांसा । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines, 3—4—5 on a page. Extent, 114 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Rasa-mímáñśá. Literary criticism. By Gaṅgárāma Jadhī.

Beginning. बलरामेणाकाशं कलिन्दकन्या यथानायि ।

गङ्गारामेण तथा रसमीमांसापि बालमनः ॥

कविभिः काव्यैः सुहृदां मानसं सदनं समानैतैः ।

अनुभावैश्च विभावैर्यभिचारिभिरपि च समूय ॥

कश्चिदलौकिकरूपो व्यापारो जन्यते तत्र ।

तस्मात् स्वतः प्रकाशज्ञानावरणमपसरति द्राक् ॥ इत्यादि ।

End.

गङ्गारामोन्नीतां रसमीमांसां विजानानः ।

पुरुषोऽस्तु तुष्टः सर्वज्ञः सोऽपि गोविन्दः ॥

Colophon. इति श्रीजयपनामकगङ्गारामोन्नीता रसमीमांसा सम्पूर्णा ।

विषयः । रसस्वरूपविवेचनं । रसलक्षणं । आलम्बनविभावलक्षणादिकथनं । उद्दीपनविभा-
 वादिलक्षणं । स्थायिभावलक्षणादिकथनं । अनुभावलक्षणादिकथनं । शृङ्गारादिनवविधरसलक्षणा-
 दिकथनं । रत्यादीनां लक्षणादिकथनं । अथ असंलक्ष्यक्रमलक्ष्यक्रमरूपभेदनिरूपणञ्च ।

No. 4022. क्वाया, वा रसमीमांसायाख्या । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines, 6—7—8 on a page. Extent, 618 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Chháya or Rasa-mímāṅsā-vyākhyā. A gloss on the author's treatise on the Rasas.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

व्यावलम्ब्यत्करफुत्कृतिनिरस्तपूर्वापरप्रचुरविघ्नः ।
 स्यापसव्यलक्ष्यो गणाधिपो जयति सार्वभौम इव ॥
 नाभीसरोरुहोर्ध्वेदनसरोजासनोपरि स्थित्वा ।
 विभुवनमपूर्वमिव या प्रदर्शयति सा सरस्वती जयति ॥
 — — — — —
 राधादेवीं गङ्गारामो जङ्गीति यः ख्यातः ।
 सोऽहं रसमीमांसां विवृणोम्यर्थप्रबोधसिद्ध्यर्थम् ॥

प्रारम्भे दृष्टस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नसमाप्तिकामनया कृतं वस्तुनिर्देशात्मकं मङ्गलं शिष्यशिष्यायै निबध्न-
 च्चिकीर्षितं प्रतिजानीते । बलरामेणेति । बलरामेण कलिन्दकन्या यमुना आकाशद्वन्द्वं यथानाथि ।
 इत्यादि ।

End. पुरुषोत्तमः तृष्टोस्तु । स गोविन्दः सर्वज्ञः पालिति श्रन्वयः । शेषं पूर्वव-
 दिति ॥

रसरामपद्मरागां भावप्रज्ञाविशुद्धमुक्ताभास् ।
 सात्त्विकसुवर्णवर्णां नासासुक्तां गृह्णाण वाणीमास् ॥
 नौकाया भानुतरङ्गिण्यां ज्ञायामिमां समाख्याय ।
 नवरसयात्रीभूता विहरन्तः केन रामकृष्णनि ॥

Colophon. इति श्रीजयपुनामकगङ्गारामविरचिता ज्ञायामिमांसाव्याख्या
 समाप्ता । शुभमस्तु ।

विषयः । निजकृतरसमीमांसाया व्याख्यानम् ।

No. 4023. चतुर्विंशतिमतव्याख्या, (आचारकाण्डम्) । Substance, country-
 made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 114. Lines, 7 on a page. Extent,
 2,174 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1867. Place of deposit,
 Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse.
 Incorrect.

Chaturviṅśatimata-vyākhyā. (Āchārakāṇḍa.) Dialectic
 disquisitions on duty. By Bhaṭṭojī Dīkshita.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाङ्गिकं लिख्यते । तत्र माधवीये कूर्मपुराणे । ब्राह्मे सुहृत्ते उत्याय धर्ममर्थं च चिन्तयेत् । कायक्लेशं तदुद्धूतं ध्यायित परमेश्वरमिति । स्वर्योदयात् प्रागर्द्धप्रचरे द्वौ सुहृत्तौ । तत्रायौ ब्राह्मः । द्वितीयो रौद्रः । तदुक्तं विष्णुपुराणे । रात्रेः पश्चिमयामस्य सुहृत्तौ यत्नतीयकः । स ब्राह्म इति विज्ञेयो विहितः स प्रबोधन इति ।

End.

तत्र च वर्ध्यानाह पराशरः । विक्रीणन् मयमांसानि ह्यभक्ष्यस्य च भक्षणात् । कुर्वन्नगम्यागमनं शूद्रः पतति तत्क्षणात् । इति शेषमन्यतो बोध्यम् । इति शूद्रधर्माः ॥

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीलक्ष्मीधरसूत्रेः स्तुतुना भट्टोजिदीक्षितेन रचितायां श्रीचतुर्विधमतयाख्यामाचारकाण्डं समाप्तम् । संवत् । १८६७ ।

विषयः । आङ्गिककृत्यनिरूपणम् । तत्र ब्राह्मरौद्रादिसुहृत्तलक्षणादिकथनं । उत्यानविधिकथनं । तत्र भूमिप्रार्थनाविधिकथनं । दणकाष्टाद्याहरणे कालभेदेन नियमविशेषकथनं । शौचादिविधिविवेचनं । पादप्रक्षालनादिविधिकथनं । आचमनविधिकथनादिकं । गण्डूषनिरूपणादिकं । ब्राह्मतीर्थादिनिरूपणं । आचमननिमित्तकथनं । हस्तद्वये दन्तधावने वर्ज्येतिथिकथनादिकं । पवित्रविधिकथनं । स्नानविधिकथनं । तदनुकल्पकथनं । दर्भमोचनादिविधिकथनं । परिधेयवस्त्रादिनिरूपणं । आर्द्रवस्त्रोत्तारणे विशेषकथनं । अनुकल्पकथनं । आयमभेदेन स्नानभेदनिरूपणम् । नित्यनैमित्तिकस्नानादिविधिकथनं । वस्त्रान्तरिते स्पर्शे विशेषकथनं । देवलकादिलक्षणकथनं । अश्वत्थच्छायास्नानविधिः । समुद्रस्नानविधिः । तिलकविधिः । सन्याविधिकथनं । तत्कालदेशादिनिरूपणं । सन्याप्रयोगकथनञ्च । गायत्रीजपविधिकथनं । होमविधिकथनं । प्रातर्होमकालादिनिरूपणं । श्रौतस्मार्त्ताग्निव्यवस्थाकथनं । नित्यदानविधिकथनं । मङ्गलदर्शनविधिकथनं । एवं दिनस्य द्वितीयतृतीयभागकृत्यकथनं । आतिथ्यविधिकथनं । अर्जनोपायकथनं । आपट्टिककथनं । चतुर्थभागकृत्यकथनं । पञ्चयज्ञविधिकथनं । तदनुष्ठानक्रमकथनं । विशेषेण तर्पणविधिकथनं । देवतार्चनविधिकथनं । तत्र विष्णुपूजाविधिकथनं । पूजोपकरणादिनिरूपणं । पूजेतिर्कृत्यतानिरूपणं । गुरुपूजाविधिकथनं । पञ्चमभागकृत्यनिरूपणं । भूतयज्ञपितृयज्ञादिनिरूपणं । भोजनविधिकथनं । तदुदीच्याङ्गनिरूपणं । कालविशेषे भोजनाकर्त्तव्यतादिनिरूपणं । षष्ठभागकृत्यनिरूपणं । शयनविधिकथनं । उदक्शिर आदिशयनविधिः । अथ वाणप्रस्थाश्रमकृत्यनिरूपणं । सत्यासाश्रमकृत्यनिरूपणं । कुटीचकवह्मदकहंसपरमहंसभेदात् चतुर्विधसत्यासिनिरूपणं । अथ क्षत्रियधर्मकथनं । वैश्यधर्मकथनं । शूद्रधर्मकथनञ्च ।

No. 4024. प्रशस्तिकाशिका । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Extent, 600 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Prasasti-kāśikā. A Letter-writer, giving the forms and addresses appropriate for letters to various persons; defective.

Beginning. नत्वा गणपतिं देवं सर्वविघ्नविनाशनम् ।

गुरुं कृष्णानाथं ब्रह्मानन्दाभिधानकम् ॥

प्रशस्तिकाशिका दिव्या शम्भुदेवेन लिख्यते ।

सर्वेषामुपकाराय लेखनाय च धीमताम् ॥

चतुर्णामपि वर्णानां क्रमतः कार्यकारिणी ।

लिख्यते सर्वविद्यार्थिप्रबोधाय प्रशस्तिका ॥

यस्या लेखनमात्रेण विद्या कौर्त्तिर्यशोऽपि च ।

प्रतिष्ठा लभ्यते शीघ्रसनायासेन धीमता ॥

तत्रादौ ब्राह्मणानाम् । खलिश्रीमत्सुकलविद्याविनोदरसिकविराजमानसन्मण्डलीसमाजमण्ड-
लविहितदिग्विजयवादीन्द्रवन्दमर्दन—इत्यादि ।

End. श्रीमत्याः ।

खलिश्रीमद्भक्तुसमानपातित्रत्यालङ्कारणालङ्कृतभोगायतनप्रपालितनिखिलस्वाश्रितजनकद-
म्बासु श्चमुकमहाराजायु ।

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्तु चकवाक्यं नास्ति ॥

विषयः । प्रशस्ति-लेखनप्रकारकथनं । तत्र गद्येन ब्राह्मणानां प्रशस्तिकथनं । तत्र पण्डितानां । विद्वत्प्रभूणां । यतेः । प्रसङ्गेन तपोवनवर्णनं । अथ पद्येन पूर्वोक्तानां प्रशस्तिकथनं । अथ कनिष्ठविषये प्रशस्तिकथनं । कुशललेखनोपासककथनं । अमात्यादीनां प्रशस्तिकथनं । राज्ञः प्रशस्तिकथनं । अथ गुरुणां । पितृचरणानां । एषाञ्च पद्येन प्रशस्तिकथनं । एवं परच ज्ञेयं । अथ कुशललेखनप्रकारकथनं । अथ वैश्यविषये प्रशस्तिकथनं । अथ शूद्रविषये प्रशस्तिकथनं । अथ मानवादीनां प्रशस्तिकथनं । नायकनायिकादीनां प्रशस्तिकथनं । अथ भ्रात्रादीनां प्रशस्तिकथनं । अथ राज्ञाः प्रशस्तिकथनञ्च । अतःखण्डितम् ।

No. 4025. काश्यपहस्तवः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 14. Lines, 8 on a page. Extent, 238 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Káruṇya-lahari-stava. A Hymn to Dakṣiṇámúrti. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

तदद्यादैन्द्या विमलकलधौतद्युतिमहः
परं येन क्लीवं पुरुषति च सौन्दर्यमयते ।
हरीन्द्रादेः स्वर्गस्थितिलयकतिर्यस्य विह्वति-
स्थिदानन्दाकारं किमपि करुणापूरमरुणम् ॥ १ ॥
(अष्टशतोत्तरायुतद्वयमन्त्रवाची ।)
शिवे तत्तन्नागमनिगमवैषम्यकलहा-
कुलीभावादेकां द्रुहिणहरिरुद्रादिजननीम् ।
प्रपद्ये त्वामेव स्फुरदरुणकारुण्यलहरीं
चिदानन्दस्यन्दामितरपथमन्दादरतथा ॥ २ ॥ इत्यादि ।

End.

अपारव्याहारे तव रुचिरकारुण्यलहरी-
स्त्ववेऽवोचत् किञ्चित्सदसदपि यत्कङ्कणकविः ।
मुदं तत्ते धत्तां करुणिसमुधासिन्धुलहरि-
स्खलद्वर्णो बालः सुखयतितरामेव जननीम् ॥ १०० ॥
इति शतकमनन्तब्रह्मविद्यास्त्रवस्य
प्रकटितपरमार्थानन्दसन्दोहभावम् ।
कलयतु मतिमस्मिन् यादृशं यस्य चेत-
स्तदखिलफलसाक्षी दक्षिणामूर्तिरेकः ॥ १०१ ॥

Colophon. इति श्रीशङ्करोचरणकिङ्करोभवता कविकङ्कणेन कृतः कारुण्यलहरीस्तवः ।
शुभमस्तु ।

विषयः । स्तोत्रयज्ञेन भगवत्या रूपगुणमाहात्म्यादिवर्णनम् ।

No. 4026. मुकुन्दविलासम् । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent, 350 ślokaś. Character, Nágara, Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance. fresh. Verse. Incorrect.

Mukunda-vilása. An imitation of Jayadeva's Gītagovinda.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

वेदान्तरपि गीतं नित्यमसङ्गं गुणातीतम् ।

नन्दस्तुतं गुणसिन्धुं चिन्तय तं चित्त राधिकावन्धुम् ॥
 हेरम्बं कतिचित्परे दिनकरं केचित्पुनः शङ्करं
 शक्तिं केचन कोऽपि विष्णुममलं त्वन्ये परे पद्मजम् ।
 एकं भिन्नधिया यमेव परमात्मानं सदोपासते
 तं हृन्दावनचन्द्रमायय मनः श्रीराधिकावल्लभम् ॥
 या वाणी विधिसन्निधौ जलधिजा या शार्ङ्गिणः सन्निधौ
 येशानार्द्धशरीरिणी भगवती या रामचन्द्रप्रिया ।
 या रुक्मिण्यपि वासुदेवगृहिणी या रामगो रेवती
 तामेतां व्रजराजपुवदयितां श्रीराधिकासायये ॥

— — — — — ।
 श्रीजगन्नाथदेवस्य श्रीवाणपुरपालिनः ।

शिवस्य परितोपाय कायमारभ्यते मया ॥

तुण्डोरागः ।

जय परमेश रमेश्वर विष्णो ।

विदितजगद्गुण रिपुगणजिष्णो ॥ इत्यादि ।

End.

इति लसद्भजनं मधुसूदनम्

जलधिजा नलिनी मधुसूदनम् ।

अनुमताञ्जलिभासितदैवतं

स्रग्दृशो भृशभावितदैवतम् ॥

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकं नास्ति ।

विषयः । जयदेवकृतगीतगोविन्दव्यासवल्लभ्य विरचितोऽयं निबन्धः । तत्र प्रथमे सर्गे,—

गोपीनां श्रीकृष्णं प्रति पूर्वरारागवर्णनं । द्वितीये सर्गे,—तासां वाग्विलासवर्णनं । तृतीये सर्गे,—

गोपीभ्यो नारदस्य उपदेशदानवर्णनं । चतुर्थे सर्गे,—ताभिर्गौरीशङ्करपूजनवर्णनं । सप्तमे सर्गे,—

तासां समक्षं श्रीकृष्णस्य अनुरागप्रकटनवर्णनं । षष्ठे सर्गे,—गोपीकृष्णयोः परस्परमालापवर्णनं ।

वल्लहरणलौलावर्णनञ्च, (अतः खण्डितम्) (कायेऽस्मिन् हरिहरयोरभिन्नतया लौलावर्णितेति

ज्ञातयमिति ।)

No. 4027. प्रपञ्चसारविवेकः । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 41. Lines, 10 on a page. Extent, 890 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1840. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Prapañcha-sāra-viveka. A compilation on morality as inculcated in the Sāstras. By Gaṅgādhara Mahākara, son of Sadāsiva Sūri.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमस्कृत्य शिवानाथं लक्ष्मीकान्तं जगद्गुरुं ।
 भवानो दुष्टिराजश्च दण्डपाणिश्च भैरवं ॥
 गङ्गां सरस्वतीं रामं वायुपुत्रं जितेन्द्रियं ।
 देवदैत्यगुरू स्तूय्यं वाल्मीकिं व्यासनारदौ ॥
 अद्वैतानन्दपादाब्जं पितरं मातरं गुहं ।
 देवानृषीन् पितॄन् धर्मं काशीं च हृदि भक्तितः ॥
 सदाशिवतनूजन्मा वत्सगोचः सतां प्रियः ।
 गङ्गाधर इति ख्यातो भगवद्भक्तकिङ्करः ॥
 नानाशास्त्राणि चालोक्य बालानां हितकाम्यया ।
 भवसारविवेकश्च कुर्वे मोहविनाशकं ॥
 यज्ञप्रज्ञानमात्रेण मातेव हितकारिणी ।
 बुद्धिर्विवर्द्धते पुंसां सोऽयमाद्रियतां बुधैः ॥ इत्यादि ।

End.

वह्मो यद्यपि ग्रन्थाः पादपाः सन्ति भूतले ।
 तथाप्ययं विजयते हरिनामफलैः शुभैः ॥

Colophon. इति श्रीमन्महाङ्करोपनामकसदाशिवस्वरिखनुभगवद्भक्तकिङ्करगङ्गाधरविरचितेप्रपञ्चसारविवेके अक्षोराचक्षत्यनिरूपणं नाम अष्टमोऽङ्काः समाप्तः । संवत् १८४० ।

विषयः। विस्तरेण नीतिकथनं । तत्तत्प्रसङ्गादर्थनैतिकथनञ्च । विशेषेण नीतिमार्गनिरूपणं । सदसत्कर्मफलकथनं । देवस्वरूपनिरूपणं । भगवत्पूजाविधिकथनं । भागवतधर्मकथनं । आङ्गिककृत्यकीर्तनञ्च ।

No. 4028. कवीन्द्रकल्पद्रुमः । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 20. Lines, 14 on a page. Extent, 1,572 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kavindra-kalpadruma. On literary composition. By Kavindra Āchārya Sarasvatī.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

गुहं गङ्गां गणेशश्च शिवो विष्णुदिनेश्वरौ ।

प्रणम्य रम्यतासिन्धुर्निबन्धोऽयं निबध्यते ॥
 काशीवासी प्रकाशीकृतगुणनिचयः सर्व्वविद्याविलासी
 दासीभूतः स्मरारेर्विषयसुखगणे + दासीनचेताः ।
 गोदातीरे प्रमोदावलिबलिततमे जन्मभाक् पुण्यभूमा-
 हृद्वेदी वेदवेदी जगति विजयते श्रीकवीन्द्रो यतीन्द्रः ॥
 अधीत्य वेदवेदाङ्गायशास्त्राणि सर्व्वशः ।
 ततः स्त्रीकृत्य सत्र्यासं ब्रह्माभ्यासं समाश्रितः ॥

— — — — — ।
 तत्रादौ गणेशस्तोत्रं ।

सचिन्ने विधत्ते यदीयस्मृतिं य-
 स्तदेवातिविन्नेशतातस्य पुंसः ।
 प्रकामं प्रकामं द्रुतं विधत्ते
 प्रमत्तेभतुण्डं समीडं तमीडे ॥ (?) इत्यादि ।

End.

तत्तज्ज्ञानदुरीकृतमहासोदसमवगतसन्नभूमिकासमारोहमहम्मददाराशिकोह-

कृता + + + नारायणेत्यष्टाचरमन्त्रपूर्व्वका नमस्काराः सन्ति ॥

Colophon. इति श्रीसर्व्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्य्यसरस्वतीविरचिते कवीन्द्रकल्पद्रुमे
 प्रास्ताविकगद्यपद्यदण्डकप्रशस्तिः ॥

विषयः । गणेशस्तोत्रकीर्तनं । गङ्गास्तोत्रकथनं । यमुनास्तोत्रं । वितस्तास्तोत्रं । सूर्य्यस्तोत्रं ।
 शिवस्तोत्रं । भवानीस्तोत्रं । नृसिंहरूपवर्णनं । श्रीकृष्णरूपवर्णनं । रामचन्द्ररूपवर्णनं । हनूमत्स्तोत्रं ।
 प्रास्ताविकस्तोत्रकथनं । शिवरामवर्णनं । पञ्चावलम्बनपद्यकथनं । पञ्चप्रशस्तिवर्णनञ्च ।

No. 4029. विमलोदयमाला । Substance, country-made paper, 9 × 4½
 inches. Folia, 58. Lines, 11 on a page. Extent, 1,394 ślokas. Character,
 Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
 Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Vimalodaya-mālā. An introduction to the Gṛīhya Sūtras of
 Āśvalāyana.

Beginning. प्रथमतः खण्डितम् ।

— — — — — स्थाने स्नाद्वाकारं प्रयोजयेत् ।

अग्रादिना तु मन्त्रेण पूर्व्वं होममुशन्ति हि ॥

विग्रहेण तु कर्त्तव्यमिति गृह्यविदां मतं ।

भुक्तवत्सु ऊतं तेषु यथेष्टं भोजयेत् ततः ॥

प्रभूतं मन्त्रदेयं स्याद्वाङ्मनादीनि निश्चितं ।

ज्ञात्वा तु श्रावयेत् षष्ठान् सर्वा मधुमतीर्हृचः ॥

अक्षन्नितीयम्बुक् श्राव्या श्रावितायाश्च लय ।

नान्दीयादभिज्ञाचार्या गृह्यस्मृतिनिबन्धनं ।

इति नान्दीयादप्रकरणं ।

अथापरेद्युः समाचारतो ब्राह्मणभोजनादिकं

कृत्वा स्नाताहृतवस्त्रः सितकुसुमानुलेपनः । इत्यादि ।

End.

तेनैव पथा पशून् गमयित्वा पूर्णपात्रनिनयनादिशेषं परिसमाप्य शन्ता-
तीयं (?) जपन् पशूनां मर्धं गच्छेत् ।

Colophon. कृतौ विमलोदयमालायां चतुर्थोऽध्यायः ईरितः ।

विषयः । आश्वलायनगृह्यसूत्रस्य व्याख्यानमुखेन प्रयोगकथनम् ।

No. 4030. आश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोगः । Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent, 380 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Āśvalāyana-prāyaścitta-prayoga. Directions for the performance of sundry expiations according to the rules of Āśvalāyana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः । विहितस्याकरणे अन्यथाकरणे च प्रायश्चित्तिः कर्त्तव्या । अपराधे सति तदर्थतया विहितमस्ति चेत् तदेव कर्त्तव्यं । तन्नास्ति चेत् याहृतिहोमः कार्यः । इत्यादि ।

End.

गृहीतेनान्येन सप्तहोतारं सप्तग्रहं होष्यामीति सङ्कल्प्य महासूत्र्यो देवता सर्वप्रायश्चित्तमाहवनीये ।

Colophon. इत्याश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोगलिख्यकमोक्षोपनान्ना कृतः समाप्तिमन्त्रम् ।

विषयः । आश्वलायनोक्तविधिना पिण्डपितृयज्ञादिलोपे प्रायश्चित्तविधिकथनम् ।

No. 4031. आधानपद्धतिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 31. Lines, 8 on a page. Extent, 427 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Adhāna-paddhati. A guide to the performance of the *ādhāna* rite according to Āpastamba. By Ananta Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाधानं । जातपुत्रकृष्णकेशवस्त्रः सभार्यः पितृर्च्यैष्ठस्य वा कृताधानत्वे प्रयुक्ताधिकारप्रति-
बन्धरहितोऽपि क्वचित् (?) कालमनादितान्निद्येत् । उक्तकच्छाद्यनुष्ठानपूर्वककुष्माण्डहोमैरात्मानं
पावयेत् । यस्तु पित्रादिपाकोपजीवी—इत्यादि ।

End. प्राणाय स्वाहेति प्रथमप्रासप्रद्वणं । अक्षारहविष्वाशनं भूर्भुवः स्वरिति
हविरासादनं ।

अवादीत्यमनन्तेन प्रकृत्यारम्भगोचरः ।

आपस्तम्बीयकल्पोक्तविधिः श्रीहरितुष्टये ॥

Colophon. इत्यन्वारम्भणीयप्रयोगः । इत्याधानपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । आपस्तम्बमतानुसारेण आधानकालविहारादिनिरूपणपूर्वकं तत्र तत्र प्रयोग-
कथनम् ।

No. 4032. आग्रयणम् । Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 284 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Agrayana. Directions for the performance of the *Agrayana* rite.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाग्रयणम् । अथाग्रयणमिति कर्मनामधेयं । तत्र युतिः । शतायुषाय शतवौर्य्याय शतोत्तये-
भिमातिषाहे । शतं यो नः शतनुवेष्टोनः । इत्यादि ।

End. सद्धवं भोजयेत् सोमे ब्राह्मणानां शतं पशौ ।

चातुर्मास्ये तु चत्वारि शतान्यथ सुराग्रह इति ॥

संस्कार इत्यनेनान्वारम्भदर्शपूर्णमासादिसुराग्रहणेन सौवामणिप्रद्वणं । असामर्थ्यं तु ब्राह्मणं
तर्पयेत वै । इत्याह कात्यायनः । अत्र कर्कोपाध्यायाः ऋत्विजाधिकमेकं भोजयेत् । अनेनैव न्यायेन
सर्वत्र श्रेयमिति व्याचक्रुरित्यलम् ।

विषयः । आग्रयणस्वरूपनिरूपणं । तत्र त्रीन्धाग्रयणं यवाग्रयणं श्यामाकाग्रयणञ्च त्रिषेति
तस्य स्वरूपभेदादिकथनं । तत्र क्रमेण कालनिरूपणं । अनुकल्पविधानकथनं । तदकरणे प्रत्यवा-
यादिकथनं । दक्षिणादिनिरूपणं । पूर्णपात्रादिलक्षणकथनं । ब्राह्मणभोजनसंख्यादिकथनञ्च ।

No. 4033. मासिआद्धमानोपन्यासः । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mási-śráddha-mánopanyása. An introduction to directions on the performances of monthly śráddhas. By Maunamallári Dikshita.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अष्टकादिआद्धेषु मासिआद्धविधिः । सांवत्सरिकादिषु दर्शआद्धविधिः सर्व्वेषां । नामचोदनालिङ्गानिर्देशाभ्यां प्रत्यक्षविधिनातिदेशस्य बलवत्तात् । इत्यादि ।

End. तस्माद्यायानालोचनपूर्व्वकपन्यथासाधमनादेयमिति सर्व्वतन्त्रसतन्त्रस्य परामर्शः ।

Colophon. इति दौलितमौनिमङ्गारिक्तो मासिआद्धमानोपन्यासः ।

विषयः । आद्धातिदेशस्वरूपादिनिरूपणं । मासिआद्धकालादिनिरूपणञ्च ।

No. 4034. मासिआद्धविधिक्रमः, मासिआद्धप्रयोगश्च । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Extent, 236 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mási-śráddha-vidhikrama or Mási-śráddha-pra-yoga. Directions for the performance of monthly Śráddhas according to Āpastamba.

Beginning. नत्वा रामं गणेशानमापस्तम्बमुनिं तथा ।

तत्सूत्रभाष्यकारादींस्तिन्मार्गेण निबध्यते ॥

सम्राजा रघुनाथेन मासिआद्धविधिक्रमः ।

यदत्र सवलितं किञ्चिच्छाथं तद्वक्तुवेदिभिः ॥

अपरपक्षे आदं कुर्वीत । इत्यादि ।

End. शुचिदेशनिधानेन प्रतिपत्तिं विषायेष्टैः सद्ध आद्धशेषं भुञ्जीतेति ।

Colophon. इति सम्राट्स्यपतिभट्टरघुनाथानुक्रान्तो मासिआद्धप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । आपस्तम्बमतानुसारेण मासिआद्धविधिकथनं । तत्प्रयोगकथनञ्च ।

No. 4035. ब्रह्मचिन्तनिका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 45 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Brahma-chintanikā. On meditation on the soul. By Śāṅkara Āchāryya.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः ।

ॐ अहमेव परं ब्रह्म वासुदेवाख्यमव्ययम् ।

इति स्यान्निश्चितो मुक्तो + + एवान्यथा भवेत् ॥

अहमेव परं ब्रह्म न चाहं ब्रह्माणः पृथक् ।

इत्येव समुपासीत ब्राह्मणो ब्रह्मणि स्थितः ॥ इत्यादि ।

End. नाहं देहो न मे देहः केवलोऽहं सनातनः ।

एकमेवाद्वयं ब्रह्म नेह नानास्ति किञ्चन ॥

इति श्रुतेः ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचिता ब्रह्मचिन्तनिका समाप्ता ।

विषयः । आत्मनोऽभिन्नत्वेन ब्रह्मचिन्तनप्रकारकथनम् ।

No. 4036. व्रते प्रधाननिरूपणम्, वा व्रते अन्वाधानम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 12 on a page. Extent, 102 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Vrata-pradhāna-nirūpaṇa. On some of the principles of optional fasts or *vratas*.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ व्रते अन्वाधानं । अरन्त्युतीप्रधानं । अरन्त्युतीं प्रतिद्रव्यं अष्टाधिकशतसंख्यया तिलसमिधा यज्ये । मन्त्रः । पुत्रान् देहि धनं देहि सौभाग्यं देहि सुव्रते । अन्यांश्च सर्वकामांश्च देहि देवि नमोऽस्तु ते । इत्यादि ।

End. श्रेष्ठागौरीव्रते । मम अत + + वस्थ्यादिदोषपरिहारार्थं — — —
— — तामग्निवर्णां प्रतिद्रव्यं चाष्टोत्तरशतसंख्यया दधिभक्षुचौरहृताङ्गतिभिः — — — परं खण्डितम् ।

विषयः । अरन्त्युत्यादिव्रतेषु प्रधानदेवतामन्त्रद्रव्यविधानकथनम् ।

No. 4037. ब्रह्मसूत्रसिद्धान्तमरीचिका, वा ब्रह्मसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 317 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Brahma-sūtra-siddhānta-marīchikā, or Brahma-sūtra-vṛitti. Gloss, called *Marīchikā*, on the aphorsims of the Vedānta. By Vanamāli.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः ।

सर्व्ववेदाभिषेधो यो ह्येषून्मो गुणालयः ।

वाजिग्रीवः कृपाञ्जिनः सोऽप्यादानन्दविग्रहः ॥

श्रीमद्द्वैपायनं वन्दे मरुदंशमरिन्दमम् ।

श्रीगुरुपादधूलौष + न्यान् ग्रन्थकृतः सतः ॥

प्राचीनोक्तीः समालोच्य संचेपादनमालिना ।

श्रीब्रह्मसूत्रसिद्धान्तमरीचिका विरच्यते ॥

ब्रह्मादिभिः प्रार्थितः संसारिणः सज्जीवान् उद्दिधीर्षुर्भगवान् द्वापरादौ वेदान् विभज्य तदर्थ-
निर्णायकब्रह्मसूत्राणि चकार । तत्रादौ सर्व्वशास्त्रविचारविधिमसूत्रयत् । अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।
अत्र वेदार्थनिर्णायकन्यायग्रथनात्मकमिदं शास्त्रमारम्भणीयं न वेति चिन्तायां नारम्भणीयमिति ।

End.

ब्रह्मलोकमभिसंपद्यन्ते इति श्रुतेः ।

श्रीगोविन्दविहारभूषितभुवो हृन्दावन + + +

सिक्तो + नाङ्घ्रिमुखे + + + + विप्राभरद्वाजजाः ।

श्रीसन्नाहसुचो वसन्ति सुकुले तेषां सुगतेन वै

वर्णिश्रीवनमालिना श्रुतिनये वृत्तिः समाप्ता कृता ॥

— — — — —

भगवतो + कञ्जस्य श्रीगोपालस्य रेणवः ।

क्रियासुमूर्तिमस्माकमानन्दानाञ्च संविदाम् ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिविरचितायां ब्रह्मसूत्रे मरीचिकायां वृत्तौ चतुर्थ्याध्यायस्य
चतुर्थः पादः ।

विषयः । परमैश्वर्य्यवाचकवासुदेवभगवद्ब्रह्मशब्दानामेकार्थकत्वनिरूपणपूर्व्वकं हरिप्रसाद-
स्यैव मोक्षहेतुत्वज्ञोक्ता ब्रह्मसूत्राणां गुणपूर्तिवादननिर्णयपरतया व्याख्यानम् । मतेऽस्मिन् मोक्षद-
शायां कौटभृङ्गन्यायेन जीवानां ब्रह्मभावप्राप्तिकीर्तनञ्च ।

No. 4038. दशवैकालिकशब्दार्थवृत्तिः । Substance, foolscap paper, 10 × 5 inches. Folia, 27. Lines, 20 on a page. Extent, 2,730 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Sanskrit.

Daśavaikālika-śabdārtha-vṛitti. Gloss on the Jain treatise called *Daśavaikālika*. By Samayasundara Gaṇi.

Beginning. स्तम्भनाघीशमानस्य गणिः समयसुन्दरः ।

दशवैकालिके सूत्रे शब्दार्थं लिखति स्फुटं ॥

धर्मो मंगलमित्यादिव्याख्या । धर्मो दुर्गतिप्रपतज्जन्तुधारणलक्षणः । उत्कृष्टं प्रधानं मङ्गलं वर्त्तते । को धर्म इत्याह । अहिंसा न हिंसा । इत्यादि ।

End. मुच्यते विमुच्यते ब्रवीमतीति पूर्ववत् । इति चूलिकादयं व्याख्यानं । अथ प्रशस्तिः ।

हरिभद्रकृता टीका वर्त्तते विषमा परं ।

मया तु शीघ्रबोधाय शिष्यार्थं सुगमा कृता ॥

चान्द्रकुले श्रीखरतरगच्छे जिनचन्द्रसूत्रिनामानः ।

जाता युगप्रधानास्तच्छिष्यः सकलचन्द्रगणिः ॥

तच्छिष्यसमयसुन्दरगणिना चक्रे च स्तम्भतीर्थपुरि ।

दशवैकालिकटीका शशिनिधिष्टम्भारमितवर्षे ॥

अर्थस्यानवबोधेन मतिमन्द्यो(मान्द्या)न्मतिभ्रमात् ।

जिनाज्ञाविपरीतं यत्तन्मिथ्यादुष्कृतं मम ॥

ममोपरि कृपां कृत्वा शोधयन्तु बुधा इमां ।

परोपकरणे यस्मात्तत्परा उत्तमा नराः ॥

टीकाकरणतः पुण्यं यन्मयोपाज्जितं भवेत् ।

तेनाहमिदमिच्छामि बोधिरस्तु परत्र मे ॥

शब्दार्थवृत्तिटीकायाः श्लोकमानमिदं स्मृतं ।

सहस्रत्रयमे + पुनः सार्द्धचतुःशती ॥

Colophon. इति श्रीदशवैकालिकशब्दार्थवृत्तिः श्रीसमयसुन्दरविरचिता समाप्ता ।
विषयः । जैनदशवैकालिकसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4039. ब्रह्मप्रयोगः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 24. Extent, 30 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Brahma-prayoga. On the proper places of the officiating priests around a fire sacrifice, being a guide to the Brahma priest.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रागुद्गाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य समस्तपाण्डुष्टाघ्रेणाहवनीयं परीत्य दक्षिणत आहवनीयस्य ब्रह्मसदनात् दणं । इत्यादि ।

End. यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयत्तेऽतिरिक्तं । तस्मै ते नमः । संख्याजपे नोपस्थानि + मेत् ॥

Colophon. इति ब्रह्मप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । आहवनीयस्य दक्षिणतो ब्रह्मोपवेशनादिविधिकथनम् ।

No. 4040. मानसपूजा, वा अय्यक्तमूर्त्तिमानसपूजनम् । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 12 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Mānasa-pújā, or Avyakta-mūr̥ti-mānasa-pūjana. On mental worship or worship without the aid of material objects. By Saṅkara Achārya.

Beginning. अथ मानसपूजा ।

पूर्णस्यावाहनं कुतः सर्वाधारस्य चासनं ।

खच्चस्य पाद्यमर्घ्यञ्च शुद्धस्याचसनं कुतः ॥

निर्मलस्य कुतः स्नानं वासो विशोदरस्य च ।

निरालम्बस्योपवीतं रम्यस्याभरणं कुतः ॥

निर्लेपस्य कुतो गन्धः पुष्पं निर्वासनस्य च ।

सुगन्धस्य कृतो धूपः स्वप्रकाशस्य दीपनं ॥ इत्यादि ।

End. अध्यात्मपूजनस्तोत्रं यः पठेत् सततं नरः ।

पदार्थपूजनात् पुण्यमनन्तं लभते ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं अय्यक्तमूर्त्तिमानसपूजनम् ।

विषयः । नित्यशुद्धसुक्तबुद्धस्वप्रकाशस्य ब्रह्मणः पदार्थोपहारपूजनादध्यात्मपूजनमेव श्रेय
इति निरूपणमुखेन अध्यात्मपूजाविधिकथनम् ।

No. 4041. दण्डलक्षणविधिः, वा दण्डपद्धतिः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 84 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1750. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Daṇḍa-lakṣhaṇa-vidhi, or Daṇḍa-paddhati. Directions for the adoption of the religious staff by a Hermit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ दण्डलक्षणविधिः ।

धारयद्वैणवं दण्डं न स्यूतं न कृतं तथा ।

तस्य चाग्रे च मूले च ग्रन्थिं त्यक्त्वा तु धारयेत् ॥

द्विचत्वारिंशदष्टौ वा द्वाद्शलानि + + + + ।

न न्यूनं नातिरिक्तं वा द्विगुणं मूलतोऽप्येके ॥ इत्यादि ।

End.

मनो वाक्कायदण्डश्च ब्रह्मदेके शुचि स्मृतम् ।

एकश्च ज्ञानदण्डश्च सं + अपि युज्यते दुधैः ॥

Colophon. इति दण्डपद्धतिः समाप्ता । शकाब्दाः १७५० ।

विषयः । दण्डग्रहणविधिकथनं । तत्र वैष्णवदण्डपरिमाणादिकथनं । अथ ब्रह्मचर्यवानप्र-
स्यग्रादौ पालाशविल्वादिदण्डविधानकथनं । दण्डलक्षणकथनं । ज्ञानदण्डादिलक्षणकथनञ्च ।

No. 4042. धर्मार्णवः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 140 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Dharmārṇava. The ceremonial reading of the Chaṇḍī for nine days. Anonymous.

Beginning. पितरौ श्रीगुरुं नला नला दुष्टिं विनायकम् ।

प्रतिपन्निर्णयं वक्ष्ये चण्डीस्थापनकर्म्मणि ॥

अथ नवचण्डीविधिसुत्क्रमिष्यमाणो नवचण्डीस्थापनाद्भूतमादौ प्रतिपन्निर्णयमाह ।

End.

आम्न आह । नवमी खल्पमात्रापि यदि न स्यात्परैश्च नि । तदाष्टमीयुता-
यां वै कार्यं होमादिकञ्च यत् । देव्युवाच । उदययापिनी किञ्चिन्नवमी दृश्यते यदि ।

Colophon. (अतः परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्ति) ।

विषयः । नवरात्रपूजायां प्रतिपदादितिथिविवेचनम् ।

No. 4043. ब्रह्मैक्यप्रकरणं स्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 14 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Brahmaikya-prakarana-stotra. The identification of Brahma and Jíva. A hymn. By Śaṅkara Āchārya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सदृहं सदृहं वत्स सदृहं नात्र संशयः ।

अहमस्मि नवेत्येवं न सन्दिग्धो हि कश्चन ॥

चिदेवाहं चिदेवाहं चिदेवाहं न संशयः ।

जायत्स्वप्नसुषुप्तादि जानीयात् कथमन्यथा ॥ इत्यादि ।

End.

इति ब्रह्मैक्यवृत्तिं यो नित्यमावर्त्तयेद्बुधः ।

मृतोऽपि स्वप्नचगारे ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥

ब्रह्मनिर्वाणमृच्छत्योमिति ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं ब्रह्मैक्यप्रकरणं स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । ब्रह्मजीवयोरभेद एव चिन्तनीय इति कथनपूर्वकं तन्माहात्म्यकथनम् ।

No. 4044. भैरवदीपदानविधिः । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 20. Extent, 22 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Bhairava-dípadána-vidhi. The offerings of burning lamps to Vatukbhairava. An extract from the Bhairavatantra.

Beginning. श्रीभैरवाय नमः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि वटुकस्य वरानने ।

दीपदानं सर्वकार्यसाधनं प्रत्ययावहम् ॥

चतुरक्षां भुवं सम्यक् प्रकल्प्य सुरवन्दिते ।

गोमयेनोपलिष्याथ मण्डलं रचयेत् ततः ॥ इत्यादि ।

End. अथं दीपविधिः प्रोक्तो वटुकस्य तवानघे ।

गोपनीयः प्रयत्नेन सत्यं सत्यं वचो मम ॥

Colophon. इति भैरवीतन्त्रे भैरवदीपदानविधिः ।

विषयः । वटुकभैरवाय प्रदीपदानविधिकथनं तत्फलकौर्मनश्च ।

No. 4045. बालग्रहस्तवः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 63 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Bálagraha-stava. A hymn for the pacification of adverse planets, for the cure of infantile diseases.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बालग्रहस्तवः । प्रयोगसारे ।

प्रणम्य शिरसा शान्तं गणेशानन्तमीश्वरम् ।

बालग्रहस्तवं वक्ष्ये समस्ताभ्युदयप्रदम् ॥

तपसा यशसा दीप्ता वपुषा प्रक्रमेण च ।

निर्दिष्टः सदयः क्लृप्तः स नो देवः प्रसीदतु ॥

रक्तमात्म्याम्बरधरः रक्तगन्धानुलेपनः ।

रक्तादित्योज्ज्वलः शान्तः स नो देवः प्रसीदतु ॥ इत्यादि ।

End. दिव्यं स्तोत्रमिदं पुण्यं बालरक्षाधिकारकम् ।

जपेत्सन्तानरक्षार्थं बालद्रोहोपशान्तये ॥

Colophon. इति बालग्रहस्तवः समाप्तः ।

विषयः । बालग्रहशान्तिकारकस्तुतिकथनम् ।

No. 4046. अङ्गिराकल्पः, वा (अङ्गिरःकल्पः) । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 30. Lines, 13 on a page. Extent, 828 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Aṅgirā-kalpa or Aṅgira-kalpa. A conversation between Aṅgira and Pippalāda on diverse occult rites.

Beginning. श्रीदुर्गायै सकलसिद्धिदायै नमः ।

दक्षिणामूर्तिरूपाय श्रीगभस्तीश्वराय नमः ।

तत्र चाङ्गिरसा मन्त्रा बहवः परिकीर्तिताः ॥

तत्रासुरीमहामन्त्रो मुखोऽयं सर्वकर्म्मसु ॥

पुरा हिरण्यगर्भेण उपदिष्टः स्वयं मम ।

अङ्गिरा ऋषिरदिष्टस्तदुपबन्ध उदाहृतं ॥

संहारिणी च शक्तिर्या सासुरी देवता मता ॥ इत्यादि ।

End.

नानापिष्टकमन्त्रं मोदकं दधिदुग्धकं ।

पर्पटी घृतमूली च यथाविभवविस्तरात् ॥

पूतान् समृत्य समारान् कृत्वा होममशङ्कितः ।

श्रीदुर्गा संप्रसन्ना स्यात् सर्वकर्म्मार्थसिद्धये ॥

Colophon. इत्यङ्गिराकल्पे अङ्गिरःपिप्पलादसंवादे कल्पः समाप्तः ।

विषयः । पिप्पलादेन सह अङ्गिरसः संवादेन आसुरीमहामन्त्रनिरूपणादिकं । आसुरीमहामन्त्रस्य अर्थादिकथनं । तन्मन्त्रोद्गारादिविधिकथनं । कुण्डादिलक्षणकथनं । तन्मन्त्रप्रयोगादिविधिकथनं । आत्मपूजाविधिकथनं । आसुरीमहामन्त्रमाहात्म्यादिकथनं । अथ अनिष्टशकुनेऽपि तन्मन्त्रमाहात्म्यादिष्टसिद्धिर्भवतीति कथनं । होमसामान्यविधिकथनं । भावनाषट्कनिरूपणं । महायन्त्रविधिकथनं । अथ श्रुवशविधिकथनं । विद्वेषणविधिकथनं । मारणादिविधिकथनं । शूद्रादिवशीकरणविधिकथनं । समारविधिकथनञ्च ।

No. 4047. अवधूतगीता । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 161 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Avadhūta-gītā. A dissertation on the unconditioned.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ ।

अवधूतं द्विजं कश्चिच्चरन्तमकुतोभयं ।

कविं निरीक्ष्य तरुणं यदुः पप्रच्छ धर्मवित् ॥

यदुवाच ।

कुतो बुद्धिरियं ब्रह्मन्नकर्तुः सुविशारदा ।

यामासाद्य भवाञ्जीकों विद्वांस्यरति बालवत् ॥

प्रायो धर्मायकामेषु विविक्त्यान्तु मानवाः ।

हेतुनैव समीक्षन्ते आधुषो यशसः त्रियः ॥ इत्यादि ।

End.

लब्धा सुदुर्लभमिदं वक्रसम्भवान्ते

मानुष्यमर्थदम्पौच + नित्यधीरः ।

तूष्णे यतेत न पतेदनुसृत्य ताव-

न्निश्रेयसाय विषयः खलु सर्वतः स्यात् ॥

विषयः । केनचिद्वधूतेन सद्यः यदोः संवादेन विवेकोदयकारणादिकथनं । तत्र भूमिपव-
नाकाशजलाग्निचन्द्रसूर्यकपोताजगरशिशुपतङ्गमधुकरादिभ्यो धैर्यसहिष्णुतादिशिखाविधिकथनं ।
पिङ्गलोपाख्यानकथनञ्च ।

No. 4048. यतिवल्लभा । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 723 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Yativallabhā. On the proper duty of Yatis.

Beginning. हरिचरणसरोजं मानसे भावयित्वा

परममष्टमेतदुर्विभायं विभाय ।

भवजलनिधिमग्नं विप्रद्वन्द्वं विलोक्य

सद्यमिह समर्थं ग्रन्थमेतं करोमि ॥

आयमस्य तुरीयस्य शुद्धिचेतोर्द्विजन्मनां ।

क्रियते पद्धतिर्नूनं सद्यं विश्वकर्माणा ॥

तत्र भारते । चतुर्विधा भिन्नवस्तु कुटीचकवक्रदकौ । ऋणानि वीष्णपाठ्य मनो मोक्षे निवे-
शयेत् । अन्नपाठ्य मोक्षन्तु सेवमानः पतत्यधः ॥ इत्यादि ।

End. विधानमालायामपि वचनान्युदाहृत्य सर्व्वं प्रदर्शितमस्तीत्यधिकजिज्ञासायां
तत्रैव द्रष्टव्यमिति संचेपः ।

इति श्रुतयतिसंस्कारविचारः ।

यतीनामुपकाराय परितोषाय चात्मनः ।

विश्वकर्माकरोद्भ्यां पद्धतिं यतिवल्लभां ॥

यावद्गङ्गादयो नद्यो यावत्सूर्य्यश्च चन्द्रमाः ।

तावत्कालमिदं जीव्याद्विश्वकर्माकरोः कृतिः ॥

Colophon. इति यतिवक्त्रभा पद्धतिः ।

विषयः । सञ्ज्ञासविधिकथनं । तत्र सञ्ज्ञासाधिकारनिरूपणं । मन्त्रदीक्षाधिकारनिरूपणं । सञ्ज्ञासग्रहणयोग्यतिथ्यादिनिरूपणं । तत्र प्रयोगकथनं । विरजाहोमादिविधिकथनं । दण्डलक्षणादिकथनं । सञ्ज्ञासवेपविधानकथनं । तौर्याश्रमवनादिनामकरणविधिकथनं । अवभृत्स्नानादिविधिकथनं । तत्र आहिताग्नेः सञ्ज्ञासग्रहणे विशेषकथनं । प्रैषोच्चारप्रकारकथनं । अथ कुटीचकवह्मदकहंसपरमहंसभेदात् सञ्ज्ञासिनां चातुर्विध्यकथनं । आतुरसञ्ज्ञासविधिकथनं । अथ योगपट्टविधिकथनं । अथ यतिधर्मकथनञ्च ।

No. 4049. अवतारस्तवराजः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 11 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Avatāra-stavarāja. A hymn to Vishṇu, praising his ten incarnations. An extract from the Skanda-purāṇa.

Beginning. श्रीहरिर्जयति ।

प्रथमं मौनरूपेण प्रविष्टो जलसागरे ।

वेदसुद्धारणं (?) येन स देवः शरणं मम ॥

द्वितीये कूर्मरूपेण मन्दारो धार्यते गिरिः ।

समुद्रमन्यने येन स देवः शरणं मम ॥ इत्यादि ।

End. दशमे कलियुगस्थाने कल्किरूपोऽभवत् + + ।

क्षेत्र्चदर्पविनाशाय स देवः शरणं मम ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे ब्रह्मनारदसंवादे श्रीविष्णोरवतारस्तवराजः समाप्तः ।

विषयः । भूतस्यादिदशवतारस्तुतिकथनम् ।

No. 4050. आगमसारसङ्ग्रहः । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 167 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Āgama-sāra-saṅgraha. A summary of the principal tenets and duties enjoined in the Āgamas. By Jogendra.

Beginning. नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं योगेन्द्रेण च धीमता ।

नानातन्त्रानुसारेण कृता तत्त्वतरङ्गिणी ॥

साधूनां मतसाधित्य कृत्वा चर्वितचर्वणं ।

गुरुपादप्रसादेन साधकानां हृताय वै ॥ इत्यादि ।

End.

देवान् गुरुन् समभ्यर्च्य वेदशास्त्रोक्तवर्त्मना ।

ज्ञानतो भैरवीचक्रे ज्ञानिनां नैव दूषणं ॥

Colophon.

इति योगेन्द्रप्रकाशिते आगमसारसङ्ग्रहे ब्रह्मनिरूपणे तत्त्वतरङ्गिणी नाम
द्वितीयोऽङ्कासः समाप्तः ।

विषयः । सदाशिवस्य निर्गुणत्वादिकथनं । विन्दुस्वरूपादिकथनं । सत्त्वादिगुणस्यार्शाद्रब्रह्मणः
सगुणत्वादिकथनं । जीवध्यानप्रकारकथनं । शक्तिस्वरूपादिकथनं । श्रीकृष्णादीनां प्रकृतिमयत्व-
कथनं । कुलज्ञानमाहात्म्यकथनं । कुलविन्यासस्वरूपादिकथनं । कौलिकप्रशंसादिकथनञ्च ।

No. 4051. अपूर्विकविधिः । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 152 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Apūrvika-vidhi. The preliminary duties of installing a sacred fire. Anonymous.

Beginning. अथ शुचौ समे देशे अग्रायतनदेशं शकलेन विः प्राचीनमुलिखेत् ।
विषद्विचीनमयाद्विरभ्युक्ष्य शकलं निरस्याप उपस्पृश्य यज्ञीयात् काष्ठादग्निं मथित्वा श्रीवि-
यागाराद्वा आहूत्येति । इत्यादि ।

End. पार्वणे तु समा आहुः केचित् प्रत्यवरोहणे ।

पुनः सुत्या परेणैव व्रद + सत् प्रपञ्चनं ॥

Colophon. इत्यापूर्विकविधिः समाप्तः ।

विषयः । दर्वीहोमादौ प्रकृतिनिरूपणादिकं । आधारप्रकृत्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 4052. भक्तिमार्गमर्यादा । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent, 83 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mirahāṭa, Zillā Vardhamāna; Chandranātha Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Bhaktimārga-maryāḍā. The pre-eminence of the cult of faith. By Viṭṭhala, son of Ballabha. It attempts to prove that the Bhagavadgītā considers *Bhakti* to be the principal means of obtaining emancipation.

Beginning. पितृपादाब्जयुगलं प्रणमामि कृपामधु ।

यत्कुलं गोकुलेशेन स्वीकृतं कृपया स्वतः ॥

अतस्तद्दनाम्भोजच्युतगीतामृताम्बुधेः ।

आविर्भावहेतुमीशानुग्रहाद्विभ्रशस्यहं ॥

स्वयं स्वतत्त्वं हि हरिः पार्थायोपदिशत्यतः ।

तदादौ धृतराष्ट्रस्याभक्तस्य वचसा न हि ॥

उपक्रमो युक्ततरस्तत्पुत्रस्यापि वा कथा ।

पार्थस्यापि विषादोऽयमतद्रूपलतो न हि ॥

— — — — —

अवाधिकाराभावस्य ज्ञापकत्वाच्च लौकिकी कथा युक्ता । इत्यादि ।

End. तदुत्पत्तिरूपदेशेन च तद्विदित्तिरिति ।

इति श्रीपितृपादाब्जदासेन निज + + ना ।

भक्तिमार्गस्य मर्यादा निरुक्ता विट्ठलेन वै ॥

Colophon. इति श्रीविट्ठलकृता भक्तिमार्गमर्यादा समाप्ता ।

विषयः । भगवद्गीतायां भक्तिरेव मुख्यत्वेन निरूपितेति निरूपणम् ।

— — — — —

No. 4053. सन्न्यासवरणम् । Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 72 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mirahāṭa, Zillā Vardhamāna, Chandra-nātha Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Sannyāsa-varaṇa. It treats of the mode of renouncing the world in order to devote one's self to the service of his God. By Vallabhāchārya.

Beginning. पश्चात्तापनिवृत्त्यर्थं परित्यागो विचार्यते ।

स मार्गद्वितये प्रोक्तो भक्तौ ज्ञाने विशेषतः ॥

कर्म्ममार्गेण कर्त्तव्यः सुतरां कलिकालतः ।

अत आदौ भक्तिमार्गे कर्त्तव्यत्वाद्विचारणा ॥

श्रवणादिप्रसिद्ध्यर्थं कर्तव्यं चेत् स नेष्ट्यते ।

सहायसङ्गसाधनात् साधनानाञ्च रक्षणात् ॥ इत्यादि ।

End. तस्मादुक्तप्रकारेण परित्यागो विधीयतां ।

अन्यथा भ्रष्टते स्वार्थादिति मे निश्चिता मतिः ॥

Colophon. इति कृष्णप्रसादेन वल्लभेन विनिश्चितं ।

सत्र्यासवरणं भक्तावन्यथा पतितो भवेत् ॥

समाप्तोऽयं ग्रन्थः । संवत् १८६३ ।

विषयः । भक्त्युपयोगिसत्र्यासविधिरूपणम् ।

No. 4054. सिद्धान्तमुक्तावली, व्याख्यासहिता । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 308 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mīrhāṭa, Zillā Varddhamāna; Chandranātha Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Text, verse. Commentary, prose. Incorrect.

Siddhānta-Muktāvalī. Vyākhyā-shahitā. By Vallabhā-chārhya with a commentary by his son Viṭṭhaleśvara Dīkshita. Both the father and son were Vaishṇavas. They advocate that the worship of Kṛishṇa was to them the only way to salvation and mental worship, preferable to any other mode of worship. Devotion to Kṛishṇa is superior to the knowledge of truth in leading one to emancipation.

Beginning. व्याख्यायाः ।

प्रणम्य पितृपादाङ्गपरागमनुरागतः ।

कृपया विशदीकुर्मस्तद्वाङ्मुक्ताफलावलीम् ॥

नत्वा हरिं प्रवक्ष्यामि स्वसिद्धान्तेति । अग्रे वक्ष्यमाणैर्बहुभिर्मियो विरुद्धैः सिद्धान्तैः शास्त्राद्ये-
सन्देहे तन्निरासया स्वसिद्धान्तरूपं शास्त्रार्थनिश्चयं वक्ष्यामीत्यर्थः । इत्यादि ।

मूलस्य,—

नत्वा हरिं प्रवक्ष्यामि स्वसिद्धान्तविनिश्चयं ।

कृष्णसेवा सदा कार्य्या मानसी सा परा मता ॥ इत्यादि ।

End.

मूलस्य,—

भक्त्यभावे + + + यथा दुष्टैः स्वकर्मभिः ।

अन्यथाभावमापन्नास्त्रास्मात् स्थानाच्च नश्यति ॥

व्याख्याः,—

अन्यथा संशयात्मा विनश्यतीति बुद्धिरन्यथा भवेदित्यर्थः ।

इति श्रीपिण्डपादाजपरागरससिक्तहृत् ।

एवं स्वशास्त्रं सर्व्वस्वं मया गुप्तं निरूपितं ।

एतद्बुद्ध्या विमुच्येत पुरुषः सर्व्वसंशयात् ॥

श्रीविठ्ठलस्तुसिद्धान्तवाङ्मालां हृदये दधौ ॥

Colophon. इति श्रीवङ्गभाचार्य्यविरचिता सिद्धान्तसुक्तावली समाप्ता ।

विषयः । ज्ञानमार्गादपि भक्तिमार्गस्य श्रेष्ठत्वनिरूपणपूर्व्वकं भगवद्भक्तिमाहात्म्यकीर्त्तनम् ॥

No. 4055. स्मृतिदुर्गभञ्जनम् । Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 68. Lines, 7 on a page. Extent, 2,380 ślokas. Character, Bengali. Place of deposit, Pántá, Zillá Varddhamána, Akshayachandra Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-durga-bhanjana. By Chandrasekhara Śarmá, a Várendra Bráhmaṇa who settled at Navadvípa. The work treats of the titles of the S'ráddha ceremonies and of the way of resolving to perform particular ceremonies. The title of the work breathes a martial spirit on the author, for it means the storming of the fortress of the Smṛiti.

Beginning. भजत भजत कृष्णं गोपनारीसदृशं

निखिलसुवनवन्द्यं नन्दगोपाभिनन्द्यं ।

सुललितहृदयरम्यं प्रेमभक्त्येकगम्यं

सकलललितगेहं सच्चिदानन्ददेहं ॥

— — — — — ।

सदानन्दमयीं कृत्वा चन्द्रशेखरशर्म्मा ।

वारिन्द्रान्वयसम्भूतनवद्वीपनिवासिना ॥

श्रीकृष्णप्रीतये गूढशास्त्रार्थस्याभिसन्धितः ।

स्मृतीनां क्रियते दुर्गभञ्जनं बुधरञ्जनम् ॥

अथ तिथिदुर्गभञ्जनं । तत्र राशिचक्रचलत्पूर्यावधिकक्षात्रयविप्रकर्षप्रयोजकतादृशचन्द्रक्रिया तिथिः । तथा हि राशिं परिध्रमतोर्लक्ष्ययोजनान्तरितोपर्य्यधोभावापन्नयोः सूर्याचन्द्रमसोरमावा-
स्यान्तच्छेषे समसूत्रपातन्यायेन राशेकावच्छेदेन सहावस्थानरूपः परसन्निकर्षो भवति । इत्यादि ।

End. नैमित्तिकादीनीति दक्षवचनेन प्रतिप्रसवादिति स्मार्त्तैः समाहितञ्च साधु सङ्गच्छते । इति सर्व्वमनाकुलमिति ।

Colophon. इति वारेन्द्रकुलसम्भूतनवद्वीपनिवासि श्रीचन्द्रशेखरशर्माविरचिते स्मृतिदुर्ग-भञ्जने सङ्कल्पादिदुर्गभञ्जनं ।

विषयः । तिथिश्चादिसङ्कल्पादिस्वरूपविवेचनपूर्व्वकं तत्र तत्र व्यवस्थादिरूपणम् ।

No. 4056. नवरत्नम् सटीकम् । Substance, country-made paper 14 x 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Nāgara. Dāte, ? Place of deposit, Mirabāṭa, Zillā Vardhamāna, Chandra nātha Chūdāmaṇi. Appearance, fresh. Text, verse. Commentary, prose. Incorrect.

Nava-ratna. Prakāśa-sahita. The only means of obtaining Bhagavān is by throwing one's self at his feet. The name of the author is not known. The commentator is Viṭṭhala Dikshita. The substance is that those who surrender themselves unconditionally to God are the only persons who have a right to worship Him.

H. P. S.

Beginning. मूलस्य,—

चिन्तासन्नानन्दनारो यत्पदाम्बुजरिणवः ।

स्त्रीयानां तान्निजाचार्यान् प्रणमामि मुहुर्मुहुः ॥

टीकायाः,—ननु भगवदीयानां कथं चिन्तोद्भवः । इत्यमात्मनिवेदिनो हि भगवद्भजनार्हा नेतरे । तत्र वैदिकपारलौकिकयोरर्थयोर्नावशिष्टं किञ्चिदसमर्पितं । एवं सति देहादिनिर्वाहः केन कार्यः । इत्यादि ।

End. मूलस्य,—

तस्मात् सर्वात्मना नित्यं श्रीकृष्णः शरणं मम ।

वदद्भिरेवं सततं स्वेयमित्येव मे मतिः ॥

टीकायाः,—

यद्वाञ्छयेव मोक्षान्ताः पुमर्था अधरौकताः ।

स कोऽपि पिष्टपादाङ्गरेणुर्भक्ष्यं प्रसीदतु ॥

Colophon. इति श्रीविठ्ठलेश्वरदीक्षितविरचितो नवरत्नप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । आत्मनिवेदनमेव भगवत्प्राप्त्युपाय इति निरूपणम् ।

No. 4057. कृष्णभक्तिसुधारणवः । Substance, country-made paper, 19 × 3½ inches. Folia, 186. Lines, 6 on a page. Extent, 5,826 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śántipúra, Rámanátha Tarkaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kṛishṇa-bhakti-sudhárṇava. By Rádhamohana Gosvámí, of Śántipúra. Contains short disquisitions on the nature of *Jñána*, *Vairágya*, *Prema-bhakti* &c. It contains an enumeration of the Vaishṇava rites for each month of the year. It also contains various interesting information about Vaishṇava religious ceremonies and Vaishṇava doctrines. The fast observed on the eleventh day of the moon is one of the principal topics treated of in this work.

H. P. S.

Beginning. वन्दे राधामुखाभोजमधुसम्भोगलम्पटं ।

गोविन्दं परमानन्दं वृन्दाकानननायकं ॥

श्रीलचैतन्यपादाजस्यन्दितामृतसद्रसः ।

सन्तर्पयतु संसारतप्तचेतोमधुव्रतं ॥

नानादुःखद्वार्दितान् भवमहारणान्तरस्थायिनः

सम्भूढान् कलिकालजालविवशनालोक्य लोकान् हरिः ।

आविर्भूय सरागभक्तिसुधया सिञ्चन् समाजीवय-

त्तानद्वैतसमाक्रयान् विलसितः पायादपायात्स नः ॥

नित्यानन्दमनन्तांशं कृष्णपारसागरं ।

नमामि परमानन्दां तथा वैष्णवमण्डलीं ।

राधामोहनशर्माविष्कृतोऽयं मधुरोत्तरः (?) ।

आनन्दयतु भक्तान् श्रीकृष्णभक्तिसुधारणवः ।

अथ इह कर्मचितो लोकः क्षीयतेऽमुत्र पुण्यचितो लोकः क्षीयत इत्यादि श्रुत्या । सुखमेन्द्रियकं स्वर्गे नरक एव वा । इत्यादि ।

End. तदतिक्रमे पुण्यपुनर्व्यस्ववसाने दिगियं प्रदर्शितेति श्रीकृष्णभक्तिसुधारणे नैमि
त्तिकविवरणं नामोत्तरविभागः ।

Colophon. श्रीकृष्णभावमधुरामृतलेशलिप्ता-

संप्रेरितेन विष्टं किल मोहनेन ।

एतच्च सात्त्वतमतं स्वमतिप्रचार-

मर्यादमुत्सुकधिया रुचिरप्रबन्धं ॥

यज्ञोक्तमत्र विपरितमपकमुद्धा
दीनानुकम्पिसदुदारमतिप्रवीणैः ।

सच्छोधनीयसुररीकृतकृष्णभावे-
र्धैरिदं सविनयं विनिवेदितं मे ॥

समाप्तोऽयं श्रीकृष्णभक्तिसुधारणो ग्रन्थः ॥

विषयः । भक्तिस्वरूपविवेचनं । एवं ज्ञानवैराग्यादिस्वरूपविवेचनं । भगवद्भक्तस्वरूपादिकथनं । तत्र शूद्रादीनामपि अधिकारविवेचनं । भगवद्भजनविधिविवेचनं । भजनस्थानादिनिरूपणं । दीक्षाविधिविवेचनं । पूजाभेदनिरूपणं । प्रणवार्थनिरूपणं । गायत्र्यर्थनिरूपणं । श्रीकृष्णचरणचिह्ननिरूपणं । राधिकाचरणचिह्ननिरूपणं । भक्तिविरुद्धनिरूपणं । अहंग्रहोपासनादिस्वरूपनिरूपणं । एकादश्यादिव्रतविधिकथनं । प्रसङ्गात् तत्र आहविधिविवेचनं । पुरुषोत्तमसाक्षात्प्रादिविवेचनं । श्रीकृष्णस्वरूपनिरूपणं । श्रवणविवेचनं । कौर्त्तनविवेचनं । पादसेवननिरूपणं । अर्चनविवेचनं । तत्र मन्त्रादिविवेचनं । पूजासाक्षात्प्रादिकौर्त्तनं । स्नानविधिकथनं । विशेषेण मानसपूजाविधिकथनं । पूजास्थानादिनिरूपणं । पात्रादिनियमकथनं । पूजाविधिकथनं । जपविधिकथनं । दास्यविधिकथनं । आत्मनिवेदनविधिकथनं । त्रिकालपूजाविधिकथनं । नैमित्तिकविधिकथनं । अथ मासविशेषे क्रियाविशेषविधिनिरूपणं । अथ वैशाखकृत्यनिरूपणं । तत्र प्रातःस्नानविधिकथनं । पुष्करययात्राविधिकथनं । ऋषिचतुर्दशीविधिकथनं । एवं जैष्ठ्यकथनं । तत्र स्नानयात्राविधिकथनं । आषाढकृत्यकथनं । तत्र रथयात्राविधिविवेचनं । शयनादिविधिकथनं । एवं श्रावणकृत्यविधिकथनं । भाद्रकृत्यविधिकथनं । विशेषेण जन्माष्टमीविधिविवेचनं । राधाष्टमीविधिकथनं । आश्विनकृत्यविधिकथनं । कार्तिककृत्यविधिकथनं । उत्थानयात्राविधिकथनं । रासयात्राविधिकथनं । मार्गशीर्षकृत्यनिरूपणं । पौषकृत्यनिरूपणं । माघकृत्यनिरूपणं । फाल्गुनकृत्यनिरूपणं । तत्र विशेषेण दोलयात्राविधिविवेचनं । चैत्रकृत्यनिरूपणञ्च । एकादश्युपवासविधिविवेचनं । उन्मीलन्यादिद्वादशीविधिकथनञ्च ।

No. 4058. रासप्रमाणम् । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 86 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pántá, Zillá Varddhamána, Akshaya-chandra Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Rásapramāṇa. By Kṛishṇa Mísra. Extracts from the Sástras on the sanctity of the Rása festival which is the sport of Kṛishṇa in the company of the milk-maids of Vṛindávana on the full moon of the month of Kárttika. The writer quotes from ancient works to prove the exact time of performing the annual Rása ceremony and so on.

Beginning. रासाविष्टं हरिं नत्वा श्रीकृष्णो हरितच्चवित् ।

कालं तत्प्रीतये वक्ति रासयात्राक्रियोचितं ॥

अथ रासयात्राकालः । विष्णुपुपाणे । गोपौपरिहितो रात्रिं शरच्चन्द्रमनोरमां । गमयामास गोविन्दो रासारम्भरसोत्सुकः । इति । इत्यादि ।

End.

अथ धमणक्रमः । शिरसा धामयेद्धृत्तया सप्त वारान् शनैः शनैः । इति । दर्शनफलं यथा । अस्मिन् काले च ये मर्त्या भक्त्या पश्यन्ति केशवं । सर्वपापविनिर्मुक्ताः कृष्णसायुष्यमाप्नुयुरिति ।

Colophon. इति श्रीकृष्णमिश्रविरचितं रासप्रमाणं समाप्तं ।

विषयः । कार्तिकपौर्णमास्यां महानिशयापिन्यामेव रासयात्रा कर्तयेति निरूपणं । तद्-
प्राप्तौ तु प्रदोषव्यापिन्यां तस्यां कर्तयेति विवेचनञ्च ।

No. 4059. रासयात्राविवेकः । Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 63 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhātri-grāma, Zillā Varddhamāna, Prasannakumāra Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rāsa-yātrā-viveka. By Mahāmahopādhyāya S'ūlapāṇi, who is represented as a Sābhūḍiyāna, i. e., belonging to the village of Sābhūḍi bestowed on one of the descendants of the five brāhmaṇs invited by Ādisūra, from Kānyakubja. The brāhmaṇ belonged to the Bharadvāja gotra. The brāhmaṇ belonging to this grāma are still to be found in Bengal. But they are regarded as inferior to Mukhopādhyāyas who belong to a different village but to the same gotra. Sūlapāṇi who is quoted by Raghunandana belonged to this village at a time when his clan had not been lowered in the estimation of the Brāhmaṇs. From this work it appears that Sūlapāṇi was a Vaiṣṇava.

H. P. S.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं सुराणामपि सेवितं ।

विवेको रासयात्रायाः क्रियते शूलपाणिना ॥

स्कान्दे । गोपौभीराससंरम्भे तस्य चान्तर्दिकौतुकं । ब्रह्मादिजयसंखटदर्पकन्दर्पदर्पहा । इति । देवानां रमणं रास इति युत्यन्त्या औणादिकस्य बाहुलकान्मकारस्य सकारः । अथ वा ईश्वरस्य मायया स्त्रीसम्भोगो रास इति सिद्धं । इत्यादि ।

End. पौर्णमास्यां निशाईं तु राखे राखेश्वरं प्रभुं ।

दृष्ट्वा नरो लभेज्ज्ञानं रमन्तं विदशेश्वरं ।

वचनमिदं वराहपुराणोक्तं ।

Colophon. इति साङ्गडियानमहामहोपाध्यायश्रीशूलपाणिविरचितो रासयात्राविवेकः

समाप्तः ।

विषयः । कार्तिकपौर्णमास्यामहोरात्रव्याप्तायामेव रासयात्रा कार्येति निरूपणं । तदप्राप्तौ तु प्रदोषयापिन्यां पौर्णमास्यां सा करणीयेति निष्कर्षकथनं । यात्रापरिपाटीविधिकथनं । तन्माहात्म्यकीर्तनञ्च ।

No. 4060. शङ्करसंहिता । Substance, country-made paper, 16 × ९½ inches. Folia, 391. Lines, 13 on a page. Extent, 14,216 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1670. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'aṅkara-Saṅhitá. The Saṅkara-Saṅhitá is not mentioned in the preface to the translation of Vishṇu Purāṇa, nor in the index to the Purāṇas by Bábu Janamajaya Mitra. The Bábu had access to nearly all the MSS. of the Purāṇas accessible in Calcutta, and Professor Wilson had nearly as much, and the absence from their lists of the name of S'aṅkara-Saṅhitá shows that it was not known in Bengal at the time. It has likewise not been met with in any of the N.-W. Provinces catalogue; but it has been known to Sanskrit scholars in the Southern Provinces; Mr. Barnell's catalogue of the Tanjore MSS. alludes (page 194,) to several copies, but all in fragments. The contents are very similar, so are the contents of the Saṅkara Vilás, (Barnell's) page 203. The largest of the Tanjore MS. contains 14,000 verses. The MS. under notice is not a Southern one but it was directly obtained from Bombay. It contains about 15,000 verses divided into seven parts, each entitled a Kāṇḍa, namely, Sambhava Kāṇḍa, Āsura Kāṇḍa, Vīra Kāṇḍa, Yuddha Kāṇḍa, Deva Kāṇḍa, Daksha Kāṇḍa and Upadesá Kāṇḍa. In the second chapter of the first káṇḍa, Vishṇu at the request of Śiva, assumes the form of Vyása and composes the eighteen purāṇas for the glorification of different Devas. The Skanda-purāṇa is said to have six saṅhitás, Sanat Kumáriya, Síta, Bráhmí, Vaisnavi, Śáṅkarí and Sauri saṅhitás. This division of the Purāṇa does not, however, agree with that given in the Náradíya-purāṇ, which names the divisions as *khaṇḍas* and enumerates them as

follows : Máheśvara, Vaishṇava, Bráhma, Kásí, Avanti, Nágara and Prabhása khaṇḍas. The Sambhaba káṇḍa of this Sañhita goes over the same ground as the Kumára Sambhava with slight differences in the details. The Asura who oppressed the Devas on this occasion is not Táraka alone, but Śura Padma and others were associated with him. Mahádeva had other sons besides Kárttika, Víra Váhu, Víra Kesári, Víra Mahendra, Víra Chandra, Víra Márttaṇḍa, Vírántaka and Víradhíra. Kárttika was brought from his native place, the Śaravana, a place full of reeds, to Kailása and he was sold and bought again. He fought with Indra and others, killed them and revived them. Nárada killed an animal at a sacrifice and a goat sprung out from its person. The goat disturbed the peace of the three worlds, and Kárttika made the goat his váhana, conveyance. Kárttika then put Brahmá into prison, from which the prisoner was rescued by Ś'iva. Then Ś'ivá's sons march forth to fight with Táraka and others. Kárttika kills Táraka. His wives lament his loss, and his son flies to his brother Súrpadma to inform him of what had happened.

(**Asúra Káṇḍa**). Then follows a description of the birth and education of the Asuras, Táraka and others. Their propitiation of Mahádeva and of obtaining a boon from him. Their conquest of the devas and the oppression of the three worlds. The connected stories of the fall of the Vindya Mountain, the slaughter of Vátápí and the origin of the river Gaṇḍakí are then given.

(**Víra Káṇḍa**). Kárttika proceeds to Lañká to fight with S'úrpadma.

(**Yuddha Káṇḍa**) kills him with his whole family.

(**Deva Káṇḍa**). Kárttikeya is then married. The story of Muchukunda is given to glorify Kárttikeya.

(**Daksha Káṇḍa**). This káṇḍa contains the description of the well known destruction of Daksha's sacrifice by Ś'iva.

(**Upadeśa Káṇḍa**) contains a description of Mount Kailása. It then goes on to find the reason why the Asuras were so troublesome to the Devas. The sacredness of the ashes of cremation, of the rudráksha beads, of the name of Ś'iva, of the fast on Mondays, of the various vows in honour of Ś'iva and his consort Párvati is the theme of a number of chapters. The consequences of devotion to Ś'iva, of hearing the recitation of Ś'ivapurána, of acting against, of blaspheming and of worshipping Ś'iva, are then enumerated and a description given of the 25 forms of Ś'iva.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ शङ्करसंज्ञिता लिख्यते ।

ॐङ्कारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्भुजं ।
 पिचिण्डिलमहं वन्दे गजवक्त्रं चतुर्मुखं ॥
 सुमुखैकदन्तश्च कपिलो कज(गज)कर्णकः ।
 लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो विनायकः ॥
 धूमकेतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः ।
 वक्रतुण्डः स्तूर्पकर्णो ह्येभ्यः स्कन्दपूर्वजः ॥
 षोडशैतानि नामानि यः पठेच्चृणुयादपि ।
 विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा ॥
 संप्रप्ते सकृदे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ।
 सुव्रक्ष्णं प्रणम्याहं सर्वज्ञं सर्वगं सदा ॥
 अभीष्टफलसिद्ध्यर्थं प्रवक्ष्ये नाम षोडश /
 प्रथमो ज्ञानशक्त्यात्मा द्वितीयः स्कन्द एव च ॥
 अग्निभूश्च तृतीयः स्यात् बाङ्गलेयश्चतुर्थकः ।
 गङ्गेयः पञ्चमो विद्वात् षष्ठः शरवणोद्भवः ॥
 सप्तमः कार्तिकेयः स्यात् कुमारः स्यादथाष्टकः ।
 नवमः यन्मुखश्चैव बलाकारिर्दश स्मृतः ॥
 सेनान्येकादशश्चैव गुह्योद्वादश एव च ।
 त्रयोदशो ब्रह्मचारी द्वादशपुत्रश्चतुर्दशः ॥
 क्रौञ्चजित् पञ्चदशकः षोडशः शिखिवाहनः ।
 एतत्षोडशनामानि जपेत् सम्यक् च सादरं ॥
 विवादे दुर्गमे मार्गे दुर्जरौये (?) तथैव च ।
 कविले च महाशस्त्रे विज्ञानार्थी फलं लभेत् ॥
 कन्यार्थी लभते कन्यां जयार्थी लभते जयं ।
 पुत्रार्थिपुत्रलाभश्च धनार्थी लभते धनं ॥
 आयुरारोग्यवृद्धिं धनधान्यसुखावहं ।
 हरिः ॐ ।
 पुरा काश्चां चतुर्वक्त्रस्तपाप परमं तपः ।
 स्रष्टुकामः प्रजाः सर्वाः कृपया परमेशितुः ॥
 तस्मिन् महेशचरणपरिचर्यापरायणे ।

मुनयः कतिचित्पुण्ये स्थित्वा गात्रं स्थः उत्तमे ॥

वैखानसाग्रमे तप्तं तपः संयतमानसाः ।

प्रापुस्तन्निकटं प्रष्टुं तदर्हस्थानमुत्तमं ॥

End.

इह लोके परवापि स्कन्दसायुज्यमाप्नुयात् ।

तस्मादहंरर्हर्नित्यं श्रोतव्यमपि शुद्धये ॥

सूतात्मजस्य वचसातिमुनीन्द्रवर्याः

सन्नोषवार्द्धिलहरीषु निमग्नचिन्ताः ।

सम्भाष्य सूतमपि स्वं स्वमपि विवृष्य

प्रापुस्तदाश्रमपदं त्रिदिवानधिष्ठि ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे उपदेशकाण्डे पञ्चा-
शैतितमोऽध्यायः । शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डं समाप्तं ।

विषयः । स्कन्दपुराणान्तर्गतशङ्करसंहितायां सप्त काण्डाः सन्ति । तद्यथा सप्तमकाण्डं आस्तु-
रकाण्डं वीरकाण्डं युद्धकाण्डं देवकाण्डं दक्षकाण्डं उपदेशकाण्डं । तत्र प्रथमकाण्डस्य प्रथमाध्याये,
सूतमुनिसंवादः । द्वितीयाध्याये, विष्णुः शिवेनादिष्टः व्यासरूपेणावतीर्णो भूत्वा अष्टादशपुराणानि
प्रणीतवानितिकथनं । अष्टादशपुराणेषु यस्मिन् यस्मिन् पुराणे ब्रह्मादिदेवानामन्यतमस्य प्राधान्यतो-
माहात्म्यकौर्त्तनमस्ति तत्तन्नामकौर्त्तनं स्कन्दपुराणान्तर्गतषट्संहितानामकथनञ्च । स्कन्दपुराणान्तर्गतषट्-
संहितानामानि यथा, सनत्कुमारीयसंहिता, सूतसंहिता, ब्राह्मी संहिता, वैष्णवी संहिता, शङ्करी
संहिता, सौरी संहिता । तृतीयाध्याये, भवानी शिवनिन्दाहेतोः दाक्षायणीति नाम परिजिहीर्षूः
मायया हिमालयकन्यात्वेनाविर्भूवेतिकथनं । चतुर्थाध्याये, शूरपद्मादिभिरसुरैरुपद्रुतानामिन्द्रा-
दिदेवानां ब्रह्मणः समीपे गमनकथनं । पञ्चमाध्याये, ब्रह्मणः सन्निधौ शूरपद्मसिंहवक्त्रतारकासुराणां
पराक्रमकथनं इन्द्रादिदेवानां क्षोभविज्ञापनञ्च । षष्ठाध्याये, ब्रह्मा इन्द्रादिदेवैः सह वैकुण्ठं गत्वा
शूरपद्मादीनामुपद्रवं वैकुण्ठनाथं विज्ञापयामासेतिकथनं । सप्तमाध्याये, नारायणः ब्रह्मादिदेवैः
सह कैलासं गत्वा महादेवं स्तुतिभिः सन्नोष्य असुरकृतदेवपराभवं कथयामास । महादेवः
कार्तिकेयमुत्पाद्यासुरान् संहारिष्ये इति विष्णुप्रभृतीनाञ्चास्य समाधिस्थो बभूवेतिकथनं । अष्टम-
नवमदशमाध्यायेषु, शिवसमाधिभङ्गार्थं देवैः प्रार्थितो मदनः कैलासङ्गत्वा समाधिभङ्गोपायमचिन्तय-
दितिकथनं । एकादशाध्याये, शिवस्य समाधिभङ्गः मदनस्य भस्मीकरणञ्च । द्वादशाध्याये, क्रन्दर्पस्य
पुनर्जीवनार्थं रतिप्रार्थना, पार्वत्याश्वत्थनार्थं दृढब्राह्मणरूपेण शिवस्य हिमालयगमनमितिकथनं ।
त्रयोदशाध्याये, चतुर्दशाध्याये च पार्वतीसन्निधौ दृढब्राह्मणरूपेण शिवेन शिवनिन्दा कृता तच्छ्रुत्वा
पार्वती रुष्टा बभूव सदाशिवलां कुपितां दृष्ट्वा प्रसाद्य कैलासमगमदितिकथनं । पञ्चदशाध्याये,
महादेवः कैलासमगत्य सप्तर्षीन् सम्भार, आगतेषु तेषु पार्वत्या सह परिणयनार्थं तान् हिमालयं

प्रेरयामासेतिनिर्देशः । षोडशाध्याये, सप्तदशाध्याये च सप्तर्षयो गौरौ महादेवाय दातव्येति
 हिमालयतत्पत्रोः सम्प्रति क्त्वा शिवसन्निधौ जग्मुरितिकथनं । १८शे १९शे २०शे २१शे २२शे
 चाध्याये हरपार्वतीविवाहाङ्गकर्मानुष्ठानं । २३शे अध्याये, उद्बोदया पार्वत्या सह शिवस्य
 कैलासगमनं । २४शे २५शे २६शे चाध्याये कार्तिकेयोत्पत्तिविवरणं । २७शे अध्याये,
 वीरबाहुः, वीरकेसरी वीरमहेन्द्रः, वीरचन्द्रः, वीरमार्त्तण्डः वीरान्तकः वीरधीरः र्षा
 शिवसुतानां जन्मविवरणं । २८शे अध्याये, कार्तिकेयोत्पत्तिः शरवणात् कैलासे तस्यानयनमिति
 कौत्सनञ्च । २९शे अध्याये क्रीडायाजेन कार्तिकेयस्य विक्रमवर्णनं । ३०शे अध्याये, इन्द्रा-
 दिदेवैः सह कार्तिकेयस्य युद्धकथनं इन्द्रादीनां पराभववर्णनञ्च । ३१शे अध्याये, कार्तिकेयः
 बृहस्पतिना प्रार्थितो युद्धे अतान् देवान् पुनर्जीवयामास, आत्मनो विद्यात्मकं रूपञ्च दर्शयामासे-
 तिकथनं । ३२शे अध्याये, कार्तिकेयस्य देवसेनापतित्वेनाभिषेकः । नारदकृतयज्ञे आलम्बपञ्चङ्ग-
 सम्भूतेनैकेन ज्ञागेन त्रिलोकीनां व्याकुलीकरणं कार्तिकेयेन च स ज्ञागो वाहनः कृतः इति कथनं ।
 ३३शे अध्याये, कार्तिकेयेन ब्रह्मणः कारागाररोधकथनं । ३४शे अध्याये, शिवेन ब्रह्मणः
 कारागाररोधमोचनमितिकथनं । ३५शे ३६शे चाध्याये, कार्तिकेयस्य रूपवीर्यविभूतिकथनं ।
 ३७शे अध्याये, शूरपद्मप्रभृतीनामसुराणां विनाशाय कार्तिकेयवीरबाहुप्रभृतीनां युद्धयानां ।
 ३८शे ३९शे अध्याये, तारकासुरेण सह वीरबाहुप्रभृतीनां युद्धवर्णनं । ४०शे अध्याये, वीर-
 बाहुः पराजयवर्णनं । ४१शे ४२शे ४३शे चाध्याये, गुह्यतारकासुरयोर्युद्धवर्णनं । ४४शे
 अध्याये, क्रौञ्चतारकासुरबधकथनं । ४५शे अध्याये, क्रौञ्चतारकासुरबधदिवसे ब्रह्मविष्णुप्रभृति-
 भिर्देवैः सह कार्तिकेयस्य हिमालयपर्वते अवस्थितिकथनं । ४६शे अध्याये, तारकासुरपत्नीनां
 विलापः । असुरेन्द्रनामा तारकासुरस्य सुतः पितुरन्त्येष्टिक्रियादिकं समाप्य पित्र्यस्य शूरपद्मस्य
 समीपे गत्वा कार्तिकेयकृतपिण्डबधादिदृष्टान्तं कथयामास च इति कथनं । ४७शे अध्याये, कार्ति-
 केयस्य बलविक्रमादिज्ञानार्थं शूरपद्मासुरेण तत्समीपे चारः प्रस्थापितः । ४८शे ४९शे ५०शे
 अध्यायेषु कार्तिकेयादिदेवानां वाराणसीतीर्थयादिगमनकथनं । इति सम्भवकाण्डः ।

आसुरकाण्डस्य १मे-अध्याये, शूरपद्मसिंहास्यतारकगजवक्त्रादीनामुत्पत्तिकथनं । २ये-अध्याये,
 शूरपद्मसिंहवक्त्रतारकासुराणां तपस्याविवरणं । ३ये-अध्याये, महादेवाक्षेणं वरप्राप्तिविवरणं ।
 चतुर्थ्याध्यायमारभ्य सप्तमाध्यायपर्यन्तं शूरपद्मादिहृतदेवपराजयविवरणं । ८मे-अध्याये, शूरपद्मस्य
 शक्रादिवैजतरात्र्याभिषेकविवरणं । ९मे-अध्याये, शूरपद्मादीनां उद्वाहादिवंशविस्तारकथनम् ।
 १०मे-अध्याये, शूरपद्मस्य दौरात्म्यकथनं । ११शे अध्याये, विन्ध्यपर्वतस्य पतनविवरणं
 वातापिबधविवरणञ्च । १२शे अध्याये, शूरपद्मभयात् श्रीकोषाख्यनगरे शय्या सह पलायितस्ते-
 न्द्रस्य सन्निधौ देवानामागमनं । १३शे अध्याये, गण्डक्या उत्पत्तिः, महाकालकृतशूरपद्मभिग-
 नीहस्तच्छेदः । १४शे अध्याये, शूरपद्मसमीपे तस्य सखा अजयक्लृप्ता आत्मनो हस्तच्छेददृष्टान्तः

कथितः । १५शे अध्याये, इन्द्रपुत्रजयन्तादिदेवैः सच्च शूरपद्मसुतभानुकोपाख्यासुरादीनां युद्ध-
विवरणं । इत्यासुरकाण्डः ।

वीरकाण्डे सप्तमाध्यायाः सन्ति, तेषु शूरपद्मासुरस्य बलवीर्याद्यवेक्षणार्थं प्रस्थितस्य वीर-
वाह्यैः प्रत्यागमनानन्तरं तन्मुखात् शूरपद्मासुरस्य बलवीर्यादिकं विदित्वा युद्धार्थं सेन्यैः सच्च
कार्तिकेयस्य लङ्कागमनमितिकथनं ॥ इति वीरकाण्डः ।

युद्धकाण्डे पञ्चविंशदध्यायाः सन्ति, तेषु कार्तिकेयवीरवाङ्मप्रभृतीनां शूरपद्मभानुकोपादिभिः
सच्च युद्धवर्णनं । शूरपद्मभानुकोपादीनां निधनकीर्तनञ्च । इति युद्धकाण्डः ।

देवकाण्डे सप्ताध्याया विद्यन्ते तेषु कार्तिकेयोद्वाहविवरणं सुचुकुन्दपतेर्जीवनचरितवर्णन-
याजेन कार्तिकेयमाहात्म्यकीर्तनञ्च । इति देवकाण्डः ।

दक्षकाण्डे चत्वारिंशदध्यायाः सन्ति तत्र दक्षयज्ञविवरणं । ब्रह्मादीनां मध्ये महादेवस्य
श्रेष्ठत्ववर्णनञ्च । इति दक्षकाण्डः ।

उपदेशकाण्डे, १मे २ये चाध्याये, कैलासवर्णनं । २य ४र्थ ५म अध्यायेषु असु-
रादिदेहोत्पत्तिकारणकीर्तनं । ६ष्ठ ७म अध्याययोः अजमुखा आसुरदेहोत्पत्तिहेतुपूर्वजन्मकर्म-
कथनं । ८मे अध्याये, मायायाः शूरपद्मादिपुत्रोत्पत्तिनिमित्तकर्मकथनं । ९म १०म ११श
१२श अध्यायेषु भस्ममाहात्म्यकीर्तनं । त्रयोदशाध्यायावधिजनविंशाध्यायपर्यन्तं रुद्राक्षमाहा-
त्म्यकीर्तनं । विंशाध्यायात् षड्विंशाध्यायपर्यन्तं शिवनाममाहात्म्यकथनं । २७शे अध्याये,
सोमवारव्रतविधितन्माहात्म्यकथनं । २८शे अध्याये, आर्द्राव्रतविधिः । २९शे ३०शे चाध्याये,
उमामहेश्वरव्रतविधिः । ३१शे अध्याये, केदारव्रतविधिः । ३२शे अध्याये, कल्याणव्रतविधिः ।
३३शे अध्याये, शूलव्रतविधिः । ३४शे अध्याये, ऋषभव्रतविधिः । ३५शे अध्याये शूक्रवार-
व्रतविधिः । ३६शे अध्याये, विष्णुव्रतविधिः । ३७शे अध्याये, कृतिकादिव्रतमाहात्म्यकथनं ।
३८शे अध्याये, माघमासप्रथमदिवसे चैत्राश्विनमासयोर्भरणीनक्षत्रे च शिवव्रतविधिः । ततः
जनचत्वारिंशाध्यायात् सप्तचत्वारिंशाध्यायपर्यन्तं शिवभक्तस्य लक्षणादिकथनं । ४८शे अध्याये,
शिवपुराणश्रवणफलकीर्तनं । जनपद्माशाध्यायात् सप्तपद्माशाध्यायपर्यन्तं शिवद्रोहफलकीर्तनं ।
५८शे ५९म ६०म अध्यायेषु शिवनिन्दादिफलवर्णनं । एकपष्ठितमाध्यायमारभ्य एकाशी-
तितमाध्यायपर्यन्तं शिवपूजामाहात्म्यकथनं । ८२मे अध्याये, शिवयोगकथनं । ८३मे ८४मे
चाध्याये शिवज्ञानकथनं । ८५मे अध्याये शिवस्य पञ्चविंशतिभूतिकाकथनं । इत्युपदेशकाण्डः ।

No. 4061. तत्त्वचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 16 x 4
inches. Folia, 68. Lines, 14 on a page. Extent, 2,320 ślokas. Character,
Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegune, Zillá Varddhámana, Sadá-
nanda Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Tattva-Chandrikā. By Chandra-śekhara. Gives the definition of Brahmā and refutes the arguments of the Chārvākas, Bauddhas, Jainas, Naiyāyikas, Sāñkhyas, S'aivas and Mīmāṃsakas on the subject of creation. The writer belongs to that school of the Vedāntists who believe Jīva to be part of Brahma and he levels his arguments against the Dualists on the one hand and the Pantheists on the other. He ascribes bondages to the result of beginning-less influence, Brahmā Nārāyaṇa and Sachchidānanda all these words meaning the same thing.

Beginning. प्रणम्य जानकीनाथं सच्चिदानन्दविप्रम् ।

श्रीचन्द्रशेखरो विप्रः कुरुते तत्त्वचन्द्रिकाम् ॥

अथ ब्रह्म वा इदमप्य आसीत् यत्कारणं तदुद्बुद्धेति लक्षणवाक्येनोक्ते विनापि प्रकरणात् ब्रह्मशब्द आत्मपरः । इत्यादि ।

End. अतो महोपनिषत्प्रतिपादिते नारायण एव सद्ब्रह्मादिशब्दाः पर्यवस्यन्तीति सर्वमवदातं ।

Colophon. इति श्रीचन्द्रशेखरविरचिता तत्त्वचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । जगत्कारणतया ब्रह्मलक्षणादिविवेचनं । अथ चार्वाकमतनिरसनं । बौद्धमतनिरसनं । आर्हतमतनिरसनं । तार्किकमतनिरसनं । सांख्यमतनिरसनं । शैवमतनिरसनं । मीमांसकमतनिरसनञ्च । ब्रह्मणः सविशेषत्वनिरूपणं । तत्र मायावादनिरसनं । जीवस्य ब्रह्मांशलनिरूपणं । तदन्यमतनिरसनं । तत्त्वमस्यादिश्रुतीनां तात्पर्यकथनं । तत्र श्रुतिद्वैतमतोपपादनं । द्वैतवादनिरसनं । अद्वैतवादनिरसनञ्च । मोक्षस्वरूपादिविवेचनं । अनादिवासनयैव जीवस्य बन्धादिकथनं । सच्चिदानन्दादिशब्दानां प्रत्येकमर्थकथनं । ब्रह्मणः तत्स्वरूपलक्षणञ्च । नारायण एव भगवद्ब्रह्मशब्दादिवाच्य इति निरूपणञ्च ।

No. 4062. क्षेमकुतूहलम्, वा पाकशास्त्रम् । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 75. Lines, 8 on a page. Extent, 1,788 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kshema-kutūhalam. By Kshema S'armā, the son of Manmatha, belonging to the Vaidya caste. The chapters are styled *Utsavas* or "Feasts." There are twelve of these in the work. The writer has consulted the following authors. Gaurī, Nala, Vāgbhaṭa, Bhīma, Hārīta and Suśruta. The work treats of the art of cookery. It shows that the

Hindus besides eating the numerous vegetables were in the habit of eating the flesh of numerous animals, such as, goat, sheep, stag, &c. The different processes of cooking flesh have been fully given. The date appears to be 1415 of the Vikrama era. The work was finished on the 13th day of the waning moon in the month of Kārttika. It is an elaborate treatise on Hindu cookery. H. P. S.

Beginning. कपोलतलनिर्गतप्रमदवारिधारालसत्-

षडङ्घ्रिकुलकाकलीकलितमञ्जुकोलादलः ।

गिरीशतनयो गुरुः सकलसिद्धिवारान्निधि-

भिन्नतु दुरितानि वः सततमोदकादः सदा ॥

— — — — —

भारद्वाजकुलाम्भोधौ वलचा + चयोर्द्वयोः ।

द्विजराजततिर्जाता निष्कलङ्का स + चपा ॥

सद्भाङ्गूदान्वयभूषणोऽभूत्

स लक्ष्मणो लक्ष्मणपूर्णगावः ।

भिषग्वरो राक्षसराजधान्यां

विभीषणं यो विगदं व्यधत् ।

— — — — —

गौरीमतच्च नलवाग्भटभीमसूतिं

हारीतसुश्रुतमतं रविसिद्धपाकम् ।

चेमो भिषग्वरसुधीरवलोक्य सम्यग्-

ग्रन्थं व्यधत् खलु चेमकुतूहलाख्यम् ॥

इष्टदेवनमस्कारस्ततो यंशप्रशंसनम् । इत्यादि ।

End.

नन्दनां नीतिभाजः सकलवसुमतीज + + पानु विश्वं

दुर्हता यान्तु नाशं भवतु वसुमती शस्यसम्पन्नदेश ।

नीरं यच्छन्तु मेघाः कलयतु सुकविः काव्यकौशल्यलीला-

मयादव्याजभाजं परहरदुरितं चेमशर्माणमीशः ॥

वाणाकाशयुतेनान्दे वत्सरे विक्रमाङ्किते ।

जर्जरे शुक्लवयोदृशां ग्रन्थः पूर्णोऽयमैन्दवे ॥

इति श्रीनरवैद्यमन्मथात्मजचेमशर्माविरचिते चेमकुतूहले ग्रन्थे गोरसपालकादिप्रशंसनो नाम
द्वादशोत्सवः ।

Colophon. इति पाकशास्त्रं समाप्तं ।

विषयः । ग्रन्थकर्तुः प्रशस्तिकथनं । अथ महानसनिर्माणविधिकथनं । चुक्षौनिर्माणविधिकथनं । स्मृत्यभाण्डादिप्रशंसाकौर्त्तनं । पक्वद्रव्याणां पात्रान्तरे स्थापनविधिकथनं । महानसोपयोग्योपकरणकथनं । विषादिपरिहाराय तत्र चकोरादिरक्षणविधिकथनं । स्तूपकारादिप्रशंसाकौर्त्तनं । ऋतुविशेषे भक्ष्याभक्ष्यविधिकथनं । अथ दिनचर्याविधिकथनं । भोजनविधिकथनं । भोक्तृविधिकथनं । आसनविधिकथनं । भोजनपात्रविधिकथनं । आचमनोदकादिविधिकथनं । परिवेषकलक्षणविधिकथनं । रन्ध्रनविधिकथनं । तत्र स्तूपविधिकथनं । शुद्धकुम्भापविधिकथनं । माषविधिकथनं । सामान्यतो घृतविधिकथनं । गव्यादिविधिकथनञ्च । अन्ननिरूपणं । पर्पटविधिकथनं । पटोलफलविधिकथनं । ताक्षडौविधिकथनं । छशरविधिकथनं । कर्शरौविधिकथनं । मूलकविधिकथनं । आर्द्रकविधिकथनं । हरिद्राविधिकथनं । अथ सर्व्वव्यञ्जनपरिभाषाकथनं । उडूलनविधिकथनं । वर्णकरणविधिकथनं । शिखरिणौपानकयोर्विधिकथनं । मांसरन्ध्रनविधिकथनं । सुखिन्नमांसविधिकथनं । कोमलसुगन्धविधिकथनं । अजमांसविधिकथनं । वर्क्षरविधिकथनं । पठोराविधिकथनं । झिल्लौषिपाविधिकथनं । मेपमांसविधिकथनं । गदुरविधिकथनं । मृगौमांसविधिकथनं । मृगमांसविधिकथनं । झिक्कारजविधिकथनं । शशकमांसविधिकथनं । पाठीमांसविधिकथनं । सावरमांसविधिकथनं । रोहविधिकथनं । वराहविधिकथनं । प्रलेहविधिकथनं । गौरौगौरप्रलेहविधिकथनं । समोसाविधिकथनं । पूरणप्रलेहविधिकथनं । शुक्लवर्णप्रलेहविधिकथनं । पौतहरित-रक्तादिप्रलेहविधिकथनं । भृष्टमांसविधिकथनं । परिशुष्कविधिकथनं । तन्दूरविधिकथनं । सुखादुतन्दूरविधिकथनं । कुशूलपक्वतन्दूरविधिकथनं । पुटपाकविधिकथनं । पलपुटपाकविधिकथनं । वण्डनप्रलेहविधिकथनं । मांसेण्डरौविधिकथनं । मधुरमांसपाकविधिकथनं । मुण्डरन्ध्रनविधिकथनं । अन्नरन्ध्रनराजिकामांसविधिकथनं । मांसपूरितवार्त्ताकुविधिकथनं । पक्षिमांसविधिकथनं । महाबलपाकविधिकथनं । बलभूतिपाकविधिकथनं । अनूपजलायविधिकथनं । तित्तिरिविधिकथनं । लावकविधिकथनं । कपोतविधिकथनं । मयूरविधिकथनं । हिताहितविधिकथनं । अथ मत्स्यपाकविधिकथनं । तत्र गन्धनाशनविधिकथनं । मत्स्यप्रलेहविधिकथनं । मत्स्यखण्डप्रलेहविधिकथनं । मत्स्यपिष्टकविधिकथनं । मत्स्यपूरणविधिकथनं । मत्स्यपुटपाकविधिकथनं । मदुगुरमत्स्यविधिकथनं । रोहितपाकविधिकथनं । पालासिमत्स्यविधिकथनं । पाठीनविधिकथनं । गण्डीविधिकथनं । मत्स्यमुण्डकविधिकथनं । मत्स्येण्डरौविधिकथनं । सूक्ष्ममत्स्यविधिकथनं । मत्स्यसामान्यगुणकथनं । अथ शाकविधिकथनं । घृन्ताकादिविधिकथनं । विम्बीफलविधिकथनं । शिम्बीविधिकथनं । एवं तोरयौ-चचेण्डा-तुम्बी-डिडिङ्ग-विल्व-कुष्माण्ड-राजिक-डोडौ-कण्टकारिका-कारवल्ली-कर्कोटक-करीर-कपिकच्छु-उडुम्बर-आर्द्रक-कर्कटी-एरण्ड-कुटज-कदली-राजमाषकादिफलपाकविधिकथनं । अथ पत्रशाकविधिकथनं । तत्र देवदालौ-चणक-शतपुष्पादिशाकविधिकथनं । अथ पुष्प-

शकविधिकथनं । तत्र करौर-कारौर-कुटज-शोभाञ्जनपुष्पादिपाकविधिकथनं । अथ पञ्चवपाक-
विधिकथनं । अथ सन्धानकविधिकथनं । अथ वटिकावटकादिविधिकथनं । अथ पिष्टान्नविधि-
कथनं । अथ फेणिकाविधिकथनं । तत्र नवनैतफेणिकादिविधिकथनं । अथ लड्डुकविधिकथनं ।
तत्र दधिलड्डुकादिविधिकथनं । अथ चित्रमोदकादिविधिकथनं । अथ दुग्धविधिकथनं । तत्र
क्षीरदल-दधिगर्भकादिविधिकथनं । अथ मण्डकविधिकथनं । तत्र अङ्गारकर्कर्यादिविधिकथनं । अथ
अपूपविधिकथनं । तत्र वदरकर्णपूरिकादिविधिकथनं । अथ खण्डखजूरविधिकथनं । कर्पूरनालि-
कादिविधिकथनं । पक्वान्नविधिकथनं । सद्कादिविधिकथनं । आसपञ्चवसुकुलादिप्रकारकथनं ।
अथ गोरसपानकादिविधिकथनं । अथ घोलकादिविधिकथनं । अथ रसालादिविधिकथनं ।
अथ भोजनान्तविधिकथनं । आचमनादिविधिकथनं । धूपादिविधिकथनं । अथ अजौर्णोपशमन-
विधिकथनं ।

No. 4063. मर्मप्रकाशः | Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 200. Lines, 10 on a page. Extent, 5,250 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Dhātrī-grāma, Zilla Vardhamāna, Prasannakumāra Bhaṭṭācārya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Marma-prakāś'a. A commentary by Nāgessa, a dependent of the Rājā of Śringavera, on the well-known but very difficult work on Sanskrit rhetoric, entitled Rasagaṅgādhara by Jagannātha Paṇḍitarāja.

Beginning. नला गङ्गाधरं समप्रकाशं तनुते गुरुम् ।

रसगङ्गाधरमणेरतिगूढार्थसंविदे ॥

याचकानां कल्पतरोररिकचञ्चताशनात् ।

नागेशः शृङ्गवेरेशरामतो लब्धजौविकः ॥

प्रारिक्षितप्रतिबन्धकदुरितशमनाय शृङ्गारालम्बनादिविभावतया तदेवतात्वेन च समुचित-
स्वदेवतावस्तुनिर्देशरूपं मङ्गलमाचरन् शिष्यशिष्यायै व्याख्यात्योतृणामनुषङ्गतो मङ्गलाय च
निबध्नाति स्मृतापीति । कादम्बिनी मेघपंक्तिनेन अध्यवसिता कृष्णमूर्तिः । विलक्षणश्यामलात्
सकलमेघकार्यकरत्वाच्च । अत एव मेघलेनाध्यासः । इत्यादि ।

End. सुवर्णपदार्थमाह रूपमिति । कातरादीनां प्रसङ्गतमिति । मत इत्यादि ।

Colophon. आकृतमभिप्रायः । इति शिवम् ।

विषयः । जगन्नाथपण्डितराजकृतरसगङ्गाधरस्य व्याख्यानम् ।

No. 4064. वक्रोक्तिपञ्चाशिका । Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 22. Lines, 12 on a page. Extent, 693 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Veguṇe, Zilla Barddhamána, Sadánanda Bhaṭṭācārya. Appearance, decayed. Text, verse and commentary. Prose. Correct.

Vakrokti-pāñchāśikā. Fifty stanzas containing a dialogue between Hara and Párvatī. The work was composed by Ratnākara, a great poet of Káshmir, who wrote an epic entitled Hara Vijaya. He had the literary title of Vágíśvara Vidyádhipatī. The commentator is Vallabha Deva, son of Ānanda Deva, the minister who appears to have lost his life in battle. Vallabha has left commentaries on S'ísupála-badha and other well-known poems.

Beginning. सय्यालम्बनमेतदय भवतो निःश्लेह मुञ्चास्यहं

सय्यालं विजहीहि सुन्दरि वनं निःश्लेहता नास्ति मे ।

मैवं वक्ष्यमि वनं ननु जलं मूर्ध्ना मयैवोद्धते

वक्रोक्त्येति हिमाद्रिजामवचसं कुर्वन् हरः पातु वः ॥

तां हालाहलभ्यत्करोषि मनसो मुर्च्छां समालिङ्गितो

हालां नैव विभर्मि नैव च हलं मुग्धे कथं हालिकः ।

सत्यं हालिकतैव ते समुचिता सक्तस्य गोवाहने

वक्रोक्त्येति जितो हिमाद्रिस्तुतया खेरो हरः पातु वः ॥

टीकायाः ।

वागीश्वरीं नमस्कृत्य गणानाञ्च तथेश्वरम् ।

वक्रोक्तिवर्णने राले पञ्चिका क्रियते लघु ॥

सय्यालम्बनं वामभागावस्थानं । सय्यालं व्यलिः दुष्टसत्त्वैः सद्धितं वनञ्च । दन्त्यौष्ठयोर्हि शब्दालङ्कारेषु यमकवक्रोक्त्यादिषु न तथा इत्यादि ।

End.

वक्रोक्तिपञ्चाशतिमित्यमेनां

यो भावयेन्मत्सररिक्तदुष्टिः ।

स्पष्टोत्तरासूक्तिषु काव्यबन्धे

भवेत्स रत्नाकरवत्प्रवीणः ॥

टीकायाः ।

रत्नाकरः कविवरो हरविजयकाव्यकारः तद्वत्प्रवीणः कुशलः स्यात् ।

सुनुरानन्ददेवस्य रणभूयोनि भासतः ।

वक्रोक्तिवर्णने राले टिप्पणं वल्लभो व्यधात् ॥

Colophon. इत्यमात्यवरानन्ददेवसूनुशिष्यपालबधाद्यनेककायटीकाकर्तृश्रीवल्लभदेवक—
तया टिप्पणा समेता श्रीबालबृहस्पत्यनुजीविनो वागीश्वराङ्गस्य विद्याधिपत्यपरनाम्नो हरविजय-
महाकायकर्तुः कश्मीरदेशोद्भवराजानकश्रीरत्नाकरमहाकवेः कृतिर्वक्रोक्तिपद्याशिका समाप्ता ।

विषयः । वक्रोक्तिव्याजेन पार्वतीपरमेश्वरयोरन्योन्यं परिहासवर्णनम् ।

No. 4065. न्यायदीपकः । Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 86. Lines, 17 on a page. Extent, 4,906 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Śántipur, Rámanátha Tarkaratna. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Nyáya-dípaka. A gloss on Vátsáyana's *bhāshya* (commentary) on the Nyáya Sūtras of Gautama by one Mísaruka.

Beginning. प्रणम्य पुण्डरीकाक्षमक्षपादं गुरुनपि ।

श्रीमता मिशरकेण कृत्यते न्यायदीपकः ॥

प्रेक्षावत्प्रष्टव्यौपयिकाभिधेयव्यापारप्रयोजनजिज्ञासायां भगवताक्षपादेन प्रमाणादिपदार्थतत्त्व-
ज्ञानान्निःश्रेयसाधिगम इति प्रथमं सूत्रितं । प्रमाणादिपदार्थानां तत्त्वं ज्ञायते अनेनेति तत् प्रमा-
णादिपदार्थतत्त्वज्ञानं न्यायशास्त्रं । तस्मान्निःश्रेयसस्यात्यन्तिकदुःखाभावस्याधिगम इति प्रयोजनं ।
तत्त्वज्ञापनं व्यापारः । प्रमाणादितत्त्वमभिधेयञ्च दर्शितं । अथास्य शास्त्रस्य उद्देशलक्षणपरौचारूप-
प्रवृत्तित्रये प्राथमिकः पदार्थ उद्देशोऽपि कृतः । अत्र परे सूत्रोक्त्यानमपि न सद्गते । इत्यादि ।

End.

अनुक्तप्राच्यमज्ञानाद्यननुभाषणावसरे — — — मिति । सिद्धान्तम-
भ्युपेत्य नियमात् कथाप्रसङ्गः—सिद्धान्त इति सूत्रं । अपगतः सिद्धान्तो यस्मा — — — ।

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । न्यायसूत्रवाक्यायनभाष्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 4066. न्यायरत्नाकरः । Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 150. Lines, 8 on a page. Extent, 3,725 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Veguṇe, Zilla Barddhamána, Sadá-
nanda Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Nyáya-Ratnákara. By Pártha-sárathí Mísra. A commentary on the *śloka-várttika* by Kumáрила Bhaṭṭa which again explains the Savara-bhāshya on the Mímāṃsā aphorisms of Jaimini.

Beginning. नमो जैमिनिऋषये मौमांसास्त्रकाराय ।

श्लोकवार्त्तिकमारिस्तुसंख्याविघ्नसमाप्तये ।

विश्वेश्वरं महादेवं स्तुतिपूर्व्वं नमस्यति ॥

विशुद्धेति । विद्यागुरुणां स्तुतिनमः कुर्वन् वार्त्तिकारम्भं प्रतिजानीते । अभिवन्द्येति । सम्प्रति लोकयाचामाद्रियमाणो विदुषामनुनयं करोति । तदिति । परीचकाणामिदानीं माध्यस्थ्यमर्थ-यते । न चावेति । दोषदृष्टिपरायणानामसन्नपि दोषः प्रकाशते । अतो मध्यस्थाः परीचध्वमिति । दुर्जनानिदानीं ++ क्त्वा दमयति । इत्यादि ।

End. तेन प्रकरणार्थमुपसंहरति । इति बौद्धधर्मापदर्शनतात्पर्य्यतो नैवावगतमेवं-वादिनि । इत्याह युक्त्यानुपेतामिति ।

Colophon. इति श्रीपार्थसारथिमित्रविरचिते न्यायरत्नाकरे निरालम्बनवादः ।

विषयः । भट्टकुमारिलकृतमौमांसास्त्रवीथशवरभाष्यश्लोकवार्त्तिकस्य व्याख्यानम् ।

No. 4067. प्रायश्चित्तकुतूहलम् । Substance, country-made paper, 18 x 5 inches. Folia, 203. Lines, 8 on a page. Extent, 3,232 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Veguṇe, Zilla Barddhamāna Sadānanda Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Prāyaścitta-kutūhalam. By Rāmachandra Bhaṭṭa. A treatise on expiatory ceremonies on the model of Śūlapāni's well-known work the Prāyaścitta-viveka. It treats of various kinds of sins and the mode of expiating them.

Beginning. नवीननीरदृष्टानं नला श्रीश्यामसुन्दरं ।

तन्यते रामचन्द्रेण प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

तवाङ्गिराः ।

प्रायो नाम तपः प्रोक्तं चित्तं निश्चय उच्यते ।

तपोनिश्चयसंयुक्तं प्रायश्चित्तमिति स्मृतं ॥

अत्र प्रायः शब्देनाभोजनमात्रमुच्यते । तच्च विशिष्टं तपः शास्त्रविहितमन्यं प्राजापत्यादि । इत्यादि ।

End. त्रैविर्णिके साग्रेर्विप्रस्य चान्द्रायणं चित्रयवैश्वयोः साग्नोः पराक इत्यर्थः ।

Colophon. इति भट्टश्रीरामचन्द्रकृतौ प्रायश्चित्तकुतूहलं समाप्तं । सम्पूर्णार्थं ग्रन्थः ।

विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणादिकथनं । नरकनिरूपणं । प्रायश्चित्तानुष्ठाननिर्णयः । कामाकाम-

विकल्पकथनं । पापोद्देशकथनं । अतिपातककथनं । महापातककथनं । अनुपातककथनं । उपपातककथनं । जातिधंशकरादिकथनं । तन्त्रतानिरूपणं । ब्रह्महत्यादिप्रायश्चित्तकथनं । पतितसंसर्गादिप्रायश्चित्तकथनं । पतितोत्पन्नप्रायश्चित्तकथनं । अथ गोबधप्रायश्चित्तकथनं । रोधादिनिमित्तकगोबधप्रायश्चित्तकथनं । क्षत्रियादिबधप्रायश्चित्तकथनं । प्रतिलोमजादिबधप्रायश्चित्तकथनं । स्त्रीबधप्रायश्चित्तकथनं । गर्भबधप्रायश्चित्तकथनं । गजाश्वमाज्जारादिबधप्रायश्चित्तकथनं । पक्षिविशेषबधप्रायश्चित्तकथनं । मत्स्यादिप्रायश्चित्तकथनं । अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । रजकान्त्यजकापालिकचण्डालाद्यन्नभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । दृथामांसादिभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । लशुनपलाण्डुभक्षणादिप्रायश्चित्तकथनं । अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं । सूत्रादिपानप्रायश्चित्तकथनं । रक्षस्यादिप्रायश्चित्तकथनं । व्रतविधिकथनं । तत्र क्षत्रियादिषु व्यवस्थाकथनं । अनुग्रहविधानकीर्तनञ्च ।

No. 4068. विद्वच्चित्तप्रसादिनी । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 414 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'āntipura, Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vidvachchitta-prasādinī. A commentary on S'aṅkarāchārya's well-known treatise entitled Shatpadī Stotra. By Kavi Sarojānandatīrtha a disciple of Vaiṣṇānandatīrtha. The commentator consulted the commentaries on the work existing in his time.

Beginning. नत्वा रामं रमानाथं श्रीकृष्णं शङ्करं तथा ।

करिष्यामीह षट्पद्याख्यानं सुगमाचरं ।

इह खलु जीवान् वेदविरुद्धकर्मानुष्ठानोत्पन्नदुरितदावानलविदग्धान्तःकरणान् विषयरसवद्दिशाकृष्टहृदयतया विमुखान् समुद्दिधौर्षुर्भगवान् श्रीमच्छङ्कराचार्यः षट्पदीस्तोत्रं प्रणिनाय । तत्र विषयासवप्रमादापहतविवेकानां विष्णुविप्रगुरुच्छेष्वविनयात् दुरितोत्पत्तिमाकलय्य तन्निवृत्तिरैव तावत् प्रार्थयते—अविनयमिति । इह खलु मण्डलधराः सप्ताजस्य ताडनदण्डनादिभिरपराधं चमन्ते । इत्यादि ।

End.

तथा चास्याः पाठात् सर्वेषां मङ्गलं भवतीत्युक्तं ।

टीकाकारमतं ज्ञात्वा विद्वच्चित्तप्रसादिनी ।

कृता तत्त्वप्रबोधाय षट्पद्या विवृतिः शुभा ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीवैकुण्ठानन्दतीर्थस्य शिष्येण श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्येण कविसरोजानन्दतीर्थेन रचिता विद्वच्चित्तप्रसादिनी समाप्ता ।

विषयः । शङ्कराचार्यकृतषट्पदीस्तोत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4069. सुगमावृत्तिः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 36. Lines, 19 on a page. Extent, 1,710 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1847. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Sugamá-vṛitti. A commentary on the Gauṭamaprichchhá. It is dated Samvat 1318.

Beginning. वीरं जिनं प्रणम्यादौ बालानां सुखबोधिका ।

श्रीमद्गौतमशृङ्गायाः क्रियते उत्तिरद्भुता ॥

नमिउण तिउनाहमिति । व्याख्या । नत्वा तीर्थनाथं जानन् तथा गौतमः भगवन्तं श्वबोधानबोधार्थं धर्माधर्मफलं वक्ष्ये । इत्यादि ।

End.

एतदर्थं यः शृणोति वाचयति तस्य पुरुषस्य पापं न भवति । पश्चात् मोक्षसुखं भुनक्ति । अतो भव्यलोकैरियं गौतमशृङ्गा पठनीया श्रोतव्या च ॥

श्रीजिनहर्षसूरीणां सुशिष्याः पाठकवराः ।

श्रीमत्सुमतिहंसाश्च तच्छिष्यैर्मतिवर्द्धनैः ॥

पाठकपदसंयुक्तैः कृता चेयं कथानिका ।

श्रीगौतमस्य शृङ्गायाः सुगमा सुखबोधिका ॥

सिन्धौ रामे मुनौ चन्द्रवर्षेऽस्मिन् मार्गशीर्षके ।

श्रीमत् + जगत्तारिण्यां नगर्थ्याश्च श्रुभेऽहनि ॥

Colophon. इति श्रीगौतमशृङ्गायाः सुगमावृत्तिः सम्पूर्णतामगमत् । संवत् १८४७ ।

विषयः । गौतमशृङ्गाभिधानजैनप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 4070. ग्रहयज्ञप्रयोगः । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 440 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Grahayajña-prayoga. A gloss on Aśvaláyana's Gṛihya Sūtra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ग्रहयज्ञप्रयोगः । यजमानः स्नात्वा नित्यकर्म निर्वृत्य मौङ्गलिकोक्तौ देशकालौ सङ्कीर्त्य अथनादिनित्यकालेषु संकल्पयेत् । ग्रहानुकूल(ग्रहयज्ञ)सिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ग्रहयज्ञं करिष्ये । इत्यादि ।

End.

ब्रह्मर्षे वा खगच्छोक्तं यस्य कर्म प्रचोदितं ।

तस्य तावति शास्त्रार्थे कृते सर्व्वः कृतो भवेत् ॥

इति वचनात् । एवमन्येषामपि यदि खट्वादावुक्तसदा स एव । येषां गृह्यादौ नोक्तः । तैः
याज्ञवल्क्यादिस्मृत्युक्तः मत्स्यपुराणाद्युक्तो वानुष्ठेयः । स्मृत्यादेः साधारणादिति दिक् ।

Colophon. इति ग्रन्थज्ञप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । आश्वलायनीयगृह्यपरिशिष्टानुसारेण बह्वृचां नवग्रहयागप्रयोगकथनम् ।

No. 4071. ग्रहमखप्रयोगः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Extent, 325 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Graha-makha-prayoga. On the details of domestic rights.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यजमानः कृतनित्यक्रियः देशकालौ स्मृता मम सहकुटुम्बस्य सपरिवारस्यायुरारोग्यैश्वर्याद्य-
भिष्टिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं असुककर्म करिष्ये । तदङ्गस्त्रिपुष्पाह्वाचनं मातृकापूजनं नान्दी-
श्राद्धञ्च कर्म करिष्ये । इत्यादि ।

End. यथाशक्ति विप्रान् भोजयित्वाशिषो गृहीत्वा पूर्णतां वाचयित्वा कर्मेश्वरार्पणं
कृत्वा सुहृद्भिः सह भुञ्जीतेति ।

Colophon. इति ग्रहमखप्रयोगः ।

विषयः । पद्धतिकथनम् ।

No. 4072. गणपत्युपनिषत् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 29 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit. Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Gaṇapatyupanishat. On the divinity of Gaṇesa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमस्ते गणपतये । त्वमेव प्रत्यक्षं त्वमसि । त्वमेव केवलं कर्त्तासि । त्वमेव केवलं धर्त्तासि ।
त्वमेव केवलं हर्त्तासि । त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि । त्वं साक्षादात्मासि । इत्यादि ।

End. महाविघ्नात् प्रमुच्यन्ते महादोषात् प्रमुच्यते (?) । स सर्वविद्भवति य एवं
वेदेति । ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

Colophon. इति गणपत्युपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । गणेश एव सर्वजगत्कारणं परं ब्रह्मेति निरूप्य तन्मन्त्रादिकथनम् ।

No. 4073. गायत्रीसहस्रनामस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 93 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gāyatrī-sahasra-nāma-stotra. A hymn in a thousand epithets of the holy verse Gāyatri. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारद उवाच ।

भगवन् देव देवेश सर्वशक्तिविशारद ।

श्रुतिस्मृतिपुराणानां रक्षस्यं तन्मुखाच्छ्रुतं ॥

सर्वपापहरं देव केन स्याद्ब्रह्मवर्षसं ।

केन वा ब्रह्मविज्ञानं किन्नु वा मोक्षसाधनं ॥

ब्राह्मणानां गतिः केन केन वा मृत्युनाशनं ।

ऐहिकामुष्मिकफलं केन वा ब्रह्मसम्भवः ॥ इत्यादि ।

End.

इदं रक्षस्यममलं मयोक्तमपि सत्तम ।

पठनात् ब्रह्मसायुष्यं प्राप्नुवन्ति न संशयः ॥

Colophon. इति गायत्रीसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तं ।

विषयः । स्तुतिव्याजेन गायत्र्याः नामसहस्रकौर्त्तनम् ।

No. 4074. गोभिलौ नाम परिशिष्टम् । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 198 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1645. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Verse. Generally correct.

Gobhilī-pariśiṣṭa. An appendix to the aphorisms of Gobhila on the domestic rites of the Hindus.

Beginning. देवदानवगन्धर्वाः पिशाचोरगराक्षसाः ।

पौत्रने ग्रहपौडायां किं पुनर्मुवि मानवाः ॥

आदित्ये द्वादशे चैव रावणः सगणो हतः ।

अष्टमेन शशङ्केन हिरण्यकशिपुर्हतः ॥

अङ्गारकेण वज्रेण रामो राज्याद्विवासितः ।

पाण्डवा बुधपौडायां विकर्म्मणि नियोजिताः ॥ इत्यादि ।

End.

आयुश्च विद्या च तथा सुखञ्च
धर्मार्थलाभो वज्रपुत्रता च ।
शत्रुक्षयं राजसुपूजितञ्च
तुष्टा ग्रहाः सर्वमेतद्दत्तु (?) ॥

Colophon. इति गोभिलाचार्यकृतं गोभिलौ नाम परिशिष्टं समाप्तम् । संवत्
१६४५ ।

विषयः । स्थानविशेषस्थितानां ग्रहाणां शुभाशुभजनकत्वकथनपूर्वकं तत्र तेषां शान्ति-
विधिकथनं । तत्र समिधादिलक्षणकथनं ग्रहयागमन्त्रादिकथनञ्च ।

No. 4075. गुरुगुणषट्त्रिंशिका, वा गुरुगुणषट्त्रिंशत्पट्त्रिंशिका-
सूत्रम्, कुलदीपिकाख्यवितृप्तिसहिता । Substance, country-made paper, 10 × 4
inches. Folia, 19. Lines, 21 on a page. Extent, 1,582 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Text, verse. Māgadhi. Commentary. Prose and verse
Sanskrit. Correct.

Guru-guṇa-shaṭṭriṅśikā, or Guru-guṇa-shaṭṭriṅśat-shaṭ
triṅśikā-sūtra, Kuladīpikākhyā-vivṛiti-sahitā. On the virtues
of Guru in 36 stanzas, with the gloss of Ratnaśekhara. The text
in Prakrit and the gloss in Sanskrit.

Beginning. टीकायाः,—

ॐ नमः सिद्धाय ।
श्रीमदर्हन्त्यदं जीयान्द्रहोदयमहोज्ज्वलं ।
जगन्निर्गमसाध्यायं यत्प्रसादर्विवर्णिका ॥
कलाकुलनयज्ञानसम्पद्विस्तारकारकः ।
श्रीयुगादिजिनो भूयात् भविनां भूरिभूतये ॥

श्रीवज्रसेनाभिधस्वरिराजैः
सुखवधैरिवैर्यैश्चायि ।
अयं जनोऽप्यस्मसमोऽभिवन्द्य-
स्तेभ्यो गुरुभ्योऽस्तु समप्रणासः ॥

— — — * — इह विशिष्टसमयानुसारतो मन्त्रार्थमभौष्टदेवतानमस्तारावि-
र्भाविकां सम्बन्धादिगर्भाच्च सूत्रस्येसामादिगाथामाह वीरं । इत्यादि ।

मूलस्य,—

वीरस्स पपप णमिउण सिरि गो ब्भम पसुह गणहराणं च ।

गुरुगुणवृत्तीसीउं वृत्तीसं किन्नरं स ॥

End.

सिरिवथरासण सुह गुरुसीसेणं विरदयं कुलगमेयं ।

पट्टिजणममदभावा भव्वाणवं उ कल्लाणं ॥

Colophon. इति श्रीगुरुगुणषट्विंशिका समाप्ता ।

टीकायाः ।

कुलकार्थानुसारिणां प्राणिनामाशैर्वचनमाह सिरौति सुगमं ।

समाप्ता चेयं श्रीगुरुगुणषट्विंशत्षट्विंशिकासूत्रकुलदौपिका ॥

श्रीमद्वृहद्ब्रह्मपद्योजहंसः समस्तवादीन्द्रशिरोऽवतंसः ।

प्रज्ञापराभूतसुरेन्द्रसूरिर्जीयाज्जगत्यां गुरुदेवसूरिः ॥

— — — — —

तत्पट्टनायकाः श्रीहेमतिलकसूरयस्त्रिदशदेशात् ।

श्रीरत्नशेखराख्यः शिष्यो लिखति स्म विवृतिमिमां ॥

विषयः । तत्र गृह्णाति सद्धर्ममिति गुरुः । स च गुणवानेव तत्त्वतो विशुद्धसम्यक्त्व-
बोधजनकसद्धर्मपरायण एव देशनादिदानाय समर्थो भवति । गुणा हि खलु दर्शनचारित्र्यादयो
यद्यप्यनन्ता एव, तथापि देशनाकथाधर्मभावनादिचतुष्टयरूपाः षट्विंशत्युच्यन्ते परिकलिताः
पूर्वसूरिभिः । तत्र देशना चतुर्विधा यथा आचेपिणी, विचेपिणी, संवेगिनी, निर्वेदनी चेति ।
अथ चतुर्विधकथानिरूपणम् । ताश्च अर्थकथा, कामकथा, धर्मकथा, सङ्कीर्णकथा चेति । तथा
धर्मोऽपि दानधर्मः, शीलधर्मः, तपोधर्मः, भावधर्मश्चेति चतुर्विधः । भावना च, ज्ञानभावना-
दर्शनभावना-चारित्र्यभावना-वैराग्यभावनाभेदात् चतुर्विधा । अथ स्मरणाकथनं । वारणाकथनं ।
नोदनाकथनं । प्रतिनोदनाकथनञ्च । एवं क्रमेण आर्त्तध्यानकथनं । रौद्रध्यानकथनं । धर्मध्यानक-
थनं । शुक्लध्यानकथनं । एवं सम्यक्चारित्र्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 4076. गुणमालाटीका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 49. Lines, 17 on a page. Extent, 2,600 slokas. Character, Nāgara. Date. ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Guṇa-mālā-tīkā. A commentary on the* Jaina treatise called the Guṇa-mālā.

Beginning. श्रीश्रुतदेवतायै नमः ।

प्रत्यक्षीकृत्य शुक्ताविव शुचिरुचिरं मौक्तिकं येन लोके
मध्येऽलोकं समस्तेर्वसुभिरुपचितो दर्शितश्चासृष्टगम्यः ।
नित्ये भव्याध्वनीनावलिरुद्धतपदं येन बाङ्माचतोऽपि
स श्रीसिद्धार्यस्तुस्तिजगदधिपतिर्मानसं मे पुनातु ॥

(टीका ।) स श्रीसिद्धान्तस्तुः सिद्धार्थराजस्तुः विजगदधिपतिः त्रिभुवननायकः मे सम
मानसं चित्तं पुनातु पवित्रीकरोतु । स इति कः । येन मध्यम् अलोकम् । इत्यादि ।

End. तन्मनोगतभावांश्च जानाति । इत्येवमेकविंशतिगुणाः श्रावकाणामपि व्याख्या
ताः । समाप्तश्चासौ गुणमालायन्त्यः श्रीविक्रमार्कनन्दपराज्यपदात् समुद्रभूमिद्विराविपतिभिः प्रमिते ।

श्रीखरतरंगणनाथाः श्रीजिनभक्तिस्वरिभक्तिभृतः ।
सिद्धान्ततत्त्वनिधयो जयन्ति जिनावशे स्वरिवराः ॥
यद्वदननिर्गतगिरः स्रुगुरुगिरमधरयन्ति मधुरिमा ।
यशसा धवलितजगतो जयन्ति जिनलाभस्वरिन्द्राः ॥
श्रीचेमकीर्तिवाचकवंशे जिनहर्षनाममुनिराजः ।
सुखवर्द्धनाभिधानसत्किष्ण्या वाचका विदिताः ॥
तत्किष्ण्या विदितदया दयादिसिंहाख्यवाचका विबुधाः ।
तद्भरणरेणुरञ्जितमौलिरयं रामविजयाख्यः ॥
श्रीजिनलाभयतीन्द्रैरादिष्टः पाठकः कृपापटुभिः ।
गुणमाला + + ग्रन्थो लसत सतां कण्ठपीठेऽसौ ॥

Colophon. इति श्रीगुणमालाटीका समाप्ता ।

विषयः । गुणमालाभिधानजैनसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 4077. गुरुसहस्रनामस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 12 $\frac{1}{2}$ × 3 $\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 118 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Guru-sahasra-nāma-stotra. A thousand epithets strung in a hymn in praise of Guru. An extract of the Sanmohana Tantra.

Beginning. अस्य गुरुसहस्रनामस्तोत्रं । श्रीसूत्र उवाच ।

कैलासशिखरासीनं चन्द्रखण्डविभूषितं ।

पप्रच्छ विनया भक्त्या गौरी नला दृषध्वजं ॥

श्रीदेव्युवाच ।

भगवन् सर्वधर्माञ्च सर्वशास्त्रविशारद ।

केनोपायेन च कलौ लोकार्त्ता (?) यान्ति सद्गतिं ॥

श्रीमहादेव उवाच ।

अस्ति गुह्यतरं देवि ज्ञानमेकं सनातनं ।

अतीव च सुगोप्यच्च कथितुं नैव शक्यते ॥

End. गुरुब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।

महेश्वरात्परं नास्ति गुरुरित्यभिधीयते ॥

Colophon. इति संमोहनतन्त्रे पार्ष्वतीहरसंवादे श्रीगुरुसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तं ।

विषयः । गुरोः सहस्रनामकथनं ।

No. 4078. श्रीगुरुस्तोत्रं । Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folium, 1. Lines, 11 Extent, 20 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, Fresh, Verse, Incorrect.

S'riguru-stotra. A hymn in praise of Guru. An extract from the Nigama-sāra.

Beginning. श्रीमहादेव उवाच ।

साम्प्रतं वद मे कान्ते श्रीगुरोः स्तोत्रमुत्तमं ।

येनानुष्ठितमात्रेण नरो योगित्वमाप्नुयात् ॥

श्रीदेव्युवाच ।

ऽष्टगु शङ्कर वक्ष्यामि स्तोत्रमत्यन्तदुर्लभम् ।

स्तोत्रेणानेन विधिना भवाञ्छिञ्च तितर्त्ति ह ॥

अस्य श्रीगुरोः स्तोत्रस्य परं ब्रह्म ऋषिर्गायत्रीच्छन्दः श्रीगुरुः परं ऋषिरूपि (देवता) मुक्त्यर्थे विनियोगः ।

End. अत्यन्तदुर्लभं ह्येतत् न वदेत् पश्यसन्निधौ ।

वदन्नरकमाप्नोति यदि साक्षान्महेश्वरः ॥

Colophon. इति निगमसारे सर्वागमोत्तमोत्तमे पार्वतीशिवसंवादे शतसाहस्रां संहितायां निगमशस्त्रे सद्धारि श्रीगुरोः परं ब्रह्मस्त्रोचं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीगुरोः स्तुतिकथनं ।

No. 4079. श्रीगुरुकवचं । Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

S'rī Guru-kavacha. An amulet bearing the name of Guru. An extract from the Nigama-yoga-sāra.

Beginning. श्रीमहादेव उवाच ।

वद कान्ते श्रीगुरोर्मे कवचं परमं शुभम् ।

श्रोतुमिच्छामि देवेशि कृपया मे प्रकाशय ॥

श्रीदेव्युवाच ।

महादेव महाबाहो मुचिसि(?) त्वं कुलेश्वर ।

सर्वं ते विदितं वत्स इदं नैव प्रकाशितं ।

End.

कौलिकानां कुलाचारे योगिनां योगसाधने ।

सम्मतं कवचं दिव्यं सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् ॥

Colophon. इति निगमयोगसारे सर्वागमोत्तमोत्तमे पार्वतीशिवसंवादे शतसाहस्रां संहितायां निगमशस्त्रे सद्धारि श्रीगुरोः परं ब्रह्म कवचं नाम दशमपरिच्छेदः ।

विषयः । श्रीगुरोः कवचकथनं ।

No. 4080. गुरुकवचं । Substance, country-made paper, 13½ × 3½ inches. Folium, 1. Lines, 10. Extent, 37 ślokas. Character, Bengal. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Guru-kavacha. On the same subject as the preceding, but by a different author. An extract from the Samayā Tantra.

Beginning. श्रीदेव्युवाच ।

सेवका वन्द्यो नाथ कुलधर्मपरायणः ।

जायन्ते त्यक्तजीवाशाः श्वोपरि चितोपरि ॥

पृच्छामि ब्रह्मणे देव कथयस्व दयानिधे ॥

शृणु देवि महाप्राज्ञे कवचं सर्वसिद्धिदं ।

End.

पठेद्वा पाठयेद्वापि शृणोति आवयेदथ ।

Colophon. इति समयातन्त्रे श्रीगुरोः कवचं समाप्तं ।

No. 4081. **गुरुपङ्क्तिवचनं**। Substance, country-made paper, $13\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ es. Folium, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 10 ślokas. Character, Devanagari. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ईश्वर उवाच ।

ऐं पातु मस्तके नित्यं सर्वकामफलप्रदं ।

ऐं ह्रीं पातु ललाटे च सर्वसिद्धिप्रदायकं ॥

End.

पठनाद्धारणाद्देवि सर्वसिद्धिः प्रजायते ।

प्रातःकाले पठेन्नित्यं पूजाकाले विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीगुरुतन्त्रे गुरुपङ्क्तिः कवचं समाप्तम् ।

विषयः । गुरुपंक्तिकवचकथनम् ।

No. 4082. গুৰুগ্ৰন্থী। Substance, country-made paper, $19\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folium, 1. Lines, 19 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Guru-kunḍalī. Mystical diagrams consecrated to Guru. An extract from the Guru Tantra.

Beginning. नमः सरस्वत्यै । अथ बृहस्पतिभाषितकुण्डली लिख्यते । अथ मन्त्रो यथा ।

ॐ धुक् धुक् स्वाहा । अनेन मन्त्रेण सप्तवाराभिमन्त्रितां कठिनीं गृहीत्वा उत्तरदक्षिणतः पूर्वपश्चिमतः सप्तसप्तसमेतं जनपद्वाशन्मण्डलं भूमौ लिखेत् । तत्र सविन्दून् जनपद्वाशदक्षरान् विन्यसेत् । ततस्तत्कुलस्यापि शिशोर्दन्तेन पूर्वोक्तमन्त्रेण सप्तधा तां कठिनीमभिमन्त्र्य स्वकीयकार्यस्य शुभाशुभं मनसि विचिन्त्य कोष्ठानामेककोष्ठे पातयित्वा शुभाशुभं वक्तव्यं ।

तदाह ।

अकारेण यशोऽष्टं धनलाभं सुखं तथा ।

अचिरालम्भते कामं भूमिलाभश्च दृश्यते ॥

अ ।

आकारेण शोकतापौ विरोधः सततं भवेत् ।

धनदानिर्भयश्चैव क्लेशश्चैव प्रजायते ॥

आ ।

End. इकारे चिरकल्याणं शुभञ्च सततं भवेत् ।

धनधान्यं धेनुवत्सं प्रभुत्वञ्च सदा लभेत् ॥

इ ।

Colophon. इति दृढस्थितिभाषितगुरुकुण्डली समाप्ता ।

विषयः । जनपद्वाशकोष्ठानामन्यतमेषु मन्त्रपाठपूर्वकं खकुलजबालकद्वारा कठिनीपातेन शुभाशुभनिर्देशः ।

No. 4083. गुरुसहस्रनामस्तोत्रं । Substance, country-made paper, 13 × 3½ inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, 133 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Guru-sahasra-nāma-stotra. On the same subject as the preceding. An extract from the Nigama Yoga-sāra.

Beginning. ॐ नमो गुरवे तस्मै । श्रीमहादेव उवाच ।

अपरं श्रोतुमिच्छामि कान्ते मत्प्राणवल्लभे ।

स्त्रोत्रं सहस्रनामाख्यं श्रीगुरोः कुलभैरवि ॥

छपया कथयेशानि स्त्रोत्रं परमदुर्लभम् ।

श्रीदेव्युवाच ।

शृणु शङ्कर वक्ष्यामि स्त्रोत्रं ब्रह्मप्रदायकं ।

तव स्नेहेन बद्धाहं कथयामि सुनिश्चितम् ।

End. न सत्वं दर्शयेदेव प्राणान्तेऽपि च गौरिज (?) । इति ज्ञाला सावहिते (साव-
हिता) स्योनिरिव (स्योनिमिव) गोपयत् ।

Colophon. इति श्रीनिगमयोगसारे सर्वांगमोक्षमोक्षमे शतसाहस्र्यां संहितायां निगम-
शास्त्रे सहस्रारे श्रीगुरोः सहस्रनामकथनमेकादशः परिच्छेदः ।

विषयः । गुरोः सहस्रनामकथनं ।

No. 4084. कुवलयाण्डखण्डनम्, वा अलङ्कारसारस्थितिः । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 13—15 on a page. Extent, 590 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1856. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Kuvalayānanda-khaṇḍana or Alaṅkāra-sāra-sthiti. A rhetorical disquisition on differences of opinion regarding the Kuvalayānanda. By Bhīmasena Dikshita who flourished in the reign of Ajit Siṅha of Jodhapur.

Beginning. (प्रथमतः षट् पत्राणि न सन्ति ।)

वृत्तकौतूहलो निर्मातुं प्रभवेन्मनोहरमिदं रूपं पुराणो मुनिरिति मूलादाहरणार्थालोचन-
निबन्धनं चक्रवर्तिभट्टाचार्यवाचस्पतिमिश्राद्यनेकख्याख्याट्याख्यानिबद्धचेत्यनादेयं । इत्यादि ।

End. काव्यप्रकाशकारव्यवस्थापिताः श्रीदेवनाथतर्कपञ्चाननश्रीमहासहोपाध्यायगो-
विन्दश्रीजयरामन्यायपञ्चाननानाद्यनेकविद्व्याख्याता एक + + थालङ्कारा एवोपकुर्वन्तीत्यनवयं ।

संवत्—चितिधरस्वामिभिरावणे

प्राक्पक्षे नवमी शनैश्चरयुता जातादिदेशे मरौ ।

भूप—श्रीमदजीत (?) सिंहविलसच्छ्रीयोधपुर्व्वं पुरे

कृत्वा दीक्षितभीमसेणसुधियालङ्कारसारस्थितिः ॥

Colophon. इति श्रीकुवलयाण्डखण्डनोपनामकालङ्कारसारस्थित्यभिधः समाप्तः । शुभं
भूयात् । संवत् । १८५६ ।

विषयः । आथथीदीक्षितवृत्तकुवलयाण्डन्यायभेदालङ्कारसन्दर्भोक्तानां केषाञ्चिदभिनवाल्-
ङ्कारलक्षणां तथा केषाञ्चनप्राचीनानाञ्च दोषप्रदर्शनम् ।

No. 4085. ज्योतिषमणिमाला । Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 157 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Jyotisha-maṇi-mālā. On astrological calculations.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गणेशं भारतीं वन्दे गुह्यपादाम्बुजं तथा ।

वक्ष्ये वै पूर्वशास्त्रोक्तं ग्रन्थराशिगतं फलं ॥१॥

सद्गजदशमपथे लाभो याति सूर्ये

धनयशोऽष्टपमान्यः सर्वकार्येषु सिद्धिं ।

End.

रादृक्कं रवेर्मङ्गं (?) लग्नस्याङ्गं च योजयेत् ।

त्रिभिर्भागैर्विजानीयात् समे स्त्री बिषमे नरः ॥

दन्तिमन्तः शुभग्रहैर्दृष्टसमन्यतेषु खल्वाख्या वातः (?) प्रवदन्ति सन्तः ।

Colophon. इति ज्योतिषमणिमाला समाप्ता ।

विषयः । लग्नादीनामन्यतमेषु ग्रहविशेषाणां स्थितिवशात् शुभाशुभफलकीर्तनं । गोचरादिफलकीर्तनञ्च ।

No. 4086. ज्वरशान्तिः । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 38 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Jvara-śānti. On the cure of fevers according to Garga-Saṁhitā.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ ज्वरशान्तिः । आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अस्य रोगिणः शरीरे उत्पन्नोत्पत्त्यमानामज्वरपित्तज्वरश्लेष्मज्वरादिसकलरोगनिरसनपूर्वकं सद्यश्चारोग्यावाप्त्यर्थं ज्वराधिपतिमहाचन्द्रप्रौढ्यर्थं गर्गसंहितोक्तां सनवग्रहमखां ज्वरशान्तिं करिष्ये ।

End.

कर्मसादुगुणाय (कर्मवैगुणशान्त्यर्थं) ब्राह्मणान् भोजयेत् । यस्य कृत्येति विष्णुं स्मरेत् ।

Colophon. इति ज्वरशान्तिः । श्रीगजाननार्पणमस्तु ।

विषयः । गर्गसंहितोक्तज्वरशान्तिप्रयोगः ।

No. 4087. जैमिनीयसूत्रवृत्तिः । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Jaiminīya-sūtra-vṛtti. Commentary on the aphorisms of Jaiminī on astrological calculations. By Kṛṣṭāṇanda Sarasvatī.

Beginning श्रीमहागणपतये नमः ।

भूमानं पुरुषार्थसारमखिलाधारं प्रकाशं परं
 सीमानं भवसागरस्य सकलानन्दतामोनिधिं ।
 सन्मानं सततं प्रमाणपदवीदूरं विदूरं हृदि
 स्वात्मानं श्रुतिशेखरैकहृदयं स्फूर्तिस्वरूपं त्रये ॥
 भावयाम हृदि श्रीमद्रोपालानन्ददेशिकान् ।
 श्रीमत्स्वयम्प्रकाशार्यान् श्रीश्रीधरगुरुनपि ॥

— — — — — ।

उपदेशमित्यादि । जैमिनीयं सूत्रनिकरमयं जातकम् इत्यादि ।

End. अन्यत्र आसमाप्तेरनुक्रमेणैव गणना । इति ।

Colophon. इति श्रीकृष्णानन्दसरस्वतीविरचितायां जैमिनीयसूत्रवृत्तौ प्रथमस्याध्यायस्य

प्रथमः पादः ।

विषयः । जैमिनिस्तुत्राभिधानकलितञ्चोतिपनिवन्धस्य प्रथमाध्यायप्रथमपादमात्रस्य

आख्यानम् ।

No. 4088. जनमारशान्तिप्रयोगः । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 38 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Janamāra-sānti-prayoga. On certain mystic rites for the purpose of overcoming epidemics performed according to directions given by Garga.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ जनमारशान्तिः । विधानमालानुसारेण जनमारशान्तिं करिष्यन् आदौ कृत्वा कृतनित्यक्रियः शिवालयं विप्रैः सह गत्वा देवं प्रणिपत्य तदग्रे षोडश-द्वादशाष्टद्वलान्यतममानेन देवयजनभूमिं सम्पाद्य मण्डपं कृत्वा तस्मिन् कुण्डं स्थापितं वा इत्यादि ।

End. धर्ममङ्गलगौतैर्द्वैतैर्वेद + + स्थानश्रवणेन च तं दिवसं नयेदिति ।

Colophon. इति विधानमालास्यगर्गोक्तकारिकानुसारौ जनमारशान्तिप्रयोगः ।

विषयः । मारौभयनिवारणार्थं गर्गोक्तविधानेन शान्तिप्रयोगकथनम् ।

No. 4089. इष्टिकालः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 32. Extent, 64 ślokas. Character, Nāgara.

000000   **000000**   **000000**   **000000**

पृथ्वीपतिमहावीरश्रीमत्साहिबुजातिके ।

श्रीराजमहलस्येन मया ग्रन्थो विनिर्मितः ॥

— — — — — ।

भूवाणाचकुम्भि १५५१ भवे + + मितिर्ग्रन्थस्य तां वेत्ति यः ।

तं मन्ये गणितद्वयाककमलप्रोद्बोधने भास्करम् ॥

Colophon. इति श्रीमद्देवज्ञवर्यपण्डितदामोदरात्मजबलभद्रविरचिते ज्ञाननरले मासप्र-
वेशादिविचारोऽध्यायोऽष्टमः समाप्तः ।

शके १७४४ ।

विषयः । सामान्यतो भावविवेचनपूर्वकं तनुधनसहजादिद्वादशभावफलादिकथनं । ग्रहा-
दीनां दशानयनादिविधिकथनं । मासप्रवेशानयनविधिकथनं । वर्षपत्रलेखनादिक्रमकथनञ्च ।

इति शम् ।

No. 4091. हयग्रीवस्तोत्रं । Substance, country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia, 8. Lines, 6 on a page. Extent, 72 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1911. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Hayagrīva-stotra. A hymn to Hayagrīva. By Veṅkaṭanātha Vedāntāchārya.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः । अथ संकल्पः । श्रीभगवदाज्ञया भगवत्प्रीतिद्वारा
सकलविद्यासिद्ध्यर्थं यथाशक्ति हयग्रीवमन्त्रस्य जपं करिष्ये । अथ ऋषिस्त्वन्योदेवताः ।

End. वागर्थसिद्धिहेतुं पठन् हयग्रीवसंस्तुतिं भक्त्या ।

कवितार्किककेशरिणा वेङ्कटनाथेन विरचितामेतां ॥

Colophon. इति श्रीसर्वतन्त्रस्ततन्त्रस्य (स्ततन्त्र) श्रीमद्वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्यकृति-
हयग्रीवस्तोत्रं समाप्तं । काश्यां मध्ये संवत् १८११ फाल्गुनमासे कृष्णपक्षे ।

विषयः । हयग्रीवस्य न्यासस्थानमन्त्रकथनं तत्स्तुतिकीर्तनञ्च ।

No. 4092. हरिद्राचूर्णविधानधारणमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 43 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Haridrā-chūrṇa-vidhāna-dhāraṇa-māhātmya. Of sec-
tarial marks with turmeric.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

ब्रह्मसंहितायां सुनय ऊचुः ।

किं स्थानमूर्द्धपुण्ड्राणां किं द्रव्यं काश्च देवताः ।

को मन्त्रः किं फलं ब्रह्मन् किं कर्त्तव्यं तदुत्तरम् ॥

ब्रह्मोवाच ।

मत्पुत्रो नारदो योगौ पुरा मत्सन्निधौ हरिम् ।

ष्टष्टवान् परया भक्त्या तदेवाहं ब्रवीमि वः ॥

नारद उवाच ।

वासुदेव जगन्नाथ भगवन् पुरुषोत्तम ।

किं मुख्यं वैष्णवानान्तु वैष्णवलविधायकम् ॥ इत्यादि ।

End.

मदङ्गलेपनं पुण्यं धृष्टा करतले पुनः ।

संप्रोक्ष्य विष्णुगायत्र्या द्वादशान वा पुनः ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मसंहितायां श्रीहरिद्राचूर्णविधानधारणमाहात्म्यं समाप्तम् ।

विषयः । हरिद्रारागेण ऊर्द्धपुण्ड्रकरणविधिकथनम् । तन्माहात्म्यादिकथनञ्च ।

No. 4093. हरितालिकापूजा । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 32 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Haritālikā-pújā. On directions regarding the performance of the Haritālikā.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ हरितालिकापूजा लिख्यते ।

विधाय बालुकालिङ्गमर्चयन्तीं सद्देश्वरम् ।

पूर्णेन्दुवदनां ध्यायेद्हरितालीं शिवप्रियाम् ॥

(ध्यानम् ।)

आवाहयामि वरदां हरितालीं शिवप्रियाम् ।

शिवेन सह पूजार्थं यन्त्रसन्निहिता भव ।

उमामहेश्वराभ्यां नमः । आवाहनार्थं अक्षतान् समर्पयामि । इत्यादि ।

End.

फलाष्टकसमायुक्तं सताम्बूलं सदक्षिणम् ।

वायनं (?) द्विजवर्थाय ददामि हरितालिके ॥

वायन(?)मन्त्रः ।

Colophon. इति हरितालिकापूजा समाप्ता ।

विषयः । हरितालिकापूजायामितिकर्तव्यताकथनम् ।

No. 4094. हरितालिकाव्रतकथा । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 118 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Very incorrect.

Haritālikā-vrata-kathā. A legend regarding the origin of the above fast. An extract from the last section of Bhaviṣya-Purāṇa.

Beginning. वामाङ्के च विभानि भूधरक्षुता देवापगा मस्तके

भाले बालविधुर्गले च गरलं यस्तोरसि ब्यालराट् ।

सोऽयं भूतिविभूषणो + + + सर्व्वाधिपः सर्वदा

सर्व्वाशापरिपूरकः + × + + त्रैशङ्करः पातु वः ॥

मन्दारमालाकुलितालकाथि

कपालमालाकृतशेखराय ।

दिग्म्बरायै च दिग्म्बराय

नमः शिवायै च नमः शिवाय ॥

कैलासशिखरे रम्ये गौरी प्रवृत्ति शङ्करम् ।

गुह्याद्गुह्यतरं लोके कथयस्व महेश्वर ॥ इत्यादि ।

End. यदक्षरपदधष्टं माप्ताहौनन्तु यद्भवेत् ।

तत्सर्वं चम्यतां देव प्रसौद त्वं महेश्वर ॥

Colophon. इति भविष्योत्तरपुराणे उमामहेश्वरसंवाद हरितालिकाव्रतकथा समाप्ता ।

विषयः । शिवाशिवयोः संवादेन हरितालिकाव्रतविधिकथनं । तत्कथाकौर्त्तनञ्च ।

No. 4095. हिल्लाजदीपिका, वा हिल्लाजताजिकम् । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Hillāja-dīpikā, or Hillāja-tājika. Astronomical calculations according to Romaka and other astronomers. By Nṛsiṅha Daivajña.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीशार्ङ्गिधाटगिरिशदिकमौलिकोटि
सङ्घटिताङ्घ्रिकमलं विमलाङ्गकान्तिं ।
विघ्नौघटन्दलनं स्मरणं नराणां
वन्दे गजाननसुमाप्रियस्त्रुमेकं ।

— — — — — ।

श्रीरोमकप्रभृतिखिन्दिकोविदैर्य-
च्छास्त्रे पुरा प्रकथितं किल ताजिकाष्टे ।
हिल्लाजताजिकमिदं प्रकटीकरोमि
गूढार्थतः पृथगिदं न कृतं यदन्यैः ॥
कलियुगे घटते किल ताजिकं
स्वभवावच्छमेतदनाकुलं ।
सुविमलैः सुमनोहरवृत्तकै-
रविदुषामतिबुद्धिविद्वद्वे ॥ इत्यादि ।

End.

खिन्दिकादिमतादुक्तं ताजिकं वीक्ष्य यत्नतः ।
हिल्लाजदीपिकां नानावृत्तैश्च सुगमां स्फुटां ॥

+ + + + + ।

Colophon. इति श्रीनृसिंहदेवज्ञविरचिता हिल्लाजदीपिका समाप्ता ।

विषयः । रोमकमतानुसारेण भावसाधनादिविधिकथनपूर्वकं प्रश्नगणनादिप्रकारकथनम् ।

No. 4096. हिल्लाजताजिकम् । Substance, country-made paper, 11 x 4½ inches. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 350 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1915. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Very incorrect.

Hillāja-tājika. On astrological calculations.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वर्षलग्नपरन्वेषश्चतुर्थो निधनान्तगैः ।
सुन्येशो यच्च गो + च तद्वर्षे मरणं भ्रुवं (?) ॥
चन्द्रोपान्वितो(?)रन्वेषे लग्नो + गतोऽस्मिन् ।
तद्वर्षे च भवेन्मृत्युः पुत्रमानघनादिकं ॥ इत्यादि ।

End.

वर्षे चार्कपुत्रे निजभवनगते खोचगे वाचकेन्द्रे
 कर्मणि वीर्ययुक्ते शुभग्रहसहिते भूपतुल्यं खवंशे ।
 नूनं शनोर्विनाशो विविधसुखकरं पुत्रपौत्रादिकञ्च
 + + + भूपार्थलाभं सकलप्रदकृतं रिष्टयोगादिनाशं ।

Colophon. इति श्रीहिक्काजताजिकं सम्पूर्णम् ।

संवत् १८१५ ।

विषयः । ग्रहाणामुच्चनीचाद्यवस्थानविशेषेण शुभाशुभफलकथनम् ।

No. 4097. चित्रमीमांसागद्गार्थप्रकाशिका । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 154 ślokas. Character, Nāgara. Date, S. 1840. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Chitra-mīmāṃsā-gūḍārtha-prakāśikā. A commentary on Vālkṛishṇa Paiguṇḍa's poem called Gūḍārthaprakāśikā.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।) दृश्यस्य वाचस्य सङ्ग्रहः । यद्वा आक्षिप्तस्य तस्यैव प्रतीपेऽपि उपमेयस्योपमानत्वकरणेन तदुत्कर्षबुद्धित एव चमत्कारः । क्वचिद्दमेव गुरुरित्यादौ च हलालहलादितिरस्कार एव सः । इत्यादि ।

End. ताराकवकेषु इति । क्वाकेषु इत्यर्थः । शेषं स्फूटमिति शिवम् ॥

Colophon इति श्रीमत्यायगुण्डोपाख्यबालकव्यविरचिता चित्रमीमांसागद्गार्थप्रकाशिका परिपूर्णा ।

संवत् । १८४० ।

विषयः । आथयौदीक्षितकृतचित्रमीमांसाभिधानालङ्कारसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 4098. कृत्यमञ्जरी । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 65. Lines, 10 on a page. Extent, 600 ślokas. Character. Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-manjarī. A digest of the Smṛiti rules regarding Feasts and Fasts during a year. By Vāpu Bhaṭṭa of Phanasé on the south bank of Krishna in the Śaka year 1640.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नला विघ्नहरं देवं व्यासादींश्च मुनौश्वरान् ।
 त्रिया युक्तं मन्त्राविष्णुं पार्वत्या संहितं शिवं ॥
 बालोच्य वरुण्यो ग्रन्थान् कौस्तुभादीन् सतां मुदे ।
 वापूभट्टेन विदुषा क्रियते कृत्यमञ्जरी ॥
 चैवाद्यमान्मासेषु सन्ति कृत्यानि भूरिशः ।
 चतुर्विधानि तान्याहुर्नित्यत्वादिविभेदतः ॥
 कारणे तु फलं नोक्तं दोष उक्तो विलोपने ।
 तानि नित्यानि वर्षादौ तैलाभ्यङ्गविधिर्यथा ॥
 अर्द्धाद्यादि योगेषु कृत्यानि विहितानि च ।
 नैमित्तिकानि तान्याहुर्ग्रहणादौ च पर्वणि ॥
 फलप्रदर्शनं यत्र न लोपे दोषदर्शनं ।
 तानि काम्यानि चैवादौ प्रपादानविधिर्यथा ॥

अथ चैवशुक्लप्रतिपन्निर्णयः । सा च संवत्सरारम्भे सूर्योदयव्यापिनी ग्राह्या । दिनद्वये
 तद्वाप्रावय्याप्तौ वा पूर्वैव । इत्यादि ।

End. यमः ।

मानसे नियमे लुप्ते स्मरेद्विष्णुमनामथं । इति ।
 सर्वं शिवं । इति प्रायश्चित्तानि ॥

समाप्ता च कृत्यमञ्जरी ॥

कृष्णाया दक्षिणे तीरे चेन्ने सप्तर्षिसंज्ञके ।

खवेद्वरसभृशके मासयोः पौषमाघयोः ॥

केलकारोपनाम्नेयं फणशीग्रामवासिना ।

वापूभट्टेन संचेपान्निर्मिता कृत्यमञ्जरी ॥

अनया प्रीयतां देवो भगवान् कमलापतिः ।

कृत्यान्येतानि कर्त्तव्यं प्रत्यब्धं भृशुरादयः ॥

Colophon. इति श्रीमन्निचपावने केलकारोपाभिषमन्त्रादेवात्मजवापूभट्टविरचिता कृत्य-
 मञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । चान्द्रसौरादिमासेषु कृत्यानां विधिभिरुपणं । तत्र नित्यनैमित्तिकादिलक्ष-
 कथनं । अथ चैवशुक्लप्रतिपन्निर्णयः । तत्र संवत्सरारम्भकथनमुखेन तैलाभ्यङ्गस्य नित्यत्वकथनं ।

पञ्चाङ्गवर्णादिविधिकथनं । आचारात् ब्रह्मध्वजपूजादिकथनञ्च । एवंक्रमेण श्रीरामनवम्यादिविधिकथनं । दोस्तोत्सवविधिकथनं । दसनारोपविधिकथनं । प्रतिमासं व्यतीपाते सुवर्णदानविधिकथनं । संक्रान्तिनिर्णयः । प्रतिपदादिषु कुम्भाण्डादिभक्षणनिषेधकथनं । अथ वैशाखमासकृत्यनिरूपणं । तत्र स्नानादिविधिकथनं । अक्षयतृतीयाविधिकथनं । परशुरामजयन्तीविधिकथनं । नृसिंहचतुर्दशीविधिकथनं । एवंक्रमेण ज्येष्ठादिकृत्यनिरूपणं । अथ अधिमासकृत्यनिरूपणं । अथ ग्रहशान्तिविधिकथनं । ग्रहणनिमित्तदोषशान्त्यर्थं प्रायश्चित्तविधिकथनञ्च ।

इति शम् ॥

No. 4099. कपिलसूत्रभाष्यम् । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 91. Lines, 17—18 on a page. Extent, 1,195 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Kapilasútra-bhāshya. A commentary on the Aphorisms of the Sāṅkhya system.

ॐ तत्सत् ।

Beginning. अथासुरिर्नाम कश्चिद्ब्राह्मणस्त्रिविधेन दुःखेनाभिभूयमानः तत्कारणं साङ्ख्ययोगाभिपन्नं ज्ञात्वा देवं मुच्यते सर्वपाशैरिति । ऋषिं प्रसूतं कपिलं यत्तमग्रे ज्ञानैर्विभर्ति जायमानञ्च पश्येदिति च श्रवणमवगम्य परमर्षिपञ्चमभगवत्कपिलमुपसन्नः शरणं तदपनोदकतत्त्वजिज्ञासुः । स होवाच । भगवान् शिष्ययोग्यतां वितर्कयन् साङ्ख्यतन्त्रमात्मानात्मविवेकं द्वाविंशतिसूत्रैकाध्यायं चतुष्टयादं । तद्वाचिष्यासितस्यादिममेतत्सूत्रम् । अष्टौ प्रकृतय इति ।

End. एतदिति साङ्ख्यशास्त्रं विवेकप्रोद्बोधकं योगानुशासनमितियावत् । परं यथातथा समुक्तपञ्चविंशतितत्त्वसमान्नायनिबन्धनं याथातथ्यमित्युपसंहरति जिज्ञासवे शिष्यायासुरवे ज्ञानार्थमन्येभ्योऽपीत्यतः स्यादित्युत्सर्गनियोगः कृत इति ।

इति साङ्ख्यभाष्ये चतुर्थपादः ।

Colophon. इति श्रीसाङ्ख्याचार्यकपिलसूत्रभाष्ये प्रथमाध्यायः प्रयोजनसमान्नायो नाम तावत् समाप्तः ।

विषयः । तत्त्वसमासाभिधानसाङ्ख्यसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4100. कल्पतरुव्याख्या । Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folia, 51. Lines, 11 on a page. Extent, 2,314 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Kalpataru-vyākhyā. A commentary on the Vedānta Kalpataru.

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Beginning. गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विस्मृतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः ।

अवलम्ब्य शिव + + + यथामति व्याकरोमि कल्पतरुं ॥

कल्पतरुमुपकुर्व्यां कमधिकमाकाङ्क्षितार्थमुपहृत्य ।

मद्दैरेवार्थैर्मम मतिमोहं परिष्कर्तुं ॥

यावन्तो निविशन्ते विदुषां व्याख्यानचातुरीभेदाः ।

सर्वेषामयमवकाशं ददाति + + + पुण्यकवत् ॥

इत्यभिहातिगभीरे कियदाशयवर्णनं मया क्रियते ।

तुष्यन्ति ततो विबुधाः कतिपयरत्नप्रज्ञादिवाग्बुनिधेः ॥

वियदिति । अत्र प्रत्यगिति ब्रह्मविशेषणेन शास्त्रस्य विषयं प्रदर्श्य तत्र सर्वेषां वेदान्ताणां समन्वयः प्रथमाध्यायार्थः । इत्यादि ।

End. स्मृत्यादिभिष्येति स्मरति । अपि च स बहिरुभययापि स्मृतेराचाराच्च, आचारदर्शनादित्यादिस्मृते—अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । वेदान्तकल्पतरुनामकभासतौटीकाया व्याख्यानम् ।

No. 4101. गणहोमः । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 109 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Gaṇahoma. A description of Gaṇahoma according to Baudhāyana.

श्रीगणेशाय नमः ।

Beginning. पापापनोदकामः पूर्वाङ्गे गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य प्राणानायम्य समस्तपापक्षयार्थमग्नेष्वकर्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थं च गणहोमं करिष्ये । तत्र सविता देवता चरुर्हविः—इत्यादि ।

End. त्वमग्ने अयास्तथा सन्मनसाहितः । अयासन् हव्यमूर्द्धिषे या नो बोधहि भेषजं स्वाहा । अग्नये अयसे इदम् ॥

Colophon. इति गणहोमः ।

विषयः । बौधायनोक्तविधिना गणहोमविधानकथनम् ।

No. 4102. वैश्वानर्यः । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 50 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vaiśvānaryya. Rules regarding Vaiśvānarya sacrifice, according to Baudhāyana.

अथ वैश्वानर्यः ।

Beginning. वैश्वानरो न कत्या प्रयातु परावनः । अग्निब्रह्मेण वाहसा स्वाहा । अग्नये वैश्वानरायेदं । इत्यादि ।

End. कर्मान्ते सर्पिःपायसेन ब्राह्मणान् भोजयित्वा तेभ्यो गोद्विरण्यादि दत्त्वा पूतः सर्वकर्मार्षो भवति । दशपूर्व्वान् दशवराणात्मानञ्च पुनातीत्याह भगवान् बौधायनः ।

Colophon. इति वैश्वानर्यः समाप्तः ।

विषयः । बौधायनोक्तविधिना वैश्वानर्यविधानकथनम् ।

No. 4103. बृद्धयवनम् । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 110. Lines, 12—13 on a page. Extent, 3,849 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Briddha-yavana. A Civil astrology.

Beginning. प्रथमतः सप्तपचाणि न सन्ति ।

नवांशमित्रस्तृष्टोपगम्य

स्वभावशुद्धादिदश प्रहस्य ।

अ + + + पापफला प्रदिष्टा

द्वाभ्यां फलं वच्मि मतं मुनीनाम् ॥

रवेर्दशायामतिनैऋतमोजः

प्राप्नोति सा + + + + + ।

घनानि चामीकरताम्रशं

सज्जायते बन्धुसुखं शुभानाम् ॥

इत्यादि ।

End. स्वर्यारजीवा जनयन्ति मर्त्यं

स्वानेष्टमे सत्यशोविहीनम् ।

विशालमार्गं कृपणस्रभावं
 व्यवधिकं कामनिपीडिताङ्गम् ॥
 सूर्य्यारशुक्राष्टमगा मनुष्यं
 कुर्वन्ति शौचप्रणयेन हीनम् ।
 नितान्तमतिगमुरप्रभावं
 भयाकुलं कीर्तिविवर्जितञ्च ॥ २८ ॥

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्ति ॥

विषयः । आयुर्दायादिनिरूपणं । दर्शनरूपणं । अन्तर्दर्शनरूपणं । अष्टवर्गफलकथनं ।
 सूर्य्यदर्शनचारकथनं । एवं चन्द्रदर्शनादिचारकथनं । रथ्यादिचारकथनं । तनुस्थानादिचिन्तनं ।
 धनस्थानचिन्तनं । सद्गजस्थानचिन्तनं । बन्धुस्थानचिन्तनं । सुतस्थानचिन्तनं । रिपुस्थानचिन्तनं ।
 कलवस्थानचिन्तनं । शत्रुस्थानचिन्तनं । धर्मस्थानचिन्तनं । लाभस्थानचिन्तनं । व्ययस्थानचिन्तनं ।
 लग्नदर्शनचारकथनं । अन्नफायोगकथनं । सुनफायोगकथनं । दुरुधारायोगकथनं । लग्नाश्रययोग-
 कथनं । धनाश्रययोगकथनं । सद्गजाश्रययोगकथनं । सुखाश्रययोगकथनं । सुताश्रययोगकथनं ।
 शत्रुश्रययोगकथनं । कामाश्रययोगकथनं ।

No. 4104. प्रौढप्रतापमार्तण्डः वा कालनिर्णयसङ्ग्रहः । Substance,
 country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page.
 Extent, 1,143 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit,
 Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and verse.
 Correct.

Praudha-pratāpa-mārtanda, or Kāla-nirṇaya-saṅgraha .
 A digest of various Feasts and Fasts. By Pratāprudra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वन्देऽहं सच्चिदानन्दपरमानन्दमययम् ।
 लोकाधीश्वराधारमायालवकविग्रहम् ॥
 देशः कश्चिदिहोक्तलोऽस्ति जलधेसूरे विशिष्टो मद्भान् ।
 अध्यासोऽयमुपेक्ष्यस्तिगुणभृदासस्वरूपी हरिः ॥
 विप्रेन्द्रा निवसन्ति यत्र सुखिनः सच्छासनैरन्विताः ।
 कर्मत्रक्षुपरायणा दिशि दिशि प्रख्यातसत्कीर्त्तयः ॥
 चिन्तोत्येतेति तस्मिन् भाति नदी या जनौघानाम् ।

दृष्टिस्तृष्टावगाहनपानैर्दुरितं विनाशयति ॥

तौरे विशिष्टमणिमण्डपवेदिस्त्रोध-

शोभाविनिर्जितसुरेन्द्रगृह्याय तस्याः ।

— — — — — ।

तत्राभूत्कपिलेश्वरो गजपतिः श्रीसूर्यवंशे महान्

उद्यद्भानुसहस्रकान्तिरतुल्यप्रौढप्रतापोदयः ।

दानेन क्षिपति स्म दैन्यमसह्यद्विधावतां यः सुहृ-

च्छूराणां परिपन्थिपार्थिवलसत् सेन्यञ्च वैष्णोपमः ॥

महौपवेस्तस्य महानुभावः सुतोऽभवच्छ्रीपुरुषोत्तमाख्यः ।

मान्यः स्वयं विष्णुरिवावतीर्णो गुणैरदारैरुपलब्ध + मुम् ॥

— — — — — ।

तदात्मजन्मा चरितार्थनामा प्रतापवद्रो जयति क्षितीन्द्रः ॥

शौदार्यसौन्दर्यविवेकधैर्य्येदधानयाज्ञामितशौर्य्ययुक्तः ।

— — — — — ।

सोऽयं कृतो समयनिर्णयमादरेण न्यायश्रुतिस्मृतियथानुगतं विशिष्टम् ॥

विश्वोपकारहृदयोऽखिलधर्मविज्ञे श्रीमत्प्रतापवृत्तिर्भित्तमातनोति ॥

हेमाद्रिस्तकल्पद्रुमाकरमिताक्षराः ।

माधवीयानन्तभट्टनिबन्धस्तुतिचन्द्रिकास् ॥

स्मृत्यर्थसारापरार्कपारिजातादिकांस्तथा ।

कालादर्शं देवदाननिबन्धं परिशिष्टकम् ॥

मन्वादिनिर्मितान् ग्रन्थान् पुराणाणि च सर्वशः ।

एतानन्यान् निबन्धांश्च दृष्ट्वा नूलपुरातनान् ॥

श्रीमत्प्रतापवद्रेण कालनिर्णयसङ्ग्रहः ।

प्रौढप्रतापमार्त्तण्डसंज्ञकोऽयं विरच्यते ॥

ननु निर्णयो नाम परम्परविरुद्धार्थानां स्मृत्यादिवाक्यानां विरोधपरिहरणार्थावधारणम् ।
इत्यादि ।

End.

सुभद्रापूजा । एवमभ्यञ्जनं कुर्यात् कुमारोणां प्रयत्नतः ।

कञ्चुकैश्चैव वस्त्रैश्च गन्धपुष्पाक्षतादिभिः ॥

Colophon. नानाविधैर्भक्ष्यभोज्यैः—इतः परं खण्डितम् ।

विषयः । निर्णयलक्षणादिविवेचनम् । श्रुतिस्मृतिसदाचाराणां प्रामाण्यनिरूपणं । धर्मस्वरूप-

विवेचनं । श्रुत्यादिद्वेधे समाधानादिकथनं । संचेपेण ग्रन्थप्रतिपाद्यकथनं । तत्र समयनिरूपणं ।
 दिनविभागकथनं । एकभक्तादिनिर्णयः । प्रतिपन्निरूपणं । संवत्सरारम्भविधिकथनं । तिलकव्रत-
 निर्णयः । आरोग्यव्रतविधिः । विद्याव्रतविधिः । करवीरव्रतविधिः । मच्छद्रतविधिः । मौनव्रत-
 विधिः । अशोकव्रतविधिः । धान्यव्रतविधिः । द्वितीयानिर्णयः । बालेन्दुव्रतविधिः । नेत्रविधिः ।
 अशुभशयनव्रतविधिः । आरोग्यव्रतकल्पः । तृतीयानिरूपणं । हिन्दोलकविधिः । गौरीसौभाग्य-
 शयनविधिः । रत्नाव्रतविधिः । विष्णुस्तुतिव्रतविधिः । कोटीश्वरोव्रतविधिः । उमामहेश्वरव्रत-
 विधिः । अविद्योगव्रतविधिः । रसकल्पादिविधिः । चतुर्थीनिर्णयः । गौरीपूजाविधिः । दूर्वागण-
 पतिविधिः । सिद्धिगणेशविधिः । चन्द्रदर्शननिर्णयः । नागव्रतविधिः । वरकच्छुचतुर्थीविधिः ।
 गौरीकुण्डाङ्गारकादिव्रतविधिः । पञ्चमीनिर्णयः । हयपूजाविधिः । विषापहपञ्चमीविधिः । नाग-
 पञ्चमीविधिः । शान्तिव्रतविधिः । श्रीपञ्चमीव्रतविधिः । षष्ठीनिर्णयः । कुमारव्रतविधिः । चम्पा-
 षष्ठीविधिः । कपिलषष्ठीविधिः । कार्तिकेयव्रतविधिः । दारिद्राक्षरषष्ठीविधिः । पुत्रषष्ठीविधिः ।
 सप्तमीनिर्णयः । सूर्यव्रतविधिः । शर्करासप्तमीविधिः । असुक्ताभरणादिविधिः । अचलासप्तम्यादि-
 विधिः । कामदासप्तमीविधिः । कल्याणसप्तमीविधिः । अष्टमीनिर्णयः । अशोकाद्यष्टमीविधिः ।
 जन्माष्टमीजयन्तीव्रतादिविधिः । दूर्वाष्टमीविधिः । महालक्ष्मीव्रतविधिः । दुर्गाष्टमीव्रतविधिः ।
 कुण्डमण्डपनिरूपणं । रुक्मिणीव्रतविधिः । शिवपूजाविधिः । भोग्यतर्पणविधिः । बुधाष्टमीव्रत-
 विधिः । नवमीनिर्णयः । श्रीरामनवमीनिरूपणं । नित्यलकाम्यलविचारः । वैशाखनवमीविधिः ।
 दुर्गापूजाविधिः । भद्रकालीव्रतविधिः । रथनवम्यादिविधिः । दशमीनिर्णयः । दशहराविधिः ।
 दशवतारव्रतविधिः । अपराजिताव्रतविधिः । सार्वभौमव्रतविधिः । एकादशीनिर्णयः । आङ्ग-
 कद्दोजनादिनियमः । प्रातःकृत्यविधिः । शयनैकादशीविधिः । विजयैकादशीविधिः । प्रबोधन्या-
 दिनिरूपणं । धरणीव्रतविधिः । द्वादशीनिर्णयः । आमर्दकौविधिः । श्रवणद्वादशीविधिः । वत्सद्वा-
 दशीविधिः । त्रयोदशीनिर्णयः । कामपूजाविधिः । यमदौपविधिः । प्रदोषव्रतविधिः । शैवव्रत-
 विधिः । चतुर्दशीनिर्णयः । दसनकविधिः । पविचारोपणविधिः । अनन्तव्रतविधिः । दीपोत्सव-
 विधिः । यमतर्पणविधिः । ब्रह्मव्रतविधिः । कूर्मव्रतविधिः । शिवचतुर्दशीव्रतविधिः । पौर्णमासी-
 निर्णयः । वैशाखीविधिः । एवं कार्तिकादिविधिः । रक्षाबन्धनविधिः । उपाकर्म्मविधिः । उत्सर्ग-
 निरूपणं । सावित्रीव्रतविधिः । कोजागरव्रतविधिः । वृषोत्सर्गविधिः । भोग्यपञ्चकविधिः । षट्क-
 तिकाव्रतविधिः । होलिकोत्सवविधिः । अमावस्यानिर्णयः । सावित्रीव्रतनिर्णयः । सुखरात्रिविधिः ।
 बलिपूजाविधिः । गोक्षीङ्गाविधिः । नौराजनविधिः । अर्द्धोद्यव्रतविधिः । ज्येष्ठापूजाव्रतविधिः ।
 रविवारव्रतविधिः । अतीपातव्रतविधिः । भद्राव्रतविधिः । नक्षत्रोपवासविधिः । ग्रहणनिर्णयः ।
 संक्रान्तिनिर्णयः । मलमासनिर्णयः । नदीरजोनिर्णयः । प्रथमरजोदर्शने शुभाशुभकथनं । अग-
 न्यार्धविधिकथनं । दर्शश्राद्धविधिः । अपरपक्षश्राद्धविधिः । च्याह्नश्राद्धविधिः । आमयाश्राद्धविधिः ।

प्रेतश्राद्धविकल्पकथनं । दृष्टिश्राद्धविधिः । दृष्टिकालादिनिरूपणं । आधानादिकालनिर्णयः । शान्ति-
विधिः । पुंसवनादिविधिः । प्रकीर्णककथनं । विष्णुभक्तलक्षणादिकथनं । तुलसीमाहात्म्यकथनं ।
पुरुषोत्तममाहात्म्यकथनं । नैवेद्यभक्षणमाहात्म्यादिकथनं । रघुसूक्ततपापप्रायश्चित्तादिकथनं ।
कलिवर्जनीयकथनञ्च । इति शम् ।

No. 4105. अनेकार्थकोशः । Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 51. Lines, 21—23 on a page. Extent, 8,063 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Anekārtha-kośa. A standard Dictionary of Synonyms and Antonyms in Sanskrit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

पातु बोधिधरं (?) दूरविकीर्णकरशौकरः ।
दुःखवीजच्छिदे वर्षत्करका इव विघ्नजित् ॥
विषमपदविषधराक्षीं निहत्य सङ्गृह्य शेषधिविशेषात् ।
सकलजनसुलभविभवान् कथनं निर्मत्सरः कुरुते ॥
भागुरिकात्यहलायुधदुर्गामरसिंहशश्वतादिकृतान् ।
कोशान् निरीक्ष्य निपुणं धन्वकारिनिर्मितं विषण्डुञ्च ॥
लिङ्गानुशासनानि च विचार्य लब्धं महाकवीनाञ्च ।
कुरुतेऽनेकार्थानां शब्दानां सङ्कुलः कोशम् ॥
यथासम्भवकाण्डादिक्रमादक्षरसंख्यया ।
करामलकवत् साक्षादेव भासिष्यते सताम् ॥

— — — — — ।
को घावकौतुकावेषु कं शिरोऽमुमुसुखेषु तु ।
एकाक्षराः । इत्यादि ।

End. तिरोऽन्तर्ज्ञातिर्यगर्थे मिथोऽन्योन्यं रक्षस्यपि ।
जन्मप्राकाशयोः प्रादुरधीनुभनिकारयोः ॥
तच्चं सुख्यलमञ्जसा ॥

Colophon. इति सान्नाः ॥

विषयः । एकाक्षरादिक्रमेण ककारान्नादिशब्दानामनेकार्थकथनम् ।

No. 4106. कुण्डमण्डपसिद्धिः वा कुण्डसिद्धिः, व्याख्यासहिता । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 9 on a page. Extent, 721 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kuṇḍa-maṇḍapa-siddhi, or Kuṇḍa-siddhi, Vyākhyā-sahita. Some Sāma hymns designed for reading on altars, with explanations. By Bṛṭṭhala Dīkshita.

मूलस्य ।

Beginning. गाढध्वान्तमनेकभानुजठरे राजत्कलाधारिणि

प्रोदच्चक्षुःफरीयुगं दरदलत्वग्ने + चौरावलिः ।

खर्णोत्तुङ्गगिरिद्वयाधरचरौ दौना कलिन्दात्मजा

पश्चात्तर्यमिदं शिवामिति वदन् स्मेरः शिवः पातु वः ॥

कृष्णाचिगोत्रे नितरां पवित्रे पवित्रकर्माजनि वूषशर्मा ।

तदूनूना विट्कलदीप्तिनेन विरच्यते मण्डपकुण्डसिद्धिः ॥

ह्यतोर्द्धवाहोः समभूगतस्य कर्तुः शरांशप्रपदोच्छ्रितस्य ।

यो वा स हस्तोऽस्य जिनांशकोऽपि स्यादङ्गलं तत्र दिभांशकाये (?) ॥ इत्यादि ।

ढीकायाः ।

श्रीगणेशाय नमः ।

मत्तमतङ्गजवदनं सादितविघ्नावलीसदनं

गौरीहरयोः स्तोकं पालितलोकं हृदात्मने ॥ १ ॥

कल्याणि वाणि निजपाणिपरोजयुग्मं संयोज्य देवि करवाणि तव प्रशामं ।

मनुष्यमण्डलसदृशनाशनं ते नृत्याय नित्यमिदमस्तु रसानुसिक्तं ॥ १ ॥

सन्मानकल्पतवमण्डपमण्डितायां कुण्डोक्तसज्जलनकाञ्चनवेदिकायां ।

सीतारघूद्वक्त्रकरालितैकपाणिवैवाह्योमसमये दिशताम्बुभानि ॥

कुण्डमण्डपसंसिद्धिर्विदितं लिखितोक्तिषु ।

प्राचीनवाक्यसन्दर्भं सन्दर्शयितुमारभे ॥

इहजगति शिष्टाः प्रत्यारभे खेष्टदेवतास्मरणमाशीरूपं मङ्गलमाचरन्ति । तस्मात्काव्यन्दिनीयो विट्कलशर्मा कुण्डसिद्धिं चिकीर्षुः खेष्टदेवतास्मरणमाशीरूपं मङ्गलमाचरन्ति शार्ङ्गलविक्रीडितेन गाढमिति । स्मेरः सहासः शिवः वो युष्मान् पातु रक्षतु । इत्यादि ।

मूलस्य ।

End.

इति मण्डपकुण्डसिद्धिमेतां चचिरां विट्कलदीप्तिनो यथन ।

अधिकाशिनगर्थमेशतुष्टौ विबुधः शोधयतादिमां विचार्य ॥

शस्त्रिगुणतिथिगण्ये + × शक्ते वरेण्ये

विभवशरदि रम्ये मासि शस्ये तपस्ये ।

शश्वरश्रुतिदत्ते पुष्यपक्षे बलक्षे

कमलनयनतिथ्यां भानुमद्वारयत्यां ॥

टीकायाः ।

यधमेति पूर्वस्त्रोकेनाम्बयः ।

ग्रन्थे परोक्ते मम दूषणोक्त्या किं वा गुणोक्त्या विदुषा विचार्य्ये ।

ग्रन्थे मदुक्ते सदसद्विशेषं सर्वसु सर्वं न हि वेद कश्चित् ॥

अङ्गीकार्या मत्कृतिनिर्मलोयं कस्मादेवं पण्डितान् प्रार्थयेऽहं ।

चौरं मेयं नीरमेतद्विहाय को वा विशं हंसमभ्यर्थयेत ॥

Colophon. इति सङ्गमनेरख्यविडुलदीक्षितविरचिता खलतकुण्डसिद्धिब्याख्या समाप्ता ।

मूलस्य विषयः । मण्डपकुण्डयोर्निर्माणाविधिकथनमुखेन हस्तादिमानपरिभाषाकीर्तनं । तत्र प्राचीसाधनविधिकथनं । शङ्खसमत्वादिसाधनविधिकथनं । एवं प्रतीचादिसाधनविधिकथनं । स्तम्भमण्डपपरिमाणादिकथनं । तत्र द्वारमानकथनं । वेदिमानकथनञ्च । तुलापुषादौ विशेषकथनं । निवेशनविधिकथनं । स्तम्भोपरिकाष्ठनिवेशनविधिकथनं । मण्डपच्छादनविधिकथनं । तोरणविधिकथनं । फलकादिनिवेशनविधिकथनं । ध्वजादिनिवेशनविधिकथनं । कुण्डनिवेशनविधिकथनं । कर्माविशेषे कुण्डविशेषविधिकथनं । कुण्डनिर्माणाविधिकथनं । तत्र चैवफलानयनादिविधिकथनं । खातलक्षणादिकथनं । मेखलादिविधिकथनं । अथ कुण्डकरणाशक्तौ स्थण्डिलविधिकथनञ्च ।

टीकाया विषयः । निजकृतकुण्डसिद्धिनामकसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

इति शम् ।

No. 4107. कुष्माण्डहोमः । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 153 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose, Incorrect.

Kushmāṇḍa-homa. On a fire-offering with pumpkins as directed by Bodhāyana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यजुषाध्वयं कार्यं ऋक्सामाथर्वणैः क्रमात् ।

तत्र बोधायनं प्राञ्चं ऋचादिभिरादरात् ॥

अथाग्नीनाघास्यमानः सर्वदुरितक्षयकामः सर्वप्रायश्चित्तरूपकुष्माण्डैर्जुहुयात् । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वोपक्रमः । इत्यादि ।

End. अग्राधेये पूर्णाहुतिं कृत्वा कुष्माण्डैर्जुहुयात् ॥

पूतो देवलोकान् समश्नुते इति ब्राह्मणं ॥

Colophon. इति कुष्माण्डहोमः ॥

विषयः । बौधायनोक्तविधिना कुष्माण्डहोमविधिकथनम् ।

No. 4108. कोकिलाव्रतम् । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 8. Lines, 10—11 on a page. Extent, 225 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Kokilā-vrata. On the Kokilāvratā as described in the Varāha-purāṇa.

Beginning. श्रीः ।

आषाढपौर्णमास्यामारभ्य कोकिलाव्रतं । तदुक्तं हेमाद्रौ भविष्ये । आषाढपौर्णमास्यान्तु सन्ध्याकाले ह्युपस्थिते । संकल्पयेन्मासमेकं त्रावणे प्रत्यहं × हं । स्नानं करिष्ये नियता ब्रह्मचर्यस्थिता सती । भोक्ष्यामि नक्तं भूशय्यां करिष्ये प्राणिनां दयामिति । अस्य नक्तव्रतलात् सायान्नयापिनी ग्राह्या । इत्यादि ।

End. न च ताराबलं चन्द्रो न मौढ्यं गुरुशक्तयोः ।

कुयोगदर्शनं नास्ति कोकिलाया व्रते शुभे ॥

Colophon. इति कोकिलाव्रतं ।

विषयः । वराहपुराणानुसारेण कोकिलाव्रतविधिकथनं । तच्च व्रतकालादिक्रीतेनञ्च । तथा नारदीयपुराणानुसारेण तदुद्योपनविधिकथनञ्च ।

No. 4109. कालनिर्ययचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 142. Lines, 12 on a page. Extent, 3,821 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1816. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Kālanirṇaya-chandrikā. The division of time for religious ceremonies.

Beginning. श्रीमहागणाधिपतये नमः ।

अथ चान्द्रसावनसंवत्सरनिर्ययः । तच्च ब्रह्मसिद्धान्ते । चान्द्रसावनसौराणां मासानान्तु प्रभेदतः । चान्द्रसावनसौरास्तु त्रयः संवत्सरा अपीति शुक्लप्रतिपदादिदर्शान् एव चान्द्रो मासः । पुरुषेच्छया

विंशदिनात्मकः सावनः । एकस्मिन् राशौ सूर्यो यावत्कालं तिष्ठति स सौरः । अतएवोक्तं तत्रैव । चान्द्रः शुक्लादिदर्शान्तः सावनः विंशता दिनैः । एकराशौ रविर्यावत्कालं मासः स भास्करः । इति ।

End.

तथा च स्मृत्यन्तरेषु ।

ग्रहणालभ्ययोगेषु चातुर्मास्यवेषु च ।

श्रीशैले च गयाच्चेव मूढदोषो न लभ्यते ।

Colophon. इति मिद्वपञ्जीसौतारामसूत्रविरचिता कालनिर्णयचन्द्रिका समाप्ता ।

संवत् १८१६ ।

विषयः । चान्द्रसावनसौरसंवत्सरनिरूपणं । विवाहादौ सौरादिमासव्यवस्थाकथनं । अयन-
निरूपणं । एवमृतुमासादिनिरूपणं । तत्र अधिमासचयमासनिरूपणं । तत्र तत्र कर्त्तव्याकर्त्तव्य-
निरूपणं । मलमासे यद्वर्ज्यमुक्तं तद्गुरुशुक्रयोरस्त्रादिष्वपि वेदितव्यमितिकथनं । गुरुशुक्रयो-
र्मौढादिलक्षणकथनं । तिथ्याद्युत्पत्तिनिरूपणं । कालविभागकथनं । तत्र शुद्धादिलक्षणं । खण्डा-
खण्डनिरूपणं । एकभक्तनिरूपणं । नक्तादिविधिकथनं । नक्षत्रव्रतकालनिरूपणं । अथाचितनिरूपणं ।
प्रतिपदादिनिरूपणं । देवीपूजनविधिकथनमुखेन आश्विनशुक्लसप्तम्यादिविधिकथनं । द्वितीया-
दिषु छत्यविधिकथनं । अथ यागविषये इष्टिकालनिरूपणं । तत्र सन्धिपरिज्ञानविधिकथनं ।
अथ श्राद्धकालनिरूपणं । पिण्डपितृयज्ञादिनिरूपणं । नित्यश्राद्धविधिकथनं । मन्वन्तरादिनिरू-
पणं । युगाद्यानिरूपणं । संक्रान्तिनिरूपणं । व्यतीपातवैधृतिनिरूपणं । महालयनिरूपणं । जीव-
त्यपि मातुले दौहित्रव्रतमातामहश्राद्धविधिकथनं । श्राद्धाङ्गतर्पणविधिकथनं । पिण्डदानस्यानादि-
निरूपणं । अष्टकश्राद्धकालनिरूपणं । पार्वणश्राद्धविधिकथनं । ग्रहणकालनिरूपणं । प्रत्यान्दिक-
श्राद्धादिकालनिरूपणम् । दृष्टिश्राद्धविधिकथनं । गर्भाधानविधिकथनं । रजस्वलास्नानविधिकथनं ।
अथ चूडामणियोगकथनं । अथ समुद्रस्नानकालकथनं । अथ अर्द्धोदययोगकथनं । कपिलपङ्क-
योगकथनं । चम्पापङ्कयोगकथनं । गजच्छायादिकथनम् ।

इति शम् ॥

No. 4110. कल्पद्रुकलिका । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 181. Lines, 13 on a page. Extent, 6,142 ślokas. Character. Nāgara. Date, Sm. 1860. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Kalp padru-kālikā. On days suited for particular ceremonies. An explanation of the Jain Kalpasūtra.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीवर्द्धमानस्य जिनेश्वरस्य जयन्तु सदाश्वसुधाप्रवादाः ।

येषां श्रुतिस्पर्शनजप्रसन्नेभ्योभवेयुर्विमल्लात्मभासः ॥

श्रीगौतमो गणधरः प्रकटप्रभावः सञ्जविसिद्धिनिधिरश्चितवाक्प्रबन्धः ।

विघ्नान्धकारहरणे तरणिप्रकाशः साहाय्यदङ्गवतु मे जिनवीरशिष्यः ॥

कल्पद्रुकल्पसूत्रस्य सदर्थफलहेतवे ।

ऋतुराजेव सदयोग्या कलिकेयं प्रकाशते ॥

श्रीकल्पसूत्रस्य गम्भीरायस्य श्रीगुरुप्रसादात् अर्थः क्रियते । यथाचैनमासे कोकिला मधुरं वृत्तिं, तत्र सङ्कारमञ्जरी कारणं । यच्च रजः सूर्यमण्डलमाच्छादयति, तत्र पवनस्य माहात्म्यं । यच्च मण्डूको महासुजङ्गमस्य वदनं चुम्बति, तत्र मण्येः प्रभावः — — — — तत्रादौ श्रीकल्पसिद्धान्तस्य अधिकारत्रयवाचिकेयं गाथा, पुरिमिति । प्रथमतीर्थङ्करचरमतीर्थङ्करयोरित्यादि ।

End. आज्ञां कुर्वतां सतां श्रेयः कल्याणं सर्वदा भवतु । इति श्रीकल्पकल्पद्रु-
कलिकायां साधुसामाचारौद्याख्यानं सम्पूर्णम् ।

श्रीकल्पसूत्रवरनाममहागमस्य गूढार्थभावसहितस्य मनोहरस्य ।

लक्ष्मीनिधेर्विहितवक्त्रभकामितस्य व्याख्यानमाप नवमं परिपूर्तिभावम् ॥

श्रीमज्जिनादिकुशलः कुशलस्य कर्ता गच्छे बृहत्खरतरे गुह्यराड्बभूव ।

शिष्यश्च तस्य सकलागमतत्त्वदर्शी श्रीपाठकः कविवरो विनयप्रभोऽभूत् ॥

विजय तिलकनामा पाठकस्य शिष्यो

भुवनविदितकीर्तिर्वाचकः चेमकीर्तिः ।

प्रचुरविहितशिष्यः प्र० ता तस्य शाखा

सकलजगति जाता चेमघाटी ततोऽसौ ॥

पाठकौ च तपोरत्नतेजोराजौ ततोऽवरो ।

भुवनादिमकीर्तिश्च वाचको विशदप्रभः ॥

सद्वाचकोऽभवद्विशेषगुणाम्बुराशि-

र्चर्षादिकुञ्जरगणिर्गुणतान्वितश्च ।

श्रीलब्धिमण्डनगणिवरवाचकश्च

सद्बोधसान्द्रहृदयः सुहृदां वरेण्यः ॥

लक्ष्मीकीर्तिः पाठकः पुण्यमूर्ति-

श्रीस्वामीर्निर्भूरिभाग्योदयश्रीः

शिष्यो लक्ष्मीवक्त्रभक्तस्य रम्यां

वृत्तिं चक्रे कल्पसूत्रस्य चैताम् ॥

Colophon. इति श्रीकल्पसूत्रकल्पद्रुकलिकायां लक्ष्मीवल्लभविरचितायां नवमं व्याख्यानं
सम्पूर्णम् । संवत् १८१० ।

विषयः । जैनकल्पसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4111. कुण्डमण्डपे पश्चिमद्वारसामानि । Substance, country-made paper, $8 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 112 ślokas. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kuṇḍa-maṇḍape-pāśchima-dvārasāma. Sāma hymns appropriate to the western gate of an altar.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कुण्डमण्डपे पश्चिमद्वारसामानि ।

ॐ । उक्ते दम्भो वा नूतना १२४ वाम् ।

वृष्टं ना । रिया ९ पा १२४ साम् ॥ इत्यादि ।

End. ज्योतो वा १२ षाड् । वा । धर्मा मरुद्भिर्भुवनेषु

Colophon. चक्रदत् ॥ १८ । इडा १२४५ ॥

विषयः । तुलापुराणो कुण्डमण्डपस्य पश्चिमद्वारि स्थितस्य उद्गातुः पठनीयसाम-
कथनम् ।

No. 4112. सूर्यसहस्रनामस्तोत्रं । Substance, country-made paper, $6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Sūryya-sahasranāma-stotra. A hymn in praise of the god Suryya in 1000 epithets. An extract from the Bhavishyotara purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

विश्वविद्विजित् कर्त्ता विश्वात्मा विश्वतोमुखः ।

विश्वेश्वरो विश्वयोनिर्नियतात्मा जितेन्द्रियः ॥

कालाग्रयः कालकर्त्ता कालहा कालनाशनः ।

महायोगी महाबुद्धिर्महात्मा सुमहाबलः ॥

End. चिरण्यगर्भो मार्तण्डस्त्रिशिरानपनो (चिशिरास्त्रपनो) रविः ।

तमिस्रज्जना सुभगो गोपतिः श्रीपतिर्चरिः ॥

Colophon. इति श्रीमद्भविष्योत्तरपुराणे सुमन्तुशतानीकसंवादे सूर्यसहस्रनाम-
स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । सूर्यसहस्रनामकथनं ।

No. 4113. भवानीसहस्रनामस्तोत्रं । Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches. Folia, 33. Lines, 7 on a page. Extent, 252 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1707 SM. 1836. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Bhavanī-sahasranāma-stotra. A hymn to Bhavanī in 1000 epithets as given in the Rudrayāmala Tantra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

कैलासशिखरे रम्ये देवदेवं महेश्वरं ।

ध्यानीपरतमासीनं प्रमत्तमुखपङ्कजं ॥

सुरासुरशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रियुगं प्रभु ।

प्रणम्य नन्दिको देवं कृताञ्जलिर्भाषत ॥

मन्दिकेश्वर उवाच ।

देव देव जगन्नाथ संशयोऽस्ति महान् मम ।

रक्षस्यं किञ्चिदिच्छामि प्रष्टुं त्वां भक्तवत्सल ॥

देवतायास्त्वया कस्याः स्तोत्रमेतद्विनिर्गमं ।

पथवेऽविरतन्नाथ त्वत्तः किमपरः परः ॥

इति शृणुतदा शम्भुर्नन्दिकेन जगद्गुरुः ।

प्रोवाच भगवानीशो विकाशनेत्रपङ्कजं ॥

ईश्वर उवाच ।

साधु साधु गणश्रेष्ठ शृण्वानसि माञ्च यत् ।

स्कन्दस्यापि हि यद्गोप्यं रक्षस्यं कथयामि ते ॥

End.

देवानां देवतायाश्च ब्रह्माद्यैर्था च पूजिता ।

भूयात् सा वरदा लोके साधूनां विश्वमङ्गला ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मामले महागुप्तसारे शिवनन्दिकेश्वरसंवादे भवानीसहस्रनाम-
स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । भवानीसहस्रनामकीर्तनं ।

No. 4114 जीवच्छादप्रयोगः । Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Jívachchhráddha-prayoga. On the rituals for the performance of the S'ráddha for the living. By Náráyaṇa Bhaṭṭa, son of Rámeśvara Bhaṭṭa. Compiled from the Brahma and other Purāṇas.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ब्रह्मपुराणोक्तमार्गेण जीवच्छादप्रयोगः । पुण्यदेशकालधनव्यवसाये समुच्छ्र(ब)ये सति स्वस्थान्यस्य जीवच्छादं कुर्यात् । तच्च पुत्राद्यौर्द्ध्वदेहिककर्त्तरि सत्यपि कार्यमिति केचित् । अन्ये तु तदभाव एव वदन्ति । तच्च यथाशक्ति सर्व्वप्रायश्चित्तदणधेनुपायसधेनुवृत्तपात्रतिलपात्रदशदान-पैतरणीधेनुदानानि शक्त्या कृत्वा कुर्यात् कथ्यद्वादश्यां कृतोपवासस्त्रयोदश्यां कृतनित्यक्रियः ।

End. दक्षिणा च सुवर्णमारभ्य यथाशक्ति एतच्चर(?)धेनुवदविरोधान्तत् सामा-
न्यादितरेतरेषु तथात्ममिति ज्ञेयमिति ।

Colophon. इति श्रीरामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्टकृतो ब्रह्मपुराणाद्यनुसारेण जीवच्छाद-
प्रयोगः । जीवत्क्रियाविधिः समाप्तः ।

विषयः । जीवतः श्राद्धकरणनियमः ।

No. 4115. ज्वरशान्तिः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 22. Extent, 21 ślokas. Character, Nágara, Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Jvara-sánti. Charms for the cure of fever. Anonymous.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ ज्वरशान्तिः । अस्य रोगिणः शरीरे उत्पन्नोत्पत्त्यमाना-
मज्वरपित्तज्वरवातज्वरक्षेष्मज्वरादिसकलरोगनिरसनपूर्व्वकं सद्यश्चारोग्यावाप्त्यर्थं ज्वराधिपतिमहारुद्र-
प्रीत्यर्थं गर्गसंहितोक्तां सनवग्रहमखां ज्वरशान्तिं करिष्ये । पुण्याहवाचनादि आचार्य्यादिकं वृणुयात् ।

End. शं नः पद्मोनाशान्तिः । ज्वरशान्तिः । भूयसीं दक्षिणां दातुमहमुत्पद्ये ।

Colophon. इति शान्तिसारे ज्वरशान्तिप्रयोगः ।

विषयः । ज्वरशान्तिकथनं ।

No. 4116. विश्वप्रकाशिकापद्धतिः । Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 241. Lines, 11 on a page. Extent, 8,676 ślokas.

Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Viśvaparakāśikā-paddhati. An elaborate digest of various rites, ceremonies and expiations. By Viśvanāth Bhaṭṭa the son of Purushottama Bhaṭṭa, the grandson of Trivikrama and the great-grandson of Nārāyaṇāchāryya belonging to the Paraśara gotra. Viśvanāth had two sons Nārāyaṇa and Kāśinātha.

Beginning. नारायणाय नमः । रामाय नमः । निर्विघ्नमस्तु ।
 त्रैलोक्यार्चक्रिया यस्य + + + राघवं मतम् ।
 स नस्तत्र स्थिरां भक्तिं विदधातु परः पुमान् ॥
 बाष्पीं हरिहरार्कादीन् ग्रहान् ब्रह्मगुरुन् पितृन् ।
 गणाधिपं सूत्रकारमापस्तम्बं नमाम्यहम् ॥
 व्याघ्रांसं भानरं कृष्णं नत्वा पद्धतिसिद्धये ।
 विश्वप्रकाशिकाख्यां हि रच्यते पद्धतिः शुभा ॥
 आदौ नारायणाख्यार्थः श्रेष्ठे गोत्रे पराशरे ।
 उत्पन्नः पण्डितः श्रीमान् वेदवेदाङ्गपारगः ॥
 चित्रिकमाख्यस्ततूनुर्विद्वान् मान्यश्च सर्व्वतः ।
 तत्सुतोऽभृदुद्दिजश्रेष्ठो भट्टश्रीपुरुषोत्तमः ॥
 मीमांसादिषु शास्त्रेषु वेदान्तेषु कृतश्रमः ।
 सङ्गमनिरतः शुद्धो ज्योतिःशास्त्रविशारदः ॥
 श्रीविश्वनाथस्तत्पुत्रः षट्कर्मनिरतः शुचिः ।
 यस्तु द्विजानामाज्ञाक्षज्योतिःशास्त्रेषु सम्मतः ॥
 यस्य माता + + + का यस्य भार्या च पार्व्वती ।
 चिवर्गे वानुकूलेऽस्य ————— ॥
 नारायणाख्यो यत्पुत्रः काशीनाथः प्रियस्तथा ।
 गुरुशुश्रूषणरतौ सत्कर्मनिरतौ च तौ ॥
 शुचि + + + + मी भार्गवे स्नातितारे
 योगे सिद्धे विलग्रे धनुषि च दिवसे दण्डयुग्मावशिष्टे ।
 बुद्धिस्थेऽप्ये युनाके + × + बुधसिते कर्कटे + तुलेन्दौ
 दुश्चिक्छानकेतौ तमसि नवमगे विश्वनाथः प्रजातः ॥
 श्रीमद्गोर्धायनार्थप्रवृत्तिनिगदितानेकसूत्रार्थवत्ता
 मीमांसान्यायविद्वद्भट्टयकुसुदिनीचन्द्रमा(मः) स्मिष्टमौलिः ।

श्रौतस्मार्त + + + धिषण्यौभूत्तुरत्वं परेषां
 स्वाचारैः स्थापयन् स जयति गुणनिधिर्देवविद्विज्जनायः ॥
 का + विश्वप्रकाशाख्या विश्वनाथेन पद्धतिः ।
 आश्रित्यापस्तम्बमतं सूत्रमार्गादिरच्यते ॥
 यथाश्रुतं यथादृष्टं यथाज्ञानं तथैव च ।
 सर्व्वकर्म्मैश्च वेदोक्तं मानयन्तु हि सज्जनाः ॥
 गर्माधाने चरुर्भक्ष्यः स च सौमन्यकर्मणि ।

होम + + + + + ग्रावतस्तस्मान्नविध्यते ।

End. शेषखण्डितत्वात् समाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । विवाहादिकर्मसु स्तिवाचनक्रमः तस्य मन्त्रकथनञ्च । अङ्कुरार्पणविधिः । प्रोक्ष-
 णप्रतिसरविधिः । कङ्कणमोचनविधिः । गौर्यादिमाहकापूजाविधिः । इडावाचनप्रयोगः । नान्दी-
 मुखयाहविधिः । आग्नेयाधिसुखविधिः । अग्निहोत्रविधिः । जयादिहोमप्रयोगः । (अतः निंशत्य-
 चाणि न सन्ति ।) ततो ग्रहयज्ञप्रयोगः । ग्रहशान्तिः । विनायकशान्तिविधिः तत्प्रयोगश्च । प्रथम-
 रजःक्षरणे शुभाशुभसमयनिर्देशः । रजस्वलायाः शुद्धिविधिः । अशुभसमये नारीणां प्रथमरजोदर्शने
 तस्य शान्तिकथनं । ततो गर्भाधानक्रमः । पुंसवनं । सौमन्योन्नयनं । जातकर्म । शीघ्रप्रस-
 वोपायकथनं । स्तुतिकाषष्ठीपूजाप्रयोगः । प्रस्तुतिस्नानविधिः । नामकरणं । निष्क्रमणं । कर्णवेधः ।
 अन्नप्राशनं । चूडाकरणं । उपनयनं । त्रावणकर्मप्रयोगः । उपाकर्मविधिः । प्राजापत्यं । प्राजापत्य-
 व्रतोत्सर्जनं । सौम्यव्रतं । सौम्यव्रतोत्सर्जनं । आग्नेयव्रतं । आग्नेयव्रतोत्सर्जनं । गोदानव्रतं । समाव-
 र्त्तनं । अथ प्रवरनिर्णयः । समानप्रवरादिविवाहे प्रायश्चित्तविधिः । ऋगारेष्टिः । पवित्रेष्टिः ।
 क्रुष्णाण्डहोमविधिः । तत्प्रयोगः । गणहोमः । छच्छ्रलक्षणं । प्राजापत्यछच्छ्रं । अतिछच्छ्रं । सौम्य-
 छच्छ्रं । सान्तापनछच्छ्रं । यतिसान्तापनछच्छ्रं । महासान्तापनं । पर्णछच्छ्रं । फलादिछच्छ्रं । तप्त-
 छच्छ्रं । महातप्तछच्छ्रं । शीतछच्छ्रं । जलछच्छ्रं । चान्द्रायणं । यावकव्रतं । गोमुखप्रसवशान्तिः ।
 शिशोर्दर्शनजनननिमित्तशान्तिः । एवं मूलानक्षत्रजननशान्तिः । अक्षेपाजननशान्तिः । ज्येष्ठाजन-
 नशान्तिः । गण्डजननशान्तिः । वैधृतियतीपातसंक्रान्तिजननशान्तिः । चन्द्रसूर्य्योपरागजननशान्तिः ।
 यमलजननशान्तिः । पुत्रकामेष्टिविधिः । पुत्रप्रतिग्रहविधिः । विवाहादौ निषिद्धसमयकथनं ।
 विवाहे लग्नादिविचारः । तत्पुत्रविधिः । मनुष्याणां तृतीयविवाहे अर्कविवाहविधिः । लुप्तसंव-
 त्तरनिर्णयः । अधिमासनिर्णयः । मलमासव्रतविधिः । तत्कथा च । अर्द्धोदययोगकथनं । ग्रहणवेध-
 शान्तिः । पक्षीपतनसरटारोहणफलं । अङ्गस्यन्दनदोषशान्तिः । अश्विन्यादिनक्षत्रेषु ज्वरोत्पत्तौ तस्य
 भोगकालादिनिर्णयः । तत्र ज्वरोत्पत्तिजनितदोषशान्तिकथनञ्च । वांस्तुनिवेशः । वास्तूपयोगिध्वजादि-
 फलं । द्वारनिर्णयः । लग्नादिविशेषग्रहविशेषेषु गृहहारभे शुभफलं । गृहप्रवेशविधिः । वास्तु

पूजाविधिः । तडागवासुपूजाविधिः । वाटिकावनवासुविधिः । प्रासादवासुविधिः । तडागप्रति-
ष्ठाविधिः । श्वयङ्गरान्तिः । सर्पबलिः । ईशानबलिः । शिवप्रतिष्ठाविधिः । (अत्र पञ्चदशं न विद्यते ।)
ततो गर्भिणीसूतप्रायश्चित्तविधिः । रजखलासूतप्रायश्चित्तविधिः । त्रिपुष्करयोगः । त्रिपुष्करादि-
शान्तिविधिः । पर्जन्यदाहः । औपासनाग्निसन्ध्याप्रयोगः । विधुराणां दाहे उत्तपनाग्निविधिः ।
ब्रह्मचार्यादीनां दाहे कपालाग्निविधिः । दक्षिणायनकृष्णपक्षरात्रिमरणप्रायश्चित्तं । सुसुप्तैः सुखेन
प्राणोत्क्रमणार्थं गोदानविधिः । कायिकादिविविधदोषसंसर्गदोषपरिहारार्थं दशदानादिविधिः ।
सहस्रमनविधिः । अन्त्येष्टिप्रयोगः । दशपिण्डदानविधिः । नम्रप्रश्चादनश्राद्धविधिः । नवश्राद्धविधिः ।
अस्थिसञ्चयविधिसूतप्रयोगश्च । दशमदिनकृत्यनिर्णयः । एकादशहृत्यं द्वादशहृदि कृत्यसपिण्डी-
करणप्रयोगः । त्रयोदशहृत्यं । वैतरणीगोदाने विशेषकथनं । मासिकश्राद्धविधिः । एकोद्दिष्टविधि-
कश्राद्धविधिः । अपरपक्षश्राद्धप्रयोगः । अष्टकादिश्राद्धविधिः । अग्नौकरणविस्मृतिप्रायश्चित्तं । अमा-
वास्याश्राद्धविधिः । पिण्डपितृयज्ञविधिः । गजच्छायाकथनं । तत्र चन्द्रसूर्योपरागादौ च श्राद्ध-
विधिः । कपिलपट्टीमाहात्म्यं । महालयाश्राद्धप्रयोगः । गयाश्राद्धविधिः । संक्रान्तिपुण्यकालनि-
र्णयः । तीर्थश्राद्धविधिः । अतः परं खण्डितम् ।

No. 4117. उद्योतः, वा, काव्यप्रदीपविद्योतः । Substance, country-made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 184. Lines, 8 on a page. Extent, 7,432 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Udyota or Kāvya-pradīpavidyōta. Notes on a commentary on the Govinda Ṭhakkura's Kāvya-pradīpa. By Nāgeśa Bhaṭṭa the son of S'iva Bhaṭṭa by Sati. The work was written under the patronage of Rāma the king of S'ringavera.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

याचकानां कल्पतरोररिपक्षकृताशनात् ।

शृङ्गवेरपुराधीशरामतो लब्धजीविकः ॥

नागेशभट्टः कुरुते प्रणम्य शिवया शिवम् ।

काव्यप्रदीपविद्योतमतिगूढार्थसंविदे ॥

स्रोतुमौचित्ये हेतुः । वचनेत्यादि विशेषश्च तान्निकाणां व्यवहार उद्देशः । प्रारम्भ आद्या कृतिः
स तावदव्यवहितपूर्वकाललभमपि मङ्गलस्य सूचितम् । तादृश्या अपि वैरिदेवताले फलादाढ्या-
दाह सेवमानायास्येति । ग्रन्थकृता इति शेषः । कविवाण्या देवताभावादाह ।

End.

काव्यलक्षणं काव्यं लक्ष्यते स्वरूपतो विशेषतश्च ज्ञायते अनेनेति प्रकृतग्रन्थ-
रूपमिति शिवम् ।

शृङ्गवेरपुराधीशरामप्रेरय्यादरात् ।
 सद्युक्तिमुक्तासन्दर्भैर्विद्वच्छ्रुतिमनोहरैः ॥
 सेतो नागेश्वरदेऽस्मिन्नलङ्कारमहोदधेः ।
 सतां मतिः सञ्चरतां यावच्चन्द्रदिवाकरौ ॥
 काव्यप्रदीपकोद्योतः शिवयोरर्पितो मया ।
 यन्निर्मितो सहायो मे जातः सम्प्रति भा + + ॥

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजीभट्ट(?) कृते का-
 व्यप्रदीपोद्योते दशम उद्भासः । शुभमस्तु ।

विषयः । गोविन्दठक्कुरकृतकाव्यप्रदीपाभिधानकाव्यप्रकाशपरिचयव्याख्यानस्य व्याख्यानम् ।

No. 4118. षड्व्यप्रायश्चित्तादिपद्धतिः, वा क्रियापद्धतिः । Substance,
 country-made paper, $8\frac{3}{4} \times 3$ inches. Folia, 26. Lines, 5 on a page.
 Extent, 251 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1818. Place of
 deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose.
 Incorrect.

Shaḍabda-prāyaścittādi-paddhati ALIAS Kriyā-pad-
 dhati. Expiations for accidents, and omissions of different rites and
 ceremonies.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । आतुरकाले षड्व्यप्रायश्चित्तविधिः । आचमनं । प्रणा-
 यामः । श्रीविष्णवे नमः । प्रथमं सभासदुद्गाहणानां पादप्रक्षालनं । अथ प्रयोगः । प्रायश्चित्तप-
 णार्थं सभ्यब्राह्मण एतत्ते पापं एष बोध्यः पूजापादप्रक्षालनं आचमनीयं ।

End. ततो वपनं । वपनदिवसप्रथमेश्यवा तृतीये पञ्चमे सप्तमे नवमे दशमे वा
 द्वादहात् पूर्वं वपनं । तत एकादशाहं । संवत् १८१८ ।

Colophon. समाप्तिवाक्यं न विद्यते ।

विषयः । षड्व्यप्रायश्चित्तप्रयोगः । वैतरणीगोदानप्रयोगः । ऋणधेनुदानप्रयोगः । मोक्षधेनु-
 दानप्रयोगः । तिलाद्यष्टमहादानप्रयोगः । अन्नदिषोऽङ्गोपदानप्रयोगः । अश्वदानप्रयोगः । महि-
 वौदानप्रयोगः । हृषदानप्रयोगः । दण्डदानादिप्रयोगः । अतस्तस्य दशाहं दशपिण्डदानप्रयोगः ।

No. 4119. पदार्थप्रकाशः । Substance, country-made paper, 10×4
 inches. Folia, 66. Lines, 10 on a page. Extent, 1,500 ślokas. Character,
 Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India
 Appearance, old. Prose. Generally correct.

Padārtha-prakāśa. An exposition of the Prātisākhya of Kātyāna of the Kāṇva Sākhā by Ananta Bhaṭṭa the son of Nāga-deva by Bhāgīrathī.

Beginning. (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

प्रतिशाखं श्रौतस्मार्त्तप्रतिशाख्यादिसूत्रस्याभावात् । कापि देशेऽनुपलब्धात् । सर्वदेशीयानामेकेनैव सूत्रेण कर्मानुष्ठानदर्शनाच्च । न केवलमेतदेव सूत्रैकत्वगमकत्वं । इत्यादि ।

End. इत्याच्च स्वरसंस्कारयोः प्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायनः ।

उत्पत्तिश्च विनाशश्च भूतानामागतिं गतिं ।

वेत्ति विद्यामविद्याश्च स वाच्यो भगवानिति ॥

इति भगवच्छब्दार्थः । शेषं सुगमं ।

वृद्धं वृद्धिरित्युक्तार्थं ।

वेद्वेदाङ्गविदुषानन्तभट्टेन सादरं ।

परेषामुपकाराय भाषितं प्रतिशाख्यकं ॥

अम्ना भागीरथी यस्य नागदेवात्मजः सुधीः ।

तेनानन्तेन रचितं प्रतिशाख्यस्य वर्णनं ॥

असाधु साधु वा पद्यं ग्रन्थेऽस्मिन् यन्मयोदितं ।

तत्सर्वं क्षम्यतां सन्तः श्रीमन्तः काण्डशखिनः ॥

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।

ग्रन्थोऽयं रचितः किन्तु रमानाथस्य तुष्टये ॥

Colophon. इति श्रीमदनन्तभट्टविरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रणीतप्रतिशाख्यभाष्ये पदार्थ-प्रकाशेऽष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । कात्यायनकृतकाण्डशास्त्रीयप्रतिशाख्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 4120. मूल्याध्यायः, वा मूल्यसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 114 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1756. Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Mūlyādhyaṃya ALIAS **Mūlyā-saṅgraha.** A summary of the fines ordained in the Smṛitis for various ceremonial rites by Bāpū Bhaṭṭa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ मूल्याध्यायप्रारम्भः । अथ दक्षिणा उच्यते । उक्तदक्षिणादानाशक्तौ उक्तद्रव्याभावे वा विभ-

वानुसारेण तन्मूल्यं देयं । तदाह कात्यायनः । द्वाविंशत्यधिका गावश्चतुःकार्षापणो वरः । दृष्टे षट् कार्षापणका अष्टावनडुहि स्मृताः । दश कार्षापणा धेनावश्चे पञ्चदशैव तु । हिरण्ये कार्षापणकः पणा नव तथाधिकाः । इत्यादि ।

End. देयमिति बोधायनीये । कन्दमूलफलदादीन्यपीति पन्थानरे ।

इति गोपालभाष्यादीन्यालोक्य विदुषां मुदे ।

वापूभट्टेन संचेपात् कृतोऽयं मूल्यसङ्ग्रहः ॥

Colophon. इति मूल्याध्यायः समाप्तः । शके १७५६ ।

विषयः । दक्षिणादाने तत्तद्द्रव्यासम्पत्तौ यथोक्तमूल्यादानं कर्तव्यमिति मूल्यस्वरूपनिरूपणादिकम् । तत्र गोमूल्यादिनिरूपणं । पणकार्षापणादिनिरूपणम् । दृष्टभादिमूल्यनिरूपणम् । अश्वमूल्यनिरूपणम् । हिरण्यमूल्यनिरूपणं । वस्त्रमूल्यकथनम् । द्वागमूल्यकथनम् । अविमूल्यकथनम् । दृष्टलीमूल्यकथनम् । निष्कमूल्यकथनम् । गजमूल्यकथनम् । रथमूल्यकथनम् । गृहमूल्यकथनम् ।

No. 4121. महादेवपरिचर्याप्रयोगः । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 177 ślokas. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Mahādeva-paricharyyā-prayoga. Rules for the service of Mahādeva. By Suresvara.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बोधायनस्मृत्यानुसारी संचेपतो महादेवपरिचर्याप्रयोगः । विस्तरस्तु व्याख्यायां द्रष्टव्यः । तत्रादौ प्रातः स्नात्वा होमानं नित्यं विधाय तत्पश्चाच्छुचौ देशे गोमयेनोपलिप्य ततः पूजासिद्धार्थम्—इत्यादि ।

End. तेन प्रत्यवायपरीक्षारः फलावाप्तिश्च जायते इति ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशान्ताश्रमपुरातनीर्थभगवत्पदपूज्य-शिशुसुरेश्वरखामिविरचितोऽयं श्रीमहादेवपरिचर्याप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । बोधायनमतानुसारेण महादेवपूजापद्धतिकथनम् ।

No. 4122. लघुविवरणम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 417 ślokas. Character, Nāgāra. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Laghu-vivarāṇa. A commentary of the Kālamādhaviya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सुरासुरैरर्चितपादपीठो दूर्वाङ्कुरैर्यः स्तुतिभिर्मुनीन्द्रैः ।
 स्तुतो महाविघ्नविनाशनाथ गणाधिपं तं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥
 व्याख्याय माधवाचार्य्यो धर्मान् पाराशरानथ ।
 तदनुष्ठानकालस्य निर्णयं वक्तुमुद्यतः ॥
 व्यामूढानामिह तनुभृतां जाऋवीतीर्थमेकम्
 विद्यातीर्थं प्रकृतिविमलं सद्भिर्वेकोदयानाम् ।
 सर्वेषां तत् प्रथमसुखदं भारतीतीर्थमाऋ-
 णद्वावान्मे विमलमनसो निर्णये शक्तिरस्ति ॥
 अर्थो व्युत्क्रम्यते श्लोकेरखिलो निर्णयनीयतः ।
 तावन्तैवानुतिष्ठानिः + + + प्रवर्तताम् ॥
 — — — — —

प्रथमे वादे साङ्ख्यमतमाश्रित्य कालशब्दवाच्यः कश्चित्पदार्थो नास्तीति पूर्वपक्षीकृत्य वैशेषिक-
 मतमाश्रित्य तत्सङ्गावः साधितः । द्वितीये तस्य कालस्य व्योतिःशास्त्रादिसिद्धत्वादनिर्ययलमा-
 शङ्क्य कर्माङ्गत्वाकारेण इत्यादि ।

End. चारनालं तथा चौरं कन्दुकं दधि सक्तवः ।
 रसेन पक्तं तैलञ्च न कदाचित् प्रदुष्यति ॥
 वयोदश्यादितो वर्षं दिनानां नवकं ध्रुवम् ।
 माङ्गल्येषु समस्तेषु पक्षे चन्द्रसूर्ययोः ॥

Colophon. इति कालमाधवीयकारिकालमुविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । माधवाचार्य्यकृतकालमाधवनामसन्दर्भस्य मतमवलम्ब्य विरचितानां तत्कारिकाणां
 व्याख्यानम् ।

No. 4123 कविनन्दिका । Substance, country-made yellow paper, 19
 × 3 $\frac{3}{4}$ inches. Folia, 99. Lines, 7 on a page. Extent, 3,001 ślokas. Cha-
 racter, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of
 India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Kavinandikā. A commentary on the Kāvya-prakāśa-ṭīkā.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय नमः ।

मयैः काव्यैरुचमानं प्रणम्य परमेश्वरम् ।

काव्यप्रकाशभावार्थी रामकृष्णेन गीयते ॥

काव्यं यशःप्रभृतिफलहेतुतया लक्षणस्वरूपभेददोषगुणालङ्कारैर्निरूपणीयम् । तत्र निर्व्विघ्न-
परिसमाप्तये मङ्गलाचरणं कर्तुमभ्यस्तालङ्कारशस्त्राणामुचितमेव । प्राचीनग्रन्थानां तदुत्तरजाताल-
ङ्कारिकैर्दूषितत्वात् । तथापि मङ्गलाचरणमप्राप्तकालं कथं करोतीत्याशङ्कायां समाधत्ते ग्रन्थारम्भ-
इत्यादिना । सङ्गत्याद्यन्वितो यः स्याद्वाक्यस्तोमः सदर्शकः । सप्रयोजनसम्बन्धः स ग्रन्थ इति
कौत्स्ये । प्रयोजनं ससम्बन्धमभिधेयञ्च धीमताम् । उपादानाय वक्तव्यं ग्रन्थादौ ग्रन्थकर्तृभिरिति
पातञ्जले ग्रन्थस्वरूपमुक्तम् ।

End.

तथाचान्यत् काव्यविषये निरूपणीयमिति ग्रन्थसमाप्तिस्तूचनमिति ।

पश्यन्तु विज्ञाः सततं रसज्ञाः शाब्देषु धीरैः सह तर्कवीरैः ।

मन्निर्मितायां कविनन्दिकायां काव्यप्रकाशं रचिरप्रकाशम् ॥

राजते कविनन्दिका सभ्यसंशयभञ्जिका ।

वादिसङ्घयवह्निका विज्ञमानसरञ्जिका ॥

सुहृद्भिरपि काव्यस्य भाविता + + द्विपैः ।

अर्थाङ्गुशठशं + + दृश्यो नस्तत्र किं भवेत् ॥

Colophon. इति कविनन्दिकाख्या काव्यप्रकाशटीका समाप्ता ।

विषयः । मम्मटभट्टकृतकाव्यप्रकाशलङ्कारसन्दर्भस्य व्याख्यानम् ।

No. 4124. काशीनित्ययात्रापद्धतिः, तत्र चतुर्दश्यात्रा । Substance,
country-made paper, 7 × 3½ inches. Folia, 29. Lines, 5 on a page.
Extent, 172 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit,
Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Very incorrect.

Kaśī-nityayātrā-paddhati ALIAS Chaturddeśa-yātrā. A
tourist's guide to Benares, describing especially the fountains and
principal Courts, and on the propriety of daily visiting certain sacred
places in Benares. The language does not appear to be correct Sanskrit
but a mixture of Sanskrit and some form of Prakrit.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ काश्या (काश्यां) नित्ययात्राप्रारम्भः । मणिकर्णि-
काखानम् । अथ सङ्कल्पलला (सङ्कल्पं लला मणिकर्णिकायां स्थायात्) । अथ श्रीगङ्गायै नमः अन्न-
पूर्णायै नमः आदित्याय नमः द्रुपयै नमः विष्णवे (विष्णवे) नमः दण्डपाण्यै नमः सहेश्वराय
नमः दुण्डिराजाय नमः पुनर्दण्डपाण्यै नमः मोदाय नमः प्रमोदाय नमः सुमुखाय नमः दुर्मु-
खाय नमः गणनाथाय नमः श्रीविश्वेश्वराय नमः मुक्तिसण्डपाय नमः शृङ्गारमण्डपाय नमः वैरा-
ग्यमण्डपाय नमः ज्ञानमण्डपाय नमः कैलासमण्डपाय नमः इति नित्ययात्रासम्पूर्णा ।

End. श्रीदण्डिराजादिगणपतये नमः श्रीविश्वेश्वराय नमः । इति षट्पञ्चोत्तम-
नायकवचसंपनम् (इति षट्पञ्चाशत्तीर्थयात्रा सम्पूर्णा) ।

Colophon. इति चतुर्दश्यात्रा समाप्तम् (समाप्ता) । शुभमस्तु ।

विषयः । षट्पञ्चाशत्तीर्थयात्रायामितिकर्तव्यताकथनं ।

No. 4125. काव्यविलासः । Substance, country-made paper, $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 21. Lines, 13 on a page. Extent, 766 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1732. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Kāvya-vilāsa. On ornaments in poetical composition. Incomplete. Author unknown.

Beginning. प्रथमे खण्डितत्वात् प्रारम्भवाक्यं नास्ति ।

End. वीक्षणाय सदसद्विवेकिनां शिक्षणाय लघुबुद्धिशालिनां । लक्षणैरिह चिर-
न्तर्नैर्मया लक्षिता खलुतपद्यपद्धतिः ।

Colophon. इति काव्यविलासे अलङ्कारमयी द्वितीया भङ्गिः । शुभमस्तु ।

विषयः । सोदाहरणकाव्यलक्षणकथनं ।

No. 4126. कुष्माण्डव्रतम् । Substance, country-made paper, $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 71 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Kushmāṇḍa-vrata. On a religious ceremony with a pumkin as enjoined in the Padma Purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ कुष्माण्डव्रतं लिख्यते । अद्येत्यादि देशकालौ
संज्ञीत्यै मम सकलमनोरथप्राप्त्यर्थं सन्ततिवर्द्धनसकलसौभाग्यप्राप्त्यर्थं पुत्रपौत्राद्यभिष्टुत्यर्थं कुष्मा-
ण्डव्रतोच्चापनं करिष्ये । युधिष्ठिर उवाच ।

कृष्ण कृष्ण मन्त्राभागं ब्रह्मरुद्रादिवन्दित ।

व्रतधर्मास्त्वया प्रोक्ताः श्रुतास्ते सकला मया ।

इदानीं श्रोतुमिच्छामि व्रतमेकं कृपानिधे ।

यत् कृत्वा सर्वपापानि विलयं यान्ति तत्क्षणात् ।

सन्ततिवर्द्धतेऽत्यर्थं सौभाग्यञ्च धनादिकं ।

अन्त्यासमहापुण्यं सर्वकामसम्पदिदं ।
 कथयस्तेन्द्राकान्त कृपा यदि ममोपरि ।
 श्रीकृष्ण उवाच ।
 साधु श्रुत्वा महाराज त्वया कुरुकुलोद्भव ।
 वच्मि सर्वविधानेन तच्छृणुष्व जगदितं ।
 व्रतप्रभा महापुण्यं कुष्माण्डाख्यानमुत्तमम् ।
 ततश्च शक्त्या विप्रेन्द्रान् भोजयेद्भक्तिसंयुतः ।
 दक्षिणाञ्च ततो दद्याद्ब्रतसम्पूर्णचेतवे ॥
 एवं कृते महाराज व्रते सर्वसुखप्रदे ।
 इक्षितान् लभते कामान् नात्र कार्य्या विचारणा ॥

End.

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे कुष्माण्डव्रतोद्यापनं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कुष्माण्डव्रतस्य इतिकर्तव्यताकथनं ।

No. 4127. कारीरीष्टिप्रयोगः । Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 118 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kārīrīshṭi-prayoga. On a Vedic sacrifice called the Kārīrīshṭi.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कारीरेष्टिप्रयोगः (?) तत्र प्रथमे प्रयोगे पूर्वयुर्वेकिशान्तिप्रतिसराः । श्वः खानादिपशुकं
 कुर्यात् । याः पुरस्तादित्यादिष्टिकामः कारीर्य्या यक्ष्ये विरुपांशु विरुचेः । ॐ तद्येत्यन्ते ।
 इत्यादि ।

End. कृष्णाजिनावधूननास्त्रं समानं । आपस्तम्बानां कृष्णं वासः कृष्णाश्वः कृष्णा-
 विरिति दक्षिणा ।

Colophon. अग्निर्वैश्वानर इदं वेदं । देवा आच्यपा इत्यादिसंख्याजपान्तं प्रकृतिवदिति ।

विषयः । कारीरीष्टिप्रयोगकथनमुखेन तस्या हौत्रप्रयोगकथनञ्च ।

No. 4128. काठकामिप्रयोगः । Substance, country-made yellow paper, 10 × 5 inches. Folia, 72. Lines, 10 on a page. Extent, 1,664 ślokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1898. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kāṭhakāgni-prayoga. On cremation according to the direction of the rules of Baudhāyana. By Bapu Bhaṭṭa the son of Mahadeva Kelakāra of Phānshī in the Sāka year 1734.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा बौधायनाचार्यं श्रीसाम्बं विमलेश्वरं ।
विद्यारण्यकृतं भाष्यं कल्पं बौधायनीयकं ॥
केशवस्वामिना प्रोक्तं प्रयोगं वीक्ष्य हत्स्नः ।
सर्वेषां काठकाग्नीनां प्रयोगः प्रवितन्यते ॥
ते च काठकाग्नयो विद्यारण्यैरुक्ताः ।
सावित्री नाचिकेतस्य चातुर्होत्रसृतीयकः ॥
तुर्यो वैश्वज्ञस्य द्वाद्वह्निरारुणकेतुकः ।
खाध्यायो ब्राह्मणश्चेति सर्वं काठकमीरितं ॥
कठेन सुनिना दृष्टं काठकं परिकीर्तितम् ।
एतेषां पञ्चानां काठकाग्नीनां । इत्यादि ।
चतुराष्ट्र्या षोडशं सम्पद्यन्ते ।

End.

इति सीमे काठकाग्निचयनक्रमः ॥
श्रीशालिवाहने शाके कराग्निसुनिभूमिने ।
प्रमोदवत्यरे माघे प्रयोगोऽयं समापितः ॥
केलिकारोपनाम्नः श्रीमहादेवस्य स्तुतुना ।
वापूभट्टेन विदुषा फणसीग्रामवासिना ॥
काठकाग्निप्रयोगोऽयं निर्मितो विदुषां सुदे ।
तेन श्रीयज्ञभुग्देवः प्रीयतां विमलेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीमच्चित्पावनकेलिकारोपनामकमहादेवात्मजवापूभट्टविरचितः काठकाग्निप्रयोगः समाप्तः । संवत् ।

विषयः । बौधायनकल्पानुसारेण सावित्रनाचिकेतादिपञ्चकाठकाग्निप्रयोगविधिकथनम् ।

No. 4129. कल्पकिरणावलीः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 199. Lines, 10 on a page. Extent, 5,973 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Kalpakiraṇāvalī. A commentary on the Jain Kalpa Sūtra.

Beginning. जिनेभ्यो नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

प्रणम्य प्रणताशेषवीरं वीरजिनेश्वरं ।

स्ववाचनकृते कुर्वे कल्पव्याख्यानपद्धतिं ॥

इह हि तावच्चतुर्मासकमासीना मुनयो मङ्गलनिमित्तं कल्पद्रुकल्पं पर्युषणाकल्पाभिधमध्ययनं पञ्चदिनानि वाचयन्ति । तत्र कल्पः साध्याचारः । स च दशधा । तद्यथा—इत्यादि ।

End. अनेन च गुरुपारतन्त्रमभिहितमिति ।

Colophon. इति श्रीमत्तपागणगणाङ्गणनभोमणिश्रीहीरविजयसूरीश्वरशिष्योपाध्याय-श्रीधर्मसागरगणिविरचितायां श्रीकल्पकिरणावल्यां सामाचारौघ्याख्यानपद्धतिः समाप्ता । तत्-समाप्तौ च समाप्ता श्रीपर्युषणाकल्पे तृतीयवाक्याख्यातपद्धतिः । व्याख्यानयोगिनः शेषः ।

विषयः । जैनकल्पसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4130. गृह्यसूत्रं । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 585 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Grihya-sūtra. Homas on the occasion of marriages, &c.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीकात्यायनोक्तं गृह्यसूत्रं । अथातः पाकयज्ञान व्याख्यास्यामोऽभिसमावर्त्यमानो यत्रान्यां समिधमभ्यादधानसिन्धानवैवाद्यं वा दायत्यकाल एके प्रेते वा गृहपते खयं व्यायान् वैशाख्याममावास्यायामन्यस्यां वा कामतो नक्षत्र एके वज्रप-शुविटकुलावरौपवज्रयाजिना (?) मन्यतमस्मादग्निमित्रीत सायं प्रातरेके सायमाहुतिसंस्कारो-ऽध्ययुः प्रत्यष इत्याचार्याः प्रातः पूर्णाहुतिं जुहुयाद्वैष्णव्यर्चा तूष्णीं वा तस्य प्रादुष्करणहवनका-लावग्निहोत्रेण व्याख्यातो यज्ञोपवीत्यादि च सम्भवत्सर्वं कल्पकत्वादप्युक्तः ।

पाकसंस्था हविःसंस्थाः सोमसंस्थास्तथैव च ।

एकविंशतिरित्येता यज्ञसंस्थाः प्रकीर्तिताः ॥

End. वामदेवं जपिला यथा ++ प्रतिष्ठन्ते यथागमप्रजाश्रुतिसृतिविभवाद्नुक्रा-न्तमानाद्विवादप्रतिष्ठादभयं शम्भव नोऽस्तु नमोऽस्तु देव + + पिबमनुष्येभ्यः शिवमायुर्वपुरनामयं शान्तिमरिष्टिमस्त्विति (शान्तिररिष्टिरस्त्विति) भोज (ओज) स्वेजोयशोबलं ब्रह्मवर्चः कीर्तिति (कीर्ति) मायुः प्रजां पशुमनो नमस्कृता वर्धयन्तु दुष्टतादुष्टपयुक्ता न्यूनाधिका च सर्वस्मात् स्वस्ति देव ऋषिभ्यश्च ब्रह्ममत्यश्च पातु मामिति ब्रह्मसत्यश्च पातु मामिति ।

Colophon. इति षष्ठीऽध्यायः । समाप्तोऽयं गृह्यसूत्रग्रन्थः ।

विषयः । विवाहाद्यङ्गहोमानुष्ठानम् ।

No. 4131. मानसस्नानविधिः । Substance, country-made paper, $11 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 11. Extent, 14 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Mánasa-snána-vidhi. On certain optional bathing ceremony.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः

अथ सर्व्ववर्णोपकारार्थं मानसस्नानमाह । देवलः ।

खस्थितं पुण्डरीकाक्षं चिन्तयेत् पुरुषोत्तमं ।

अनन्तादित्यसङ्काशं वासुदेवं चतुर्भुजं ॥

शङ्खचक्रगदापद्मधारिणं वनमालिनं ।

ध्वजवज्राङ्कुशलक्ष्यपादपद्मं सुनिर्मलं ॥ इत्यादि ।

End.

सच्चिदानन्दरूपोऽहं परिपूर्णोऽस्मि सर्वदा ।

ब्रह्मेवाहं न संसारी मुक्तोऽहमिति भावयेत् ॥

एवं यः प्रत्यहं स्नात्वा मानसं स्नानमाचरेत् ।

स देहान्ते परं ब्रह्म पदं याति न संशयः ॥

Colophon इति मानसस्नानविधिः समाप्तः ।

विषयः । इडापिङ्गलासुषुम्नारूपगङ्गायमुनासरस्वतीश्राविते ध्यानजलज्ञानहृदरूपमानसतीर्थे स्नानमाहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No. 4132. मलमासव्रतम् । Substance, country-made paper, $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 52 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Malamása-vrata. Optional fast on intercalary months.

Beginning. श्रीपुरुषोत्तमाय नमः ।

अथ मलमासव्रतम् ।

देवेशं शङ्करं शङ्खं सर्वदेवनमस्कृतं ।

षड्दाननो महातेजाः प्रणम्य पर्य्यप्रच्छत ॥

स्कन्द उवाच ।

देव देव महादेव सर्वधर्माप्रवर्तक ।

व्रतानि व्रतपुण्यानि श्रुतानि तत्प्रसादतः ॥

न दृष्टिमधिगच्छामि धर्मतत्त्वे सुरेश्वर ।
 व्रतान्तरं महापुण्यं कथयस्व महाप्रभो ॥
 शङ्कर उवाच ।
 शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि व्रतं पापहरं शुभम् ।
 यस्यानुष्ठानमात्रेण तुष्टो भवति भास्करः ॥ इत्यादि ।
 End. व्रतेन तोषितो देवो भास्करो भक्तवत्सलः ।
 ददाति विपुलां लक्ष्मीं पुत्रपौत्रादिसम्पदः ॥

Colophon. इति पद्मपुराणे मलमासव्रतं समाप्तं ।

विषयः । शिविकावचनाय नियोजितस्यागस्त्यस्य शापेन नङ्गस्य सर्पभावाधिगमकथन-
 प्रसङ्गेन मलमासे भास्करव्रतानुष्ठानमाहात्म्यादिकथनं । तद्विधानकथनञ्च ।

No. 4133. महावाक्यार्थविवरणम्, वा महावाक्यम् । Substance, coun-
 try-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent,
 50 ślokas. Character, Nāgara. Date, SK. 1750. Place of deposit, Calcutta,
 Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Mahāvākya-rtha-vivarana or Mahāvākya. On certain
 adualistic formulæ with a commentary by Sañkarāchārya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ महावाक्यार्थविवरणप्रारम्भः ।

ॐ यस्य ज्ञानप्रभावेण दृश्यते सकलं जगत् ।

यदुज्जानाच्छ्रेय आप्नोति तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥

अथ (साधन) चतुष्टयसम्पन्नस्य विधिवदुपसन्नस्य मोक्षसाधनब्रह्मज्ञानाय वेदान्तमहावाक्यार्थे
 विचारयामः । महावाक्यं नाम किं । तत्त्वमसि १ । अहं ब्रह्मास्मि २ । अयमात्मा ब्रह्म ३ ।
 इत्यादि ।

End.

नमो ब्रह्मविद्भ्यो नमो ब्रह्मविद्भ्यो नमो ब्रह्मविद्भ्यः परं नास्ति भूतं न च
 भविष्यति ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं महावाक्यं समाप्तम् । शकान्दाः १७५० ।

विषयः । तत्त्वमस्यादिमहावाक्यार्थव्याख्यानम् ।

No. 4134. कर्मतत्त्वप्रदीपिका, वा लघुपद्धतिः । Substance, country-made paper, 8 x 5 inches. Folia, 151. Lines, 16 on a page. Extent, 4,100 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect.

Karmatattva-pradīpikā ALIAS **Lghu-paddhati**. On the expositions of certain religious fasts and ceremonies. By Kṛṣṇa the son of Pureshottama.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा शिवसुमानार्थं रघुनाथं पितामहम् ।
तस्य पुत्रांश्च धर्मज्ञानं सदा ध्यायन् परात् ++ ॥
पुरुषोत्तमपुत्रेण कृष्णेन विदुषानघा ।
सर्वलोकोपकाराय क्रियते लघुपद्धतिः ॥

लघु लघुनि सुन्दरे इत्यमरः । विलोक्य पद्धतौः सर्वा एति कारिकया सह ।
भाष्यं वामनकश्चैव जयन्तं गच्छदीपकम् ।
स्मृतीश्च शौनकस्यैवमन्यान् ग्रन्थान् वल्लभपि ॥
ग्रन्थसारसुपादाय चित्रा स्त्रवानुसारिणी ।
युक्तमुक्तमयुक्तं वा सन्तोर्द्धन्ति विलोकितुम् ॥
अज्ञानाद् यदयुक्तं स्यात् त ++ कृत्य गच्छताम् ।

अथ कलियुगवर्ज्यानि ।

संसर्गदोषः पापेषु मधुपर्के पशोर्वधः । इत्यादि ।

End. नोऽस्माकं सविता सर्वतातिं सर्वार्थानां विस्तारं सुवतु प्रेरयतु । सविता देवः नोऽस्माकं दीर्घमायुः कासतां ददातु । इति सन्ध्याष्ट्यानां समाप्तम् ।

Colophon. इति कृष्णभट्टी सम्पूर्णा ।

विषयः । तत्र प्रथमतः कलियुगवर्जणीयकथनम् । अथ आकृतिकृत्यनिरूपणम् । अत्र सूत्राद्युत्सर्गतच्छौचादिविधिकथनम् । गण्डूपादिविधिकथनम् । तीर्थलक्षणादिकथनम् । आचमन-निमित्तकथनम् । दन्तधावनादिविधिकथनम् । स्नानादिविधिकथनम् । तर्पणादिविधिकथनम् । वस्त्रधारणादिविधिकथनम् । आर्द्रवस्त्रनिष्पीडनविधिकथनम् । सन्ध्यावन्दनादिकालकथनम् । जपविधिकथनम् । मार्जनादिविधिकथनम् । अभिवादानादिविधिकथनम् । द्रव्यशुद्धिकथनम् । तीर्थविधिकथनम् । देवार्चनादिकथनम् । तत्र पुण्यादिविधिकथनम् । आसनविधिकथनम् । दर्भविधिकथनम् । अथ संस्कारविधिनिरूपणम् । तत्र परिभाषाकथनम् । स्यण्डिलादिविधिकथनम् । समिद्धोमलक्षणादिकथनम् । स्थालीपाकादिविधिकथनम् । अथ मलमासकृत्यादिनिरूपणम् । अभ्यङ्गादिविधिकथनम् । मातृकापूजनविधिकथनम् । अथ गर्भाधानाद्यतिक्रमे प्रायश्चित्त

विधिकथनम् । तत्र गर्भाधानविधिकथनम् । प्रथमरजोदर्शने शुभाशुभचिन्तनम् । पतिव्रताधर्म-
कथनम् । रजस्वलायाः स्नानादिनियमकथनम् । गुर्विणौधर्मकथनम् । अथ पुंसवनादिविधिकथ-
नम् । अथ जातकर्माम्राशनचौतकर्मदिकालकथनम् । तत्र तत्र प्रयोगकथनञ्च । अथ पुनरुप-
नयनविधिकथनम् । गोदानादिव्रतविधिकथनम् । अथ स्नातकधर्मादिकथनम् । अथ विवाहवि-
धिकथनम् । तत्र स्त्रीलक्षणादिनिरूपणम् । तत्तत्कालादिकथनम् । प्रयोगादिकथनञ्च । चतुर्थी-
कर्मदिविधिकथनम् । अथ उपगमादिविधिकथनम् । द्वितीयादिविवाहनिमित्तकथनम् । अथ
सूतकायतिक्रान्तौ उपासनविधिकथनम् । अनध्यायादिकथनम् । पुनराधानादिविधिकथनम् ।
नैश्वदेवादिविधिकथनम् । पितृयज्ञादिविधिकथनम् । नित्यश्राद्धादिविधिकथनम् । गोप्रासदाना-
दिविधिकथनम् । ब्रह्मयज्ञविधिकथनम् । उपाकर्मविधिकथनम् । सर्पवस्त्रादिविधिकथनम् । अथ
दानादिविधिकथनम् । मुद्रादीपादिविधिकथनम् । शयनविधिकथनम् । अथ श्राद्धविधिकथनम् ।
प्रवासविधिकथनम् । नान्दीश्राद्धविधिकथनम् । कर्णवेधविद्यारम्भादिविधिकथनम् । सर्वत्र प्रयो-
गकथनञ्च ।

No. 4135. सर्वानुक्रमशिका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 660 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Rāmanātha Tarkaratna; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Sarvānukramanikā. An Index to the White Yajur Veda of the Mādhyandina school by Kātyāyana one of the most noted names of the Vedic Period. The Yajur Veda being written in prose, has no metre, so the index gives only the Rishi to whom a mantra is revealed and the Devatā or the subject of a mantra. This work also gives an index of the Anuvākas or chapters or lectures of the White Yajur Veda.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ । मण्डलं दक्षिणमक्षि हृदयञ्चाधिष्ठितं येन ।

शुक्लानि यजूंषि भगवान् याज्ञवल्क्यो यतः प्राप ॥

तं विवस्वतं त्रयीमयमर्क्षिष्मन्तमभिधाय ।

माध्यन्दिनीये वाजसनेयके यजुर्वेदाम्नाये ॥

सर्वे सखिले सशुक्रिय ऋषिदैवतच्छ्रद्धांस्तुक्रमिध्यामो यजुषामनियतात्तरत्वादेकेषां कन्दो
न विद्यते । इष्टार ऋषयः स्मर्तारः परमेष्ठ्यादयो देवता मन्त्रान्तर्भूता अग्रादिका हविर्भाजः

स्तुतिभाजो वा नः शाखोष्ठाशम्योपवेपकपालेभ्योलूखलादयश्च प्रतिमाभूताऽङ्गन्दांसि गायत्रादीनि
इत्यादि ।

End षडष्टका वा सहापङ्क्तिमाध्यन्दिनीये वाजसनेयसर्वानुक्रमणिकेषा कृति-
भगवतः कात्यायनस्यैषा कृतिर्भगवतः कात्यायनस्य ॥ ८ ॥

Colophon इति सर्वानुक्रमणिकायां पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सव्यानु-
क्रमणी ।

अथानुवाकान् वक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान् पुरा ।

विप्राणां यज्ञकालेषु जपक्षोमाह्वनादिषु ॥

इषे लैका । वसोः पवित्रं तिस्रोऽग्रे व्रतपते सप्त — — — — ।

सप्तपष्टिस्थितौ ज्ञेया सौचे द्वाविंशतिस्तथा ।

अथ एकोनपञ्चाशत् पञ्चविंशत्खिले स्मृताः ॥

शुक्रियेषु तु विज्ञेया एकादशमनीषिभिः ।

एकौकृत्य समाख्यातं त्रिशतं अधिकं मतं ।

त्रिशतं अधिकं मतमिति । इत्यनुवाकाः ॥ शकाब्दाः १७५८ ।

विषयः । शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिनीशाखाया ऋषिदेवतच्छन्दो निरूपणम् । अनुवाकानि
रूपणञ्च ।

No. 4136. विधानमालोक्तमारीभयशान्तिः, वा जनमारशान्तिः । Sub-
stance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page.
Extent, 50 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit,
Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally
correct.

Mārībhayaśānti ALLAS **Janamāra-sānti**. This is a work
which deals with certain mystic rites and ceremonies for stamping
out destructive epidemic diseases or plagues. The ceremonies are
to be performed in the manner prescribed in the *Vīdhānamālā*, a work
on Hindu law and ritual.

Beginning. औगणेशाय नमः । अथानो देशनगरग्रामसमाख्याशान्तिविधानं कथ्यते ।
यदा सर्वोपद्रवो जायते, राजाज्ञया तदा सर्वदेशेषु नगरेषु सामान्यग्रामेषु आश्वत्थ्युकारिणो
व्याधयः सन्भवन्ति तेषां शान्तिविधानं ब्रवीमि । तच्चाह कर्मविपाकसंग्रहे ।

End शेषखण्डितत्वात् समाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्ति ।

विषयः । मारौभयशान्तिविधिः ।

No. 4137. महादेवपरिचर्यासूत्रव्याख्या, वा उपचारषोडशरत्नमाला ।
Substance, English paper, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 45. Lines, 9 on a page.
Extent, 835 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit,
Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Mahādeva-paricharyyā-sūtra-vyākhyā ALIAS Upachāra-
shoḍaśa-ratnamālā. This is a commentary on Baudhayana's
chapter on the worship of Ś'iva, by Sureśvareśvara, the disciple of
Raghurāma Tīrtha.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । अथातो महादेवस्याहरहः परिचर्याविधिं व्याख्यास्या-
मः । आत्मा शुचौ देशे गोमयेनोपलित्य प्रतिष्ठति कृत्वास्तपुष्यैर्यथाशालाभमर्चयेत् स ह पुण्यो-
दकेन महादेवमावाहयेत् ।

End इति शब्दबौधायनसूत्रे महादेवपरिचर्यासूत्राख्यप्रकरणपरिसमाप्तिद्योतकः ।

बौधायनसूत्रस्य या मया विवृतिः कृता ।

तथा प्रीणातु भगवान् समात्मा सोमशङ्करः ॥ १ ॥

विश्वेश्वरेण सान्नेन सर्वान्तर्यामिणा यथा ।

कृता मत्प्रेरणा सम्यक् तथा लिखितवानहम् ॥ १ ॥

व्याख्यामिसाञ्च पापघ्नीं शिवार्चाविषयत्वतः ।

(शिवार्चाविषयान्वितां) ।

चतुर्वर्गप्रदाद्यापि श्रीविश्वेश्वरप्रसादतः ॥ २ ॥

अत एव च साधूनां खधर्मनिरतात्मनाम् ।

समदृष्टिविशेषाणां सन्तोषाय भवत्वियम् ॥ ४ ॥

Colophon इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यरघुरामतीर्थशान्तायसभगवत्पूज्यपादशिष्य-
श्रीमत्सुरेश्वरस्वामिविरचिता उपचारषोडशरत्नमालाख्या श्रीमद्बौधायनोक्तश्रीमहादेवपरिचर्या-
सूत्रव्याख्या समाप्ता । अनया मङ्गलापतिः श्रीश्रीशङ्करः प्रीयतां ।

विषयः । बौधायनोक्तमहादेवपरिचर्यासूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4138. मृगारेष्टिहोत्रः । Substance, country-made paper, 8×4
inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 56 ślokas. Character,
Nāgara. Date, Sm. 1660. Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose. Correct.

Mrigāreshṭhihotra. The process of performing a particular ceremony named the Mrigāreṣṭi.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । ह्रींस्मृगारेष्टिः । ॐ नमः प्रवक्ष्यामि इत्यादि सप्तदश-
सामिधेन्यः । शोचिष्योश्स्तमीमहोमपामिदं न्ययनसमुद्रस्य निवेशनं (?) ।

End शन्नो भवन्तु वाजिनो हविषु देवो ये यजामहे वाजिनो वाजे वाजे
नैर्बो (?) । वाजिनस्याग्ने वीही (?) । स्मृगारेष्टिह्रींस्मृगारेष्टिः समाप्तः ।

Colophon १६६० कालयुक्तसंवत्सरे वैशाखशु + १ तद्दिने समाप्तम् ।
विषयः । स्मृगारेष्टिह्रींस्मृगारेष्टिविधिकथनम् ।

No. 4139. लक्ष्मीव्रतकथा । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 82 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Lakshmī-vrata-kathā. The story of the spread of the worship of the goddess of fortune and the process of performing that worship on the night of the full-moon of the month of Aśvin. People should keep up that night and pass their time in gambling. This is given from the Sanatkumāra Saṁhitā.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । ऋषय ऊचुः ।

कार्तिकस्य उपाङ्गानि व्रतानि कथयन्तु नः ।

कृतेषु येषु भवति संपूर्णं कार्तिकव्रतम् ॥

बालखिल्या ऊचुः ।

आश्विने शुक्लपक्षे तु भवेत्या चैव पूर्णिमा ।

तद्वाचो पूजनं कुर्याच्छ्रियो जागर्त्तिपूर्वकं ॥

नारिकेलोदकं पीत्वा अक्षक्रीडां समाचरेत् ।

निशीये वरदा लक्ष्मीः को जागर्त्तोतिभाषिणी ॥

End चकार स्वामिनस्त्राज्ञामित्यं लक्ष्मीव्रतन्विदम् ।

बङ्गरात्र्यापिनी या सा पूर्णा च विशिष्यते ॥

एवं लक्ष्मीव्रतं कृत्वा न दरिद्रो न दुःखभाक् ।

कथां श्रुत्वा विधानेन व्रतस्यापि फलं लभेत् ॥

Colophon इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां कान्तिकसाहाय्ये लक्ष्मीव्रतकथनं नाम नव-
मोऽध्यायः ।

विषयः । लक्ष्मीव्रतकथाकथनम् ।

No. 4140. लिङ्गपद्धतिः, वा शिवलिङ्गपूजाविधिः । Substance, country-
made paper, 9 × 5 inches. Folia, 21. Lines, 8 on a page. Extent, 273
ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta,
Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Liṅga-paddhati ALIAS Sivaliṅga-pūjā-vidhi. The process
of worshipping the emblem of S'iva made of earth. Such an em-
blem is worshipped daily by almost every brāhman.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । श्रीभवानीश्वराय नमः । पार्थिवशिवलिङ्गपूजाविधि
वच्यते । सम सर्वकामानां सिद्ध्यर्थे पार्थिवलिङ्गपूजां करिष्ये । इति सङ्कल्प्य, सद्योजातं प्रपद्यामि-
सद्योजाताय वै नमो नमः ।

End शिवलिङ्गमानपीठं दीर्घविसारसंयुतम् ।
तदर्द्धं गोमुखाकारं पञ्चस्त्रवनिदं कृतम् ॥
लिङ्गमस्तकविसारं लिङ्गोच्छ्रायसमं ततः ।
लिङ्गादुद्दिगुणतो दीर्घं लिङ्गवच्च प्रणालिका ॥

Colophon इति लिङ्गपद्धतिः ।

विषयः । पार्थिवादिशिवलिङ्गानां काम्यपूजाविधिकथनम् ।

No. 4141. अपत्नीकाधाननिरणयः । Substance, paper, 9 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 577 ślokas.
Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Apatnīkādhāna-nirṇaya. The process of performing sacri-
fice in honour of the gods Agni and Soma. In this sacrifice the
sacrificer may light the fire without the help of his wife.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । दर्शपूर्णमासयाजिनो हविरियत्तानुपूर्थादौ विरोधे किं
यजमानवेदेनोपसूत्रेण शाखयोक्तृहोत्रेणाध्वर्यवेण वा निरणय इति संशयः ।

End

तत्र ये मध्यममुपेत्याग्रं (?) दूषयन्ति । मध्यमासम्भवे नष्टाग्निहोत्रं स्वीकृत्य
चौरत्यादोषं (?) न पश्यन्ति । परविरुद्धानि च वचनानि तथा कयाचित्कल्पनया व्यवस्थापयन्ति
तेषामभिप्रायं न प्रतीम इति दिक् ।

Colophon. श्रीचातुर्धरगोविन्ददीक्षितेभ्यो लघुतरापलीकाधाननिर्णयः ।

विषयः । अग्निसोमीयविचारः । अग्निसोमीयपुरोडाशविचारः । अग्निसोमीयसंप्रवृत्तकारिका-
कथनं । उदिताधानविषयः । मरुदपलीकाधाननिर्णयः । लघुतरापलीकाधाननिर्णयः ।

No. 4142. काम्ययागप्रयोगः, वा त्रैधातवीयाप्रयोगः । Substance, country-
made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent,
787 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta,
Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kāmya-yāga-prayoga ALIAS Traidhātavīya-prayoga. The
process of performing optional ceremonies with the object of gaining
some advantage thereby. The work includes some obligatory cere-
monies too.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । काम्याभिरितिभिर्यजेतामावास्यायां पौर्णमास्यां वा
यजेतां काम्या इति प्रायोवादः । अकाम्या अपीत्याम्नायन्ते । यथा जातेष्टिपखित्त्वाभवत्या-
दयः । तासामपि काम्यधर्माः स्युराज्यभागादि (?) ।

End अग्नये हिरण्यमिति हिरण्यस्य । उत्तानस्वेति तार्षस्य घृताक्तवस्त्रस्य ।
रुद्राय गामिति धेनोः । यज्ञो बभूव यज्ञशस्त्रमवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तेष्टिः सन्तिष्ठते (?) ।

Colophon इति त्रैधातवीयाप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । काम्ययागप्रयोगः ।

No. 4143. मङ्गलपूजनविधिः, वा भौमव्रतम् । Substance, country-made
paper, $9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 2 on a page. Extent, 924
ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta,
Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Maṅgala-pūjā-vidhi, ALIAS Bhauma-vrata. The process of
worshipping the planet Maṅgal or Mars. Both males and females
are enjoined to worship the deity on Tuesdays in the morning. It
is a charm for the cure of diseases.

Beginning श्रीगणाधिपतये नमः ।

अथ मङ्गलस्य पूजनविधिरुच्यते । भौमवारि अरुणोदयवेलायामपामार्गेण दन्तधावनं विधा-

याचन्य तिलामलकपूर्णं नद्यादौ मृदे वा खात्वा धौतरज्ज्वलं परिधाय रत्नोत्तरीयसु स्त्रीवा
द्येवं(?) परिदध्यात् । ततस्ताम्रदावे रत्नाक्षतारत्नपुष्परत्नचन्दनानि निक्षिप्य अग्निर्भूर्धृतिमन्त्रेण
सर्वमहोत्तरगतं दद्यात् ।

End

मङ्गल उवाच ।

इदं व्रतं तवाह्वानं सर्वमौख्यप्रदायकम् ।

इदं व्रतं करिष्यन्ति तेषां बीडा न जायते ॥

स्त्रीभिर्व्रतं प्रकर्तव्यं पुत्रपौत्र विशेषतः ।

तेषां सुतिर्न मन्देहः स्वर्गवासो न संशयः ॥

Colophon इति श्रीभविष्युत्तरे भौमव्रतं सम्पूर्णम् ।

विषयः । सारोग्यकामस्य मङ्गलपूजापूर्वकं तद्व्रतविधिकयनं प्रयोगकयनम् ।

No. 4144. महागणपतिक्रमः । Substance, country-made paper, 6 x 4 inches. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent, 814 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahā-gaṇapati-krama. The process of worshipping Mahā-gaṇapati, Vidyāsīva and Ātman.

Beginning श्रीगणेशाय नमः । श्रीमहागणपतये नमः ।

गुरुं गणपतिं दुर्गां वटुकं शिवमद्युतम् ।

ब्राह्मणं गिरिजां लक्ष्मीं वाणीं वन्दे विभूतये ॥

चित्प्रकाशं गुरुं वन्दे पूर्णानन्दैकविग्रहम् ।

क्रियवेजनदेवेन महागणपतेः क्रमः ॥

तवादी सान्त्रिको रजनौतुयेयाने विबुधावय्यकमाचमनादिकं विधाय स्नाने पद्मामने चोप-
विश्य स्वगिरिणि सहस्रदलकमलकर्णिकायां श्रीगुरुवर्णारविन्दं श्रद्धाः । प्रमद्वदे नमोवाकं
चित्प्रकाशनन्दमूर्तये । शिवाय कण्ठाश्रय । इत्यादि ।

End

आत्मतत्त्वाधिपतिः श्रीमहागणपतिस्तुष्टु । विद्यातत्त्वाधिपतिस्तुष्टु ।

शिवतत्त्वाधिपतिः (अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । महागणपतिप्रयोगकयनम् ।

No. 4145. मठान्नायः । Substance, country-made paper, 2½ x 4 inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 23 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1750. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Maṭhāmnāya. It treats of the variety of customs and traditions prevalent in the seven principal monasteries or *maṭhs*, such as the S'āradā-maṭh, &c.

Beginning ॐ नमो गणेशाय ।

अथ मठान्नायः । तत्र प्रथममठः । पश्चिम आम्नायो लिख्यते । शारदामठकौलकं वारसम्प्र-
दायः (?) । इत्यादि ।

End नित्याऽहं निर्विकल्पोऽहं निरञ्जनोऽहं शुद्धोऽहमित्यादिस्फुरणम् ।

Colophon इति सप्तम आम्नायः । इति मठान्नायः समाप्तः । शके १७५० ॥

विषयः । शारदादिमठसप्तकेषु आम्नायभेदनिरूपणम् ।

No. 4146. महाविष्णोर्महास्तुतिः । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 13 on a page. Extent, 341 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1757. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Mahā-vishnur-mahāstuti. A hymn to the great Viṣṇu by Jayakṛishṇa, the disciple of Beṅkaṭakṛishṇa, the son of Padma-nātha and the grandson of Harinātha, an inhabitant of the capital of S'iva, i. e., Benares.

Beginning महैश्वर्यं विष्णो तव महिमलब्धैः सुतिसुखैः

सहस्रास्यः स्तोतुं न हि भृशमनन्तः प्रभुरपि ।

चतुर्भिर्ब्रह्मा यत्त्रिपुरमथनः पञ्चभिरहं

कथं तच्चालं स्यां स्ववनवदनाधिकवदनः ॥

End

अधीतविद्यः शिवराजधान्यां

श्रीपद्मनाभो हरिनाथस्तुतुः ।

तस्यात्मजोऽयं कृतवान् स्तुतिं त-

द्वन्तै पुनर्विष्णु-तां प्रसूते ॥

गुरोर्वैष्णवकृष्णस्य चरणाम्बुजसेविना ।

जयकृष्णेन रचिता महाविष्णोर्महास्तुतिः ॥

स्तुतः स्वर्नयास्येत् पठनमवगाहं प्रकुरुते

नरो यः श्रीविष्णोस्वरणनिकटं तत् स भजते ।

शिवश्रीवृद्धेन्द्रप्रभृतिशिरसां यत्र मणयो

वितानं वैचित्र्यं निजविविधभासां विदधते ॥

Colophon. इति श्रीमहाविष्णोर्महास्तुतिः । संवत् १७५७ ।

विषयः । स्तोत्रयाजेन महाविष्णोर्महास्तुतिः ।

No. 4147. महालक्ष्मीस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 30. Extent, 86 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Mahālakshmi-stotra. A hymn to the goddess of wealth.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

अथ महालक्ष्मीस्तोत्रप्रारम्भः । अगस्त्य उवाच ।

मातर्नमामि कमले कमलायताक्षि

श्रीविष्णुहृत्कमलवासिनि विश्वमातः ।

क्षीरोदजे कमलकोमलगर्भगौरि

लक्ष्मि प्रसीद सततं नमतां शरण्ये ॥

त्वं श्रीरूपेन्द्रमदने मदनेकमात-

र्ज्योत्सामि चन्द्रमसि चन्द्रमनोहरास्ये ।

सूर्ये प्रभासि च जगन्त्रितये प्रभासि

लक्ष्मि प्रसीद सततं नमतां शरण्ये ॥ इत्यादि ।

End

वाराणस्या रहस्यञ्च यथावच्छिन्नभाषितम् ।

तव तुष्टिकरं ब्रह्मन् कथयिष्यति षण्मुखः ॥

इति लब्ध्वा वरं सोऽथ महालक्ष्मीं प्रणम्य च ।

यथावगच्छिष्येति कुमारः शिखिवाहनः ॥

Colophon इति श्रीस्कन्दपुराणे काशीखण्डे अगस्त्यकृतश्रीमहालक्ष्मीस्तोत्रं नाम पञ्चदशोऽध्यायः ।

विषयः । स्तुतियाजेन महालक्ष्मी महेश्वर्यादिवर्णनम् ।

No. 4148. महालिङ्गार्चनविधिः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Mahaliṅgārchchana-vidhi. Two chapters from the S'iva-purāna, viz., the 20th and the 21st which treat of the worship of the emblem of S'iva.

Beginning अथ महालिङ्गार्चनविधिर्लिख्यते ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि महालिङ्गार्चनक्रमं ।

पुरा भगवता प्रोक्तं शङ्करेणोपमन्यवे ॥

उपमन्युर्मेद्वायोगी तपसापरमेस्वरं ।

लोषयामासतुष्टात्मा तस्याचाविरभूच्छिवः ॥

प्रणम्य विविधैः स्तोत्रैः सुक्ता नत्वा शिरोसुखैः ।

प्रसन्नं साग्नमीशानं पप्रच्छप्रशयान्वितः ॥

अहमद्य कृतार्थोऽस्मि प्रसादात् तवशङ्कर । इत्यादि ।

End

पाठ्यु य इमसध्यायं लिखित्वा श्रावयेदपि ।

सोऽपि तत्फलमाप्नोति सत्यं सत्यं वदाम्यर्थं ॥

Colophon इति श्रीशैवपुराणे शिवरहस्ये महालिङ्गार्चनप्रयोगविधिर्नाम एकविंशो-
ऽध्यायः ।

विषयः । शिवपुराणीय शिवधर्मानुकीर्तनप्रकरणौषविंशोऽध्यायादारभ्य एकविंशोऽध्यायं चावत्
यद्महालिङ्गस्थापनपूजनादिक्रमपरलक्षणपूर्वकं तत्तत्प्रयोगकथनम् ।

No. 4149. मृत्युञ्जयमानसपूजाविधिः । Substance, country-made paper, 6 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 32 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Mṛityunjaya-mānasa-pūjāvidhi. The process of mentally worshipping Mṛityunjaya which is only another form of S'iva. The worship has this peculiarity that no external offerings need be made. The offerings are given only mentally.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

अथ मृत्युञ्जयमानसपूजारम्भः ।

कैलासे कमनीयरत्नखचिते कल्पद्रुमस्थितं

कर्पूरफाटिकेन्दुसुन्दरतनुं कात्यायनौसेवितं ।

गङ्गातुङ्गतरङ्गरञ्जितजटाभारं कृपासागरं

कण्डालकृतशेषमूषमिणिं श्रुत्यञ्जयं भावये ॥
 खागच्छ श्रुत्यञ्जय चन्द्रमौले व्याघ्राजिनालकृतस्त्रलपाणे ।
 स्वभक्तसंरक्षणकामधेनो प्रसीदविश्वेश्वरपार्वतीश ॥
 भास्वन्मौक्तिकतोरणे मरकतसम्भायुतालकृतं
 सौभे धूपसुवासिते मणिमये माणिक्यदीपाश्रिते ।
 प्रच्छेन्द्रामरयोगि पुङ्गवगणे + ते कल्पद्रुमैः
 श्रीश्रुत्यञ्जयसुस्थिरोभवविभोमाणिक्यसिंहासने ॥ इत्यादि ।

End

केवलमतिमाधुर्यं दुग्धस्निग्धैश्चशर्करासहितं ।
 परिरक्षमरीचियुतं श्रुत्यञ्जयदेवदेवभुङ्क्ष्विभो ॥

रभाचूतकपिलेकण्डकफलेन्द्राक्षाफलैः स्वादुमत्खर्जुरैर्मधुरैरुष्णद्वयशकलैः सन्नारिकेलाम्बुभिः ।
 कर्पूरेण सुवासितैर्गुडजलैः ।

Colophon (अतः खण्डितम् ।)

विषयः । मानसोपचारैः श्रुत्यञ्जयपूजनविधिकथनम् ।

No. 4150. मौनिमाहात्म्यव्रतम् । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 63 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Mauni-māhātmya-vrata. The story of the spread of the worship of Ś'iva by a vow of silence and the process of performing the worship. This is taken from the Skandapurāṇa.

Beginning श्रीगजाननाय नमः ।

मन्दिकेश्वर उवाच ।

कथयस्व प्रसादेन व्रतं परमदुर्लभं ।

येनासौ वरदो देवस्तन्मेकथयपन्मुख ॥

स्कन्द उवाच ।

कथयस्व प्रसादेन व्रतं परमदुर्लभं ।

न कस्य चिन्मयाख्यातं त्वामेव कथयामि तत् ॥

महादेव व्रतं रभ्यं पवित्रं पापनाशनं ।

येन संयुतमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥

शक्रलनगरैरम्ये सोमशार्म्या द्विजोत्तमः ।

तर्जदा दुःखितो ह्रीनो द्रव्यहीनोऽयमुच्चितः ॥ इत्यादि ।

End

सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वदोषविवर्जितः ।

भुक्ता भोगान् यथाकामं चान्तेपच्छेत्परं पदं ॥

लभते परमां मुक्तिं शिवलोके मच्चैयते ।

Colophon इति श्री स्कन्दपुराणे नन्दिकेश्वरसंवादे मौनिमाहात्म्यव्रतं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । स्कन्देन सह नन्दिकेश्वरस्य संवादेन मणिमाहात्म्याभिधानं शैवव्रतविधिकथनं ।

तत् फलदादिकीर्तनञ्च ।

No. 4151. मणिकर्णिकास्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 6 × 2½ inches. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 28 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Manikarnikā-stotra. A hymn for the glorification of Manikarnika a holy place in Benares, the touch of the water of which procures salvation.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

गङ्गातरङ्गरमणीयजटाकलापं

गौरीनिरन्तरविभूषितवामभागं ।

नारायणं प्रियमनङ्गसदापहारं

बाराणसीपुरपतिं भजविश्वनाथं ॥

वाचामगोचरमनेकगुणस्वरूपं

वागश्विष्णुसुरसेवितपादपीठं ।

रामेन विप्रहृदभरणकलववन्तं

बाराणसी पुरपतिं भजविश्वनाथं ॥

रागादिदोषरहितं खजनानुरागं

वैराग्य + + निलयं गिरिजासङ्गायं ।

माधुर्यशौर्यनिलयं युगलाभिरामं

बाराणसी पुरपतिं भजविश्वनाथं ॥ इत्यादि ।

End

छाच्छैः कोटिशतैश्च पापलिधनं यथाशमेधैः फलं

तत्सर्वं मणिकर्णिकाप्रपूजनात्पुण्यैः प्रदिष्टं भवेत् ।

स्नात्वा स्नानामिदं नमः पठति यः संसारपाद्योनिधिं

तौल्यपल्लववत् प्रयतिसदनं तेजोमयं ब्रह्मणः ॥

Colophon इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितं मणिकर्णिकासुतं सम्पूर्णम् ।

विषयः । स्तुतिव्याजेन मणिकर्णिकामाहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No. 4152. मण्डलविधिः । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folium, 1. Lines, 8 on a page. Extent, 25 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Maṇḍala-vidhi. A yati is enjoined to draw the mystic form of a square or other figures below the plate from which he eats. These figures are supposed to keep off worms, &c.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

अथ मण्डलप्रकारः ।

अग्निः सोमश्च सूर्यश्च वरुणश्च प्रजापतिः ।

मण्डलनोपजीवन्ति राक्षसानां निवारणम् ॥

कूर्मगट्टिपतन्नाद्या भस्मन्ते वसुधातने ।

भोजनार्थं यतिर्धृत्वा तदर्धमुपलेपनम् ॥ इत्यादि ।

End

यतिश्चक्षेज्जलं दद्याद्भिक्षां दद्यात् पुनर्जलम् ।

तदन्नं मेवणातुल्यं तज्जलं सागरोपमम् ॥

Colophon इति मण्डलविधिः समाप्तः ।

विषयः । भोजनकाले तत्प्राप्तस्नात्वा मण्डलकरणस्यावश्यकतादिनिरूपणम् ।

No. 4153. महाणवः । Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 203. Lines, 12 on a page. Extent, 4,992 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect.

Mahārṇava. It treats of the various diseases produced by the commission of various sins. The expiation of these sins with a view to the cure of these diseases. By Madana, a Rājā, who dedi-

cated many wells and groves to the use of the public. He emulated the fame of Bhoja Rájá by writing books. He had two well-known sons, viz., Prithvímalla and Mándhátá.

Beginning (प्रथमपत्रं नास्ति ।)

तस्यात्मजः श्रीमदनेन नाम्ना
 धाम्ना च रूपेण च सङ्गतायः ।
 रोषारूपे चक्षुषि यद्विपक्षेण
 नितान्तकान्तारसमाश्रितोऽभूत् ॥
 यः कूपानारामान् धर्मायतनानि सन्निबन्धांश्च ।
 कृत्वा स्वकीर्त्तिमेकामदौदशन्मूर्तिभेदेन ॥
 परिशीलयताकलाकलापं
 विदधानेन च भूरिशः प्रबन्धान् ।
 मदनेन महीभृता जगत्यां
 प्रथिता नूतनभोजराजकीर्त्तिः ॥
 पुत्रेषु सत्स्वपि फलव्युग्रेषु तस्य
 पुत्रो जगत्प्रविष्टत्वरकीर्त्तिपूरौ ।
 जातो प्रियावतितरां प्रथमप्रसूतौ
 नीतौ महोन्नतिमनल्पगुणैर्विनीतौ ॥
 — — — — — ।
 अप्रतिमलः पृथ्वां पृथ्वीमल्लस्योरभूज्ज्योष्ठः ।
 अपरोमान्धाढ्यगुणैर्मान्धाताग्रीयतेजगति ॥
 — — — — — ।
 श्रुतिसृति पुराणानि समालोक्य यथामति ।
 निबध्यते समासेन निबन्धोऽयं महार्णवः ॥

तत्र तावद्वक्ष्यमाणसकलकर्म्मपायागित्वेन कर्म्मविपाकरूपरोगादिविमुक्त्यर्थं प्रायश्चित्तादेरवश्य-
 कर्त्तव्यता प्रतिपाद्यते ॥ इत्यादि ।

End

अथ कपिलप्रदक्षरं । कर्म्मविपाकसमुच्चये । — — — — —

— — कपिलाख्यः प्रगृह्णाति ततो जठरमूलवान् ।

Colophon अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । पापजरोगविपाककथनपूर्वकं प्रत्येकं प्रायश्चित्तकथनं शान्तिकथनञ्च ।

No. 4154. कवीन्द्रचन्द्रोदयः । Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 49. Lines, 8 on a page. Extent, 1,053 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Very incorrect.

Kavindra-chandrodaya. An Anthology by Kavindra Chandra. It contains extracts from a large number of poets and a praśasti of the compiler in prose and verse.

Beginning पुण्डरीकाक्षं चं जां शु (चण्डां शुं) चण्डीं चण्डेश्वरीं तथा ।

वैतण्ड (?) तुण्डमानस्य निवन्धोऽयं निवध्यते ॥ १ ॥

तमस्रसः संधविघातकारी समस्तविद्वत्प्रितापहारी ।

कवीन्द्रचन्द्रोदयनामधारी प्रबन्ध एषोऽस्तु जगत प्रचारी ॥ २ ॥

End कस्यापि कति न कवपि तारः स्वार्थतत्त्वावितारः ।

परगुणगणनाया बाधितारः कियन्तः (?) ॥

Colophon इति मनसि विदित्वाकारि विश्वार्त्तिहन्त्रासकलसुकृतसारः श्रीकवीन्द्रावतारः । श्रीकवीन्द्रशेखरेन्द्रोदरेष तृणीकृतः । अन्यथाकथमत्रास्ति सन्ततं हरिषीपतिः ।

विषयः । विविधकविहृत्तानि सङ्गृह्य गुस्तितोऽयं प्रबन्धः । तत्र कवीन्द्रस्य निजप्रशस्ति-वर्णनगद्यपद्ययोः प्रदर्शनं । प्रास्ताविककथनञ्च ।

No. 4155. श्रीकल्पसंग्रहः । Substance, country-made paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 38. Lines, 13 on a page. Extent, 1,574 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kalpa-saṅgraha. This is a Jaina work in Sanskrit with a large number of Jaina Prākṛita expressions interspersed. It contains accounts of Pārsvanātha Neminātha, Adinātha and others. It contains also the Sthairrāvalīcharita, that is, the biographical accounts of the Ancient Jaina elders. It is an abstract of the Kalpasutta in Jaina Prākṛita which gives the process of a certain form of worship named Paryyushanā which commences from the fifth day of the waxing moon.

Beginning श्रीगौममाय नमः । कल्याणानिसमुत्पन्नानि विलसत्यद्वासभाग्याल्लयस्तानि सम्प-
न्नहिमाविल्लासवज्जलाश्वेहोज्ज्वलाट्टणने । तानिः * शान्तिमुपैति भीतिततिभिः साकं न किं किं

भवेच्छ्रद्धामङ्गलसुज्ज्वलं सुविपुलं यस्यानुभावाद्भवि । स चायं श्रीकल्पः श्रीसर्वज्ञप्रणीतः । सर्वज्ञ-
प्रणीतमेवशास्त्रं प्रमाणं । वक्तुः सर्वज्ञत्वाभावे शास्त्रस्यापि प्रामाण्यासम्भवात् । इदञ्च श्रीकल्पाभि-
मन्त्राशास्त्रं श्रीधर्मसन्धानरेन्द्रनिवासमूलराजधानीसमानञ्च विद्यते । शास्त्रान्तदेवलोकानामुपका-
रकं स्याद्यचधर्मः ।

End खप्रविचारगर्भस्याभिग्रहो जन्मोत्सवक्रीडा कुटुम्बविचारादींचाज्ञानपरिवा-
रमोचाः । पार्श्वनेमिचरित्रं अन्तराणि च आदिनाथचरित्रखविवावल्यौ सामाचारौमिच्छादुक्कङ्क-
कथा इति व्याख्यापरिच्छेदः ।

Colophon इत्यन्तरकथाधीयमेतत् । उर्वी गुर्वी तदनुजलदः सागरः कुम्भजन्मा योमौ
योतौ रविहिमकरो तौ च यस्यास्त्रिपीठे । स प्रौढः श्रीजिनपरिष्ठदः सोऽपि यस्य प्रणेता स
श्रीसङ्गस्त्रिभुवनगुरुः कस्य न स्यान्नमसः ।

विषयः । श्रीकल्परामप्रयोजनकथनं । पर्युषणाविधिकथनपूर्वकं श्रीकल्पवाचनादिफलकी-
र्त्तनं । तत्र प्रसङ्गेन भागकेतुजन्मादिदृष्टान्तकथनं । श्रीवैरचरित्रं । श्रीपार्श्वनाथचरित्रं । श्रीनेमि
चरित्रं । आदिनाथचरित्रं । सुधर्मादिस्थविरावलौ विवरणकथनञ्च ।

No. 4156. अग्निहोत्रहोमः । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 150 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Yodāsonāko, Calcutta, Bābu Prā-tāpachandra Ghosha. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Agnihotra-homa. A treatise on the subject of the perfor-
mance of the Agnihotra-homa or oblation to fire by Brāhmanas
belonging to Āpastamba's Śhākhā or school.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

अथापस्तम्बानामग्निहोत्रहोमो लिख्यते । तस्य चायमुपक्रमः । अग्निहोत्रकाले गणेशं संपूज्य
प्राणानायम्याग्निहोत्रमारभ्यो तेन यावज्जीवं होष्यामीति सङ्कल्पः । ततोऽग्निहोत्रमारभमाणो दश
होतारं होष्यामीति सङ्कल्प्य अग्निं विहृत्याजसं इत्यादि ।

End अनेन यथाशक्ति यथाज्ञानेन कृतेनाग्निहोत्राख्येन कर्मणा श्रीपरमेश्वरः
प्रसीदतु ॥

Colophon इत्यग्निहोत्रहोमः॥

विषयः । आपस्तम्बशाखीयानामग्निहोत्रहोमप्रयोगकथनम् ।

No. 4157. अग्निहोत्रकर्म । Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 19 on a page. Extent, 1,102 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1828. Place of deposit, Yodāśnāko, Calcutta, Bábu Pratāpachandra Ghosha. Appearance, old. Prose, few verse. Generally correct.

Agnihotra-karma. The nature of the Agnihotra sacrifice, the proper time and the capability for its performance and other matters connected with it.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निहोत्रकर्माद्यते । अग्निहोत्रमिति कर्मानामधेयं । साधनेऽप्यग्निहोत्रशब्दः प्रयुज्यते । ×
नित्यायां । अजखेयूत्तरेषु भूमिं विहाय तरुणासुपरि आदित्यकिरणास्तिष्ठन्ति यदा तज्जिन्
काले—इत्यादि ।

End. इति प्रसक्तानुप्रसक्तमित्यलं भूयसा ॥

विशेषु विज्ञापनमेतदेव

सुखीत्यनिन्दापि विभूषणं मे ।

ग्रन्थान् समालोच्य विभाव्य सम्यक्

सुवन्तु निन्दन्तु हृदाय वा मास् ॥

Colophon. शुभमस्तु । संवत् । १८२८ ।

विषयः । अग्निहोत्रस्वरूप-तत्काल-तदधिकारि-तदितिकर्तव्यतादि-निरूपणम् ॥

No. 4158. अन्त्येष्टिप्रयोगः । (एकादशाहकृत्यदानम् ।) Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 7 on a page. Extent, 401 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1874. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose, few verses. Incorrect.

Antyeshti-prayoga, OR Ekādaśāha-kṛitya-dāna. Enumerates gifts to be made to Brāhmins on the eleventh day after the death of a relative. Some of these are:—a *S'ālagrāma* stone, *Vāṇaliṅga* stone, boats, elephants, horses, books, *rudrāksha* beads, cars, &c.

Beginning श्रीगणेशाय नमः ।

अथैकादशाहविहितदानानि । तत्रादौ विष्णुमुद्दिश्य गोदानप्रयोगः । देशकालौ सङ्कीर्त्य

गोत्रस्य शर्मणः प्रेतस्य सर्वपापक्षयपूर्वकं सवत्सगोरोमसंख्यकविष्णुलोकनिवासार्थं विष्णुप्रीत्यर्थञ्च गोदानं करिष्ये । इत्यादि ।

End. उपकरणाभावे इदं पदनिष्क्रयद्रव्यं तुभ्यमहं सम्प्रदे । इति निष्क्रयद्रव्य-
मार्चं दद्यादिति पददानम् ।

Colophon. इत्यन्येष्टिप्रयोगे एकादशाहृत्यदानं समाप्तम् ।

विषयः । एकादशाहृत्यदानप्रकरणेऽस्मिन् अशौचान्तद्वितीयदिनदेशद्रव्यादिदानप्रयोगकथ-
नम् । तत्र गोदानं । उत्क्रान्तिधेनुदानं । मोक्षधेनुदानं । ऋणवधेनुदानं । पापधेनुदानं ।
वैतरणीदानं । अथ मच्छिपीदानविधिकथनं । रथदानं । गन्त्रीदानं । अश्वदानं । गजदानं । शिविका-
दानं । गृहदानं । शालग्रामदानं । बाणलिङ्गदानं । रुद्राक्षमालादानं । पुस्तकदानं । गोभूमि-
तिलहिरण्यघृतादिरूपदशदानानि । शय्यादानं । क्वचदानं । उपानदानं । आसनदानं । भोज-
नभाजनदानं । उदपात्रदानं । उदकुम्भदानं । अन्नदानं । वस्त्रदानं । तिलदानं । लोहदानं ।
हिरण्यदानं । कार्पासदानं । लवणदानं । सप्तधान्यदानं । विशेषेण भूमिदानं । नौकादानं ।
हस्तीदानं । दीपदानं । दासीदानं । दासदानं । यष्टादिदानं । पददानप्रयोगकथनञ्च ।

No. 4159. बौधायनसूत्रव्याख्या । Substance, country-made paper, 10 x 4½ inches. Folia, 133. Lines, 8 on a page. Extent, 1,921 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1903. Place of deposit, Calcutta, Govern-
ment of India. Appearance, fresh. Prose. Very incorrect.

Baudhāyana-sūtra-vyākhyā. A commentary on some of Baudhāyana's sūtras.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ द्वैधसूत्रप्रारम्भः । उपवसथ इति कथमुखा + लूपवसथं जानीयात् । सन्धः खिदे-
वोपपाद्य उखो + + पूरणदर्शीति साधु खलु सन्धः साधु खलु सन्धेरुपादानं यत्पौर्णमासीं
यु × ते । तस्य चेदुपवसतोऽस्मिन् आदित्ये न तु खलु सन्धः । इत्यादि ।

End. अथाप्युदाहरन्ति । तृपा + वृक्षाशेषाभेवैतद्भवति । अथेवं वाजपेयं समा-
हृत्यमेवैके जुवते । अदेववृक्षसामैकविंशं वैष्णवीषु शिविष्टवतीषु(?) कुर्वन्ति । इति विंशः ।

Colophon. इति कर्मान्तसूत्रे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः । विक्रमार्कं संवत् । १९०३ ।

विषयः । बौधायनसूत्रे द्वैधसूत्रकर्मान्तसूत्रयोर्व्याख्यानम् ।

No. 4160. देवीरहस्यतन्त्रम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 25. Lines, 9 on a page. Extent, 621 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Deví-rahasya-tantra. A work on the worship of the Sun (?)

Beginning. (श्रीदेव्युवाच ।)

श्रीशैलशिखरासीनं भैरवीपतिमीश्वरम् ।
 भैरवं चन्द्रमुकुटं गणगन्धर्वसेवितम् ॥
 पद्मगाम्भूषणीपतं जटासुकुटमण्डितम् ।
 भस्माङ्गरागधवलं सर्पगोनासकङ्कणम् ॥
 सिंहचर्मपरीधानं गजचर्मोत्तरीयकम् ।
 कपालखट्टाङ्गधरं जटाडमरुधारिणम् ॥
 त्रिशूलबाणसिधरं वराभयकरं शिवम् ।
 मुण्डमालाकरं कामकालान्धकभयङ्करम् ॥
 ब्रह्मोपेन्द्रेण नमितं चन्द्रकोटिसप्तप्रभम् ।

— — — — — ।
 देव्युवाच ।

भगवन् देव देवेश भक्तानामभयप्रद ।
 त्वं शिवः परमेशान त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ इत्यादि ।

End.

गुह्यातिगुह्यगुह्यं सूर्यपञ्चाङ्गसूक्तम् ।
 इदं शास्त्रागमलथं परमं शिवरूपकम् ॥
 इदं नाथ समारम्भं शिवदेवसमन्वितम् ।
 सर्वथा सर्वदा गोप्यं गोपनीयं स्वयं निवृत् ।

Colophon. इति देवीरहस्ये तन्त्रे परमार्थसौवाख्यानं नाम पञ्चविंशः पटलः ॥
 श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

विषयः । सूर्यस्य पञ्चाङ्गमन्त्रोद्गारादिकथनं । सूर्यस्य नित्यपूजारहस्यकथनं । विस्तरेण तत्पूजापद्धतिकथनञ्च । वज्रपङ्कराभिधानतत्त्वचक्रकथनं । सूर्यसहस्रनामस्तोत्रकथनं । तस्य पर-
 मार्थसौत्रकीर्तनञ्च ।

No. 4161. दानखण्डप्रयोगः । Substance, country-made paper, $19 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 7—8 on a page. Extent, 520 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Dānakhaṇḍa-prayoga. The process of making gifts of various sorts, such as that of gold, elephants, horses, white horses, in the Kali Yuga.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ भट्टोजीदीक्षितकृतदानप्रयोगो लिख्यते । अथ गोदानविधिः । तत्रादेयमाह व्यासः ॥

न कशां पापवत्सां वा बन्ध्यां रोगजराबिन्तां ।

न व्यङ्गां नाधिगात्राच्च दद्याद्गुग्मां ब्राह्मणाय वै ॥

विश्वामित्रः ।

नैकप्रदृक्षां चलच्चृक्षां स्फुटिताक्षीं गलत्क्षुरां ।

न वै दद्यात् विहायणीं सुरूपां गां प्रदापयेत् ॥ इत्यादि ।

End.

एषां पञ्चकदानेन सम सन्तु मनोरथाः ।

इदममुकपद्यायतनं सर्वोपस्करममुकदेवशर्मणं तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥

Colophon. इति पञ्चायतनदानं । (अतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । गोदानादिविधिकथनपूर्वकं तत्तत् प्रयोगकौर्त्तनम् । तत्र दानयोग्यगोलक्षणादिकथनं । तत्र शृङ्गादीनां परिमाणादिकथनञ्च । उभयतोमुखीदानविधिकथनं । वृषभदानविधिकथनं । अश्वदानविधिकथनं । कलौ श्वेताश्वदानस्य प्राशस्यकथनं । महिषीदानविधिकथनं । गजदानविधिकथनं । गन्त्रीदानविधिकथनं । शिविकादानविधिकथनं । अथ सुवर्णदानविधिकथनं । सुवर्णकमलदानविधिकथनं । सुवर्णपात्रदानविधिकथनं । अङ्गुलीयकदानविधिकथनं । वलयदानविधिकथनं । कुण्डलदानविधिकथनं । कटकदानविधिकथनं । कण्डमालादानविधिकथनं । सुवर्णसिंहदानविधिकथनं । सुवर्णतुलसीदानविधिकथनं । मुक्तादानविधिकथनं । रत्नदानविधिकथनं । रजतदानविधिकथनं । रजतपात्रदानविधिकथनं । ताम्रदानविधिकथनं । लोहदानविधिः । ताम्रपात्रदानविधिकथनं । कांस्यपात्रदानविधिकथनं । वंशपात्रदानविधिकथनं । शूर्पदानविधिकथनं । कमण्डलुदानविधिकथनं । उदकुम्भदानविधिकथनं । प्रतिमादानविधिकथनं । शिवलिङ्गदानविधिकथनं । उमामहेश्वरदानविधिकथनं । शालग्रामदानविधिकथनं । विष्णुमूर्त्तिदानविधिकथनं । सूर्य्यमूर्त्तिदानविधिकथनं । चन्द्रमूर्त्तिदानविधिकथनं । एवं भौमादिग्रहमूर्त्तिदानविधिकथनं । दशवतारमूर्त्तिदानविधिकथनं । इन्द्रमूर्त्तिदानविधिकथनं । वायुमूर्त्तिदानविधिकथनं । गणेशमूर्त्तिदानविधिकथनं । सरस्वतीदानविधिकथनं । पुस्तकदान-

विधिकथनं । घण्टादानविधिकथनं । चक्रदानविधिकथनं । कन्यादानविधिकथनं । दासीदान-
विधिकथनं । कपिलादिदानविधिकथनं । रथादिदानविधिकथनं । बागदानविधिकथनं । मेघ-
दानविधिकथनं । अजिनदानविधिकथनं । वस्त्रदानविधिकथनं । यज्ञोपवीतदानविधिकथनं ।
कमलदानविधिकथनं । गन्धादिदानविधिकथनं । कस्तूरीकर्पूरादिदानविधिकथनं । पुष्पधूप-
दीपादिदानविधिकथनं । अन्नादिदानविधिकथनं । धान्यव्रीहितफुल्लयवगोधूमसुन्नादिदानविधि-
कथनं । घृतदानविधिकथनं । शर्करागुड-नवनीतदुग्धदधिमधुलवणादिदानविधिकथनं । शाक-
काष्ठचरित्रतैलजलादिदानविधिकथनं । धर्मघटप्रपादिदानविधिकथनं । शङ्खसिन्दूरादिदान-
विधिकथनं । कुष्माण्डादिफलदानविधिकथनं । इक्षुदण्डादिदानविधिकथनं । पद्मायतनदान-
विधिकथनञ्च ॥

No. 4162. दम्पतीपूजनविधिः । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 6$ inches. Folia, 4. Lines, 15 on a page. Extent, 135 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Dampatī-pūjana-vidhi. This work describes, in the manner prescribed in Karmavipāka, the process of worshipping a married Brāhman couple (Dampatī = husband and wife).

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कर्मविपाकसमुच्चये दम्पतीपूजाविधिः । तदुच्यते । यः पूर्वजन्मनि स्त्रीपुरुषयोः परस्परं
दुष्टबुद्ध्या वियोगं करोति । स पुमान् स्त्री भवति । सा स्त्री शृंगाली शूनी वा भवति । उक्तञ्च ।

धर्मपत्नीषु यो नित्यं वियोगं कुरुते यदि ।

स पुमान् स्त्री प्रजायेत दुष्टो भवति किल्बिषी ॥ इत्यादि ।

End. अनेन । यथाशक्ति यथाज्ञानं यथाश्रुत्या (?) मया कृतेन दम्पतीपूजना-
ख्येन कर्मणा तेन श्रीलक्ष्मीनारायणौ प्रीयेतां ॥ ॐ तत् सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

Colophon. इति दम्पतीपूजनविधिः समाप्तः । शके । १७५३ ।

विषयः । कर्मविपाकसमुच्चयोक्तप्रकारेण दम्पतीपूजाकर्तव्यतातत्प्रयोगकथनम् ।

No. 4163. देवीसूक्तभाष्यम् । Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 102 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1738. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Devisūkta-bhāṣhya. A commentary on the Devisūktam.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अहमित्यष्टैवं त्रयोदशं सूक्तं वागामृणीयस्य मन्त्रैर्दुहित्वा वाङ्मानीं ब्रह्मविदुषीं स्वात्मना-
मसौत् (?) । अतः सा ऋषिः । सच्चिन्मुखात्मकः सर्वगतः परमात्मा देवता । तेन हि एषा तादा-
त्म्यमनुभवन्ती सर्वजगद्रूपेण सर्वस्याधिष्ठानत्वेन च अहमेव भवामीति स्वात्मानं सौति । द्वितीया
जगती ॥ इत्यादि ।

End. ततस्तृतीयायामुदाननिष्ठत्तिस्त्रेण तस्या उदानत्वं । ब्रान्दसो मल्लोपः ॥

Colophon. इत्यष्टमस्य सप्तमे द्वादशो वर्गः । इति देवीसूक्तभाष्यं । शाके । १७३८ ।
विषयः । देवीसूक्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 4164. दशाङ्गललिताव्रतम्, वा दशरथललिताव्रतम् । Substance,
country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 14—15 on a page.
Extent, 51 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Cal-
cutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Daśāṅga-lalitā-vrata or **Daśaratha-lalitā-vrata.** The
process of performing the religious ceremony named *Dashāṅga-*
lalitā-vrata as given in the Uttara Khaṇḍa of the Bhaviṣhyapurāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ दशरथललिताव्रतं लिख्यते । तत्र देशकालौ स्मृत्वा मम पत्न्या आचरितस्य दशरथ-
ललिताव्रतस्य साङ्गतासिद्ध्यर्थं मम इह जन्मनि जन्मान्तरे वा सौभाग्यावाप्त्यर्थं पुत्रपौत्राद्यभिष्ट-
द्वर्थं च श्रीललितादेवीप्रीत्यर्थं उदुयापनाङ्गं कर्म करिष्ये । अथवा प्रतिवार्षिकपूजनमहं करिष्ये
तदङ्गत्वेन ॥ इत्यादि ॥

End. तस्माद्दशरथा नाम ललिता भुवि कीर्तिता ।

एतत्ते कथितं राजन् दशाङ्गललिताव्रतम् ॥

य इदं शृणुयान्नित्यं श्रावयेद्वा समाहितः ।

अश्वमेधसहस्रस्य फलं तस्य भवेदुध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरे कृष्णयुधिष्ठिरसंवादे दशाङ्गललिताव्रतं सम्पूर्णम् ।

विषयः । दशाङ्गललिताव्रतस्य प्रयोगादिकथनम् ।

No. 4165. जीर्णोद्धारविधिः । Substance, country-made paper, 12 × 6
inches. Folia, 3. Lines, 15 on a page. Extent, 125 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, decayed. Prose and verse. Incorrect.

Jirṇoddhāra-vidhi. The process of repairing palaces, images of gods and goddesses as given in the work of Trivikrama.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रासादप्रतिमयोर्वा जीर्णोद्धारः चित्रिक्रमोक्तो वक्ष्यमाणचालनविधिः कर्त्तव्यः । अथवा गर्भागारजीर्णोद्धारमध्ये क्रियते । तत्र सङ्कोचत्वात् पूर्वस्थापितदेवता—इत्यादि ।

End. असुरैर्मुनिभिर्देवैस्तत्त्वविद्भिः प्रतिष्ठितम् ।

जीर्णं वाप्यथवा भग्नं विधिनापि न चालयेत् ॥

Colophon. इति चित्रिक्रमः । इति जीर्णोद्धारविधिः समाप्तः ।

विषयः । चित्रिक्रमोक्तप्रकारेण देवताप्रासादध्वजवाहनादीनां जीर्णोद्धारविधाननिरूपणम् । तत्र प्रयोगकौर्त्तनञ्च ।

No. 4166. कपर्दिकारिका । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 132 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1824. Place of deposit, Yodāśnāko, Calcutta, Bābu Pratāpachandra Ghosha. Appearance, old. Verse, few prose. Generally correct.

Kapardi-kārikā. The process of performing *pitṛimedha* or śrāddha ceremony as given in the Kapardiśāshya of the sūtras of Āpastamba.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रयोगः पैटमेधिकः ।

न्यायं कपर्दिभाष्योक्तमनुद्धृत्याभिधीयते ॥

इदानीं प्रयोगं वक्तुमुपक्रमते ।

आहिताग्नेरिच्छाश्चर्युः प्राप्ते मरणसंशये ॥

अग्न्यागारे विहृत्याग्नीस्तुष्णीं नित्यांस्तु धारयेत् ।

ततः किं कुर्यादित्यत आह । इत्यादि ।

End. यम इत्यादिशेषेण सुवन्त्यभिमुखा यमम् ।

मनस्यभीक्षितानर्थान् कुर्वन्तः प्राप्नुवन्ति तान् ॥

Colophon. इति कपर्दिकारिका । संवत् । १८२४ ।

विषयः । आपस्तम्बीयकपर्दिभाष्यानुसारिण्या कारिकया पैटमेधिकप्रयोगादिकौर्त्तनम् ।

No. 4167. प्रयोगरत्नमाला, वा सोमसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 129. Lines, 10—11 on a page. Extent, 3,360 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1846. Place of deposit, Yodāśnāko, Calcutta, Bābu Pratāpachandra Ghosha. Appearance, new. Prose, few verse. Correct.

Prayoga-ratna-mālā. The processes of performing various ceremonies such as Agnishtoma, Soma sacrifice, &c.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

उमासुतं विघ्नराजं विघ्नानानु निवारकम् ।

नमाम्यहं ग्रन्थपूर्त्यै सततं भक्तिसंयुतः ॥

सर्वकामो ज्योतिष्टोमेन यजेतैककामः सर्वकामो वा यृगपत्कामयेताद्वारष्टथक्त्वो वा वसन्ते ज्योतिष्टोमेन यजेताग्निष्टोमः प्रथमथज्ञोऽतिरात्र एके समासनन्ति । वसन्ते ज्योतिष्टोमेन यजेत । तस्य तिस्र इत्यादि ।

End. तत्राह । सुत्याया यावदग्निहोत्रमभ्य × यात्यारमग्निहोत्रप्रभृतीन्यग्निहोत्रा-
ण्यतिपन्नानि जुहुयाद् यथाप्रकृति जुहुयादिति ॥

Colophon. समाप्तोऽग्निष्टोमप्रयोगः । (अत्र ग्रन्थपरिसमाप्तिस्वरूपकवाक्यं नास्तीति ज्ञेयम् ।)

विषयः । यज्ञेषु अग्निष्टोमस्य प्राथम्यकथनमुखेन तदारम्भकालनिरूपणं । सोमपानाधिका-
रादिनिरूपणं । अवाधानदीक्षाकालादिकथनं । अथ सेतिकर्त्तव्यताकाग्निष्टोमपद्धतिकथनञ्च ।

No. 4168. उत्पन्नैकादशीमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 7. Lines on a page? Extent, 120 ślokas. Character, Nāgara Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Utpannaikādasī-māhātmya. Ekādas'ī issued out of the body of Vishṇu sleeping in the cave of Sinhavatī without taking food, as he despaired of successfully resisting Mura, a demon, the son of Tālaketu. Ekādaśī killed Mura. The fast on the eleventh day of the moon confers special merit.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नरक्षैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

अर्जुन उवाच ।

उपवासस्य नक्तस्य चैकभक्तस्य मे प्रभो ।

किं पुण्यं किं फलञ्चैव ब्रूहि सर्व्वं जनार्दन ॥

श्रीकृष्ण उवाच ।

हेमन्ते चैव संप्राप्ते मासि मार्गे च शोभने ।

कृष्णपक्षे च या पार्थ द्वादशी तामुपोषयेत् ॥ इत्यादि ।

End.

ब्रह्महत्यादिपापानि नश्यन्ति मनुजाधिप ।

एकादशीं विना राजन् नास्ति पापप्रमोचनम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्सुपुराणे उत्पन्नैकादशीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

विषयः । एकादशी-माहात्म्य-कथनमुखेन नैकैकभक्तोपवासादिषु फलभेदकीर्तनम् । नक्तादि कालनिरूपणम् । तालुकेतुतनयस्य सुरदानवस्य शौर्यवीर्यादि-वर्णनपूर्वकं तेन सह युध्यमानस्य विश्णोः तत्पराक्रमासङ्घितया सिञ्चयत्याख्यगुहायां कृतापयानस्य सुप्तस्य च शरीरात् समुद्भूतया एकादश्या सुरनाशन-वृत्तान्तकीर्तनम् । एकादश्या वरदानादिष्टान्तकीर्तनञ्च ।

No. 4169. सोमयाजमानम् । Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 12 on a page. Extent, 662 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Yodásáuko, Calcutta, Bábu Pratápachandra Ghosha. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Soma-yāja-mānam. A treatise on the Soma sacrifice.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सोमयाजमानम् । दर्भेष्वासीनो दर्भा + रथमाणः पल्लासह प्राणानायस्य ज्योतिष्टोमे-नाग्निष्टोमेन रथनारसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन सोमेनाहं यज्ये । विद्युदसीत्यप उपस्पृश्य अस्मिन् ज्योतिष्टोमे सोमे प्रवाचं त्वामहं वृणे इति । इत्यादि ।

End.

पूर्णाहुतिं जुहोति सैवेष्टिः सन्तिष्ठते । सायमग्निहोषं जुहोति प्रातर्होमः

सन्तिष्ठते ऽग्निष्टोमः ॥

Colophon. इति सोमयाजमानं समाप्तम् ।

विषयः । सोमयजमानप्रयोगकीर्तनम् ।

No. 4170. त्रिकाण्डमण्डनम्, वा आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थप्रकाशिका । Substance, country-made paper, 10½ × 4¾ inches. Folia, 83. Lines, 32 on a page. Extent, 385 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Yodásáuko, Calcutta, Bábu Pratápachandra Ghosha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Trikāṇḍa-maṇḍana, OR **Āpastamva-sūtra dhvanitārtha-prakāśikā**. The purport of Āpastamba's sūtras given in the form of kārīkās or verses, by Trikāṇḍa Maṇḍana Bhāskara Miśra, Son of S'rikumāra Svāmī, a great controversialist.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रियं वागीश्वरीं देवीं संप्रणम्य विनायकम् ।

गुरुञ्च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

तत्राकारकालादि प्रथमं प्रतिपाद्यते ।

सूत्रान्तरमतं वक्ष्ये सोमयागं क्वचित् क्वचित् ॥

प्रसङ्गादग्नि-होत्रेष्टि-पञ्चाधानोपयोगि यत् ।

तत्रापि लेशतः किञ्चित् प्रवक्ष्ये तत्र तत्र च ॥ इत्यादि ।

End.

अनेकाचार्यसिद्धान्ताः सौकर्याय निरूपिताः ।

देशकाल-वयोऽवस्था-शक्तिभेदात्प्रवर्णिताः ॥

पुनराधिप्रसङ्गेन किञ्चिदत्र निरूपितम् ।

प्रायश्चित्तान्तरं वक्ष्ये स्वस्थाने वज्र विस्तरम् ॥

Colophon. इति श्रीवादि-सुद्धरकुठार-श्रीकुमारखामि-सुतत्रिकाण्डमण्डन-भास्करमिश्र-सोमयाजि-कृतापस्तम्बसूत्र-ध्वनितार्थकारिकासु पुनराधाननिमित्तनिर्णयं नाम तृतीयं काण्डम् ॥

(अतः परं केचन श्लोकाः प्रकीर्णकतया उपलभ्यन्ते ।)

विधयः । प्रथमकाण्डे सोमयागीधोपोहृतकथनमुखेन तदधिकारनिरूपणम् । तत्र नित्यकाव्य-नैमित्तिकभेदेन अधिकारस्य चातुर्विध्यनिरूपणम् । कालादिनिरूपणम् । तच्च पुनः श्रौतार्थवाद-कल्पत्वेन त्रिधेति कथनञ्च । द्वितीये काण्डे सुव्याभावे प्रतिनिधिविवेचनम् । तृतीये काण्डे सुव्याभावे प्रतिनिधिनायननुष्ठितासु क्रियासु उपघातक्रिया-लोपापेक्षा-प्रमादरूप-पुनराधान-कारणविवेचनम् ।

No. 4171. पदप्रकाशिका, वा त्रिकाण्डमण्डनविवरणम् । Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 83. Lines, 10—12 on a page. Extent, 1,246 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Yodāsānko, Calcutta, Bābu Pratāpachandra Ghosha. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Padaprakāśikā OR **Trikāṇḍa Maṇḍana Vivaraṇa**. A commentary on the above.

Beginning. भुजगा भुजगा यस्य वामगा वामलोचना ।

सर्व्वदा सर्व्वदा दिश्यात् सशिवः स शिवः शिवम् ॥

उच्चैर्गतिर्जगति सिध्यति धर्मतथेत्
 तव प्रसा च वचनैः कृतकेतरैश्चेत् ।
 तेषां प्रकाशनदृशा च गुरोः सकाशात्
 तस्मात् तमेनमस्मादरतो नमामि ॥
 व्याख्यानपेक्षः सुधियां निबन्धो
 व्याख्यानपेक्षोऽप्यधियां निबन्धः ।
 दुरुद्धशब्दार्थविधानयुक्ता
 सा चेद् दृष्टा तद्वयनप्रयासः ॥
 विकाण्डमण्डनव्याख्यानतः पदप्रकाशिकाम् ।
 कुटां कुटप्रबोधाय कुर्वे संचिप्य युक्तिभिः ॥

चिकीर्षितस्य पन्थस्य प्रत्यूहापोद्द्वारा — — — निबन्धस्याभिषेयं प्रतिजानीते श्रिय-
 मित्यादिना । नन्वन्वयतिरेकाभ्यां व्यभिचारान्मङ्गलस्य समाप्तिं प्रति विघ्नध्वंसं प्रति ॥ इत्यादि ।

End. कालादीनां प्रथमपदेशवैयर्थ्यात् । अवस्थानुष्ठानप्रसङ्गाच्च । + + + +
 पुनराधानकर्मणीत्यादिवैयर्थ्याच्चेति संचेपः ।

Colophon. इति विकाण्डमण्डनविवरणे ।

विषयः । भास्करमिथसोमयाजिकृतविकाण्डमण्डनस्य व्याख्यानम् । (ग्रन्थेऽस्मिन् द्वितीयकाण्ड-
 विवरणं खण्डितमित्यवधेयम् ।

No. 4172. अदुःखनवमीव्रतम्, तत्प्रयोगश्च । Substance, country-made
 paper, 9 x 4 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 90 ślokas.
 Character, Nāgara. Date, Sm. 1866. Place of deposit, Calcutta, Govern-
 ment of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Aduhkha Navamīvrataṁ. A ceremony performed on the
 ninth day of the waxing moon with the object of destroying sorrow.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वटसावित्रीव्रतम् । इदं वयोदशीमारभ्य कर्तव्यम् ।

ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे द्वादश्यां रजनीमुखे ।

व्रतं विराजसुदिश्य त्वहोरात्रं स्थिरा भवेत् ॥

वटसेचनं प्रत्यहं कर्तव्यम् । वटं संपूज्य विदिनमपःकुम्भेन सेचयेत् । इत्यादि ।

End. सर्वदुःखहरं लोके सर्वपापविशोधनम् ।

भर्तुर्दारिद्र्यशमनं किमन्यच्छीतुमर्ह्यम् ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे व्यासकृपिसंवादे अदुःखनवमीव्रतम् । संवत् १८६६ ।
विषयः । अदुःखनवमीव्रतविधिकथनम् । तत्प्रयोगकथनञ्च ।

No. 4173. अदुःखनवमीव्रतम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Adukhha Navamívrataṁ. The same as above.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ अदुःखनवमीव्रतम् । नवमीं सुकृत्तमात्रापि परैव ग्राह्या । देशकालौ स्मृत्वा मम इह जन्मनि
जन्मान्तरे च भर्वा सह सकलपातकादिदुःखनाशार्थं कल्पोक्तफलावाप्त्यर्थं श्रीपाव्नेतीशङ्करप्रोत्यर्थं
गौरीपूजाञ्च करिष्ये ॥ इत्यादि ।

End. नान्यच्छुभतरं चास्मादिह लोके परञ्च च ।

इतः श्रेष्ठतरं लोके किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे व्यासकृपिसंवादे अदुःखनवमीव्रतकथानकं समाप्तम् ।
विषयः । पद्मपुराणोक्तविधानेन अदुःखनवमीव्रतनिरूपणम् । तत्प्रयोगकथनञ्च ।

No. 4174. सङ्ग्रहणदीपिका । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 11 on a page. Extent, 1,179 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Samgrahaṇa-dípiká A commentary on the S'rauta Súra of Ásvaláyana. Chapter II by Tippú Bhatta the Son of Rámbhatta.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथमेऽध्याये दर्शपूर्णमासौ व्याख्यातौ विध्यन्तस्य विहितौ । अथेदानीं द्वितीयाध्याये पवने-
ष्टादिचातुर्मास्यान्ता या इष्टयः ता उच्यन्ते ॥ पौर्णमासेष्टिपशुसीमा उपदिष्टास्त्रैरमावास्यायां
पौर्णमास्येन यजेत । इत्यादि ।

End. आसां याचानुवाक्यास्तु प्रकृत्याग्रयणोदिताः ।

अवस्थानादिकं संस्थाजपानं पौर्णमासवत् ॥

Colophon. इत्याद्यल्लायनश्रौतसूत्रे श्रीमद्याङ्करोपनामक-रामभट्टात्मज-तिष्णभट्टेन विर-
तायां सङ्ग्रहणदीपिकायां द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः । श्रीरस्तु ।

विषयः । आश्वलायनश्रौतसूत्रस्य व्याख्यानम् । (अत्र द्वितीयाध्यायमात्रं वर्तते ।)

No. 4175. पशुमैत्रावरुणः । Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 108 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1,715. Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose Incorrect.

Pasumaítrávaruṇa. The Sacrifice entitled Paśumaitrávaruṇa.

Beginning. त्रीगणेशाय नमः ।

मित्रावरुणयोस्त्वा वाङ्मयां प्रशास्त्रोत्रशिखाप्रतिगृह्णाम्यवक्रो वियुरो भूयासम् । इति प्रतिगृह्ण
दण्डं । उत्तरेण होतारमतित्रजेदक्षिणेन दण्डं हरेत् । न चानेन संसृजेत् इत्यादि ।

End. पितृणां समिदसि मृत्योर्मायाहि स्वाहा ।

सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मायाहि स्वाहा ।

ॐ च मे स्वरस्य मे० नमः ॥

Colophon. इति पशुमैत्रावरुणः समाप्तः । शके १७१५ ॥

विषयः । पशुमैत्रावरुणेष्टिविधिकयनम् ।

No. 4176. पशुहोत्रम् । Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 97 ślokas, Character, Nágara. Date, Sk. 1,715. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Paśuhautra. On animal sacrifices.

Beginning. त्रीगणेशाय नमः ।

पशविष्टिर्भयतोऽन्यतरतो वाग्नेय्यां वा + ग्रावेष्णवी वा आग्नेयस्य नित्ये याजानुयाच्यानुवाक्ये
येषं प्रकृतिवत् । इत्यादि ।

End. स्विष्टकृतः । इलामग्ने पुषद० स्मो१ । ये२ खदष्टस्रक्ष्यास नि० सि ।
विश्वा अग्ने ष० नार् वौ२० ॥ इति सन्निष्ठते ॥

Colophon. पशुहोत्रं समाप्तम् ॥ शके १७१५ ॥

विषयः । पश्विष्टिहोत्रविधिकयनम् ।

No. 4177. पशुबन्धप्रयोगः । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Extent, 518 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Pasubandha-prayoga. The method of performing the ceremony of tying animals to the sacrificial staff.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐम् ।

अथ पशुबन्ध उच्यते । तस्य उदगयने पूर्वपक्षे देवनक्षत्रे रेवत्यां वा अमायां वा यजनौये वानुष्ठानं । तस्याग्रे प्रयोगे पूर्व्यधुर्नान्दीमुखं रात्रावुदकशान्तिं प्रतिसरबन्धं कुर्यात् । अः खानादिपञ्चकं कुर्यात् ।

End. पूर्णाङ्गतिं जुहोति । सप्त-ते अग्ने समिधः सप्तजिह्वाः सप्तर्चयः सप्तधा प्रियाणि । सप्तर्चोवाः सप्तधा त्वा यजति सप्तयोनौराष्ट्रं स्वा हृतेन स्वाहा । अग्नये सप्तवत् इदम् । यजमानः गां वरं दद्यात् । सन्निष्ठते पशुबन्धः ।

विषयः । पशुबन्धयागस्य प्रयोगकथनम् ।

No. 4178. पुनराधेयप्रयोगः । Substance, country-made paper, 8 × 9 inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 104 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1,660. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Punarádheya-prayoga. The method of rekindling the sacred fire.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पुनराधेयप्रयोगः । आधानानन्तरं संवत्सरादर्धाक् यस्य पुत्रधातुधनस्य वा हानिः स्वशरीरे महत्याधुत्यन्तिर्भवति स उद्वासनेष्टिपूर्वकं पुनराधेयं कुर्यात् ।

End. पुनराधेये कृते संवत्सरात् पुरा पूर्वीक्षमनीते (?) पुनराधेयं कुर्यात् । तत्र पञ्चकपालेष्ट्यां स्विष्टकृतमवदाय तिस्रः सुवाङ्मतीर्जुहोति । केतः सकेतः सुकेतस्तेन आदित्या आच्यं जुषाणाविद्यन्तु स्वाहा । आदित्येभ्य इदम् ।

Colophon. इति बौधायनीयपुनराधेयप्रयोगः । कालोत्तरमाह सत्याषाढः मापस्त्वन्ध (?) । वर्षासु शरदि वाधने रोद्धिणी पुनर्वस्व अनुराधाद्येति । इति पुनराधेयनक्षत्राणि । शके १६६० कालयुक्तनाम संवत्सरे वैशाखशु + समाप्तं पुस्तकम् ।

विषयः । पुनराधेयप्रयोगकथनम् ।

No. 4179. प्रश्नभैरवः । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 244 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Praśnabhairava. A work on fortune-telling by means of questions. The astrologer calculates the good fortune or otherwise of men by noting the time, place of putting the question, and the surrounding circumstances.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रश्नभैरवः ।

श्रीतांशुलक्ष्मेश्वरविचनायाः

परस्परं संयुतवैचिन्ताश्च ।

धनविकोणोदयगा यदा स्यु-

लदार्थलाभं प्रवेद्वराणाम् ॥

लग्नलाभपती लग्ने लाभे लग्नपयोभपौ ।

लग्ने लाभो भवेत् । लाभो लग्नाधिपो भवेत् ॥

इत्यादि ।

End. अथमर्थोऽयिमञ्जोकेनाह । रात्राविति । रात्रावित्युपलक्षणं वरुणप्रश्ने ज्ञेय-
मित्यर्थः । कुजादीनां क्रमेण विवक्षितस्य पूर्वोक्तमेव ॥

Colophon. समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । प्रश्नगणनप्रकारकथनम् । तत्र प्रथमतो लग्नादिनिरूपणविधिकथनम् । लाभ-
प्रश्नकथनम् । ऋणलाभप्रश्नकथनम् । भविष्यत्कार्यप्रश्नकथनम् । अक्षरमात्राप्रश्नकथनम् । मृक-
प्रश्नकथनम् । दृष्टिप्रश्नकथनम् । चिन्ताप्रश्नकथनम् । सुष्टिप्रश्नकथनम् । वस्तुनिर्णयविधिकथनम् ।
आगमानागमप्रश्नकथनम् । विस्मृतपतितप्रश्नकथनम् । जातिप्रश्नकथनम् । नौकाप्रश्नकथनम् ।
अधिकारप्रश्नकथनम् । आश्रयप्रश्नकथनम् । पदनिर्वाहप्रश्नकथनम् । परराज्यप्राप्तिप्रश्नकथनम् ।
वधविषयप्रश्नकथनम् । पञ्चोत्तरप्रश्नकथनम् । बन्धमोक्षप्रश्नकथनम् । शीघ्रसुक्तिप्रश्नकथनम् ।
वादिप्रश्नकथनम् । युद्धप्रश्नकथनम् । द्यूतप्रश्नकथनम् । गुप्तधनप्रश्नकथनम् । दुर्गभङ्गप्रश्नकथनम् ।
वैद्यप्रश्नकथनम् । सौख्यप्रश्नकथनम् । तौर्थ्यमात्राप्रश्नकथनम् । व्रतग्रहणप्रश्नकथनम् । विवाह-
प्रश्नकथनम् । अन्नजलादिप्रश्नकथनम् । इति शम् ।

No. 4180. नक्षत्रसत्रसूत्रव्याख्या । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 45. Lines, 11 on a page. Extent, 1,206 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1,753. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Nakshatra-satra-sútra-vyākhyá. A *bhāshya* commentary on the *sútras* of Baudháyana relating to the sacrifices to the asterisms. The book was written in the year 813 of some unknown era by Devabhadra, son of Balabhadra, belonging to the race of Gangádhara Páthaka the son of Rámachandra, belonging to the tribe of Nágaras known for their love of sacrifices. The author refers to Garga and others who wrote on sacrifices and to Kapardí and others who came after them, to Gopálakáriká, Devánantaprayoga, to the prayogas by Keshava and Annata who followed Apastamba, and to the Kátíya Bhāshya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीविघ्नेशं सुनिं बौधायनं कात्यायनं गुरुम् ।

अस्रदुष्टदजनानानु गुरुञ्च हरिशङ्करम् ॥

यागकालविवेक्तारं गङ्गाधरन्तु पाठकम् ।

पितरं बलभद्रञ्च भागीरथीन्तु मातरम् ॥

गर्गादियाज्ञिकान् स्त्रीयान् कपर्दीदीन् परानपि ।

प्रणम्य मनसा वाचा कर्मणापि च भक्तितः ॥

तैत्तिरीयश्रुतिं मूलं प्रायश्चित्तप्रदीपकम् ।

देवानन्तप्रयोगञ्च तथा गोपालकारिकाम् ॥

प्रयोगौ केशवानन्तावापस्तम्बानुसारिणौ ।

ग्रन्थानेतान् सुसङ्गृह्य निजबुद्ध्या विमृश्य च ॥

बौधायनोक्तनक्षत्रसवसंज्ञाध्वरस्य तु ।

सूत्रभाष्यमहं कुर्वे कातीयानुगतम्विदम् ॥

सूत्रम् । अथातो नक्षत्रेष्टिर्थाख्यास्यामः । अवायमथशब्द आनन्तर्ये । तत्र स्मृगारपविष्टे-
ष्टिभ्याम् । इत्यादि ।

End.

यस्य अमः समुत्पन्नो भाष्यस्यास्य विलेखने ।

यज्ञभोक्ता विभुस्तेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥

नेवेन्दुवसुमे वर्षेऽसिते नभसि भास्करे ।

पिबभे च द्वितीयायां सूत्रभाष्यमिदं कृतम् ॥

नक्षत्रसूत्रभाष्येऽस्मिन् देवभद्रकृते चरे ।

पङ्क्तिशती सप्तदशद्वयसङ्ख्येयमौरिता ॥

Colophon. इति श्रीसत्त्व-याज्ञिक-नागरजातीय-पाठक-श्रीरामचन्द्रसूनु गङ्गाधर
पाठक वंश-सम्भूत-पाठक-श्रीबलभद्रात्मज-देवभद्रकृतौ बौधायनमुनि प्रणीत-प्रायश्चित्त-सूत्रान्तर्गत-
नक्षत्र-सत्र-सूत्र-भाष्ये द्वितीयखण्डम् ॥

समाप्तञ्च नक्षत्रसत्रसूत्रभाष्यम् ।

बौधायनोक्त-नक्षत्र-सत्र-संज्ञाध्वरस्य तु ।

सूत्रभाष्यं कृतं + + श्रुतिसूत्रादिसम्मतम् ॥

शके १७५३ ॥

विषयः । बौधायनीय-नक्षत्र-सत्र-सूत्राणां व्याख्यानम् ।

No. 4181. नक्षत्रसत्रप्रयोगः । Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 39. Lines, 11 on a page. Extent, 795 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1,674. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nakshatra-satra-prayoga. The process of performing sacrifices in honour of, and for the propitiation of the various asterisms. The asterisms given in this work belong to the Krittikā series. There are other sacrifices also, namely, those for the new moon, the moon, the day and night, the dawn, the sun, the Aditya, the Vaishnavī and the Fire. The author follows Baudhāyana, who mentions these sacrifices in the chapter on expiation in his work.

Beginning. श्रौगणेशाय नमः ।

अथ नक्षत्रेष्टयः । तास्य पुरोडाशभेदनादिनिमित्ते आयुष्मत्यः कर्त्तव्या इति नैमित्तिकविधि-
विषयत्वलाभाय प्रायश्चित्तप्रकरणे बौधायनेनोक्ता अपि काम्या भवन्ति । अन्ते तेनैव नक्षत्रसत्रेण
इत्यादि ।

End. पुनरालम्बवज्जे ब्राह्मणतर्पणानां प्रकृतिवत् । ततोऽनेन नक्षत्रसत्रेण यज्ञ-
पुरषः प्रीयतामिति वैश्वानरेष्टिः ।

Colophon. इति नक्षत्रसत्रप्रयोगः समाप्तः । शके १६७४ ॥

विषयः । तत्र उपोद्घातप्रकरणे बहुविधपापक्षयकामेन नक्षत्रसत्रेण यष्टव्यमिति निरूपण-
पूर्वकं तत्तत्कालकथनं संकल्पादिविधिकौत्सेनञ्च । अथ प्रयोगकथनम् । तत्र छत्तिकेष्टिकथनम् ।
रोद्धिषीष्टिकथनम् । ऋगशीर्षेष्टिकथनम् । आर्द्रेष्टिकथनम् । पुनर्वसिष्टिकथनम् । तिष्येष्टि-

कथनम् । अस्त्रपेष्टिकथनम् । मधेष्टिकथनम् । पूर्वफल्गुणौष्टिकथनम् । उत्तरफल्गुणौष्टिकथनम् ।
 चस्त्रेष्टिकथनम् । स्वातीष्टिकथनम् । विशाखेष्टिकथनम् । अनुराधेष्टिकथनम् । पौर्णमासीष्टि-
 कथनम् । ज्येष्टेष्टिकथनम् । मूलेष्टिकथनम् । पूर्वाषाढेष्टिकथनम् । उत्तराषाढेष्टिकथनम् ।
 अभिजिदिष्टिकथनम् । अवधेष्टिकथनम् । धनिष्टेष्टिकथनम् । शततारेष्टिकथनम् । प्रौष्ठपदेष्टि-
 कथनम् । उत्तरप्रौष्ठपदेष्टिकथनम् । रेवतीष्टिकथनम् । अश्विनीष्टिकथनम् । भरणीष्टिकथनम् ।
 अमावास्याेष्टिकथनम् । चान्द्रमसीष्टिकथनम् । अहोरात्रेष्टिकथनम् । औषसेष्टिकथनम् । सूर्य-
 नक्षत्रेष्टिकथनम् । आदित्येष्टिकथनम् । वैष्णवीष्टिकथनम् । वैश्वानरेष्टिप्रयोगकथनम् । इति ।

No. 4182. निशि-भार्गवव्रतोद्यापनम् । Substance, country-made yellow-paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 50 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Niśi-bhārgava-vratodyāpana. The process of closing the performance of the Bhārgava-brata to be performed on Fridays as given in the Padmapurāṇa in a dialogue between Nārada and Garuḍa.

Beginning. श्रीयङ्गटेशाय नमः । नारद उवाच ।

अथान्यदपि (मे) ब्रूहि येनाहं प्राप्नुगम् पदम् ।

असखलां (अचलां) विष्णवे भक्तिं पुवसौभाग्यसम्पदः ॥

गरुड उवाच ।

भृगुवारे व्रतं पुण्यं कथ्यमानं निबोध मे ।

श्रावणे चैवे वैशाखे ज्येष्ठे वा मार्गशीर्षके ।

प्रथमे भृगुवारे च गृह्णीयाद्व्रतसुत्तमम् ॥

End.

प्रतिमन्त्रञ्च जुहुयादुद्यतमद्योत्तरं शतम् ।

बलिदानं ततः कृत्वा कृत्वा पूर्णाहुतिं ततः ॥

ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चाद्यथाविज्ञानुसारतः ।

दश वा पञ्च वा सप्त तिस्रो वा एक (?) एव वा ॥

एकाग्रशक्तेन तथा कन्या भोज्या सुवासिनी ।

अलङ्कारादिकं सर्वं यथा-विज्ञानुसारतः ।

यथाशक्त्या च तासां वै दद्यात् कञ्चुकवाससी ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे नारदगरुडसंवादे निशि-भार्गवव्रतोद्यापनं समाप्तम् ।

विषयः । भार्गवव्रतविधिः तस्मोद्यापनविधिश्च ।

No. 4183. युवदीपिका वा, नीतिमञ्जरीभाष्यं मूलसहितम् । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 224 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1871. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and Verse. Generally correct.

Nītimanjarī-bhāshya *alias* Yuvadīpikā Mūlasāhita. By Dyādvivedī. He is the grandson of Mukunda Dvīvedī of Ananda, a place largely inhabited by brahmans. He is the author both of the text and of the commentary. The work was completed on the first day of the waxing moon in the month of Māgha in Sk. 1,550. The author was a young man when he wrote this work and it is named Yuvadīpikā. He could recite the vedas in 11 different ways. It treats of the respect to be shown to the preceptor, father and other persons. The commentary explains the text and the mantras of the Rigveda quoted therein.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

दिवाकरं प्रणम्यादौ सुकुन्तश्च द्विवेदिनम् ।
 वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञं स्मृतिज्ञं दीक्षितं प्रभुं ॥
 तस्य नम्रा हुवा यन्वा युवधर्मोऽल्पबुद्धिमान् ।
 एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्परः ॥
 वसंस्य श्रीमदानन्दे सुरभृसुरमण्डिते ।
 तेनेयं रचिता यस्मात्तन्नाम युवदीपिका ॥
 विलोक्य संहितामध्य × इतिहासान् पुरातनान् ।
 कृता वै धर्मसंयुक्ता स्त्रोक्तैर्वद्धा सुबुद्धिदा ॥

“एकादशप्रकारैस्तु संहिता पाठतत्परः । इति पूर्वसुक्तम् । ते के प्रकाराः कस्मिन् ग्रन्थे पठिताः ? उच्यते । चरणयूचे उक्ताः । तत्र ऋग्वेदस्याष्टौ प्रकारा भवन्ति ।

End. ततो विद्वत्प्रार्थना ।

विना वित्तं केशवमीश्वरं वा न विद्यते वेदकृतो बुधोऽन्यः ।

अतः सुधीभिश्च विचिन्त्य शोधं वक्तुं क्षमोऽस्यां च यतोऽल्पबुद्धिः ॥

विन्दुपञ्चपञ्चाङ्गैक (विन्दुपञ्चपञ्चेकाङ्ग) मिते संवति दुन्दुभौ । वत्सरे माघशुक्लादावकरोद्या (?) । तिथ्याविमां । अङ्गानां वामतो गतिरित्युक्तत्वात् । विन्दुपञ्चपञ्चाङ्गेन (?) वामगणितेन संवत् पञ्चदशपञ्चांशे माघशुक्लादौ सं १५५५. (१५५०) दुन्दुभौ तिथौ प्रतिपदि द्वाद्विवेद इमां नीतिमञ्जरीं सभाष्यामकरोत् ।

Colophon. इति श्रीमद्गुह्याद्विवेकने नीतिमङ्गल्याख्ये भाष्येष्टमाष्टकः समाप्तः (?)

संवत् १८७१ ।

विषयः । ऋग्वेदीयचर्चाश्रावकचर्चकादीनां सोदाहरणलक्षणकथनम् ।

No. 4184. निगमतत्त्वसारः । Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 15. Lines, 5 no a page. Extent, 437 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Nigama-tattvasāra. Contains 4 *Patalas* more than in 407 noticed in Vol. I, p. 232. It treats of the essence of knowledge and of the primary principles of the process of using mantras, of hymns and amulets, of the method of reading Chāṇḍī, of the fixing of the mind in any one of the five vital airs, of the purification of the first principles, of the purification of Sambīdā, the vital principle of association with the good. In the last Chapter the unknown writer says that, in the Kaliyuga, the best method of worship is by Bīrabhāva, i. e., by the use of animal food, wine and women.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

कैलाशशिखरे रम्ये नानारत्नविभूषिते ।

आनन्दभैरवी देवः पप्रच्छानन्दभैरवीम् ॥

श्रीआनन्दभैरव उवाच ।

निगमागमशास्त्राणि मया त्वयि प्रकाशितम् ।

तेषां मध्ये सारभूतं वद कान्ते कुलेश्वरि ॥

End.

एतद्गुप्तं साक्षात्मां तन्मुखात् संयुतं मया ।

अद्यप्रभृति देवेशि तव दासो भवाम्यहम् ॥

Colophon. इति निगमतत्त्वसारे एकादशः पटलः ।

विषयः । १मे, २ये च पटले, तत्त्वसारज्ञानसारकथनं । ३ये पटले, मन्त्रादिसाधन-
कथनं । ४थे, ५मे च पटले, स्तवकवचसाधनकथनं । ६थे पटले, चण्डौपाठक्रमकथनं । ७मे
पटले, प्राणापानादिपञ्चवायूनामन्यतमेषु मनःसंयोगे मनसः क्रियाभेदकथनं । ८मे ९मे, च
पटले, पञ्चतत्त्वशोधनं । १०मे पटले, संविदाशोधनं । ११थे पटले, सत्संसर्गकरणकथनं,
कलौ दिव्यादिभाववयमध्ये वीरभावप्रशंसा, दीपनीकथनञ्च ।

No. 4185. नागवलिप्रयोगः, वा, प्रतापनारसिंहः। Substance, country-made yellow paper, 18×3½ inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 174 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Nágavali-prayoga, *alias* Pratápa-nárasinha. On the sacrifices to and purification of serpents. The work appears to be a part of a much larger work entitled Pratápa Nárasinha on Samskáras or purificatory ceremonies by Rudradeva the son of Nárayána Bhatta of Tero (?)

Beginning. श्रीः ॥ प्रतिक (प्रतीप) नागोपद्रवनिवर्त्ये नागवलिः कार्यः। अथ कालः गुरुशुक्रस्तदा (गुरुशुक्रास्त) रक्षिते पौर्णमास्यायां (पौर्णमास्यां) पक्ष्यां अक्षेपाद्युक्तदिने वा कुर्यात्। तत्राधिकारार्थं चतुर्दशछांशरेत्। तत्र प्रयोगः।

End. कृत्वा सर्पस्य संस्कारमनेन विधिना नरः।

विरोगो जायते क्षिप्रं सन्ततिं लभते शुभम् ॥

Colophon. इति तेरोनारायणभट्टात्मजद्रुद्रदेवव्रतने प्रतापनारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशे नागवलिप्रयोगः। बोधायनोक्तः।

विषयः। सर्पसंस्कारप्रयोगः सर्पवलिप्रयोगश्च।

No. 4186. न्यायकन्दली। Substance, country-made paper, 11×8 inches. Folia, 201. Lines, 27 on a page. Extent, 6,750 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Nyáya-Kandalí. A commentary, on the Padártha-dharma-samgraha, a *bhāṣya* commentary on the Vaiśeṣhika system of Hindu Philosophy, by Śrídharma Bhatta of Bhúrisrishti or Bhursut a place in the district of Howrah which was a place noted for the learning and piety of its brahmans from very ancient times. It was the chief place in Dhakshina Rāṭha during the Hindu period. Krishṇa Miśra in his celebrated drama the Prabodha-chandrodaya makes a bráhmaṇa of Bhúrisreshthika represent the character of Dambha or Brahmanic pride. In recent times too, Bhursut enjoyed celebrity by being the birth-place of Bhárat-chandra the great Bengali

poet of Rájá Krishna-chandra's court. Śrīdhara was the daughter's son of Baladeva the son of Jagadánanda. The book was written in the year 913 of some era which the author does not mention. But as Bikrama's era was current among pandits in those days the date may belong to that era. The book has been mentioned in Bühler's Report of a tour in search of Sanskrit MSS. in Cashmere and curiously enough it is a standard work of philosophical study in that remote country. Śrīdhara wrote the commentary at the request of Páṇḍudás. The book was written long before the rise of the modern school of Nyáya Philosophy.

Beginning. ॐ नमः सरस्वत्यै । ॐ नमः शिवाय ॥

अनादिनिधनं देवं जगत्कारणमीश्वरम् ।

प्रपद्ये सत्यसङ्कल्पं नित्यविज्ञानविप्रहम् ॥

ध्यानैकतानमनसो विगतप्रचाराः

पश्यन्ति यं कमपि निर्मलमद्वितीयम् ।

ज्ञानात्मने विधटिताखिलबन्धनाथ

तस्मै नमो भगवते पुण्योत्तमाय ॥

प्रन्यासः अभिमतां देवतां शास्त्रस्य प्रणेतारं गुणं श्लोकस्य पूर्वार्द्धेन नमस्यति । प्रणम्य हेतुमिति । कर्मधारये हि देवता । गुरवश्च नमस्क्रियन्ते इति शिष्टाचारोऽयं । फलञ्च नमस्कारस्य विद्मोपशमः । तावदयमफलः । इत्यादि ।

End. उपसंहरति तस्मादिति । समवायः सविज्ञेयः स्वातन्त्र्यप्रतिरोधकः ।

Colophon. इति भट्टश्रीश्रीधरकृतायां न्यायकन्दलीटीकायां समवायपदार्थः समाप्तः ।

सुवर्णमयसंस्थाना रम्या सर्वोत्तरस्थितिः ।

सुमेरोः शृङ्गवीथीव टीकेयं न्यायकन्दली ॥

अक्षीणा निजपक्षेषु ख्यापयन्ती गुणौजसाम् ।

परप्रसिद्धसिद्धान्तान् दहति न्यायकन्दली ॥

आसीदक्षिणराट्टायां द्विजानां भूरिकर्मणाम् ।

भूरिखटिरिति ग्रामो भूरिखटिजनाग्रयः ॥

अक्षोराशेरिवैतस्माद्भूव क्षितिचन्द्रमाः ।

जगदानन्दनाद्वन्द्यो बृहस्पतिरिव द्विजः ॥

तस्माद्विशुद्धगुणग्लमहासमुद्रा-

द्विद्यालतासमवलम्बनभूवहोऽभूत् ।

स्रग्द्वयस्यो विविधकौर्त्ति-नदीप्रवाह-
 प्रस्यन्दनोत्तमबलो बलदेवनामा ॥
 तस्याभूद्भूरियशसो विशुद्धकुलसम्भवा ।
 अधो + त्यञ्चितगुणा गुणिनो गृहमेधिनौ ॥
 सञ्चायः स्थूलफलदो बड्गशाखो द्विजाश्रयः ।
 तस्यां श्रीधर इत्युच्चैरर्थिकल्पद्रुमादभूत् ॥
 असौ विद्याविदग्धानामसूत ग्रहणोचिताम् ।
 षट्पदार्थरहितामेतां रचिरां न्यायकन्दलीम् ॥
 अधिके दशोत्तरे नव शतवर्षे श्रीन्यायकन्दली रचिरा ।
 रचिता श्रीपाण्डुदासयाचितभट्टश्रीश्रीधरेण्यम् ॥
 समाप्तेयं पदार्थप्रवेशन्यायकन्दली टीका ।
 कृतिस्तत्र भवतो भट्टश्रीश्रीधरस्येति ॥ शुभम् ॥

विषयः । प्रगल्भपादाचार्यकृतपदार्थधर्मसङ्ग्राहभिधानवैशेषिकसूत्रभाष्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 4187. भूम्यादिदानप्रयोगः । Substance, country-made yellow-paper, 9×4 inches. Folia, 11. Lines, 9 on a page. Extent, 185 ślokās. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose, and Verse. Generally correct.

Bhúmyādi-dāna-prayoga, *alias* Pratiśraya-dāna. Treats of the process of making gifts of land, houses, temples and religious houses.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ मञ्जीदानं । कौर्म्ये ।

गोचर्मामात्रं भूखण्डं अधिकं वा स्वशक्तिः ।

विधा सदक्षिणां कृत्वा दत्त्वा शिवपुरं व्रजेत् ॥

विधैकसुवर्णरूपा दक्षिणा विधेत्यर्थः ।

End. भविष्यपुराणेषु । प्रतिश्रये सुविस्तीर्णे कारिते सजले धने ।

दीनानाथजनार्थाय वद किं न कृतं भवेत् । प्रतिश्रयो धर्मशाला ।

Colophon. इति प्रतिश्रयदानम् ।

विषयः मञ्जीदानप्रयोगः । गृहदानविधिः । बास्तुशान्तिप्रयोगः । गृहदानप्रयोगः । मठ-
दानविधिः । प्रतिश्रयदानविधिः ।

No. 4188. प्रयागस्नानविधिः । वा प्रयागस्नानादिप्रयोगः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Prayāga-snānavidhi, alias Prayāga-snāna-prayoga. The process of performing ablutions at Prayāga. The writer follows Hemādri in his compilation.

Beginning. श्रीगणपतये नमः ।

ॐ नमो देवदेवाय श्रितिकण्ठाय दण्डिने ।

रुद्राय चापहस्ताय चक्रिणे वेधसे नमः ॥

सरस्वती च सावित्री वेदमाता गरीयसी ।

सन्निधात्री भवत्यत्र तीर्थे पापप्रणाशिनी ॥

इत्युच्चार्य नमस्कृत्वा स्नानं कुर्यादुपस्थाविधिः ॥ इत्यादि ।

End. ततो गायत्र्या अमुच्य भूमौ ऋदं निधायाचम्य देशकालादिकं स्मृत्वा स्नानमहं करिष्ये इति संकल्प्य ऋदं कुशोदकेनाभ्युचेत् । ततो दिक्षु ऋदं क्षिपेत् ।

Colophon. इति प्रयागस्नानविधिः समाप्तः ।

विषयः । हेमाद्रुक्तविधिना प्रयागस्नानविधानप्रयोगकथनम् ।

No. 4189. पुनराधेयसूत्रम् । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 46 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Punarādheya-sūtra. The process of rekindling the sacred fire after its extinction from any accident.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अग्नीन् पुनराधायमानो भवति । तदाहुः । छतयजुः सन्धृतसम्भारो भवति न सन्धृत्याः सम्भारानयजुः कार्यमित्यथो खलु सन्धृत्या एव सम्भाराः कार्यं यजुः पुनराधेयस्य सन्धृत्या इति ।

End. तृतीयमाधानमथापश्यापञ्चताग्नेर्नष्टारणिकस्य च ब्राह्मणोदनेनैव प्रतिपद्यते सिद्धमग्राधेयम् ॥

Colophon. पुनराधेयसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । पुनराधानविधायकसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4190. पार्श्वदस्तूत्रम् । (परिशिष्टम् ।) Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 15. Lines, 15 on a page. Extent, 653 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1693, Sk. 1559. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and Verse. Generally correct.

Pārshada-sútra. (Pariśishta.) This is one of the oldest works on Vedic orthæpi. It is attributed to Śaunaka. It treats of the letters of the alphabet, of their pronunciation, of grammatical technicalities, of the names given to letters from the peculiarities of their pronunciation, of the various methods of reciting the Vedas, of metre, &c.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

परावरे ब्रह्मणि यं सदाङ्ग-
वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं
प्रणम्य च लक्षणमाह शौनकः ॥
अकाराकारावि उ ए ओ ऐ औ
पदाद्यन्तयोर्नलृकारः खरेषु ।
आकारादीन् दीर्घरूपान् द्वितीयान्
ऋक्षेपु पञ्चस्यपि तानि सन्ति ॥
कखौ गघौ ङ च ङा जभौ ञ
टठा डडौ ण तथा दधौ न ।
पफौ बभौ म य र ल वा ष
शषसाः क्- पा- इति वर्णशक्तिक्रमश्च ॥

अष्टौ समानाक्षराणादितस्तत्सप्तत्वरि सम्यक्षराण्युत्तराणि । इत्यादि ।

End.

लघ्वक्षराणां लघुवृत्ति सर्व्वे
लघ्वक्षरं जागतमेव विद्यात् ।
यदाक्षरं वेद विशेषमेतं
भूतानि च वैद्युभ-जागतानि ॥
सर्व्वणि रूपाणि च भक्तिनी यः
खर्गं जयत्येभिरयामृतत्वम् ।
खर्गं जयत्येभिरयामृतत्वम् ॥

Colophon. इति पार्षदे लक्षणाग्रन्ये षष्ठे पटले तृतीयोऽध्यायः । समाप्तमेतत्परिशिष्टम् ।
संवत् १६९२ वर्षे । शके १५५९ ।

विषयः । ऋचां लक्षणादिनिरूपणम् । तत्र वर्षराशिक्रमकथनम् । तेषामुच्चारणस्थानादि-
कथनम् । प्रगट्ट्यादिपरिभाषाकथनम् । संहितापदप्रकृत्यादिनिरूपणम् । स्पर्शघोषादिनिरूपणम् ।
द्वित्वादिनिरूपणम् । क्रमादिनिरूपणम् । पारायणविधिकथनम् । छन्द-आदिनिरूपणम् । इति शम् ॥

No. 4191. पुरुषसूक्ताराधनविधिः । Substance, country-made paper,
11 x 4 inches. Folia, 1. Lines, 13 on a page. Extent, 55 ślokas. Cha-
racter, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of
India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Purusha-súktarádhana-vidhi. This is a portion of the Bri-
dad Brahma Samhitá. It treats of the method of worshipping the
Purusha Súkta and of the merit to be derived from its recital.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वत्स उवाच ।

विधिं पुरुषसूक्तस्य समाराधनवर्तना ।

वक्तुमर्ह्य नो यूयं कृपाङ्कुरितचेतसः ॥

ते जनुः ।

नारायणोऽस्य सूक्तस्य कर्त्ता वक्ता पिता स्वयम् ।

तथापि चाभिधास्यामः श्रूयतामेकचेतसा ॥

सम्प्राप्य चार्थतो मन्त्रं श्रीमदष्टाक्षरं परम् ।

विधिना पौरुषं सूक्तं गृह्णीयात्परमादरात् ॥

अष्टादशक्वचोपेतं प्रणवाद्यं हरिप्रियम् ।

सूक्तं नारायणोद्भूतं तस्मैराधनसिद्धये ॥ इत्यादि ।

End.

सूक्तं प्रजपताञ्चात्र तृतीयु नः शतं समाः ॥

श्रीवत्सो विष्णुधर्मा च सम्प्राप्यानेकारणम् ।

प्रणिपत्योत्थितौ तावद्भारायणमपगृह्यताम् ॥

Colophon. इति श्रीबृहद्भक्तसंहितायां सुदर्शनगीतायां श्रीवत्सचरिते पुरुषसूक्ताराधन-
विधिर्नाम द्वादशोऽध्यायः ॥

विषयः । ऋषीणां राज्ञे श्रीवत्साय पुरुषसूक्ताराधनविधिकथनम् । श्रीसूक्तपाठादिमाहात्म्य
कीर्तनञ्च ।

No. 4192. पक्षहोमविधिः। Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 1. Lines, 23 ślokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Paksha-homa-vidhi. The method of performing the Paksha-homa for the purpose of removing all sorts of dangers and difficulties.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ पक्षहोमविधिः । अथाशक्तेन सूतकादिविघ्नसम्भवे पक्षहोमः कार्यः । तदाह मरीचिः ।
शरीरापाटवं यस्य भयाद्दार्तिः प्रजायते ।
तथान्यासपि चापत्सु पक्षहोमोविधीयते ॥

कृतपक्षहोमस्य आपन्नित्तो स एवाह ।

पक्षहोमं तथा ऊत्वा मध्ये तस्मान्निवर्त्तितः ।

होमं पुनः प्रकुर्याच्चेत्तदा दोषो न विद्यते—इति । इत्यादि ।

End.

उत्तमोऽग्निधृतः कुण्डे आत्मरोपसु मध्यमः ।

समिदारोपणन्वन्यस्तस्मात्कुण्डे विधारयेत् ॥

Colophon. इति पक्षहोमविधिः समाप्तः ॥

विषयः । सर्वापत्तयकामेण पक्षहोमः कार्य इति तद्विधानकथनम् ॥

No. 4193. पञ्चक्रोशीमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 16 on a page. Extent, 394 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Pancha-krosí-máhátmya. On the spiritual benefit to be derived by a residence within the area of five krośas or the holy area of Benares.

Beginning. श्रीविश्वेश्वरो विजयते ।

श्रीदेश्यवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानामभयप्रद ।

काशीवासः सुगहनः पापिनां धनलोभिनाम् ॥

विषयासक्तमनसां न सुखाय कदाचन ।

सुखाय सर्वलोकानां प्रवृत्तिः कथिता कलौ ॥

विषयैः परितुष्टानां जीवनं नान्यथा भवेत् ।

प्रायश्चित्तान्नरं देव वदस्व यदि मन्यसे ॥
 प्रायश्चित्तविहीनस्य यातना जायते ध्रुवम् ॥
 विभेमि दीनान् मनुजान् दृष्ट्वा शास्त्रपराङ्मुखान् ॥
 मानपुङ्गव देवेश शठान् स्वेच्छापरिग्रहान् ।

श्रीमहादेव उवाच ।

साधु शृष्टं लया देवि चेन्नपावकृतां नृणाम् ।
 निस्तारः स्यादुयथा मङ्गु प्रायश्चित्तेन येन हि ॥
 प्रायश्चित्तविहीनानां यातना बड्डुःखदा ।
 तस्मात् सर्वप्रथमेन प्रायश्चित्तं समाचरेत् ॥ इत्यादि ।

End.

अविमुक्तं समासाद्य न त्यजेन्मोक्षकामुकः ।
 चेन्न्यासं दृढं कृत्वा वसेद्भस्मपरः सदा ॥
 चेन्न्यासपराणान्त्वमहमप्यनुकालजैः ।
 भागैः सहायतां यातौ दिशवः परमां गतिम् ॥
 यथा पतिव्रता नारी भर्तारमनुगच्छति ।
 तथा साक्षसमालम्ब्य काशीमनुगतोभवेत् ॥
 गुह्यद्रोहपरोयसु + + द्रोहपरस्तथा ।
 न तस्य काशी सिध्येत वड्डभिः साधनैर्नुता ॥
 चेन्नसन्न्रासिनामेव क्रमः प्रोक्तो मथानघे ।
 प्रदक्षिणायास्तु महान्महापापहरः परः (?) ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मवैवर्ते पञ्चक्रोशीमाहात्म्या, चतुर्थोऽध्यायः ॥
 विषयः । पञ्चक्रोशीप्रदक्षिणविधिकथनमुखेन काशीमाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 4194. पर्यङ्काशौचविधिः । Substance, country-made paper.
 9 x 4 inches. Folia, 6. Lines 9 on a page. Extent, 88 ślokas. Character,
 Nāgara. Date, Sk. 1750. Place of deposit, Calcutta, Government of India,
 Appearance, fresh. Prose and Verse. Generally correct.

Paryyāñk-śāucha-viddhi. Method of performing the cere-
 mony of renouncing the world, of holding the holy rod and of simi-
 lar subjects.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ भूः सावित्रीं प्रविशयामि ॥ नत् सवितुर्वरेण्यं । ॐ भुवः सावित्रीं प्रविशयामि । भर्गो-

ऐवस्य धौमहि । ॐ स्वः सावित्रीं प्रविश्यामि । धियो योनः प्रचोदयात् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः
सावित्रीं प्रविश्यामि । सर्वां गायत्रीं जपेत् । इत्यादि ।

End. ततो गुरुणा विधिन्यासपूर्वकं शङ्खेन शिष्यशिरसि अभिषेकं कृत्वा वस्त्र-
गन्ध-माल्य-धूप-दीपादि-नानाविध नैवेद्यैः संपूज्य स्तोत्राणि पठेत् ॥

Colophon. इति पर्यङ्गाशौचविधिः समाप्तः ।

विषयः । सन्न्यासप्रव्रणविधिकथनम् । तत्र दण्डप्रव्रणकथनम् । तत्प्रयोगकौत्सनञ्च ।

No. 4195. पूर्णप्रकाशः । (प्रतापनारसिंहः ।) Substance, country-
made paper, 12 × 3½ inches. Folia, 126. Lines, 7 on a page. Extent,
1,476 ślokas. Character, Nāgara. Date, SK. 1731. Place of deposit, Cal-
cutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Pūrtta-prakāśa. (Pratāpa-nārasinha) by Rudradeva. This
forms one of the books of the series entitled Pratāpa Nārasinha
mentioned in No. 4185? It treats of the ceremonies for the purpose
of, consecrating tanks, wells, gardens, temples and so on. The
writer was a resident of Pratisthāpanapura (Allahabad (?))

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारसिंहं नमस्कृत्य गुरुं चैव विशेषतः ।
भारद्वाजकुलोत्पन्नस्त्रोरो नारायणात्मजः ॥
नाम्ना वै रुद्रदेवस्तु श्रीनृसिंहदयान्वितः ।
प्रतापनारसिंहाख्यं वक्ष्ये पूर्णप्रकाशकम् ॥

पूर्ण इति कर्मनामधेयम् । बोधायनेन सेतुबन्ध-नदी-खात-तडाग-पुष्करिणी-वापी-कूप-देवगृह-
प्रासाद-वसतीना-मोषधिवनस्पतीनाञ्च पूर्णं भवतीति पूर्णत्वेनाभिधानात् । तथा श्रीमन्नैमिषारण्य-
बाभिरामचन्द्रेण खलतकुण्डस्तोकदीपिकायामिष्टापूर्णेति प्रथमस्तोकाख्यायाम् इष्टं यागादिः पूर्णं
वापीकूपतडागारासादीति व्याख्यातत्वाच्च । इत्यादि ।

End. इति पूर्णप्रकाशे अष्टाङ्गादिप्रमाणम् ।

त्रोरो नारायणस्तुतो रुद्रदेवो महासुधीः ।
ग्रन्थाननेकान् संवीक्ष्य सारमुद्धृत्य यत्नतः ॥
प्रतापनारसिंहाख्ये ग्रन्थे पूर्णप्रकाशकम् ।
समाप्तमकरोत् तत्र विदुषां प्रीतये सदा ॥

बालानां सुलभो + + प्रयोगोऽयं निरूपितः ।

रुद्रदेवेन च श्रीमान् नृसिंहः प्रीयतामिति ॥

Colophon. इति प्रतिष्ठापन-पुरवाशि-तीरोनारायणा-त्मज-रुद्रदेवेन कृते प्रतापनार-
सिंहाख्ये पूर्णप्रकाशः समाप्तः । शके १७३१ ।

विषयः । पूर्णलक्षणादिकथनम् । पूर्णनिर्माणादिफलकथनम् । सेलादीनां विनष्टानां पुनः-
करणे फलश्रुतिकथनम् । विशेषेण जलाशयप्रशंसाकीर्तनम् । कूपादिनिर्माणविधिकथनम् । वाप्या-
दिलक्षणादिकथनम् । जलाशयारम्भकालादिनिरूपणम् । तदुत्सर्गकालकथनम् । जलाशयशुद्धिविधि-
कथनम् । शवादिस्मृत्युत्पत्तिपादिजलपानप्रायश्चित्तकथनम् । वाप्यादिभेदन-प्रायश्चित्तकथनम् । जला-
शयाद्युत्सर्गविधिकथनम् । तत्र वारुणमण्डलादिविधिकथनम् । बौधायनोक्तप्रकारेण जलाशयोत्सर्ग-
प्रयोगकथनम् । बह्वृचां तत्र विशेषकथनम् । आरामोत्सर्गप्रयोगादिकथनम् । अश्वत्थोपनयनप्रयो-
गादिकथनम् । देवतायतनाद्युत्सर्गप्रयोगकथनम् । देवमूर्तिप्रतिष्ठाप्रयोगकथनम् । शालग्रामलक्ष-
णादिकथनम् । शिवलिङ्गलक्षणादिकथनम् । चलाचौख्यापनविधिकथनम् । इति शम् ।

No. 4196. नन्दिस्तुतं । वा नन्द्यध्ययनसूत्रम् । Substance, country
made paper, 13×5 inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 741
ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government
of India. Appearance, fresh. Prose and Verse. Incorrect.

Nandi-sūtra, or Nandyadhyayana-sūtra. In Jaina Prá-
krit. Doing good to others is the result of purity of mind. One
can do good in two ways (1) by gifts and (2) by advice. Gifts may
produce bad results but teaching the doctrines of Jina can never do
so. The religion of Jina promises merit to those who read its scrip-
tures and also to those who reform their characters according to its
dictates. Those again can reform their characters who have virtue
and excellence, and who attentively read the Jaina scriptures.

Beginning. ॐ नमः श्रीपद्मपरमेष्ठिभ्यः ।

जयइ जगागीयजोषीवयाणउ जगगुर् जगणन्दो ।

जगणाद्धो जगबंभु जयइ जगप्पियामद्धो भयवस् ॥

जयसुयाणं पभवो तित्थयराणं अपच्छिमो जयइ ।

जयइ गुर्ल्लोगाणं जयइ मद्धप्पा मद्धावीरः ॥

भइं सव्वजगज्जोयगस्सं भइं जिणस्स वीरस्स ।

भइं सुरासुरनमं मियस्स भइं धुरयस्स ॥

गुणगच्छणभवणसुधरयणभरियदंशणविसुद्धरच्छागा ।

सङ्गनगर भदं ते अक्खड्ढ चरित्तयागारा ॥

इत्यादि ।

End.

आदिकर पुरिस तालेय चरित्तियाउसभवेणस्स ।

अणुस्सा उणमणीणमणीणमणीवचणार ॥

भावोपभावं पदारोप तदुभय हि यं मच्छाया ।

पणाउमग्रोय कप्पोय सम्बरह निज्झर ॥

Colophon. — — — — — णंदी समत्तो । शुभम् ॥

विषयः । अथ परमानन्दरूपश्रेयःपदमधिरोढुकामेन तदवाप्तये स्वपरसमानभावेन परोप-
काराय यतितयम् । तत्रापि महत्यामाशयविशुद्धौ परोपकृतिं कर्तुं शक्यते इत्याशय-
विशुद्धिप्रकर्षसम्पादनाय विधेयतः परोपकारे यत्न आस्थेयः । परोपकारश्च द्विधा । द्रव्यतो भाव-
तश्च । ततो द्रव्यतो विविधान्नपानधनकाक्षनादिप्रदानजनितः । स चानैकान्तिकः । कदाचित्
ततो विस्तृचिकादिदोषसम्भवः । प्रकृतोपकारासम्भवात् कियत्कालमात्रस्यायित्वाच्च । भावतो
जिनप्रणीतधर्मसम्पादनजनितः । स चैकान्तिकः । कदाचिदपि ततो दोषासम्भवात् । आत्य-
न्तिकश्च । परम्परया शायतिकमोक्षमौख्यसम्पादकत्वात् । जिनप्रणीतोऽपि धर्मो द्विधा । श्रुतधर्म-
स्सारिवधर्मश्च । तत्र श्रुतधर्मः स्वाध्यायः, चारिवधर्मः ज्ञान्यादिरूपो दशविधः श्रमणधर्मः ।
तत्र श्रुतधर्मसम्पत्कमन्विता एव प्रायस्सारिवधर्मभ्युपगमयथावत्परिपालनसमर्था भवन्तीति तत्तद-
र्गस्य प्राशस्त्यकयनमुखेन दानादिधर्मनिरूपणम् ॥

No. 4197. नागवलिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 204 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Nāgavali. Serpents should not be killed but they should be propitiated. The present work gives the process of propitiating serpents as given in Vidhāna-Pārijāta a well-known *Smṛiti* work.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ नागवलिः । तत्र शौनकः ।

अथ वक्ष्यामि सर्पस्य संस्कारविधिसुत्तमम् ।

सिनीवाच्यां पौर्णमास्यां पञ्चम्यां कारयेत् ततः ।

अक्षेष्वाक्षचयुक्तायामन्यस्यां वापि कारयेत् ॥

कृतसर्पबधो विप्रः पूर्वजन्मनि चेह वा ।
 अनेकदुःखजालानि प्राप्नोति सततं नरः ॥
 सन्ततिप्रतिबन्धश्च जातापत्यं विनश्यति ।
 तस्य शान्तिं प्रवक्ष्यामि येन सम्पद्यते सुखम् ॥
 स्वात्मागत्य ततो ब्रह्मदण्डं दद्याद् द्विजातये ।
 बधं प्रख्यापयेच्चापि चरेत् कच्छांसुतुर्दश ॥
 इत्यादि ।

End. कृतस्य कर्मणः साङ्गतासिद्धये ब्राह्मणभोजनं भूयोदानञ्च विधाय, “यस्य
 हन्त्या च — प्रमादात् कुर्वतां कर्म” इति विष्णुं स्मरेत् । अनेन सर्पसंस्काराद्धेन कर्मणा
 सर्पाधिनाथोजन्तः प्रीयताम् । ततः सुहृद्गुप्तो भुञ्जीतेति ।

Colophon. इति नागवलिप्रयोगो विधानपारिजातोक्तः समाप्तः ।

विषयः । सर्पबधदोषकीर्तनपूर्वकं तच्छान्तये नागवलिः कार्यं इति विधानकथनानन्तरं
 विधानपारिजातोक्तक्रमेण तत्प्रयोगकथनम् ॥

No. 4198. परभूपकरणं, वा परभूकथा । Substance, country-made
 yellow paper, $9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 340
 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1732. Place of deposit, Calcutta,
 Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Parabhú-prakarana, alias Parabhú-kathá. The work
 was written during the reign of Rájá Sháhu the grandson of the
 great Sivají. It contains a description of the ten purificatory cere-
 monies of the Parabhú race to which Rájá Sháhu's writer Govinda
 Ráya belonged. It gives the origin of the Parabhú race also.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीसिद्धिसहितं + + प्रणम्य गणनायकम् ।

केनचिद्विदुषा रच्य लिल्यते परभूकथा ॥

स्वस्तिश्रीमद्राजाधिराजचूडामणिकोंसलवंशावतंसं श्रीशम्भुराजात्मजश्रीशङ्कराजे सप्तर्षिराज-
 धान्यां मुख्यप्रधानबालाजीवाजीरायसाहाय्येन निर्वाधमासमुद्रजगतीतलराज्यं कुर्वन्ति सति
 कायस्थजात्यन्तर्गतपरभूजातीथो राजलेखको गोविन्दरायनामा राज्ञः प्रीतिपात्रमासीत् । तद-
 भुक्तो बावुरायनामा च । अथ कस्मिंश्चिद्विसे गोविन्दरायः करदाटकजातीयमखगर्वं मूर्त्तिमन्तं
 दम्भमिब स्थितं अतिहोभिन्मसितमत्सरिणं आटलोपाख्यवावदेवभट्टनामानं आह्वय रक्षस्येवमप्रार्थयत् ।

End.

इत्थं यत् परभूतमभूच्छास्त्रौ प्रशंसति ।

स्मृत्यर्थं तत् पक्विकाभि(पक्विकाभि)रवधन् कोपिण्डताः (किंपि पण्डिताः) ॥

Colophon. इदं परभूतकरणं समाप्तम् । श्रीशके १७३२ शुक्लनामसंवत्सरे आषाढ-

शुक्लाष्टम्यां इदं पुस्तकं ज्योतिषीत्युपनामगोविन्दात्मजप्रभाकरेण लिखितम् ।

विषयः । परभूजातीयस्य गोविन्दरायनामकस्य राजलेखकस्य खजातीयानां दशविधसंस्कारार्थमुद्यमादिकथनम् । परभूजातीयस्योत्पत्त्यादिकथनञ्च ।

No 4199. **न्यायसङ्ग्रहः** । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 2. Lines, 17 on a page. Extent, 68 ślokas and 10 Aksharas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāya-saṅgraha. The rules of interpretation applicable to the Jaina work on Sanskrit grammar entitled Siddha Hema Chandra and also to other works of similar nature. It was written by Hema Hansa Gaṇi, the pupil of Ratna Śekhara, the head of a Jaina Gachchha who was himself the pupil of Soma Sundara the Lord of the learned Divines of the Jainas.

Beginning. ॐरूपाय नमः श्रीमद्देमयाकरणाय च ।

श्रीसोमसुन्दरगुरुर्हन्ताय च नमो नमः ॥

अथ ये तु शास्त्रं चिन्ता लोकप्रसिद्धां न्यायासदर्थं यतः क्रियते । स्वं रूपं शब्दस्या-
शब्दसंज्ञा । सुसर्वादिकशब्देभ्यो जनपदस्य । ऋतो—इत्यादि ।

End. शिष्टनामनिष्पत्तिप्रयोगधातूनां सौवलाङ्ग्यानुरोधाद्वा सिद्धिः ॥

Colophon. इति श्रीसिद्धहेमचन्द्रयाकरणस्यन्यायसङ्ग्रहः ॥

श्रीसूरीश्वरसोमसुन्दरगुरोर्निःशेषशिष्याग्रणी-

गच्छेन्द्रः प्रभुरत्नशेखरगुरुर्देदीप्यते साम्प्रतम् ।

तच्छिष्यायवहेमहंसगणिना श्रीसिद्धहेमभिधे

न्याया व्याकरणे विलोक्य सकलाः संसङ्गद्वौता इमे ॥

प्रत्यक्षरं गणनया ग्रन्थेऽस्मिन् न्यायसङ्ग्रहे ।

श्लोकानामष्टषष्टिः स्यादधिका च दशाक्षरी ॥ इति शम् ।

विषयः । सिद्धहेमयाकरणोक्तानां न्यायानां यथाक्रमेण सङ्कलनम् । तदसमुच्चितानां केपा-
द्विदन्येषाञ्च सङ्ग्रहः ।

No. 4200. न्यायमञ्जूषान्यासः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 17 on a page. Extent, 3270 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāya-mañjūśā-nyāsa. A commentary on the above by the same author.

Beginning. त्रैलोक्याङ्गादहेतुश्रीसोमसुन्दरधूर्तये ।

नमः श्रीसिद्धचक्राय जगज्ज्येष्ठाय तायिने ॥

न्यायाध्वन्यध्वगानां दिशि दिशि सुयशोऽद्यापि रामादिराजां

न्यायोपात्तानि वित्तान्यसमसुखकराण्य चामुन चापि ।

न्याय्यलादेव जयं न खलु खलुगिरां शासनं जैनचन्द्रं

तन्नित्यं न्यायवृत्तिं शुभपदफलदामाद्रियध्वं बुधेन्द्राः ॥

इह तावत् सुगृहीतनामधेयप्रभु श्रीहेमचन्द्राचार्यैः खोपज्ञसंस्कृतशब्दानुशासनबृहद्वृत्तिप्रान्ते सप्तपञ्चाशद्भाषायाः समुचीयन्ते । तस्मात्तेषाञ्चानित्यलसुपेक्ष्य व्याख्योदाहरणज्ञापकानामेव प्रज्ञापना कनीयसी टीका कैश्चित् प्राचीनानूचानैश्चक्रे । साम्प्रतन्तु पूर्वसमुच्चितानां इत्यादि ।

End.

धातुरच दर्शित इत्यतः प्राय इत्युक्तं सङ्गृहस्तोकेष्वेकोनविंशत्यर्थ्यायां ++ योगस्यान्प्रयलोच्चार्यलम् । उत्पूर्वधश्च (?) शङ्कानिरासार्थम् । शेषं निगदसिद्धम् ॥

Colophon. इति सङ्कतन्यायमञ्जूषायां तृतीयवच × रकन्यासः ॥

श्रीसूरीश्वरसोमसुन्दरगुरोर्निःशेषशिष्याप्रणी-

गच्छेन्द्रः प्रसुरलशेखरगुरुर्देदीप्यते साम्प्रतम् ।

तच्छिष्याणुकहेमहंसगणिना सन्यायमञ्जूषिका-

न्यासेनालमकारि चित्ररचनाचारलसाविभ्रता ॥

कन्याणमस्तु ।

विषयः । न्यायसङ्गृहपात्राभिधानसङ्कतन्यायमञ्जूषायाः सीदाहरणव्याख्यानम् ।

No. 4201. माघमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 54 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, new. Verse. Incorrect.

Māgha-māhātmya. The sacredness of the month of Māgha, a plunge in a holy river in the morning in which produces great merit. This is written in the form of a Purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

स्यारम्भं नैमिषारण्ये सुनयो ब्रह्मवादिनः ।
 स्याज्जम्बूखिलालव सत्रं द्वादशवार्षिकम् ॥
 असितो देवलश्चैव सुमन्तुः पैल एव च ।
 सुमतिर्वामदेवश्च जाबालिः काश्यपो भृगुः ॥
 पर्वतः शरभश्च सुतीक्ष्णो ऽस एव च ।
 आपस्तम्बश्च माण्डव्यः सत्यः कात्यायनस्तथा ॥
 रथीतरोऽङ्गिराश्चैव कपिलो रैभ्य एव च ।
 सुद्रहो गौतमश्चैव कण्डः कोणोऽन्त्रिरेव च ॥
 धूम्रो हरीतकः शङ्खः पृथुर्मन्त्रिश्च सङ्कृतिः ।
 कौण्डिन्यो निध्रुवश्चैव कणादो गर्ग एव च ॥
 कौशिको गालवो बभ्रुः शुक्रः शक्तिः पराशरः ।
 शनिर्विभाण्डकः पङ्कजुधो वीधायनो वसुः ॥
 जमदग्निर्भरद्वाजो धूमपानश्च भार्गवः ।

— — — — — ॥
 सागत्य नैमिषारण्यमशेषगुणसंयुतम् ।
 क्रतुमारिभिरे सत्रं गोमतीतीरभूतले ॥
 एतस्मिन्नेव काले तु स्रूतः पौराणिकोत्तमः ।
 पुण्यं तमाययौ देशं दौर्घसत्रदिदृक्षया ॥
 इत्यादि ।

End.

यथावन्माघमाहात्म्यं वक्ता श्रोता च दुर्लभः ।
 वयं यूयञ्च सुलभा वक्तुं श्रोतुञ्च शक्तितः ॥
 स माघमासोऽखिलपापशत्रुः
 सौभाग्यहेतुः सकलार्थदायी ।
 निमज्जनाद्यत्र विभातकाले
 नवासुवल्लोककुटुम्बिनः स्युः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीमाघमाहात्म्यम् ।

विषयः । माघमासे स्नानदानादिमाहात्म्यकीर्तनम् ।

No. 4202. कर्कटव्रतं वा, सङ्कटव्रतम् । Substance, country-made-yellow paper, $10 \times 2\frac{3}{4}$ inches. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1883. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Karkatā-vrata. The process of performing a religious ceremony on the 4th day of the waning moon in the month of *Kārtika*.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीसूत उवाच ।

अरण्ये वर्त्तमानं तं पाण्डुपुत्रं युधिष्ठिरम् ।

सबान्धवं सुखासीनमाययौ व्यासमादरात् (व्यास आदरात्) ॥

तं दृष्ट्वा मुनिशार्दूलं व्यासं प्रत्युद्ययौ नृपः ।

मधुपर्कञ्च सार्धञ्च कृत्वा तस्मै नमस्कुरु (?) ॥

अथ मे सफलं जन्म भवतां गमनेन वै ।

ये क्लेशा सम सञ्जाता वने वननिवासिनः ।

ते सर्व्वे विलुथं जाता भवतां दर्शनेन वै ॥

End.

ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् क्षमस्वेति विसर्जनम् ॥

त्यक्तशय्यो जितक्रोधो लोभदम्भविवर्जितः ।

प्रतिमासन्तु यः कुर्यात्क्षीणव्यानेकमेव च ।

न दारिद्र्यं भवेत्तस्य सङ्कटं न भवन्ति हि ॥

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे कार्तिककृष्णचतुर्थीसङ्कटनाम्नी व्रतकथा समाप्ता ।
संवत् १८८३ ।

विषयः । सङ्कटव्रतविधिकथनं तत्कथाकथनञ्च ।

No. 4203. मुद्राकरणम् । Substance, country-made paper, $20\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 141 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Mudrákaraṇa. Mystic signs made with fingers of the hand. The fingers are so placed as to form the figures of cow, &c. The signs differ in the worship of different deities.

Beginning. अथ मुद्राः । मुद्रासुत्पत्तिमाह (मुद्राया उत्पत्तिमाह) तन्त्रे ।

मोदनात् सर्व्वदेवानां द्रावणात् पापसन्ततेः ।

तस्मान्मुद्रेति सा ख्याता सर्वकर्मार्थसाधिनी ॥

अथ मुद्राः प्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रेषु कल्पिताः ।

याभिर्विरचिताभिश्च मोदन्ते सर्वदेवताः ॥

अर्चने जपकाले च ध्याने काये च कर्मणि ।

ध्याने चावाहने शङ्खे प्रतिष्ठायाञ्च रक्षणे ॥

नैवेद्ये च तथान्यत्र तत्तत्कल्पप्रकाशिते ।

स्थाने मुद्राः प्रद्रष्टव्याः स्वस्वलक्षणलक्षिताः ॥

End.

बद्धा तु योनिमुद्रां वै मध्यमे कुटिले कुरु ।

अङ्गुष्ठे तु तदग्रे तु मुद्रेयं भूतिनी मता ॥

वाममुष्टिं विधायाथ + + + तर्जनीं ततः ।

प्रसार्य तर्जनीमुद्रा निर्दिष्टा वज्रपाणिना ॥

Colophon. इति मुद्राकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । देवताभेदे मुद्राभेदकथनं तासां लक्षणकथनञ्च ।

No. 4204. मृत्युञ्जयतन्त्रम् । Substance, country-made paper, $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Mṛityuñjaya-tantra. One of the original Tantras. The Principal interlocutors are Hara and Párvatī and the subjects treated of are the origin of the human body, how it represents the Universe and the definitions of Yoga terms.

Beginning. ॐ नमः श्रीगुरवे ।

अङ्गदाता च (?) कर्त्ता च सर्वदा यौवनान्वितः ।

सर्वशान्तार्थतत्त्वज्ञो देवविप्राग्निपूजकः ।

जातिस्मृतो महाप्राज्ञश्चिरायुः सर्वतत्त्ववित् ॥

अभ्यासं ज्ञानयोगञ्च देवौभक्तिरतः सदा । (?)

नाकाले मरणं भित्त्वा न च शंकेन युज्यते ॥

देयुवाच ॥

कथयस्व महादेव प्रसादं कुरु शङ्कर ।

येन ज्ञानेन मोक्षः स्यात् संक्षेपाद्भक्तुमर्हसि ॥

End. खण्डितशेषत्वात् समाप्तिस्त्वचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । १ म अध्याये, देहोत्पत्तिक्रमकथनं, देहस्य ब्रह्माण्डरूपताप्रदर्शनञ्च । १ य, २ य, ४ य अध्यायेषु, आसनं, प्राणसंरोधः, प्रत्याहारः, धारणा, ध्यानं, समाधिः, एतेषां षष्ठां योगाङ्गानां लक्षणादिकथनम् ।

No. 4205. माटकाभेदतन्त्रम् । Substance, country-made yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 586 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Mātrikābheda-tantra. One of the original *tantra* works. The interlocutors are Bhairava and Chāṇḍikā. It treats of the process of turning inferior metals into silver, &c., of reducing mercury to ashes, of the impurity of anything offered to Ś'hiva, of the benefits of drinking and similar topics treated of in Tāntric works.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।

कैलासशिखरे रम्ये नानारलोपशोभिते ।

पप्रच्छ परया भक्त्या भैरवं परमेश्वरम् ॥

श्रीचण्डिकोवाच ।

त्रिपुरापूजनं नाथ स्वर्णरत्नैर्विशेषतः ।

कलिकाले सर्वरत्नं गुप्तभावं तथा मणिः ॥

केनोपायेन देवेश स्वर्णरत्नादि लभ्यते ।

तद्वदस्व विशेषेण यथा रत्नादिकं भवेत् ॥

End. ॐ देवि प्रवक्ष्यामि साधिकायाश्च लक्षणम् ।

दिव्यशक्तिवीरशक्तिर्गुह्यशक्तिस्रयापरा ॥

कुलशक्तिः कामिनी च नवशक्तिः कुमारिका ।

श्रीगुरुं पूजयेद्भक्त्या स्वदेहदानपूर्वकम् ॥

अन्यथा तु स्वदेहस्य निग्रहो जायते ध्रुवम् ।

सप्तजन्मनि सा देवि पुंसली जायते ध्रुवम् ॥

Colophon. इति माटकाभेदतन्त्रे चण्डिकाशङ्करसंवादे चतुर्दशः पटलः ।

विषयः । १ म पटले, रौप्यनिर्माणीपायादिकथनम् । १ य पटले, सन्नानोत्पत्तिनियम-
कथनम् । २ य पटले, कुण्डलिनी भोगान् भुङ्क्ते न जीव इति ज्ञानपूर्वकभोजनस्य मोक्षसाधनल-

कथनं, देहान्तःस्यकुण्डादिकथनञ्च । ४ र्थं पटले, शिवनिर्मात्यस्याद्यालनिर्देशे हेतुनिर्देशः, मद्यपानप्रशंसा च । ५ म पटले, पारदभस्मीकरणोपायकथनं, तदुभयमाह्वयकथनञ्च । ६ छ पटले, चन्द्रसूर्यग्रहहरहस्यकथनं, चासुण्डाया मन्त्रकथनं, तस्या आराधनविधिः । ७ म पटले, विपुराया मन्त्रपूजास्वकवचादिकीर्तनम् । ८ म पटले, पारदशिवलिङ्गपूजामाह्वयं, पारदशिव-लिङ्गनिर्माणोपायकथनञ्च । ९ म पटले, वराहवत्सदाहनियमः, तस्य द्रव्यान्तरयोगेन भक्षणान् कुष्ठरोगशान्तिकथनम् । १० म पटले, वर्णात्मकमन्त्रस्य शब्दब्रह्ममयत्वादिकथनम् । ११ श पटले, देव्यै प्रासादमण्डपकूपादिदानविधिः, वेदिभेदे यज्ञोपवीतपरिमाणञ्च । १२ श पटले, शालग्राम-यन्त्रादीनां पूजाधारत्वकथनं, आधारभेदे पूजाफलभेदकथनञ्च, शिवपूजामाह्वयादिकीर्तनञ्च । १३ श पटले, मन्त्रजपार्थं गाणपत्यादिभेदे मालाभेदकथनं, मालाया ग्रन्थिप्रकारकथनञ्च । १४ श पटले, दिव्यवीरपद्मभेदेन विविधभावकथनम् ।

No. 4206. अञ्जननिदानम् । Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 333 ślokas. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Anjana-nidāna. A medical work attributed to Agnibesha to whom Charakāchāryya addresses his celebrated work. This is a short treatise giving within the compass of 333 verses the pathology of various diseases. As the eye-paint clears the eye, so the author expects this work will clear the intellects of physicians, clouded by reading a large number of big books.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अबोधतिमिरच्छन्नचक्षुषां भिषजां हते ।
स्वत्वं करोत्यग्निवेशो ग्रन्थमञ्जनमाख्या ॥
दोषरोषो रजां हेतुस्तत्प्रकोपे तु कारणम् ।
प्रत्येकं ह्येनमिथ्यातिथोगः कालार्थकर्मणाम् ॥

अथ वातस्य कारणमाह ।

कटुतिक्तकषायपयोदहति-
अमरुच्छिमाद्भयानशनेः ।
स्मरजागरसुत्करणास्त्रगमै-
रपि कुप्यति वेगबधैरनिलः ॥

अथ वातस्योपद्रवमाह ।

इत्यादि ।

End.

विद्वन्नु दृष्टिकेनाङ्गं ज्वलद्भारभाति च ।

सदाहृष्टमोहमन्यदुयथा खतुषमुद्रयेत् ॥

इति विषरोगावलोकः ।

अतिविस्तरपुस्तकपाठदृष्ट-

प्रतिहस्ततया धृतभूरिभयम् ।

नयनानलदृष्टमित ७७७ पद्यकृतं

भिषजामिदमञ्जनमस्तु सुदे ॥

चकार चतुरोचितं तदिदमग्निवेशोऽञ्जनं

परोपकृतये कृतं परमिदं राजाज्ञापकम् ।

ततः समुदितैः सदा सुकृतराशिभिस्तुष्यतां

तुषारगिरिकन्यकापरिवृढः स योषितुतः ॥

Colophon. इति श्रीअग्निवेशाचार्यविरचितं औषेयकग्रन्थे अञ्जननिदानं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । वायुपित्तकफानां कारणकथनम् । तेषामुपद्रवादिकथनम् । तत्तद्दोषादिलक्षण-

कथनञ्च । प्राग्रूपादीनां लक्षणादिकथनम् । ज्वरादिलक्षणकथनम् । द्वन्द्वज्वरादिलक्षणकथनम् ।

विषमज्वरादिकथनम् । असाध्यज्वरादिलक्षणकथनम् । अतीसारलक्षणकथनम् । आस-कासाग्निमान्य-

पाण्डुरोग-शोथ-कुष्ठ-कामला-मूर्च्छापक्ष्म-प्रमेह मूत्रकृच्छ्र-वात-स्योत्य-कार्श्य-हृद्रोग-कुष्ठोदरव्रण-भग्न-

भगन्दर-नाड्यौघ-विद्रधि-विसर्प-मसूरिका-स्फोटकादिलक्षणदिकथनम् । प्रसूतिरोगकथनम् ।

प्रदरादिरोगकथनम् । शिरोरोगादिकथनम् । विषरोगादिकथनञ्च । इति शम् ।

No. 4207. पञ्चमसङ्ग्रहटीका । Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 351. Lines, 15 on a page. Extent, 19, 687 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1712. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pañchama-saṅgraha-ṭīkā. The Sanskrit commentary by Malaya-giri, one a Jaina work entitled *Panchasamgraha* in Prākṛit.

Beginning. ॐ नमः श्रीवीतरागाय ।

समस्तकर्म्मद्रुमदाहदावं

खज्जानविज्ञातजगत्सुखभावम् ।

विधूतनिःशेषकुतीर्थमानं

प्रणम्य देवं जिनवर्द्धमानम् ॥

संसारकूपोदरमग्नजन्तु-

स्त्रोमोद्धृतौ हस्तमिवावलम्ब्यम् ।

जैनागमं वाञ्छितशेषशास्त्र-

न्यग्भावमापूर्णयथार्थवादम् ॥

विष्टणोमि पञ्चसङ्गदमतिनिपुणगभीरमत्यल्पदुद्धिरपि ।

शास्त्रान्तरटीकातो गुरुपदेशाच्च सुखबोधम् ॥

इदं शिष्टाः कचिदिष्टे वस्तुनि प्रवर्त्तमानाः सन्त इष्टदेवतानमस्कारपुरःसरमेव प्रवर्त्तन्ते ।
नचायमाचार्यो न शिष्ट इति शिष्टसमयपरिपालनाय, तथा त्रेयांसि बह्विघ्नानि भवन्ति । उक्तञ्च ।

त्रेयांसि बह्विघ्नानि भवन्ति महतामपि ।

अत्रेयसि प्रयत्नानां क्वापि यान्ति विनायकाः ॥

इदञ्च प्रकरणं सम्यग्ज्ञानहेतुत्वात् त्रेयोभूतमतो माभूदत्र विघ्न इति विघ्नविनायकोपशान्तये
चेष्टदेवतानमस्कारं, तथा प्रेक्षापूर्वकारिणः प्रयोजनादिविरहे प्रवर्त्तन्ते, ततः प्रेक्षावतां प्रत्यये
प्रयोजनादिकञ्च प्रतिपिपादयिषुरादाविमां गायामाह ॥ नेमि ऊणेति ।

End.

समासतः संक्षेपतः प्रक्षिप्तभक्तिकजनानुकम्पया भणितम् ।

जयति सकलकर्मलोशसम्पर्कमुक्त-

+ + विततविमलज्ञानसम्भारलक्ष्मीः ।

प्रतिनिहतकुतीर्याशेषमार्गप्रवादः

शिवपदमधिरूढो वर्द्धमानो जिनेन्द्रः ॥

गणधरदृष्टं जिनभाषितार्थमखिल + + भङ्गनयकलितम् ।

परतीर्थानुमतसा + + मभिगन्तुं शासनं जैनम् ॥

बह्वर्धमल्पशब्दं प्रकरणमेतद्विद्वज्ज्ञता + खिलम् ।

यद्वापि मलयगिरिणा सिद्धान्तना + + लोकः ॥

वर्द्धन्तो मङ्गलं सिद्धा मङ्गलं मम साधवः ।

मङ्गलं मङ्गलं धर्मस्तान् मङ्गलमशिश्रियम् ॥

Colophon. इति मलयगिरिविरचिता पञ्चसङ्गदटीका समाप्ता ।

योमाभोगसरोवरे सुरसरित्पूरेण पूर्णे स्फुर-

त्तारामण्डलपुण्डरीकनिकरे भास्त्रज्ञशानायकौ ।

यावच्चक्रचकोरयोः सुखकरो नक्तन्दिवं भ्राम्यतः

त्रेयः कर्मणि तावदस्तु कृतिनां सौवस्त्रिकः पुस्तकः ॥

ग्रन्थाग्रं । १८०५० ॥ संवत् १७१२ वर्षे, शके १५७७ प्रवर्त्तमाने ॥

विषयः । पञ्चसङ्गदाभिधानजैननिबन्धस्य व्याख्यानम् ।

No. 4208. पञ्चाशकटीका । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 177. Lines, 15 on a page. Extent, 9,110 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Pañchāśaka-ṭīkā. Haribhadra Sūri's great work, the Pañchāśaka Sūtra, is well-known. It has many commentaries, one of the largest being known as the Brihadvyākhyā. The present commentary follows that one closely.

Beginning. सद्दृष्टीनां समसार्था गोभिर्यस्य प्रकाशिताः ।

तं नला श्रीमद्वावीरतीग्मरशिं तमोऽपहम् ॥

बृहद्वाख्यानसारेण वृत्तिं वक्ष्ये समासतः ।

पञ्चाशकाक्षशस्त्रस्य धर्मशस्त्रशिरोमणेः ॥

इह हि विस्फुरन्निखिलानि शयतेजो धामनि दुःपमाकालविपुलजलदपटलावलुण्णमानमहिमनि नितरामनुपलब्धीभूतपूर्वगतादिवज्रतमग्रन्यसार्थतारकानिकरे पारगतगदितागमाख्यरे षडुत्तमबोधलोचनतया सुगृहीतनामधेयो भगवान् श्रीहरिभद्रस्तथाविधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थम्—इत्यादि ।

End. श्रीहरिभद्राचार्यकृततात्पर्यप्रकरणस्य सूचिता । विरहाङ्गलात् तस्येति गाथार्थः ।

एकोनविंशतितमपञ्चाशकटिः समाप्ता । समाप्ता चेयं शिष्यहिता नाम सितपटपटलप्रधान-वाचनिकपुरुषप्रवरचतुर्दशसंख्यप्रकरणप्रबन्धप्रणयनसुगृहीतनामधेयश्रीहरिभद्रस्त्वरिविरचितपञ्चाशकाख्यप्रकरणटीकेति ।

Golophon. (अतःपरं टीकाकर्तुः प्रशस्तिरेका वर्त्तते । सा तु खण्डितत्वादसमाप्तेति उपेक्षिता ।)

विषयः । हरिभद्रस्त्वरिक्तपञ्चाशकसूत्राभिधानजैनप्रकरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 4209. पञ्चाक्षरमाहात्म्यम् । Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1688. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Pañchākshara-māhātmya. The sacredness of the S'aiva mantra in five letters given in the Linga Purāṇa.

Beginning. श्रीगणपतये नमः ।

भवानीतनयोद्योतनयनानन्दकारक ।

काशीवासिजनाधौघहारिन् दुण्डे नमोऽस्तु ते ॥

जयति जयति काशी काशितज्ञानराशिः
 शिवचरिचरधादश्रीगणेशाम्बिकानाम् ।
 निवसतिरियमाद्या तां भजध्वं भजध्वं
 स्मरत नमत शुद्धां शुद्धये कीर्तयध्वम् ॥
 ऋषय ज्ञतुः ।

युगानि युगमानच्च युगधर्माः सनातनाः ।
 युगेषु लोकचरितं श्रुतमस्माभिरादितः ॥
 इत्यादि ।

End.

यः पठेच्छृणुयाद्वापि स याति परमां गतिम् ।
 यः श्रावयेद्विद्वान् शुद्धान् पञ्चाक्षरविधिक्रमम् ।
 देवे कर्मणि पित्रे च शिवलोके महीयते ॥

Colophon. इत्यादिमहापुराणे लिङ्गे पञ्चाक्षरमाहात्म्यं समाप्तम् ॥ संवत् १९८८ ।
 विषयः । शिवस्य लिङ्गपुराणोक्तपञ्चाक्षरमन्त्रमाहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No. 4210. रुद्रभाष्यम् । Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 19. Lines, 11 on a page. Extent, 284 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1862. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Rudra-bhāshya. A commentary by Mātridatta on the rules for bathing Rudra as given in Baudhāyana. The author has adopted the celebrated couplet *Yasya Nīvasitam Vedāh*, &c., used in Sāyana's and Mādhava's commentaries on Vedic works.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यस्य निश्चितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
 निर्गमे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

अथातो रुद्रस्नानविधिं व्याख्यास्याम इति । अथ शब्दोऽधिकारार्थः । रुद्रस्नानविधिव्याख्यानमारभ्यते इत्यर्थः । अतः शब्दो हेत्वर्थः । पापक्षयादिकर्मणां अधिकारिणामभिलषितसाधनापेक्षया यतः अत इति योजना । रुद्रस्नानविधिमित्यत्र रुद्रस्य स्नानमिति पठोत्तरूपः ॥ इत्यादि ।

End. तदशंशेन सप्तसप्ततिन्यूनचतुश्चत्वारिंशत्सच्छाषि आहुतयो भवन्तीति इत्याह भगवान् बौधायन इति ॥

Colophon. इति मातृदत्तीयं रुद्रभाष्यं समाप्तम् । संवत् १८६९ ।

विषयः । बौधायनीय-रुद्रस्नानचतुष्टयस्य व्याख्यानम् ।

No. 4211. श्रीरामपद्धतिः । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 12 on a page. Extent, 259 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'rírámapaddhati. The process of worshipping Ráma.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगुरुं सच्चिदानन्दं संसारार्णवतारकम् ।

श्रीरामरूपिणं मूर्ध्नि भावयेच्च पुनः पुनः ॥

साधको ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय रात्रिवासः परित्यज्य बद्धपद्मासनः शिरस्यधोमुखसद्वस्त्रकमल-
शुक्लवर्णकर्णिकान्तःस्थचन्द्रमण्डलान्तर्गतहंसपीठे—इत्यादि ।

End. मूलेन विर्यापकं कृत्वा शेषं निर्माल्यं नैवेद्यं भक्त्यभ्यो दत्त्वा किञ्चित् स्वयं
गृहीत्वा सुखं विहरेदिति श्रीरामपद्धतिः ।

Colophon. (अस्म्य पुरश्चरणं षट्पञ्चजपः ।)

विषयः । श्रीरामस्य पूजाविधिकथनादिकम् ।

No. 4212. प्रयोगवैजयन्ती । (पञ्चप्रश्नीया ।) Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent, 1,042 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Prayoga-vaijayantí. A commentary by Mahádeva on the Hiranyakeśi Sūtra. The present work confines itself to the fourth chapter entitled the Paśuprasna.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

हविर्धेनुषु नियतोपक्रमास्तु निरूपिताः ।

दर्शाद्या इष्टिपर्यन्ताश्चत्वारोऽप्य निरूप्यते ॥

नित्याभ्यासः पशुः पूर्वमनित्याभ्यासकर्मातः ।

चातुर्मासेभ्य एवैवं सौत्रामण्याश्च पूर्वतः ॥

प्रश्ने चतुर्थे गेन्द्रा + निरुद्धो विद्यतेः सद् ।

सर्वेभ्यः कामेभ्यः पशुबन्धोऽपि विधीयमानो दर्शितो बोधायनेनार्थवादकफलकः । आपस्तम्बे-
नाच पक्षेषु प्रथमप्रश्ने प्रथमपटल एवाधिकारिनिर्णयो दर्शपूर्णमासवदेव दृष्टोऽतो न व्याख्यायते ॥
इत्यादि ।

End. न्यायव्याख्याने सूत्रतात्पर्ये दर्शितम् । अतोऽस्तसूत्रे अयमेव प्रकारो ज्ञेयः ।
न्यायोपदेशयोः केचिद्विकल्पं ब्रुवते न तत् ।
युक्तं न्यायोऽनुमानन्नुक्तिरित्युक्तं कथं भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रव्याख्यायां प्रयोगवैजयन्त्यां महादेवकृतायां
चतुर्थे पशुप्रश्ने पञ्चमः पटलः ॥ प्रश्नश्च समाप्तः ॥
विषयः । हिरण्यकेशीयपशुप्रश्नसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 4213. पाकयज्ञादिनिर्णयः । Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Pākayajñādi-nirṇaya. By Chandra-Chúra, the son of Umá-śaṅkara and the grandson Dharmesvara. It treats of the sacrifices performed with cooked food. S'hrāddha is the only ceremony in which for some hundreds of years cooked food has been used and so this work treats of S'hrāddha only.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अपराह्णे प्राचीनावीती कृतप्राणायामः प्रथमप्रयोगे पिण्डपितृयज्ञसारश्रेतेन मासि मासि
यक्ष्ये इति । ततः पिण्डपितृयज्ञेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य—इत्यादि ।

End. अतः पिण्डानभ्यवहरेत् । ब्राह्मणं वा प्राशयेत् ।
सन्निष्ठते पिण्डपितृयज्ञ इत्यलं भूयसा ॥

Colophon. धर्मेश्वराक्षजश्रीमदुमाशङ्करसूनुना ।

कृतोऽयं चन्द्रचूडेन पाकयज्ञादिनिर्णयः ॥ श्रीरक्षु ।

विषयः । संचेषेण पिण्डपितृयज्ञाभिधानश्राद्धविधिकथनम् ।

No. 4214. ऋष्यनुक्रमः । Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 12. Lines, 11 on a page. Extent, 330 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1863. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Rshyanukrama. An index of Rishis to the Rigveda S'ākala S'ākhā. This is in prose, and appears to be a different work from No. 2112 noticed in the year 1881-82.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ ऋग्वेदशाकलशाखसंहिताया ऋष्यनुक्रमो लिख्यते । अग्निमीले पुरोहितम् । मधुच्छन्दाः
वैश्वामित्रः ॥ १०९ ॥ सुत्तरशत-ऋक्पर्यन्तमित्यर्थः । एवं सध्वज । इन्द्रं विश्वा अवीबृधन् । जेता
माधुच्छन्दसः । १८ । अग्निं दूतं दृषीमहे । मेधातिथिः काण्डः । १४३ । कस्य नूनं कतमस्याम्ब-
तानां । शूनःसेफ आजीनर्तिः । कृत्रिमो देवरातः वैश्वामित्रः ॥ ९७ ॥ इत्यादि ।

End.

ऋतञ्च सत्यञ्चाभीडात् । अघमर्षणो माधुच्छन्दः । ३ । संसमिद्युवसे दृषन् ।
संवन्नन आङ्गिरसः । ४ । दशमं मण्डलम् । ऋक्सङ्ख्या १७५४ ॥

Colophon. इति शाकलसंहितायां ऋष्यनुक्रमः समाप्तः । संवत् १८६३ ।

विषयः । ऋग्वेदशाकलशाखीयासु ऋक् प्रत्येकं ऋषिकथनम् । ऋक्सङ्ख्याकथनञ्च ।

No. 4215. सौभाग्यकवचम् । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia 6. Lines, 9 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Saubhágya-kavacha. An amulet for obtaining the love of the husband.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । इदानीं सौभाग्यकवचमुच्यते ।

श्रीदेव्युवाच ।

कैलासशिखरे रम्ये सुखासीनं सुरार्चितम् ।

गिरिशं गिरिजा नत्वा स्तोत्रैर्वेदार्थगर्भितैः ॥

प्रणम्य परया भक्त्या ततोऽष्टच्छत् कृताञ्जलिः ।

रक्षस्यं रक्षणकरं सर्वसम्यत्करं वद ॥

ईश्वर उवाच ।

एतत् सौभाग्यकवचं रक्षस्यातिरक्षकम् ।

सौभाग्यकवचं देवि शृणु सौभाग्यदं परम् ॥

शिखायां सततं पातु मन्त्राविपुरसुन्दरी ।

शिरः कामेश्वरी नित्या तत्पूर्वं भगमालिनी ॥ इत्यादि ।

End.

वश्यं भवति शौघ्रेण चैलोक्यं सचराचरम् ।

भूपालमदिला भूपाः किमु मायाविमोहिताः ॥

Colophon. इति नित्याषोडशकार्णवे सौभाग्यकवचं नाम समाप्तम् ।

विषयः । शिवाशिवयोः संवादे नराणां सौभाग्यप्राप्त्युपायकथनम् ।

No. 4216. रुद्रन्यासः । Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 20. Lines, 7 on a page. Extent, 247 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Rudra-nyása. Mystic figures made with the hands in honour of Rudra.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

हरि ॐ । कथातः पञ्चाङ्गरूपाणां न्यासपूर्वकं जपक्षोमार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः । यावे रुद्र शिवा तनूरघोरा पापकारिणी । तथा नस्तनुवाशंत मया गिरिशत् तामिच्छाकशीहि । शिखायै नमः । ॐ अस्मिन् महत्यर्थवेज्जरीचे भवा अधि । तेषां शिरसे स्वाहा । इत्यादि ।

End. तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे असु सदा शिवोम् । उत्तरतश्चण्डौश्वराय नमः निर्माळ्यं विष्टव्यं । ॐ नमो भगवते रुद्राय । इति

विषयः । पञ्चाङ्गन्यासपूर्वकं महारुद्रप्रयोगकथनम् ।

No. 4217. रामनामलेखनविधिः । Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 50 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Rámanáma-lekhana-vidhi. This is said to be a part of the great *tántric* work entitled Rudra Yámala. It treats of the method of writing Ráma's name.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीदेवुवाच ।

भगवन् सकला विद्याः श्रुताश्चाधिगता मया ।

इदानीं श्रोतुमिच्छामि यत् त्वं लिखसि भैरव ॥

ईश्वर उवाच ।

ब्रह्मादिविबुधैः सर्वैः श्रुतो न कथितं मया ।

तवाग्रे कथयाम्यद्य यतस्त्वं प्राणवल्लभा ॥

न देयं परशिष्येभ्यो नास्तिकेभ्यो न चेश्वरि ।

नाशुशूधारतानाञ्च नैवानर्थप्रदायिनाम् ॥ इत्यादि ।

End. एतन्मैव सर्वस्वं यदुक्तं तव वक्ष्ये ।

समासेन मया प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमर्हसि ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मसंहिता गौरीश्वरसंवादे रामनामलेखनविधिपटलं सम्पूर्णम् ।

विषयः । रामनामलेखनविधिकथनम् । तत्सङ्ख्याविशेषे फलविशेषकीर्तनञ्च ।

No. 4218. रोगशान्तिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 9. Lines, 9 on page. Extent, 198 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Rogaśánti. The consequences of getting fever in different days of the moon, and in different asterisms, and the method of getting rid of them by propitiatory ceremonies.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बोधायनीक्ता ज्वराद्युत्पत्तौ शान्तयः । प्रतिपदि कष्टं सहे + + दिनान्यष्टादश ।
अग्निर्देवता । अग्निरस्त्रीति पूजामन्त्रः । हैमी प्रतिमा । घृतधूपो घृतदीपश्च । यथा सम्भवं नैवेद्य-
घृतं होमद्रव्यं शान्तिर्भवति । इत्यादि ।

End. अष्टाविंशतिदिनानि क्रमात् पीडा । अन्ते सुखं । आक्षेपामघापूर्वापादा-
पूर्वभाद्रपदासु पक्षे ऋत्युरपि सम्भाव्यते । इति श्रीः ।

विषयः । प्रतिपदादितिथिविशेषे नक्षत्रविशेषे च ज्वराद्युत्पत्तौ तत्र तत्र भोगकालादि-
कथनम् । प्रत्येकं शान्तिप्रकारकीर्तनञ्च ।

No. 4219. पिष्टपशुमीमांसा । Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 18. Lines, 11 on a page. Extent, 311 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1785. Place of deposit, Calcutta. Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Pishta-paśu-mímámsá. By Náráyana Paṇḍit, son of Viśva-náth Sūri. It treats of animal sacrifices though it teaches that killing animals is to produce evil consequences.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमत्पूर्णगुणार्णवस्य वदनात् साक्षात्परब्रह्मणो

नि + ता चतुराननादिदिविषद्वन्द्वैः शिरोभिर्धृता ।

या लोकोचितयं निजेष्टविषये सम्यङ्निश्चये तथा

निष्ठा + नयति स्वके + जननी सा मे प्रमाणं श्रुतिः ॥

इह खलु नानाविधदुःखसङ्कटदुर्गमे संसारकान्तारे निमग्नानामल्पास्थिरसुखखयोत्तिकासु
द्योतमानास्त्रपि मनःप्रसादमनासाद्यतामधिकारिणां तन्निष्ठतये परमानन्दावाप्तये च सकलश्रुति-
स्मृतीतिहासपुराणानां तदुपकरणीभूतब्रह्ममीमांसायाश्च सकलपुरुषार्थोत्तममोक्षप्रदभगवत्स्वरूप-
ज्ञापनार्थं प्रवृत्तिरिति तत्त्वम् । इत्यादि ।

End. तेषामेवेदं हृदयङ्गमोऽस्त्वित्यखिलमतिमङ्गलम् ।

सर्व्वयज्ञेश्वरोऽनेन सर्व्वयज्ञफलप्रदः ।

सर्व्वयज्ञैकमुग्विष्णुः प्रीयतां पुरुषोत्तमः ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरल श्रीविश्वनाथस्वरिस्त्रुन-नारायणपण्डितोद्गीता पिष्ट-
पशुमीमांसा समाप्ता । संवत् १७८५ ।

विषयः । तत्र ज्ञानादिवासनामलिनचित्तानामपरिपक्वकषयायाणां विना विषयवैराग्यं न
प्रवृत्तिः । तदर्थं च विषयानित्यलसुपदिश्यमानमपि तावच्चेतसि न प्रतिबिम्बते यावन्न तत्रत्यं
मालिन्यमपसरतीत्यत आदर्शस्त्वान्तःकरणस्य शुद्धिरपेक्षतेति तदर्थं नित्यनैमित्तिककर्मविधयः
प्रवर्तन्ते । कर्मणा ज्ञानाःकरणशुद्धौ सत्यां तत्र शुद्धादर्शद्वय शास्त्रार्थोपदेशः प्रतिफलति । तथाच
श्रुतिः । कर्मणा ज्ञानमाप्नोति ज्ञानेनास्त्यौ भवतीति । तत्र कर्म द्विविधम् । विद्वितानुष्ठानं
प्रतिषिद्धवर्ज्जनहेति । तेषु तेषु च कर्मसु सत्यधिकारे अननुष्ठानात् प्रणश्यत्यधिकारः । तत्र अर्थो
खलु सामर्थ्यमपेक्षते । सामर्थ्यं पुनर्द्विविधम् । अथ सद्धारिसामर्थ्याच्च पदार्थानां विचित्रशक्ति-
मत्त्वासङ्गावः । तत्र कलौ अग्निहोत्राद्यनुष्ठानावश्यकतानिरूपणम् । तत्रापि सम्भावितानर्थ-
हेतुहिंसाविषयान् ज्ञागादिपशून् अविधाय तत्त्वानि तत्तदेवताकान् पिष्टपशून् वा घृतपशून् वा
कृत्वा यागं समापयेदिति पिष्टपशुविधिविवेचनम् ।

No. 4220. पारायणस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 10 × 4
inches. Folia, 1. Lines, 11. Extent, 12 ślokas. Character, Nāgara.
Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance,
fresh. Verse. Correct.

Páráyana-stotra. Páráyana is a technical religious term. It
means reciting a book from the beginning to the end. The present
work treats of the beauty and excellence of Tripurá Sundarī, a form
of Kálí worshipped in one of the three Mandalas, into which the
Tantras divide India.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

शिवां पद्मासनारूढां शुद्धस्फटिकसन्निभाम् ।
वन्दे वाग्देवतां देवीं मन्त्रात्रिपुरसुन्दरीम् ॥
शैलाधिराजतनयां शङ्करप्रियवक्त्रभाम् ।
अरण्येन्दुनिभां (?) वन्दे मन्त्रात्रिपुरसुन्दरीम् ॥
सर्वलोकप्रियकरीं सर्वभूतेषु संस्थिताम् ।
सर्वैश्वर्यप्रदां वन्दे मन्त्रात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ इत्यादि ।

End.

इति त्रिपुरसुन्दर्या दशकं यः पठेन्नरः ।
तस्य श्री-राघुरारोग्यसत्सन्तान-सम्बद्धिदम् ॥

Colophon. इति ज्ञानार्णवे पारायणस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । स्तुतिकथनव्याजेन त्रिपुरसुन्दर्या रूपगुणमाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 4221. फाल्गुनचतुर्थीव्रतम् । Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 13 on a page. Extent, 76 ślokas, Character, Nāgara. Date, Sm. 1837. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Phālguna-kṛīṣṇa-chaturthī-vrata. The religious ceremony to be performed on the fourth day of the waning moon. This is said to be a part of the Brihannāradiya Purāna.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अरण्ये वर्त्तमानं तं पाण्डुपुत्रं युधिष्ठिरम् ।
सवान्धवं सुखासीनमाययौ व्यास आदरात् ॥
तं दृष्ट्वा मुनिशार्दूलं व्यासं प्रत्युद्ययौ ऋषयः ।
मधुपर्कयुतं चार्थं दत्त्वा तस्मै ह्युवाच तम् ॥
अथ मे सफलं जन्म भवतागमनं हतम् ॥ इत्यादि ।

End.

एवमुक्त्वा ततो व्यासस्तत्रैवान्तरधीयत ।
युधिष्ठिरस्तु तत् सर्वमकरोन्मुनिभाषितम् ॥
तेन व्रतप्रभावेण स्वराज्यं प्राप्तवान् ध्रुवम् ।
तत्त्वा रिपुगणान् सर्वानवाप्तः सकलां महीम् ॥
बभूवे मेदिनीं राजा पुत्रपौत्रसमन्वितः ॥

Colophon. इति श्रीबृहन्नारदीये फाल्गुनकृष्णचतुर्थीव्रतं समाप्तम् ॥

संवत् । १८२७ ।

विषयः । फाल्गुनकृष्णचतुर्थीव्रतविधिकथनम् । तत्कथाकीर्तनञ्च ।

No. 4222. मेघमाला । Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent, 576 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1865. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Megha-mālā. An astrological work treating of the knowledge of months, days and *tithis*. It treats of the process of foretelling rains prognosticating famines, &c.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ मेघमालायाः प्रारम्भः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि फलं योगसमुद्भवम् ।

मासवारतिथीनाञ्च सम्यग्ज्ञानप्रकाशकम् ॥

प्रतिपदि रविवारश्चैत्रमासे यदि स्या-

न्न भवति वज्रदृष्टिर्दुःखिता लोकसंघाः ।

अमृतकिरणवारो ज्ञा + + वाक्पतीनां

भवति ननु धरित्री शस्यतो + मिपूर्णा ॥ इत्यादि ।

End.

मीनान्ते दृष्टिकान्ते च दृष्टे कुम्भे च मेघगे ।

यावत् सौरिर्गुरौ तिष्ठेत् तावदुर्भिर्दृष्टलक्षणम् ॥

शनिरङ्गारको भानुरसावस्थानु माधवे ।

दुर्भिर्दृष्ट + + + घोरं व्रतपूर्णा वस्तुनरा ॥

Colophon. इति कालान्तरेण शुभाशुभलक्षणं सम्पूर्णं । इति मेघमालायां मयूरचिह्नकं

समाप्तम् । संवत् १८६५ ।

विषयः । भविष्यदृष्टिज्ञानोपायकथनम् । भाविदुर्भिर्दृष्टिज्ञानोपायकीर्तनञ्च ।

No. 4223. प्रयोगरत्नमाला । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 622 ślokas. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Prayogaratna-málá. This is the name given to the commentary to the sacrificial section of Apastamba's work. The present commentary is by Vishnu Bhatta. There is another commentary of the same name or the same work by Caṇḍapa. The codex before us contains the commentary on the Agnihotra Praśna only.

Beginning. श्रीगणाधिपतये नमः ।

ॐ नमो भगवते सदाशिवाय नमः ।

यो वेदवपुराचारावयवो दर्शनेन्द्रियः ।

मासीरथन्नन्तरास्ते तं विज्ञानं गुह्यं भजे ॥

कर्माग्निसूत्राध्वनीनस्य मन्त्रिभूपतिभूपतेः ।

व्याख्याग्निहोत्रप्रश्नस्य विष्णुभट्टेन तन्यते ॥

अग्न्याधानान्तरमग्निहोत्रं व्याचिख्यासुरधिकारं दर्शयति । अग्निहोत्रं व्याख्यास्यामः । अग्निहोत्र-
शब्दः कर्मानामधेयं । इत्यादि ।

End.

सत्यवादिनो राजन्यस्य जुह्याद्वाग्निहोत्रमध्वर्युरिति ।

इत्थं राजाग्निहोत्रान्तमन्त्रतन्त्रसुगन्धिभिः ।

स्त्रुतिप्रसूतैः पुष्पातु पुमर्थान् पुरुषोत्तमः ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बीयाध्वरतन्त्रखतन्त्रव्याख्यायां प्रयोगरत्नमालायां षष्ठे प्रश्ने चतुर्थः
पटलः । श्लोकं भूयात् ।

विषयः । आपस्तम्बीयाग्निहोत्रप्रश्नसूत्रस्य व्याख्यानसुखेन प्रयोगकथनम् ।

No. 4224. प्रदोषव्रतप्रयोगः । Substance, country-made paper, 10×3½ inches. Folia, 6. Lines, 14 on a page. Extent, 220 ślokaś. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, decayed. Verse. Correct.

Pradosha-vrata-prayoga. Treats of a ceremony to be performed by females at dusk for obtaining good fortune. This is said to be a part of the Skandapurāna.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रदोषोद्ध्यापनम् । स्कान्दे पार्वत्युवाच ।

देव केन विधानेन प्रदोषोद्ध्यापनं बुधैः ।

विधातव्यं नरैः स्त्रीभिः सन्तानसुखसिद्धये ॥

इंश्चर उवाच ।

वयोदशां मन्दवारि तदुदयापनमाचरेत् ।
 आचार्यं वरयेदादौ ब्राह्मणांस्तु वयोदश ॥
 तेषां सम्यजनं कुर्यान्मण्डलं तत्र कारयेत् ।
 वेदिका तत्र कर्त्तव्या मण्डपे च सुशोभने ॥ इत्यादि ।
 भवेन्न तस्य दारिद्र्यं जन्मान्तरशतेष्वपि ।
 ज्ञानैश्वर्यसमायुक्तः सोऽन्ते शिवपुरं व्रजेत् ॥

End.

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे ब्रह्मोत्तरखण्डे प्रदोषव्रतकथा समाप्ता ।

विषयः । स्त्रीभिः धनधान्यसन्तानार्थं प्रदोषव्रतानुष्ठानं कर्त्तव्यमिति तद्व्रतमाहात्म्यकथनमुखेन तस्य विधानकथनम् । तदुदयापनविधिकथनम् । तद्व्रतकथाकीर्तनञ्च ।

No. 4225. रामसहस्रनामस्तोत्रम् । Substance, country-made paper. 14 × 1½ inches. Folia, 11. Lines, 10—12 on a page. Extent, 277 ślokas, Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, new. Verse. Incorrect.

Rāma-sahasranāma-stotra. The thousand names of Rāma as given in Rudra Yāmala tantra in a dialogue between Rudra and Pārvatī.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

कैलासशिखरे रम्ये' नानाधातुविचित्रिते ।
 नानाद्रुमलताकीर्णे नानापचिगणाढ्यते ॥
 नानापचिलतागुल्मवेष्टिते प्रमथाढ्यते ।
 देवदानवगन्धर्वकिन्नरैरुपशोभिते ॥
 मन्दमासतसंवीते पार्वतीपरमेश्वरौ ।
 उपविश्य कथां शश्वच्चक्रतुस्तौ मुदान्वितौ ॥
 भक्त्या शृङ्गु प्रणम्याथ पार्वती परिपृच्छति ।
 देवदेव मद्देशान सर्वागमविशारद ॥
 त्वमेव शरणं नाथ चाहि मां दुःखसागरात् ।
 नाम्नां सहस्रं रामस्य ब्रूहि मे प्रमथाधिप ॥ इत्यादि ।

End.

रामभद्रप्रसादेन विमला नाम पार्वती ।
 रामेति रामभद्रेति रामचन्द्रेति वा स्मरन् ।
 नरो न क्षिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिञ्च विन्दति ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले रुद्रपार्वतौसंवादे रामसद्वचनामस्तीचं सम्पूर्णम् ।

विषयः । शिवाशिवयोः संवादेन श्रीरामस्य गुणमाहात्म्यादिप्रकटनपूर्वकं तस्य सद्वच-
नामकथनम् ।

No. 4226. महान्यासः । Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 272 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mahányása. The process of reciting the Satarudrí Sūkta.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अस्य रुद्रस्य प्रक्षस्यानुष्टुप्च्छन्दसः अघोर ऋषिः सङ्कर्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परपुरुषः
स एष रुद्रो देवता अग्निः कृतचरमायामिष्टिकायां शतरुद्रीयजुषे विनियोगः । (?)

End. अग्निर्वायुः सूर्यश्चन्द्रमा दिश आपः पृथिव्योषधिवनस्पतय इन्द्रः पर्जन्य
ईशान आत्मा पुनर्मे नयोदश । उत्तरन्यासः । सुसारथि० । हृदयाय० । यज्ञेन० । शिरसे० ।
+ + + । शिखायै० । श्रीः ।

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । महारुद्रप्रयोगविधिकथनम् ।

No. 4227. विश्वेश्वराष्टकम् । Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 23 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Viśveśvarāṣṭaka. Eight verses in honor of Viśveśvara the presiding deity of Benarés.

Beginning. श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

गङ्गातरङ्गरमणीयजटाकलापं

गौरीनिरन्तरविभूषितवामभागम् ।

नारायणं प्रियमनङ्गमदापहारं

वाराणसीपुरपतिं भज विश्वनाथम् ॥ १ ॥

वाचामगोचरममेधगुणस्वरूपं

वागीशविष्णुसुरसेवितपादपौठम् ।

End.

वामेन विपद्भरेण कलत्रवन्नं
 वाराणसीपुरपतिं भज विश्वनाथम् ॥ ९ ॥
 श्रीविश्वनाथ कण्ठाकर शूलपाणे
 शम्भो गिरीश शशिखर चन्द्रमौले ।
 श्रीनीलकण्ठ मदनानक विश्वधूर्ते
 गौरीपते मयि निधेहि कृपाकटाक्षम् ॥ ८ ॥
 वाराणसीपुरपतेः परमेश्वरस्य
 व्यासोक्तमष्टकमिदं पठते मनुष्यः ।
 विद्याः त्रिं विपुलसौख्यमनन्तकौर्त्तिं
 सम्प्राप्य देहनिर्लयं लभते च मोक्षम् ॥ ८ ॥

Colophon. इति वेदव्यासविरचितं श्रीविश्वेश्वराष्टकं समाप्तम् ।

विषयः । स्तुतिव्याजेन श्रीमद्विश्वेश्वरस्य रूपगुणमाहात्म्यादिवर्णनम् ॥

No. 4228. मणिकर्णिकाष्टकम्। Substance, country-made paper, 7 × 3 inches, Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 23 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India Appearance, new. Verse. Generally correct.

Manikarnikāśṭaka. Eight verses in honor of Maṇikarnikā the sacred burning ground at Benares by the great Śaṅkarācārya.

Beginning. श्रीमणिकर्णिकादेवै नमः ।

त्वत्तौरे मणिकर्णिके हरिहरौ सायुष्यमुक्तिप्रदौ
 वादं तौ कुरुतः परस्परमुभौ जन्तोः प्रयाणोत्सवे ।
 भद्रूपो मनुजोऽयमस्तु क्षरिणा प्रोक्तः शिवस्तत्क्षणे
 तन्मध्याङ्गुलाञ्जनो गण्डगः पीताम्बरो निर्गतः ॥ १ ॥
 इन्द्राद्यास्त्रिदशाः पतन्ति नियतं भोगक्षये ते पुनः,
 जायन्ते मनुजास्ततोऽपि पशवः कीटाः पतङ्गादयः ।
 ये मातर्मणिकर्णिके तव जले सज्जन्ति निष्कल्मषाः
 सायुष्येऽपि किरौटकौस्तुभधरा नारायणाः सुर्नराः ॥ २ ॥
 कच्छैः कोटिशतैः खपापनिधनैश्चाश्रमधैः फलं
 तत्सर्वं मणिकर्णिकाक्षपनजं पुण्यप्रतिष्ठं भवेत् ।

End.

स्वात्मा स्तोत्रमिदं नरः पठति यः संसारपाथोनिधिं

तीर्त्वा पल्लववत् प्रयाति सदनं तेजोमयं ब्रह्मणः ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं मणिकर्णिकाष्टकं समाप्तम् ।

विषयः । स्तोत्रव्याजेन मणिकर्णिकामाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 4229. अन्नपूर्णाष्टकम् । Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 23 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government, of India, Appearance, new. Verse. Incorrect.

Annapūrnāshṭaka. Eight verses in honor of Anna Pūrnā by the same author.

Beginning. श्रीमदन्नपूर्णाये नमः ।

नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्नाकरी

निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाद्देश्वरी ।

प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी

भिक्षां देहि छपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेक्ष्वरी ॥

नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमाम्बराडम्बरी

सुक्ताहारविलम्बमानविलसद्भोजकुम्भान्तरी ।

काश्मीरागुणवासितारुचिकरी काशीपुराधीश्वरी

भिक्षां देहि छपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेक्ष्वरी ॥

End.

सर्वत्राणकरी महावलकरी विश्वेश्वरी श्रीधरी

साक्षान्मोक्षकरी निरामयकरी विद्यार्थविद्याधरी ।

आयुः-कीर्ति-यशः-पराक्रमकरी काशीपुराधीश्वरी

भिक्षां देहि छपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेक्ष्वरी ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं श्रीमदन्नपूर्णाष्टकस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । सुतिकथनव्याजेन अन्नपूर्णाया माहात्म्यादिकीर्तनम् ।

No. 4230. प्रदोषव्रतनिर्णयः । Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 81 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose, and Verse.

Pradoshavrata-nirṇaya. Treats of a ceremony to be performed on the thirteenth day of the moon at dusk, the principal ceremonial being the worship of Śiva. This appears to be a part of the Brahmottara Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रदोषनिर्णयः । तत्र प्रदोषव्रतं ब्रह्मोत्तरखण्डे ।

पक्षद्वये त्रयोदश्यां निराहारो भवेद्दिवा ।

घटिका त्रिरक्षय्यात् पूर्वं स्नानं समाचरेत् ॥

शुक्लाग्न्यधरो भूत्वा वाग्यतो नियमान्वितः ।

कृतसन्ध्याजपविधिः शिवपूजां समाचरेत् ।

अत्र त्रयोदशी प्रदोषव्यापिनी प्राच्या । तत्रैव पूजाविधानात् । प्रदोषप्रमाणं स्वान्दे ।

त्रिमुहूर्तः प्रदोषः स्याद् भानावस्रंगते सति ॥

सदनरत्ने व्यासः ।

नक्तान्तु तत्र कर्तव्यमिति शास्त्रविनिश्चयः । इति ।

End.

अस्मिन् दिवा नक्तभोजने उत्तमोत्तममुहूर्तः मध्यमोपान्तः । ततः प्राचीनो जघन्य इति ।

Colophon. इति दिवासौरनक्तप्रदोषनिर्णयः ।

विषयः । चतुर्दश्यां शिवपूजाव्रते प्रदोषनिरूपणम् । तत्र नक्तादिकालनिरूपणम् । त्रयोदश्यां शिवव्रतारम्भकालादिरूपणम् । वारादियोगे प्रदोषविधिकथनञ्च । इति शम् ।

No. 4231. प्रशस्तिकाप्रकरणम् । वा प्रशस्तिविधिपरम्परा । Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 70 śloka. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, new. Prose and Verse. Incorrect.

Praśastikā, prakaraṇa, or Praśasti-vidhi-paramparā. A letter-writer or rather the form of writing superscriptions to letters.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रशस्तिकाप्रकरणम् । तत्र प्रशस्तिनाम्नः पूर्वं श्रीशब्दसङ्ग्रहानियम उत्तोऽभियुक्तैः ।

षड्गुरोः स्वामिनः पञ्च द्वौ भृत्ये चतुरो ह्यतौ ।

श्रीशब्दास्तु त्रयो मिवे एकैकं पुत्रं भार्ययोः (?) ॥

तत्रादौ राज्ञः प्रशस्तयः । खलि श्रीमत्समस्तानन्दमन्दिरगुणष्टसुन्दरसुकुन्दपदारविन्दमकरन्द-
विन्दुमिलितमानसवशंवदसकलपुरुषार्थेषु सकलार्थिमनोरथवितरणदृष्टीकृतकल्पद्रुमादिदर्थेषु (?) ।

इत्यादि ।

End. खलि श्रीमद्दामप्रेमचेमभूषितास्तदादि भक्तजनेषु प्राणप्रकृतिषु नेत्रयो-
रधिष्ठानेषु कर्णयोरधिदैवेषु गिरामागारेषु नैद्याधिकेखिव प्रकटितसकलप्रमाणेषु श्रीमद्-
गुरुचरणसरोजेषु ।

Colophon. इति प्रशस्तिविधिपरम्परा समाप्ता ।

विषयः । प्रशस्तिखनविधिकथनम् ।

No. 4232. नृसिंहपरिचर्या । Substance, country-made yellow paper, $9\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 126 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Nṛisīṅhaparicharyā. On the worship of Nṛisinha. An incarnation of Vishnu and the method of placing the Pavitra or Strainer in his hand at the time of worship. This appears to be a part of a *Tantrik* work as its chapters are entitled *Patalas*.

Beginning. ओगणेशाय नमः ।

अथ औतस्मार्कमार्गेण नृसिंहोपासकानां बोधायनोक्तसंगृह्य मन्त्रासंहितादि वा (?) गुणोपसंह-
तिन्यायात् पवित्रादिविधिं ब्रुवे । श्रावणेशिं हेमेन न रौप्येण (?) ताम्रेण वा पवित्राणि कार्याणि ।

End. श्रीभूते तत्तन्मूलमन्त्रेण देवाय दमनकं समर्थं मन्त्रापूर्जां कृत्वा देव देवेति
कर्म निवेद्य गुर्वादीन् संपूज्य बन्धुभिः सह भुञ्जीतेति सायं साधारणो विधिः । विशेषतस्तु
तत्तत्कल्पोक्तो गृहीतव्यः ।

Colophon. इति नृसिंहपरिचर्यायां पञ्चमः पटलः ।

विषयः । नृसिंहपरिचर्यायां पवित्रारोपणविधिस्तत्प्रयोगः नृसिंहपूजा चाभिहितः ।

No. 4233. निर्णयसिन्धुः, वा निर्णयकमलाकरः । Substance, country-made paper, $17 \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 176. Lines, 17 on a page. Extent, 11,963 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1822. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Generally correct.

Nirṇaya-sindhu *alias* **Nirṇaya-kamalākara**. This work was compiled in the year 1638 of the Vikrama era corresponding to 1572 A. D., by Kamalākara the son of Rāmakrishṇa, the grandson of Bhatta Nārāyaṇa and the great-grandson of Rāmésvara. It is a standard work on Hindu law in the North Western Provinces and the Punjab. It treats of the auspicious moments for the performance of various Hindu ceremonies and the method and occasion of performing them. It treats of the Samskāras or the ceremonies for the purification of the soul of a brahmana, of the ceremonies for the consecration of temples, images, wells, tanks, trees, &c., and of the daily and occasional duties of brahmans.

Beginning. श्रीगजाननगुरुसरस्वतीभ्यो नमः ।

कार्ष्णैकनिकेतं रामं सीतालतायुक्तम् ।

विश्वामित्रान्ववायव्रततिसमालम्बशशिखिनं वन्दे ॥

लक्ष्मीसद्वायं कल्पद्रुतलरञ्जितगोकुलम् ।

बर्चापीडं घनश्यामं महः किञ्चिदुपास्महे ॥

वेदार्थधर्म्मरक्षायै मायामानुषरूपिणम् ।

पितामहं हरिं वन्दे भट्टनारायणाक्षयम् ॥

यत्पादसंस्मृतिः सर्वमङ्गलप्रतिभूर्मता ।

तान् भट्टरामकृष्णाख्यानं श्रीतातचरणान् नमः ॥

सर्वकल्याणसन्दीहनिदानं यत्पदद्वयम् ।

द्युनदीसोदरामम्बासुमाख्यां नौमि सादरम् ॥

विन्दुमाधवपादाब्जमालम्बीकृतविग्रहम् ।

ज्यार्यासं धातरं भट्टदिवाकरसुपास्महे ॥

हेमाद्रिमाधवमते प्रविचार्य सम्य-

गालोच्य तत्त्वमथ तीर्यकतां परेषाम् ।

श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकराख्यः

काले यथामति विनिर्णयमातनोति ॥

सन्ति यद्यपि विद्वांसस्तन्निबन्धाश्च कोटिशः ।

तथाप्यसुखं वेदगर्भीं किञ्चिद्विज्ञातुमीशते ॥

तत्र संक्षेपतः कालः षोढा ।

End. तद्विधिरन्यथ विशेषः प्रागुक्त इत्यलं ब्रजना ॥

एवं निरूपितमिदं गहनन्तु धर्म-
तत्त्वं विचार्य वचनैश्च नयैश्च सम्यक् ।
तद्दोषदृष्टिमपचाय विवेचनीयं
विद्वद्भिरित्यविरतं प्रणतोऽस्मि तेषु ॥

— — — — —
यो भाट्टतन्त्रगहनार्णवकर्णधारः
शास्त्रान्तरेषु निखिलेष्वपि मर्मसेत्ता ।
योऽत्र अमः किल छतः कमलाकरेण
प्रीतोऽमुनासु सुछती बुधरामकृष्णः ॥
श्रीभट्टरामेश्वरस्वरिखनु श्रीभट्टनारायणस्वरिखनोः ।
श्रीरामकृष्णस्य सुतः छतीसं अधान्निबन्धं कमलाकराख्यः ॥
नानानिर्णयवत्त्वान्निर्णयसिन्धुः प्रोच्यतां विबुधतः ।
निर्णयसरोजवत्त्वान्निर्णयकमलाकरोऽप्यसु ॥
वसुधातुक्चतुभूमिमे गतेऽब्दे
नरपतिविक्रमतोऽयं याति रौद्रे ।
तपसि शिवतिथौ समापितोऽयं
रघुपतिपादसरोरुद्धेऽर्पितश्च ॥
जगति सकलविद्यासिन्धुमुष्टि + वानां
परभणितिपरीक्षा युज्यते सज्जनानाम् ।
तदिह गम + बन्धे दूषणं भूषणं वा
यदि भवति विदग्धैस्तद्वावश्यं विच्छेद्यम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणश्रीमद्रामेश्वरभट्टस्वरिखनुनारायण-
भट्टस्वत विद्वन्मुकुटक्षीराङ्कुरश्रीरामकृष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टछते निर्णयसिन्धौ तृतीयः परिच्छेदः
समाप्तः । समाप्तश्चायं निबन्धः । संवत् १८२२ ॥

विषयः । अष्टशब्दनिर्वचनपूर्वकं अष्टभेदनिरूपणम् । अथननिर्णयः । ऋतुनिर्णयः ।
मासभेदादिनिरूपणम् । वेधस्वरूपादिकथनम् । एकभक्तनिरूपणादिकम् । अयाचित्तादिनिर्णयः ।
नक्षत्रव्रतनिरूपणम् । व्रताधिकारिनिरूपणम् । तत्कालादिनिरूपणम् । तदुद्घापने विशेषकथनम् ।
व्रतत्यागे प्रायश्चित्तकथनम् । व्रतत्यागप्रायश्चित्तकथनम् । रजस्त्रलादेर्व्रते प्रतिनिधिविवेकः । प्रति-
पदादितिथिस्वरूपकथनपूर्वकं तत्र तत्र छत्यविशेषकथनम् । तत्र एकादशीव्रताशक्तौ भक्त्यनिरू-
पणम् । व्रतप्लान्निरूपणपूर्वकं तत्र तत्र प्रायश्चित्तकथनम् । अन्नतप्लादिनिरूपणम् । स्तुतकादौ व्रतविधि-

कथनम् । अष्टमहाद्वादशोक्तिरूपणम् । हरिवासरनिरूपणम् । अनीपातादिलक्षणकथनम् । इष्टि-
 कालनिरूपणम् । अन्वारम्भोयादिनिरूपणम् । विद्वत्तिनिर्णयः । सोमकालनिर्णयः । आधानकाल-
 निर्णयः । पिण्डपितृयज्ञनिरूपणम् । निरग्नेर्दर्शनरूपणम् । साम्निकनिराग्निकस्वरूपादिकथनम् ।
 ग्रहणनिरूपणम् । पुरस्सरणादिविधिकथनम् । समुद्रस्नानविधिकथनादिकम् । अथ चैत्रादिप्रमेण
 द्वादशमासकृत्यनिरूपणम् । तत्र तत्र विशेषेण चैत्रे नवरात्रिविधिकथनम् । श्रीरामनवमीनिरूपणम् ।
 दोहोत्सवनिर्णयः । वैशाखे समुद्रस्नानविधिकथनम् । बौद्धावतारनिर्णयः । ज्येष्ठे रमावतारादिकथनम् ।
 आषाढे रथोत्सवादिविधिकथनम् । शकादित्रयविधानम् । तत्रमुद्राधारणादिविधिकथनम् ।
 कोकिलाव्रतविधिकथनम् । आवणे उपाकर्म्मविधिकथनादिकम् । रक्षावन्धनादिविधिकथनम् ।
 हयग्रीवोत्सविकथनादिकम् । भाद्रे गोप्रसवशान्तिकथनम् । जन्माष्टमीविवेचनम् । प्रतिमासकृष्ण-
 मीविधिकथनम् । वामनावतारनिर्णयः । दुग्धव्रतादिकथनम् । आश्विने, महालयायाजानिरूपणम् ।
 अश्विष्टकाविधिकथनम् । नवरात्रिविधिकथनम् । कुमातौपूजनविधिकथनम् । चण्डीपाठविधि-
 कथनम् । वेदपारायणविधिकथनम् । उपाङ्गललिताव्रतादिकथनम् । बलिहोमादिविधिकथनम् ।
 शतचण्डीविधिकथनम् । सप्तचण्डीविधिकथनम् । नवरात्रपारायणविधिकथनम् । विजयादशमी-
 कृत्यकथनम् । कार्तिके कार्तिकस्नानादिविधिकथनम् । तुलसीकाष्ठमालाविधिकथनम् । द्विदल-
 व्रतादिकथनम् । अलक्ष्मीनिसारणविधिकथनम् । गोक्रीडनविधिकथनम् । बोधनीविधिकथनम् ।
 मत्स्यावतारनिर्णयः । त्रिपुरोत्सवविधिकथनम् । कात्ययणोत्सवविधिकथनम् । मार्गशीर्षे दत्तात्रेयोत्-
 पत्तिनिर्णयः । अष्टकादिविधिकथनम् । पौषे, उत्सर्जनविधिकथनम् । अर्द्धोदययोगनिरूपणम् ।
 माघे, स्नानविधिकथनम् । प्रयागस्नानविधिकथनम् । औपचमीविधिकथनम् । रथसप्तमीविधि-
 कथनम् । फाल्गुने,—शिवरात्रिविधिकथनम् । होलिकाविधिकथनम् । वसन्तोत्सवविधिकथनम् ।
 चूतकुसुमप्राशनविधिकथनम् । प्रथमरजोदर्शने त्रिव्यादिफलकथनम् । तत्र तत्र शान्तिकथनम् ।
 गर्भाधानविधिकथनम् । आतुरस्नानादिविधिकथनम् । पुंसवनसौमन्तोन्नयनादिविधिकथनम् ।
 स्तुतिकागारप्रवेशादिविधिकथनम् । जातकर्म्मविधिकथनम् । षष्ठीपूजादिविधिः । दत्तपुत्र-
 ग्रहणादिविधिः । यमयोः संस्कारविधिकथनम् । नामकर्म्मदोलारोहदुग्धपानकर्णवेधताम्बूल
 भक्षणविधिकथनम् । निष्क्रमणविधिकथनम् । उपवेशनविधिकथनम् । अन्नप्राशनविधिकथनम् ।
 अष्टपूर्तिविधिकथनम् । कटिस्तत्रबन्धविधिकथनम् । चौलविधिकथनम् । पञ्चशिखिविवेचनम् ।
 विद्यारम्भविधिकथनम् । धनुर्विद्यारम्भविधिकथनम् । उपनयनविवेचनम् । तत्र ज्येष्ठमासादिविवेकः ।
 पुनरुपनयनकालनिरूपणम् । कुण्डगोलकादेरुपनयनविधिकथनम् । भिक्षाविधिकथनम् । संस्कार-
 लोपे प्रायश्चित्तकथनम् । युगपत्संस्कारविधिकथनम् । सन्यासविधिकथनम् । उपनयनाग्निविधि-
 कथनम् । ब्रह्मयज्ञारम्भविधिकथनम् । ब्रह्मदण्डादिविधिकथनम् । संस्कारलोपप्रायश्चित्तकथनम् ।
 ब्रह्मव्रतलोपे प्रायश्चित्तकथनम् । उपवैतनाद्ये प्रायश्चित्तकथनम् । समावर्तनविधिकथनम् । स्नातक-

व्रतकथनम् । कुरिकावन्धकथनम् । विवाहनिरूपणम् । मातुलकन्यापरिणयनिरूपणम् । दत्त-
 सापिण्डनिरूपणम् । गोत्रप्रवरनिर्णयः । कुम्भविवाहविधिकथनम् । अश्वत्यविवाहविधिकथनम् ।
 विष्णुमूर्त्तिदानानन्तरविवाहविधिकथनम् । सोदरयोर्विवाहनिर्णयः । षट्पुत्रमतीविवाहविधिकथनम् ।
 षट्पुत्राश्रितकथनम् । पैशाचादिविवाहविधिकथनम् । विवाहमण्डपादिविधिकथनम् । वाग्दा-
 नोत्तरं वरस्य देशान्तरादिगमने विधिनिरूपणम् । कन्यादानादिविधिकथनम् । गृहप्रवेशहोम-
 विधिकथनम् । औपासनारम्भकालनिरूपणम् । द्विरागमनकालादिनिरूपणम् । आधानादिविधि-
 कथनम् । परिवेदनविधिविवेचनम् । शूद्रसंस्कारविधिकथनम् । जलाशयादिविधिकथनम् ।
 कृपाद्युत्सर्गविधिकथनम् । वृक्षारोपणादिविधिकथनम् । मूर्त्तिप्रतिष्ठादिविधिकथनम् । प्रतिमाभेद-
 कथनम् । शिवलिङ्गभेदादिकथनम् । तत्र तत्र अधिकारनिरूपणम् । त्रिपुण्ड्रादिविधिकथनम् ।
 रुद्राक्षधारणादिविधिकथनम् । जीर्णोद्धारविधिकथनम् । पुण्यादेः पर्युषितलादिविवेचनम् । अथ
 कृषिकालादिनिरूपणम् । धान्यसङ्ग्रहादिविधिकथनम् । नववस्त्रालङ्कारादिधारणनिरूपणम् ।
 गजाद्यारोहणनिर्णयः । नृत्यारम्भनिरूपणम् । राजदर्शनविधिकथनम् । क्रयविक्रयादिनिरूपणम् ।
 सेतुबन्धनादिविधिकथनम् । गजदन्तच्छेदादिविधिकथनम् । निःक्षेपकालनिरूपणम् । ऋणमोक्षादि-
 विधिकथनम् । राजसुद्रादिविधिकथनम् । नौकाकृत्यनिरूपणम् । शयनासनभोगविधिकथनम् ।
 श्मश्रुकर्मनिर्णयः । नवाङ्गविधिकथनम् । नवफलादिभक्षणविधिकथनम् । होमनिरूपणम् ।
 ज्वरादिशान्तिविधिकथनम् । भैषज्यकालनिरूपणम् । अथ दन्तधावनादिविधिकथनम् । स्नानादि-
 विधिकथनम् । गृहारम्भकालनिरूपणम् । कलिवर्ज्यानिरूपणम् । अथ आङ्गलक्षणादिकथनम् ।
 गयाश्राद्धादिविधिकथनम् । आङ्गनिषिद्धदेशादिकथनम् । आङ्गकालादिनिरूपणम् । स्त्रीश्राद्धे विशेष-
 कथनम् । वैश्वदेवविधिकथनम् । नित्यश्राद्धविधिकथनम् । रात्रौ श्राद्धविधिकथनम् । आङ्गानुकल्प-
 विधिकथनम् । दृष्टोत्सर्गविधिकथनम् । एकोद्दिष्टपार्व्यादिविधिविवेचनम् । अथ तर्पणविधिकथनम् ।
 तौर्यश्राद्धादिविधिकथनम् । तत्र वपनादिविधिविवेचनम् । अथ अशौचनिरूपणम् । अनुगमना-
 दिविधिकथनम् । आत्मघाते प्रायश्चित्तकथनम् । नारायणबलिविधिकथनम् । सन्नासिमरणादौ
 विधिकथनम् । पर्जन्यरदादिविधिकथनम् । प्रेताधानादिविधिकथनम् । उदकदानादिविधि-
 कथनम् । अस्त्रिसञ्चयनादिविधिकथनम् । नवश्राद्धविधिकथनम् । एकादशहृत्यनिरूपणादिकम् ।
 मासिकसपिण्डौकरणादिकथनम् । प्रथमाब्दे निषिद्धादिकथनम् । रजस्खलादिमरणे विशेषकथनम् ।
 विधवाधर्मनिरूपणम् । सन्नासप्रहणविधिकथनम् । यतिधर्मनिरूपणम् । यतिसंस्कारविधिकथनम् ।
 द्वादशाब्दादूर्द्ध्वं मेलनविधिकथनञ्च ॥ इति शिवम् ॥

No. 4234. अनिला, वा प्रयोगदीपिका । Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 44. Lines, 10 on a page. Extent, 886 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1601. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, Prose and Verse. Incorrect.

Anilā, or Prayogadīpikā. The method of performing ceremonies of Darśa Paurṇamāsa, &c., in accordance with the interpretation of the Apastambīya Sūtras by Dhūrta Svāmī. By Keśava an inhabitant of Tālabrinda.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गङ्गाप्रवाहपरिपूतजटाकलापं
क्रीडत्फणीन्द्रचकितेन्दुमणिप्रभाभिः ।
प्रज्वालितस्फुटिततत्तकहारबन्ध-
प्रस्येन कालविषकण्डहरं नमामि ॥

आपस्तम्बीयसूत्रस्य धूर्तस्वामिभ्याख्यानुसारेण शास्त्रान्तरसिद्धान्तपेक्षितानविरुद्धानप्युपसंहृत्य
दर्शपूर्णमासावारभ्याग्निचयनपर्यन्तानां कर्मणां प्रयोगवृत्तिः क्रियते । सोमान्तानि नित्यान्यनु-
+ + र्थिना कर्तव्यानि—इत्यादि ।

End. सन्तिष्ठेते दर्शपूर्णमासौ हौत्रवर्जम् ।
एषा वैवियवृद्धेन तालवृन्दनिवासिना ॥
केशवेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

Colophon. इति दर्शपूर्णमासानिला समाप्ता ।

संवत् १६०१ ।

विषयः । आपस्तम्बसूत्रस्य धूर्तस्वामिभ्याख्यानुसारेण दर्शपूर्णमासप्रयोगकथनम् ।

No. 4235. प्रवासविधिः । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 4. Lines. 8-9 on a page. Extent, 38 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose, and Verse. Incorrect.

Pravāsa-vidhi. Treats of the ceremonies to be performed by a brahman who has taken the vow of maintaining the sacred fire throughout his life, on the occasion of his going to a distant place for the purpose of a long sojourn.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ प्रवासविधिः । अग्नौ विहृत्य प्रज्वाल्य सर्वान् आचम्य प्राणानायम्य प्रवासविधिं करिष्ये
इति सङ्कल्प्य वाग्यतस्तीर्थेन प्रविश्य आहवनीयवायव्यां समौपे तिष्ठन् उपतिष्ठते । शंस्यपश्न-
मे पाहि । एवं गार्हपत्यम् । इत्यादि ।

End. विहृताग्निश्चेत् प्रत्यग्निं मन्त्रावृत्तिः । आगमोत्तरमनेनैव उपस्थानं । परि-
समृद्धनादि पूर्ववत् ।

Colophon. इति प्रवासविधिः ।

विषयः । अग्निहोविणः प्रवासगमने आहवनीयादिविधिनिरूपणम् । तत आगमने पुनस्त-
द्विधिकथनम् । प्रकारान्तरेण उपस्थानविधिकथनञ्च ।

No. 4236. पुनःसन्धानम् । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 7-8 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Punah-sandhāna. The rekindling of the sacred fire at the end of a long sojourn.

Beginning. श्रीश्रीगणेशाय नमः ।

अथ पुनःसन्धानम् । आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य विच्छिन्नदिनादारभ्य एतावनं
कालं गृह्याविच्छेदजनितप्रत्यवायपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमसुकप्रायश्चित्तमसुकप्रत्याम्नाय-
द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं—इत्यादि ।

End. समानतन्त्रकञ्चेद् होमद्वयमिदं भवेत् ।

Colophon. इति पुनःसन्धानं समाप्तम् ॥ शके १७१६ ।

विषयः । विच्छिन्नस्य अग्नेः पुनः सन्धानविधिकथनम् ।

No. 4237. पुरुषार्थचिन्तामणिः । (विवाहप्रकरणम् ।) Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 20. Lines, 11 on a page. Extent, 617 ślokas. Character. Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, Fresh. Prose and Verse. Incorrect.

Purushārtha-chintāmani. Seems to be a series of Hindu law compilations by Vishnu Bhatta surnamed Ārabākī. The present Codex treats of marriage only, and as it shows a special interest in proving the validity of marriage with maternal uncle's daughter, a custom prevailing in Southern India the work seems to have been compiled for that country.

Beginning. श्रीः ।

अथ विवाहोऽभिधीयते । तव दक्षः ।

वेदानधीत्य यत्नेन पाठतो ज्ञानतस्तथा ।

समावर्तनपूर्व्वन्तु लक्षणां स्त्रियसुदृहेत् ॥

अनाश्रमौ न तिष्ठेत्तु दिनमेकमपि द्विजः ।

आश्रमेण विना तिष्ठन् प्रायश्चित्तौयते हि सः ॥

मनुः ।

गुरुणानुमतः स्वात्मा समावृत्तो यथाविधि ।

उदृहेत् द्विजो भार्यां सवर्णां लक्षणान्विताम् ॥ इति ।

याज्ञवल्क्योऽपि ।

अविश्रुतब्रह्मचर्य्यो लक्षणां स्त्रियसुदृहेत् ।

अनन्यपूर्व्विकां कान्तामसपिण्डां यवीयसीम् ॥ इत्यादि ।

End.

इतरो दाक्षिणात्य इतरस्मिन् उत्तरदेशे मातुलसम्बन्धं कुर्व्वन् दुष्यति, न स्वदेशे । तथेतर उदीच्य इतरस्मिन् दक्षिणदेशे सीधुपानादि कुर्व्वन् दुष्यत्येवेति सुधीभिर्विभाव-
नौयमिति दिक् ।

Colophon.

इति श्रीमदाढवस्युपनामकविष्णुभट्टकृतपुरषार्थचिन्तामण्यन्तर्गतसापिण्ड-
विचारः समाप्तः ।

विषयः । विवाहयोग्यकन्यालक्षणादिनिरूपणमुखेन विस्तरतः सापिण्डविवेककथनम् ।

दाक्षिणात्यानां मातुलकन्यापरिणयनस्य धर्म्मालयवस्थापनञ्च ।

NO. 4238. पञ्चमाश्रमविधिः । Substance, country-made paper 10 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 27 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and Verse. Incorrect.

Panchamāśrama-vidhi. By Śamkarāchāryya. The four stages of the life of a Brahman are well known. This work treats of a fifth stage, namely, a stage in which a brahman should give up the badges of the fourth stage, his walking staff, his water-pot, &c., and travel all alone like a child or a lunatic or a goblin. This stage is sometimes called the *Paramahansa* stage.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पञ्चमाश्रमविधिं व्याख्यास्यामः । तव दण्डादिविसर्जनक्रममाह । उदगयनोत्तममासादि-

शुभदिने प्रातराह्निकादिकं सम्पाद्य गुरोर्वन्दनपूर्वकं तदाज्ञया ब्राह्मणद्वारा तूष्णीमग्निं प्रज्वा-
ल्याभ्यर्च्य ब्रह्मसुद्रां शिथिलीकृत्य जुह्यात् ।

End. यत्किञ्चित्स्नानसन्ध्यादिजपधानादितत्परः ।

क्षुत्पिपासानिवृत्त्यर्थमन्नोदकपरायणः ॥

परदारपरद्रव्यधातुस्पर्शविवर्जितः ।

एकाकी सच्चरेद्भूमौ बालोन्मत्तपिशाचवत् ॥

Colophon. इति शङ्कराचार्यविरचितपञ्चमाश्रमविधिः ।

विषयः । सन्न्यासोत्तरं दण्डकौपीनादिपरित्यागरूपपञ्चमाश्रमग्रहणविधिकथनम् । तत्र अग्नौ
दण्डनिःक्षेपादिविधिकथनम् । कमण्डल्लादिस्फोटनविधिकथनञ्च ।

No. 4239. पञ्चपक्षिशकुनम् । Substance, country-made paper, $22 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 532 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose, and verse. Incorrect.

Pañchapakshi-śakuna. A short treatise on fortune-telling by the appearance of five kinds of birds.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य श्रीमहादेवं सर्वशास्त्रविशारदम् ।

भविष्यदर्थबोधाय पप्रच्छ सुनयो मुदा ॥

तेषां वचनमाकर्ण्य निजगाद महेश्वरः ।

त्रिकालज्ञानबोधार्थं पञ्चपक्षिप्रदर्शनम् ॥

अनेन शास्त्रसारेण लोके कालवर्थं प्रति ।

बलाबलानि दृश्यन्ते सर्वकार्येषु निश्चितम् ॥

आगतं प्रच्छकं दृष्ट्वा देवज्ञः सावधानतः ।

यद्युत् करोति कर्माणि तस्मात् सर्वं विचारयेत् ॥

End.

तमिन्ने (?) वायुः । इत्येवं जुहो + + सुक्तोऽसि ।

इत्युक्तं पञ्चपक्षिणां लाभालाभं जयाजयम् ।

येन विज्ञानमात्रेण त्रिकालज्ञो भवेन्नरः ॥

तावद्गर्जन्ति शास्त्राणि वागीशानमनेकशः (?) ।

यावन्न श्रूयते पक्षिशकुनं शङ्करोदितम् ॥

Colophon. इति महादेवविरचितं पञ्चपक्षिशकुनं समाप्तम् ॥

विषयः । प्रसक्तुर्भावविशेषेण त्रैकालिकशुभाशुभचिन्तनप्रकारकीर्तनम् ॥

No. 4240. प्राणाभरणम्, वा राजवर्णनम् । Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 224 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Prāṇābharṇa, or Rājavarṇana. In praise of Rājā Prāṇa-nārāyaṇa Deva of Kāmarūpa in Assam by Jagannatha Paṇḍit.

Beginning. त्रीगणेशाय नमः ।

विभ्राणैव गुणज्जता समुदितो भूभार + + भरः (?)
कालोऽयं कलिराजगाम जगतीलावणकुक्षिभरः ।
एवं भावनया मदीयकविते मौनं किमालम्बसे
जागर्त्ति क्षितिमण्डले चिरमिह त्रीकामरूपेश्वरः ॥
करतलविनिर्गलदविरलदानजलोक्तासितावनिवलयः ।
धनदायमक्षितमूर्त्तिर्जयतितरां सार्वभौमोऽयम् ॥ इत्यादि ।

End.

रणे दीनान् देवान् दशवदनविद्राव्यवहति (?)
प्रभावप्रागल्भ्यं त्वयि तु मम सोऽयं परिकरः ।
ललाटोद्यग्ज्वालाकवलितजगज्जालविभवो
भवो मे कोदण्डं क्षुतविशिखवेगं कलयतु ॥
कियदिदमधिकं मे यद्विजायार्थयित्रे
कवचमरमणीयं कुण्डले चार्पयामि ।

Colophon. इति पण्डितेन्द्रजगन्नाथकृतराजवर्णनम् ।

विषयः । कामरूपाधिपतेः प्राणनारायणस्य यशोगुणादिवर्णनम् ।

No. 4241. अनुक्रमणिकाविवरणम् । Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 89. Lines, 7 on a page. Extent, 962 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Anukramaṇikā-vivarṇa. By Jagannāth. An Index to the Rīgveda Vāskala Shākhā giving the Rishis, Chhandas and

Devatas. From Jagannátha's statement it appears that the Váshkalas had $1028-1017=11$ súktas more than the Sákalas, while their number of richs fall short by $10580-10552=28$. This does not agree with Weber's statement given in foot note No. 21 in page 32 of the second edition of the History of Indian Literature "that the recension of the Báshkalas had eight hymns more than that of the Sákalas." The Bálahkilyas are here said to be 18 in number while Sáyana in his commentary on the Aitareya Brahmana says they are eight and Max Müller and Aufrecht say they are eleven.

Beginning. त्रैगणेशाय नमः ।

प्रणम्य विष्णुं शिरसाययं समं

शिवञ्च सोमं दृषभेन्द्रगामिनम् ।

गणाधिपं भक्तमनोरथप्रदं

हरिञ्च वाक्सिद्धिकरीञ्च भारतीम् ॥

अनुक्रमणिकोक्तानि सूक्तादिप्रभृतीन्यञ्चम् ।

छन्दोज्ञानि निबध्नामि जगन्नाथो यथामति ॥

सूक्तादीनि सूक्तप्रतीकचक्रसंख्यकृपिदैवतच्छन्दांसि प्रतिसंख्यसूचां संख्याशब्दैरत्र विलिख्यते ।

अध्यायानाञ्च चक्रसंख्या सान्नेव्यङ्गैर्विलिख्यते ।

प्रयोगञ्च ऋषयः सर्वे लिख्यन्ते गोत्रसंयुताः ॥

प्रगाथानाञ्च सर्वेषां तत्तच्छन्दोऽभिधाः पुनः ।

आग्नीसूक्तेषु सर्वेषु समिद्धोऽग्रादिदेवताः ॥

इति परिभाषा । निदर्शनानि लिख्यन्ते परिभाषोदितान्यपि पदपङ्क्तादिभेदानां प्रगाथानाञ्च सर्वशः । चकारान्निष्टदादीनामित्यर्थः । अथाग्निमीले प्रभृतिः सूक्तानाम् चक्रसंख्या कृपिदैवतच्छन्दांसि विलिख्यन्ते । इत्यादि ।

End.

आद्याग्नेयी । तृतीया विष्टुप् । तृतीया विष्टुप । ऋचः २१८ । सूक्तानि

४६ । ऋचः १२८१ । सूक्तानि १४६ (?) । इत्यष्टमाष्टके अष्टमोऽध्यायः । ऋचां संख्या १०५५२ । वाष्कलशाखायां पूर्तिः स्यात् । सूक्तानां संख्या १०९८ । बालखिल्यरक्षितद्विपदानां चतुष्यदा कक्षा चक्रसंख्या २००६ बालखिल्यवर्गः १८ । २०२४ । शिवम् ।

विषयः । ऋग्वेदवाष्कलशाखायाम् चतुः कृपिच्छन्दोदैवतनिरूपणं सूक्तसंख्यादिकथनं । तत्र तत्र चक्रसंख्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 4242. अर्थप्रकाशिका। Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent, 332 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, mostly destroyed by worm. Prose. Incorrect.

Artha-prakásiká. By Raghudeva. This a new commentary on the Kávyaprakásha unknown as yet to Aufrecht. The work is, unfortunately, incomplete. The author is an advocate of the theory that the Kárikás are by Bharata Muni and the vṛitti by Mammaṭa. The commentator explains only the Karikás which are, in his opinion, Bharatánana-sambhúta or pronounced by Bharata.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

रघुदेवकृतानेककृतिनामसु तोषिका ।

भरताननसम्भूतकारिकार्थप्रकाशिका ॥

भरतमुनिः स्वकर्त्तव्यकाव्यरसास्वादनकारणकारिकात्मकालङ्कारशास्त्रसमाप्तिप्रतिबन्धकविद्विधा-
ताय ग्रन्थादौ भारतीस्तुतिरूपमङ्गलमाह । नियतित्वेति । भारती वागधिष्ठात्रीदेवता जयति
उत्कर्षविशिष्टा भवति । भारत्या उत्कर्षसम्पादकत्वं हेतुगर्भविशेषणमाह । कवेर्निर्मिति-
मादधतीति । इति ।

End. सङ्केतग्रन्थविषयीभूतार्थपरिचयं विना तद्वृत्तितोपदर्शितलक्षणज्ञानासम्भवात्

Colophon. (अन्तःपरं खण्डितम् ।)

विषयः । काव्यप्रकाशमिधानालङ्कारसन्दर्भस्य द्वितीयोल्लासीयकतिपयपङ्क्तिपर्यन्तस्य व्या-
ख्यानम् ।

No. 4243. अनुवाकानुक्रमणी । Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 11 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Anuvákánukramanī. An index of the Anuvákas of the Ríg-Veda, Śakala Shákhá, by Śaunaka.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

पितृदेवर्षिसाध्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्व्वशः ।

आचार्य्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रथतः शुचिः ॥

मधुच्छन्दः प्रभृतिभिः ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।

दृष्टानामनुवाकानाम्बु वक्ष्याम्यतन्द्रितः ॥

आदौ सूक्तपरिमाणं संख्याच्च क्रममेव च ।

मण्डले मण्डले चैव यावन्तो हि समीरिताः ॥ इत्यादि ।

End.

एकस्य शतसहस्रं दश च सहस्राणि सप्तशतानि ।

चर्चापदानि ज्ञेयानि चान्यानि चलारि ॥

चलारि शतसहस्राणि द्वाविंशच्चाक्षरसहस्राणि द्वाविंशच्चाक्षरसहस्राणि ॥

Colophon. इति शौनककृतानुवाकानुक्रमणी समाप्ता ।

विषयः । ऋग्वेदशकलशाखायान्तु अनुवाकनिरूपणम् ॥

No. 4244. पञ्चप्रकरणी वा सत्सुखानुभवः । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 15. Lines, 11 on a page. Extent, 460 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm., 1868. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and Verse. Correct.

Pañchaprakaraṇī, or Satsukhānubhava. A Vedānta treatise by Ichchhārāma Svāmī who wrote this work in five chapters for the edification of his pupils. It treats of the knowledge of Brahma and of Ātmā, of the nature of Ātmā as consisting of existence, intelligence and pleasure, of the evanescent character of the world and other topics interesting to the students of the Vedānta system.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीरामं सीतया सार्द्धं नत्वा सर्वहृदि स्थितम् ।

सत्सुखानुभवं धन्यं कुर्वे बुद्धिविशुद्धये ॥

सच्चिदानन्दरूपं तत् पूर्णं विष्णोः परं पदम् ।

यत् प्राप्तये समारब्धा वेदान्ताः सकला अपि ॥

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।

तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते मन्त्रात्मनः ॥

अहं बडोऽस्मि संसारे मम मुक्तिः कथं भवेत् ।

किञ्चिद्वैराग्यसम्पन्नः सोऽस्मिन् शास्त्रेधिकारवान् ॥

तत्र प्रथमं गुरुशिष्यलक्षणम् । शान्तो दान्तो जितेन्द्रियः । इच्छलोके परलोके च विषयसुख-
निःस्पृहो योग्यः शिष्यः । इत्यादि ।

End.

ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति । ॐ नमो ब्रह्मविद्भ्यः ।

ब्रह्मविद्भ्यः परं नास्ति न भूतं न भविष्यति ॥

इति पञ्चप्रकरणात्मात्मप्रकाशनिरूपणं नाम पञ्चमं प्रकरणं समाप्तम् ॥

पञ्चप्रकरणीमेतां सत्सुखानुभवप्रदाम् ।

विचारयन्ति ये नित्यमात्मारामा भवन्ति ते ॥

श्रीमन्नारायणः स्वामी विख्यातो जगतीतले ।

सत्सुखानुभवं शस्त्रं तस्य जानन्तु योगिनः ॥

इदमात्मगुणोपेतमात्मनैव विनिर्मितम् ।

आत्मज्ञानसुखावाप्तावात्मन्येव समर्पितम् ॥

इदं पद्यं वक्तव्यमस्मिन्वितम् ।

Colophon. इदं सत्सुखानुभवशस्त्रं श्रीदृच्छारामस्वामिभिर्विरचितं शिष्यबोधाय ॥

संवत् १८६८ ।

विषयः । प्रथमे प्रकरणे, ब्रह्मात्मज्ञानविवेचनम् । तत्र गुरुशिष्ययोर्लक्षणादिविवेचनम् ।
आत्मतत्त्वनिरूपणम् । आत्मनः सच्चिदानन्दरूपव्यवस्थापनम् । विश्वस्य मित्यात्वकथनमुखेन आत्मनः
सत्यत्वनिरूपणम् । जीवस्वरूपादिनिरूपणम् । जीवब्रह्मणोरैक्यकथनम् ।

द्वितीये प्रकरणे, अध्यारोपस्य रूपादिनिरूपणम् । तत्र पञ्चीकरणस्वरूपादिनिरूपणम् । पञ्च-
कोषविवेककथनम् ।

तृतीये प्रकरणे, अपवादस्वरूपादिकथनम् ।

चतुर्थे प्रकरणे, ब्रह्मात्मतत्त्वं साधनानुष्ठानं विना स्पष्टं नानुभूयते—इति तत्साधनप्रकारकथ-
नम् । तत्र श्रवणादीनां लक्षणादिकथनम् ।

पञ्चमे प्रकरणे, महावाक्यविवेकनिरूपणम् । आत्मस्वप्रकाशत्वादित्यनिरूपणञ्च । इति शम् ।

No. 4245. पादविधानानुक्रमणी । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 3. Lines, 11-12 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and Verse. Incorrect.

Pāda-vidhānānukramanī. By Śaunaka. An index of those pādas or feet of the ṛichs which are difficult to read or which have any doubt connected with their reading or meaning, &c. This work relates to the Śākala Sākhā of the R̥g-Veda.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः

अथ पादविधानानुक्रमणी ।

ऋचु पादाः सांशयिका भवन्ति

दुराम्नाताश्चापि भवन्ति केचित् ।

तदनुसन्दृश्यतेदं (?) निबोधता-

चार्येण शौनकेनेजितं यत् ॥

कृतेन मित्रावरुणौ दद्या युवाकवः सुताः । इन्द्र इदर्थ्याः स च । ब्रह्म च नो वसो सचा १ ॥
इदं मे वरुण शुधि । त्वं नो अग्ने पित्रोरुपस्थ आ । २ । इत्यादि ।

End.

जोषासवितर्यस्यते । त्यावश्चित्तमा वो व्रतम् ।

पितृभृतो न नन्तु मित्सुदानवः ॥ ८ ॥ इत्यष्टमाष्टकः ।

Colophon. इति पादविधानानुक्रमणी ॥

विषयः । शाकलशाखायाम्बु संश्रितानां पादानां निरूपणम् ।

No. 4246. कौकिलसौचामणीविधिः । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 85 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kaukila-sautrámaṇi-vidhi. The process of celebrating a sacrifice entitled Kaukila Sautrámaṇi in the manner prescribed by Āśvaláyana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कौकिलसौचामण्युच्यते । सा चाश्वलायनेन आम्नाता । अनाम्नातासु च दौवप्रकारस्तेनैव दर्शितः । अनाम्नातासु + + धिकारोऽध्यर्थ्युर्वा यथा स्मरेदित्यादिस्त्वै + + इत्युर्वेद विहितदौवस्याचार्येणानुज्ञातत्वात् तदुच्यते । इत्यादि ।

End.

यथा भक्षितं प्राचीनावीतिनो दक्षिणतः प्राणभक्ष एके परिक्रीतो वा वैश्वराज्ययोरन्यतरोऽगारेषु वा वक्षिष्यरिधि दक्षिणतो जुहोतीति ।

विषयः । आश्वलायनश्रौतसूत्रोक्तप्रकारेण कौकिलसौचामणीयागविधिकथनम् ।

No. 4247. वशीकरणादिविधिः । Substance, country-made paper 10 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 139 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Vaśīkaraṇādi-vidhi. The process of performing the *tántrik* ceremonies with the object of killing enemies, stupefying and fascinating men and women and so on.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यः शान्तः परमोऽद्वयः परशिवः कङ्कालकालीतको
ध्यानातीतमनादि + + निचयः सङ्कल्प + + यकः (?) ।
आभासान्तरभासकः समरसः सर्व्वात्मना बोधकः
सोऽयं सर्व्वमयो ददातु जगतां विद्यादिसिद्ध्यकम् ॥

अथ सर्व्वजनवश्यम् ।

एकचित्तः स्थिरो मन्त्री मन्त्रे जह्यायुतद्वयम् ।
ततः क्षीभयते लोकान् दर्शनादेव साधकः ॥
भूतारवटमूलञ्च जलेन सद्यः घर्षयेत् ।
विभूत्या संयुतं मन्त्रं तिलको लोकावश्यकम् ॥ (?) इत्यादि ।

End.

शनिवारोऽपि सन्ध्यादौ रवौ कुङ्कुटको बलिः ।
देयः कृष्णसुरायुक्तः काल + + ततो चरेत् ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । तन्त्रोक्तप्रकारेण वशीकरणोच्चाटनसम्भनादिप्रकारकीर्तनम् ।

No. 4248. राविरोटाव्रतम् । Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 81 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed verse. Correct.

Raviroṭā-vrata. The process of performing the ceremony entitled *Raviroṭā*. The principle interlocutors are Dhaumya and Draupadī in the forest during the exile of the Pāṇḍavas.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

वनवासगते भूपे कुन्तीपुत्रे युधिष्ठिरे ।
द्रौपदी परिपप्रच्छ धौम्यं धर्मभृतांवरम् ॥
द्रौपद्युवाच ।
प्रत्यहं भुञ्जते विप्र येऽस्त्राकं सुनिसत्तम ।
तानागतान् वनं विडि किं कार्य्यमधुना मया ॥
तच्छ्रुत्वा स सुनिर्धमान् धौम्यो मतिमतांवरः ।
पाञ्चालीं कथयामास व्रतमेकं सुदुर्लभम् ॥

धौम्य उवाच ।

शृणु देवी प्रवक्ष्यामि सर्व्वकामफलप्रदम् ।

अन्नद्विकरं सद्यो बलपुष्टियशस्करम् ॥

रविरोटाव्रतं नाम सर्व्वपापप्रणाशनम् ॥ इत्यादि ।

End.

यः पठेच्छृणुयाद्वापि कथां पापप्रणाशिनौम् ।

आरोग्यधनसम्पन्ना रविसायुज्यमाप्नुयात् ॥

Colophon. इति श्रीरविरोटाव्रतं समाप्तम् ॥

विषयः । द्रौपद्या सह धौम्यस्य संवादेन अन्नप्राचुर्यादिकामनया रविरोटाव्रतं कर्त्तव्यमिति तद्व्रतविधानादिकथनम् ।

No. 4249. होमभक्षः । Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 67 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Homa-bhaksha. The food to be eaten by means of sacrificial ladles from dishes set apart for Indra and other deities at the three sacrifices, the morning, the noon and the evening. The work belongs to the School of Bauddhávana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बौधायनानुसारेण होमभक्षो निरूप्यते । तत्र भक्षणे त्रीणि निमित्तानि । वषट्कारो होमाभिषवः समाख्या च । तत्र होत्रादयो वषट्कर्त्तारः । अध्वर्यादयस्तु होमाभिषवकर्त्तारः । इत्यादि ।

End. तत उन्नेता तत्रैव होतारमुपहृत्य द्विः प्रत्यक्षं भक्षयति ॥ ततोऽध्वर्यादयस्तु उन्नेतारमुपहृत्य भक्षयति ॥

विषयः । बौधायनानुसारेण प्रातःसवनमाध्यन्दिनसवनतृतीयसवनेषु ऐन्द्रादिपात्रविशेषे चमसादौ भक्षनिरूपणम् ।

No. 4250. दिग्विजयेष्टिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 4. Lines, 12 on a page, Extent, 94 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Digvijayeshṭi. The process of performing the vedic sacrifice for the conquest of the world.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वै भवति यथा वा इन्द्रो देवानां यथा मनुर्मेनुष्याणां मेवमहं भूयासमिति स एतयेष्टा यजेत सर्व्वासु दिक्षु पुण्यकीर्त्तिकामः सर्वदिग्विजयकामो वा इत्यादि ।

End. सुग्विमोकान्ते वाजिनयागः । यज्ञविमोकान्ते उत्कर उपवेशमुद्गृहेत् ।

सिद्धमिष्टिः सन्निष्ठवे ॥

Colophon. इति दिग्विजयेष्टिः समाप्ता ।

विषयः । दिग्विजयेष्टिर्द्वैत्रप्रयोगकथनम् ।

No. 4251. अर्घ्यदानविधिः, वा अर्घ्यदानविधिसंक्षेपः । Substance, country-made paper, 5×3 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Arghya-dāna-vidhi or Arghya-dāna-vidhi-saṅkshepa. The process of offering *argha* to the sun and, of worshipping him according to the process prescribed by Trichākalya.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीसूर्यनारायणदेवताप्रीत्यर्थमभौक्षितकामनासिद्ध्यर्थं चिकाकल्योक्तविधिना अर्घ्यप्रदानं करिष्ये । शरीरशुद्ध्यर्थं शुद्धादिकं करिष्ये । इत्यादि ।

End. नमः सूर्याय शान्ताय + गणायदिहेतवे ।

निवेदयामि चात्मानं त्वं गतिः परमेश्वर ॥

Colophon. इत्यर्घ्यदानविधिसंक्षेपः ।

विषयः । सूर्यार्घ्यदानविधिकथनप्रसङ्गेन तत्पूजाविधिकथनम् ।

No. 4252. अनुवाकानुक्रमणीभाष्यम् । Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Extent, 244 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1863. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Anuvākānukramaṇī-bhāṣhya. A commentary by Śaḍgurushiṣya on the Anuvākānukramaṇī by Śaunaka noticed above 4243.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सर्वं कर्मफलं यत्न तुष्टे-

तुष्टेन किञ्चित् तमहं नमामि ।

विनायकं गिरिराजन्द्रपुत्री-

महेश्वरप्रियस्त्रुणं घृणाब्धिम् ॥

बकृचानां जनानानु शौनकस्य प्रसादतः ।

अनुवाकानुक्रमणीरूपं किञ्चित् प्रवर्ण्यते ॥

पितृदेवर्षीति । तादर्थ्यं प्रणम्य । प्रातः जितेन्द्रियः । द्विविधं शौचम् । मञ्जलाभ्यां वाङ्म-
मान्तरमर्थशुद्धिः । प्रणम्य ततः किम् । इत्यादि ।

End.

द्वाविंशत्सहस्राधिकचतुर्लक्षमक्षराणिइत्यर्थः । ४९९००० । द्वियुक्तिः समाप्ति-
ज्ञापनार्था । एष वा षट्क् एष वा अर्द्धर्षे एष वै पादः । एष वा अक्षरमित्यादि सर्वेषां ब्रह्मरूप-
लोक्तेरारण्यके । अपि सर्वं सम्यक् संख्यातं भगवता शौनकेन बकृचसिंहेन वेदितव्यम् ॥

Colophon. इति श्रीषड्गुरुशिष्यविरचितानुवाकानुक्रमणीविरतिः समाप्ता ।

संवत् १८६३ ॥

विषयः । शौनककृतानुवाकानुक्रमण्या व्याख्यानम् ॥

No. 4253. सावित्रामिप्रयोगः । Substance, country-made paper, 9×3½ inches. Folia 13. Lines, 12 on a page. Extent, 309 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government, of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Sābitrāgni-prayoga. The process of performing sacrifices in fire by tying the sacrificial animal to the stake.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सावित्राग्नेः प्रयोगो वक्ष्यते । इममेव लोकं पशुबन्धेनाभिजयतीति श्रुतेः । पशुबन्धमाश्रित्य
उच्यते । ह्यहो वा सद्यः कालो वा प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा याः पुरस्तादित्यादि स्वर्गकामः पशुबन्धेन
यक्ष्य इति संकल्पप्राप्तीन् समारोप्योदवस्थाय मथिला । —इत्यादि ।

End.

दक्षिणतो हिरण्यं पुरुषं हिरण्यगर्भमित्युक्त्वा तमुपसन्दधाति । तथादि—

Colophon. (अतःपरं खण्डितत्वात् परिसमाप्तिस्त्वचकवाक्यं नास्तीति ज्ञेयम् ।)

विषयः । सावित्रामिप्रयोगकथनसुखेन पशुबन्धविधिकथनम् ।

No. 4254. स्वर्गद्वारेष्टिप्रयोगः । Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 212 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1659. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Svarga-dvāreshṭi-prayoga. By Dhunḍirāja, 1627 Sk. The process of performing a sacrifice for going to heaven. The work belongs to the school of Baudhāyana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य रामं जमदग्निस्त्रुं

गुरुं गणेशं गिरिजां गिरिशम् ।

तनोति सचस्य विधिप्रयोगं

गुरोः प्रसादादिह दुण्डिराजः ॥

सूत्रबोधायनीये चातुर्होत्रीये प्राक् दीक्षणीयाया दिवः श्येनैरनुवितीः सप्तान्वहं निर्वपति ।

इत्यादि ।

End.

तस्य स्युस्तपश्चामादीनि सत्यानि द्वार्ष पञ्चसु ।

खर्लौके कामचारोऽन्त इत्युच्यन्तेऽङ्गवादिनः ॥

अग्नि-द्वि-षट्कु-युक्शके चिचभान्वन्तिमे सिते ।

अकरोत् पङ्क्तिं दुण्डिः स्वर्गद्वारेष्टिसिद्धिदाम् ॥

Colophon. इति स्वर्गद्वारेष्टिप्रयोगः समाप्तः । शके १६५६ ।

विषयः । बौधायनसूत्रानुसारेण स्वर्गद्वारेष्टिप्रयोगकथनम् ।

No. 4255. शिलान्यासविधिः । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 1. Lines, 24 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose, and verse. Incorrect.

Śilānyāsa-vidhi. The process of laying the foundation-stone of palaces and other dwelling-houses as given in the Matsya Purāna.

Beginning. श्रीगजाननाय नमः ।

अथ कर्त्ता देशकालौ सङ्कीर्त्य करिष्यमाणवास्तोः शुभतासिद्ध्यर्थं निर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थं च भूमि-पूजनं शिलान्यासं च करिष्ये इति सङ्कल्प्य तदङ्गत्वेन गणपतिपूजनं स्वस्तिवाचनं च कृत्वा आचार्यं तथा चतुरो ब्राह्मणान् कृत्वा तान् पूजयेत् । इत्यादि ।

End.

तद्वा विनिर्मितं पूर्व्वं लोकानां हितकाम्यया । पूजितोऽसि खनिच त्वं

सिद्धिदो भव मेधुनेति प्रार्थ्य ब्राह्मणान् सम्पूज्य आचार्यादिभ्यो दक्षिणां दत्वा कर्मेश्वरार्पणं
कुर्यादिति मातृस्ये संचेपतः शिलान्यासविधिः ॥

विषयः । प्रासादादिनिर्मितौ वास्तुपरिग्रहार्थं तत्र शिलान्यासावश्यकताकथनम् ।
तत् प्रयोगकथनञ्च ।

No. 4256. शिवामुष्टिव्रतम् । Substance, country-made paper, $9 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 54 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Sivāmushti-vrata. The gift of a handful of corn for the purpose of propitiating Śivā. The story of Rājā Chandra Prabha has been related in this connection as one who obtained great fortune by making this gift. Unmarried girls would acquire great merit by this gift.

Beginning. अथ शिवामुष्टिव्रतम् ।

बाल्यावस्थायां स्त्रीणामुक्तं भविष्ये ।

देव्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ जगदानन्दकारक ।

कौतुकेनेषितं किञ्चिद्धर्मप्रश्नं करोम्यहम् ॥

श्रुतानि देव देवेश व्रतानि नियमास्तथा ।

तीर्थानि च मन्त्रान्तीह यज्ञदानान्यनेकशः ॥

नास्ति मे निश्चयो देव + मितोऽहं + + पुनः ।

कथयस्व मन्त्रादेव यज्ञोप्यं व्रतमुत्तमम् ॥

केन त्वं हि मया प्राप्तस्तपोदानव्रतादिना ।

अनादिमध्यनिधनोभर्त्ता चैव जगत्प्रभो ॥ इत्यादि ।

End.

एतत्ते कथितं देवि तवाग्रे व्रतमुत्तमम् ।

कोटियज्ञकृतपुण्य-मस्यानुष्ठानमावृतः ॥

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे गौरीशङ्करसंवादे शिवामुष्टिव्रतोद्घापनं समाप्तम् ।

विषयः । शिवाशिवयोः संवादेन बालिकानां भर्तृसौभाग्यसम्बद्धान्यं शिवामुष्टिव्रतविधानम् ।
तद्गतमात्रात्मकथनप्रसङ्गात् सरस्वतीनदीतीरालङ्कारभूतस्य विमलापुरीपुरन्दरस्य चन्द्रप्रभस्य राज्ञ
उपाख्यानकथनम् ।

No. 4257. सन्ध्याप्रयोगः । Substance, country-made yellow paper, 8×3 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 132 ślokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1890. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose, and verse. Correct.

Sandhyá-prayaga. The performance of the three daily sandhyá ceremonies by a process in which an attempt has been made to reconcile the vedic and the tántrik modes of performance.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आचमनम् । ॐ अच्युतानन्दगोविन्देति नीलकण्ठकपिरनुष्टुप्कन्द आपोदेवता आचमने विनियोगः । ॐ अच्युताय नमः ॐ अनन्ताय नमः ॐ गोविन्दाय नमः । शिखाबन्धनम् । ॐ कर्द्धकेशीतिमन्त्रस्य विरूपाक्षकृषिद्यामुष्ठादेवता शिखाबन्धने विनियोगः ।

ॐ कर्द्धकेशि विरूपाक्षि मांसशोणितभोजने ।

तिष्ठ देवि शिखामध्ये चासुण्डे ह्यपराजिते ॥

शिखा या ब्रह्मपुत्री च बालकन्या तपस्विनी ।

मसुके दीयते स्थानं शिखाबन्धं करोम्यहम् ॥

End. अजरे अमरे देवि विष्णुयोनि नमोऽस्तु ते ।

इति योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् । पूर्वोक्तसर्वविधानं कुर्यात् । इति सायंसन्ध्या समाप्ता ।

Colophon. इति सन्ध्याप्रयोगः ।

विषयः । श्रुतितन्त्रोभयसम्मतसन्ध्याविधिकथनम् । तच्च विसन्ध्याप्रयोगकथनञ्च ।

NO. 4258. सन्न्यासदीपिका । Substance country-made paper, 12×5 inches. Folia, 103. Lines, 10 on a page. Extent, 21,041 ślokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1768. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Sannyásadípiká. By Sachchidánandáśrama the pupil of Nrisinhaśrama. It treats of the renunciation of the world and refutes the theory that such renunciation is prohibited in the Kali Yuga. It gives in detail the process of initiation to a mendicant life and enumerates the duties and obligations of the Sannyásís up to the time of their death.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य परमात्मानं ब्रह्मादीन् सगुरुंस्तथा ।

सर्वेषामुपकाराय कुर्वे सञ्चासदीपिकाम् ॥

तत्रादौ आरुण्योपनिषत् । ॐ आरुणिः प्रजापतेर्लोकं जगाम । तं गलोवाच । केन भगवन् कर्माण्यशेषतो विहृजामीति । तं होवाच प्रजापतिस्त्व पुत्रान् भ्रातॄन् बन्धादौन् शिखां यज्ञोपवीतञ्च यागञ्च स्तवञ्च स्वाध्यायञ्च भूर्लोकञ्च भुवर्लोकञ्च स्वर्लोकञ्च मरुर्लोकञ्च जनर्लोकञ्च तपोर्लोकञ्च सत्यर्लोकञ्च तलातलपातालानि विसर्जयेत् । दण्डमाच्छादनं कौपीनं च परिप्रहेच्छेनं विहृजेदिति । इत्यादि ।

End.

संवित्सुखसागरे सदा विलीयते यस्य मनः प्रचार इति ।

आश्रमः सच्चिदानन्दोऽकरोत् सञ्चासदीपिकाम् ।

विश्वेशः प्रीयतां तेन सर्वसाक्षी महेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीनृसिंहाश्रमशिष्यसच्चिदानन्दाश्रमविर-
चिता सञ्चासदीपिका समाप्ता । शके १७६८ ।

विषयः । आरुणिना सह प्रजापतेः संवादेन कर्मक्षयकामस्य सञ्चासावश्यकतानिरूपणम् । तत्र सञ्चासखरूपकीर्तनम् । कलौ सञ्चासस्थापनविधिकथनम् । द्विविधसञ्चासनिरूपणम् । सञ्चासविधिकथनम् । छच्छादिप्रायश्चित्तविधिकथनम् । सञ्चासकालनिरूपणम् । सञ्चासे श्राद्ध-
विधिकथनम् । सञ्चासाङ्गचौरविधिकथनम् । दारत्यागविधिकथनम् । दण्डलक्षणादिकथनम् । विदण्डादिनिरूपणम् । वेदादिजपविधिकथनम् । शक्तुसुष्टिप्राशनविधिकथनम् । सावित्रीप्रवेश-
विधिकथनम् । होमादिविवेककथनम् । विरजाहोमविधिकथनम् । दक्षिणाविधिकथनम् । पावादिप्रतिपत्तिविधिकथनम् । पुवाग्रे जपविधिकथनम् । उपवीतत्यागविधिकथनम् । अभय-
दानादिविधिकथनम् । गुरुपसत्तिविधिकथनम् । गुरुलक्षणकथनम् । उपदेशक्रमकथनम् । नामकरण-
विधिकथनम् । सञ्चासमाहात्म्यकीर्तनम् । सञ्चासग्रहणात् प्रथमादिदिवसे भिक्षाप्रशंसाकीर्तनम् । सञ्चासिकर्मकथनम् । तस्य स्नानभिक्षादिविधिकथनम् । विरक्तप्रशंसाकथनम् । भेदवादिधिक्षार-
कथनम् । परमहंसधर्मकथनम् । जीवन्मुक्तिसाधनकथनम् । मौनविधिकथनम् । एकान्तसेवनविधि-
कथनम् । पाथेयभैषज्ययोर्विवेककथनम् । गुरुसमीपे वासविधिकथनम् । स्थावरादिग्रहणनिषेध-
कथनम् । सञ्चासिकर्तव्यकथनम् । त्याग्यकथनम् । भिक्षाटनविधिकथनम् । निषिद्धकथनम् । जपप्रशंसाकथनम् । नाममाहात्म्यकथनम् । प्राणायामप्रशंसाकीर्तनम् । अवणमाहात्म्यकीर्तनम् । ब्रह्मजिज्ञासाप्रकारकथनम् । दिव्यशौचादिविधिकथनम् । दिव्यभिक्षाविधिकथनम् । विद्वत्सञ्चासि-
कर्मकथनम् । नमस्कारविवेचनम् । ईश्वरस्तुतिकर्तव्यताकथनम् । आङ्गिकविधिकथनम् । तत्र शौचविधिकथनम् । आचमनविधिकथनम् । दन्तधावनविधिकथनम् । स्नानविधिकथनम् । तिलक-
धारणविधिकथनम् । सन्ध्याविधिकथनम् । पूजाविधिकथनम् । श्रवणादिविधिकथनम् । मध्याह्न-
स्नानविधिकथनम् । आचमननिमित्तकथनम् । तदनुकल्पकथनञ्च । प्राणायामादिविधिकथनम् ।

शुद्धिसाधनादिकथनम् । यत्ने मठादिदानप्रशंसाकथनम् । सायंसन्ध्यादिविधिकथनम् । शयनविधिकथनम् । स्नानविधिकथनम् । व्यासपूजनविधिकथनम् । चातुर्मासधर्मकथनम् । अभ्यागताचारनिरूपणम् । पर्याङ्गशौचविधिकथनम् । योगपट्टविधिकथनम् । सिद्धिं गतस्य यतेः संस्कारविधिकथनम् । यतेर्मरणे अशौचाभावादिकथनम् । तदूर्ध्वक्रियाविधिकीर्तनञ्च । इति शम् ।

No. 4259. सर्वानुक्रमप्रयोगः । Substance, country-made paper, 21×4 inches. Folia, 56. Lines, 11 on a page. Extent, 1,701 ślokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1863. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Correct.

Sarvvānukramaprayoga. An index to the R̥ig-Veda giving the R̥ishi, Chhandah and Devatā of every r̥ich.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निमील इति नवर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः । अग्निदेवता । गायत्रीच्छन्दः । वायविति नवर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः । प्रथमतश्चस्य वायुर्देवता । द्वितीयतश्चस्य इन्द्रवायू देवते । तृतीयतश्चस्य मित्रावरुणौ देवते । गायत्रीच्छन्दः । अश्विनेति द्वादशर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः । प्रथमतश्चस्य अश्विनौ देवते । द्वितीयतश्चस्य इन्द्रो देवता । इत्यादि ।

End. सं समिति चतुर्चस्य सूक्तस्य । आङ्गिरसः संवनत ऋषिः । आद्याया अग्निर्देवता । ततस्त्रिदृणां संज्ञानं देवता । तृतीयाक्षिष्टपृच्छन्दः । शिष्टानां त्रिदृणामनुष्टुप्छन्दः । इत्यष्टमेष्वमः । ६४ । सू० ४६ । ऋ० २१८ ॥ इति दशमं मण्डलम् ॥ संवत् १८६३ ।

विषयः । ऋग्वेदीयशकलशाखायाम्नां प्रत्येकं ऋषिच्छन्दोदेवताप्रयोगकथनम् ।

No. 4260. सिंहानुवाकभाष्यम् । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 80 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sinhānuvāka-bhāshya.—A commentary on the Vedic Anuvāka apparently apocryphal commencing with Simhe Me Manyuh. The Sinhānuvāka of the Taittirīya Brāhmaṇa does not agree with the present anuvāka.

Beginning. अथ सिंहानुवाकभाष्यम् । सिंहे मे मन्युः । मे मम मन्युः क्रोधः सिंहे । दिनसीति सिंहः प्रषीदरादित्वात् हकारसकारयोर्यत्यासः । हकारस्य सः । सकारस्य हः ।

सिंह इति शब्दो जातिवचनः । अस्य वाक्यस्यापरिसमाप्तत्वात् क्रियापदाध्याहारः कर्तव्यः ।
वर्ततामिति शेषः । मम क्रोधः प्राणिनां हिंसाकारिण्युग्रजन्तौ वर्ततां न मयीत्यर्थः ॥ इत्यादि ।

End. वैश्वानरोनर्त्तावानन्दं स षष्ठोदिवीति च ।
जातो यत्नमग्रे शोस्माकमग्रे + मस्त + तौ ॥
सावित्रादौ मेक्षणेन गणक्षोमे चतुःशतम् ।
उपक्षोमं व्याहृतिभिः सिंहे मे ते वरं तथा ॥

Colophon. श्रीः ।

विषयः । सिंहे मे मन्युर्वाघ्रे मेऽन्तरामय इत्याद्यनुवाकस्य व्याख्यानम् ।

Nô. 4261. सोमाङ्गपानकारिका । Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 8 on a page. Extent, 364 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Somāṅgapāna-kārikā.—The process by which a family of brahmans who make default in performing the Somajāga for three generations may resume the right of performing that sacrifice.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सोमेन यत्नमाणस्य (यस्य) पित्रादय स्तयः ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमपः ॥
आलभेत स ऐन्द्राग्रमवशी + + + + + ।
यस्य वेदस्य वेदी च विच्छिद्येते त्रिपूरुषम् ॥
स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यथैव वृषलीपतिः ।
विच्छिन्नसोमपानो वा दुर्ब्राह्मण उदाहृतः ॥
आलभेताश्विने धूर्ध्वं ललामं सत्त्वजं पशुम् । इत्यादि ।

End. कुर्याच्चोभयतः पार्श्वं + मयात्क्षिप्रदक्षिणः ।

एष विशङ्कुमार्गः स्याद्विष्णोपरवकादिषु ॥

Colophon. इति सोमाङ्गपानकारिका समाप्ता ।

विषयः । त्रिपुरुषं यावत् विच्छिन्नसोमयागस्य विप्रस्य पुनः सोमयागाकृतत्वानाधिकारादिविधिकथनम् ।

No. 4262. आद्रविभक्तिः । Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 75 ślokas. Character Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India, Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

S'rāddha-vibhakti.—On the case-endings in words used in the *Shrāddha* ceremony.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ आद्रविभक्तिरभिधीयते ।

अक्षय्यासनयोः षष्ठी द्वितीयावाहने तथा ।

अन्नदाने चतुर्थीस्याच्छेपं सम्बोधनं स्मृतम् ॥

+ + + पिढपितामहप्रपितामहानाम् । असुकशर्मणाम् । वसुवद्रादित्यस्वरूपाणाम् । इति षष्ठीवज्रवचने । अथ षष्ठ्येकवचनम् । अस्मत्पितुरसुकदेवशर्मणः । असुकगोत्रस्य वसुरूपस्य ।

End. पिढपितामहप्रपितामहाः शर्मणः गोत्राः । व० रू० आ० पा० तत्पश्चात् (?) ढप्ताः स्मः । मातः दे० गो० व० ढप्तासि ॥ ढप्तासि ॥

Colophon. इति आद्रविभक्तिः ।

विषयः । आडेपु अक्षय्यासनादिदानवाक्ये पित्रादिशब्दोत्तरं विभक्तिनिर्देशकथनम् ।

No. 4263. शिवपूजासूत्रव्याख्यानम् । Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, in ślokas, 90. Character, Nāgara. Date, ? Place of Deposit, Government of India. Appearance tolerable. Prose. Correct.

By Rāma Chundra the son of Pānduranga of the *Atri gotra*. The codex treats of the worship of Śiva as laid down by Baudhāyana.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रुतिकङ्गार्थलक्ष्मीं यो विकाशयति हृद्गतः ।

स पायात् सच्चिदानन्दः सूर्यमण्डलगो हरिः ॥

बोधायनेन मुनिना शिवार्चोक्ता स्मरुवतः ।

तद्व्याख्यानं विधास्येहं शिवभक्तसुखाप्तये ॥

अथातो महादेवस्याहरहः परिचर्याविधिं व्याख्यास्यामः । अथ रुद्रप्रतिष्ठाप्रकारप्रवचनानन्तरं यतस्त्यूजा प्रसक्ता अतो महादेवस्य अहरहः प्रतिदिनं परिचर्याविधिं पूजाप्रकारं व्याख्यास्यामः । विस्मयं आभिमुख्येन कथयिष्यामः ।

End. इदं पूजनं महत् प्रौढं लोकोत्तरमिति यावत् ।

किञ्च । स्वस्थयनं कल्याणनिलयम् । इत्येवमाचक्षते ध्रुवन्ति ब्रह्मवादिन इतौदशमाह ब्रूते भगवान् माहात्म्योपेता बोधायनाभिधो महासुनिः ।

Colophon. श्रीमदविगोत्रसमुद्भूतपाण्डुरङ्गस्वरिखनुना रामचन्द्रेण कृतं शिवपूजास्त्रव-
याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । बोधायनीयशिवपूजास्त्रवस्य व्याख्यानम् ।

No. 4264. सिंहस्थपद्धतिः । Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 8-11 on a page. Extent, 390 ślokas. Character, Nāgāra. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Siṅhastha-paddhati.—A plunge in the Godāvarī when the planet Vrihaspati or Jupiter is in Leo is said to confer great merit. The writer gives the process of performing this holy bathing according to Hemādri the greatest compiler of modern Smṛiti.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सिंहराशिस्थिते बृहस्पतौ गोदावरीयात्रा कर्त्तव्या । खेष्टदेव्यर्चनं गेहे विधायाभ्युदयं
व्रजेदिति विधेस्तस्य च बृहस्पतिपूजाया अपि विधायकत्वेन सुण्डनञ्जेत्यादिवाक्येन च सिंहस्थ-
परत्वात् । तदुक्तं ब्राह्मे । सुण्डनञ्चोपवासस्य गौतम्यां सिंहगे गुरौ । इत्यादि ।

End. ततः श्राद्धं कृत्वा ब्राह्मणपूजनं कुर्यात् । कर्मसाद्गुणार्थं + + +
ब्राह्मणभोजनञ्च कृत्वा कर्मेश्वरार्पणं कुर्यात् ॥

Colophon. इति हेमाद्रानुसारिसिंहस्थपद्धतिः ॥ शके १७३५ ।

विषयः । हेमाद्रिनिबन्धानुसारेण सिंहस्थगुरौ गोदावरीयात्राविधानकथनम् । तत्र
ज्ञानादिविधि-तत्प्रयोगादिकथनञ्च ।

No. 4265. निबन्धमहातन्त्रम् । Substance, country-made yellow paper, 16×6 inches. Folia, 314. Lines, 8 on a page. Extent, 7,838 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Nibandha Mahātāntṛa.—One of the 64 original *tantras*, the principal interlocutors being Hara and Pārvatī. It has four *kalpas*

devoted to Siva, Ganesha, Sarasvatí and Sákti. It takes the words Brahma, Náráyana and Sákti to mean the same thing. It treats of the preservation of health. It glorifies Sarasvatí whose colour changed from white to blue owing to a plunge into poison by the treachery of Hayagríva. The Fish Incarnation saved her from the effects of the poison. She pervades the whole universe, as the universe is composed of 50 letters. The gods are mere Mantras, and the Mantras are Sarasvatí. The work goes on with the glorification of the ten Mahá-vidyás, the selection of sacrificial animals on the different *yugas*, the prohibition of the use of non-sacrifice flesh, the enumeration of the various schools of *tántrikas*, namely the Virácháras, Chínácháras, Gandharvácháras and Vámácharas, the glorification of the worshippers of Durgá as superior to those of Vishṇu, Siva, &c., the description of various mystic performances and so on.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतयिः ।

ईश्वर उवाच ।

एकधा वज्रधा चैव दृश्यते भावभेदतः ।

अतो भेदादि कथ्यन्ते तन्त्रे तन्त्रे मद्देश्वरि ॥

वस्तुभेदः क्वचिदपि न हि कुत्रापि कर्हिचित् ।

देव्युवाच ।

एकस्त्वमपि देवेश मन्त्रोऽप्येकश्च कथ्यते ।

एकाग्रहं नैव नाना कथं जल्पन्त्यनेकधा ॥

ईश्वर उवाच ।

तं हि चैका विभुवने त्वदन्या कास्ति सुन्दरि ।

अद्यमेकः क्लृप्त पुनर्मदन्यः कोऽस्ति भूतले ॥ इत्यादि ।

End.

अन्ते निरालये ब्रह्म जीवन्मुक्तिं च विन्दति ।

अष्टम्याश्च चतुर्दश्यां नवम्याश्च विशेषतः ॥

शनिभौमदिनोपेते नित्यां संपूज्यमादिभिः ।

पठित्वा पाठयित्वा वा नरो मुच्येत सङ्कटात् ॥

Colophon. इति निबन्धे महातन्त्रे देवीश्वरसंवादे शाक्तोद्योगं नाम त्रयस्त्रिंशत्पटलः ॥

श्रीशिवो जयतः ॥

विषयः । शिवाशिवयोः संवादेन निबन्धमहातन्त्रस्य सारस्वत-माहेश-माणेश-शाक्तियभेदेन चतुःकल्पमयत्वादिकथनम् । नीलसरस्वत्या एव ब्रह्मन्त्योतिस्वरूपत्वादिकथनम् । शक्तिनारायण-

ब्रह्मशब्दानां तुल्यार्थवाचकत्वादिकथनम् । मानुष्यजन्मनः सुदुर्लभत्वकथनमुखेन धर्मार्थकाम-
 मोक्षाणां शरीरमूलकत्वनिरूपणपूर्वकं विशेषेण शरीररक्षणस्यावश्यकताकथनम् । जीवनस्य क्षण-
 भङ्गुरत्वादिकथनमुखेन देशशेषणात् न मुक्तिः किन्तु ज्ञानादेवेति निरूप्य नीलसारस्रततत्त्वमाद्या-
 त्माकीर्तनम् । आत्रक्षस्वप्यर्थनं चराचरस्य पञ्चाशद्वर्णात्मकत्वादिकथनम् । नीलसरस्रत्या ध्वनि-
 नादवर्णमन्त्रात्मकत्वकथनम् । मन्त्रादेव ब्रह्मविष्णुशिवादीनामुद्भवादिकथनम् । नीलसरस्रत्या
 वेदरूपत्वादिकथनमुखेन परापश्यन्तीमध्यमावैखरीरूपवाङ्मयौलकथनम् । तस्य गणेश-सूर्यशिव-
 विष्णु-शक्तिरूपतया पञ्चतत्त्वभेदकथनम् । शुभवर्णायाः सरस्रत्या नीलरूपत्वप्राप्तिष्ठान्तकथनमुखेन
 समुद्रवासिभ्यां हयग्रीवसोमकण्डाभिधानाभ्यां दितिसुताभ्यां तपस्यया वशमानीतायास्तस्या वरेण
 आलुष्टविषकुम्भे निवेशिता सैव मत्स्यरूपधारिणा विष्णुना तौ निहत्य समुद्धारितापि गरलसंसर्गात्
 नीलभावं प्राप्तिरिति कथनम् । तत्र तस्याः पाट्कोपिकीतिसंज्ञाप्राप्तिविवरणकीर्तनञ्च । कालौ
 तारादिदशमहाविद्यानिरूपणम् । वीराचार गन्धर्वाचार-चीनाचार-वामाचाराचरणशीलानां
 रुधिरादिकं विना तारा विद्या न प्रसीदतीति कथनमुखेन सिंहशार्ङ्गलरोहितमेषादिबलिदानेन
 तस्या प्रीतिसम्भवतारतम्यकथनम् । तत्र सत्यचेताद्वापरकलियुगेषु क्रमेण नरोद्घोटकमहिष-
 बलीनां प्राशस्यकथनम् । बलियोग्यकागादिलक्षणकथनम् । बलिदानविधिकथनम् । खड्गध्या-
 नादिकथनञ्च । शान्तिकादिकर्मसु मांसादिना होमविधिकथनम् । परमात्मरूपात् वर्णात्मनः
 शक्नोः सदाशिवरुद्रविष्णुब्रह्मादीनामुत्पत्तिकथनादिकम् । वैधर्हिंसायां प्रत्यवायाभावकारणकथन-
 प्रसङ्गेन जगत्सृष्टौ अकृतार्थस्य विधातुर्देव्युपदेशादेव बलिदानादिना तत्तोषजननात् हृष्टि-
 सामर्थ्यादिप्राप्तिकथनम् । पूर्णाभिषिक्तस्य सज्जातकुलज्ञानस्य च देवौपूजने अधिकारादिकथनम् ।
 यागकालं विना अन्यत्र पशुहंसायां दोषादिकथनम् । जीवस्य उत्क्रान्त्यादिकथनम् । सुरायाः
 शक्तिरूपत्वं, मांसस्य शिवमूर्तित्वं, भोक्तृभैरवरूपत्वज्ञेतिकथनम् । मांसादिभोजनविवेकः । विष्णव-
 शैवादिभ्यो देवौभक्तस्य श्रेष्ठत्वकथनम् । असंस्कृतमद्यपानादौ दोषादिकथनम् । बलिदानादि-
 लक्षणकथनम् । तारायाः पूजाविधिकथनम् । तत्र योन्यादिसुद्रालक्षणम् । अथ गुरुशिष्ययो-
 र्लक्षणादिकथनम् । दौक्षातदङ्गविध्यादिकथनम् । तत्र वासुथागादिविधिकथनम् । कुण्डमण्ड-
 लादिनिर्माणविधिकथनम् । मण्डलनिर्माणविधिकथनम् । अधिवासविधिकथनम् । होमविधि-
 कथनम् । तत्र अग्नेर्गर्भाधानादिसंस्कारविधिकथनञ्च । क्रियावतीदौक्षाकथनम् । अथ वर्णात्मिका-
 दौक्षाकथनम् । अथ पुरश्चरणलक्षणतद्विधिकथनञ्च । अथ नित्यनैमित्तिकाम्यभेदेन विविधा-
 र्चनविधानकथनम् । षट्कर्माविधिकथनम् । नीलसरस्रत्या वर्णतनुकथनादिकम् । अथ तस्या
 ध्यानभेदेन साधनादिभेदकथनम् । तर्पणादिविधिकथनञ्च । अथ मन्त्रतद्द्वीजादिनिरूपणम् । तत्र
 तत्र दोषादिनिरूपणञ्च । महाचीनक्रमकथनम् । अथ वीरसाधनविधिकथनम् । तत्र चिता-
 साधनादिविधिकथनम् । श्वारोहणादिविधिकथनम् । प्रकारान्तरेण पुरश्चरणविधानादिकथनम् ।
 ताराया मूर्तिभेदेन साधनविधिकथनम् । तत्र कालौपूजनादिविधिकथनम् । क्रमेण उग्रकालौ

महाकाली-सिद्धिकाली-दक्षिणाकाली-भद्रकाली-गुह्यकाली-गुम्फानकाली विपुरकाली-कृष्णकाली-
रक्तकाली-सितकालिकादिविधिकथनम् । वीराचारविधिकथनम् । तन्माहात्म्यादिकथनम् । अथ
द्विभक्त्यादिकथनम् । तव कुमारौपजनादिविधिकथनम् । अथ कुलयोगविधिकथनमुखेन
योगविधिकथनम् । तव कुण्डलिन्यादिनिरूपणम् । चक्रादिनिरूपणम् । अथ वीरभावगाम्भीर्यादि-
भावलक्षणादिकथनम् । अथ सदाशिवान्तर्गतसूक्तिमन्त्रकथनम् । जीवानामुत्पत्त्यादिक्रमचिन्त-
नम् । अथ कुण्डलिनीतत्त्वनिरूपणम् । कुलधर्मविज्ञानार्थं ब्रह्मण उपदेशेन वसिष्ठस्य बुद्ध-
समीपगमनादिविवरणकथनम् । नटीकापालिकावेद्यादिशक्तिनिरूपणम् । सुधाशोधनादिविधि-
कथनम् । लक्ष्मीशान्तिपुष्ट्याद्यष्टशक्तिध्यानादिकथनम् । अथ षोडशान्यासादिविधिकथनम् । कुला-
चारविधानप्रसङ्गेन उपचारनिरूपणादिकम् । पुण्यादिविवेचनम् । दशरुद्रादिधूपविधिकथनम् ।
आवरणदेवताकथनादिकम् । जपक्रमविधिकथनम् । चैतन्यक्रमकथनम् । अथ वीजादिनिरूपणम् ।
तदुद्धारविधिनिरूपणम् । ताराकवचादिकथनम् । एवं सहस्रतारादिकवचकथनम् । अथ नीलायाः
स्तोत्रकवचादिकथनम् । कुलमार्गनिरूपणम् । अथ कौलिकानां भक्त्याभक्त्यगम्यागम्यत्वादिविवे-
कानावश्यकताकथनम् । अथ पूर्णाभिषेकादिविधिकथनम् । लतासाधनादिविधिकथनम् । इत्या-
भावे अनुकल्पविधिकथनम् । शैवविद्याक्रमकथनम् । चतुःषष्ट्यागमेषु निबन्धमहातन्त्रस्य प्राधान्य-
कथनम् । अथ द्विजमन्त्रादिविधिकथनम् । कालीयन्त्रादिविधिकथनम् । श्यामास्तोत्रादिकथनम् ।

अथ शैवमन्त्रकथनम् । तद्गानादिकथनम् । स्मृत्युद्गारादिविधिकथनम् । दक्षिणामूर्तिविधा-
नादिकथनम् । नौलक्ष्मन्त्रादिकथनम् । अघोरमन्त्रादिविधानकथनम् । अथ गणेशमन्त्रादि-
विधिकथनम् । तद्गानस्तोत्रादिकथनम् । गणभेदनिरूपणादिकम् । वर्णदेवताकथनम् । हारिद्र-
कवचादिकथनम् । अथ विष्णुमन्त्रादिकथनम् । तव हृद्यग्रौवादिविधानकथनम् । श्रीराममन्त्र-
वराहमन्त्र-वृषभमन्त्र-श्रीकृष्णमन्त्रकथनम् । तद्विधानकथनम् । अथ सौरमन्त्रकथनम् । तद्वि-
धानकथनम् । अथ प्रसङ्गेन सहोदया-त्रिपुटा-विद्याविधानादिकथनम् । अन्नपूर्णासन्त्रादिकथनम् ।
तत्कल्पकथनम् । अथ नित्यासन्त्रादिक्रमविधानम् । अथ वज्रप्रसारिणोमन्त्रादिक्रमविधानम् ।

इति शम् ।

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA ŚĀSTRA.

a. *Samhitā.*

b. *Brāhmaṇa.*

c. *Āraṇyaka.*

d. *Upanishad.*

			No.	Page.
Gaṇapatyupanishad	...	...	4072	200

e. *Vaidika.*

Adhāna-paddhati,	...	...	4031	164
Agnihotra-homa, ...	...	...	4156	264
Agnihotra-karma,	...	...	4157	265
Agrayaṇa, ...	...	...	4032	165
Anilā, ...	...	...	4234	326
Anukramaṇikā-vivarāṇa,	...	...	4241	331
Anuvākānukramaṇī,	...	...	4243	333
„ „ „ bhāṣhya,	...	...	4252	339
Apatnīkādhāna-nirṇaya,	...	...	4141	253
Āpūrvvīka-vidhi,	...	...	4051	177
Baudhāyana-sūtra-vyākhyā,	...	...	4159	266
Brahma-prayoga,	...	...	4039	170
Devī-sūkta-bhāṣhya,	...	...	4163	269
Digvijayeshti, ...	...	...	4250	338
Gaṇa-homa, ...	...	...	4101	220
Gobhīlīnāma-parīśiṣṭa,	...	...	4074	201
Grahamakha-prayoga,	...	...	4071	200
Graha-yajña-prayoga,	...	...	4070	199
Gṛihya-sūtra, ...	...	...	4130	245

	No.	Page
Homa-bhaksha, ...	4249	338
Ishṭi-kāla, ...	4089	211
Kaparddi-káriká, ...	4166	271
Káririshṭi-prayoga, ...	4127	243
Káthakágni-prayoga, ...	4128	243
Kaukila-sautrámaṇi-vidhi, ...	4246	336
Kuṇḍa-maṇḍapa or Kuṇḍa-siddhi, (Saṭṭika), ...	4106	226
Kuṇḍa-maṇḍape paśchima-dvára Sámáni, ...	4111	231
Kushmáṇḍa-homa, ...	4107	227
Mahányása, ...	4226	318
Mantra-kaumudí, ...	3383	122
Mṛigáreshṭi-hautra, ...	4138	251
Nágavalí-prayoga, ...	4185	285
Nakshatra-satra-prayoga, ...	4181	281
„ „ sūtra-vyákhyá, ...	4180	280
Níti-mañjarí-bhášhya (samúla), ...	4183	283
Pada-prakásiká or Trikaṇḍa maṇḍana vivaraṇa, ...	4171	274
Padártha-prakása, ...	4119	237
Páda-vidhánánukramaṇi, ...	4245	335
Páka-yajñádi-nirṇaya, ...	4213	309
Paksha-homa-vidhi, ...	4192	291
Párshada-sútra, ...	4190	289
Paśu-bandha-prayoga, ...	4177	278
Paśu-hautra, ...	4176	277
Paśu-maitrávaruṇa, ...	4175	277
Pratápa-nárasinḥa, ...	4185	285
Pravása-vidhi, ...	4235	327
Prayoga-dípiká, ...	4234	326
Prayoga-ratna-málá, ...	{ 4167	272
	{ 4223	315
„ vaijyantí, ...	4212	308
Punaḥ sandhána, ...	4236	328
Punarádheya-prayoga, ...	4178	278
„ sūtra, ...	4189	288
Purusha-súktá-rádhana-vidhi, ...	4191	290
Rishyaṇukrama, ...	4214	309
Rudra-bhášhya, ...	4210	307

	No.	Page
Rudra-nyása, ...	4216	311
Saṅgrahaṇa-dīpiká, ...	4174	276
Sarvvānukramaṇiká, ...	4135	249
Sarvvānukrama-prayoga, ...	4259	345
Satkarmmádhva-pradarśiní, ...	3244	5
Sávitrágni-prayoga, ...	4253	340
Simhānuvāka-bhāshya, ...	4260	345
S'ivapújá-sútra-vyákhyána, ...	4263	347
Somāṅgapána-káriká, ...	4261	346
Soma-saṅgraha, ...	4167	272
Soma-yajamána, ...	4169	273
Svarga-dváreshṭi-prayoga, ...	4254	341
Trikāṇḍa-maṇḍana, ...	4170	273
Vahvricha-karma-prayoga-káriká, ...	3244	5
Vaiśvánaryya, ...	4102	221
Vedapáráyaṇāṅga-homa-vidhi, ...	3243	4
Vidhuraupásana, ...	3250	8
Vimalodaya-málá, ...	4029	163
Vṛishá-kapi-śastra, ...	3252	9
Yuva-dīpiká, (Samúlá), ...	4183	283

II.—AITIHÁSIKA ŚÁSTRA.

a. Itihása.

Pránābharaṇam or Rājavarṇanam, ...	4240	331
---------------------------------------	------	-----

b. Purāṇa.

Aduḥkha-navamí-vrata, ...	4172-73	275-76
Avatára-stava-rāja, ...	4049	176
Bhavání-sahasra-nāma-stotra, ...	4113	232
Daśāṅga-lalitá-vrata, ...	4164	270
Deví-máhátmya-chandriká, ...	3319	74
Gáyatrí-sahasra-nāma-stotra, ...	4073	201
Gítá-máhátmya, ...	3318	74
Haridrā-chúrṇa-vidhāna-dhárṇa-máhátmya, ...	4092	213
Hari-táliká-pújá, ...	4093	214

	No.	Page
Hari-táliká-vrata-kathá, ...	4094	215
Hayagríva-stotra, ...	4091	213
Karkāṭa-vrata, ...	4202	300
Kokilá-vrata, ...	4108	228
Kushmāṇḍa-vrata, ...	4126	242
Lakshmí-vrata-kathá, ...	4139	252
Liṅga-paddhati, ...	4140	253
Mággha-máhátmya, ...	4201	298
Mahá-Lakshmí-stotra	4147	257
Mahá-Liṅgárchana, ...	4148	257
Mala-mása-vrata, ...	4132	246
Maṅgala-pújá-vidhi	4143	254
Mauni-máhátmya-vrata, ...	4150	259
Mṛityuñjaya-mánasa-pújá-vidhi, ...	4149	258
Níśi-Bhārgava-vratodyápana, ...	4182	282
Pancha-krośhí-máhátmya, ...	4193	291
Panchákshara-máhátmya, ...	4209	306
Phálguna-kṛishṇa-chaturthí-vrata, ...	4221	314
Pradosha-vrata-prayoga, ...	4224	316
Purāṇa-súra, ...	3310	62
Raviroṭá-vrata, ...	4248	337
Saṅkara-saṃhitá, ...	4060	185
Sivámushti-vrata, ...	4256	342
S'úlatañkeśvara-máhátmya, ...	4020	155
Súryya-sahasranáma-stotra, ...	4112	231
Utpannaikádaśí-máhátmya, ...	4168	272

III.—KÁVYA ŚÁSTRA.

a. Kávyā.

Amaru-śataka-vyákhyá, ...	3327	81
Amṛita-laharí, ...	3334	87
Annapúrṇáśṭaka, ...	4229	320
Anyokti-muktálatá, ...	3280	30
Aryyá-śataka, ...	3291	40
Bháva-vilása, ...	3279	30
Dána-lílá, ...	3294	42

	No.	Page
Kámadá, ...	3395	133
Karuṇá-laharí, ...	3277	28
Kárunya-laharí-statva, ...	4025	159
kaṭáksha-śataka, ...	3269	21
Kavíndra-chándrodaya, ...	4154	263
„ kalpadruma, ...	4023	162
Mahá-Lakshmí-stotra, ...	4147	257
Mahá-Vishṇor-mahástuti, ...	4146	256
Mahimnaḥ-stava-kaumudí, ...	3384	123
Manda-smita-s'ataka, ...	3268	20
Maṇi-karṇiká-shṭaka, ...	4223	319
„ „ stotra, ...	4151	260
Manohará, ...	3369	110
Manoramá, ...	3332-6	85, 54
Meghadúta-ṭiká, ...	3371	112
Mukunda-vilása, ...	4026	160
Nemidúta, ...	3276	27
Pádáravinda-Śataka, ...	3267	20
Párayaṇa-stotra, ...	4220	313
Práṇábharaṇa (Satika), ...	3275	26
„ or Rájavarṇana, ...	4240	331
Rasika-raṅgadá, ...	3274	25
Sámba-pañchásiká, ...	3335	88
„ „ vivṛiti, ...	3336	88
Sañjívani, ...	3289	38
Sapta-śatí-kávyá, ...	3317	73
Sattasayá „	3317	73
Sevyasevakopadeśa, ...	3272	23
Slesha-virodhini, ...	3313	70
Stuti-s'ataka, ...	3295	43
Subodhiní, ...	3394	132
Sujana-bodha-karí, ...	3369	110
Tátparyya-taraṅginí, ...	3306	54
Upadesa śataka	3271	23
Vairágya-śataka-ṭiká	3325	79
Vakrokti-pañchásiká, ...	4064	195
Viśveśvarášṭaka, ...	4227	318

b. Nátaka.

Dánakeli-vyákhyá,	...	...	...	3278	29
Karpúra-mañjarí-prakáśa,	...	...	...	3288	37
Prasanna-rághava,	...	...	...	3309	59

---

c. Champú.

Ananda-vṛindavana,	...	...	...	3322	75
Mukha-vartaní	...	...	...	3323	78
Múladeva-kathá,	...	...	...	3386	125
Rasavatí,	...	...	...	3333	86

---

*d. Koshá.**e. Upákhyaṇa.*

IV.—ABHIDHÁNA.

Anekártha-koshá,	...	...	...	4105	225
Amara-pañjiká,	...	...	...	3368	109
Vivikta-náma-saṅgraha,	...	...	...	4015	151

V.—VYÁKARAṆA.

Madhumatí,	...	...	...	3379	118
Svopajñadhātu-párayana,	...	...	...	4019	154

VI.—CHHANDA.

Piṅgala-ṭiká,	...	...	...	3324	78
Suṣṛitta-tilaka,	...	...	...	3273	24

VII.—ALAÑKÁRA.

Alañkára-śekhara,	...	...	...	3307	55
Alañkára-sára-sthiti,	...	...	...	4084	209
Artha-prakásiká,	...	...	...	4242	333

	No.	Page
Chháya or Rasa-mimámsá-vyákhyá ...	4022	156
Chitra-mímámsá-gúḍhārtha-prakásiká, ...	4097	217
Kavinandiká, ...	4123	240
Kávyálañkára, ...	3328	82
„ lañkára-ṭippaṇa, ...	3329	83
Kávyavilása, ...	4125	242
Kubalayánanda-khaṇḍana, ...	4084	209
Marma-prakás'a, ...	4063	194
Rasa-mímámsá, ...	4021	156
„ taraṅginí, ...	3377	117
Udyota or Kávyapradípa-vidyota, ...	4117	236

VIII.—JYOTISHA.

Bála-graha-stava, ...	4045	173
Háyana-ratna, ...	4090	212
Hillája-dípika, ...	4095	215
„ tájika, ...	4096	216
Jaiminíya-sútra-vṛtti, ...	4087	210
Jyotisha-mani-málá, ...	4085	209
Jyotisha-sára-saṅgraha, ...	3378	117
Megha-málá, ...	4222	315
Pañcha-pakshi-śakuna, ...	4239	330
Praśna-bhairava, ...	4179	279
Vṛiddha-yavana, ...	4103	221

IX.—SMṚITI.

Aṅgirá-kalpa, ...	4046	173
Antyeshti-prayoga, ...	4158	265
Arghyadána-vidhi, ...	4251	339
Áśvaláyana-práyaschitta-prayoga, ...	4030	164
Bhúmyádidána-prayoga, ...	4187	287
Chaturvimsáti-matavyákhyá. ...	4023	157
Dampatí-pújana-vidhi, ...	4162	269
Dána-khaṇḍa-prayoga, ...	4161	268
Daṇḍa-lakṣhaṇa-vidhi, ...	4041	171

	No.	Page
Dattaka-darpana, ...	3315	71
Dattaka-didhiti, ...	3314	70
Dharmárṇava, ...	4042	171
Dvádaśábdád úrdhva avalokane vidhi, ...	4013	150
Ekádaśí-tattva-dípa, ...	3374	113
Jírnoddhára-vidhi, ...	4165	270
Jívachchíráddha-prayoga, ...	4114	233
Kála-nirṇaya-chandriká, ...	4109	228
Kámya-yága-prayoga, ...	4142	254
Karma-tattva-pradípiká, ...	4134	248
Kṛitya mañjarí, ...	4098	217
Laghu-vivarana, ...	4122	239
Mahádeva-paricharyyá-prayoga, ...	4121	239
„ „ sūtra-vyákhyá, ...	4137	251
Mahárṇava, ...	4153	261
Malamása-tattva-vivṛiti, ...	3366	108
Mánasa-snána-vidhi	4131	246
Maṇḍala-vidhi, ...	4152	261
Mási-śráddhamánopanyaśa, ...	4033	166
„ „ vidhi-krama, ...	4034	166
Mṛityuñjaya-mánasa-pújā-vidhi, ...	4149	258
Múlyádhyáya, ...	4120	238
Nágavalí, ...	4197	295
Nirṇaya-sindhu, ...	4233	322
Pañchamásrama-vidhi, ...	4238	329
Paryyañkáśaucha-vidhi, ...	4194	292
Paśu-hautra, ...	4176	277
Pishṭapaśu-mímámsá, ...	4219	312
Pradosha-vrata-nirṇaya, ...	4230	320
Prapañchasára-viveka, ...	4027	161
Praudha-Pratápa-mártanḍa, ...	4104	222
Prayágasnána-vidhi or Prayágasnánádi-prayoga, ...	4188	288
Práyaśchitta-kadamba-sára-saṅgraha, ...	3380	119
„ kutúhala, ...	4067	197
„ tattva-ťíká, ...	3375	114
Púrta-prakáśa, ...	4195	293
Purushártha-chintámaṇi, ...	4237	328

	No.	Page
Rása-pramáṇa, ...	4058	183
„ yátrá-viveka, ...	4059	184
Sannyása-dípiká, ...	4258	343
Sannyása-varaṇa, ...	4053	178
Shaḍabda-práyaścittádi-paddhati, ...	4118	237
S'ilá-nyása-vidhi, ...	4255	341
Simhastha-paddhati, ...	4264	348
Smṛiti-durgabhāñjana, ...	4055	180
S'rāddha-dípa, ...	3365	107
„ pradípa ...	3365	107
„ vibhakti, ...	4262	347
S'rāddhádi-vivekakaumudí, ...	3381	119
S'uddhi-nirṇaya, ...	3308	53
Vámana-jayantí-vrata-vidhi, ...	3249	7
Vaṭodyápana-vidhi, ...	3247	6
Vidhána-málá, ...	3241	1
„ málókta-máribhayas'ánti, ...	4136	250
Vidhyaparádha-práyaścitta-laghuvṛitti, ...	3245	5
Vishṇu-yága-paddhati, ...	3242	3
Viśva-prakás'ikápaddhati, ...	4116	233
Vivádārṇava-Setu, ...	3376	115
Viveka-kaumudí, ...	3364	105
Viveka-dípaka, ...	3246	6
Vrate pradhánanirúpaṇa, ...	4036	167
Vyavasthá-dípiká, (As'aucha-prakarāṇa), ...	3330	84
Vyavahára-mádava, ...	3326	79
Yati-sandhyá-vidhi, ...	3251	8
Yati-sandhyá-vártika, ...	3253	9
Yati-samskára, ...	3254	10
„ vallabhá ...	4048	175

X.—SAṆGITA S'ĀSTRA.

XI.—S'ILPAŚĀSTRA.

XII.—KÁMA S'ÁSTRA.

XIII.—DARS'ANA S'ÁSTRA.

a. *Darśana.*b. *Sāñkhya.*

Kapila-sútra-bhāshya,	...	...	...	4099	219
-----------------------	-----	-----	-----	------	-----

c. *Yoga.*d. *Nyāya.*

Kāraka-vāda,	...	...	...	3372	112
Nyāya-dīpaka,	...	...	...	4065	196
Prabodhinī,	...	...	...	3367	109
Ratna-kosha-kāra-mata-vichāra,	...	...	...	3370	111

e. *Vaiś'eṣika.*

Nyāya-kandalī,	...	...	...	4186,	285
----------------	-----	-----	-----	-------	-----

f. *Mīmāṃsā.*

Nyāya-ratnākara,	...	...	...	4066	196
------------------	-----	-----	-----	------	-----

g. *Vedānta.*

Avadhūta-gītā,	...	...	...	4047	174
Bramha-chintanikā,	...	...	...	4035	167
Bramhaikya-prakarana-stotra,	...	...	...	4043	172
Bramha-sútra-siddhānta-marīchikā,	...	...	...	4037	168
Kalpataru-vyākhyā,	...	...	...	4100	219
Mahā-vākyārtha-vivarana,	...	...	...	4133	247
Mánasa-pújā,	...	...	...	4040	170
Pañchaprakaraṇī or Satsukhānubhava,	...	...	...	4244	334
Tattva-chandrikā,	...	...	...	4061	190
Vidvat-chitta-prasādinī,	...	...	...	4068	198

			No.	Page
Vistára-chandriká,...	...	...	3373	112

XIV.—BHAKTI S'ÁSTRA.

Bhagavat-tattva-chandriká,	...	...	3316	72
Bhakti-márga-maryyádá,	...	...	4052	177
Kṛishṇa-bhakti-sudhárṇava,	...	...	4057	182
Nava-ratna, (saṭíka),	...	...	4056	181
Sannyása-varaṇa, ...	...	...	4053	178
Siddánta-muktávalí, (with commentary),	...	...	4054	179
Viveka-dhairyyáśraya,	...	...	3331	85

XV. TANTRA S'ÁSTRA.

Āgama-sāra-saṅgraha,	...	...	4050	176
Aṅgirá-kalpa,	...	...	4046	173
Bhairava-dípa-dāna-vidhi,	...	...	4044	172
Deví-rahasya-tantra	...	...	4160	267
Guru-kavacha,	...	...	4080	206
Guru-kunḍalí,	...	...	4082	207
Gurupañkti-kavacha,	...	...	4081	207
Guru-sahasranāma-stotra	...	...	4077-83	204-8
Janamāra-s'ánti-prayoga,	...	...	4088	211
Jvara-s'ánti	...	...	{ 4086	210
			{ 4115	233
Mahá-gana-pati krama	...	...	4144	255
Mantrārtha-dípiká,	...	...	3305	52
Mátriká-bheda-tantra,	...	...	4205	302
Mṛityuñjaya-tantra,	...	...	4204	301
Mudrá-karaṇa,	...	...	4203	300
Nigama-tattva-sāra,	...	...	4184	284
Nivandha-mahá-tantra,	...	...	4265	348
Nṛsimha-paricharyyá,	...	...	4232	322
Pañcha-kalpa-taru,	...	...	3311	65
Rāma-nāma-lekhana-vidhi,	...	...	4217	311
Rāma-sahasra-nāma-stotra,	...	...	4225	317
Roga-s'ánti	...	...	4218	312
Sandhyá-prayoga,	...	...	4257	343

	No.	Page
Saubhāgya-kavacha	4215	310
Siddha-chakra-māhātmya-gāthā-vṛitti, ...	3387	126
S'ṛīguru-kavacha, ...	4079	206
„ stotra, ...	4078	205
S'rīrāma-paddhati,... ..	4211	308
Tantra-rāja, ...	3382	121
Tārā-bhakti-sūdhārṇava, ...	3312	67
Vas'ī-karaṇa-stotra, ...	3248	7
Vas'ī-karaṇādi-vidhi, ...	4247	336

XVI. VAIDYAKA ŚĀSTRA.

Abhidhāna-chintāmaṇi, ...	4017	153
Añjana-nidāna, ...	4206	303
Jvara-s'ānti	4086	210
	4115	233
Nivandha-saṅgraha, ...	4012	149

XVII.—JAINA ŚĀSTRA.

Apunarbandhaka-dvātriṃśikā, ...	3361	104
Ārādhana-bhagavatī, ...	3270	22
Artha-dīpikā, ...	3296	44
Avas'yaka-laghu-vṛitti, ...	3264	16
Ā-ura-pachchakkhāṇa, ...	3258	12
Balimahānarendrākhyāna, ...	3388	126
Bhakti-dvātriṃśikā, ...	3341	91
Bhikshu-dvātriṃśikā, ...	3356	101
Bṛihat-pratī-kramaṇa-sūtra-vṛitti	3296	44
Chaitya-vandana-sūtra, ...	3343	93
„ „ vṛitti, ...	3345	94
Champaka-s'reshṭhi-kathā, ...	3391	130
Chatuḥ-saraṇa-sūtra, ...	3256	11
„ „ tīkā, ...	3257	11
Daiva-purusha-kāra-dvātriṃśikā, ...	4001	141
Dāna „	4005	144
Daśa-vaikālīka-sabdārtha-vṛitti, ...	4038	169
Desanā-dvātriṃśikā, ...	4006	144

	No.	Page
Dharmas'armá-bhyudaya, ...	3287	35
Dharma-vyavasthá-dvātrimś'iká, ...	4003	142
Dīkshá-dvātrimś'iká, ...	3357	102
Dravya-saṅgraha-sūtra, ...	3292	41
„ „ vṛitti, ...	3293	41
Gaṇadhara-sārdha-s'ataka, ...	3303	51
„ „ „ laghu-vṛitti, ...	3304	52
Guṇa-málá-ṭīkā, ...	4076	203
Guṇasthānāvachūri or Guṇasthāna-kramārohana-ṭīkā, ...	4014	150
Guruguṇa-shat-trimś'iká, ...	4075	202
Íśānagraha-vichāra-dvātrimś'iká, ...	3398	139
Jambú-charita, ...	4010	147
Jambú-chariya, ...	3392	131
Jambúdvīpa-prajñapti-ratna-manjúshá, ...	3259	12
Jinamahattva-dvātrimś'iká, ...	3363	105
Jinas'ataka-bálá-bodha, ...	4011	149
Jíva-vichāra-prakarana-vṛitti, ...	4016	152
Jñāna-ratnopákhyána, ...	3385	124
Kalpadru-kaliká, ...	4110	229
Kalpakiraṇávalí, ...	4129	244
Kathádvātrimś'iká, ...	3399	140
Kevali-bhukti-vyavasthá-dvātrimś'iká, ...	3347	95
Kleśa-hānopáya-dvātrimś'iká, ...	3339	90
Kutarkagraha-nivṛitti-dvātrimś'iká, ...	3354	100
Lalita-vistará, ...	3345	94
Mahānisīha-suyakkhandha, ...	3255	10
Mārga-dvātrimś'iká, ...	3362	104
Mitra „ ...	3352	99
Mukti „ ...	3348	96
Muktyadveshapradhāna-dvātrimś'iká, ...	3360	103
Nandi-Súta or Nandydhyayana-sútra, ...	5196	294
Nemidūta, ...	3276	27
Nigoda-shattrimś'iká-vivṛiti, ...	3321	75
„ vichāragáthá-shattrimś'iká-sútra, ...	3320	75
Nyāya-mañjúshá-nyása, ...	4200	293
„ saṅgraha, ...	4199	297
Oghaniryukti-sútra, ...	3260	13

	No.	Page
Oṣhaniryukti-ṭiká,...	3261	14
Pañchama-saṅgraha-ṭiká,	4207	304
Pañchás'aka-ṭiká, ...	4208	306
Pātañjala-yogalakṣhaṇa-vichára-dvātrim-śiká,	3358	102
Pinḍaniryukti-vṛitti,	3262	14
Praśnottara,	3389	127
Pravachana sára-bálábodha,	3265	17
„ sárodhdhára-sútra,	3266	18
Púrvasevādvātrimśiká,	3359	103
Pushpamálá-prakarana,	3286	35
Rámacharita or Rámáyana,	3396	134
Saddṛiṣṭa-dvātrimśiká,	3355	101
Sádhu-sámagrya-dvātrimśiká,	3342	92
Sajjanastuti-dvātrimśiká,	3349	96
Samaráditya-charita,	3390	128
Samyagḍṛiṣṭi-dvātrimśiká,	3397	139
Saṅghapaṭṭaka-prakarana-vachúri,	4018	154
Saṅkása-s'ravakakathá,	4008	145
Sarvvártha-siddhi,	3351	98
Sevyasevakopadeśa,	3272	23
Shadḍarsana-samuchaya-ṭiká,	3301	49
Shadávaśyaka-vṛitti,	3302	50
Siripálanarindakahá,	4009	146
S'ishyahitá or Ávaśyaka-vṛihat-vṛitti,	3263	15
S'rāddhadina-kṛitya ṭiká,	3281	31
S'rāvaka-dina-kṛitya,	3297	45
S'rāvakárādhana,	3344	93
S'ríkalpasaṅgraha,	4155	263
S'rípála-prithvípála-kathá,	3393	131
Sugamá-vṛitti,	4069	199
Tárāditraya-dvātrimśiká,	3353	99
Tattvabodha-vidháyiní,	3290	39
Tattva-dípiká,	3282	32
Tattvārtha-s'ástra-ṭiká,	3350	97
„ vṛitti,	3351	98
Upadeśamálá-prakarana,	3298	46
„ vachúri,	3284	33

			No.	Page
Upadeśamálá-vivaraṇa,	...	...	3283	33
Upadeśa-ratnakōśa,	...	...	3285	34
„ śataka, ...	...	...	3271	23
Váda-dvātriṃśiká,...	...	...	4004	143
Vinaya-dvātriṃśiká,	...	...	3346	94
Vivikta-náma-saṅgraha,	...	...	4015	151
Yoga-bheda-dvātriṃśiká,	...	...	4002	142
Yoga-lakṣhaṇa-dvātriṃśiká,	...	...	4000	141
„ málhātmya „	...	...	3340	91
Yogávatára „	...	...	3338	90
Yoga-vindu, ...	...	...	3299	47
„ „ vṛitti, ...	...	...	3300	48
„ viveka-dvātriṃśiká,	...	...	3337	89

XIX.—ANIRDISHTA.

Artha-prakás'iká, ...	...	...	4242	333
Kásí-nitya yátrá-paddhati,	...	...	4124	241
Kshema-kutúhala,	...	...	4062	191
Kshulla-kumára-kathá,	...	...	4007	145
Maṭhámnáya, ...	...	...	4145	255
Parabhu-prakarāṇa or Parabhu-kathá,	...	...	4198	296
Praśastiká-prakarāṇa,	...	...	4231	321
Praśasti-kás'iká, ...	...	...	4024	159
